

**De operatione daemonum / Michael Psellus ; cum notis Gaulmini curante
Jo. Fr. Boissonade. Accedunt inedita opuscula Pselli.**

Contributors

Psellus, Michael.
Boissonade, Jean François, 1774-1857.
Gaulmin, Gilbert, 1585-1665.

Publication/Creation

Norimbergae : Apud Fr. Nap. Campe, 1838.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/yzjrwbvd>

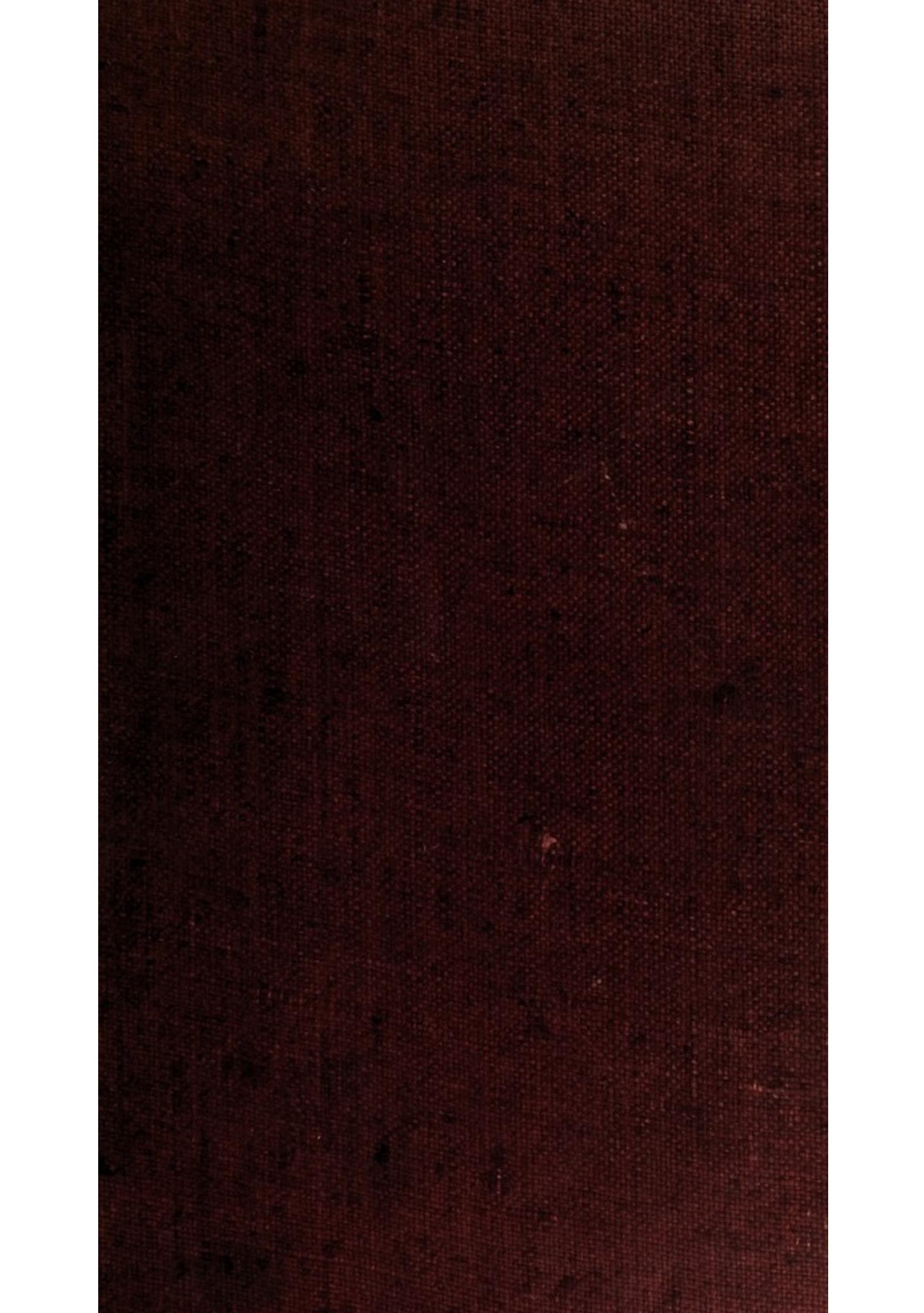
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

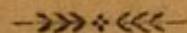
42343/B

N.W.C

1971

ΨΕΛΛΟΣ.

ΨΕΛΛΟΣ.

MICHAEL PSELLUS

DE

OPERATIONE DAEMONUM

CUM NOTIS GAULMINI

CURANTE

JO. FR. BOISSONADE.

ACCEDUNT INEDITA OPUSCULA PSELLI.

NORIMBERGAE

A P U D F R. N A P. C A M P E.

MDCCCXXXVIII.

Typis Friderici Campe.

JO. FR. BOISSONADE LECTORI S.

Quae me nuper ad Simocattam, Aeneam Gazaeum et Zachariam trahebat, eadem nunc mihi fuit Pseliani libri *De operatione Daemonum* edendi causaritas. Namque nolim quemquam me talium auctorum admiratione singulari laborare opinetur. Auctores non bonos, malos quoque, edo plerumque; et illos ipse ego esse non bonos, malos quoque, apprime novi. Sed, quum vel in illa sua infantia debeat pro eruditionis ac doctrinae instrumentis non prorsus contemnendis haberi, studiosorum hominum permagni interest eos posse legi, ideoque identidem typis renovari eorum exemplaria. Ab anno 1615, quo prodiit Gaulmini editio, unus repertus fuit Hasenmullerus, qui Kiloniae a. 1688 librum repeteret, sed summa cum incuria, ut editoris nomen vix mereatur. Nihil enim novi adtulit, nisi nova typorum menda, quorum jam Gaulminiana fuerat feracissima ¹⁾. Ipse quam mihi

---

¹⁾ "Michael Psellus . . . scripsit Dialogum *De operatione Daemonum*; quo quidem dialogo in suo genere vix aliquid elegantius prodiit . . . Dignus certe es-

ultro quae siveram Spartam pro virili ornare eo modo studui, ut a lectoribus criticis et eruditis aliquam inirem gratiam. Adhibitis enim Bibliothecae regiae codicibus, quos disertius initio commentarii significabo, innumera Pselliani libelli loca sanavi quae erant corrupta, quae erant mutila supplevi. Plurima etiam alia interpretationis subsidia conquisi-
sivi. Num iis recte fuerim usus viri docti judicent quibus scripsi. Evidem meae operae praedicationi longius immorari nolo; adeo me taedet ea dicere quae mihi tantum utilia fore videntur, lectoribus parum aut nihil profissent. Si ea scripsisse aetate, qua per longas et summa elucubratas arte praefationes exspatiari editoribus mos fuit, male mecum actum esset, qui quae sunt ab aliis dicta recoquere odi, et semper ad eventum festino, scilicet ad novum auctorem recensendum, novosque codices evolven-
dos.

Pselli Daemonibus plurima addidi quasi per saturam lancem opuscula, ejusdem quidem Pselli, sed ea *inedita*. Quod epithetum peculiaribus characterum formis conspicuum facio, quum ferme sit illorum laus praecipua. Si qui unam esse reponent, fastidiosos nimis eos esse reor ac palati

---

"set amoenus scriptor, qui, post illam Gilb. Gaulmini
"editionem (nam aliam Kiloniensem Fabricius non pro-
"bat in Notis ad Allatum De Psellis [Bibl. Gr. t. 10,
"p. 49]), recuderetur." CARPZOV. ad Hieronym. De
Trinit. p. 112.

superioris. Est eruditorum hominum secta qui nihil legunt quod non sit antiquum, nihilque habent pro antiquo, nisi quod fuerit ab antiquissimis heroibus illis scriptum. Duros tamen istos censure negare posse nego, inesse vel infimorum saeculorum auctoribus, unde rerum historicarum et philosophiae ac grammaticae notitia augeatur. Libri quoque eorum, qui vel in levissimis argumentis versantur, saltem ingeniorum ac literarum conditionem quae tunc fuerit lectores docent; quae res est cognitu non inutilis, nec injucunda. Non is sum qui, sicut Villoisonus, majorem e Cinnami aut Cedreni quam Thucydidis lectione voluptatem capiam. Cum summa qua sunt dignissimi summos auctores admiratione veneror ac colo; nec despicio recentiores, quod malis vocabulis utantur probamque violent syntaxim, aut particulas prave collocent. Quandoquidem est in eis quod discatur, nolim fontem doctrinae vel tenuem praeterire, et eruditionem quantulamcumque sitientibus propino.

PRAEFATIO

IN MICH. PSELLI LIBELLUM DE OPERATIONIBUS DAE-
MONUM AD INTEGERRIMUM ET DOCTISS. VIRUM
JOAN. A SANCTO ANDREA ECCLESIAE PARISI-
ENSIS CANONICUM

PER

F. FRANCISCUM FEU-ARDENTIUM MINOR.
DOCT. THEOLOGUM¹⁾.

Quum hunc Michaelis Pselli libellum olim a Marsilio Ficino Latio quidem donatum²⁾, sed luxatum ac majori ex parte mutilum, ex locupletissimae bibliothecae tuae penu, vir ornatissime, nova Petri Morelii³⁾ viri optimi et doctissimi tralatione

¹⁾ Praefixa est libello, cui titulus: "Sapientiss. Michaelis
"Pselli poetae et philosophi Graeci Dialogus de energia
"seu operatione Daemonum e graeco translatus, Petro
"Morello Turonensi interprete: ex bibliotheca c. v. d.
"Joannis a Sancto Andrea „. Paris. ap. Guil. Chaudiere
... 1577. Praefixa etiam, sed gallice conversa a duobus Fratribus Minoribus, gallicae versioni Pselli ab eodem
P. Morello factae.

²⁾ Post lamblichum De mysteriis etc.

³⁾ Vernacule nominabatur *Pierre Moreau*; quod patet ex titulo Pselliani opusculi ab ipso gallice conversi et ex Privilegio Regis. Inaccurate vocatus fuit *Pierre Morel* ab Clerico Bibl. Univ. t. 15, p. 117, et Weissio Biogr. Univ. t. 16, p. 580. Circa id nomen non erravit Vigneul. Marvill. Misc. histor. t. 2, p. 338, qui in ipsum Psellum iniquior mea quidem sententia judex fuit: "certai-

FEU-ARDENTII PRAEFATIO. VII

restitutum, typis suis excusum jamjam divendere constitueret chalcographus, pluribus me rogavit ut illum, ne solus et quasi *άξεφαλος* prodiret, brevi praefatiuncula donarem. Quod homini et amico et de re literaria bene merito negare nec debui nec potui. Peropportunum autem visum est de autho-
ris aetate et scriptis, de Enthusiastarum origine,
deque eorum cum Daemonibus commercio, impu-
dentia, idolomania; de Daemonum corporibus etiam,
de spectris denique, et operationibus quibus mis-
eris illudunt, breviter et modeste agere. Psellum
igitur tradit (Ann. 18, c. 16) Zonaras (apud cae-
teros enim de illo altum silentium) virum honora-
tissimum et philosophorum principem, Michaelis
Ducae, cui Parapinacii cognomen indiderunt, Con-
stantinopolitani Imp., in grammaticis, rhetoricis et
philosophicis praeceptorum fuisse (circa a. 1050).
Sacrarum literarum, patrumque, Basiliī praesertim,
cujus etiam dictum quoddam scholiorum libello ex-
posuisse fertur ¹⁾, studiosum; Platonicae autem
disciplinae summum fuisse admiratorem indicant tum
ista, tum pleraque alia ejus monumenta. Nam
ajunt eum Platonis psychogoniam, Aristotelis Me-
taphysica, Categorias, libros De interpretatione, at-
que Porphyrii Quinque voces luculentis commen-

“nement ce livre de Psellus est bien peu de chose, et
“ne mérite presque pas d’ être lu... M. Gomain estimoit
“néanmoins ce livre, et en faisoit son auteur favori”.

¹⁾ Vide Bibl. Gr. t. 10, p. 62.

VIII FEU-ARDENTII PRAEFATIO.

tariis illustrasse. Addunt et ejusdem contra Eu-nomium librum unum, de legibus duos, itemque **Monodiam** ¹⁾, **Eclogen** ²⁾, encomia diversa, multaque alia tum philosophica, tum medica, tum theo-logica, ejus opera Romae in Vaticano asservari. **Commentaria** ego in **Cantica Canticorum Theodo-reti scriptis inserta** ³⁾, ut et versus de septem sa-criss Graecorum synodis (t. 1 Concil. p. 45), ab eodem edita fuisse lubens admitterem.

Porro hujus libelli sex primis capitibus ⁴⁾, quae **Ficini** tralatio ignorat, Euchitarum haereseon ac incredibilis impudentiae fontes et scelus omne eo majore ecclesiae commodo retegit, quod haereses ab

---

¹⁾ Monodiae plures Pselli commemoratae sunt ibid. p. 74.

²⁾ Vide ibid. p. 68.

³⁾ Vide Bibl. Gr. t. 10, p. 54.

⁴⁾ Scilicet P. Morellus versionem latinam Pselliani libelli a se factam per capita 24 divisit, respondentia graecis hoce modo. Cap. 1. ab init. ad p. 3, 10. — 2. Ab ἔχει μὲν ad Τίσι δὲ λόγοις p. 4. — 3. Ad Ηέρδονς δὲ τί-νος p. 6. — 4. Ad Ἐσπέρας p. 8. — 5. Ad Βαβαι, ὁ Θρᾶξ p. 9. — 6. Ad Δεινόν γε, p. 11. — 7. Ad ἀλλὰ τί δὴ p. 13. — 8. Ad Μονάζοντι p. 14. — 9. Ad πολλὰ δὲ ἐστιν. — 10. Ad καὶ μὴν p. 17. — 11. Ad πῶς δὲ p. 18. — 12. Ad τί δὲ, ἦν p. 20. — 13. Ad ἀλλ, ὁ Μάρκη p. 22. — 14. Ad τί οὖν, ὁ Θρᾶξ p. 22. — 15. Ad οὐδὲν κατὸν p. 24. — 16. Ad ἡ μὲν οὖν p. 26. — 17. Ad βουλοίμην αὖ p. 27. — 18. Ad ταῦτα, Τιμόθεε p. 29. — 19. Ad τὸ δὲ κατ' Ἀρμενίους p. 31. — 20. Ad εἰεν, ὁ Θρᾶξ, p. 31. — 21. Ad τί οὖν τοιούτους p. 32. — 22. Ad τοῦτο δέ μοι μαθεῖν p. 34. — 23. Ad ἔφη δέ σοι p. 35. — 24. Ad finem.

FEU-ARDENTII PRAEFATIO. IX

origine revocasse refutasse est, et, ut sacer Ireneus ait (1, 35), «adversus haereticos victoria sententiae eorum manifestatio»¹⁾.....

Caeterum nullus, cui libellus iste rectius nuncuparetur quam tibi, vir ornatissime, occurrere poterat, qui eumdem magnis impensis, cum multis aliis veterum monumentis, ex media Graecia quae situm benigne et liberaliter studiosis communicandum curaveris. Laudabunt quidam optimi parentis tui, in supremo Parisiorum senatu quondam praesidis²⁾, atque in rejiciendis pestiferis illis edictis, quae, pro Hugnósticorum per Gallias initio stabilienda haeresi, quorumdam impudentia Senatui probanda obtrudebantur, constantissimum animum (inter beatæ memoriae homines non postremus exclamavit: «nec possumus, nec volumus, nec debemus»); fratrem quoque tuum³⁾ paternae non minus virtutis quam clarissimi munera haeredem. Ego, ut tuam in pauperes beneficentiam, in quosvis humanitatem, in religionem catholicam ferventem zelum, praeteream, quam potero honorifice praedicabo assiduum ac vehemens illud studium

¹⁾ Plurima omittere visum est, quae Pselliani opusculi argumenta, immixtis theologis nugis et polemicis in Lutherum et Hugnósticos conviciis, persequuntur.

²⁾ Natus erat Carcassonae, quod didici ex ejus Epitaphio quod versibus gallicis composuit Ronsardus. Eum summis laudibus extollit poeta.

³⁾ Praeses fuit Inquisitionum et ex judicibus unus fanaticis qui Annam Duburgum summo suppicio damnaverunt.

X FEU - ARDENTII PRAEFATIO.

tuum, quo ad locupletissimam bibliothecam, veterum praesertim quorum scripta neendum in lucem prodierunt monumentis illustrandam, tot labores impendis totque sumptus facere nunquam desinis. Illa deinde adeo nullis denegas, ut etiam utraque lingua eruditis viris in eadem vertendis (*imo, vertenda*) opem omnem et industriam adjungis (*sic*) porrigas; typographos deinde ad ea publicanda juves et provokes. Constantimum mirifice commendat Eusebius (lib. 4, de vita Const.), quod magna Ecclesiae utilitate in comparandis et concinne describendis sacris libris. quos tyranni superiores flamnis perdere studuerant, imperii thesauros impenderit; Alexandrum itam Hierosoly. qui nobilem bibliothecam [construxerit], in quam virorum ecclesiastico-rum monumenta reposuit (lib. 6. Hist. cc. 14, 17 et 25 = 20, 23, 32); Pamphyli quoque martyris industriam, qui aliam illustrium virorum scriptis ornatam instruxerit; Ambrosium denique quod septem celeres scribas, puellas item scribendi arte probe exercitatas, multis stipendiis aluerit, ut, Origenem dictante, sacrorum librorum explicationes ad posteros transmittendas exciperent; Pantaenum quoque Hieronymus (lib. de viris illustr.), quod repertum apud Indos Matthaei evangelium Hebraice manu Bartholomaei conscriptum secum Alexandriam reportarit. Augustinus, Possidonio authore (lib. de vita August. c. 31), e vita discedens Hippomenem bibliothecam diligenter custodire praecipiebat.

FEU-ARDENTII PRAEFATIO. XI

In Constantinop. bibliotheca centum viginti millia librorum olim reposita et asservata scribit Zonaras in vita Basilisci [14, 2 p. 52 D]. Sed Sant-Andream, id est tuam, bibliothecam omnibus patentem, et ecclesiae, cui te totum consecrasti maxime utilem, studiosi quique praedicabunt. Illae magna ex parte flammis traditae, paucis utiles fuerunt; ex tua, typographorum artibus, jam christiano orbi Jacobi et aliorum liturgias ¹⁾, Irenaeum emendatum ²⁾, Georgii Pisidis ³⁾, Germani Constantinop. ⁴⁾, Maximi ⁵⁾, Prochori, Theodori, Cyri et multorum aliorum opera lectiones (*sic*) prodierunt ⁶⁾; atque

---

¹⁾ Liturgiae sive Missae SS. PP. Jacobi apostoli et fratris Domini; Basili Magni; Joannis Chrysostomi; etc., etc. Paris. 1560, et Antverp. 1562.

²⁾ Qui prodiit editus a Fevarentio. Vide Grabii Proleg. in Irenaeum.

³⁾ Qui prodiit editus a Fed. Morello Paris. 1585. In Protheoria editor: "Ast ut venustius veniret in virūm Manus poema tam pium et castum, tua, Sanetandreane, liberalitas facit, Dum prisca nobis tradis exemplaria E bibliothecae divitis penetralibus, Cujus volumina sunt negata nemini, Qui sibi simul prodesse velit et publico".

⁴⁾ In supra dicta Liturgiarum collectione exstat Germani Archiepiscopi Cpol. Rerum ecclesiasticarum consideratio et mystica contemplatio.

⁵⁾ Ibidem Maximi monachi Mystagogia.

⁶⁾ Prodiit serius Divina liturgia S. Marci etc. Paris. 1583. In cujus libri epistola liminari ad Sirletum Cardinalem haec de se Joannes a S. Andrea: "Viginti abhinc annis feci ut exirent in lucem tres illae aliae Liturgiae DD. Jacobi, Basili M., et Joannis Chrysostomi, quibus

XII FEU-ARDENTII PRAEFATIO.

nunc Pselli libellum porrigis, brevi Nicetae qui Choniates et (*sic*) orthodoxiam magno ecclesiae Catholicae [bono] ex eadem exhibitus ¹⁾. Istam tuam liberalitatem et singularem juvandi studii Theologici industriam ac diligentiam universa posteritas commendabit, beata vero aeternaque mercede praemiabitur deus Opt. Max., quem oro et obtestor ut te reipublicae nostrae servet incolumem. Lutetiae Parisiorum ex nostro museolo, pridie Idus Nov. anno Domini quingentesimo septuagesimo sexto supra millesimum.

"elisae sunt miserae et infelices nostrorum haeresiarcharum argutiae, quas Epiphanius in Manich. *κυβερνιας* "διδασκαλιας" vocat. Nostra etiam ope in publicum editum est Missale Gothicum et Magni D. Areopagitae "Liturgiae; quorum omnia exemplaria vetustissima nostra bibliotheca quantumvis exigua continet". Edidit etiam Lutetiae a. 1595 Missam apostolicam S. apostoli Petri, et S. Gregorii Dialogi divinum Officium.

¹⁾ Quinque primos Thesauri orthodoxae si dei a Niceta Choniata concinnati, cuius graecum exemplar ex Joannis a S. Andrea bibliotheca sibi commodatum habebat, latine vertit P. Morellus, idem qui Psellum latina et gallica oratione loquentem fecit. Ex ejusdem Nicetae Thesauro capp. 33, 36 libri quarti latine conversa latino Psello adjunxerat; et gallico gallice conversa addi significat libelli frons; sed desunt, in meo saltem exemplari.

GAULMINI DEDICATIO.

Nobilissimo illustrissimoque viro D. *Nicolao Verduno* equiti amplissimique ordinis principi ¹⁾, Gilbertus Gaulminus S. D.

Illustrissime virorum,

Antiquissima de Daemonibus disputatio, et, si primam de Deo excipias, secunda est. Primi certe mortalium, quos sceleris sui auctores sciebant, eos ignorare non poterant. Ita crimine ab uno ceteras fraudes edocti, et cognitionem quam ad posteros transmitterent sensim assequuti, demum impostorum nequitiam inventa veritate ulti sunt. Sed illi, simplici et nuda veritatis cognitione contenti, verba contempserunt. Nos dum veritati facundiam quaesivimus, nec facundia inventa, et veritas amis-

---

¹⁾ Nic. Verdunus, ut oratione utar minus Latina, magis facilis, primus praeses Parlamenti fuit Tolosani, postea Parisini. Eximie laudatus fuit a Seglao, Consilio Tolosano, Hist. trag. pp. 7, 92, 98, 99, 372. Adde omnino Patiniana p. 71; Borboniana p. 276. Mortuus est a. 1627. Verduno Eumathium etiam a se editum nuncupavit Gaulminus.

XIV GAULMINI DEDICATIO.

sa est. Primi poetae lascivientis eloquentiae gloriam, impietatem, sibi vindicarunt; et magna posteritatis fiducia, sui majore, quasi soli saperent, aniles de Diis Daemonibusque fabulas commenti sunt. Familiae princeps Homerus quae in coelo viderat sibi retinere non potuit. Ille coelos hominibus prodidit, tandemque hoc assecutus est solus, quod tam eleganter impie dixit ut fidem mereret. Nihil actum diu noctuque Deos inter suo tempore quod non sciverit: ita saepius in coelo quam in lecto somniabat. Certe Jovem etiam sequutus est, cum in aurem Junoni aliquid diceret. Nam et per nubium rimas inspicit, et flores omnis generis subjicit. Ita lenonem agit, dum aspicit, poetam, dum narrat; in utroque impius, dum utrumque fingit. Excepit sacram divini senis insaniam Hesiodus; et, ut magis insaniret, distribuit illis sedes suas, ac eo locorum ὄστρακισθέντας senescere voluit: adeo facilius ille Daemonem ubique, quam malvam vel asphodelum in horto reperiebat ¹⁾). Sequuti sunt poetas philosophi, qui hoc tantum curasse videntur, ut jam obscura veritas densioribus tenebris involveretur: ita pene omnes pro diversitate opiniorum aut sectarum ratione scripserunt. Nolo ire per aetates neque pereuntem saeculorum memoriam revocare; sed illi ποιητοφιλοσοφοληροῦντες cum ea quae nesciebant alios docerent, accidit ut alii,

---

¹⁾ Respicit Hesiodum E. 41.

cum bene scire se putarent, tunc primum bene ignorare inciperent. Tandem orto justitiae sole Christo, veritas, quae pariter orbi cum illo affulserat, emersit. Tum vero Daemonas ignotamque antea illorum naturam novimus (cujus cognitio, vel ut fraudes eorum et imposturas caveremus, summe necessaria erat); nam et sancti viri multa de illis monendo docuerunt; plures etiam diversis saeculis scripserunt quae temporum iniuria desiderantur. Ultimis tandem temporibus, circa Christi annum ML, Michael Psellus, Michaelis Ducae cognomento Parapinacii praceptor, Platonicae disciplinae studiosissimus, ad hoc epulum symbolam suam contulit. Ille plurimarum scientiarum linguarumque cognitione instructissimus libellum *Περὶ ἐνεργειῶν δαιμόνων* conscripsit, quo nihil unquam inter veteres Graecos in hoc scribendi genere accuratius elegantiusque prodiit. Hunc tibi libellum, illustrissime Verdune, notis etiam, quae dum excuderetur natae sunt, illustratum offerimus dicamusque. Dedicationis vero causas si quaeris, non alias novi preter illas quae omnibus mihiique notissimae sunt: singularis eruditio tua, mirabilis Graecae linguae peritia ¹⁾ et humanitas maxima.

---

¹⁾ Videtur tam bene scivisse graece, ut fere vernacule nesciret. Memini legere in Menagianis Verdunum, quum coram ipso causam agens patronus quidam multa extra rem effudisset, garrulitatis pertaesum dixisse: "cela est *adiaphore à la cause.*"

XVI GAULMINI DEDICATIO.

Nolo virtutes tuas tibi praedicare ; satis illas agnoscis, qui illarum invidiam fers. Veniet tempus cum mirabunda posteritas in mores tuos inquiret, et quod aetas tua de te nescivit inter exempla narrabit. Ita quod tibi virtus praemium concessit a vita tua repetet, et quas alii laudes a fortuna quaesiverunt a veritate extorquebis. Nemo mortaliū blandiri me dicet, qui te vel me noverit: nam de te quidquid dictum fuerit, minus erit. Sed neque tu falsarum laudum admiratores plurimi facis, qui veras omnes habes; neque me adulatorem alit fortunae meae status; aut ulla gloriae apud te cupiditas incitat. Etenim in mediocri fortuna constitutus aliis praesidiis carere possum, et gloria semper, quaecumque illa fuerit, conatibus meis et propensissima erga te voluntate inferior erit, cuius monumentum et pignus hunc libellum tibi offero dicoque. Tu si donum non probas, donantis animum certo non improbabis. Vale, illustrissime virorum; et litteras, ut facis, fovere perge.

GAULMINI PRAEFATIO.

Amice lector, Psellum περὶ ἐνεργείας δαιμόνων, Graece nunquam antea editum, nunc primum tibi damus; notas praeterea quas singulis diebus pro penso operarum scripsimus ¹⁾. In illis quid praestiterim tu pro candore tuo judicabis, ego pro modestia mea tibi indicabo. Auctoris ipsissima verba quam emenda- ta ut haberes maxime curavi; sed ne hoc quidem per operarum quas non inspexi celeritatem licuit. Quae corrupta in man. erant emendavi; quae difficilia, explicui; quae interpolata, restitui: sed magna tui fiducia, mei majore.

“Religentem ²⁾ esse oportet, religiosum nefas.”

Equidem odi cane pejus et angue illos homines, qui auspicato libros tractant et de mendo in aliquo libro tanquam de mustela in via judicant: ignavissimi mortalium qui hoc adhuc nesciunt, quod nihil sciunt.

¹⁾ Idem de suis notis praedicat supra p. XV et p. XIX, verbis typographi sui et suis; etiam sub finem p. 275.

²⁾ “Versus ex antiquo carmine memoria hercle dignus,” ap. A. Gell. N. Att. 419.

XVIII GAULMINI PRAEFATIO.

"Non tali auxilio nec defensoribus istis
"Tempus eget."

Si imperfecto, ut vocant, loco medicina facta,
si leve quid interpungendo sanatum,

Tόδ' ἐστι πολλῷ μεῖζον ἢ Τροίαν ἐλεῖν ¹⁾.

Longe aliter omnes melioris mentis scribent, et nos conati sumus scribere. Sed omiseram paene quae duo maxima in hoc opusculo praestiti, brevitatem et modestiam. Utramque invenies, qui candide de utraque senties. Caeterum theologica et philosophica, quae quam plurima sunt, ideo non attigi, quia hoc fuisset μάζαν ὑφ' ἐτέρου μεμαγμένην ἀρπάζειν ²⁾. Vale, candide lector. Sed hoc praeterea te monitum volo, usum me duobus man. codicibus, altero meo et altero eruditissimi Federici Morelli, cui multis nominibus multum me debere profiteor. Sed et symbolam contulit, characteres arabicos suos, Gul. Lebé typographus, vir linguarum orientalium studiosissimus, et, si haec saecula permitterent, eximius illarum propagator futurus.

---

¹⁾ Hic versus est inter Proverbia Metrica v. 872, formatus, ut videtur, ad imitationem Euripidei Andr. 368: *Toῦτ' ἔσθ' ἐκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἐλεῖν.*

²⁾ Est inter Suidae Adagia 9, 66, ἐπὶ τῶν ἀλλοτρίοις πόνοις ἐγκαυχωμένων.

EIS TETTOY EXZOZIN

TYPOGRAPHI GAULMINIANAE PRAEFATIO.

TYPOGRAPHUS LECTORI.

Amice lector, latina Pselli interpretatio Petri Morelli est, illius qui et Nicetae Thesaurum orthodoxae fidei de graeco latinum fecit ¹⁾. Equidem animus erat, si per nundinas et alias occupationes licuisset, Eustathium ²⁾ publici juris ante omnia facere; sed hac spes decollavit. Interea ne operaे cessarent, ab auctore Psellum extorsi; notas praeterea, quae dum excuderetur, natae sunt. Utene, lector; et brevi meliora et majora exspecta.

---

¹⁾ Vide pag. XII.

²⁾ Eumathium potius de Hysmeniae amoribus ab eodem Gaulmino edendum; qui liber anno 1618 in lucem fuit emissus.

ΕΙΣ ΨΕΛΛΟΥ ΕΚΔΟΣΙΝ

ὑπὸ λαμπροτάτου καὶ πολυμαθεστάτου κυρίου
τοῦ Γωμίνου
ἐπίγραμα.

"**Ε**μπαλιν οὐνόματος δύξαν σχὼν Ψέλλος ¹⁾ ἐδείχθη,
Κλήδην πρῶτα δοκῶν ψελλὸς ἀμαρτοεπής.
Νῦν γὰρ ἐν ἡμετέροισι περίτρανος ²⁾ οὕασιν αὐδᾷ
Ἄερίους τε γονᾶς δαιμονίους τε φύσεις,
Πάντα μὲν δύσα βροτοῖσι τεράστια, ποικιλότραντα
Φθέγματ' ἀμειβόντων πολλάκι δαιμονίων.
Τούτων Γωμίνῳ πολλὴ χάρις, δύση Ψέλλῳ
"Ἄρτια φθέγξασθαι αἴτιος ἔσκε μόνος,
Εὐεπίη πολλῇ τε κεκασμένος ἐν νεότητι ³⁾
Καὶ πολιορκοτάφων πλεῖον ἐπιστάμενος.
Δαιμόνιον τόδε χρῆμα δαήμονος ἥϊθέοιο
Ἄρ' οὐ Σωκρατικοῖς χρήσατο δαιμονίοις;

NICOLAUS BORBONIUS ⁴⁾.

¹⁾ Hoc Epigramma iterum editum fuit inter Nic. Borbonii Poemata Exposita Paris. a. 1630, p. 163, nonnusquam correctius. — Scripsit nomen proprium retracto accentu, et sic auctor sequentis epigrammatis, non male quidem, habita ratione legis grammaticae de nominibus propriis, sed contra usum.

²⁾ Erravit optimus homo; quam penultima nominis τρανὸς producatur ab antiquis.

³⁾ Gaulminus natus a. 1585 annum tunc trigesimum agebat. Cf. Epigramma seq. v. 5.

⁴⁾ Nic. Borbonius Junior, Gr. L. professor Regius.

ΕΙΣ ΦΕΛΛΟΥ ΕΚΔΟΣΙΝ

ύπὸ ἀοιδίμου καὶ πάσης εὐφημίας ἀξίου.

Γράψαντ̄ ἀτρεκέως Ψέλλον, βάζοντα δὲ μηδὲν
Ψέλλὸν, ἀτὰρ Μουσῶν ποικίλα δῶρ’ ιερῶν,
Ἴσχε σκότος δηρόν· τὸν νῦν Γωμινὸς ¹⁾ ἐπήτης,
Ἄλλ’ ἔρμηνεύσας γ’, ἥγαγεν ἐς τὸ φάος.
Καὶ μόγις δὲ ρ’ ἥβης ἔρικυδέος ἵκετο μέτρον,
Παντοδαπῆς σοφίης ἄσπετον εὔχος ἔχει,
Οὐ μόνον Ἰταλίης τε καὶ Ἑλλάδος ἔξυχον ὅλβον
Ἐύμαθίης, Ἡοῦς ²⁾ ἀλλὰ μετερχόμενος,
Ἴδμοσύνης πάσης δὲ ταμεῖον (θαῦμα ἰδέσθαι),
Καὶ νέος ως Ἐλικῶν, ἐνθάδε Πιερίδες
Πλαδὸν ἡπύουσι θεύφρονος ἥχον ἀοιδῆς
Θαλπόμεναι καὶ τοῦ χείλεσ’ ἐφεζόμεναι.

X. ΒΕΛΟΤΡΓΕΡΙΟΣ.

¹⁾ Melius scripsisset Γωμῖνος.

²⁾ Linguarum orientalium scientia praecipue illustris fuit Gaulminus.

DEDICATIO HASENMULLERI.

Reverendissimo et serenissimo Principi ac
domino dn. Christiano Alberto, haeredi
Norvagiae, postulato coadjutori episco-
patus Lubecensis, duci Slesvici, Holsa-
tiae, Stormariae et Dithmarsiae, comiti
in Oldenburg et Delmenhorst, etc.

Principi ac domino meo clementissimo :

Reverendissime et serenissime princeps,
domine clementissime,

Ad finem properabant operaे typographi, et di-
spicienti, dicam an dubitanti, mihi, quo illustri
frontispicio libellum hunc rēnascentem exornarem,
opportune videbatur factum, si Rev. Serenitatis tuae,
quae propediem instabant, festivitatum natalitia-
rum memoriam et celebritatem anniversariam glo-
riosissimam humillima devotione et hac ipsa inscri-
ptione submississime colerem.

Ritum natalitorum festorum vetustissimum et
ab ipsius fere mundi natalibus repetendum esse
loquuntur omnium populorum annales; ac pluribus
hoc argumentum persequuntur Marcellus Donatus
Dilucid. in Sueton. Tranq. Tiberium c. 5; Grute-
rus Anim. ad Senec. p. 753; Rosin. Antiq. Rom.

DEDICATIO HASENMULLERI. XXIII

passim; Polydor. Virgil. De rerum invent. l. 6, c. 7;
Alexand. ab Alexandr. Genial. Dier. l. 2; alii.

Hac in solennitate Genio munus annale solvebant, fundebant merum; quod ex Persio Sat. 2, 1, et Tibullo l. 2, eleg. 2, docet commentator Persii absolutissimus Casaubonus. Vota concipiebantur, et optabant sibi a Genio dari *bonam mentem, bonam famam, bonam fidem*. Concipiebantur vero haec vota non *seductis dīs*, Persii verbo, id est, clandestino murmure, nec *tacito suspendebantur verba labello*, sed *clare et ut audiat hospes*. Sacris hunc in modum rite peractis, cetera diei pars exquisitissimis comburebatur voluptatibus, coenae instruebantur nitidissimae, atque in fastum et splendorem dabantur omnia. Hospites praeterea vocabantur, propinqui, amici, clientes; inter quos non mutua solum munera pretiosissimorum, sed panegyrum etiam missitatio intercedebat, quae et alia multa hac de re eruditissime proponit Dilherr. t. I, Disput. Academ. p. 428.

Dum illa mecum inter publica, pro Reverendissimae Serenitatis tuae gloriosissimis natalibus per multas temporum revolutiones felicissime recurrentibus, vota pie concepta pensitabam, neque ego nunc *seductis dīs* et *tacito labello*, sed *ut audiat* Princeps ac Dominus meus clementissimus, vota concipienda putavi; vota putavi concipienda quae audiat et rata habeat principum ac dominan-

XXIV DEDICATIO HASENMULLERI.

tium Dominus, penes quem est summum votorum nostrorum arbitrium.

Coluerint gentiles Genios suos, quos etiam loquitur quod nunc humillime offerimus schediasma Psellianum. Piis ego votis Geniorum et supremarum Potestatum Seraphicarum autorem atque imperatorem Opt. Max. supplex venerabor. Ille annos longa serie ex voto Reverendissimae Serenitatis tuae sequentes, ille tempora pacata, ille fortunam victricem, domum florentissimam, regiones tranquillas, fortunatos subditos, prosperrima omnia concedat!

Annos ille tuos de nostris augeat annis! ille Reverendissimam Serenitatem tuam, quamdiu lex humanae naturae feret, sed diutissime ferat, incolumem servet, omni ex parte beatam, omni benedictionum genere quam largissime cumulatam! Vive, serenissime Princeps, Domine clementissime; vive, religioni, Sereniss. domui, Academiae tuae Christiano-Albertinae, nobis bonisque omnibus diu superstes! ex voto age feliciter!

Ad quam votorum meorum summorum, ex hac non liberatoria, sed confessoria, debitae humillimaeque gratitudinis tabella suspensam, gratiosissime respicere ne dedigneris, Princeps ac Domine clementissime; et quod tanto fastigio tuo chartas hasce non legendas quidem, sed inspiciendas humillime submiserim, ne feras moleste. Pselliana quaevis summo in pretio accuratis talium aestima-

DEDICATIO HASENMULLERI. XXV

toribus habentur; sed tanti tamen non videbantur ista, quae Reverendiss. Seren. tuae gloriosiss. nomen prae se ferrent, nisi gratia tua vere tanto principe digna in hanc me animasset fiduciam.

Suscipe igitur, Reverendissime ac Serenissime Princeps, hoc quicquid est lucubratiunculae: tuae enim Reverendiss. Serenitati exile hoc opusculum humillime dedico et me totum.

Scrib. Kilon. Cal. Febr. 1688.

Reverendiss. Seren. tuae humillimus et submississimae devotionis servus,

DANIEL HASENMULLER. P. P.

PRAEFATIO HASENMULLERI.

LECTORI BENEVOLO S.

Mich. Pselli mole exiguum, sed in quo magna latent, ut in omnibus hujus viri scriptis, illustris ingenii monumenta, tibi exhibemus librum De daemonum operatione. Evidet me imparem novi, qui incomparabilis Pselli causam perorem; ipse pro se respondeat, ipse πολὺς τὴν γλῶτταν καὶ σοφώτατος Φελλός (quod Zonarae est de illo elogium), ipse πολυγραφώτατος πάνσοφος, et φιλοσόφων ὑπέρτιμος, quo nomine laudatur Cedreno. Certe qui se aulae imperatoriae Byzantinae Constantini Ducae imperatoris adeo probavit, ut studiis Michaelis Ducae filii fuerit praefectus, qui illustre encomium Annae Comnenae Alexii imperatoris filiae meruit, quod Alexiados libro quinto legere est; qua non sui confidentia in publicum conspectum prodeat? Catalogum desideras variorum ejus operum? Consule magnum Vossium in De historicis Graecis, Conringium Introd. medic. et de medic. hermet.; Joh. Anton. Van der Linden De script. med.; Borrichium, et alios. Certe hunc libellum doctissimus Barthius aureoli titulo subinde ornat in Adversa-

PRAEFATIO HASENMULLERI. XXVII

riis. Magno hunc studio magnoque doctorum voto
cum non exoptari, sed efflagitari, magnoque pre-
tio aegre comparari posse intellexerim (exempla-
ria enim editionis primae Paris. in bibliopolarum
officinis jam pridem defecerant), ex officii mei ra-
tione esse duxi huic justo desiderio satisfacere, et
eruditiss. hunc libellum ab interitu vindicare. Quid
in nova hac editione praestitum sit, tu, pro candore
tuo, judicabis, meaque tibi inserviendi studia non
improbabis. Vale.

ADDENDA ET CORRIGENDA.

- Pag. 1. forsitan distinguendum: *χρόνιος*, ὁ Τιμόθεος; *ΘΡ. Δύο...*
„ 4. *έκδημος* ὡν. ποτὲ δὲ δή...
„ 4, 4. *Μάλιμ* φῶσι.
„ 10, 11. leg. *τετραγώδηται*
„ 12, 7. leg. γάρ που
„ 23, f. leg. *οφθαλμώ*
„ 65, 11. leg. *τάξεις*¹⁾
„ 66, 10. leg. *κράσιν*
„ 75, 20. leg. *τοὺς*
„ 101, 8. leg. *ἡ*
„ 102, 25. leg. *Ἐνθεν τοι*
„ 107, 24. leg. *ὑποπτευθέντος*
„ 108, 26. leg. *καταδεδιήτητο*
„ 116, 22. leg. *διέφθαρται*,
„ 198, 29. Scripserat Gaulminus "Deumo"; correxi "Deum"
"mus". Vartmannus quidem: "huic Deumo nomen
"indidere". Sed est "Deumo" in dandi casu. Mox
enim scripsit: "Deum deorum fallacissimum". Tem-
porali in versione gallica dicitur "Déumo", non in-
tellecta syntaxi latina.
„ 199, 21. leg. *ἀπορροπαι*
„ 204, 14. leg. *πατρώων*
„ 208, 23. potest legi ὁ Ἀρνης et intelligi Arnes Episcopus.
„ 211, 14. leg. *ἐκκαομένης*
„ 216, 32. leg. *ἀθεατῶν*
„ 239, n. 11. leg. Eustathius
„ 245, 2. leg. *ανω.* — Ibid. 21. *ἀνάγκαις*.
„ 252, n. 13. del. asterisum.
„ 268, 11. leg. 28.

ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ *

TIMOΘΕΟΣ

Η

ΠΕΡΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΑΙΜΟΝΩΝ **

Διάλογος. ***

ΘΡΑΞ. TIMOΘΕΟΣ.

TIMOΘΕΟΣ.

Xρόνιος, ὁ Θρᾷξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷς¹⁾.

ΘΡΑΞ.

**Χρόνιος, ὁ Τιμόθεε, δύο που ἔτη, καὶ πρός²⁾,
ἐντεῦθεν ἔκδημος ὡν.**

TIMOΘΕΟΣ.

**Ποῖ δὲ δὴ τί καὶ τίνα πράγματα ἔχων ἐπὶ το-
σοῦτον ἐνδιατέτριφας³⁾;**

ΘΡΑΞ.

**Μακροτέρας ἦ κατὰ τὴν παροῦσαν σχολὴν ἀπαι-
τεῖς ὑποθέσεις λόγων⁴⁾. Ἀνάγκη γάρ με συνείρειν**

τὸν Ἀλκίνου ἀπόλογον¹⁾, εἰ δέοι²⁾ λέγειν ὅσα ἐπήειν,
ὅσα τε ἔτλην ἀσεβέσι συμπλακεῖς ἀνδράσιν. Εὐχί-
τας³⁾ αὐτοὺς καὶ Ἐνθουσιαστὰς⁴⁾ οἱ πολλοὶ καλοῦ-
σιν. Ἡ οὐκ ἀκοίην τινα ἔχων περὶ τούτων⁵⁾ καὶ αὐ-
τὸς τυγχάνεις;

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Μανθάνω μέν⁶⁾ τινας θεομάχους ἄνδρας καὶ
ἀτόπους ἐπιεικῶς ἐν μέσῳ στρέφεσθαι τοῦ καθ' ἡμᾶς
ἰεροῦ κόμματος, κατὰ τὴν κωμῳδίαν⁷⁾ εἰπεῖν· δόγ-
ματα δὲ αὐτῶν καὶ ἔθη⁸⁾ καὶ νόμους καὶ ἔργα καὶ
λόγους παρ' οὐδενὸς οὐδέπω μοι⁹⁾ μαθεῖν ἐξεγένετο.
Καὶ σου δέομαι ἄττα ἀν εἰδείης σαφέστατα ἐπελθεῖν,
εἴ τι βούλει¹⁰⁾ ἀνδρὶ συνήθει, προεσθῆσαι δὲ καὶ φίλῳ,
χαρίζεσθαι.

ΘΡΑΞ.

"Εα¹¹⁾, φίλε Τιμόθεε. Ἀνάγκη γὰρ ἐμέ τε περιω-
σθῆναι¹²⁾ πρὸς Ἰλιγγον, ἐπιόντα δόγματά τε ἄλλο-
κοτα καὶ ἔργα δαιμονια, καὶ σέγε μηδὲν περὶ τού-
των¹³⁾ ἐσχηκέναι κέρδος. Εἰ γὰρ, κατὰ τὸν Σιμω-
νίδην¹⁴⁾, ὁ λόγος τῶν πραγμάτων εἰκών ἐστιν, ὡς
εἶναι τὸν μὲν τῶν ὥφελίμων ὥφελιμον, τὸν δὲ μὴ¹⁵⁾
τοιούτων οὐκ ἀγαθὸν, τί ἀν οἴσοι χρηστὸν, ὁ τοὺς
ἐναγεῖς εἰκονίζων λόγους¹⁶⁾;

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Καὶ πάνυ γε, ὁ Θρᾷξ· εἴπερ καὶ ιατροῖς¹⁷⁾ εἰδέ-
ναι τὰ θανατώδη τῶν φαρμάκων οὐκ ἄχρηστον, ὡς

μή τῷ τούτων περιπεσεῖν τινα κινδυνεῦσαι¹⁾. ἐῶ γὰρ λέγειν, δτι καὶ ἔνια τούτων εἰς ἴγειαν οὐκ ἀσυντελεστα²⁾. "Ωστ' ἔσται καὶ ἡμῖν δυοῖν θάτερον³⁾. ἦ γὰρ ἀποισόμεθά τι χρηστότερον ἐκ τοῦ σκέμματος, ἦ φυλαξόμεθα⁴⁾ εἰ τι πρόσεστι βλαβερόν.

ΘΡΑΞ.

Εἰεν. Ἀκούση, κατὰ τὴν ποίησιν, ἐτήτυμα μὲν, οὐχ ὡς ἕδιστα δέ⁵⁾. Εἰ δέ τινων ἀσχημόνων ὁ λόγος ἐπιμνησθῇ, μὴ χαλέπαινε· μηδ' ἐμὲ τὸν παρενεργούτα, τοὺς δὲ δρῶντας αἰτιῶ δικαίως.

"Ἐχει μὲν τὸ παλαιμναῖον⁶⁾ τοῦτο δόγμα παρὰ Μάνεντος τοῦ μανέντος⁷⁾ τὰς ἀφορμάς. Ἐκεῖθεν⁸⁾ γὰρ αὐτοῖς αἱ πλείους ἀρχαὶ, καθάπερ ἐκ πηγῆς τινος δυσώδους, ἐδόγύησαν. Ἄλλὰ τῷ μὲν ἐπαράτῳ Μάνεντι δύο ὑπετέθησαν⁹⁾ τῶν ὄντων ἀρχαὶ, Θεῷ Θεὸν¹⁰⁾, δημιουργῷ τῶν ἀγαθῶν αὐτουργὸν κακίας, τῷ ἀγαθῷ ἀρχοντὶ τῶν οὐρανίων τὸν τῆς κακίας ἀρχοντα τῶν ἐπιγείων, πλημμελῶς ἀντιτάπτοντι. Εὐχίταις δὲ τούτοις τοῖς κακοδαιμοσι καὶ ἐτέρᾳ τις ἀρχὴ προσελήφθη τρίτη. Πατὴρ γὰρ αὐτοῖς νιοὶ τε δύο, πρεσβύτερος καὶ νεώτερος¹¹⁾, αἱ ἀρχαὶ· ὃν τῷ μὲν πατρὶ¹²⁾ τὰ ὑπερκύρια μόνα, τῷ δὲ νεωτέρῳ τῶν νιῶν τὰ οὐράνια¹³⁾, θατέρῳ δὲ τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν ἐγκοσμίων τὸ κράτος¹⁴⁾, ἀποτετάχασιν· ὃ κατὰ μηδέν ἔστι τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας¹⁵⁾ ἀπολειπόμενον, κατὰ τὸ, "τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται¹⁶⁾. "

Ταύτην δὲ τὴν σαμφράν ὑποβάθρου ὑποθέντες οἱ σαμφροὶ¹⁷⁾ τὰς φρένας, τὸ μὲν μέχρι ταύτης εἰσὶν

ἀλλήλοις ὁμόφρονες· τὸ δὲ ἐντεῦθεν τοιχῆ ταῖς γνώμαις διέστανται. Οἱ μὲν γὰρ τούτων νέμουσιν ἀμφοῖν τοῖν νιοῖν τὸ σέβας ¹⁾. καὶν γὰρ πρὸς ἄλλήλους διαφέρεσθαι φασὶ νῦν, ἀλλ' ὅμως ἀμφω σεβαστέον ὡς ἐκ πατρὸς ἐνὸς καταλλαγησομένους ἐπὶ τοῦ μελλοντος. Οἱ δὲ θατέρῳ τῷ νεωτέρῳ λατρεύουσιν, ὡς τῆς κρείττονος καὶ ὑπερκειμένης μερίδος κατάρχοντι· τὸν πρεσβύτερον οὐκ ἀτιαζοντες μὲν, φυλαττόμενοι δὲ αὐτὸν ὡς κακοποιῆσαι ²⁾ δυνάμενον. Οἱ δὲ χειρούς αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν τοῦ μὲν οὐρανίου διέστασιν ἔαντοὺς ἐπὶ πᾶν ³⁾, αὐτὸν δὲ μόνον τὸν ἐπίγειον Σαταναὴλ ⁴⁾ ἐνστερνίζονται. Τῶν τε ⁵⁾ ὀνομάτων τοῖς εὐφημοτέροις ἀποσεμνύνοντες πρωτότοκον τὸν ἀλλότριον ἐκ πατρὸς καλοῦσι, φυτῶν τε καὶ ζώων καὶ τῶν λοιπῶν συνθέτων δημιουργὸν τὸν φθοροποιὸν καὶ δλεθριον. Ἀποθεραπεύειν δὲ αὐτὸν καὶ μᾶλλον ἔτι βουλόμενοι, φεῦ! ὅπόσα ⁶⁾ παροινοῦσιν εἰς τὸν οὐρανίον, φθονερόν τε λέγοντες ⁷⁾ εἶναι, τάδελφῷ παραλόγως διαφθονούμενον εὖ διακοσμοῦντι τὰ ἐπὶ γῆς, καὶ φθόνῳ τυφόμενον σεισμὸν ⁸⁾ καὶ χαλάζας ⁹⁾ καὶ λοιμοὺς ¹⁰⁾ ἐπάγειν. Λιὸν καὶ ἐπαρῶνται αὐτῷ ἄλλα τε καὶ τὸ παλαμινάτον ἀνάθεμα ¹¹⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Τίσι δὲ ¹²⁾ λόγοις, ὡς Θρᾷξ, πεπείκασιν ἔαντοὺς τὸν Σαταναὴλ νίδν θεοῦ καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν, τῶν τε προφητικῶν καὶ θείων χρησμῶν ἐνα Υἱὸν πανταχοῦ λεγόντων, τοῦ τε ἐπιστηθίου ¹³⁾ κατὰ τὰ ἄχραιντα εὐαγγέλια κεκραγότος περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ

Λόγου· «δόξαν¹⁾ ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός»· καὶ αὖ· «ὁ μονογενὴς²⁾, ὁ ὃν εἰς τὸν κόλπον τοῦ «πατρὸς, αὐτὸς ἐξηγήσατο». Πόθεν οὖν αὐτοῖς ἐπῆλθεν ἢ τοσαύτη πλάνη;

ΘΡΑΞ.

Πόθεν ἄλλοθεν, ὃ Τιμόθεε, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ³⁾ τοῦ ψεύδοντος ἀρχῶν ταῦτα περιμεντολογῶν τῶν ἀνοήτων ἀπατᾶ τὰς γνώμας; ὁ γὰρ τὸν αὐτοῦ θρόνον θεῖναι⁴⁾ ἐπὶ τῶν νεφελῶν καυχώμενος καὶ ἔσεσθαι δόμοις τῷ ὑψίστῳ λέγων, καὶ διὰ τοῦτο ἐκπτωτος καὶ σκότος γενόμενος⁵⁾, αὐτὸς οὗτος τούτοις ἐμφανιζόμενος, νιὸν Θεοῦ πρωτότοκον ἔαυτὸν ἀναγγέλλει⁶⁾ καὶ τῶν ἐπιγείων ἀπάντων δημιουργὸν, ἄγειν τε καὶ φέρειν⁷⁾ τὸ ἐγκόσμιον πᾶν. Καὶ οὕτω, τὴν ἐκάστου ἄνοιαν μετιὼν, φενακίζει τοὺς ἄφρονας, οὓς δέον⁸⁾, κατὰ νοῦν λαβόντας ὡς ἀλαζὼν καὶ ψεύδοντος ἀρχηγός ἐστι, καταγελάσαι κομπάζοντος. Οἱ δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ πείθονται ταῦτα⁹⁾ λέγοντι, καὶ ἄγονται καθάπερ βύες ἀπὸ ἥινῶν¹⁰⁾. Καίτοι ἐνἡν οὐ διὰ πολλοῦ φωράσαι ψευδόμενον. Εἰ γὰρ ἀπῆτον αὐτὸν τὰς μεγαληγόρους¹¹⁾ ταύτας ἐπαγγελίας ἐπὶ τῶν ἔργων ἐνδείξασθαι, οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὁ περὶ¹²⁾ Κύμην ὄνος ἐνδεδυμένος λεοντῆν εὔρεθη¹³⁾, ὃν ἦλεγχε βρυχήσασθαι πειρώμενον¹⁴⁾ ἢ βοή. Νῦν δὲ, ὥσπερ ἐκκεκομμένοι τοὺς ὄφεις αλιμοὺς καὶ ἐκκεκωφημένοι¹⁵⁾ τὰ ὅτα καὶ νοῦ μηδαμῶς μετέχοντες ἐμφρονος, οὕτε παρὰ τῆς τῶν ὄντων συγγενείας ἐνα τὸν δημιουργὸν ὄρωσιν, οὕτε τοῦτ' αὐτὸς λεγούσης ἐπαίσου-

σιν¹⁾, οὔτε λογισμῷ βασανίζουσιν ώς, εἰ δύο διεστῶτες τῶν ὄντων ἡσαν²⁾ δημιουργοὶ, οὐκ ἀν ἦν μία τὰ πάντα συνδέονται τάξις καὶ ἐνωσις. Καὶ ὅνοι μεν καὶ βόες, κατὰ τὸν προφήτην³⁾, οὐκ ἥγνοικασι τὴν φάτνην καὶ τὸν κτησάμενον· οἱ δὲ, χαίρειν τὸν ἑαυτῶν θεὸν καὶ δεσπότην ἔάσαντες⁴⁾, θεὸν αὐτοὶ κεχειροτονήκασι τὸν ἐν τοῖς κτίσμασιν ἀτιμάτερον, καὶ ἐπονται⁵⁾ οἱ πυραῦσται, κατὰ τὴν παροιμίαν⁶⁾, εἰς τὸ πῦρ ἑαυτοὺς καθιέντες, ὃ πάλαι αὐτῷ καὶ τοῖς αὐτῷ συναποστᾶσιν ἡτοίμασται⁷⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Κέρδους δὲ τίνος παραπολαύοντες⁸⁾ ἔξδιμνυνται μὲν τὸ θεῖον σέβας καὶ πάτριον⁹⁾, ὀλέθρῳ δε προφανεῖ στοιχοῦσι;

ΘΡΑΞ.

Κέρδους μὲν οὐκ οἶδ' εἴ του παραπολαύουσιν¹⁰⁾. ἀλλ' οἷμαι ώς οὐδενός. Χρυσὸν μὲν γὰρ¹¹⁾ καὶ κτήσεις καὶ τὸ παρ' ἀνθρώποις δοξάριον εἰ καὶ παρέχειν ἐπαγγέλλεται τὰ δαιμόνια, πλὴν οὐχ οἵα τέ ἐστι διδόναται¹²⁾, μηδενὸς κρατοῦντα¹³⁾: φαντάσματα δὲ τοῖς τελουμένοις ἐμποιεῖ ποικίλα καὶ ἔξαλλα¹⁴⁾, ἃς θεοπτίας¹⁵⁾ οἱ θεοστυγεῖς καλοῦσιν¹⁶⁾). Ὡν βουλομένοις γίνεσθαι θεαταῖς, ιοὺς ιοὺς, πόσα μὲν αὐτοῖς τῶν αἰσχρῶν¹⁷⁾ τελεῖται, πόσα δὲ τῶν ἀδόγήτων καὶ μυσαρῶν! ἀπαν¹⁸⁾ γὰρ ἐννομον παρ' ἡμῖν ὁητόν τε δόγμα πρακτόν τε ἔργον ἀθετοῦντες, λυττῶσι, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς φυσικοὺς ἀθετοῦντες εἰσὶ νόμοις¹⁹⁾.

Καὶ τὰς παροινίας εἰς γραφὴν ἐνεῖναι μόνης ¹⁾ ἀν
εἴη τῆς Ἀρχιλόχου βδελυρίας ²⁾ ἔργον. Οἶμαι δὲ κά-
κεῖνον, εἰ παρῆν, ὅκιμειν ἀξιῶσαι ³⁾ μητήμης ὄργια
κατάπτυστα καὶ ἐξάγιστα, μήτε ἐφ' Ἑλλάδος ⁴⁾, μήτε
βαρβάρου γῆς γενύμενα πώποτε. Ποῦ γὰρ καὶ πότε
καὶ παρὰ τίσιν ἥκουσται που τῆς ὑγρᾶς καὶ τῆς ἔη-
ρᾶς ἀπογεύσασθαι περιττώματος ⁵⁾ ἄνθρωπον, τί-
μιον ζῶον καὶ ἴερον; ὁ μηδὲ ⁶⁾ τοὺς λυττῶντας θῆ-
ρας καρτερήσειν οἶμαι. Ἄλλ' ὅμως τοῖς κακοδαιμοσι
τούτοις προτελεῖται τοῦτο ⁷⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Αἱ̄ ν αἰτίαν, ὡ̄ Θρᾷξ;

ΘΡΑΞ.

Τὸ μὲν ἀπόδρότον, ὡ̄ ἐταῖρε, εἰδεῖεν ⁸⁾ ἀν οἱ
ταυτὶ τελοῦντες· ἐμοὶ δὲ πολλάκις ἀνερομένῳ πλέον
εἶπον οὐδὲν, πλὴν ὅτι τῶν περιττωμάτων μεταλα-
χοῦσι φίλα σφίσι ⁹⁾ γίνεται καὶ προσήγορα τὰ δαι-
μόνια. Καὶ τουτὶ τὸ μέρος οὕτι μοι δοκοῦσιν ἐψεῦ-
σθαι, καίτοι τάλλα μηδὲν ἀληθές εἰδότες λέγειν.
Οὐδὲν γὰρ οὕτω τοῖς ἀντικειμένοις Πνεύμασιν ¹⁰⁾
ἥδιστον, ω̄ς τὸ τὸν φθονούμενον ἄνθρωπον, εἰκόνι
τιμηθέντα θείᾳ, πρὸς τοσαύτην δικισθαίνειν ὕβριν.

Τοιοῦτον μὲν δὴ τῆς ἀνοίας ¹¹⁾ αὐτῶν τὸ ἀπο-
τελεσμα, κοινὸν δὲ οὐ μόνον τοῖς προεστῶσι τοῦ δύγ-
ματος, εἰς οὓς καὶ τὴν τῶν Ἀποστόλων καταδό-
πτοῦσι ¹²⁾ προσηγορίαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἔνζιταις καὶ
τοῖς Γνωστικοῖς ¹³⁾. τὴν δὲ δὴ μυστικὴν θυσίαν ¹⁴⁾,

ἀλεξίκακε¹⁾ λόγε, τις ἀν εξενέγκοι λόγος²⁾; Ἐγὼ μὲν αἰσχύνομαι³⁾, νὴ τὴν αἰδώ, διὰ γλώττης ἄγειν⁴⁾, καὶ που καὶ ἐπεῖχον ἀν· ἐπεὶ δὲ σύ μου, Τιμόθεε, φθάσας κεκράτηκας, μετρίως φῶ, τὰ αἰσχλικά παρεάσας χαίρειν, μὴ καὶ δόξω καθάπερ ἐν σκηνῇ τινι καὶ δράματι⁵⁾ τραγῳδεῖν.

Ἐσπέρας γὰρ περὶ λύχνων ἀφάς, ὅποθ' ἡμῖν τὸ σωτήριον ἔξυμνεῖται πάθος⁶⁾, εἰς ἀποτεταγμένον⁷⁾ δωμάτιον ἀγηοχότες τὰς παρ' αὐτοῖς ἐνασκούμενας⁸⁾ κόρας, τούς τε λύχνους ἀποσβεννύντες, ἵνα μὴ τὸ φῶς τοῦ γιγνομένου μύσους ἔχωσι μάρτυρα, ταῖς κόραις ἐνασελγαίνουσιν ὅποιᾳ⁹⁾ ἀν ἐκαστος, καὶ ἀδελφῆ καὶ ἰδίᾳ θυγατρὶ¹⁰⁾, ἔνυτύχῃ. Οἵονται γὰρ καὶ τούτῳ χαριεῖσθαι¹¹⁾ τοῖς δαιμοσιν, εἰ παραλύσουσι τοὺς θείους θεσμοὺς¹²⁾, ἐν οἷς τὰ περὶ τῶν ἐξ αἰματος ὁμογνίου γάμων¹³⁾ ἀπαγορεύουσι. Καὶ τότε μὲν ταυτὶ τελέσαντες ἀπαλλάττονται· τὴν δὲ ἐννεάμηνον περίοδον ἀναμείναντες, δέτε καιρὸς ἐκτεχθῆσθαι τὰ ἐξ ἀθεμίτου σπέρματος ἀθέμιτα ἔγονα, κατὰ ταύτην ἀπαντῶσιν αὐθις. Καὶ δὴ, τῇ μετὰ τὸν τόκον τρίτῃ, τὰ δύστηνα τῶν μητέρων ἀποσπῶντες¹⁴⁾ βρέφη, καὶ ἔνυτό τὰ τούτων σαρκία περιαμύττοντες, τὸ δυϊσκόμενον αἷμα φιάλαις ὑπολαμβάνουσιν¹⁵⁾· αὐτὰ δὲ, ἐπὶ πυρὶ βάλλοντες¹⁶⁾, ἐπ' ἐμπνέονται κάουσιν¹⁷⁾. Εἶτα, τὴν ἐκ τούτων τέφραν τῷ ἐν φιάλαις αἷματι φύροντες¹⁸⁾, σύνθετόν τι¹⁹⁾ βδέλυγμα συντιθέασιν, ὃ²⁰⁾ τὰ τε σῖτα καὶ τὰ ποτὰ λαθραίως²¹⁾ μολύνοντες, καθάπερ οἱ τῷ μελικράτῳ παραμιγνύντες²²⁾ τὸ δηλητήριον, αὐτοὶ τε τούτων

καὶ τῶν ἄλλων οἱ τὸ κρυπτόμενον μὴ φωράσαντες
συμμετέχουσι.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Τί βούλεται οὗτος αὐτοῖς ὁ ἀποτρόπαιος μο-
λυσμός;

ΘΡΑΞ.

Πείθονται, φίλ' ἔταῖρε, διὸ τούτου τὰ ἐν ταῖς
ψυχαῖς θεῖαι σύμβολα ¹⁾ διωθεῖσθαι τε καὶ ἀπαλε-
φεσθαι· τούτων γὰρ ταῖς ψυχαῖς ἐνύντων, ὥσπερ
τινὸς ἐν οἰκίσκῳ σημαίας βασιλικῆς, τὸ δαιμόνιον ²⁾
φῦλον δέδιε καὶ ἀφίσταται ³⁾). "Ιν' οὖν δύνηται τὰ
δαιμόνια ταῖς σφῶν ψυχαῖς ἐνδιατρίβειν ἐπὶ σχο-
λῆς ⁴⁾, τὰ θεῖαι σύμβολα διώκουσι τοῖς βδελύγμασι
τούτοις οἱ νήπιοι, ἀνθ' οἵων οἴα ⁵⁾ διαμειβόμενοι.
Καὶ οὐ μόνοι τουτὶ τὸ δεινὸν ἀγαπῶσιν ἔχειν· ἀλλ',
ἴνα πρὸς τὸν αὐτὸν αὐτοῖς καὶ ἔτερους ὑποσπῶσι
βόθρον ⁶⁾, ἀποπειρῶνται καὶ τῶν εὔσεβῶν τὰ κα-
θάρματα ⁷⁾, καὶ τούτοις τοῖς θαυμαστοῖς ἐδέσμασι
λανθάνοντες ἔστιῶσι, Τάνταλοί τινες παρατιθέντες
πανδαισίαν Πελόπειον ⁸⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Βαβαὶ, ὡ Θρᾷξ! τοῦτο ἐκεῖνο ὃ πάλαι μοι πάπ-
πος ὁ πρὸς πατρὸς προσηγόρευσεν. Ἄσχαλλων ⁹⁾ γὰρ
ἐγώ ποτε τά τε ἄλλα τῶν ἀγαθῶν καὶ δὴ καὶ τὰ
μαθήματα ¹⁰⁾ ὑποδέειν, ἡρόμην ἐκεῖνον εἴ τις ἔσται
αὐθις ἐπίδοσις. Ο δὲ, κάρτα γέρων ὃν καὶ πολλὰ

τῶν ἐσομένων ξυνιδεῖν¹⁾ ἀγχίους, ἥρεμα καταψή-
σας μου τὴν κόμην, καὶ βαθὺ στενάξας, «Ω τέκ-
νον²⁾» ἔφη, «φίλον, ὁ παῖ, λόγους τὸ ἀπὸ τοῦδε³⁾
«ἢ τινα ἄλλην ἀρετὴν ἐπιδώσειν οἴει; Καιρὸς ἔφε-
στηκε νῦν ὅτε βιώσουσιν οἱ ἀνθρώποι χεῖρον καὶ
«ἀὐτῶν τῶν θηρίων⁴⁾). Τὸ γάρ τοι κράτος τοῦ κο-
σμοκράτορος ἐγγὺς ἐπὶ θύραις ἡκει⁵⁾. καὶ δεῖ τῆς
«αὐτοῦ παρουσίας πρόδρομα κακὰ προηγήσασθαι,
«δύγματά τε ἄλλοκοτα καὶ ἀθέσμους πράξεις, οὐδὲν
«τῶν ἐν Διονύσου τελεταῖς⁶⁾ ἀμείνους· καὶ ἅπερ
«Ἐλλησι τετραγώδηται⁷⁾, Κρόνος ἢ Θυέστης ἢ Τάν-
ταλος τὰ ἔκγονα καταθίοντες⁸⁾, Οἰδίπους τε μη-
τρὶ συμφυρόμενος⁹⁾ καὶ Κινύρας τῇ θυγατρὶ, ταῦτα
«δὴ τὰ πάνδεινα καὶ περὶ πολιτείαν ἐπεισφρήσει¹⁰⁾
«τὴν ἡμετέραν. Ἀλλ' δρα καὶ φυλάττου, τέκνουν.
«Ἴσθι γάρ, καὶ πάνυ γε ἴσθι¹¹⁾ ὡς οὐ μόνον τῆς
«ἀπαιδεύτου καὶ ἀμούσου μοίρας, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ
«τῆς πεπαιδευμένης, εἰς ταῦτα συναπαχθήσονται.»
Ταῦτα¹²⁾ ὁ μὲν, ὡς ἔοικεν, ἐπεθείασεν ἐγὼ δὲ, ἔκ-
τοτε καὶ εἰς δεῦρο¹³⁾ τῶν ἐκείνου μεμνημένος λόγων,
σοῦ ταῦτα λέγοντος νῦν θαυμάζων διατελῶ¹⁴⁾.

ΘΡΑΞ.

Καὶ θαυμάζειν δεῖ σε, Τιμόθεε. «Ἄτοπα μὲν
γάρ πολλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν Υπερβορείοις ἐθνῶν¹⁵⁾,
πολλὰ καὶ τῶν ἀμφὶ Λιβύην καὶ Σύρων¹⁶⁾ ιστόρη-
ται· τοιοῦτον δὲ κακίας εἶδος οὐδὲν¹⁷⁾ ἀκούσῃ οὔτε
περὶ αὐτοὺς, οὔτε περὶ Κελτοὺς, οὐδὲ ἂν τι περὶ
Βρετανίαν ἐθνος ἔκνομον καὶ ἄγριον ἦ.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Δεινόν γε, ὡς Θρῆξ, εἰ τοιοῦτον μύσος¹⁾ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην ἐπεχωρίασεν²⁾. Ἀλλὰ τούτους μὲν ἔα φθινύθειν³⁾, καὶ κακοὺς κακῶς αὐτοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐξαπόλλυσθαι· ἐμὲ δὲ δαιμόνων πέρι⁴⁾ πολυετής ἀπορία διαταράττει, τά τε ἄλλα καὶ εἰ τοῖς κακοδαιμοσι τούτοις ἐμφανῶς ὁρῶνται.

ΘΡΑΞ.

Καὶ μὴν, ὡς λῦστε, πρὸς τοῦτο πᾶσιν αὐτοῖς ἥ⁵⁾ σπουδὴ συντείνει καὶ ἔντευξις καὶ θυσία καὶ τελετὴ, καὶ πᾶν ἐπίδρότον καὶ ἀπόδρότον⁶⁾, τῆς αὐτοφανείας ταύτης ἐνεκα, παρ' αὐτοῖς τελεῖται.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Πῶς οὖν, μὴ σῶμα ὄντες, τοῖς ἐκτὸς ὅμμασιν ὁρῶνται⁷⁾;

ΘΡΑΞ.

Ἄλλ' οὐκ ἀσώματον⁸⁾, ὡς γενναῖε, τὸ δαιμόνιόν ἔστι φῦλον· μετὰ σώματος δέ γε καὶ ἀμφὶ σώματα διατέτριψε⁹⁾. Καὶ τοῦτο ἔστι μὲν καὶ παρ' αὐτῶν μαθεῖν¹⁰⁾ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ σεπτῶν¹¹⁾ πατέρων, εἴ τις τὰ αὐτῶν οὐκ ἀργῶς ἐπίοι¹²⁾. ἔστι δὲ καὶ πολλῶν ἀκοῦσαι, τὰς μετὰ σωμάτων αὐτοῖς αὐτοφανείας διηγουμένων. Καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ἐξηγούμενος¹³⁾ τὸ ἐν Ἡσαΐᾳ ὁητὸν¹⁴⁾, τὸ φάσκον «δλολύξατε τὰ γλυπτά,» ταῦτα φησίν¹⁵⁾. δτι «τοῖς εἰδώλοις ἐκ τοῦ ἀφανοῦς δαιμονές τινες προσπτάντες παρακαθέζον-

«ταῖ, τῆς ἀπὸ τῶν μιασμάτων ἡδονῆς ἀπολαύοντες·
 «ώσπερ γὰρ τὰ λίχνα κυνίδρια περὶ τοὺς τόπους τῶν
 «μακέλλων παρακαθέζονται, ἐν οἷς αἷμα καὶ ιχῶρες
 «εἰσὶν, οὕτω καὶ τὰ λίχνα δαιμόνια, θηρώμενα τὴν
 «ἀπὸ τῶν αἵμάτων καὶ τῆς κνίσης τῶν θυσιῶν ἀπό-
 «λαυσιν, περὶ τοὺς βωμοὺς εἴληται ¹⁾ καὶ τὰ ἀγάλ-
 «ματα αὐτοῖς ἀνακείμενα· τούτοις γὰρ που καὶ τρέ-
 «φεται τὰ ἀέρινα αὐτῶν σώματα, εἴτε καὶ πύρινα,
 «ἢ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν στοιχείων μικτά ²⁾).» Καὶ
 πάλιν ὁ Θεῖος Βασίλειος, ὁ τῶν ἀθεάτων ἐπόπτης
 τῶν ἡμῖν ἀδίλων, οὐ δαίμοσι μόνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς
 ἀχράντοις ἀγγέλοις ἐνεῖναι σώματα διατείνεται ³⁾), οἵτινα
 πνεύματα λεπτὰ καὶ ἀερώδη καὶ ἄχραντα· καὶ
 τοῦ λόγου παρέχεται μάρτυρα Δανίδ ⁴⁾), τὸν ἐν προ-
 φήταις δινομαστότατον, «ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐ-
 «τοῦ πνεύματα» λέγοντα, «καὶ τοὺς λειτουργοὺς φλο-
 «γίνους.» Καὶ πᾶσα ἀνάγκη· τοῖς γὰρ ⁵⁾ λειτουρ-
 γοῖς καὶ ἀποστελλομένοις πνεύμασιν, ως ὁ Θεσπέσιος
 ἀποφαίνεται Παῦλος ⁶⁾), ἔδει σώματός τινος ώς κι-
 νήσονται καὶ ἐστήξονται καὶ φανήσονται γε. Οὐ γὰρ
 ἄλλως ταῦτα ἐνὸν, ἀλλὰ διὰ σώματός τινος, οὐτωσὶ⁷⁾
 τελεῖσθαι.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Πῶς οὖν ως ἀσώματοι πολλαχοῦ τῆς γραφῆς
 ὑμνοῦνται;

ΘΡΑΞ.

“Οτι καὶ τοῖς ἡμετέροις καὶ τοῖς θύραις καὶ τοῖς
 ἀπωτέρω καὶ θύραις ⁷⁾ εἰωθός ἐστι τὰ παχύτερα

τῶν σωμάτων σωματώδη λέγειν· ὃ δὲ λεπτομερές ἐστι, καὶ τὴν ὄψιν διαφυγγάνον καὶ τὴν ἀφήν, ἀσώματον οὐ μόνον οἱ καθ' ίμᾶς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἔκτὸς ὀξιοῦσι λέγειν ¹⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Ἄλλὰ τί δή; τοῦτο τὸ συμφυές τοῖς ²⁾ ἀγγελοῖς σῶμα πύτερον ταυτόν ἐστι καὶ τοῖς δαιμοσιν;

ΘΡΑΞ.

"Ἀπαγε· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τὸ μὲν γὰρ ³⁾ ἀγγελικὸν, αὐγάς τινας ἐξανίσχον ξένας, τοῖς ἔκτὸς δοφθαλμοῖς ἐστιν ἀφόρητόν τε καὶ ἀνυπύστατον· τὸ δαιμόνιον δὲ, εἰ μὲν τοιοῦτον δήποτε ἦν οὐκ οἴδα εἰπεῖν· ἔοικε δ' οὖν, ἐωσφόρον Ἡσαΐου ⁴⁾ τὸν ἐκπεσόντα κατονομάζοντος· νῦν δὲ ἀλλὰ ⁵⁾ ζοφῶδες οἶον καὶ ἀμαυρόν ἐστι, καὶ τοῖς ὅμμασι λυπηρόν, γυμνωθὲν τοῦ συζύγου φωτύς. Καὶ τὸ μὲν ἀγγελικὸν παντάπασιν ἐστιν ἄյλον· διὸ καὶ διὰ παντός ἐστι ⁶⁾ στερεοῦ διαδύνον καὶ διῦδον, καὶ τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ὃν ἀπαθέστερον. Τὴν μὲν γὰρ διὰ σωμάτων διαφανῶν ιοῦσαν ἀποστέγει τὰ γεώδη καὶ ἀλαμπῆ, ώς καὶ κλάσιν ὑπομένειν, ἅτε δὴ τὸ ἔνυλον ἔχουσαν· τῷ δὲ οὐδὲν αὐτῶν ⁷⁾ ἐστὶ πρόσσαντες, οἷα μηδεμίαν ἔχοντι πρὸς μηδὲν ἀντίθεσιν, μηδέ τισιν ὅμοστοιχον ὄν. Τὰ δὲ δαιμόνια σώματα, κανὸν ὑπὸ λεπτότητος ἀφανῆ καθέστηκεν, ἀλλ' ὅμως ἔνυλά πη ⁸⁾ καὶ ἐμπαθῆ, καὶ μάλισθ' ὅσα τοὺς ὑπὸ γῆν ὑποδέδυκε τόπους. Ταῦτα γὰρ τοσαύτην ἔχει τὴν σύστασιν, ώς καὶ ἀφαῖς ὑπο-

πίπτειν, καὶ πληττόμενα δδυνᾶσθαι, καὶ πυρὶ προσ-
ομιλήσαντα κάεσθαι ¹⁾, ὡς καὶ ἔνια τούτων ἀπο-
λείπειν ²⁾ τέφραν· ὃ καὶ συμβῆναι περὶ τοὺς ἐν Ἰτα-
λίᾳ Τούσκους ³⁾ ιστόρηται.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Γηράσκω, κατὰ τὴν παροιμίαν ⁴⁾, ὁ Θρᾷξ, ἀεὶ⁵⁾
καὶνὰ διδασκόμενος, οἶον καὶ νῦν δαίμονάς τινας
εἶναι σωματώδεις καὶ ἐμπαθεῖς.

ΘΡΑΞ.

Οὐδὲν, ὁ ἔταῖρε, καὶνὸν ἀνθρώπους ἡμᾶς ὄν-
τας, κατὰ τὸν εἰπόντα ⁵⁾, πολλὰ ἀγνοεῖν ⁶⁾· ἀγαπη-
τὸν γὰρ εἰ ⁷⁾ καὶ γηράσκουσιν ἡμῖν ἐγγίνεται νοῦς.
Πλὴν ἴσθι μηδ' αὐτὸν ἐδόκαψιθηκέναι με ταῦτα τε-
ρατευόμενον κατὰ τοὺς Κοῆτας ἢ Φοίνικας ⁸⁾· ἀλλ'
εἰμὶ μὲν καὶ παρὰ τῶν τοῦ Σωτῆρος ⁹⁾ λόγων πε-
πεισμένος ταῦτα, πυρὶ κολασθήσεσθαι φασκόντων
τοὺς δαίμονας ¹⁰⁾· ὃ πῶς ¹¹⁾ οἶόν τε παθεῖν ¹²⁾ ἀσω-
μάτους ὄντας; τὸ γὰρ ἀσώματον ἀμίχανον παθεῖν
ὑπὸ σώματος. Ἀνάγκη γοῦν σώμασιν αὐτοὺς τὴν κό-
λασιν ὑποδέχεσθαι πεφυκόσι πάσχειν. Ἔχω δὲ καὶ
πολλὰ κατακούσας παρὰ τῶν ¹³⁾ εἰς αὐτοψίας τού-
των ἔαυτοὺς καθέντων· ἐμοὶ γὰρ οὐδέπω οὐδὲν τοι-
οῦτον τεθέαται ¹⁴⁾· μὴ δὲ εἴη μοι δαιμόνων ὄψεις
εἰδεχθεῖς θεᾶσθαι ¹⁵⁾. Μονάζοντι δέ τινι περὶ χεδ-
δόνησον τὴν δύμορον Ἑλλάδος ἔνγγεγονα· Μάρκος
ὄνομα τούτῳ ἦν, καὶ τὸ γένος ἐπὶ τὴν μέσην τῶν
ποτάμων ἀνέφερεν ¹⁶⁾· ὃς τελεστὴς ¹⁷⁾ καὶ ἐπόπτης,

εἴπερ τις ἄλλος, τῶν δαιμονίων γεγονός φασμάτων, ταῦτα μὲν ὡς ἔωλα καὶ κατεψευσμένα περιεῖδε τε καὶ ἔξωμόσατο, παλινῳδίαν δὲ ἄσας ¹⁾, δόγμασι προσέθετο τοῖς ἀληθέσι καὶ ἡμετέροις, ἢ ²⁾ καὶ ἐσπουδασμένως παρ' ἐμοῦ κατήχηται. Πολλὰ γοῦν οὗτος εἶπε τε καὶ ἐπεσάφησεν ἄτοπα καὶ δαιμόνια.

Kai ποτέ μου πυθομένου εἴ τινες εἰσὶ δαιμονες ἐμπαθεῖς, «*Kai* μάλα,» ἢ δ' ὅς ³⁾. «*ώστε* ⁴⁾ καὶ «*σπερμαίνειν* ⁵⁾ τούτων ἐνίους καὶ σκώληκας ἀπογεννᾶσθαι τοῖς σπέρμασιν. ⁶⁾»

'Ἄλλ' ἀπιστον, ἦν δ' ἐγώ, περίττωσιν ἐνεῖναι δαιμοσι καὶ μόρια σπερμογόνα καὶ ζωῆκά.

«*Μόρια μὲν αὐτοῖς*» ἢ δ' ὅς, «*οὐκ ἔνεστι τοι· αυτί· περίττωσις δέ τις ἐξ αὐτῶν ἐστί* ⁷⁾). *Kai* λέγοντι πείθου μοι.»

'Ατάρ, ἦν δ' ἐγώ, κίνδυνος αὐτοῖς καὶ τρέφεσθαι καθ' ἡμᾶς.

«*Τρέφονται,*» δέ *Μάρκος* εἶπεν, «*οἱ μὲν* ⁸⁾ δι' «*εἰσπνοῆς*, ὡς τὸ ἐν ἀρτηρίαις καὶ ἐν νεύροις πνεῦμα, οἱ δὲ δι' ὑγρότητος· ἀλλ' οὐ στόματι ⁹⁾ καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὥσπερ σπόγγοι καὶ ὀστρακόδερμα, σπῶντες μὲν τῆς περικειμένης ¹⁰⁾ ὑγρότητος ἐξωθεν, αὖθις δὲ ¹¹⁾ λαβοῦσαν σύστασιν σπερματικὴν ἀποκρίνοντες. Τοῦτο δὲ πάσχουσιν οὐ πάντες, ἀλλὰ μόνα τὰ πρόσυντα τῶν δαιμόνων γένη, τό τε μησοφαὲς καὶ τὸ ὑδραιτον, καὶ ὅσον ἐστὶν ὑποχθόνιον.»

Πολλὰ δ' ἐστὶν, ὡς *Μάρκε*, δαιμόνων γένη; ἀνηρόβιην αὖθις.

«Πολλά» ἥ δ' ὅς, «καὶ παντοδαπὰ τὰς ιδέας τε ¹⁾
• καὶ τὰ σώματα, ώς εἶναι πλήρη μὲν τὸν ἀέρα ²⁾
• τὸν τε ὑπερθεν ἡμῶν καὶ τὸν περὶ ἡμᾶς, πλήρη δὲ
• γαῖαν καὶ θάλατταν καὶ τὸν μυχαιτάτους καὶ βυ-
• θίους τόπους ³⁾).»

'Αλλ', εἴ τι μὴ ἐπαχθὲς ⁴⁾, ἀπαριθμητέον ἔκαστα
ἔφην.

«Ἐπαχθές» ἥ δ' ὅς, «ἄττα ἀπωμοσάμην, ταῦτα
• διὰ μνήμης ἄγειν. Πλὴν οὐ παραιτητέον, σοῦ κε-
• λεύοντος.»

Οὕτω δῆτα εἰπὼν, πολλὰ δαιμόνων ἀπηρίθμησε
γένη, προστιθεὶς δύναματά τε αὐτῶν ⁵⁾ καὶ ιδέας, καὶ
τόπους οἵς διατριβουσι ⁶⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Τί οὖν, ὁ Θρᾷξ, καὶ σὲ πρὸς ἡμᾶς ταῦτα ἐπ-
ελθεῖν κωλύει;

ΘΡΑΞ.

Τὰ μὲν κατὰ μέρος, ὁ βελτιστε, τῶν τηνικάδε
λεχθέντων οὔτε τότε μοι κατὰ λόγον ⁷⁾ ἐσπούδαστο,
καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ μνήμης ἄγω. Καὶ τί γὰρ ἔμελλον
ἀποίσεσθαι ⁸⁾ κέρδος, δύναματά ⁹⁾ τε αὐτῶν καὶ ἥ ¹⁰⁾
αὐλίζεται γένος ἔκαστον, καὶ οἷον ἵνδάλλεται, καὶ
τίσι διαλλάττουσιν ἀλλήλων διαφοραῖς, ἐκφροντίσας
ἔχειν; Διὸ καὶ ὡς ¹¹⁾ ἔωλα ταῦτα παρῆκα διαδόνη-
σασθαι· ἐκ πολλῶν δ' ὀλίγ' ἄττα ¹²⁾ κατὰ νοῦν συν-
έχω, καὶ τούτων ὁ ἄν ζητήσης ἐρωτῶν ἀκούσῃ.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Καὶ μὴν αὐτὸν τοῦτο ¹⁾ πρότερον βούλομαι γε μαθεῖν ²⁾, διπόσαι εἰσὶν αἱ δαιμόνων τάξεις.

ΘΡΑΞ.

Ἐξ καθόλου ἐκεῖνος εἶναι τῶν δαιμόνων ἔλεγε γένη ³⁾, οὐκ οἶδα εἴ γε τοῖς τόποις συνδιαιρῶν ⁴⁾ ἐν οἷς διατρίβουσιν, εἴτε τῷ φιλοσώματον εἶναι δαιμόνιον ἄπαν γένος, εἶναι δὲ καὶ τὴν ἔξαδα σωματικὴν καὶ ἐγκόσμιον ἐν αὐτῇ γὰρ εἰσὶν αἱ σωματικὴ περιστάσεις καὶ ὁ κόσμος κατ' αὐτὴν συνέστη ⁵⁾. Ἡτοι τῷ πρῶτον εἶναι τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τρίγωνον σκαληνόν ⁶⁾. εἶναι δὲ τοῦ μὲν ἴσοπλεύρου τὸ θεῖόν τε καὶ οὐράνιον, ὡς ἵσον ὅν ἐαυτῷ καὶ πρὸς κακίαν δυσκίνητον, τοῦ δ' ἴσοσκελοῦ τὸ ἀνθρώπινον, ὡς καθ' ἐν σφαλλόμενον τὴν προαιρεσιν, ἐκ μεταμελείας δ' αὖ βελτιούμενον, τοῦ σκαληνοῦ δὲ τὸ δαιμόνιον, ὡς ἄνισον καὶ μὴ συνεγγίζον δλως τῷ οὐρανῷ.

Εἴτε οὖν οὕτως φέτερ' ἔχειν, εἴθ' ἔτεροιως, ἐξ ἐκεῖνος ἀπηρίθμησε γένη καὶ πρῶτον μὲν, ὃ τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ καὶ γλώττῃ ⁷⁾ βαρβαρικῶς ὠνόμαζε Λελιούριον ⁸⁾, σημαίνοντος τοῦ δύναματος τὸ διάπυρον ⁹⁾. τοῦτο δὲ περὶ τὸν ὑπερθεν ἡμῶν ἀέρα περιπολεῖν· τῶν γὰρ περὶ σελήνην ¹⁰⁾ τόπων, ὡς ἐξ ιεροῦ τὸ βεβηλον ¹¹⁾, ἀπεληλάσθαι δαιμόνιον πᾶν δεύτερον δὲ ¹²⁾, τὸ περὶ τὸν προσεχέστατον ἡμῖν ἀέρα πλαζόμενον, ὃ καὶ καλεῖσθαι παρὰ πολλοῖς ιδίως ἀέριον ¹³⁾. τοίτον δὲ ἐπὶ τούτοις, τὸ χθόνιον ¹⁴⁾. τέταρτον,

τὸ ὑδραῖόν τε καὶ ἐνάλιον ¹⁾· πέμπτον, τὸ ὑποχθόνιον ²⁾· ἐσχατον δὲ τὸ μισοφαὲς ³⁾ καὶ δυσαισθητον· εἶναι δὲ πάντα ταῦτα τῶν δαιμόνων γένη ⁴⁾. Θεομισῆ καὶ ἀνθρώποις πολεμια· πλὴν εἶναι καὶ κακοῦ, φασὶ, κάκιον· τὸ γὰρ ὑδραῖόν τε καὶ ὑποχθόνιον, ἔτι δὲ καὶ τὸ μισοφαὲς ⁵⁾, ἐσχάτως ἐπιχαιρέκακα καὶ ὄλεθροια. Ταῦτα γὰρ μὴ φαντασίαις καὶ λογισμοῖς τὰς ψυχὰς ἔφη κακύνειν, ἀλλ' ἐναλλόμεναι ⁶⁾, καθάπερ τῶν θηρίων τὰ ἀγριώτατα ⁷⁾, τῶν ἀνθρώπων ἐπισπεύδειν τὸν ὄλεθρον· τὸ μὲν ὑδραῖον, ἀποπνίγον τοὺς πλαζομένους ἐν ὕδασι· τὸ δὲ ὑποχθόνιον καὶ τὸ μισοφαὲς, ἐντὸς, εἰ συγχωροῦνται, προχωροῦντα ⁸⁾ τῶν σπλάγχνων, καὶ, οἷς ἂν τύχῃ ⁹⁾ κατασχόντα, κατάγχοντα, καὶ ἐπιλήπτους καὶ ἔκφρονας ¹⁰⁾ ἐργαζόμενα· τοὺς δὲ ἀερίους τε καὶ χθονίους τέχνη καὶ περινοίᾳ μετιέναι ¹¹⁾ καὶ ἐξαπατᾶν τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας, καὶ πρὸς πάθη καθελκειν ἄτοπα καὶ παράνομα.

Πῶς δὲ, εἶπον ἔγω, καὶ τί ποιοῦντες ἐνεργοῦσι ταῦτα; πότερον κατάρχοντες ἡμῶν ¹²⁾, καὶ, οἷς ἂν βούλοιντο ¹³⁾, καθάπερ ¹⁴⁾ ἀνδράποδα, περιάγοντες;

«Οὐ κατάρχοντες ἡμῶν,» ἦ δὲ ὅς, ὁ Μάρκος, «ἀλλ' εἰς ὑπόμνησιν ἄγοντες. Τῷ γὰρ ἐν ἡμῖν φανταστικῷ συνεγγίζοντες πνεύματι, πνεύματα καὶ αὐτοὶ γε ὄντες, τοὺς τῶν παθῶν καὶ τῶν ἡδονῶν ἐνηχοῦσι λόγους, οὐ φωνὰς ἀφιέντες τὰς μετὰ πληγῶν ¹⁵⁾ καὶ ψύφων, ἀλλ' ἀψύφως ¹⁶⁾ τοὺς παρ' ἐαυτῶν ἐνιέντες λόγους.»

«Ἀποροῦν, ἔφην, ἀνευ φωνῶν ἐνιέναι λόγους ¹⁷⁾.

« Οὐκ ἄπορον,» ἡ δ' ὅς, « ἦν ἐκεῖνο ἐνθυμη-
 « θῆς ¹⁾, ως ὁ λέγων, πόδόωθεν μὲν ὥν, ἰσχυροτέ-
 « ρας δεῖται κραυγῆς, ἀγχοῦ δὲ γενύμενος, εἰς τὸ τοῦ
 « ἀκούοντος οὗς ψιθυρίζων ὑποφωνεῖ· καὶ, εἰ ἐνήν
 « αὐτῷ συνεγγίσαι πνεύματι τῆς ψυχῆς, οὐδενὸς ἂν
 « ἐδεήθη ψόφου, ἀλλ' ἦν ὁ κατὰ βούλησιν λόγος
 « ἀψύφῳ κελεύθῳ πρὸς τὸ δεχόμενον ²⁾ ἐγγινόμενος.
 « Ο φασι κανὸν ταῖς ψυχαῖς ταῖς ἔξιούσαις τῶν σω-
 « μάτων εἶναι· καὶ γὰρ καὶ ταύτας ἀπλήκτως ὄμιλεῖν
 « ἀλλήλαις ³⁾). Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον καὶ δαιμονες
 « ποιοῦνται τὴν ὄμιλιαν λανθάνοντες, ως μηδὲ ὅπο-
 « θεν ἡμῖν ἐστιν ὁ πόλεμος συναισθάνεσθαι ⁴⁾). Καὶ
 « οὐ χρή σε περὶ τούτου διαπορεῖν ⁵⁾, τὸ περὶ τὸν
 « ἀέρα συμβαῖνον κατὰ νοῦν λαβόντα. Καθάπερ γὰρ,
 « ἀκτῖνος οὔσης, ούτοσὶ, χρώματα καὶ μορφὰς λαμ-
 « βάνων, εἰς τὰ πεφυκότα δέχεσθαι διαδίδωσιν, ως
 « ἐπὶ τῶν ἐνόπτρων ⁶⁾ ὁρᾶν ἐστιν· οὕτω δὴ καὶ τὰ
 « δαιμόνια σώματα παρὰ τῆς ἐν αὐτοῖς φανταστικῆς
 « οὐσίας δεχόμενα καὶ σχήματα ⁷⁾ καὶ χρώματα, καὶ
 « ὅποιας ἂν αὐτοὶ βούλωνται ⁸⁾ μορφὰς, εἰς τὸ ψυ-
 « χικὸν καὶ ἡμέτερον πνεῦμα ταῦτα διαπορθμεύ-
 « ουσι, καὶ πολλὰ ἡμῖν ἐντεῦθεν παρέχουσι πράγματα,
 « βούλας ὑποτιθέντες, μορφὰς ὑποδεικνύντες, ἀνακι-
 « νοῦντες μνήμας ἡδονῶν, εἴδωλα παθῶν, θαμὰ παρ-
 « ενοχλοῦντες ἐγρηγορόσι τε καὶ καθεύδουσιν, ἐνίστε
 « δὲ καὶ τὰ ἐν ἡμῖν ὑπογάστρια ⁹⁾ γαργαλισμοῖς ἐρε-
 « θίζοντες ¹⁰⁾), εἰς ἐμμανεῖς καὶ παρανόμους ἔρωτας
 « ὑποθήγουσι ¹¹⁾), καὶ μάλιστα ἦν γε καὶ τὰς ἐν ἡμῖν
 « ἐνθέρμους ¹²⁾ ὑγρότητας λάβωσι συνεργούς. Ἄλλ'

«οὗτο μὲν οὗτοι, τὴν ἄϊδος ὑποδύντες κυνέην ¹⁾,
 «ἐπιταράττουσι τὰς ψυχὰς σὺν τέχνῃ καὶ μάλα σο-
 «φιστικῶς· τὰ δ' ἄλλα δαιμόνων γένη σοφὸν μὲν
 «οἴδεν οὐδὲν ²⁾, οὐδὲ φαδιουργεῖν ³⁾ ἐπίσταται, χα-
 «λεπὰ μέντοι καὶ δεινῶς ἔστιν εἰδεχθῆ καὶ τὸν
 «χαρωνείου πνεύματος ⁴⁾ τῷπον ⁵⁾ βλάπτοντα ⁶⁾.
 «Καθάπερ γὰρ φασὶ διαφθείρειν τοῦτο πᾶν τὸ
 «προσπελάζον, καν τετράπον, καν ἀνθρώπος, καν
 «πτηνόν ἔστι· κατὰ τὸν ἀντὸν δὲ τῷπον καὶ τὰ
 «δυσάντητα ταῦτα δαιμόνια λυμαίνεται δεινῶς οἷς
 «ἄν εἰςπεσόντα τύχῃ ⁷⁾, δονοῦντά τε καὶ ⁸⁾ σώματα
 «καὶ ψυχὰς, καὶ τὰς κατὰ φύσιν ἔξεις ἐκτρέποντα,
 «ἔστι δ' οὐ ⁹⁾ καὶ προσαπολλύντα πυρὶ καὶ ὕδατι ¹⁰⁾
 «καὶ κρημνῷ, μὴ μόνον ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τῶν
 «ἀλόγων ἔνια ζώων. »

Τί δὲ, ἵν, βούλεται ¹¹⁾ τούτοις τὸ καὶ τοῖς ¹²⁾
 ἀλόγοις ἐπειςπίπτειν ζώοις; καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὴν
 Γέρογεσαν ¹³⁾ περὶ χοίρους γεγονέναι τοῦτο τὰ
 ἄχραντα διδάσκουσι λόγια ¹⁴⁾. Πολέμια μὲν οὖν
 ἀνθρώποις ὅντα κακοῦν αὐτοὺς ¹⁵⁾ οὐδέν ἔστι θαυ-
 μαστόν τοῦ δὲ καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐπειςπίπτειν ζώοις,
 τίς ὁ λόγος;

Καὶ ὁ Μάρκος, «Οὐ διὰ μῆσος,» εἶπεν, «οὐδὲ
 «τῷ βούλεσθαι κακοῦν, εἰς ¹⁶⁾ ἔνια τῶν ζώων ἐφ-
 «άλλεται, ἀλλ' ἐφιέμενα ζωάδους θερμότητος. Τοῖς
 «γὰρ μυχαῖτάτοις τόποις συνδιαιτώμενα, ψυχροῖς
 «ἐσχάτως καὶ ἀνίκμοις οὖσι, πολλῆς πληροῦται τῆς
 «ἐκεῖθεν ἐμψύξεως, ὑφ' ἧς πιλούμενα καὶ θλιβόμενα
 «νοτερᾶς ἐρᾶ καὶ ζωάδους θερμῆς ¹⁷⁾· καὶ, ἵν' ἀπο-

« λαύσῃ ταύτης, καὶ ἀλόγοις ζώοις ¹⁾ ἐνσκήπτει, καὶ
 « ἐπὶ βαλανεῖα ²⁾ καὶ βόθρους ³⁾ ἔται. Τὴν γὰρ
 « τοῦ πυρὸς καὶ τὴν ἡλιακὴν, ὡς καυστικὰς καὶ ξη-
 « ραινούσας ⁴⁾, ἀποστρέφεται τὴν δὲ τῶν ζώων, ὡς
 « σύμμετρον καὶ μεθ' ὑγρότητος ἥδείας ⁵⁾, ἀσπάζε-
 « ται, καὶ μάλιστα τὴν τῶν ἀνθρώπων, δύον καὶ εὖ-
 « κρατον. Εἰς οὓς εἰσκρινόμενα κλόνον οὐ μέτριον
 « ἀπεργάζεται ⁶⁾, τῶν πόρων ⁷⁾ μὲν ἐν οἷς ἐνίδρυται
 « τὸ πνεῦμα τὸ ψυχικὸν πληρουμένων, καὶ ὑπὸ τῆς
 « τῶν ἐν αὐτοῖς σωμάτων παχύτητος στενουμένου τε
 « καὶ διωθουμένου τοῦ πνεύματος ⁸⁾. ἐξ οὗ ⁹⁾ συμ-
 « βαίνει κραδαίνεσθαι τε τὰ σώματα καὶ τὰς ἡγε-
 « μονικὰς δυνάμεις κακοπραγεῖν, ἐμπλήκτους τε τὰς
 « κινήσεις ἀποτελεῖσθαι καὶ πλημμελεῖς ¹⁰⁾). Κἄν μὲν
 « τῶν ὑποχθονίων ὁ ἐνσκήψας ἦ, κραδαίνει καὶ πε-
 « ριφθείρει ¹¹⁾ τὸν κατεχόμενον, καὶ φθέγγεται δι'
 « αὐτοῦ ¹²⁾, καθάπερ ἴδιῳ χρώμενος δργάνῳ τῷ τοῦ
 « πάσχοντος πνεύματι. Εἰ δέ τις τῶν λεγομένων
 « μισοφαῶν ἐπεισφρήσας λάθοι, πάρεσιν ἐπάγει καὶ
 « φωνὴν ἐπέχει, καὶ δῆλος ¹³⁾ τὸν ἀλόντα νεκρῷ πα-
 « ραπλήσιον ἀπεργάζεται τουτὶ γὰρ τὸ γένος, ὡς ἐν
 « δαιμοσιν ἔσχατον ὄν, γεωδέστερόν ἐστι, ψυχούν τε
 « καὶ ξηρὸν ἔσχάτως ¹⁴⁾, καὶ δτῷ ἀν εἰςπέσῃ ¹⁵⁾ λα-
 « θὸν, πᾶσαν δύναμιν ψυχικὴν ἀμβλύνει καὶ ἀμαυ-
 « ροῖ· ἀλόγιστον δὲ ὄν καὶ πάσης νοερᾶς θεωρίας
 « ἀπολειπόμενον, ἀλόγῳ τε διοικουμένον φαντασίᾳ,
 « καθάπερ τῶν θηρίων τὰ δυσμαθέστερα, οὐ λύγων
 « κατακούει, οὐκ ἐπιτίμησιν δέδοικεν ¹⁶⁾, καὶ διὰ
 « τοῦτο παρὰ πολλοῖς ¹⁷⁾ εὐλόγως ἄλαλον καὶ κω-

« φὸν ἐκαλεῖται. Καὶ τῶν ἀλόντων τις οὐκ ἀλλὰς ἀπαλλάττοιτο, εἰ μὴ παρὰ δυνάμεως θείας ²⁾ « προσευχῇ καὶ νηστείᾳ προσγινομένης ³⁾. »

Ἄλλ', ὁ Μάρκε, εἶπον, ἔτερος ἄττας ⁴⁾ πείθουσιν ἡμᾶς φρονεῖν ιατρῶν παῖδες, οὐ δαιμόνων ἔκγονα ⁵⁾ τὰ πάθη ταῦτα λέγοντες εἶναι, χυμῶν δὲ καὶ αὐχμῶν ⁶⁾ καὶ πνευμάτων μοχθηρῶν ⁷⁾ ἔχοντων. Αμέλει φαρμάκους καὶ διαιτήμασιν, ἀλλ' οὐκ ἐπωδαῖς ⁸⁾ καὶ καθαρμοῖς ταῦτα θεραπεύειν ὑποπειρῶνται.

« Καὶ οὐδὲν θαυμαστόν» ἦ δ' ὅς, οἱ Μάρκος, «εἰ ⁹⁾ « ταῦτα λέγοιεν οἱ ιατροί, μηδὲν εἰδότες ὑπέρ τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' εἰς μόνα τὰ σώματα παρακύπτοντες ¹⁰⁾). Πλὴν « ἐκεῖνα καλῶς εἶχεν ¹¹⁾ οἰεσθαι μοχθηρῶν ἔκγονα χυμῶν, κάρους, κώματα, μελαγχολίας, φρενίτιδας, « ἀ καὶ παύουσιν ἐπαντλοῦντες ἢ κενοῦντες ἢ ἐπιπλάττοντες ¹²⁾). ἐνθουσιασμοὺς ¹³⁾ δὲ καὶ μανίας « καὶ κατοχὰς, ἐν οἷς ὁ μὲν ἀλοὺς οὐδέν εστιν οἶός « τε ἐνεργεῖν ¹⁴⁾ οὔτε κατὰ νοῦν καὶ λόγον, οὔτε ¹⁵⁾ « κατὰ φαντασίαν καὶ αἴσθησιν, ἔτερον δέ εστι τὸ « κινοῦν καὶ ἄγον, λέγον τε ἄπερ ὁ ληφθεὶς οὐκ ¹⁶⁾ « οἶδε καὶ τι τῶν μελλόντων ἔστιν ὅτε προαγορεύον ¹⁷⁾, « πῶς ἀν ταῦτα ¹⁸⁾ φῶμεν ὑλῆς πλημμελεῖς κινήσεις; »

TIMOΘΕΟΣ.

Ti οὖν, ὁ Θρᾷξ; ταῦτα λέγοντι τῷ Μάρκῳ καὶ αὐτὸς συνάδεις ¹⁹⁾;

ΘΡΑΞ.

Πάνυ μὲν οὖν, Τιμόθεε, πῶς γὰρ οὕ; μεμνημένος ἐκείνων ἂ περὶ δαιμονώντων ²⁰⁾ τὰ θεῖα διεξει-

σιν ¹⁾ εὐαγγέλια, καὶ ὁ περὶ ²⁾ τὸν Κορίνθιον γέγονεν ἄνδρα, Παύλου κελεύσαντος ³⁾, ὅπόσα τε τοῖς πατέρων δελτοῖς ἐμφέρεται ⁴⁾ περὶ αὐτῶν πολλὰ καὶ θαυμάσια, προσέτι δὲ καὶ ὡν αὐτὸς ἐπόπτης τε καὶ αὐτήκοος ἐν Ἑλλασῶνι γέγονα ⁵⁾. Κατὰ τοῦτον ⁶⁾ γάρ ἀνήρ τις, ἐνεργούμενος δαιμονί τῷ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ⁷⁾ χρησμολογῶν ἀπεφοίβαζεν, οὐκ δλίγα δὲ καὶ περὶ ἐμοῦ προηγόρευε. Πλῆθος γάρ ποτε τῶν τελουμένων παρ' αὐτῷ συστήσας, «Ἴστε, ὡ παρόντες,» ἔφη ⁸⁾, «ἴστε μελλειν ἄνδρα καθ' ἥμῶν ἐκπεμφθήσεσθαι, παρ' οὗ διωχθήσεται τὰ τῆς ἐμῆς θρησκείας καὶ τὰ τῆς λατρείας ἐκπομπευθήσεται ⁹⁾. «Τούτῳ δὲ ¹⁰⁾ μετὰ πολλῶν καὶ αὐτὸς ἀλώσιμος ἔσομαι. Πλὴν βουλομένῳ με δεσμώτην μετὰ πεῖραν πολλὴν εἰς τὸ Βυζάντιον ἀγαγεῖν οὐκ ἔξεσται οἱ ¹¹⁾, καὶν πολλάκις κάμη.» Ταῦτα προύλεγε, μηδέπω μου μηδὲ τὰς παρὰ τὸ Βυζάντιον παρελθόντος ¹²⁾ κώμας. Υπέγραψε δέ μου καὶ ¹³⁾ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἀναβολὴν ¹⁴⁾ καὶ αὐτό μου ¹⁵⁾ τὸ ἐπιτήδευμα. Καὶ πολλοὶ φοιτῶντες ἐκεῖθεν ταῦτα ἀπήγγελλον ¹⁶⁾. Οψὲ δ' αὐτὸν ἐγὼ κατασχὼν, ἡρόμην ¹⁷⁾ ὅπόθεν τὸ προλέγειν αὐτῷ περιγέγονεν. Μὴ θέλων δ' ἔξενεγκεῖν ¹⁸⁾ τὸ ἀπόδόητον, δόμως, τὴν λακωνικὴν πεπονθῶς ἀνάγκην ¹⁹⁾, τάληθὲς ἔξειπεν. Τελεσθῆναι μὲν γάρ τὰ δαιμόνια ²⁰⁾ ἔργα παρά τινος ἀλήτου ²¹⁾ Αἰβνος ἔφη· «δις με νύκτωρ ²²⁾ εἰς ὕρος ἀπαγαγὼν, καὶ τινος ²³⁾ βοτάνης μετασχεῖν ²⁴⁾ κελεύσας, ἐμπτύσας τέ μου τῷ στόματι ²⁵⁾ καὶ ἐγχρίσματά τινας περιχρίσας τῷ ὄφθαλμῷ ²⁶⁾, παρέσχεν ὁρᾶν δαιμο-

• νίων πλῆθος· εξ ὧν οἶν κόρακός τινος ἡσθόμην
 • ἐπιπτάντος ¹⁾ καὶ τοῦ στόματος ὑποδύντος ἔνδον.
 «Ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ εἰς δεῦρό μοι προλέγειν ἐπέρχε-
 «ται ²⁾ περὶ ὧν ἂν καὶ ³⁾ ὅπότε βούληται ⁴⁾ τὸ κι-
 «νοῦν. Κατὰ τὰς σταυρωσίμους τῶν ἡμερῶν ⁵⁾ καὶ
 «αὐτὴν τὴν παρ' ὑμῖν ⁶⁾ σεπτὴν Ἀνάστασιν, οὐδὲν,
 «οὐδ' ἂν πολλὰ προθυμῶμαι, προηχεῖν ἐθέλει ⁷⁾). »
 Ταῦτ' ἀπήγγελλεν ⁸⁾). Ἐπεὶ δ' αὐτόν τις τῶν ἐφε-
 πομένων ἐμοὶ κατὰ κόδόης πέπαικεν ⁹⁾), «Σὺ μὲν
 εἶπεν, «οὐκ εἰς μακρὰν ἀντὶ μιᾶς μάστιγος ἀπολήψῃ-
 «πλείους ¹⁰⁾· σὺ δέ» στραφεὶς πρὸς ἐμέ, «μεγάλων
 «ἐν χρῷ συμφορῶν γενήσῃ ¹¹⁾). Χολῇ γάρ σοι δει-
 «νῶς τὰ δαιμόνια ¹²⁾ παραλύοντι τὰς αὐτῶν λα-
 «τρείας. Ἀμελεῖ τοι καὶ χαλεπόνς ¹³⁾ ἐπιφράψουσι
 «καὶ βαρεῖς κινδύνους, οὓς οὐκ ἂν διαφεύξεσθαι δυ-
 «νηθείης ¹⁴⁾), εἰ μή τις σε δύναμις κρείττων ἢ κατὰ
 «δαιμονίας ἀπ' αὐτῶν ἐξελῃ ¹⁵⁾). »

Ταῦτά μοι τὸ κάθαρμα καθάπερ ἀπὸ τρίπο-
 δος ¹⁶⁾ χρησιμοδοτοῦν ἀπεφοίβαζεν ¹⁷⁾). Πάντα γάρ
 ἐγίνετο καὶ ἀπέβαινεν· ἐμοὶ τε ὀλίγου ἔδει συνα-
 πολέσθαι, κινδύνων ἀπηντηκότων ¹⁸⁾ δτι πολλῶν,
 ὃν με παραδόξως ὁ Σωτὴρ ἀφήρπασεν. Τίς οὖν
 ἐκεῖνον τὸν χρησμὸν ἐωρακώς, ὥσπερ μαγάδα ¹⁹⁾
 τοῖς ἐνηχοῦσι δαιμονίοις γενόμενον ²⁰⁾), ἐρεῖ τὰς μα-
 νίας πάσας ὕλης εἶναι πλημμελεῖς ²¹⁾ κινήσεις, ἀλλὰ
 μὴ πάθη τραγικὰ δαιμόνων;

TIMOΘΕΟΣ.

Οὐδὲν καίνον ²²⁾), ὦ Θρᾷξ, εἰ ταῦτα παῖδες ια-
 τρῶν ²³⁾ φρονοῦσι, ὅπόσοι μηδὲν τοιοῦτον συνεωράκασι.

Κάμοὶ γὰρ οὕτω πρότερον ἐπήει φρουρεῖν, μέχρις οὗ
μοι συνέπεσεν ἵδεῖν τι τερατῶδες ἀτεχνῶς καὶ ἄλλό-
κοτον, δ' οἱ νῦν οὐκ ἄκαιρον ¹⁾ ἔστι διηγήσασθαι.
Πάντως δ' ἂν οὐ ψευσαίμην ἀνὴρ πρεσβύτης, εἰς
τοῦτο περιστήσας ἐμαυτὸν τὸ τοιβάνιον ²⁾.

'Ετύγχανε μοι πρεσβύτερος ἀδελφὸς, ὃς γυναικὶ³⁾, τἄλλα μὲν σώφρονι, δυστόκῳ δὲ λίαν καὶ
νόσους ἐξαλλαττομένη παντοδαπάς. Αὕτη λεζώ
ποτε γενομένη, πονήρως ⁴⁾ εἶχε, καὶ ἐσχάτως παρέ-
κοπτε, τόν τε χιτῶνα περιφρόγγυνυσα ⁵⁾, βάροβαρόν
τινα γλῶσσαν ἐπετρόχαζεν ⁶⁾ ἀλαλάζουσα. Καὶ ἡ
γλῶσσα τοῖς ⁷⁾ ἐκεῖ παρατυχοῦσιν οὐκ ἐπίδηλος ἦν.
Ἄμελει καὶ πάντες ἐν ἀπορίᾳ περιειστίκεσαν ⁸⁾, οὐκ
ἔχοντες ἐν ἀμηχάνῳ κακῷ τοσούτῳ ⁹⁾ δράσειν οὐδέν.
Γυναικες δέ τινες (καὶ γάρ εἰσι γένος εὐρετικὸν ¹⁰⁾)
καὶ πρὸς τὸ συμπίπτον ἀνυσιμώτατον) ἄγουσιν ἄν-
δρα ξένον ἀναφαλαντίαν ¹¹⁾, ἀκριβῶς πρεσβύτην,
ὅνσσὸν ¹²⁾ τὸ δέρμα καὶ διακεκαυμένον ἐς τὸ με-
λάντατον ὃς, γυμνὸν ἐσπασμένος ¹³⁾ ξίφος, ἀγχοῦ
παραστὰς τῆς κλίνης, δι' ὁργῆς τὴν νοσοῦσαν εἶχεν,
καὶ, κατὰ τὴν ἐπιχώριον αὐτῷ γλῶσσαν ¹⁴⁾ (εὖς Ἄρ-
μενίων γὰρ ἦν), πολλὰ εἰς ταύτην ἀφύβριζεν. Ἡ
δὲ καὶ αὐτὴ κατ' αὐτὴν αὐτῷ τὴν γλῶσσαν ἤμείβετο.
Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀπεθρασύνετό τε καὶ τῆς κλί-
νης ἀφορμῶσα φιλονείκως εἶχεν· ὡς δ' οἱ βάροβαροις
ἐπίπλεον τοῖς ἀφορκισμοῖς ἔχρητο, καὶ, οἵα μελαγ-
χολῶν, κεκραγώς ¹⁵⁾ ἤπειλεῖτο παίειν, ἐνταῦθα τὸ
γύναιον συσταλὲν ὑπότρομόν τε ἐγίνετο, καὶ ταπεινὰ
φθεγγόμενον εἰς ὕπνον κατέδαρθεν. Ἡμεῖς δὲ τε-

θηπότες ¹⁾ ἦμεν, οὐκ δτι μεμήνοι ²⁾· τοῦτο γὰρ ὁρωμεν πανταχοῦ συμβαῖνον· ἀλλ δτι κατ' Ἀρμενίους ἐφθέγγετο, γυνὴ μηδέποτε ³⁾ μηδ εἰς ὄψιν ἀφιγμένη ⁴⁾ τούτοις, μηδὲ θαλάμου ⁵⁾ καὶ κερκίδος εἰδυῖα πλέον οὐδέν ⁶⁾). Σωφρονήσασα οὖν ⁷⁾, ἐπυθόμην τι πεπόνθει ⁸⁾ καὶ εἴ τι τοῖς γινομένοις παρηκολούθηκεν. Ή δὲ δαιμόνιον ἔφη φάσμα σκιοειδὲς καὶ γυναικὶ προσεμφερὲς ⁹⁾· ήνεμωμένας ἔχον τὰς κόμας ¹⁰⁾, ἐπιὸν ἵδεῖν ἐπ' ἐμέ ¹¹⁾· δείσασα δὲ, πρηνῆς ἐμπεσεῖν ¹²⁾ τῇ κλίνῃ· τὸ δὲ ἐντεῦθεν τῶν γινομένων γινώσκειν οὐδὲν οὐδὲ ἐπαισθάνεσθαι ¹³⁾.

Η μὲν οὖν ¹⁴⁾ οὕτως εἶπε, καὶ ἀπηλλάττετο· ἐμὲ δὲ τὸ ἀπὸ τοῦτο δεσμός τις ¹⁵⁾ ἀπορίας ἔχει διαπορούμενον πῶς τὸ τῇ γυναικὶ παρενοχλῆσαν δαιμόνιον ἐωρᾶτο θῆλυ. Καὶ γὰρ ἐπιεικῶς ἐστιν ἀπορον, εἰ δαιμόνων τὰ μὲν ἐστιν ἄρρενα, τὰ δὲ θῆλεα ¹⁶⁾, καθάπερ τὰ γηγενῆ ¹⁷⁾ καὶ θυητὰ τῶν ζώων δεύτερον δὲ πῶς τῇ τῶν Ἀρμενίων ἔχοντο ¹⁸⁾ γλώττη. Πολὺ γὰρ καὶ τούτῳ τὸ πρόσαντες, εἰ δαιμόνων οἱ μὲν ἑλληνίσιν, οἱ δὲ χαλδαϊκαῖς, ἄλλοι δὲ Περσῶν τε καὶ Σύρων ἀποχρῶνται ταῖς ¹⁹⁾ γλώτταις· ἔτι δὲ πῶς πρὸς τὰς ἀπειλὰς τοῦ γόντος ὑπεστέλλετο ²⁰⁾ καὶ τὸ ξίφος δεδίει ²¹⁾ ἀνατεινόμενον· Τί γὰρ ἂν καὶ πάθοι διὰ ξίφους δαιμόνων, ἄτεκτός ²²⁾ τε καὶ ἀφθαρτος ὡν; Ταῦτά με πάνυ διαταράττει καὶ θορυβεῖ ²³⁾, καὶ μοι δεῖ τινος ἐπὶ τούτοις ²⁴⁾ παραμυθίας, ἥν ἡγοῦμαι σε μᾶλλον ίκανὸν παρέξειν, ἄτε καὶ τὰς τῶν παλαιῶν ξυνηρηκότα ²⁵⁾ δόξας, καὶ πολλὴν ιστορίαν συνειληφότα.

ΘΡΑΞ.

Βουλούμην ἀν, ὃ Τιμόθεε, λόγους ἀποδοῦναι περὶ ὧν πυνθάνῃ πλὴν δέδια μὴ δόξαιμεν ¹⁾ περιττοὶ καὶ ἄμφω σὺ μὲν, ἢ μηδεὶς ἔξήτασε ²⁾ συζητῶν· ἐγὼ δὲ, ταῦτα λέγειν ἀποπειρώμενος ³⁾ ἢ ἔχοην ἐν ἀποδόγητῳ περιορᾶν, ἄλλως τε εἰδὼς καὶ τὰ τοιαῦτα τοῖς πολλοῖς εὐδιάβολα. Πλὴν, ἐπεὶ, κατὰ τὸν Ἀντίγονον ⁴⁾, προσήκει φίλοις ἐφιέναι μηδὲ τὰ ⁵⁾ ὁραστα μόνον, ἀλλ' ἔσθ' ὅπῃ ⁶⁾ καὶ τι τῶν δυσχερῶν, πειράσομαι καὶ αὐτὸς τὸν δεσμόν σοι λῦσαι, διαμασσώμενος τῶν παρὰ Μάρκου λόγων τὰς ἀφορμάς.

"Ἐφη γὰρ ἐκεῖνος μηδὲν δαιμόνιον γένος ἄρσεν ἦ θῆλυ κατὰ φύσιν εἶναι ⁷⁾. συνθέτων γὰρ τὰ τοιαῦτα πάθη ἀπλᾶ δὲ τὰ δαιμόνια σώματα· εὐάγωγα δέ γε ⁸⁾ ὅντα καὶ εὐκαμπῆ, πρὸς πάντα σχηματισμόν εἰσιν εὐφυῖ. Καθάπερ γὰρ καὶ τὰς νεφέλας ὁρᾶν ἐστιν, ὅτε μὲν ἀνθρώπων, ὅτε δὲ ἄρκτων, ὅτε δὲ ⁹⁾ δρακόντων, ἥ τινῶν ἐτέρων ἀποτελούσας σχηματισμούς ¹⁰⁾. οὕτω δὴ καὶ τὰ δαιμόνια σώματα. Πλὴν ¹¹⁾ ταῖς μὲν παρὰ τῶν ἔξωθεν πνευμάτων κινουμέναις οἱ πολυειδεῖς ἀποτελοῦνται σχηματισμοὶ δαιμοσιὶ δὲ, παρὰ τῆς ἐν αὐτοῖς προαιρέσεως πρὸς οἶον ¹²⁾ ἀν αὐτοὶ βούλοιντο τῶν σωμάτων μεταγομένων, καὶ νῦν μὲν εἰς ὄγκον ἥπτω συστελλομένων, νῦν δὲ αὖ εἰς μεῖζον μῆκος ἐκτεινομένων, ὡς ἐπὶ τῶν τῆς γῆς ἐντέρων ὁρᾶμεν γινόμενον ¹³⁾, διὰ τὸ τῆς οὐσίας μαλακὸν καὶ εὐάγωγον ¹⁴⁾. Οὐ μόνον δὲ κατὰ μέγεθος ὑπαλλάττεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ σχῆμα καὶ χρῶμα πολυειδῶς (πρὸς ἄμφω γάρ ἐστι τὸ σῶμα τὸ

δαιμόνιον εύφυες). ὡς μὲν εὔεικτον ¹⁾, εἰς εἴδη σχημάτων μετατυπούμενον· ὡς δ' ἀερῶδες, χρωμάτων ὃν δεκτικὸν παντοίων ²⁾, ὥσπερ ἀήρ. Ἀλλ' ἀήρ μὲν ἔξωθεν ποθεν χρώνυνται τουτὶ ³⁾ δὲ τὸ σῶμα παρὰ τῆς ἐν αὐτῷ φανταστικῆς ἐνεργείας, προϊσχουόσης εἰς αὐτὸν τὰ χρωμάτων εἴδη. Καθάπερ γάρ ἡμῶν φοβηθέντων ὡχρος εἶλε παρειὰς ⁴⁾, καὶ αἰδεσθέντων αὖθις ⁵⁾ ἐρύθρημα, τῆς ψυχῆς, δέ τε τοίως ἢ τοίως διάκειται, προϊσχουόσης εἰς τὸ σῶμα τὰ τοιαῦτα πάθη· κατὰ ταυτὰ δὴ καὶ τὰ περὶ ⁶⁾ τοὺς δαιμονας δεῖ νομίζειν. Ἐνδοθεν γάρ καὶ ⁷⁾ πρὸς τὰ σφέτερα σώματα διαπέμπουσι τὰ χρωμάτων εἴδη ⁸⁾. Λιὸν καὶ ἔκαστος γε ⁹⁾ αὐτῶν τό τε σῶμα πρὸς ὃ ἀν αἰροῦτο σχῆμα μετατυπώσας καὶ χρώματός τυνος εἶδος πρὸς τὸ τοῦ σώματος ἔξανίσχων πέρας, ποτὲ μὲν ὡς ἀνήρ ἐμφανίζεται, ποτὲ δὲ πρὸς ¹⁰⁾ γυναιόν μεταβάλλει μορφὴν, ὡς λέων τε θυμοῦται καὶ ὡς πάρδαλις ἄλλεται, καὶ σῦς ὥσπερ ¹¹⁾ ἄγριος ἐφορμᾶται καὶ αὐτῷ ποτε δόξῃ, καὶ πρὸς ἀσκοῦ ¹²⁾ μεταπίπτει σχῆμα· καὶ ὡς ¹³⁾ κυνόριον ἔσθ' δπῃ προσηνυζόμενον ἔδοξε. Καὶ πάσας ταύτας τὰς μορφὰς ἀμείβων, οὐδεμίαν τούτων ἔμμονον ἔχει. Οὐ γάρ ἔστι στερβόν τὸ σῶμα τουτὶ τὸ δαιμόνιον, ὥστε στέγειν ἐν ἔσυτῷ τὰ ληφθέντα εἴδη ἀλλ' ¹⁴⁾, ὃ συμβαίνειν φιλεῖ ¹⁵⁾ ἐπ' ἀερος φέρει καὶ ὑδατος, καὶ χρῶμα ἐγχέης, καὶ σχῆμα ἐγγράψης ¹⁶⁾, εὐθέως ¹⁷⁾ διαχεῖται καὶ διαλύεται τοῦτο δὴ τὸ πάθος καὶ ἐπὶ δαιμόνων ὁρᾶν ἔστι. Καὶ γάρ καὶ ἐπὶ τούτων διολισθαίνει καὶ χρῶμα καὶ σχῆμα ¹⁸⁾ καὶ εἶδος ὅτιοῦν τῶν ὄντων.

*Ταῦτα, Τιμόθεε, Μάρκος, ὡς ἐμὲ εἰκάσαι, πι-
θανῶς διεῖλε. Καὶ σε τὸ ἀπὸ τοῦδε μηδεὶς ταρα-
τέτω λόγος, ὡς δαιμοσιν ἐνούσης τῆς κατὰ τὸ ἄρρεν
καὶ θῆλυ διαφορᾶς ταῦτα γὰρ ἐν τούτοις μεχρι ¹⁾
τοῦ φαινεσθαι μόνιμον δὲ καὶ καθ' ἔξιν τούτων
οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ἐστι. Άιδο καὶ τὸ τῇ λεχοῖ παρεν-
οχλῆσαν δαιμόνιον, εἰ ²⁾ γυναιξὶν ἐμφερὲς ὥρατο,
μὴ τοιοῦτον εἶναι καὶ καθ' ἔξιν οἴου ³⁾, μόνον δὲ
σχῆμα γυναιόν προβάλλεσθαι.*

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

*Πῶς δε, ὡς Θρᾷξ, οὐκ ἄλλοτε πρὸς ἄλλο καὶ
ἄλλο σχῆμα μεταχωρεῖ, καθάπερ οἱ ἄλλοι δαιμονες,
ἄλλὰ τοιοῦτον ἐσ ἀεὶ ὥραται; καὶ γὰρ πολλῶν κατ-
ακούσας ἔχω, θηλύμορφον πάσαις ταῖς λεχοῖς
όρᾶσθαι.*

ΘΡΑΞ.

*Καὶ τούτου, Τιμόθεε, τὴν αἰτίαν ὁ Μάρκος
οὐκ ἀπίθανον ἀποδέδωκεν ⁴⁾). "Ἐφη γὰρ μὴ πάντας
δαιμονας δυνάμεως καὶ βουλήσεως τῆς αὐτῆς μετέ-
χειν, ἀλλ' εἶναι πολλὴν αὐτῶν καν τούτῳ παραλλα-
γῆν ἄλογον γὰρ ἔχειν ὡς ἐπὶ τῶν θυητῶν καὶ συν-
θέτων ζώων ⁵⁾). 'Ως γὰρ ἐν τούτοις, ἀνθρωπος μὲν,
μετέχων δυνάμεως νοερᾶς τε καὶ ἔμφρονος, ἔτι τε
καὶ τὴν φανταστικὴν ὅλικωτέραν ἔχει ⁶⁾), πρὸς πάν-
τα σχεδὸν ἐξηπλωμένην τὰ αἰσθητὰ, τὰ τε κατ' οὐ-
ρανὸν καὶ δσα περὶ γῆν ⁷⁾ τε καὶ ἐπὶ γῆς ἵππος δὲ
καὶ βοῦς καὶ τὰ τούτοις ὄμόστοιχα, μερικωτέραν καὶ*

πρὸς ἔνια τῶν φανταστῶν ἐνεργοῦσαν, τὰ σύννομα καὶ τὴν φάτνην καὶ τοὺς κτησαμένους γινώσκουσαν¹⁾. ἐμπίδες δὲ καὶ μῆται²⁾ καὶ σκάληκες ἀπεστενωμένην ἔχουσι ταύτην καὶ ἀδιάρθρωτον, μήτε δπὴν εἰδότος ἐκάστου³⁾ τούτων ἡς ἐξελίγειν, μήτε τόπον οἱ πορεύεται καὶ οὐδεῖ προσάγειν, μίαν δὲ μόνον ἔχοντος⁴⁾ φαντασίαν τῆς τροφῆς οὗτο δὴ καὶ περὶ τὰ τῶν δαιμόνων πολυχεύμονα φῦλα⁵⁾. Καὶ γὰρ καν τούτοις οἱ μὲν ἐμπύριοι καὶ ἀέριοι, πολυσχεδῆ κεκτημένοι⁶⁾ τὴν φαντασίαν, πρὸς δὲ ποτε εἶδος φανταστικὸν αἰροῦνται, πρὸς τοῦτο ἐαυτοὺς μορφοῦσιν ὑπεναντίως δὲ τούτοις τὸ μισοφαές ἔχει γένος πάνι γὰρ περὶ τὸ φανταστικὸν ἀπεστένωται⁷⁾. Διὸ καὶ μορφὰς οὐκ ἀμείβει πλείους⁸⁾, ἀτε μηδέ ἔχον εἴδη φαντασμάτων πλείω, μηδὲ τὸ σῶμα κεκτημένον εὔπετὲς καὶ παλίμβολον⁹⁾. Υδραῖοι δὲ καὶ χθόνιοι, τῶν εἰρημένων μέσοι τυγχάνοντες, δύνανται¹⁰⁾ μὲν μορφὰς ἐξαλλάττειν πλείους, πλὴν αἱς ποτε χαίρουσι, ταύταις ὡς ἐπίπαν ἐμμένουσιν. "Οσοι μὲν γὰρ¹¹⁾ ἐν ὑγροῖς βιοῦσι καὶ τὴν μαλθακωτέραν στέργουσιν ἀγωγὴν, ὅρνισί τε καὶ γυναιξὶν ἐμφερεῖς ἐαυτοὺς ποιοῦσι¹²⁾. διὸ καὶ Ναΐδας τούτους καὶ Νηρηΐδας τε¹³⁾ καὶ Δρυάδας Θηλυκῶς καλοῦσιν Ἑλλήνων παῖδες. "Οσοι δὲ τόποις ἐνδιατρίβουσιν αὐχμηροῖς¹⁴⁾, ὑπόξηρά τε τὰ σώματα ἔχουσιν, οἵους τοὺς δυοσκελεῖς φασιν εἶναι¹⁵⁾, εἰς ἄνδρας οὗτοι σχηματίζουσιν ἐαυτούς ἔστι δ' ὅτε καὶ κυβὶ καὶ λέουσι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοιοῦνται ζώοις, ἐν δσοις ἦθος ἀγόρευτον ἔστιν. Οὐδὲν οὖν ἄπορον εἰ καὶ τὸ ταῖς λεχοῖς εν-

σκῆπτρον δαιμόνιον θηλύμορφον ὀρᾶται, μάχλον δὲ καὶ ύγρότησιν ἀκαθάρτοις χαῖρον ¹⁾; τῷ γὰρ κεχαρισμένῳ βίῳ κατάλληλον μορφὴν ²⁾ ὑποδύεται.

Τὸ δὲ κατ' Ἀρμενίους φθέγγεσθαι Μάρκος μὲν οὐκ εσάφησεν οὐ γὰρ ἔξήτηται παρ' ἡμῶν οἶμαι δ' εἶναι ³⁾ τοῦτο καὶ ἐντεῦθεν δῆλον, δτὶ γλώτταν μὲν ιδίαν δαιμόνων ἐφευρεῖν οὐκ ἔσται, κανὸν ἐβραϊκὴν τις εἴπη ⁴⁾, κανὸν Ἑλληνίδα, κανὸν σύραν, κανὸν τιν' ⁵⁾ ἄλλην βάρβαρον. Τί γὰρ ἔδει φωνῆς τοῖς ἄνευ φωνῆς ὄμιλοῦσιν, ὡς καὶ πρόσθεν ⁶⁾ εἶπον; Ἐπεὶ δὲ, καθάπερ ἐν ἀγγέλοις θεοῦ ⁷⁾ ἐτέροις ἐτέροι προεστήκασιν ⁸⁾, οὕτω καὶ δαιμονες ἐν ἔθνεσιν ἄλλοι ἄλλοις συμπαρεδρεύουσιν ⁹⁾, ἐκαστοι τὰς ἐκάστων ἔξασκούσι γλώττας ἐφ' ὧν καὶ τούτοις ¹⁰⁾ οἱ μὲν παρ' Ἑλλησιν ἐχρησμόδουν ἡρωϊκῶς ¹¹⁾, οἱ δὲ παρὰ Χαλδαίοις τὰς οἰκήσεις εἶχον τῇ Χαλδαίων γλώττῃ ὥσπερ καὶ παρ' Αἰγυπτίοις τὰς προεγγίσεις ¹²⁾ αἰγυπτίαις ἐποιοῦντο φωναῖς. Καὶ δὴ καὶ τὰ παρ' Ἀρμενίοις δαιμόνια, κανὸν ἄλλαχόσε ἀπιόντα τύχη ¹³⁾, τῇ τούτων γλώττῃ ὥσπερ ιθαγενεῖ ¹⁴⁾ καὶ αὐτὰ προσχρῶνται ¹⁵⁾.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Ἐλεν, ὁ Θρᾷξ. Ἄλλὰ τὰς ἀπειλὰς καὶ τὸ ξίφος τι παθόντα δέδιε ¹⁶⁾; τί γὰρ οἰόμενα πείσεσθαι παρ' αὐτῶν, ὑποστέλλεται καὶ ἀφίσταται;

ΘΡΑΞ.

Οὐ σοι μόνῳ, ω ¹⁷⁾ Τιμόθεε, περὶ τούτων νῦν ἀπορεῖν ἐπῆλθεν ἄλλὰ πρότερον κάμοὶ πρὸς Μάρ-

κον ἡπόρηται. Καὶ δέ μοι τὸ ἄπορον ἔξιώμενος ¹⁾, πάντα μὲν ἔφη τὰ δαιμόνια φῦλα θράσους καὶ δειλίας ἐμπλεα εἶναι, πλέον δὲ δὴ τῶν ἄλλων τὰ πρόσυλα ²⁾. «Τὰ μὲν γὰρ ἀέρια περίνοιαν κεκτημένα «πλείστην, ἀν ἐπιτιμᾶ ³⁾ τις, τὸν γοῦν ἐπιτιμῶντα «διακρίνειν οἶδε, καὶ τῶν ἐνοχλουμένων οὐκ ἀπαλλάττεται ἄλλως ⁴⁾», εἰ μὴ οὗτος ὅσιός τε εἴη τὰ «πρὸς θεὸν καὶ ὄνομα τοῦ θεοῦ Λόγου τὸ φρικτὸν «ἐπάρδοι ⁵⁾ σὺν δυνάμει θείᾳ. Ταῦτα δὲ ⁶⁾, δηλαδὴ «τὰ πρόσυλα, δεδιότα τὴν εἰς τὰς ἀβύσσους καὶ τὴν «εἰς τοὺς ὑποχθονίους τόπους ἀποπομπὴν, ἔτι τε «τοὺς ἀγγέλους τοὺς εἰς αὐτοὺς ἀποπεμπόντας, «όπότε τις ἀπειλοί ⁷⁾ τούτοις τὴν εἰς ἐκείνους τοὺς «τόπους ἀπαγωγὴν καὶ τὰς τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων ἀγγέλων ⁸⁾ ἐπιλέγοι ⁹⁾ κλήσεις, δέδιε καὶ ταράττεται λίαν. 'Υπ' ἀνοίας γὰρ οὐδὲ τὸν ἀπειλοῦντα δύναται διακρίνειν. 'Αλλὰ καν γραῦς τις «εἴη, καν ἀγέρωχόν τι γερόντιον ¹⁰⁾ ταύτας σχεδιάζον τὰς ἀπειλὰς, δεος αὐτὰ λαμβάνει καὶ ἀπαλλάττεται πολλάκις, ώς ταῦτα δυναμένων τῶν ἀπειλούντων εἰς τέλος ἔξενεγκεῖν οὕτως ἐστὶ περιδεῆ τε καὶ ἀδιάκριτα. Λιὸν καὶ ὁστα χειροῦται τοῖς περιττώμασι, λέγω δὴ σιελοῖς καὶ ὄννυξι καὶ θριξὶ ¹¹⁾, παρὰ τοῦ μιαροῦ τῶν γοήτων γένους, καὶ μολύβδῳ ¹²⁾ καὶ κηρῷ ¹³⁾ καὶ λεπτῇ προςδεθέντα μίτῳ ¹⁴⁾ διὰ τῶν ἀθεμίτων ἀφορκισμῶν, πάθη τραγικὰ κατεργάζονται.»

Τί οὖν τοιούτους ὄντας αὐτοὺς ¹⁵⁾ σύ τε καὶ πολλοὶ τῶν ἄλλων ἐσέβεσθε; εἶπον ἐγώ· δέον τῆς αὐτῶν ἀδρανείας περιφρονεῖν.

« Οὐκ ἔγώ ¹⁾.» ἢ δ' ὅς, ὁ Μάρκος, « ἀλλ' οὐδ' ἄλλος, οἶμαι, δτῷ καὶ μετρίως ²⁾ μέτεστι νοῦ, τοῖς ἐπαράτοις προσανέχει ³⁾ τούτοις· γόητες δὲ μᾶλλον καὶ ἀποφράδες ἄνδρες ταῦτα μειλισσονται ⁴⁾. Ἡ μῶν δὲ δῆσοι τῶν ἀθεμίτων ἔργων ἀντείχοντο ⁵⁾, θεραπεύοντες ἥμεν ⁶⁾ μάλιστα τὰ ἀέρια καὶ ταῖς εἰς αὐτὰ θυσίαις ἀπηνχόμεθα παρεισφρήσαι ⁷⁾ τι δαιμόνιον ὑποχθόνιον. Εἰ γὰρ ἔτυχε τι τοιοῦτον παραδυὲν ⁸⁾, πρὸς τὸ δεῖμα ἐμποιεῖν, καὶ λίθοις καταλεῦον ⁹⁾ ἦν. Ἰδιον γὰρ τῶν ὑποχθόνιων τοῦτο, καταλεύειν τοὺς προστυχόντας ¹⁰⁾ βολαῖς ἀδρανέσι σφόδρα. Λιὸν τοῦτο καὶ τὴν ἔντευξιν τούτων ἀποτρεπόμεθα.»

Ἄλλὰ τί γε, ἔφην ¹¹⁾, τῆς περὶ τὰ ἀέρια λατρείας ἀπώντασθε;

« Οὐδὲν οὐδὲ τούτων,» εἶπεν, « ὁ γενναῖε ¹²⁾, χρηστὸν, δτι καὶ τὰ τούτων περιαντολογία ¹³⁾ καὶ τύφος, ἀπάτη τε καὶ φαντασία διάκενος. Αφικνοῦνται μὲν γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τοὺς θρησκεύοντας αὐγαὶ πυρώδεις ¹⁴⁾, οἵαι δὴ τινες αἱ τῶν διαττόντων ὑποδρομαὶ ¹⁵⁾, ἀς θεοπτίας οἱ μεμηνότες ἀξιοῦσι καλεῖν ¹⁶⁾, οὐδὲν ἔχουσας ἀληθὲς, οὐδὲ ἐστηκόδις οὐδὲ βέβαιον (τί γὰρ ἐν δαιμοσιν ἔζοφωμένοις οὖσι φωτοειδές;)· ἀλλὰ παίγνια τούτων οὔσας, οἷα τὰ ἐν ταῖς τῶν ὄμμάτων παραγωγαῖς ¹⁷⁾, ἢ τὰ περὶ τῶν καλουμένων θαυματοποιῶν ἐπ' ἔξαπάτη τῶν ὄρθντων γινόμενα ¹⁸⁾. Καὶ ταῦθ' ο δειλαῖος ἔγὼ πρὸς πολλοῦ φωράσας, καὶ τούτου μελετῶν ἀποστήσεσθαι τοῦ θρησκεύματος, δύως ἔως τοῦτο κατ-

« ειχόμην γοητευθείς, καὶ μοι σῶος ὅλεθρος ἦν ἀν¹·
· « εἰ μὴ σύ μοι τῆς ἀληθοῦς ἔξηγήσω τρίβου, καθά-
· « περ πυρσὸς ἐπὶ θαλαττίας σκοτομήνης ἀναφανεῖς²·

Ταῦτ' εἰπὼν, ὁ Μάρκος δάκρυσι τὰς παρειὰς
κατηόντιζεν³). Ἐγὼ δὲ αὐτὸν ἀνακτώμενος, Πεν-
θεῖν μὲν⁴ ἔξεσται σοι καὶ μετέπειτα, ἔφην· νῦν δὲ
ῷρα πανηγυρίζειν σοι τὰ σωτήρια⁵), καὶ θεῷ χά-
ριν⁶ εἰδέναι παρ' οὐ καὶ ψυχὴ καὶ νοῦς ὅλεθρίων
ἀπαλλάττεται. Τοῦτο⁷ δέ μοι μαθεῖν⁸ βουλο-
μένῳ φράσσον, εἰ τὰ δαιμόνια σώματα οἵα τέ ἐστι
· « πλήττεσθαι.

· « Πλήττεται, » ὁ Μάρκος εἶπεν, « ὡς καὶ ὀδυ-
· « νᾶσθαι στερεᾶς⁹) ἐπενειχθείσης ἐν χρῶ. »

· Άλλὰ πῶς, ἔφην, πνεύματα ὄντα, καὶ μηδὲ στε-
ρεὰ μηδὲ σύνθετα; καὶ τοι τῶν συνθέτων ἡ αἰσθησις.

Καὶ ὃς « Θαυμάζω » εἶπεν, « δτι σοι¹⁰ τοῦτο
· « ἥγνονται, τὸ μηδὲ ἐπὶ τινοσοῦν μῦν ἢ¹¹) νεῦρον
· « εἶναι τὸ αἰσθανόμενον, ἄλλα τὸ ἐν τούτοις ἐνυπ-
· « άρχον πνεῦμα. Διὸ κἄν θλίβηται τὸ νεῦρον, κἄν
· « ψύχηται, κἄν ἄλλο ὅποιον δῆ τι πάθη¹²), τοῦ πνεύ-
· « ματος εἰς τὸ πνεῦμα πεμπομένου τὴν ὀδύνην εἶναι·
· « καθ' ἑαυτὸ γὰρ οὐκ ἀν ὀδυνῶτο¹³) τὸ σύνθετον,
· « ἄλλὰ τὸ μετέχον τοῦ πνεύματος· ἐπεὶ παραλελυμέ-
· « νον ἢ νεκρωθὲν ἀνεπαισθητόν ἐστι, τοῦ πνεύματος
· « γυμνωθέν. Καὶ τὸ δαιμόνιον ἄρα, πνεῦμα δι' δλον
· « ὃν κατὰ φύσιν αἰσθητικὸν, κατὰ πᾶν ἑαυτοῦ μέ-
· « ρος ἀμέσως ὄρφ τε καὶ ἀκούει καὶ τὰ τῆς ἀφῆς
· « ὑπομένει πάθη, καὶ¹⁴) διαιρούμενον ὀδυνᾶται, κα-
· « τὰ τῶν σωμάτων τὰ στερεά· ταύτῃ τούτων διενεγ-

« κὸν, δτι τὰ μὲν ἄλλα τῶν διαιρεθέντων ¹⁾ μόλις
· « ἡ οὐδαμῶς οὐλοῦται, τὸ δὲ διαιρούμενον εὔθυς
· « συμφύεται αὖ, καθάπερ ἀέρος ἡ καὶ ὕδατος μό-
· · ρια ²⁾, μεταξύ τινος ἐμπίπτοντος στερεοῦ ³⁾). Ἄλλ
· « εὶ καὶ θᾶττον ἡ λόγος ⁴⁾ τουτὶ τὸ πνεῦμα συμφύε-
· « ται, πλὴν ἀνιᾶται κατ' αὐτὸν τὸ γίνεσθαι τὴν διαι-
· · ρεσιν. Διὸ καὶ τὰς ἀκμὰς τῶν σιδηρίων ⁵⁾ δέδοικε
· « καὶ πεφύβηται. Καὶ τοῦτ' εἰδότες οἱ τοὺς ἀποτρο-
· · πιασμοὺς τεχναζόμενοι, βελόνας ἡ μαχαίρας ⁶⁾, ἡ
· « ἀν ⁷⁾ μὴ προσπελάζειν ἐθέλωσι, κατ' ὅρθὰς ιστῶσι,
· « καὶ ἄλλ' ἄττα ἐπιτηδεύουσιν, ἡ ταῖς ἀντιπαθείαις
· « ἐκτροπιάζοντες, ἡ ταῖς συμπαθείαις μειλίσσοντες ⁸⁾).»

Ταῦτα περὶ τούτων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πιθανῶς
ἔξηγεῖτο ὁ ⁹⁾ Μάρκος.

TIMOΘΕΟΣ.

Ἐφη δέ σοι καὶ τοῦτο, ὦ Θρᾷξ, εὶ πρόγνωσιν
τὸ δαιμόνιον ἔχει γένος;

ΘΡΑΞ.

Πρόγνωσιν μὲν εἶπεν ἔχειν, πλὴν ¹⁰⁾ οὔτε τὴν
αἰτιώδη καὶ νοερὰν, οὔτε τὴν ἐπιστημονικὴν, τὴν
συμβολικὴν δὲ μόνον ¹¹⁾. διὸ καὶ διαπίπτειν ὡς τὸ
πολλά μάλιστα δὲ τὴν πρόγνωσιν ισχυῆν ¹²⁾ τοὺς
προσύλους ἔχειν, ἀμέλει καὶ ἀληθεύειν ὡς ἥκιστα ἡ
ὡς ἐλάχιστα ¹³⁾.

TIMOΘΕΟΣ.

Ἐνεστιν οὖν ¹⁴⁾ καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς προ-
γνώσεως διελεῖν;

ΘΡΑΞ.

Διεῖλον ἀν, εἴ μοι λέγειν ὁ καιρὸς παρεῖχεν Ἀνῦν δὲ, ἄλλ’ ὥρα οἴκαδε ἀπιέναι. Καὶ γὰρ ὁρᾶς ὡς ὁ περὶ ἡμᾶς ἀήρ συννεφής ἐστι καὶ ὡδίνων ὅμβρον. Κινδυνός οὖν ἐστιν ὑπαιθρίους ἐνθαδί παρακαθημένους διαβραχήσεσθαι.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

[Οἶον, ω̄ ἔταιρε, ποιεῖς, ἐκκρεμῆ τὸν λόγον ἔτε καταλιπών ²);]

ΘΡΑΞ.

Mὴ ἄχθου, φίλτατε ἀνδρῶν· θεοῦ γὰρ παρέχοντος, εἴ ποτε σοι συνενεχθείημεν ³), δὸν τῷ λόγῳ ἐνδεῖ, φιλοτίμως ὑπὲρ τὰς Συρακουσίων δεκάτας ⁴) καταθησόμεθα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ

τίνα περὶ

ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΔΟΞΑΖΟΥΣΙΝ ΕΛΛΗΝΕΣ*.

Ο μὲν ἡμέτερος λόγος προαιρέσεις καὶ τοῖς ἀγγελοις διδοὺς, καὶ πρὸς τὴν κρείττονα μὲν τούτους ἀπευθύνων ἔστην, μὴ μέντοι γε καὶ τῆς χείρονος

ἀνεπιδέκτους οἰόμενος, ἐντεῦθεν ἐκπεσεῖν τὸν δαιμονιας τῆς ἀγγελικῆς τάξεως ἀποφαίνεται, καὶ, κατὰ τὸ ¹⁾ μέτρον τῆς ἐκάστου ἀξίας ἢ τάξεως, τὴν πτῶσιν ὑπομεμηκέναι. Ὁ δὲ ἔλληνικὸς, ἀναιρῶν τὴν τοιαύτην ὁπῆν ἐπὶ τῶν ἀπολελυμένων τοῦ σώματος φύσεων, μετὰ τὸν ἀγγελικὸν διάκοσμον τὰς δαιμονίας τάξεις ὑφίστησι. Καὶ τὰς μὲν αὐτῶν νοερὰς τίθεται, τὰς δὲ κατὰ νοῦν ἢ λόγον ²⁾ οὐσιῶσθαι, τὰς δὲ κατὰ λόγον μόνως· ταῖς δὲ πρὸς τῷ λόγῳ συγκατακληροῖ καὶ τὸ ἄλογον· τοὺς δὲ ἐσχάτους τῶν δαιμόνων εἰς ἄλογίαν μόνην ἀποδόιπτεῖ ³⁾, οὓς δὴ καὶ ὑλαίους καὶ ποιναίους ⁴⁾ κατονομάζει. Ἐπιδιαιρεῖ δὲ αὐτοῖς τὴν κτίσιν, ἵνα παρ' ἐκείνων ζωπυρῆται καὶ ἐμπνέηται· καὶ τοῖς μὲν τὸ πῦρ, τοῖς δὲ τὸν ἀέρα, τοῖς δὲ τὸ ὕδωρ, τοῖς δὲ τὴν γῆν ὑποτίθησιν· ἐνίους δὲ καὶ κλιματάρχας ⁵⁾ ποιεῖται, καὶ σωμάτων ἔτερους προστάτας καὶ ὕλης φύλακας. Ἐμπίπτειν δὲ τούτους φασὶ ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς οὐ διὰ μισανθρωπίαν τε καὶ δυσμένειαν, ἀλλ' ὡς κολαστὰς ὅν ἡμαρτήκασι· καὶ κατασπᾶν πρὸς τὴν ὕλην, οὐ λογισμὸν ἔχοντας ταύτας κακοῦν, ἀλλ' ἵνα τὸ αἰσχος ἐκείνων μορφοῦτο διὰ τῆς τούτων πρὸς αὐτὴν σχέσεως. Τὸν δὲ ⁶⁾ θυμὸν τούτοις καὶ τὴν ἀναιδειαν κατὰ φύσιν διδύασιν, ὡς ταῖς παρδάλεσι καὶ τοῖς λέονσι, καὶ σώμασι δὴ τούτους ⁷⁾ ἐνδεσμοῦσι λεπτοῖς καὶ ἀερίοις καὶ ἔλαττον ἀντιτύποις, οὐ περιφερέσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιμήκεσιν, ἔλαττον μὲν φωτὸς, πλέον δὲ τοῦ γεώδους σκότους μετέχουσι. Τὴν δὲ γνῶσιν αὐτοῖς ⁸⁾ καὶ τῶν μελλόντων τὴν

πρόγνωσιν ἐκ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων ἐπιμαρτυροῦσι, μάλιστα δὲ ἐκ τῶν περὶ τοὺς ἀστέρας σχημάτων.
Ταῦτα δὲ Πορφύριοι φασι καὶ Ἰάμβλιχοι.

"Ἐθνον δὲ τοῖς αἰθερίοις μὲν τὰ ¹⁾ λευκά ἡ πυρὸς τῶν ζώων, διά τε τὸ αἰθέριον χρῶμα καὶ τὴν καθαρότητα τῆς ἐκείνων φύσεως, ὑψοῦ τὸν κοιὸν ἡ τὴν ἔριφον λαμπτομοῦντες, ὡς καὶ Ὁμηρος «Ἄν «ἔρυσαν μὲν πρῶτα» φησί ²⁾», «καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδει- «ραν.» Τοῖς ἀερίοις δὲ ποικίλα προσῆγον καὶ τοῖς χρώμασι σύμμικτα· τοῖς δέ γε ³⁾ ὑποχθονίοις ἔζω- θύτουν ἀντίχροα, καὶ κάτω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύμα- τος ἐλκούντες, οὕτω τοὺς αὐχενίους ἀπέτεμνον τένον- τας· τοῖς δέ γε μέσοις πλαγίαζούτες ⁴⁾ τὰ θυόμενα, ἔδειροτόμουν τὰς κεφαλάς· εἴτα δὲ ⁵⁾, τὰς γαστέρας αὐτῶν ἀνασχίζοντες, τὴν καρδίαν πρῶτον ⁶⁾ κατέ- τεμνον, καὶ τὸν μὲν ὑμένα ταύτης θεοῖς πατρόφοις ἀπέθνον· τῶν δέ γε κοιλιῶν ⁷⁾ τὴν μὲν δεξιὰν ἀνα- τέλλοντι τῷ ἥλιῳ κατέθνον, τὴν δὲ εὐώνυμον δύνον- τι, τὸν δὲ βύθυνον ἄρτι μεσουρανήσαντι. Οὕτω δὲ καὶ τοῦ ἥπατος ἀποδιελόντες τὸν ὑμένα ἥρεμα, ὃς ὑπὸ τοῦ περιτοναίου ⁸⁾ τῷ σπλάγχνῳ ἐπίκειται, τῆς μὲν κεφαλῆς τοῖς ὑπεροκοσμίοις κατήρχοντο, τοὺς δὲ λοβοὺς τοῖς πέντε πλάνησιν ἀπεδίδοσαν· τὸ δέ γε νέκρωμα "Ἄδη καὶ Περσεφόνη κατέθνον ⁹⁾. Εἴτα δὴ τῶν θυομένων περιεργάζοντο ¹⁰⁾ τὰ πτώματα, εἰ ἐπὶ τὰ δεξιὰ πίπτοιεν, ἢ ἐπὶ τὰ λαμά ¹¹⁾· κάκε- θεν μὲν δεξιὰ ἐαυτοῖς ἐμαντεύοντο, οὕτω δὲ ἐπα- ριστερά ¹²⁾. Ἐμέτρουν δὲ καὶ τὸν τοῦ σπαραγμοῦ μετὰ τὴν θυσίαν καιρόν· καὶ, εἰ μὲν αὐτίκα τὰ θύ-

ματα ἀποπνεύσεις, ταχείας ἐαυτοῖς τὰς τελευτὰς ¹⁾ περὶ ὃν προσήεσαν ἐμαντεύοντο, εἰ δὲ οὖν, ἀποτελεμένας καὶ πράγματα ἔχούσας. Οὐ πᾶσι δὲ πάντα τα ἑτελονν, ἀλλὰ τοῖς ²⁾ οἰκείοις τῆς ληφθείσης θυσίας. Καὶ νηφαλέοις μὲν ἐδρυτόμονν καὶ ἐκεῖθεν ἀνῆπτον πυρός· Βάκχαις δὲ καὶ Διονύσῳ κληματίσιν ³⁾ ἀνέκαιον τὴν πυρκαϊάν· καὶ πάντα τούτοις οἰνόσπονδα· ὁ δὲ λιβανωτὸς καὶ ἡ σμύρνα, δὲ κρόκος τε καὶ ἡ ὁητίνη διεμερίζοντο τοῖς ἐφ' ἐκάστης θυσίας θεοῖς ⁴⁾.

Τὰ δέ γε μυστήρια τούτων, οἷα αὐτίκα τὰ Ἐλευσίνια, τὸν μυθικὸν ὑποκρίνεται Δία μιγνύμενον τῇ ⁵⁾ Δηοῖ, ἥγουν τῇ Δήμητρι, καὶ τῇ θυγάτρι ταύτης Περσεφάτῃ, τῇ καὶ Κόρῃ. Ἐπειδὴ δὲ ἔμελλον καὶ ἀφροδίσιοι ἐπὶ τῇ μυήσει γίνεσθαι συμπλοκαί, ἀναδύεται πως ἡ Ἀφροδίτη ἀπό τινων πεπλασμένων μηδέων πελάγιος. Εἶτα δὲ γαμήλιος λέγεται ἐπὶ τῇ Κόρῃ ὑμέναιος, καὶ ἐπάδουσιν οἱ τελούμενοι· «ἐκ τυμπάνου ἔφαγον, ἐκ κυμβάλων ἔπιον, ἐκιρνοφόρησα» ⁶⁾, ὑπὸ τὸν παστὸν εἰσεδυν.» Υποκρίνεται δὲ καὶ τὰς τῆς Δηοῦς ὡδῖνας ⁷⁾. Ἰκετηρίαι γοῦν αὐτίκα Δηοῦς καὶ χολῆς πόσις καὶ καρδιαλγίαι. Ἐφ' οἷς καὶ τι ⁸⁾ τραγοσκελές μίμημα παθαινόμενον περὶ τοῖς διδύμοις, δτιπερὸ δὲ Ζεὺς, δίκας ἀποτιννὺς τῆς βίας τῇ Δήμητρι, τράγου δρκεῖς ἀποτεμών, τῷ κόλπῳ ταύτης κατέθετο ὥσπερ δὴ καὶ ἐαυτοῦ. Ἐπὶ πᾶσιν αἱ τοῦ Διονύσου τιμαὶ καὶ ἡ κίστις ⁹⁾ καὶ τὰ πολυόμφαλά πόπανα ¹⁰⁾, καὶ οἱ τῷ Σαβάζιῳ τελούμενοι, καὶ οἱ μητριάζοντες ¹¹⁾, Κλωδωνες τε καὶ Μιμαλλόνες ¹²⁾, καὶ τις ἡχῶν λεβῆς Θεσπρώ-

τειος, καὶ Λωδωναῖον χαλκεῖον· καὶ Κορύβας ἄλλος, καὶ Κούρης ἔτερος, δαιμόνων μιμήματα. Ἐφ' οἷς ἡ Βαυβὼ τοὺς μηροὺς ἀνασυραμένη ¹⁾, καὶ ὁ γυναικεῖος κτείς· οὕτω γὰρ δυνομάζουσι τὴν αἰδῶ αἰσχυννόμενοι ²⁾. Καὶ οὕτως ἐν αἰσχρῷ τὴν τελετὴν καταλύουσιν.

'Η γοητεία ³⁾ δέ ἐστι τέχνη τις περὶ τοὺς ἐνύλους ⁴⁾ καὶ χθονίους δαιμονας φαντασιοσκοποῦσα τοῖς ἐπόπταις τὰ τούτων εἴδωλα καὶ τοὺς μὲν ὕσπερ ἐξ ἄδου ἀνάγοντα, τοὺς δὲ ὑψόθεν κατάγοντα, καὶ τούτους κακωτικούς ⁵⁾. Καὶ εἰδωλικὰ ἄττα ⁶⁾ ὑφίστησι φαντάσματα τοῖς θεωροῖς τῶν τοιούτων ⁷⁾. Καὶ τοῖς μὲν ὁεύματά τινα ἐκεῖθεν κυμαίνοντα ἐπαφίησι· τοῖς δὲ δεσμῶν ⁸⁾ ἀνέσεις καὶ τρυφὰς καὶ χάριτας ἐπαγγέλλεται. Ἐπάγεται δὲ τὰς τοιαύτας δυνάμεις καὶ ἄσμασι καὶ ἐπάσμασιν.

'Η δέ γε ⁹⁾ μαγεία πολυδύναμον τι χρῆμα τοῖς Ἑλλησιν ἔδοξε. Μερίδα γοῦν εἶναι ταύτην φασὶν ἐσχάτην τῆς ἱερατικῆς ἐπιστήμης ¹⁰⁾. Ἀνιχνεύοντα γὰρ τῶν ὑπὸ τὴν σελήνην πάντων τίν τε οὐσίαν ¹¹⁾ καὶ φύσιν καὶ δύναμιν καὶ ποιότητα, λέγω δὲ στοιχείων καὶ τῶν τούτων μερῶν, ζώων τε παντοδαπῶν, φυτῶν ¹²⁾ καὶ τῶν ἐντεῦθεν καρπῶν, λίθων, βοτανῶν, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, παντὸς πρόγιματος ὑπόστασίν τε καὶ δύναμιν, ἐντεῦθεν ἄρα ¹³⁾ τὰ ἔαντῆς ἐργάζεται. Ἀγάλματά τε ὑφίστησιν ὑγείας περιποιητικὰ, καὶ σχήματα ποιεῖται παντοδαπά, καὶ γοσόποια δημιουργήματα ἔτερα. Καὶ ἀετοὶ μὲν καὶ δράκοντες βιώσιμος αὐτοῖς ¹⁴⁾ πρὸς ὑγείαν ὑπόθεσις

αἰλουροι δὲ καὶ κύνες καὶ κόρακες ἀγρυπνητικὰ σίμβολα. Κηρὸς δὲ καὶ πηλὸς ¹⁾ εἰς τὰς τῶν μορίων συμπλάσεις παραλαμβάνονται. Φαντάζει δὲ πολλάκις καὶ πυρὸς οὐρανίου ἐκδόσεις. Καὶ διαμειδιᾶς μὲν ἐφ' ἑαυτῶν ἀγάλματα ²⁾, πυρὶ δὲ αὐτομάτῳ λαμπάδες ἀνάπτονται ³⁾. Περιέζωσται δὲ καὶ τὴν ἀστρονομίαν σύμπασαν, καὶ πολλὰ διὰ ταύτης ⁴⁾ καὶ δύναται καὶ ἀποτελεῖ.

Κλῆδὼν δέ ἐστι δαιμόνων πονηρῶν ⁵⁾, ώς καὶ αὐτὸς δηλοῖ τοῦνομα, πρόσκλησις. Τελεῖται δὲ ἄρτι τρεπομένου πρὸς νότον ἥλιον, καὶ μειοῦντος μὲν ἡμέραν, τὴν νύκτα δὲ αὔξανοντος. Ἐλληνικῆς γάρ ἐστι δόξης τὸ μηδένα τῶν ἐνύλων δαιμόνων θαρρεῖν τὰς τοῦ ἥλιον αὐγάς ⁶⁾. Ἔνθεν τοι καὶ νυκτιλοχοῦσιν ⁷⁾ ἡμῖν, λόχῳν ἡμέρας μὴ εξισχύοντες. Τοῦ τοίνυν φωστῆρος βορειοτέρου τυγχάνοντος, μὴ πάντι ⁸⁾ δυνάμενοι τὰ ἑαυτῶν ἐνεργεῖν, δόπηνίκα πρὸς νότον ⁹⁾ τραπῆ καὶ οιονεὶ κατηφέστατος ὁ περὶ ἡμᾶς γίνεται ἀήρ, τηρικαῦτα προεξάλματά τινα καὶ, οὕτως εἰπεῖν, προκυλινδήματα τῆς σφῶν ¹⁰⁾ κακίας ἐμφαίνουσι, καὶ καλούμενοι τοῖς κλήτορσιν ὑπακούουσιν. Ἀλλ’ οὖ γε νῦν τῆς τελετῆς προεξάρχοντες τὴν μὲν τῆς κλήσεως οὐκ ἴσασιν ἐπωδὴν, μὴ δὲ εἰδοῖεν ποτε ¹¹⁾ πυρὸν δὲ πολλὰ κύκλῳ τινὶ περιγράφοντες ¹²⁾ ἐξάλλονται τῆς φλογός. Ἡν δὲ καὶ τοῦτο τῆς παλαιᾶς βακχείας, ἵνα μὴ λέγω μανίας, μερίς. Ἐφασαν ¹³⁾ γὰρ Ἐλληνες, ὅμιχλώδους τοῦ ὑπέρ οὐεφαλὴν ἀέρος τυγχάνοντος καὶ παχεῖαν τὴν σύστασιν ἔχοντος, τὰς κατιούσας δυνάμεις εἰλικρινῶς τοῖς κα-

λοῦσιν ὁμιλεῖν· ὁ δέ γε κύκλος κατοχῆς ἔχει δύναμιν. Ὁ γὰρ προσκεκλημένος ¹⁾ δαιμων, οίονεί πως περιγραφόμενος, περιγραπτός ²⁾ τε δοκεῖ καὶ κατέχεται ἐς ὅσον ἡ γνώμη τοῦ κλήτορος βούλεται. Τῆς δὲ τουαύτης τροπῆς τοῦ ἡλίου, μᾶλλον δὲ τῆς ἐν ταύτῃ τῶν δαιμόνων κακώσεως ὑποσημαίνειν τι καὶ ³⁾ τὴν θάλασσαν οἴονται· ὑφαρπάζειν γὰρ ἀεὶ τῶν ἐπινηχομένων τινὰς, οὐχ ώς τοῦ ὕδατος ἐπάγοντος τὴν φθορὰν, ἀλλ' ώς τῶν ἐν τούτῳ δαιμόνων ἐνεργούντων τὴν κάκωσιν. "Ωσπερ δὲ ἀερομαντεία τίς ἔστι καὶ φυλλομαντεία, οὕτω δὴ καὶ λεκανομαντεία τοῖς περιττοῖς τὴν σοφίαν Ἀσσυρίοις κατφονόμηται ὑπὸ ⁴⁾ λεκάνης ὑποκειμένης καὶ μαντικοῦ πεπληρωμένης ὕδατος, τὸ πρὸς τὰ κοῖλα τῶν δαιμόνων ἐπιόφεπτὸς τῷ οἰκείῳ χαρακτηριζούσης σχήματι. Τὸ δέ γε ἐπιχυθὲν αὐτῇ ὕδωρ ἀδιάφορον μὲν ἔστι κατὰ τὴν οὐσίαν πρὸς τὰ ὄμογενη ὕδατα· ἀλλ' ἡ γε ἐπ' αὐτῷ τελετὴ καὶ τὰ ἐπάσματα ἐπιτήδειον πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ χρῶντος ἐργάζονται πνεύματος ⁵⁾. Τοῦτο δὲ δαιμόνιόν ἔστι γεῶδες καὶ μερικόν· καὶ, ἐπειδὴν ἐμπέσῃ τῷ ὕδατι, προφτον μὲν ἦχον τινα ἄσημον τοῖς περιεστηκόσι κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ἐμποιεῖ, ἐπειτα δὲ ἐπικείμενον τῷ ὕδατι ἀμυνδρούς τινας φθύγοντος τῆς τοῦ μελλοντος ὑποψιοφεῖ προγνώσεος. "Εστι δὲ πάντη πλάνον τὸ τοιοῦτον πνεῦμα, δτι τῆς ὑλικῆς ἔστι τάξεως, καὶ ἐξεπίτηδες τὸ γένος τοῦτο τὸν ἀμυνδρὸν ⁶⁾ ἦχον ἐπιτηδεύονται, ἵνα διὰ τὴν ἀσάφειαν τῆς φωνῆς τὸν τοῦ ψεύδους ἀποδιδράσκωσιν ἔλεγχον.

Περὶ δὲ τοῦ πρακτικοῦ ¹⁾ τῆς ἀποδόσιτου παρὰ Χαλδαιοῖς συνθήκης ἥντινα δύναμιν εἶχε, τοῦτο σοι ἐπὶ κεφαλαίων ἐπιτεμοῦμεν. Πρῶτον μὲν θυσία τούτοις ἀγνεύουσα παρεσκείαστο, ἀρώματά ²⁾ τε καὶ βοτάναι καὶ λίθοι, κρόκος τε καὶ μυρσίνη καὶ δάφνη, μυστικῶς περικαθαιρόμενα ³⁾). Χῶρος τε τούτοις περιεγράφετο φυτευομένοις καὶ βοθρευομένοις. Ἐφ' οἷς ὁ τὴν συνθήκην ποιούμενος, δεινός τις ὅν ἀνὴρ τὰ γοητικὰ, καὶ ὀνομάσας τὸ πρᾶγμα ἐφ' ὃ τὴν θυσίαν πεποίηται, ὑστεραίας αὐθις εἰς τὸν τῆς τελετῆς παρεγίνετο τόπον. Καὶ ⁴⁾ ἀναχωννύων τάς τε τῶν φυτῶν βάσεις καὶ τὰς ἀφαγνισθείσας ὄλας, πάλι τῇ λαιᾷ ταῦτα ἀναλαμβάνων χειρὶ, ἀθρόα πάντα καὶ ἔξαπιναίως, δυνάμεις τινὰς ἀνεκαλεῖτο κρυφίους. Άι δὲ ἦσαν ὁ τῆς ληφθείσης θυσίας καθηγεμὼν, οἱ τῶν ὄλῶν κύριοι, ὁ τῆς ἡμέρας προστάτης, ὁ χρονοάρχης, ὁ τετράρχης δαιμῶν.

'Ἄρκει ταῦτα καὶ γλώττῃ πεκαθαρμένη καὶ ἀκοῇ σώφρονι.

ΨΕΛΛΟΥ

περὶ

ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΪΚΩΝ ΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ *.

~~~~~

Σὺ δὲ ἄρα οὐκ αὐτῆς μόνον τῆς Ἀθηναίων ἐρᾶς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀθήνησιν δυομάτων, ὡς τινα κάκείνων μουσικὴν πεμπόντων ἦχῳ. Οὕτω δὲ ἔφησας ἐντενχηκέναι, ὥσπερ ἐν ιεροῖς ἀδύτοις, ἀποθέτῳ¹⁾ περὶ τούτων συγγράμματι· ἀλλὰ κατὰ μερος ἐντυγχάνων αὐτοῖς, φημι δὴ τῷ Σουνίῳ καὶ τῇ Κηφησίᾳ, καὶ τῷ «Σφητοῖ γέγονα, καὶ Θρίηζε καὶ Φαληροῦ,» καὶ αὖθις «Σφητόθεν ἀπήειν καὶ Φαληρόθεν,» ὥσπερ ἐνθουσιᾶς, καὶ λιαν ἔχεις ἐρωτικῶς δυοῖν θατέροιν τυχεῖν, ἢ Σφητοῖ γενέσθαι καὶ Κηφισιάσιν, ἢ περὶ τῶν χωρίων ἐναργέστερον τι μαθεῖν.

Διὰ ταῦτά σοι ἐγὼ ἐκ πολλῶν βιβλίων συνηγορῶς²⁾ γράφω ταυτί.

Πλευρά τις διῆκται τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι ἀπὸ Σουνίου μέχρις Ἰσθμοῦ. Ἐνταῦθα κατὰ μέσην που τὴν τοιαύτην γραμμὴν τοῖς εἰς τὴν πόλιν καταπλέουσιν ὁ Πειραιεὺς ἀπαντᾷ, τὸ περιβόητον τῶν Ἀθηναίων ἐπίνειον. Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ³⁾, Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ ἐστί· μεθ' ὅν Ἀναγυράσιοι. Εἶτ' Ἀναφλύστιοι⁴⁾ μέχρι τῆς ἄκρας

τοῦ Σουνίου διήκοντες. Εἶτα τὸ Σούνιον, δῆμος ἀξιολογώτατος ¹⁾· μεθ' ὁ Μαραθῶν ²⁾, δόπου Μιλτιάδης τὰς μετὰ Δάτιδος ³⁾ τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρδην διέφθειρε. Μετὰ δὲ Μαραθῶνα, Τρικόρυθος· εἶτα Ραμυοῦς, τὸ Νεμέσεως ιερόν ⁴⁾.

Τῶν δὲ ὅρῶν τὰ δυόματα μάλιστα ἔστι ταῦτα· ὁ Υμηττὸς ⁵⁾, ὁ Βριλησσὸς, ὁ Λυκαβηττὸς, ἢ Πάρνηθος, ὁ Κορυδαλός.

Ποταμοὶ δὲ οἱ διωνομασμένοι, ὁ Κηφισσὸς, καὶ ὁ Πλισσὸς, ὃς εἰς τὴν παραλίαν ἐκ τῶν ὑπέρ τῆς Αγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν, καὶ τῆς πηγῆς ἦν ὕμνηκεν ἐν Φαιδρῷ Πλάτων ⁶⁾.

Κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον ἀκτή ἔστι πρὸς ἄρκτον ἀμφιθάλαττος, στενῇ τὸ πρῶτον, εἶτα εἰς τὴν μεσόγαιον ⁷⁾ πλατύνεται. Τὸ δὲ λοιπὸν τὸ πρὸς ἄρκτον ἔστι πλευρὸν ἀπὸ τῆς Ωροπίας ἐπὶ δύσιν παρατεῖνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος.

Ὑπέρχεινται ⁸⁾ δὲ τῆς Αττικῆς αἱ Σκειρωνίδες πέτραι. Μετὰ δὲ ταύτας ἄκρα πρόκειται Μινώα ὡνομασμένη, ποιοῦσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα.

Ἡ δὲ Νισαία ἐπίνειόν ἔστι τῶν Μεγάρων, ὅπερ καὶ δέκα σταδίοις διέχον τῆς πόλεως. Ἡ δὲ Μεγαρὶς μερὶς καὶ αὕτη ⁹⁾ οὐ βραχεῖα τῆς πόλεως· ἡ γὰρ Αττικὴ τὸ παλαιὸν Ιωνία καὶ Ίας ἐκαλεῖτο ¹⁰⁾.

Τὸ δὲ Θριάσιον πεδίον ἀγχοῦ κεῖται τῆς Ελευσίνος.

Πρόκειται δὲ ¹¹⁾ ἀπὸ τῆς Νισαίας πλεοντι ἐς τὴν Αττικὴν ἡ Σαλαμίς· ἐν δὲ ¹²⁾ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμῖνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ δρια τῆς τε

Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀτθίδος· ὅρη δὲ εἰσὶ δύο, ἡ καλοῦσι Κέρατα.

Εἶτα ¹⁾ πόλις Ἐλευσὶν, ἐν ᾧ τὸ τῆς Δήμητρος ιερὸν τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκός. Εἶτα τὸ Θριάσιον πεδίον. Εἶτα ἡ Ψυτταλία, νησίον ἔρημον πετρῶδες, καὶ ἡ Μουνυχία, τόπος κοῦλος καὶ ὑπόνυμος στομίῳ μικρῷ τὴν εἴσοδον ἔχων ²⁾). Καὶ τὸ μὲν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνφύκιστο, καὶ τῷ τείχει τούτῳ συνῆπτο καὶ τὰ μακρὰ τείχη τῶν Ἀθηνῶν· οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τείχος κατίρειψαν καὶ τὸ ³⁾ τῆς Μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς βραχὺ καὶ τὰ μακρὰ τείχη κατέσπασαν, Λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον, Ρωμαίων δὲ ὕστερον, ἡνίκα Σύλας ἐκπολιορκήσας εἶλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Ἀστυ.

Αὐτὸν ⁴⁾ δὲ τὸ Ἀστυ πέτρᾳ ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιοικουμένη κύκλῳ· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ιερὸν, δὲ τε ἀρχαῖος ναὸς ὁ τῆς Πολιάδος ἐν φῷ ὁ ἄσβεστος λύχνος, καὶ ὁ Παρθενών, καὶ ἡ ἐλεφάντινος Ἀθηνᾶ, τὸ ἔξαίσιον τοῦ Φειδίου ἔργον. Καὶ, ἵνα δὴ τὸν Ἡγησίαν ⁵⁾ ἐν τοῖς περὶ τῆς πόλεως λόγοις μιμήσωμαι, δκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῆ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. "Οθεν κατὰ μέρος καὶ διεσπασμένως ἐρῶ ἐκεῖνο Λεωκύριον· τοῦτο Θήσειον· τοῦτο Μαραθών· ἐκεῖνο Ραμνοῦς· τοῦτο Δεκελεια, τὸ περιφανὲς τῶν Πελοποννησίων δρυμητίοιον ⁶⁾· τοῦτο Λύκειον· ἐκεῖνο τὸ Ολυμπικὸν στάδιον· ἐνταῦθα ἡ Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ Ὁδεῖον, καὶ ἡ Ποικίλη στοά· καὶ οἱ περιφανεῖς δῆ-

μοι, ἡ Κηφισία, τὰ Φάληρα, ἡ Σφηττώ, ἡ Κεκροπία,
ἡ Κύθηρος, ἡ Ἀφιδνα, ἡ Ἐλευσίς· λείψανα ταῦτα
τῆς παλαιᾶς Ἀκαδημίας, ἐκεῖνα τῆς νεωτέρας· πάντα
μουσῶν ¹⁾ πνεῖ, πάντα χαρίτων· τὰ γὰρ ἐν τῇ πό-
λει ἔρειπα τῶν ἀποδόγήτων ²⁾ ἔτι περιφανέστερα
πόλεων.

"Ινα δὲ ἐπὶ πλέον κατατρυφόης τῆς πόλεως, ἀπὸ
τῆς πρὸς Εὔβοιαν ³⁾ παραλίας τῆς συνεχοῦς τῆς
Ἀττικῆς, εὐθὺς ὁ Ωροπόδης πρόκειται, καὶ ὁ ιερὸς λι-
μὴν ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέ-
τρια. Εἶτα τὸ Αήλιον ⁴⁾, τὸ ιερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.
Καὶ παρὰ τοῦτον λιμὴν μέγας, ὃν καλοῦσι Βαθὺν
Λιμένα. Εἰθ' ἡ Αὔλις, πετρῶδες χωρίον. Καὶ
πλησίον ὁ Εὔριπος.

Καὶ ἡ μὲν παραλία τοιαύτη τις ἡ πρὸς Εὔ-
βοιαν. Τὰ δὲ ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ὁ
Κιθαιρῶν ⁵⁾, πρὸς δὲ ἄρκτον ἡ Φωκέων πόλις.
Ἐκ δὲ τῶν Φωκικῶν ὁρῶν ⁶⁾ πολλοὶ ποταμοὶ κατα-
φέρονται, ὃν ὁ Κηφισσὸς μέγιστος. Ἡ δὲ Σχοῖ-
νος ⁷⁾ χώρα ἐστὶ τῆς Θηβαικῆς· ὁεῖ δὲ καὶ ποτα-
μὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς ὀνομαζόμενος· Ο δὲ Κιθαι-
ρῶν ὄρος ὑψηλόν. Ο μέντοι Ἰσμηνὸς ⁸⁾ ποταμὸς
καὶ ὁ Ἀσωπὸς διὰ τοῦ πεδίου ὁροῦσι τοῦ πρὸ τῶν
Θηβῶν· ἡ δὲ Δίοχη, κορήνη ἐστί. Καὶ δὲ Κιθαιρῶν
οὐ πόδιον που τῶν Θηβῶν τελευτᾶ.

Μεθ' ἀλλὰ ἡ πόλις αἱ Θεσπιαὶ πρὸς τῷ Ἐλι-
κῶντι ἐπικειμένη τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ ⁹⁾. Ἐν δὲ ταῖς
Θεσπιαῖς ἐστὶ καὶ ἡ Ἀσκρη, ἡ τοῦ Ἡσιόδου πατρὸς,
ἐν δεξιᾷ τοῦ Ἐλικῶνος. Ο δὲ Ἐλικῶν συνεχής ἐστι

τῇ Φωκίδι. Ἐπίνειον δὲ τῶν Θεσπιῶν ἡ Κρέονσα. Μετὰ δὲ τὰς Θεσπιὰς ἡ Μυκαλησσός ¹⁾, καὶ πλησίον αἱ Ἐλευθεραὶ ²⁾, πόλις ἀμφίβολος Ἀθηναῖοις καὶ Βοιωτοῖς.

Ἄρκει ταῦτα περὶ Ἀθηνῶν τῷ τῷν Ἀθηναίων ἀραιστῇ. Ήμεῖς γὰρ πλέον τι τοῦ ἐπιτάγματος πεποιήκαμεν, καὶ τῶν προσεχῶν ταύτης ³⁾ ἐπιμνησθέντες χωρίων καὶ πόλεων.

ΨΕΛΛΟΥ

περὶ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ *.

Οἱ τὸ τῆς Λευκίππης βιβλίον καὶ τὸ τῆς Χαρικλείας, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπιτεροπές καὶ χάριτας ἔχον, ἀναγινώσκοντες, ὅποια ἔστι τὰ τοῦ Αημνίου Φιλοστράτου συγγράμματα καὶ ὅπόσα τῷ Λουκιανῷ ἐδόθα-
θύμηται τε καὶ πέπαικται, δοκοῦσί μοι οἰκίαν μὲν
ἐπιβεβλῆσθαι οἰκοδομεῖν, πρὸ δὲ τῆς τῶν κοηπίδων
καταβολῆς καὶ τῆς τῶν τοίχων καὶ τῶν κιόνων
ἀναστάσεώς τε καὶ τάξεως, τῆς τε τοῦ δρόφου συ-
κορυφώσεως, βούλεσθαι περιανθίζειν ταύτην γρα-
φαῖς καὶ ψηφῖσι καὶ ταῖς λοιπαῖς χάρισι. Καὶ τοῖς
μὲν πολλοῖς δοκοῦσί τι κατωρθωκέναι οἱ οὕτως ἐπι-

χειρίσαντες· ἔνιοι γοῦν μοὶ καὶ συγγραμμάτι ἄπτα
γράφειν ἐγκεχειρίκασι φλεγμαίνοντα μὲν τοῖς ὀνό-
μασι¹⁾ καὶ εὐθὺς ἀπὸ πρώτης γραμμῆς²⁾ βροντῶν-
τα καὶ ἐνάλλοντα³⁾ σύντονον, εἶτα δὴ, ὥσπερ τὸ
τῆς ἀστραπῆς σέλας, ἀθρόως ἀποσβεννύμενα. Ἐν
μὲν γὰρ ἐπιστολιδίοις καὶ βραχέσι τισὶ προσφωνή-
σεσι δύναται τι ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἀναγνώσεως.
Βραχεῖαι γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις αἱ τῶν μερῶν τοῦ
λόγου οἰκονομίαι, καὶ δὲ γε ἀπλούστερος ἀκροατὴς
ἀρκεῖται ταῖς ἐμφανομέναις χάρισι καὶ τῷ καλῷ
ἄνθει τῆς λεξεως· ἐν δέ γε συγγράμμασι, καὶ οὖν δεῖ
πολλὰ τραπῆναι τὸν λόγον καὶ τοῦ δημιουργοῦντος
γνωρίσαι τὴν δύναμιν, ὑπολείπει τὸ ἔαρ αὐτοῖς τῆς
καταμελιτούσης τὴν ἀκοὴν λεξεως⁴⁾). Οὐ γὰρ πᾶσα
ἰδέα χαρίτων ἐστίν· ἀλλ' ὥσπερ ἡδῦναι χρεὼν ἐν
τισὶ τοῦ λόγου μέρεσιν, οὕτω δὴ καὶ τραχῦναι, καὶ,
ὥσπερ σεμνολογήσασθαι, οὕτω καὶ εἰπεῖν ἀφελέστε-
ρον, καὶ, ὥσπερ συντεῖναι καὶ ἐπιστοιβάσαι καὶ πυ-
κνῶσαι τὸν νοῦν, οὕτω καὶ ἀνεῖναι καὶ διαλῦσαι·
καὶ ποικίλον τι χρῆμα ἡ τοῦ λόγου ἀκριβῆς μετα-
χείδισις. Ἔχει δὲ ἀνάπταλιν ἢ ἐπὶ τῶν τελετῶν.
Ἐκεῖ μὲν γὰρ τὰ προτέλεια καὶ τὰ περιφόραντήρια
πρότερον, εἶτα τὸ ἐς τὰ ἄδυτα διαβῆναι⁵⁾, καὶ δεῖ
δαδουχῆσαι πρότερον, εἴθ' ιεροφαντῆσαι· ἐνταῦθα
δὲ, εἴ γε τις βούλοιτο τελεώτατος ἀγωνιστῆς εἶναι
τεχνικοῦ λόγου καὶ ἀκριβοῦς, τὸ σίμβλον πρότερον,
εἴθ' οὕτως περὶ τὰ ἄνθη πραγματευέσθω.

Κάγῳ γὰρ τὴν πρώτην οὕτως ἐπικεχειρήκειν,
καὶ περὶ τὰ τοιαῦτα τῶν βιβλίων ἐφιπτάμην, ἀφ'

ών δρόσος καὶ πίννα καὶ ἄνθος ¹⁾ τὸ συλλεγόμενον καὶ κειρόμενον ἦν· ἐπεὶ δέ μοι κατὰ σκοπὸν ὁ πόνος ἔχωρει, οὐδὲ σταδιοδρομεῖν ἐδυνάμην ἐντεῦθεν, ἀλλά μοι τὸ πνεῦμα ἀπὸ πρώτης εὐθὺς ἀφετηρίας ἀπέλιπεν, ἔτεραν ἐτραπόμην τὴν ἐννομωτέραν καὶ κρείττονα.

Μεθεὶς οὖν ἐκ τῶν χειρῶν τὰς Χάριτας, περὶ τὰς Μούσας ἐσπούδαζον, οὐδεμίαν ἀφεὶς τῶν πασῶν, οὕθ' ἥτις τῆς λελυμένης προΐσταται λέξεως, οὕτε τὴν Καλλιόπην αὐτήν. Ἐξαίρετα δέ μοι τῶν τοιούτων βιβλίων τὸ τοῦ Δημοσθένους ἦν καὶ τὸ τοῦ Ἰσοκράτους, τό τε Ἀριστείδειον καὶ τὸ Θουκυδίδειον· συμπαρελάμβανον δὲ τῷ καταλόγῳ καὶ τοὺς Πλατωνικοὺς διαλόγους καὶ τὰ Πλούταρχεια πάντα συγγράμματα, ὅπόσα τε τοῦ Λυσίου εὑρηται, καὶ τὸν ἡμεδαπὸν Θεολόγον Γρηγόριον, δην δὴ καὶ κεφάλαιον τίθεμαι τῶν ὅσα σπουδῆς καὶ χαρίτων προέστηκε.

Καὶ παρὰ μὲν τοῦ Δημοσθένους συνείλεκτό μοι τὸ ἐφ' ἐκάστῳ πράγματι ἔννουν καὶ σύντονον, καὶ ἡ τῶν μερῶν τοῦ λόγου ἀρίστη οἰκονομία· παρὰ δὲ Ἰσοκράτους ἡ κατὰ φύσιν ἐρμηνεία καὶ ἡ πρεσβυτικὴ χάρις καὶ ἡ κοινότης τῶν λέξεων· παρὰ δέ γε τοῦ Ἀριστείδου ἡ τῇ δεινότητι ὑποκαθημένη ἀμφιλαφῶς ἥδονή, καὶ ἡ τῶν ἐπιχειρημάτων ἀκρίβεια, καὶ ἡ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐνθυμημάτων γονιμωτάτη διασκευή· παρὰ δὲ Θουκυδίδου ἡ καινοτόμος γλῶττα καὶ τὸ διεστοιβασμένον τῶν ἐννοιῶν, καὶ τὸ δύσμορφον μὲν, ἔννουν δὲ, καὶ ἡ μὴ νεωτερίζουσα συνθήκη, καὶ

δο ποικίλος τύπος τῶν νοημάτων. Ὁ δέ μοι Πλούταρχος πάσας μὲν ἀνέτρεχε λέξεων χάριτας, πάσας δὲ ἐννοίας περιοδικὰς καὶ συντόνους· ἔθελγε δέ με καὶ ἀφελῶς διηγούμενος καὶ ποικίλως ἐτέρως ἐρμηνεύων τὸ νόημα. Τὰς δὲ τοῦ Λυσίου τέχνας πρὸς πᾶσαν λόγου μεταχείρισιν εἶχον ἐμπόρευμα. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ θεολογικὴ μοῦσα καὶ λύρα καὶ χάρις καὶ σάλπιγξ ¹⁾ καὶ βροντῶσα φωνὴ ²⁾ ἀντὶ πάσης ἐτέρως γλώσσης ἐξήρχει μοι. Καὶ ὅποτε μὲν ἐβουλόμην συναλύψαι καὶ ἐπιστοιβάσαι τῷ ποιουμένῳ μοι συγχράμματι ἐννοιαν, ἀποχρῶσαν εἶχον εἰς τοῦτο παρασκευὴν τὰς Θουκυδίδου δημηγορίας· ἐπὶ δέ γε ταῖς οἰκονομίαις τοῦ λόγου καὶ ταῖς τεχνικαῖς διοικήσει, τὰς Δημοσθένους τέχνας ἐτιθέμην παράδειγμα. Ὁ δὲ Ἰσοκρατικὸς ³⁾ τύπος ἐξήρχει μοι, ὥστε κατὰ φύσιν διερμηνεῦσαι τὸ προκεχειρισμένον, καὶ μηδέν τι παραδοξολογῆσαι ὥστε καὶ εἰς καινοτομίαν ἐννοιῶν ἐκπεσεῖν. Ὁ δέ γε Πλάτων θεῖόν τι χρῆμα, ἀλλὰ δυσμίμητον, καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ εὐεπίβατον τοῦ σαφοῦς ἐνεκα, ὑψηλὸν καὶ ἐπίκομμον· καὶ οὕτοι γε τὸν ἄνδρα τοῖς Λυσιακοῖς καὶ Θουκυδιδείοις συγχράμμασι παραβάλλοντες, εἴτα κατόπιν τούτων ἰέναι ἐπιχειροῦντες ποιεῖν, εοίκασί μοι πλημμελῶς ὡμιληκέναι τάνδρῳ, καὶ, εἰ μὴ ἐπὶ θάτερα καταντικὸν ὁ μέγας καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν γλωτταν ἀνθίστατο Γρηγόριος, ἀσύγκριτον αὐτῷ πρὸς πάντας φιλοσόφους καὶ ὁήτορας τὴν ἐπὶ τοῖς λόγοις, οὕτως εἰπεῖν, ἀπένεμον σύγκρισιν.

Ἐπεὶ δὲ ίκανῶς τούτων τῶν ἀνδρῶν εἶχον, ἔδει

δέ μοι τῷ μεγέθει ¹⁾ τοῦ λόγου καὶ χάριτος, οὕτως
ηδη καὶ τὰ Χαρίκλεια καὶ τὰ Λευκίππεια, καὶ ὅπόσσε
τοιαῦτα τῶν βιβλίων ἐστὶν, εἰς τὴν διῆν συνηρα-
νιζόμην παρασκευήν. Καὶ, εἴ γε δεῖ καὶ τούμὸν εἰ-
πεῖν, τῆς μὲν ἐκάστων ἀπολέλειψαι ἀρετῆς καὶ δυ-
νάμεως, ποικίλλεται δέ μοι διὰ πάντων ὁ λόγος καὶ
τὰ παρ' ἐκάστων εἰς μίαν ιδεαν συγκινεῖται. Κά-
γὼ μὲν ἐκ πολλῶν εἰς· εἰ δέ μοι τις ἀναγινώσκει
τὰς βίβλους, πολλοὶ ἐξ ἐνὸς γένοιντο ²⁾.

ΨΕΛΛΟΥ

ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩΙ ΙΘΑ-
ΚΗΣΙΟΥ ΑΝΤΡΟΥ *.

'Εζήτησας τίνα ποτὲ νοῦν τὸ ἐν τῇ Ὁδυσσείᾳ
τῶν Νυμφῶν ἄντρον αἰνίττεται, τούτοις τοῖς ἔπεσιν
ἐκπεφωνημένον τῷ ποιητῇ ¹⁾.

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαῖη·
Ἄγχόθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρετον ἡροειδὲς
Ίρον Νυμφάων, αἱ Νηϊάδες καλέονται·
Ἐν τῷ κρητῆρές τε καὶ αἱμφιφορῆς ἔσι
Ασίγου. Ἐνθάδ' ἐπειτα τιθαιβώσσουσι μέλισσαι·
Ἐν δ' ἵστοι λίθεοι περιμήκεες· ἐνθα τε Νύμφαι
Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδεῖθαι·
Ἐν δ' ὕδατ' ἐννάσονται· δύῳ δέ τε οἱ θύραι εἰσὶν,
Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταιβαταὶ ἀνθρώποισιν,

Αἱ δὲ αὐτὸς νότου εἰσὶ θεώτεραι· οὐδέ τι κείνη
Ἄνδρες ἔσερχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδός ἐστι.

Τὰ μὲν περὶ τοῦ ἄντρου ἐπη τοῦ ποιητοῦ ταῦτα
κατὰ δὲ τὰς Ἑλληνικὰς δόξας ἀφωσίωται τὸ προκεί-
μενον ἄντρον ψυχαῖς ταῖς εἰς γένεσιν κατιούσαις.
Αὗται γάρ εἰσιν αἱ Ναΐδες Νύμφαι ¹⁾. ταύταις γὰρ
ιερός ἐστιν ὁ κόσμος καὶ ἐπέριστος, καίπερ ἀεροει-
δῆς καὶ σκοτεινὸς ²⁾ ὃν φύσει καὶ ἀχλύος μεστός.

Σύμβολα δὲ Υδριάδων Νυμφῶν οἱ λιθινοὶ κρα-
τῆρες καὶ οἱ ἀμφορεῖς ³⁾, διότι ἐν ὅστοις καὶ περὶ
όστα ἡ σαρκοποιία. Τὰ δὲ ἀλιπόρφυρα φάρη ἄν-
τικρους ἡ εὖς αἵματων ἀν εἴη ἐξυφαίνομένη σάρξ· καὶ
χιτῶν τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ, δὲ ημφίεσται, θαῦμα τῷ
ὅντι ιδεσθαι, εἴτε πρὸς τὴν σύστασιν ἀποβλέποις ⁴⁾,
εἴτε πρὸς τὴν σύνδεσιν τῆς ψυχῆς τὴν πρὸς τοῦτο.

Ἐστι δὲ τὰ μὲν ⁵⁾ βόρεια ψυχῶν εἰς γένεσιν
κατιουσῶν· διὰ τοῦτο τοῦ ἄντρου αἱ πρὸς βορέαν
πύλαι καταβατὰ ἀνθρώποις· τὰ δὲ νότια ⁶⁾ οὐ
θεῶν, ἀλλὰ τῶν εἰς θεοὺς ἀνιουσῶν διὸ οὐδὲ εἴρη-
κεν, αἱ πρὸς νότον θεῶν, ἀλλὰ θεώτεραι, δτι ἀμφω
μὲν ψυχῶν πύλαι, ἀλλ' αἱ μὲν εἰς ἀνθρώπους ἔρχο-
μένων, αἱ δὲ εἰς θεοὺς ἀνιουσῶν. Άνο γὰρ ἔθεντο
πύλας οὐρανοῦ οἱ τῶν Ἑλλήνων θεολόγοι, καρκίνον
καὶ αἰγάκερων· Πλάτων δὲ δύο στύμια ἔφη· τούτων
δὲ καρκίνον μὲν εἶναι, δι' οὐ κατιᾶσιν αἱ ψυχαὶ,
αἰγάκερων δὲ δι' οὐ ἀνιᾶσιν ⁷⁾. Άλλὰ καρκίνος μὲν
βόρειος καὶ καταβατικὸς, αἰγάκερως δὲ νότιος καὶ
ἀναγωγός. Οὕτε οὖν ἀνατολῆ καὶ δύσει τὰς θύρας
ἀνατεθεικεν ⁸⁾, οὕτε ταῖς ισημερίαις, οἷον κριῶ καὶ

ζυγῷ, ἀλλὰ νότῳ καὶ βοὸρῷ· ψυχαῖς γὰρ γενέσεως καὶ ἀπογενέσεως οἰκεῖοι οἱ τόποι· ἀλλ' ὁ μὲν βοὸρὸς οἰκεῖος ταῖς εἰς γένεσιν ιούσαις· διὸ καὶ τοὺς ἀποθνήσκειν μέλλοντας «ἡ βορέου πνοιὴ»¹⁾

“Ζώγρει ἐπιτυνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν”· ἡ δὲ τοῦ νότου διαλύει, θερμοτέρα ὑπάρχουσα καὶ πρὸς τὸ θερμὸν τοῦ θείου ἀναπέμπουσα. Βορειοτέρας δὲ οὕσης τῆς ἡμετέρας οἰκουμένης, ἀνάγκη²⁾ τὰς τῇδε κνομένας βοὸρῷ ἀνέμῳ ὄμιλεῖν, καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀπαλλαττομένας νότῳ. Αὕτη δὲ καὶ ἡ αἰτία τοῦ τὸν μὲν βοὸρὸν εὔθὺς ἀρχόμενον³⁾ μέγαν εἶναι, τὸν δὲ νότον λίγοντα· ὁ μὲν γὰρ εὔθὺς ἐπίκειται τοῖς ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκοῦσιν, ὁ δὲ μακρὰν ἀφέστηκε· χρονιωτέρα δὲ ἡ ἐκ τῶν ἀποθεν ἐπιφέροη, καὶ, δύταν ἀθροισθῆ, τύτε πληθύνει.

Καὶ ἥλιου δὲ πύλαι⁴⁾, καρκίνος ἐστὶ καὶ αἰγάκερως· ἔχοι γὰρ τούτων ἀπὸ βορείου ἀνέμου εἰς τὰ νότια πρόεισι κατιὼν⁵⁾, κάκεῖθεν ἐπάνεισιν εἰς τὰ βόρεια. Τὰ δὲ ζώδια ταῦτα καὶ πέρατα τοῦ γαλαξίου εἰσίν· ἐπέχει δὲ, καρκίνος μὲν τὰ βόρεια, αἰγάκερως δὲ τὰ νότια. “Ἐτι τὰ μὲν νότια⁶⁾ μικροφυῆ ποιεῖ τὰ σώματα· ἐν δὲ τοῖς βορείοις εἰς μεγεθός ταῦτα τρέφεται. Κατὰ ταῦτα τοίνυν τῷ μὲν θυντῷ καὶ γενέσει ὑποπτωτῷ φύλῳ τὰ βόρεια οἰκεῖα, τῷ δὲ θειοτέρῳ τὰ νότια, ὥσπερ θεοῖς μὲν τὰ ἀνατολικὰ, δαιμοσιὶ δὲ τὰ δυτικά.

Πεποίηνται δὲ τῷ ποιητῇ καὶ πίθοι δύο· καὶ φησὶ περὶ αὐτῶν⁷⁾, “Δώρων, οἷα διδωσι, κακῶν, ἐτερος δὲ, ἐσῶν”.

πίθου νενομισμένης καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν Γοργίᾳ¹⁾ τῆς ψυχῆς, καὶ τῆς μὲν οὖσης λογικῆς, τῆς δὲ ἄλλου· πίθοι δὲ, δότι χωρήματα εἰσὶν αἱ ψυχαὶ διαφόρων ἐνεργειῶν τε καὶ ἔξεων. Καὶ παρ' Ἡσιόδῳ²⁾ ὁ μὲν τις νοεῖται πίθος δεδεμένος, ὁ δὲ ὅν λύει ἡ Ἡδονὴ, καὶ εἰς πάντα διασκεδάννυσι, μόνης Ἐλπίδος μενούσης· ἐν τούτοις γὰρ ἡ φαύλη ψυχὴ σκιδναμένη ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσιν ἐαυτὴν βουκολεῖν εἴωθεν.

Λείπεται δὲ³⁾ παραστῆσαι καὶ τὸ τῆς πεφυτευμένης ἐλαίας σύμβολον, δ' τι ποτὲ μηνύει, οὐχ ἀπλῶς παραπεφυτευμένη, ἀλλ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος. Αὕτη γάρ ἔστιν ἡ συνέχουσα τοῦ ἄντρου τὸ αἰνιγμα.

Ἐπεὶ δὲ ὁ κόσμος οὐκ εἰκῇ οὐδὲ ὡς ἔτυχε γέγονεν, ἀλλ' ἔστι φρονήσεως θεοῦ καὶ νοερᾶς φύσεως ἀποτέλεσμα, παραπεφύτευται τῇ εἰκόνι τοῦ κόσμου, τῷ ἄντρῳ φημὶ⁴⁾, σύμβολον φρονήσεως θεοῦ ἡ ἐλαία. Ἀθηνᾶς γὰρ τὸ φυτὸν, κατὰ τὰς τῶν Ἑλλήνων δόξας· φρόνησις δὲ, κατ' ἐκείνους, ἡ Ἀθηνᾶ. Κρατογενοῦς δὲ οὖσης τῆς θεοῦ, ἐπὶ κρατὸς τοῦ λιμένος ὁ ποιητὴς αὐτὴν καθιέρωσε. Χωριστὴ μὲν γάρ ἔστιν ἀπ' αὐτοῦ, πλησίον δὲ κατὰ κεφαλῆς τοῦ σύμπαντος λιμένος ἴδονται. Ἀειθαλῆς δὲ⁵⁾ οὖσα ἡ ἐλαία φέρει τι ἵδιωμα οἰκειότατον ταῖς ἐν τῷ κόσμῳ τροπαῖς τῶν ψυχῶν, αἷς τὸ ἄντρον καθιέρωτο· θέρους μὲν γὰρ τὰ λευκὰ τῶν φύλλων ἀνανεύει, κειμῶνος δὲ μεταστρέφει τὰ λευκότερα.

Τοιαύτη τῶν ἐπῶν ἡ ἀλληγορία. "Οτι γὰρ οὐ καθ' ιστορίαν παρειληφώς⁶⁾ "Ομηρος μνήμην τῶν

παραδοθέντων πεποίηται, δηλοῦσιν οἱ τὰς περιηγήσεις τῆς νήσου διαγράψαντες, οὐδενὸς τοιούτου κατὰ τὴν νῆσον ἀντρού μνησθέντες. Ἀνθρώπων μὲν γὰρ καὶ κρειττόνων φύσεων πλήρης ὁ κόσμος· τὸ δὲ Ἰθακήσιον ἄντρον πόρρο καθέστηκε τοῦ πείθειν ἐν αὐτῷ κατάβασιν εἶναι τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνάβασιν τῶν κρειττόνων. Ἐδυνάμην ἵσως πρὸς τὰς ἡμετέρας εἰλικρινεῖς θεωρίας τὰ λόγια μετενεγκεῖν προσφυῶς· ἀλλ' οὐκ ὥγιθην δεῖν τὰ ψευδῆ καὶ πεπλανημένα ἀληθείας λαβεῖν ἔμφασιν, ἀλλὰ ταῖς οἰκείαις ἀναγωγαῖς αἰσχύνεσθαι καὶ δημοσιεύεσθαι, αἷς ὁ ἔξηγητὴς αὐτῶν Πορφύριος καὶ λίαν σεμνύνεται.

ΦΕΛΛΟΥ

ΟΤΙ ΤΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΕΟΙΚΑΣΙ ΤΑΙΣ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΙΩΝ ΚΙΝΗΣΕΣΙ *.

Τῶν πρωτοτύπων οὐρανοῦ κινημάτων
καὶ τῶν ἐν αὐτῷ προσφυῶν παθημάτων ¹⁾
εὔρης ²⁾ παρ' ἡμῖν εἰκόνας κεκρυμμένας.

'Ο νοῦς γὰρ ἡμῶν ³⁾, οἵα λαμπρὸς φωσφύρος,
τὸν ἥλιον πως εἰκονίζει πανσόφως·
τῆς δ' αὖ σελήνης ἐστὶν ἡ ψυχὴ τύπος.

Ο μὲν γὰρ, ὡς κάλλιστος, ὡς φωστὴρ μέγας,
δῆλος διαυγής ἐστιν ἀστραπηθύλος·

ψυχὴ δὲ, προσπεσοῦσα σώματος φύσει ¹⁾,
ἔξη ἥμισείας ὥσπερ αὐγάζει μόνον.

Τὸ μὲν γὰρ, εἰς νοῦν προσφυᾶς ἀνηγμένου,
φωτὸς μετέσχεν, ὥσπερ ἐκ πρώτου φάους·
τὸ δ' αὖ γε, πρὸς αἴσθησιν ἐμπεσὸν κάτω,
καὶ φωτὸς ἡμοίρησε καὶ σκότους γέμει.

Ο μὲν γὰρ ἀκούτησε ²⁾ τῶν ἄνω λόγων,
βρούει διαυγεῖ γνωστικῶς λαμπηδόνι·
ἡ δὲ, πρὸς αὐτὴν τῇ σκιᾷ καθημένη ³⁾,
ἐκεῖθεν ἡμαύρωσεν αὐτῆς τὴν φύσιν.

Καὶ πως σκοτώδης, ἀχλύος πεπλησμένη,
ὑποδραμοῦσα τὸν νοητὸν φωσφόρον,
συνέσχεν ⁴⁾ αὐτοῦ τὰς διαυγεῖς λαμπάδας.

Κάκει μὲν ἔστι γῆ, σελήνη, φωσφόρος,
ψυχὴ δὲ καὶ σὰρξ ὅδε καὶ νοῦς προσφόρως.

Ἐν οὖν πρὸς ἐν πως ἀντίθες, πλὴν εὐλόγως,
πρὸς ἥλιον νοῦν, σῶμα πρὸς γῆν εὐθέτως,
τὴν ψυχικὴν δὲ πρὸς σελήνην οὐσίαν·

οἱ μὲν γὰρ αὐτόχρημα φωτὸς οὐσία·
τὸ σῶμα λαμπρότητος ἐστερημένον·
ψυχὴ δὲ, τυγχάνοντα μέση τῶν δύο,
τὸ μὲν τέτευχε φωτὸς, ὡς νοῦ πλησίον ⁵⁾,
τὸ δ' οὐ τέτευχεν, ἐγγὺς οὖσα σωμάτων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΕΝ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΙ ΗΧΕΙΟΝ*.

Θαυμάζουσιν οἱ πολλοὶ τὸ ἐν Νικομηδείᾳ ἡχεῖον, ὃ δὴ καὶ Ἀκοήν δινομάζουσιν. Ἐστι δὲ οἰκημα στεγανὸν ¹⁾ ὑπὸ χθαμαλὸν ὄροφον ἀποτετορνευμένον εἰς ἡμισφαιρίου τέσσαροι τοίχοις ἐξ διαμέτρου κονφιζόμενον· οὐδὲ δὲ διεστᾶσιν οἱ τοῖχοι ἄφετόν ἔστι καὶ ἐλεύθερον. Καὶ οἱ μὲν τερατοποιῶν τὴν ἀντίχησιν ²⁾ δοξάζουσι τῆς φωνῆς καὶ εἰς οὐδεμίαν αἰτίαν ἀνάγονται· οἱ δὲ κρυφίους τινὰς ἀναπλάττουσι μηχανὰς, σωλῆνάς τινας ἐντεθεῖσθαι τῷ βαθεῖ τῶν τοίχων εἰκάζοντες, δι’ ὧν τὴν φωνὴν διηχεῖσθαι καὶ ἔξακούεσθαι, καὶ οὕτω φασι δύνασθαι τινα, ἄνευ ἐπιφορᾶς τοιαύτης ἢ ἄλλως εἰκαζομένης, οἶκον τοιοῦτον κατασκευάσαι ἡχίεντα.

Ἐγὼ δὲ, ίδων ἄπαξ τὸ τοιοῦτον δωμάτιον, οὔτε ἐθαύμασα, οὔτε μετὰ τῶν ἀναιτίων ἡρίθμησα. Οὔτε γὰρ τερατώδης ἔστιν ἢ τῶν φωνῶν ἀντιτυπία, οὔτε ὑπογείους τινὰς ἢ πλαγίους ἔσχηνε μηχανάς. Ἄλλ’ οὐδὲ ὁ πρώτως τὸ δωμάτιον κατασκευασάμενος πρὸς τὴν τοιαύτην θαυματολογίαν ἀπέβλεψεν· οὐδὲ σκοπὸν θέμενος τὴν ἀντίχησιν, πρὸς τοῦτο συνεπεράνατο τὰ λοιπὰ, ἄλλὰ, μηδὲν ἐννοήσας τοῦ ἐσομένου, εἰργάσατο μὲν ἐφ’ δτῳδήποτε· τὸ δ’ ἀπετελεύτησε μετὰ τῆς λοιπῆς χρείας καὶ εἰς τὸ νῦν θαυμάζόμενον.

*Λίτιολογίσαντο δ' ἂν τις τὴν τοιαύτην ἡχῳ,
ἐντεῦθεν ἀρξάμενος.*

'Ο παρ' ἡμῖν ἔναρθρος λόγος ὃς δὴ καὶ ἐξ ἀκοῆς
διὰ μαθήσεως παραγίνεται φυσικῷ διαρθροῦται πνεύ-
ματι. ὁ δὴ σωμάτιον ἔστι στενότατον ¹⁾ ἐκ τοῦ
πνεύμωνος διὰ τοῦ κατὰ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν
αὐλῶνος, οἰκείως εἰπεῖν, διαυλωνιζόμενον. Τοῦτο δὴ
τὸ διηρθρωμένον πνεύματι δι' ἀχανοῦς μὲν διῆδον
ἀέρος χεῖται τε καὶ ἐπὶ τὸ πολὺ προϊὸν διασκίδνα-
ται καὶ εἰς τὸ μηδὲν διαλύεται· εἰ δ' ἀντιτύποις ἐν-
τύχῃ σώμασι, οὐλᾶται τε περὶ αὐτὰ καὶ οὐκ εὐθὺς
ἀπόλλυσι τὴν ἡχήν. Οὐ μὴν ἐπὶ γε πάσης ἀντιτυ-
πίας σωμάτων ἀντικλῇ ἔστηται ἡ φωνή· ἀλλὰ καν
στεγανὸν μὲν τυγχάνῃ ὃν τὸ δωμάτιον, ἐπῆρται δὲ
εἰς ὑψος ἡ ὄροφὴ, ἢ μὴ σύμμετρον τὸ δἴον διέστα-
ται, τὸ δὲ διέστηκε πλέον τοῦ δέοντος ὑφ' ὃν μὲν
συμπιληθήσεται ἡ φωνὴ καὶ διαλυθήσεται ἀφορητί-
τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσι διαχειθήσεται καὶ ἀφανισθή-
σεται. Εἰ δ' οὕτω τὸ οἰκημάτιον κατεσκεύασται,
ὡστε κοιλοτέραν μὲν εἶναι τὴν ὄροφὴν, συμμετρίαν
δὲ ²⁾ καὶ τὰ πέριξ λαβεῖν διαστήματα, εἰτά τις ἐφ'
όποτέροις δὴ μέρους φωνὴν ἡρέμα ἀφήσει, ὁ καταν-
τικρὺ τούτου ἔστως, τὴν ἀκοὴν ὑποθεὶς, ἀντανακλω-
μένης ταύτης ἀκούσεται, καὶ οἰήσεται μὲν ἐκ τοῦ
βάθους τοῦ ἐφ' ᾧ ἴσταται μέρους τὴν ἡχὴν προϊέ-
ναι· ἡ δὲ οὐκ ἐκεῖθεν ἐξάλλεται, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φω-
νοῦντος ἀνταναπέμπεται. 'Ο γὰρ ἐκτὸς ἀηρ, ὑγρὸς
ὢν τὰς εὐτύπωτος, διαγράφεται πως ὑπὸ τῆς ἐνάρ-
θρου φωνῆς, οἷον ἐνσημανόμενος, καὶ, τὴν διὰ τῶν

ἀρθρων δεξάμενος μόρφωσιν, κατὰ συνέχειαν τῇ τοῦ ἀκούοντος εἰςρέει ¹⁾ ἡ ἀκοή. Πόρος γάρ τις ἐκεῖθεν συντέτοηται πρὸς τὴν μήνιγγα, οὐ κατ' εὐθεῖαν εἰσβάλλων πρὸς αὐτὴν, ἀλλὰ φερόμενος σκολιώτερον, ἵνα μὴ τὸ τῆς ἡχοῦς πνεῦμα, ἐπεισπεσὸν ἀθρόου ταύτη, ὁπῆιν ἢ ἄλλο τι πάθος ἔργασηται.

"Ἐνθεν τοι, ἵνα μετὰ τοῦ ἔργου καὶ πάρεργον τι αἰτιασώμεθα ²⁾, μετὰ τὴν ἀστραπὴν ἀκούομεν τῆς βροντῆς· καὶ τοι γε πρῶτον ἐστὶ τὸ νέφος ὁηγνύμενον, εἶτα δὴ τὸ πῦρ ἐντεῦθεν ἐξάλλεται· ἀλλ' ὁ μὲν δρθαλμὸς προπετὴς ὅν, ἀλλ' οὐ κοῦλος, εὐθὺς εἶδε τὸ ὄρατὸν, ἡ δέ γε ἀκοὴ ὕστερον τὸν ἡχον τῆς βροντῆς ὑπεδέξατο. Οἱ οὖν ἀθροώτερον τοὺς τῆς βροντῆς ἡχοὺς ἐνηχηκότες, πάσχουσι τὴν μήνιγγα, καὶ ἐμβρόντητοι ἐντεῦθεν κατονομάζονται.

'Αλλ' ὅπερ ³⁾ αἰτιολογεῖν προεθέμεθα, ἐπὶ τούτοις καὶ τὰ λοιπὰ συναπτέον. Λέγομεν δὲ ὥσπερ ἀξιωμα, δtti πᾶν ἀντιπίπτον σωμάτιον πρὸς τὸ σχῆμα ἀντανακλᾶται τῆς πτώσεως· ἢ γὰρ κατ' εὐθεῖαν, εἰ οὕτω δὴ ἀφεθείη, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὑμένων ἔχει σφαιρῶν· ἢ κατὰ τὸ πλάγιον, εἰ οὕτω ⁴⁾ δὴ αὖθις ἀποψόμεθείη. Λιὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐναρθρος ἡμῶν φωνὴ σῶμα οὖσα μεμορφωμένον, οὗ δὴ πρῶτον ἐμφῦσα, εἰς τὸ καταντικὸν τούτων ἀκούεται, καὶ τοῦ μὲν πρὸς ἀνατολὴν τὸ πρὸς δύσιν ἀντίόφοπον, τοῦ δὲ πρὸς νότον τὸ πρὸς βοϊόν. Οὕτω δὴ καπὶ τοῖς θαυμαζομένου ἔχει οἰκήματος τοῦδε. Οὐ γὰρ οἱ πλησίον τοῖχοι ἀντικτυποῦσιν ἀλλήλοις, ἀλλ' οἱ ἐκ διαμέτρου διεστηκότες. Καὶ τοι οὐκ ἔχοιν, εἰ

μηχανή τις ἦν ἔνδοθεν αὐτῶν κρύφιος, μὴ τὰ καταντικὸν τῶν διαμέτρων ἀντηχεῖν, ἀλλὰ τὰ ἄλλήλοις ἐγγίζοντα; νῦν δὲ ὁ μὲν πλησίον τοῦ φωνοῦντος ἐστὼς οὐκ αἰσθάνεται τῆς ἐνάρθρου ἡχοῦς· ὁ δὲ κατ' ἐναντίον τρανύτερον ¹⁾ ταύτης ἀκούσεται· ἀκούσεται δὲ οὐκ ἀμφοτέραιν ταῦτα ἀκοῖν, ἀλλὰ θατέραις τῇ προσκειμένῃ τῷ τοίχῳ, διτιπερ ἡ ἀνακλωμένη φωνὴ οὐ διὰ τῆς ἑτέρας ἀκοῆς ²⁾ εἴσεισιν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιτεθείσης τῷ τοίχῳ· δευτέρα γὰρ ἀντανάκλασις τῆς αὐτῆς φωνῆς γίνεται, πρώτη μὲν δύθεν ὁ φωνῶν ἀφίησι τὴν φωνὴν, δευτέρα δὲ οὗ προσπίπτουσα αὕτη καταντικὸν πρὸς τὴν ἐπικειμένην εἰςρέει ἀκοήν· ἡχητικωτέρα δέ ἐστιν ἡ δευτέρα, διότι ἀπολαμπρύνεται ἡ φωνὴ τῷ μεταξὺ τῆς τε γλώσσης καὶ τῆς ἀκοῆς εὐήχῳ τοῦ ἀέρος σώματι· καὶ διὰ ταῦτα ἀμυδρὰ μὲν ἡ γλῶττα, ἡ δὲ ἀκοή τρανεστέρα. Συμβέβληται δὲ τῷ πράγματι καὶ ἡ δροφὴ, μὴ ἄγαν οὖσα μετέωρος, ἀλλ' οἶον ἐπικειμένη καὶ διαλίουσα τὴν φωνὴν.

'Αλλ' εἴποι τις ἀν· δύναμις ταῦτα λόγου τὴν μὲν ἀκοήν κατασείουσα, ἔργῳ δὲ μὴ συμπείθουσα. 'Αλλ' ὅπερ ἀπαιτοῦσιν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς συγκινούμενης τῇ ὑπάτῃ χορδῆς, δεῖξαι τοῦτο τῷ πράγματι λύραν λαβόντας ἢ ψαλτήριον, οὗτο δὴ κάνταῦθα τὴν μὲν φυσιολογίαν οὐκ ἀποδέχονται οἱ πολλοὶ, ἐπίδειξιν δὲ τοῦ λεγομένου τὴν διὰ τοῦ πράγματος ζητοῦσι κατασκευήν. Ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀν εἴποιμι πρὸς αὐτοὺς, δτι οὐ πάντως, εἰ τῇ συνοικοδομίᾳ χρήσομαι, καὶ ἐπιτυχῆς τοῦ αἰτιολογουμένου γενήσομαι· ἀλλ'

ἔστι μὲν οὖ ἐπιτεύξομαι, ἔστι δ' οὖ ἀποτεύξομαι.
 Οὐ γὰρ παντὶ οἰκίσκῳ ἐπεται τὸ ἀντιτυπὲς τῆς φω-
 νῆς, ἀλλὰ τῷ οὗτῳ συναρμοσθέντι ώς συμμετρίαν
 ἔχειν καὶ τοῖς οἰκοδομήμασι καὶ τοῖς διαστήμασιν.
 "Οτι μὲν γὰρ ἡ αἰτία ἐντεῦθεν τοῦ γινομένου πᾶς
 ἄν τις εἴποι ὁ φυσικῶν θεωρημάτων ἐπίβολος· τὸ
 δὲ καὶ ἐπιτυχεῖν ὃν ἄν τις αἰτιολογήσαιτο, τοῦτο
 οὐ τοῦ παντός ἔστιν οὐδὲ πάντοτε ἀλλὰ δεῖ μὲν καὶ
 εὐκαιρίας θέσεως καὶ τέχνης ἀκριβούσης τὸ ἔρ-
 γον, καὶ ὑλῆς ἐνεργεστέρας, καὶ συμμετρίας ὕψους
 καὶ βάθους καὶ τῶν λοιπῶν διαστημάτων, δι' ὃν
 τὸ κρύφιον τῆς φύσεως ἐξευρίσκεται. Ἐπεὶ καὶ Ἀρ-
 χιψήδης ὁ Σικελὸς ἦδει μὲν ώς, ἐξόπτρων τινῶν κα-
 τασκευὴν τὴν προσήκουσαν δεξαμένων καὶ πρὸς ήλια-
 κὰς ἀντιτεταγμένων ἀκτῖνας, πῦρ ἐκ συμμέτρου δια-
 στήματος ἐξαφθήσεται, καὶ πολλὰ τοιαῦτά γε κατε-
 σκεύακε δι' ὃν τὰ τείχη γε τῆς πατρίδος διεφυλά-
 ἔστο, τοῖς πολεμίοις πυρκαϊάς δλας ἐκεῖθεν ἀνάψας,
 οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ὑργάνων τοῦ σκοποῦ ἐπε-
 τύγχανεν. Ἐχρῆν γὰρ μήτ' ἄγαν κοῦλον εἶναι τὸν
 ἐπιτεχνώμενον σίδηρον, μήτ' ἀσυμμέτρως κυρτοῦσθαι,
 μήτε λείαν ἔχειν τὴν ἐπιφάνειαν· τὸ δ' δυτῶς ἐνηρ-
 μόσθαι τὰ διαστήματα, οὐ πάντοτε ἡ τέχνη ποιεῖ.
 Οὐ μὴν τὸ παρὸ τὴν τέχνην ἔλεγχος τῆς φύσεως
 γίνεται· ἀλλ', εἴ που ἅπαξ ἐπιτυχεῖς τὸ φυσικὸν γε-
 νοῖσθο, τοῦτο δὴ ἀντὶ τῶν ἀποτευκτουμένων ἀπόχρη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΠΙΛΥΣΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ *.

Ἐτέροις λόγοις δὲ τοῦ ἀρτίου δόρος προείληπται, περὶ οὗ δὴ ἡρώτησας, καὶ διὰ ταῦτα εἰς γνῶσιν δεινός σοι δοκεῖ. Ἀρτίος γάρ ἐστι συφῶς ἀριθμὸς, δὲ τὴν εἰς τὰ μέγιστα καὶ ἐλάχιστα κατὰ ταῦτα ^{τούτην} ἐπιδεχόμενος μέγιστα μὲν, πηλικύτης· ἐλάχιστα δὲ, ποιότης, κατὰ τὴν φυσικὴν τῶν δύο τούτων γενῶν ἀντιπεπόνθησιν. Λεῖ γὰρ προλαβεῖν ἐνταῦθα τί μὲν παρὰ τοῖς μαθηματικοῖς τὸ μέγιστον, τί δὲ τὸ ἐλάχιστον, καὶ τί μὲν τὸ ποσὸν, τί δὲ τὸ πηλίκον, καὶ τίς ἡ τῶν γενῶν τούτων ἀντιπεπόνθησις. Ἐλάχιστον μὲν οὖν ἐστὶ παρ' αὐτοῖς τὸ βραχύτατον καὶ οὐ μηδέν ἐστιν ἄλλο κατώτερον λαβεῖν μήτ' ἐν λόγῳ, μήτ' ἐν σχήματι, μήτ' ἐν ἀριθμῷ· μέγιστον δὲ, οὐ μεῖζον ἐν τούτοις δὴ τοῖς ὑποκειμένοις οὐκ ἔστιν· ἐν μὲν οὖν ἀριθμοῖς ἡ μονὰς ἢ δυάς· ἐν δὲ τετραγώνοις ὁ τέσσαρα, καὶ ἐν κύβοις ὁ ὅκτω· ἐν δὲ γεωμετρίᾳ ἡ στιγμὴ ἢ ἡ γραμμὴ, ἢ τὸ ἄποιον σῶμα. Ἀμφοτέρων δὲ τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας φημὶ, περὶ τὸ ποσὸν πραγματευομένων, καὶ ταῦτα κοινωνίαν πρὸς ἄλληλας ἔχουσῶν, τὸ παρηλλαγμένον αὖθις ὀρᾶται, δτι ἡ μὲν πρὸς τὸ διωρισμένον εἶδος ἐσπούδακε τοῦ πο-

σοῦ, ἡ δὲ γεωμετρία περὶ τὸ συνεχές. Κακεῖνο μὲν ποσὸν καὶ ἀριθμὸς ὠνόμασται, τοῦτο δὲ πηλίκον καὶ μέγεθος. Ἐκάτερον δὲ αὐτοῖν πῆ μὲν ὠρισται, πῆ δὲ ἀόριστον ἐστίν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ποσὸν ὠρισται μὲν κατὰ τὴν βάσιν (ἀπὸ γὰρ μονάδος καὶ δυάδος ἡ τοῦ ἀριθμοῦ πρόοδος), ἀόριστον δέ ἐστι κατὰ τὴν ἐπέκτασιν· οὐ γὰρ ἔχει τέλος τοῖς ἀριθμοῦσιν ἡ πρόοδος· ἀλλὰ, παντὸς τοῦ ¹⁾ προσειλημμένου, ἄλλο τι προσλάβοις ἔξωθεν. Τῷ δέ γε πηλίκῳ τὸ μὲν ἄπερας ²⁾ ὠρισται. Θὲς γὰρ, εἰ βούλει, τὸ τῆς ἀπλανοῦσι σῶμα, πεπεράτωται γοῦν καὶ αὐτό· δι μένου δὲ ³⁾ ἀόριστός ἐστιν ἡ τομή· οὐ γὰρ εἰς στιγμὰς καταντήσει, ἀλλ' εἰς μεγέθη ἀεὶ διαιρεῖσθαι μενα⁴⁾. Διὰ ταῦτα ἀντιπεπονθύτως ἔχουσι τὰ τοιαῦτα γένη, τὸ ποσὸν καὶ τὸ πηλίκον φημί ⁵⁾.

Τούτων οὖν προσειλημμένων, ὁάστη τοῦ δροῦ ἡ κατανόησις. Ὁν γὰρ λάβοις ἄρτιον ὁρ ⁶⁾ καὶ δίχα διελοις, εἰς τὰ μέγιστα κατὰ ταύτο διαιρήσεις καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα.

Εἰ βούλει οὖν προκεχειρίσθω ἡμῖν ὁ δωδέκατος ἀριθμὸς, οὗ δὴ τὸ μέν ἐστι τῶν μερῶν δύο, τὸ δὲ τρία, τὸ δὲ τέσσαρα, καὶ αὐθις τὸ μὲν ἥμισυ, τὸ δὲ τρίτον, τὸ δὲ τέταρτον. Εὐθὺς γοῦν διαιρῶν εἰς ἥμισυ καὶ δύο ποιεῖς τὴν διαιρεσιν, ὃν τὸ μὲν ἥμισυ πηλίκον ἐστὶ καὶ τμῆμα μέγιστον, ὁ δὲ δύο ἡ ἐλαχίστη βάσις τοῦ ἀριθμοῦ. Ἀντιπεπόνθασι γοῦν ἀμφω τὰ μέσα. Ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ἡμίσεος ὡς ἀπὸ μείζονος καὶ ὠρισμένου προχωρῶν πηλίκου, προοδεύσεις εἰς ἄπειρον· ἀπὸ δὲ τοῦ δύο ὡς ἐλαχίστου καὶ

όρισθεντος ποσοῦ ἅπειρος ἢ τοῦ ἀριθμοῦ εἰρίσκεται πρόδοσ.

Οὐχ οἶος ὁ φύσικὸς ὄγκος, τοιοῦτον καὶ τὸ γεωμετρικὸν μέγεθος· οὐδὲ ὡς διέσταται τὰ σώματα κατὰ τοὺς φυσικοὺς λόγους, οὕτω καὶ κατὰ τοὺς γεωμετρικούς. Εἰδέναι γάρ σε χρεών διτι τὸ τῆς γεωμετρίας γένος ἀσώματον ἐστι καὶ, καθ' ἑαυτὸν νοούμενον, ἀμέριστόν τε καὶ ἀπαθές· περὶ δὲ τὰς φυσικὰς ὑποστάσεις γινόμενον, ἐν αἷς δὴ καὶ ὑφέστηκε τὸν μερισμὸν, δι' ἐκείνας ὑφίσταται. Τὰς γοῦν ἐπιτάξεις καὶ τὰς ἀφὰς, τάς τε προσνεύσεις καὶ τὰς παντοδαπὰς κλάσεις, καὶ τοὺς σχηματισμοὺς ἀπὸ τῆς σωματικῆς προεκτήσατο φύσεως. Μεσαίτατον γοῦν ἐστι τοῦτο γένος τῆς νοερᾶς οὐσίας καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ὑπάρξεως.

Ἔπειρησας ἐν τῷ ζητήματι καὶ τῷ γράμματι τί δήποτε τῷ μὲν διὶ ταπεινούμενῷ ἀνθυψηλοῦται ὁ ἄρης, καὶ, αὖθις ἐκείνου σχόντος ταπείνωμα, ὁ ζεὺς ἐπὶ κορυφῆς ἵσταται, τοῦ τε ἔρμοῦ καὶ τῆς ἀφροδίτης οὔτως ἔχόντων, οὐδεὶς ἀντίθετος τῇ σελήνῃ οὔτε ὑψουμένῃ, οὔτε ταπεινούμενῃ. Διότι ὁ μὲν ζεὺς τοῦ ζωτικοῦ πνεύματος ἔφορος παρὰ τοῖς ἀστρολογοῦσιν ἐστὶν, ὁ δέ γε ἄρης θανάτου ποιητικὸς, καὶ ὁ μὲν ἔρμης λόγου καὶ ἀκοιβείας ποιητικὸς πράξεων, ἡ δὲ ἀφροδίτη ἔρωτας καὶ μανίας ἐμποιεῖ τῇ ψυχῇ διὰ ταῦτα τούτοις προσφυῆς ἡ ἀντίθεσις. Ἡ δέ γε σελήνη τοῦ διττοῦ μέρους τῆς τύχης προϊσταται. Φασὶ γοῦν, ὃν αὕτη ἡ ἐπαίρει ἡ ταπεινοῦ οὐδεὶς ἀντιζυγοῦν ἐξ ἀντιθέτου δυνήσεται.

Τὰς δέ γε διαφόρους ἀρμονίας μὴ μάτην οἵου παρειλῆφθαι τοῖς μουσικοῖς· πρὸς γὰρ τὰς διαφόρους τῆς ψυχῆς διαθέσεις ἀποφόρητους δυνάμεις ἴσχουσιν. Οἱ μὲν γὰρ δώριος συστέλλει τὸ ἥθος· ὁ δὲ λύδιος παιδείας ἐστὶ ποιητικός· ὁ δέ γε φρύγιος ἀτεχνῶς ἐνθουσιᾷ πρὸς τὰ κρείττω ποιεῖ τὴν ψυχήν¹⁾.

Περὶ δὲ τῆς τοῦ ἐγκεφάλου ποιότητος οὐκ ἄν δυναίμην δυσὶ σοφοῖς διαιτᾶν. Οἱ μὲν γὰρ Ἀριστοτέλης ψυχρὰν αὐτοῦ τὴν κράσιν τίθεται²⁾, ὁ δέ γε Γαληνὸς θερμὴν ἄντικρυς ἀποφαίνεται³⁾. Εἰ δέ μοι δίδωσι αὐτὸς τὴν διαιταν, ἀμφοτέρους ἀληθεύοντας οἴομαι. Τὴν μὲν γὰρ οὐδίαν ψυχρός ἐστι· τὸ δὲ ἔξωθεν πλέγμα, ἐξ ἀρτηριῶν καὶ φλεβῶν συντεθειμένον, τοῦτον περιπτυξάμενον καὶ διαιτῶν εἰς μέσον, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὁσιᾶς ὁρῶμεν, θερμὸν κατὰ συμβεβηκός ἐργάζεται.

Ἀλκμαίων⁴⁾ τῆς μὲν ὑγείας εἶναι συνεκτικὴν τὴν ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων ὑγροῦ, ξηροῦ, ψυχροῦ, θερμοῦ, πικροῦ, γλυκέος, καὶ τῶν λοιπῶν, τὴν δὲ ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου ποιητικήν· φθοροποιὸν γὰρ ἐκάτερον, μοναρχίαν καὶ νόσον συμπίπτειν· ὡς μὲν ὑφ' ἔξιν ὑπερβολὴ θερμότητος καὶ ψυχρότητος· ὡς δὲ ἔξις διὰ πλῆθος, οἷον ἡ ἐνδεια· ὡς δὲ ἐν οἷς ἡ αἷμα ἐνδέον ἡ ἐγκεφαλον⁵⁾· ἐν γὰρ τούτοις ποτὲ καὶ τῶν ἔσωθεν ἔτι ὑδάτων, φυτῶν, ἡ χώρας ἡ τόπων ἀνάγκης, ἡ τῶν τούτοις παραπλησίων⁶⁾· τὴν δὲ ὑγείαν τὴν σύμμετρον τῶν ποιῶν κράσιν. Διοκλῆς πλείστας τῶν νόσων δι' ἀνωμαλίαν τῶν ἐν σώ-

μάτι στοιχείων καὶ τοῦ καταστήματος ¹⁾). Ἐρασί-
στρατος τὰς νύσους διὰ πλῆθος τροφῆς καὶ ἀπεψίας
καὶ φθορᾶς, τὴν δὲ εὐταξίαν καὶ αὐτάρκειαν εἶναι
τροφῆς ²⁾. Οἱ στωῖκοὶ τὸ γῆρας γεγενῆσθαι συμ-
φώνως ³⁾ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἔλλειψιν· οἱ γὰρ αὐ-
τοὶ πλέον ἔχοντες τὸ θερμὸν ἐπὶ πλέον γηρῶσιν.
Ἄσκληπιάδης Αἰθίοπας φησὶ ταχέως γηράσκειν ἔτη
τριάκοντα ⁴⁾ διὰ τὸ ὑπερθερμαίνεσθαι τὰ σώματα,
ὑπὸ ἡλίου διαφλεχθέντας· ἐν Βρετανίᾳ δὲ ἐτῶν ἑκα-
τὸν εἴκοσιν γηρᾶν, διὰ τὸ κατεψύχθαι μὲν τοὺς τύ-
πους, ἐν ἑαυτοῖς δὲ στέγειν τὸ πυρῶδες· τὰ μὲν γάρ
εἰσιν ἀραιότερα τῶν Αἰθιόπων τὰ σώματα διὰ τὸ
ἀναχαλᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὰ δὲ τῶν Βρετανῶν
ἀπὸ τῶν ἄρκτων πυκνὰ ἦ ἐστεγανωμένα, διὰ τοῦτο
καὶ πολυχρόνια.

Οἱ μέντοι γε συνασπισμὸς στρατεύματός ἐστι
πύκνωσις καὶ τῶν στοιχούντων καὶ λόχων ⁵⁾
σύναψις. Ἐντεῦθεν εὶ μὲν τετράγωνον εἴη τὸ σχῆμα
τῶν συνησπικότων, χελώνη τετράγωνος· εὶ δὲ στρογ-
γύλον, στρογγύλῃ καθίσταται.

Τὰ δύο ἄρθρα ἦ ἐπὶ τῆς συντάξεως τῶν
ἀντωνυμιῶν ⁶⁾ καὶ τῶν δνομάτων θεῖναι οὐ τῆς
σῆς φήσης βουλήσεως, ἀλλὰ τοῦ τεχνικοῦ λόγου καὶ
τῆς ἀληθείας. Προκειμένης γὰρ τῆς ἀντωνυμίας,
ἐν ἀμφοῖν ἄρθρον ἀρκέσει· «ό ἐμὸς» γὰρ φαμὲν
«πατὴρ» καὶ «ό ἐμὸς δοῦλος»· εἰ δὲ ἐναλλάξεις τὴν
θεσιν, θαδῷούντως ἀν ἄρθροις δυσὶ δεσμήσης ⁷⁾
τὴν σύνθεσιν· «ό πατὴρ» γὰρ «ό ἐμὸς» καὶ «ό
ἄγρδος ὁ ἐμὸς» ἐρεῖς.

Καινὸν δὲ οὐδὲν εὶ πεπλάνησα ως ἐξ ἀποφατικῶν δυεῖν προτάσεων καταφατικὸν συμπέρασμα ὁ Ἀριστοτελῆς ἐπεράνατο, οὗτῳ συμπλέξας ¹⁾· «οἱ πλάνητες οὐ στίλβουσιν· οἱ μὴ στίλβοντες ἔγγὺς εἰσὶν ἡμῶν· οἱ ἄρα πλάνητες ἔγγὺς εἰσὶν ἡμῶν.» Ἡ γὰρ αὐτὸς ἀποφάσεις ἔδοξεν εἶναι, καταφάσεις ὁ ἀκριβῆς λόγος ἐπίσταται. Τὸ γὰρ «οἱ πλάνητες οὐ στίλβουσι» κατάφασις ἀδριστον κατηγορούμενον ἔχουσα, καὶ τὸ «οἱ μὴ στίλβοντες ἔγγὺς εἰσὶν ἡμῶν» κατάφασις ὁμοίως ἀδριστον ὑποκείμενον ἔχουσα. Ἐξ δυεῖν οὖν καταφάσεων, ἀλλ' οὐκ ἀποφάσεων, τὸ συμπέρασμα.

Θαυμάζεις δὲ δύποτες ὁ νομικὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν τοῖς παντάπασιν ἐτέροις καὶ πράγμασι καὶ δύνμασι διεστεῖλατο τὸ τῆς ἀγωγῆς φήσας ὄνομα δηλοῦν τὴν παραγραφήν. Ἀλλά σε τὸ πᾶν τῆς τῶν ὀνομάτων δυνάμεως λέληθεν. Ἡ γάρ τοι παραγραφὴ ἐξ ἀντιθέτου ἀγωγὴν ἐμποιεῖ τῷ παραγραψαμένῳ, καὶ τὸ ἐπόμενον οὖν εὔθὺς τῇ ἀγωγῇ προσλαμβάνει· ἀποδεικνύειν γὰρ ἀναγκάζεται. Ἀλλ' αὐθις ἐρεῖς· εἰ παραγραφὴ πως ἡ ἀγωγὴ πέφυκε, πῶς τὸ τῆς ἀγωγῆς ὄνομα μὴ δηλοῖ τὴν παραγραφήν; δτι ἡμῖν κυριώτερος ἐστὶ καὶ πρώτως, καὶ διὰ ταῦτα προσφυῆ καὶ μόνη τὴν προσηγορίαν ἐκτίσατο· ἡ δ' ἐκ περιστάσεώς τινος περιπτωτικῆς τὴν κλῆσιν ὑφήροπασεν· δύθεν οὐδὲ ἀπήλλακται τῆς προτέρας προσηγορίας. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν οἶν φυσιολογούντων ἐστί· νομικότερον δέ σοι τὸ κεφάλαιον ἐξομαλισθήσεται, εἴ τινα ἐνυοήσειας ἐπὶ πολλοῖς ὑφ' ὅν ἐνήχθη καὶ παρὰ ᾧ

παραγέγραπται διαθήκας ποιουμενον, καὶ δι' ἐπιεικείας ὑπερβολὴν τοῖς ἀγωγὰς κατ' ἐκείνουν κινήσασι δίδοσθαι ληγάτον παρακελευσάμενον· ἐντεῦθεν γὰρ ὁ παραγραφάμενος ἀπελήλαται· οὐ γὰρ κυρίως ἐνήγαγεν, ἀλλ' ἐκ παραγραφῆς τὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτῷ ἐπεσπάσατο καὶ εἰσεβιάσατο ὄνομα.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΨΙΛΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ *.

Κομψοὺς ἴγοῦμαι καὶ περιττοὺς, ἀδελφὲ λογιώτατε, τοὺς μὴ τὰ γραμματικὰ γραμματικῶς ἔξηγουμένους, ἀλλ' εἰς ἑτέρας ὑπονοίας μεταφέροντας τὰ ζητούμενα. Οὐ τοῦτο τοίνυν ἐγὼ ποιήσω ἐν οἷς ἡρώτηκας· ἀλλὰ διὰ τῶν οἰκείων τῆς ἐπιστήμης τὸ γραμματικόν σοι διαλύσομαι πρόβλημα.

"Ἐστι δέ σοι ἔζητημένον, τίνα τρόπον τῶν τριῶν ψιλῶν, τοῦ κ, τοῦ π, τοῦ τ, καὶ τῶν τριῶν δασέων, τοῦ θ, τοῦ φ, τοῦ χ, μέσα τέτακται τὸ β, τὸ γ, τὸ δ, καὶ οὕτως ὠνόμασται.

Εἴρηται μὲν οὖν καὶ τῷ τεχνικῷ ἡ περὶ τοῦ μέσου αἰτία. «Μέσα γάρ» φησὶν ¹⁾ «εἴρηται, δτι τῶν μὲν ψιλῶν ἐστι δασύτερα, τῶν δὲ δασέων ψιλότερα.» Οὐδὲν δὲ χεῖρον κάμοι σαφέστερον περὶ τούτων εἰ-

πεῖν. Ἐπεὶ γὰρ τὸ ψιλὸν ἀσθένειάν τινα δηλοῖ καὶ τροπὴν ζυμφυτον, ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ δασὺ ἄτρεπτον ἂν εἴη καὶ ἀκίνητον καὶ ἀμετάθετον· οἶον τὸ τ ψιλὸν ὅν, ἐπὰν ἐπενεχθῆ τούτῳ δασεῖα, εὐθὺς ἀν τραπείη, ὡς δὲ καὶ τὸ π καὶ τὸ κ· «Ως ¹⁾ ἔφαθ’, οἱ «δ’ ἄρα πάντες· Ἄλλα μοι ²⁾ εἴφ’ ὅπῃ ἔσχες· Αὐτίχ’ ³⁾ ὁ μὲν χλαῖνάν τε χιτῶνά τε.» «Ορα δή μοι δύως καὶ τὰ τρία ψιλὰ, δασείας ἐπενεχθείσης, ἐτράπησαν καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ τ ἐτέθη τὸ θ, ἀντὶ δὲ τοῦ π τὸ φ, ἀντὶ δὲ τοῦ κ τὸ χ. Πολλάκις δὲ καὶ δύο ὅντα ἐν ταυτῷ τρέπεται, τῆς δασείας αὐτοῖς ἐπιφερομένης, ὡς ἐν τῷ· «τίφθ’ ⁴⁾ οὕτως ἔστητε τεθηπότες;» Καὶ τὰ μὲν ψιλὰ οὕτω τρέπεται, ἅτε ψιλάτὰ δὲ δασέα, καὶ δασείας ἐπαγομένης, ἔστηκεν ἄτρεπτα, οἶον· «Ορυνσθ’ ⁵⁾, ίππόδαμοι Τρωεῖς·» καὶ αὐθις· «Ἄμφ’ ἄλλα ⁶⁾ ἔλσαι Ἀχαιούς·» καὶ αὐθις· «σὺ ⁷⁾ μὲν αὐτὸς ἔχ’ ἥνια.»

Εἰ τοίνυν τὰ μὲν δασέα ἄτρεπτα μένει δασείας ἐπενηγμένης, τὰ δὲ ψιλὰ, ταύτης ἐπενεχθείσης, φεύγει καὶ προβάλλεται ἀντ’ αὐτῶν τὰ δασέα, δεικτέοντίν αὐτόπον τὰ μέσα λεγόμενα στοιχεῖα τῶν μὲν δασέων ἔστιν ἀσθενέστερα, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνδρειότερα.

«Ορα γοῦν. Ἐτράπη τὸ ψιλὸν, ὡς εἰρήκαμεν, δασείας ἐπενεχθείσης αὐτῷ· ἄλλ’ οὐ τρέπεται τὰ μέσα, ταύτης ἐπενηγμένης, καὶ δηλοῖ τὰ παραδείγματα· «ἔλαβ’ ⁸⁾ ἥνια·» μεμένηκεν ἄτρεπτον τὸ β· καὶ αὐθις· «Ἔτοι ⁹⁾ δγ’ ὡς εἰπών·» οὐδὲ τὸ γ τέτραπται· καὶ πάλιν· «Ούδ’ ¹⁰⁾ οἴδ’ ὠρμήθησαν·» ἀναλλοίωτον καὶ τὸ δ μεμένηκε.

Κατὰ τοῦτον οὖν τὸν λόγον δασύτερα τῶν ψιλῶν τὰ μέσα διέγνωσται· πῶς δὲ τῶν δασέων ἔστι ταῦτα ψιλότερα, ἵνα καὶ μέσα δικαίως τυγχάνοι; Γνώσιμα τοῦ ἀνδρείου ἔστι τὸ μὴ μόνον μὴ τρέπεσθαι, ἀλλὰ τροπὴν τῶν ἀντικειμένων ποιεῖν.

"Ορα γοῦν. Τὰ δασέα ψιλοῦν εἰώθασι τὰ πρὸ αὐτῶν φωνήεντα κείμενα, οἶον, Ὁθρῦς, ὁφρὺς, ἥχος, τὰ δὲ μέσα οὐ δύνανται τοῦτο ποιεῖν, ἀλλ' ἔστηκεν ἐν τοῖς πρὸ αὐτῶν φωνήεσσιν ἄτρεπτος ἢ δασεῖα· δεδάσυνται γὰρ καὶ ἥβη καὶ ἡγεμὼν καὶ Ἀδωνις¹⁾.

"Ον μὲν οὖν τρόπον τὰ μέσα τῶν μὲν δασέων ἔστι ψιλότερα, τῶν δὲ ψιλῶν δασύτερα εἴρηται, ἅμα δέ σοι καὶ διηρμήνευται τί ποτε δηλοῖ παρὰ τοῖς γραμματικοῖς τὸ δασὺ, τί δὲ τὸ ψιλόν. Λειπεται οὖν διερμηνευθῆναι σοι πῶς ἴδιως τὸ μὲν β μέσουν τοῦ π καὶ φ, τὸ δὲ γ μέσουν τοῦ κ καὶ χ, τὸ δὲ δ μέσουν τοῦ θ καὶ τ.

Καὶ πρῶτον γε περὶ τοῦ πρώτου ὁγτέον. Συγγένεια²⁾ γὰρ πολλὴ καθεώραται μοι τοῦ β καὶ π καὶ φ ἐκ τε τῆς κλίσεως τῶν ὁγμάτων, ὁμοίως καὶ τῶν ὀνομάτων. "Οσα γὰρ τῶν ὁγμάτων διὰ τοῦ β ἢ π ἢ φ ἐκφέρεσθαι εἴωθε, ταῦτα διὰ τοῦ ψ ποιοῦσι τὸν μελλοντα· τοῦ γὰρ λείψω λείψω ὁ μελλων, καὶ τοῦ τέρπω τέρψω, καὶ τοῦ γράψω γράψω· καὶ αὖθις τὰ ὀνόματα τὰ εἰς ψ λίγοντα τὴν γενικὴν δι' ἐνὸς τούτων ἐκφέρει, οἶον λίψ λιβὸς, Πέλοψ Πέλοπος, Κίνυψ Κίνυφος³⁾. Τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ γ καὶ κ καὶ χ εύρεθῆσεται· μία γὰρ καὶ τούτων τῶν τριῶν ἡ συγγένεια· τὰ γὰρ διὰ τοῦ γ καὶ κ καὶ χ

εἰκφερόμενα δῆματα διὰ τοῦ ξ ποιεῖ τὸν μέλλοντα· τοῦ γὰρ λέγω ὁ μέλλων λέξω, καὶ τοῦ πλέκω πλέξω, καὶ τοῦ τρέχω θρέξω· καὶ πᾶν ὄνομα εἰς ξ λῆγον δι' ἐνὸς τούτων ἐκφέρει τὴν γενικήν, οἶον τέττιξ τέττιγος, πέρδιξ πέρδικος, ὄνυξ ὄνυχος. Τὸν αὐτὸν οὖν πάλιν λόγον φαμὲν καὶ ἐπὶ τοῦ δ καὶ θ καὶ τ. Πᾶν γὰρ ϕῆμα διὰ τούτων ἐκφερόμενον διὰ τοῦ σ ποιεῖ τὸν μέλλοντα· τοῦ γὰρ ἄδω ὁ μέλλων ἄσω, καὶ τοῦ πλήθω πλήσω, καὶ τοῦ ἀνύτω, ἀνίσω. Καὶ πάλιν πᾶν ὄνομα εἰς σ λῆγον δι' ἐνὸς τούτων ἐκφέρει τὴν γενικήν· "Ἄδωνις γὰρ Ἄδωνιδος, καὶ ὄρνις ὄρνιθος, καὶ ἔρως ἔρωτος. Καὶ ἔστιν εἰπεῖν ἀναγκαστικῷ λόγῳ δτι ταύτην αὐτοῖς ἡ φύσις ἐδωρήσατο τὴν συγγένειαν.

"Υγρὰ δὲ εἴρηται τὰ ἀμετάβολα (καὶ περὶ τούτων γὰρ ἡρώτησας) ἐκ μεταφορᾶς τῶν ὑγρῶν χρωμάτων¹⁾. ὥσπερ γὰρ ἔκεινα δυσεξάλειπτά ἔστιν, οὔτω καὶ ταῦτα δυσμετάθετα. Οὐ γὰρ μεταβάλλει οὔτε ἐν ταῖς κλίσεσιν, οὔτε ἐν ταῖς πτώσεσιν. Καὶ ἡ μὲν ἀληθεστέρα ἐξήγησις αὕτη ἔστιν. Ἀπὸ δέ γε τῶν ἐν μουσικῇ λεγομένων τοῦτο ἐνταῦθα κερδάνοις, δτι ὑγρὰ κέκληται ταῦτα διὰ τὴν ἀφελειαν τῆς φωνῆς· οὐ γὰρ τραχύνει τὴν ἀκοήν ὃν τρόπον τὰ ἄλλα σύμφωνα ἐπάλληλα κείμενα, ἄλλὰ τῇ λειότητι τῆς φωνῆς διαλανθάνει τὰ ὄτα, ώς βραδέως τὸν ἀκροατὴν διακρίνειν τὸ ἄμετρον. Ἐν μὲν γὰρ τῷ «Οὐδὲ²⁾ «Σκάμανδρος ἔλιγε τὸ ὃν μένος,» αὐτόθεν ἡ ἀκοή καὶ ἡ αἴσθησις διακρίνει τὸ ἄμετρον· ἐν δὲ τῷ

"Πάτροκλέ μοι ἱ" διαλανθάνει τὴν ἀκοήν ἡ ἀφελεια τῆς προφορᾶς.

'Ηρώτησας δὲ καὶ πῶς τὸ η μακρότερον τοῦ ωπαρὰ τοῖς γραμματικοῖς λέγεται, ἀμφοῖν μακρῶν ὠνομασμένων. Καὶ τούτου σαφῆς ἡ ἐπίλυσις. Τὸ μὲν γὰρ η οὐκ ἔξι τρίτην ἀπὸ τελους ποιεῖσθαι τὴν ὁξεῖαν, οἷον ἀέλλη· τὸ δὲ ω πολλάκις ἐπὶ τελους ὃν οὐ κωλύει τρίτην ἀπὸ τελους ποιεῖσθαι τὴν ὁξεῖαν, οἷον φιλόγελως ²⁾). Καὶ τῶν δύο δὲ βραχέων, τοῦ ο φημὶ καὶ τοῦ ε, βραχύτερον ἔστι τὸ ο ³⁾· ὑποτατόμενον γὰρ τὸ ι ἀμφοτέροις κατὰ τὴν σύλληψιν τὴν οι κοινὴν ποιεῖ, τὴν δὲ ει πάντως μακράν.

Λέγονται δὲ μακρὰ καὶ βραχέα οὐ τῷ τύπῳ τοῦ σχήματος ἢ τοῦ χαρακτῆρος, ἀλλὰ τῇ δυνάμει τῆς ἐκφωνήσεως.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΨΥΛΛΑΝ *.

Καὶ ώς ἀληθῶς ἄπορον, εἰ, πάντων μὲν ὑποκειμένων ταῖς ψύλλαις καὶ ἀλωσίμων καθεστηκότων τοῖς ἐκείνων δήγμασιν, ὁ κάλλιστος ἡμῖν Σέργιος τὰς διῆσεις τούτων ἐκπέφευγεν. Οἱήσεται οὖν ἐντεῦθεν τὸ κατὰ πάντων κράτος ἀνειληφέναι καὶ θαυμάσεται ἐαυτὸν, καὶ μεγάλας ἀποδοίη τῇ φύσει

τὰς χάριτας, δτὶ παρὰ τὴν κοινὴν φύσιν τοῦτον
έδημιούργησε¹⁾, καὶ ἐτέρας²⁾ νομισθήσεται τοῖς
πολλοῖς, δτὶ τηλικούτῳ θηρίῳ ἀνάλωτος γέγονεν.
Εἰ δέ τις αὐτῷ τὴν αἰτίαν ἀνακαλύψει τοῦ πράγ-
ματος, μεθήσει τάχα τὸ καθ' ἡμῶν φρύαγμα, καὶ
μεταμελήσει αὐτῷ δτὶ μὴ ταῖς τοῦ ζώου φθοραῖς
καθέστηκεν ἀλωτός.

Εἰδέναι γὰρ χρεὼν ἄπαντας δτὶ τὰ ἡμέτερα
σώματα ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συγκένοιται,
καὶ ἡ ποιὰ τούτων μίξις διαφόρους τὰς κράσεις
ποιεῖ, ἀπὸ δὲ τῶν κράσεων κατεσκευάσθησαν οἱ χυ-
μοὶ, οἱ τοῦ αἵματος, οἱ τοῦ φλέγματος, οἱ τῶν ἑκατέ-
ρων χολῶν. Ἀλλ' ἡ μὲν ξανθόχρους τῇ παρακειμέ-
νῃ τῷ ἥπατι κοίτῃ³⁾ μετοχετεύεται, ἡ δὲ μελαινα
τῷ τοῦ σπληνὸς καταρρέει σπλάγχνῳ· τὸ δέ γε αἷμα
οὐκ ἐν ὁργάνῳ ἐντεθησαύρισται, ἀλλὰ διὰ τῶν φλε-
βῶν κατὰ παντὸς τοῦ σώματος κατασπείρεται, καὶ
ζωογονεῖ τὴν φύσιν ἡμῶν καὶ συνέχει τὴν σύστα-
σιν⁴⁾· πλὴν καὶ τοῦτο διάφορον εἴληχε τὴν ποιότη-
τα. Εἰ μὲν γὰρ ἄριστα κενομαένον τυγχάνει, γλυκύ
πως καὶ εὐῶδες ἔστι, καὶ πρὸς τοῦτο συδόει καὶ ἡ
φθεὶρ καὶ ἡ ψύλλα, καὶ τὸ λοιπὸν γένος ὃ τροφὴν
ἔχει τὰ ἡμέτερα σώματα· εἰ δὲ παρὰ τὴν ἀρίστην
κράσιν ἐγχυμωθεῖη, ἡ ὑδατωδέστερον πέφυκε καὶ
ἀνάπλεων φλέγματος, καὶ τῆς ἀλμυρᾶς ποιότητος
ἀναπέπλησται, ἡ τὸ πικρὸν ἀπηρύσατο τῆς λεκιθώ-
δους⁵⁾ χολῆς, ἡ ἀπόζει τοῦ μελανος. Ὡσπερ οὖν
τῶν ἐκ γῆς συνανατελλόντων τῷ στάχνῃ οὐ πάντα
τυγχάνει ἐδώδιμα, ἀλλ' ἔστιν ἂν ι αἰσθησις τῆς γεύ-

σεως ἀποτρέπεται· οὗτο τῶν συγκερανυμένων χυμῶν ἐν τοῖς σώμασιν οἱ μὲν εὖ κεράννυνται καὶ τὴν ψύλλης ὄρεξιν ἐκκαλοῦνται, οἱ δ' ἵσως σεσήπασιν ἢ πικροὶ τὴν γεῦσιν εἰσὶν ἢ ἀλιμώδους ἀπόζουσι ποιότητος.

Καὶ διὰ ταῦτα τὸ χαριεστατον τοῦτο ζῶον τῇ γενετικῇ δυνάμει τὴν ὥν τρέφεται δοκιμάζον ποιότητα, εἰ μὲν συμβαίνει τῇ φύσει, ἔλκει τε τῷ συμφυεῖ πνεύματι καὶ τροφὴν ἐαυτῷ κατεργάζεται· εἰ δὲ ἄλλως ὀδώδει, ἀποστρέφεται τε καὶ ἄπεισι.

Τῶν μὲν γὰρ ἀνθρώπων οἱ ἀπληστότεροι τὴν ἀκρίβειαν ἀφήρηνται τῆς αἰσθήσεῶς, καὶ πασῶν μὲν σαρκῶν ἅπτονται, παντὸς δὲ κατατολμῶσι χυμοῦ· τὸ δὲ κάλλιστον τοῦτο ζῶον καὶ τῶν λογικῶν ἐνίους ὑπερπαίει τῇ χάριτι, τρισὶν, δ' φασι, δακτύλοις καὶ παλαιστῇ ¹⁾. Ὡσπερ γὰρ τὸ ἀλκιμώτατον θηρίον ὁ λέων οὐκ ἂν ποτε χθιζῆς τροφῆς ἄψαιτο, τῇ δὲ νεαλεῖ πρόσεισι ²⁾ καὶ λαφύσσει (πῶς ἀν ³⁾ εἴποις;) τάχιστα· οὕτω δὴ καὶ ἡ χαριεστάτη ψύλλα τὰς πηγὰς ἡμῶν τοῦ σώματος ἐρευνᾷ, μᾶλλον δὲ τοὺς τῶν πηγῶν ὁύακας. Κρατῆρες δὲ τῶν ἐν ἡμῖν ἔρυθρῶν ναμάτων αἱ φλέβες εἰσὶ, μᾶλλον δὲ ὀχετοὶ ἢ ἀμάραι τινὲς ὀχετηγοῦσαι τῷ σώματι τὴν τροφήν ⁴⁾. Ἡν μὲν ἀν οὖν εὔροις τῶν πηγῶν διειδεστάτην καὶ πότιμον, εὐθὺς αὐτῇ τὸ στόμα προσβάλλουσα κρίνει τε τὴν ποιότητα καὶ ἀρέταις δσον ἐβουλήθη ἢ ὄρεξις· εἰ δὲ διεφθορύτα τὸν χυμὸν ἴδοι τοῦ ὕδατος, ταύτην μὲν εἄπεισι τὴν πηγὴν, ἐφ' ἐτέραν δὲ ἄπεισι καὶ τὴν

κατάλληλον διερευνᾶται τροφήν· οὕτω μεγαλοπρε-
πὲς τουτὶ τὸ ζῶον ἐστί.

‘Ημῖν μὲν γὰρ καὶ ὁ Μαρώνειος οἶνος ἵδυ τι
δοκεῖ, δ’ τε Χῖος καὶ ὁ Λέσβιος· ἀλλὰ τοῦτο μὲν
ἴκιστ’ ἄν τις κακίσειεν· οἱ δέ γε πολλοὶ καὶ τὸν ἐν
πιθάκναις ἄρτι καθιστάμενον ἀποδόροφοῦσι γλευκί-
νην καὶ τὸν διεφθορότα ἀσπάζονται, καὶ κυπελλοις
τοῖς παρατυχοῦσιν ἐνίους εἶδον χρωμένους. Ἄλλ’
ἡ γε ψύλλα πίνει μὲν τοῦ ποτίμου, καταφρονεῖ δὲ
τοῦ δυσώδους, καὶ γέγηθε μὲν τῷ εὐκράτῳ, ἀπο-
στρέφεται δὲ τὸ διεφθορός τε καὶ σεσηπός. Καὶ
τὸ φλεβῶδες ὁρᾶ κύπελλον· κἄν μὲν ἴδῃ ¹⁾ κεκαθαρ-
μένον ὡς κάλλιστα, γέγηθε τε τῇ ἀγλαίᾳ καὶ τῇ χά-
ριτι ἔγκαλλύνεται· εἰ δὲ τὸν ἀπὸ τῆς χολῆς καὶ μά-
λιστα τῆς μελαινῆς σκίδόν εἶχον, ἀθετεῖ καὶ κατα-
φρονεῖ, καὶ οὐκ ἄν ποτε πίοι ²⁾ οὐδὲ καθαροῦ αἴ-
ματος ἀπὸ διεφθορίας ³⁾ φλεβός.

“Ἐγωγ’ οὖν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνους ἥγαπησα,
ὅσοι τὸ μεγαλοπρεπὲς κάν τοῖς προχοῖς καὶ τοῖς κυ-
πελλοις ἐτήρησαν· οἱ δέ γε χαριέστεροι καὶ φιάλαις
καὶ ψυκτῆραις ἡτοιμάκασιν ἔαυτοῖς, οἷα δὲ ⁴⁾ τού-
των καὶ τὰ Θηρίκλεια, ὕελος καθαρὰ τοῦ καλλίστου
μετάλλου βαθεῖαν μὲν ἔχουσα τὴν κοιλότητα, προ-
μήκη δὲ τὸν αὐχένα καὶ στενωπόν, ἀφ’ οὗ τὸ πόμα
διηθούμενον καθαρειότατον ἔγχεῖται ⁵⁾ καὶ χαριέ-
στατον, καὶ μάλιστα τὴν φιλότιμον ἥδυνον ψυχίρ.
Ἐν ἡμῖν μὲν οἱ μὲν οὔτως, οἱ δὲ ἄλλως ἔχουσι· τὸ
δὲ γένος τῆς ψύλλης δλον εὐγενὲς καὶ φιλότιμον καὶ
μεγαλοπρεποῦς ἀνάπλεων χάριτος. Καὶ οὕτε τὸν

πικρὸν χυμὸν οἶδεν ἀσπάζεσθαι, οὕτε τὸν ἀλυκὸν, μόνῳ δὲ τῷ γλυκεῖ πρόσεισι· καὶ ἡδύνει τοῦτο ὁ κρατήρας τοῦ γλυκέος καὶ εὐώδους αἵματος.

Ορᾶς, ὁ φίλτατός μοι καὶ γνησιώτατος Σεργίος, πῶς τὸ δρᾶμα ἐκ κωμικῆς βωμολοχίας εἰς τραγικόν σοι πέρας κατηνέχθη; σὺ μὲν γὰρ φόνος ἵπερ τοὺς πολλοὺς εἶναι, δτι τὴν ψύλλαν διέφυγες, κατὰ περιουσίαν ὥσπερ δυνάμεως τὰς λαβάς ἀποδράσας αὐτῆς· ἡ δέ σε οὐκ ἐδεῖλιασεν, ἀλλ' ὅσφρανθεῖσά πως ἀπεσείσατο. Προσῆλθέ σου τοῖς φρεατίοις τοῦ σώματος, εἶδε μὴ κεκαθαριμένας τὰς κύλικας, εἶδε τὸ νᾶμα διερθροῦντος, ἔνευσε τοῦ πιεῖν, καὶ ἀπεῖρξε ταύτην ἡ ἐκεῖθεν ἀποφορά. Διὰ ταῦτα ἐπέσχε τε ἔαυτὴν καὶ ἀθεράπευτον τὴν οἰκείαν εἴασεν ὄρεξιν.

Καὶ πρὸς ἐμὲ τυχὸν μεταβέβηκε καὶ τοῖς κρατῆρσι μου πᾶσι συμπέφυκε τοῖς περὶ τὸν αὐχένα, τοῖς περὶ τὴν σφαγὴν, τοῖς περὶ τὸν καὶ ^{τὸν} τὴν κλεῖδα· ἐναγάλλεται ταῖς νομαῖς, περισκιρτᾷ μου τοῖς νάμασι· πάντα γὰρ χαρίτων εὐρίσκει μεστά· ἦν μὲν ἀποστομώσῃ μου φλεβα, εὐθὺς ἡδεῖαι ὁνίσκονται χάριτες. Διὰ ταῦτα οὐκ ἔχει πῶς ἀν τῷ πλήθει χρήσηται τῆς χαρᾶς· ἐφάλλεται ταῖς πλευραῖς, εὐθὺς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν νῶτον μεταπηδᾷ, ἐκμυζᾶ τὴν ἴγνυν, τοῖς περὶ τὴν κερκίδα πόμασιν ἐπιγέγηθεν· οὐ γὰρ ἡδε μὲν αὐτῇ τῶν πηγῶν κατάλληλον τὴν πύσιν ἐκδίδωσιν, ἐκείνη δὲ ἀλλοιότερον ἀποδόξει νᾶμα· ἀλλ' ἐκ πασῶν ἡ χάρις ἵση προκεχυται. Τί οὖν ἐπὶ τούτῳ με ἡ φύσις εὖ συνεκρασεν, ἵνα γένωμαι τῇ ψύλλῃ κατάβρωμα; οὐκ ἐφίεμαι ταύτης τῆς χάριτος·

τὴν τοῦ αἵματος ἡδονὴν ἀποπέμπομαι· διεφθάρτω
μοι τοῦτο, καὶ ζήσομαι ἡδιστα. Οὐ γὰρ, εἴ τις με
κοσμήσας εὐθὺς κατακόψειεν, ἐπισκιρτήσω τῷ κό-
σμῳ, ἀλλ' εὐθὺς ἀποστραφήσομαι τὴν περιβολήν.

Ομολόγησον τῷ θεῷ χάριτας, κάλλιστε Σέργιε,
ὅτι σοι τὸ σῶμα οὕτως ὠχύρωσεν, ὅτι σε τοῖς λη-
στεύειν ἐθέλουσι ζώοις ἀνάλωτον ἔδειξεν, ὅτι σε ἀφ-
θαγεῖ ἐρκίφ κατησφαλίσατο, καὶ οὔτε ψύλλα πολιορ-
κήσει, οὐ φθεὶρ λυμανεῖται, οὐ κόρεις σοι ἐπιθῆσου-
σιν, ἀλλὰ πάντα φοβήσονται τε καὶ δειλιάσουσι, καὶ
ἄσπερ τυράννου πόδιό ρου στήσονται. Άλλὰ μὴ τὰς
όφρᾶς αἰρε· ἐλοίμην μὲν γὰρ πολλάκις ἀναλωθῆναι
ὑπὸ ψυλλῶν ἢ τοῦ χρωτὸς ἀπόζειν καὶ δεδίττεσθαι
τὸ ἐπίβουλον.

Εἴπω σοι τὰληθες· ἡ φύσις ὡς ἄρα πρῶτον ἐβού-
λετο τὴν φύσιν ἡμῶν συνεκέρασε, καὶ τὴν μὲν σὴν
ἴσως ἀποτρόπαιον τῇ ψύλλῃ πεποίηκε, τὴν δὲ ἐμὴν
γλυκεῖαν ἐκείνη καὶ τρόφιμον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΨΥΛΛΑΝ ΕΤΕ- ΡΟΝ *.

Τὸν κάνωπα, φασὶν, ὡς ἐλέφαντα ¹⁾· καὶ, ἵνα
γε καθ' ὁδὸν ἡμῖν ὁ λόγος προΐη, τῇ ψύλλῃ ὡς παρ-

δάλει ἐπιχειρήσωμεν. Οὐ γὰρ ἐπειδὴ κατὰ τὸν σωματικὸν ὅγκον ἥλαττωται, διὸ ταῦτα καὶ τῆς ἐν τοῖς χρατίστοις δυνάμεως ἀπεστέρηται. Ἡ γάρ τοι φύσις ἐναλλάττειν οἶδε ἐπ' ἐνίων τοῖς τῶν ζώων μεγέθεσι τὰς συμφύτους δυνάμεις· καὶ φόβον τὸν ὅγκον ἥλαττωσε, τὸν τόνον σαφῶς ἐμεγέθυνεν, φόβον δὲ σαρκῶν περιουσίαν προσέπλασε, τὴν ἴσχὺν τούτῳ ἔσμικρυνε. Δηλοῦσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ πρῶτοι τῶν μάλιστα φιλοσοφησάντων· τὸ γὰρ εἰς ὅγκον προβάν εἰλαττοῦσι κατὰ τὴν δύναμιν, ὥσπερ τὸ εἰς ἑαυτὸν συστραφὲν εὔτονῶτερον ἀπεργάζονται. Οὐ τοίνυν σοφιστικὸν τι πρᾶγμα ποιοῦμεν εὐφημίας ὑπόθεσιν τὴν ψύλλαν ποιούμενοι, ὥσπερ οἱ τοὺς βομβυλίους ἢ τοὺς ἄλλας ἐπαινεῖν ¹⁾ προελόμενοι· ἀλλὰ ὁητορικὸν τε καὶ τεχνικὸν, περὶ μεγάλων τὸ λέγειν προθέμενοι καὶ τοὺς λόγους ταῖς ὑποθέσεσιν ἵσους ποιούμενοι.

Τοῦτο τοίνυν πρῶτον περὶ τοῦ ζώου κάλλιστον εἰπεῖν ἔχομεν, δτι, ὥσπερ τὰ εὐωδέστερα τῶν φυτῶν, φόδα φημὶ καὶ ὑακίνθους καὶ μυρόνιας, συνανατέλλει τῷ ἔαρι, τῶν ὠρῶν τὴν καλλίστην ἀπολεξάμενον. Γεννᾶται δὲ οὐκ ἐξ ἐτέρας οὐσίας, ὥσπερ σκνίπες καὶ κηροδῦται καὶ κώνωπες καὶ τἄλλα, ὡν τὰ μὲν τῆς ἱλύος, τὰ δὲ τῆς τῶν κεκμηκότων ἀπογεννᾶται σήψεως· ἀλλὰ πρὸς ἑαυτὸν τὸ γένος χωρεῖ, καὶ τὸ γεννῆσαν ἐν τούτοις καὶ τὸ γεννώμενον πέφρυκε. Τὸ μὲν γὰρ καταλιπὸν τὸ σπέρμα ἀπελήλυθε, τὸ δ' ἐκεῖθεν ἐκφύεται ²⁾). Εἰσὶ γάρ καὶ παρὰ τούτοις, ὥσπερ τινὲς ιστορήκασι, σπερματικοὶ πόροι

καὶ φύσεις ζωογόνοι καὶ δυνάμεις· καὶ τὴν ὄχειαν
ἡ θήλεια φέρει τοῦ ἄρρενος, καὶ σωμάτων ἀποικο-
μένων οὐ συναπόλωλεν ὁ τῆς γονῆς λόγος· ἀλλὰ
τοῖς καθήκουσι μέρεσι τοῦ παντὸς ζωογονεῖται καὶ
φαίνεται.

Καὶ ὥσπερ ταῖς ἄλλαις τῶν μεγίστων καὶ θαυ-
μαζομένων οὐσιῶν συμβάλλεται τι λοξούμενος ὁ ἡλιος
καὶ τρεπόμενος, οὕτω δή τι καὶ τὸ γένος τοῦτο οὐ-
σιοῦν εἴωθε περὶ τὴν ἴσημερίαν εὐθὺς καθιστάμε-
νος. Ὄμοῦ τε γὰρ ἐκεῖνος τοῦ ἴσημερινοῦ σημείου
κινούμενος ἤψατο, καὶ τὸ ζῶον κατὰ σύνθημα ¹⁾
μορφωθὲν ὅμοῦ καὶ ζωωθὲν ἤλατο, ἐπὶ τῷ δεσπότῃ
σκιρτῆσαν ἤλιφ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς αἰτίῳ τε καὶ
κοσμήτορι· συγχορεύει γοῦν ἀτεχνῶς ἐκείνῳ καὶ οἷον
ἐπιγαννύμενον τῷ γεννήτορι σκιρτᾷ τε καὶ ἐφάλλεται,
τῇ ὥδᾳ ἐνεαρίζον καὶ λαμπρυνόμενον. Ὡσπερ οὖν
οἱ πάλαι σοφοὶ τὰ συντρεπόμενα τῶν ζώων ταῖς
τῆς σελήνης αὔξήσεσι καὶ μειώσεσι ²⁾ σεληνιακὰ κατ-
ωνύμασαν, οὕτω δὴ καὶ τοῦτο θῶμεν ἡμεῖς ζῶον
ἡλιακόν.

Μία μὲν γὰρ τῶν πάντων ἀρχὴ, τὸ ἀπόρρητον
ὅτι ποτέ ἐστιν ἐκεῖνο καὶ ἀνονύμαστον· ἀλλὰ τοῦτο
πόρρω καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐν ὄτητος ³⁾ ἀγενθοίτητον·
ὅσα δὲ μετ' ἐκεῖνο ὑφέστηκεν ἔτερα, ἔτεροις οὐσιῶν
καθέστηκεν ἀρχηγά. Καὶ τὰ μὲν δι' ἔτους, τὰ δὲ
ταῖς καθέκαστα τῶν ὠρῶν ἀποτίκτεται, ταῦτα χει-
μῶνος, ἐκεῖνα θέρους· τοῖς δὲ ἀρχῇ ζωῆς τὸ μετό-
πωρον. Ή δὲ τῶν ὠρῶν χαριεστάτη, τὸ ἔαρ, τὴν
ψύλλαν γεννᾶ, ἡ δυναμικωτέρα τὸ εὔτονώτερον. Κατὰ

ταύτην γὰρ ὁ ἥλιος βορειότερος τε καὶ λαμπρότερος γίνεται καὶ ἀντικαθίστησι τὸ μέτρον τῆς ἡμέρας τῷ τῆς νυκτὸς, καὶ πρὸς ὡδῖνας ἡ γῆ τῶν οἰκείων γεννημάτων χωρεῖ. Καὶ τὸ μὲν ὄβδον τῶν οἰκείων καλύκων ὑπανατελλει, τὸ δὲ κοίνον σχίζεται ταῖς ἀκτῖσι καὶ ὑπεμφαίνει καὶ τὸ φαινόμενον καὶ τὸ κρυπτόμενον κάλλος. Ἐφ' οἷς καὶ ἡ ψύλλα ὕσπερ αὐτόματος δύναται τῆς γῆς καρπογονεῖται καὶ ἀναδίδοται.

Ἄλλ' ἴδειν μὲν ἔστιν οὐ πάνυ τι χαριέστατον· οὐ γὰρ αἰσθητοῖς κομῆ¹⁾ κάλλεσι, καὶ, τῶν ὀφθαλμῶν καταφρονούντων, ἀναφέρει τὴν ἵσχυν πρὸς τὸν νοῦν. Καὶ τὸν κύκλον τοῦ ζωάρχου²⁾ μεμίμηται, ἐν δλίγῳ τῷ εἴδει οὐ μετρίαν ἔχον τὴν δύναμιν. Δείκνυσι δὲ καὶ τῷ χρώματι τὸν γεννήτορα· ἀκριβῶς γὰρ μέλας ἔστιν, ὕσπερ ἐῶσις Αἰθίοψ ἐξ ἥλιοκαίας τὴν χρόνην μεταβαλὼν, καὶ τὸ θερμὸν τῆς γενέσεως εὔθὺς παρεμφαίνει ἐπὶ τοῦ σώματος. Τὴν δὲ τοῦ μεγέθους ἐλάττωσιν οὐ κατὰ ἀτονίαν τῆς φύσεως ἐκληρώσατο· ἀλλ' ἀποδόητερος μὲν ὁ λόγος αὐτῷ τῆς σμικρότητος· ὅητέον δὲ δύμας ἥμιν.

Σῶμα καὶ νοῦς, τὸ μὲν εἰς ὄγκον κεχώρηκεν, ὁ δὲ συνέσταλται πρὸς τὴν δύναμιν. "Οσα μὲν οὖν τῶν δύντων ὄγκους ται ναὶ μεγεθύνεται, σωματικωτέραν τὴν γένεσιν εἴληχε· τῶν δὲ συνεσταλμένων τὰ πλείω εἰς τὴν φαινομένην βραχύτητα νοερωτέραν τὴν σπορὰν ἐκληρώσατο. Καὶ ἴδοις ἀν μελίττας μὲν καὶ κανθάρους καὶ κώνωπας, τούς τε ἀράχνας αὐτοὺς καὶ τοὺς μύρμηκας, ποικιλώτερα τῶν ὄλλων

ζώων καὶ τεχνικότεροι καὶ τῆς πολιτικότερας ζωῆς οὐ πόδιον τυγχάνονται. Ἐντεῦθεν ὁ Πλάτων τὰς κοινοπαθεῖς τῶν ψυχῶν καὶ πολιτικοῖς ἥθεσι κενοσμημένας μελισσῶν ἐνδεσμεῖ σώμασι ¹⁾. Βόες δὲ καὶ ἡμίονοι, ἐς ὅγκον προεληλυθότα σώματος, τῆς ἐν τοῖς κρατίστοις δυνάμεως ἀπεστέρηνται. Τοιοῦτον γάρ εστι καὶ τὸ πρῶτον ἡμῖν τῆς ζωῆς σπέρμα· καὶ σπερματικότεροι ²⁾ μὲν τὰ δυναμικότερα, σωματικότεροι δὲ τὰ παχύτερα. Πλάττει μεν γὰρ καὶ φύσις, δημιουργεῖ δὲ καὶ νοῦς καὶ ψυχή· ἀλλ' ἡ μὲν φύσις ὑλικότερον καὶ πλήθυντικότερον· ἐκεῖνα δὲ πρὸς ἐαυτὰ συνάγει τὰ σώματα καὶ σφίγγει τὸν ὅγκον, ἵνα πλήρες τὸ πεπλασμένον προελθῇ δυνάμεως.

Ἐκ μὲν οὖν ἔαρος τούτη τὸ ζῶον ἄρχεται τῆς γενέσεως, συναυξάνει δὲ τῷ δεσπότῃ καὶ συμμεγεθύνεται, καὶ τὴν οἰκείαν ἀπολαμβάνει ἡλικίαν τε καὶ ἀκμὴν, ὅπτε δὴ κάκεῖνος ἐπὶ τῆς πέμπτης μοίρας τῶν Διδύμων σταίη τρόπον τινὰ, εἴτα δὴ τρεπομένῳ πρὸς νύτον καὶ περὶ τὰς χειμερινὰς ὅντι τροπὰς συναπολίγει τε καὶ μαραίνεται. Οὐ γὰρ ἐθέλει ὑφ' ἐτέραις αἰτίαις ἢ ταῖς ἡλιακαῖς ζῆν, ἐπεὶ μηδ' ἀγνωμονεῖν οἶδε τῷ τῆς γενέσεως ἴγγειρν· ἀλλ', ὥσπερ τῆς γῆς ἄλλεται ὑψηλοτέρον φανέντος ἐκείνου, οὕτως εἰς γῆν καταδύεται, ὑπογείου, ἵν' οὕτως εἴπω, τοῦ γενάρχου καθισταμένου.

Ἡ μὲν φύσις οὐ περιέφυσε τούτῳ πτερά· οὐδὲ γὰρ πρὸς τοῦτο ὁ τῆς γενέσεως ἐκινήθη λόγος· τὸ δὲ καὶ τὴν φύσιν βιάζεται, καὶ τὸ σῶμα αἱρεῖ τοῖς ἄλμασι, καὶ, γηγενὲς ὅν, τὸν ἀέρα ποθεῖ· οἶδε γὰ

τοῦτον πορθμεῖον εὐκίνητον πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ πολλάκις ἐπιχειρεῖ τῷ φυσικῷ λόγῳ πρὸς τοῦτο κινούμενον· ἀλλ' ἡ φύσις ἀντιβιάζεται· τὸ δὲ μέσον εὑρίσκεται φυσικῆς τε βίᾳς καὶ γνωμικῆς, εἴποι τις ἄν ἄλλος, ἴσχύος τε καὶ δυνάμεως.

Πέπλασται δὲ οὐκ ἐντομαῖς τισι διειργόμενον, οὐδ' ἀνίσως ἔχον πρὸς εαυτὸν, ἀλλὰ συμφυῶς καὶ καταλλήλως. Καὶ συμπέφυκε μὲν εὐαφῶς ἡ κεφαλὴ τῷ λοιπῷ σώματι· τὸ δὲ ἐντεῦθεν ἐπεγειρόμενόν τε καὶ κορυφούμενον, ὥσπερ δὴ τὸν σῦν ἡ φύσις ἐποίησεν, ἐκεῖθεν ταπεινοῦται πρὸς τὸ κατόπιν, καὶ εἰποις ἄν τὸ μεσαίτατον, οἵν τινα νωτιαῖον ¹⁾, τῶν μερῶν ἀμφοτέρων ὑπερανέχουν.

Παραβάλλω δὲ τοῦτον τῷ συὶ, οὐκ ἐκείνῳ τῇν φύλλαν κοσμῶν, ἀλλ' ἐντεῦθεν τῷ συὶ χαριζόμενος.

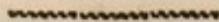
Πέπλασται μὲν οὖν κατὰ σῦν, ὅρμῃ δὲ κατὰ πάρδαλιν, βλέπει δὲ κατὰ λεοντα ἄγεν τοῦ βλοσυροῦ βλέμματος· καὶ τό γε θαυμασιώτερον, δτὶ ἐκείνοις μὲν ἡ φύσις πρὸς θηριωδίαν, τῷ μὲν τὸ ἐπίσκυντον ²⁾· τῷ δὲ τὸ ἄλμα, τῷ δ' ἄλλο τι συνέπλασε ³⁾· τῇ δὲ φύλλῃ πάντα συναγηγοχῆα ἐς ἡμερώτατον μετεῳόθυμισεν. Οὐ γάρ τοι φαγεῖται ⁴⁾ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐκείνους ἔογοις λυμαίνεται, ἀπερ ἀκοὶς καὶ δτάκος ⁵⁾ ποιεῖ· ἀλλ' ἐκείνῳ μόνον προσπέφυκε, καὶ τροφὴν τὸ αἷμα ποιεῖται, σιτούμενον ὅσον βραχύτατον. Καὶ ὁ μὲν ὀδοὺς αἵτῳ κέντρου λόγον ἐπέχει ⁶⁾ τῷ δῆγματι, τὸ δὲ φῦμα ὡς κύκλος εὐθὺς ἐπανέτειλε καὶ ποικίλλει τὸ σῶμα τοῖς ἥλιακοῖς εἰδεσιν· εἶτα δὴ τὸ δῆγμα ὁμοῦ τε εἰς κύκλον ἀπετορ-

νεύθη καὶ συναπῆλθε τῷ σχήματι, ὥσπερ δὴ τὸ τῆς
ἱριδος σχῆμα.

Ο μὲν οὖν κώνωψ πόλεμον ὥσπερ ἡμῖν ἀπειλεῖ
καὶ μετὰ παρατάξεως τρόπον τινὰ ὑπὸ σάλπιγγι
πρόεισι· τὸν δὲ τροχίλον μεμίμηται ¹⁾ καὶ ὡς ἐφ'
ώμολογημένην πρὸς ἡμᾶς χωρεῖ τράπεζαν, μήτε
βομβοῦν, μήτ' ἄλλως λυποῦν.

Δύο γοῦν τῶν ἀπάντων δεσπότας ²⁾ ἔσυντοῦ
προεστήσατο, τὸν μὲν ἥλιον τῆς γενέσεως, τὸν δὲ
ἄνθρωπον τῆς αὐξήσεως. Ἐκεῖθεν μὲν γὰρ εἰς τὸ
εἶναι ἐληλύθει· ἐντεῦθεν δὲ κεχώρηκεν εἰς ἀκμήν.
Τῶν γὰρ ἄλλων ζώων τὰ μὲν ίλὺν νέμεται, τὰ δὲ
τῶν σεσηπύτων σωμάτων ³⁾. ἡ δὲ ψύλλα κατεψυγ-
μένοις μὲν οὐδαμῶς πρόσεισι σώμασιν, οὐδὲ τεθολω-
μένην ἀσπάζεται τὴν τροφὴν, ἀλλ', ὥσπερ αἱ βδελλαὶ
τὸ ἡμεδαπὸν ἐκμυζῶσιν αἷμα, καὶ ἄμισθος γίνεται
ιατρός.

Γεννᾶται μὲν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, μετὰ πάσης
φοδωνιᾶς, ἀκμάζει δὲ μετὰ τεττίγων καὶ δσα θέρους
τὸν ἄνθρωπον καταυλεῖ· οἴχεται δὲ χειμῶνος, καὶ
πάλιν κατὰς κύκλον συμπρόσεισι τῷ παντὶ, καὶ συνα-
νατέλλει τῷ ἔαρι καὶ συναυξάνει ⁴⁾ τῷ τοῦ ἥλιον
φωτὶ· δόθεν γὰρ ἐπέχει τὴν γένεσιν ἐκείνου παροι-
χομένου, φυσικοῖς λόγοις εἰς τὸ μὴ εἶναι αὐθις
ἐπαναλύεται.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΤΗΣ ΦΘΕΙΡΟΣ *.

Αλλ' ἡ φθεὶρ ἵσως τῇ ψύλλῃ τῆς εὐφημίας ἐπιβασκήνειεν. Εἰσὶ μὲν γὰρ ἄμφω τὰ ζῶα διηρημένα τοῖς γένεσιν· ἡμεῖς δὲ ταῦτα κατὰ συζυγίαν προφέρομεν, τὸ μὲν ἀρρένουντες ὥσπερ, τὸ δὲ θηλύνοντες· εἰσὶ δὲ δύως τῶν ἐπικοίνων.

Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ μεγάλοι λόγοι ἐπὶ θατέρῳ μέρει ἐλέχθησαν· ἴσημερίας τε γὰρ τόκον τὴν ψύλλαν ἐδείξαμεν ¹⁾ καὶ δορυφόρον τῆς ἡλιακῆς αὐξήσεως καὶ θεράπαιναν· οὐδὲν δὲ ἐλάττον καὶ ἐπὶ θατέρῳ μέρει συσκευασύμεθα τὸ ἐγκώμιον. Καὶ, ἵνα γε καθ' ὁδὸν ἡμῖν ὁ λόγος χωρήσῃ ²⁾, τῇ γενέσει ταύτη φιλοχωρήσωμεν.

Τὴν μὲν οὖν ψύλλαν ἀλληλοτόκουν ἡρμηνεύσαμέν τε καὶ ἐπεδείξαμεν, καὶ τὸ εἶδος τῆς οἰκείας μὴ ἀφιεῖσαν γονῆς, καὶ ἔπαινον ἐπὶ τῷ πράγματι συνεθήκαμεν· ἡ δὲ φθεὶρ ἄλλον τε τρόπον γίνεται καὶ τοῦ κατὰ τὴν ψύλλαν θαυμασιώτερον. Γονῆς γὰρ αὐτῇ μὴ ὑπούσης, μηδὲ ὑλικοῦ σπέρματος ἀποκειμένου, αὐτόματον ὥσπερ ἔχει τὴν γένεσιν ³⁾.

Θαυμάζομεν δὲ τῶν συνήθων μᾶλλον τὰ σπάνια ⁴⁾· καν τὰ μὲν μείζονα ἦ, τὰ δὲ ἐλάττονα, ἐπὶ τοῖς ἐλάττοσιν ἐκπληττόμεθα. Ἡλίου μέν τοι οὐδὲν θαυμασιώτερον, οὐδὲ δημοσιαίτερον ⁵⁾ πέφυκεν· ἀλλὰ

τὸν κομήτην ιδόντες μᾶλλον ἀπεθαυμάσαμεν. Οὕτω δή τι καὶ τὴν δρεπανίδα τῆς χελιδόνος μᾶλλον ἀγάμεθα, καὶ τὸν πτερωτὸν μύρμηκα τοῦ ἐλέφαντος. "Ενθεν τοι καὶ τὸ ἀσύνηθες τῆς γονῆς τοῦ συνήθους θαυμασιώτερον. "Ανθρωπος μὲν γὰρ ἐξ ἀνθρώπου φύεται, καὶ τὸ πρᾶγμα οἶδεν ἡ φύσις, καὶ οὐκ ἐκπλήττει τὸ γιγάντεον τὴν διάνοιαν· φθεῖρ δὲ, ὅσον ἐπὶ ταῖς σπερματικαῖς καταβολαῖς, ἀπὸ τοῦ μηδενὸς φύεται· ὑπερβολὴ δὲ τοῦτο ἐκπλήξεως. Τὸ γὰρ ἀπὸ τοῦ μηδενός τι φῦναι, ὡς ἀδύνατον παρὰ τοῖς φυσικοῖς νοούμενόν τε καὶ λεγόμενον ¹⁾, ἡ φθεῖρ τοῦτο τὸ δόγμα καινοτομεῖ, ἐξ οὐδενὸς γένους κυνισκομένη, ἄλλ' αὐτὴ καθ' ἔαυτὴν ἀνατέλλουσα.

'Ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τό τε ὅν καὶ τὸ μὴ ὅν τοῖς φιλοσόφοις σημαίνεται, οὐ πᾶσαν αὐτῇ τὴν ὕλην πρὸς γένεσιν ἀφαιρήσομεν, ἄλλὰ τὸ μέν τι δώσομεν, τὸ δὲ ὑφαιρήσομεν. 'Υφηρήκαμεν οὖν αὐτῇ τὴν ἀλληλοῦχον τῆς ὑποστάσεως γένεσιν, ἐτερογενῆ δὲ ὕλην διδόσαμεν, ἀφ' ἣς τὴν ὑπαρξίν εἴθηχεν. "Ονοι μὲν οὖν σηπύμενοι κανθάρους ἀπογεννῶσι ²⁾, καὶ ἵπποι σφῆκας καὶ ταῦροι μελίσσας ³⁾, καὶ ὕδωρ διαφθαρεῖν κάρνωπας· τὴν δέ γε φθεῖρα (ὡς τοῦ καυνοῦ λόγου!) ζῶον τὸ κάλλιστον οἶδε γεννῆν, οὐ φθειρόμενον, οὐ σηπύμενον, ἄλλ' ἔμψυχον ὅν τε καὶ ζώπυρον· τῆς γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἀποφύεται κεφαλῆς.

Τῶν γάρ τοι τροφῶν, ταῖς φυσικαῖς ἡμῶν ἄλλοιον μένων δυνάμεσι, τὸ μέν τι τῷ σπληνὶ, τὸ δὲ ταῖς κύστεσιν ἀποτίθεται, ἐτερον δὲ πρὸς τὰς τοῦ ἥπατος ἄνεισι πύλας· τὸ δ', ὅσον ἐν τῇ γαστρὶ θεο-

μαινόμενόν τε καὶ ἄλλοιούμενον, εἰς ἀτμίδας διαλύεσθαι πέφυκεν. Ἡ δὲ ἀποφορὰ αὕτη κούφη τε καὶ ἐλαφροτάτη καθέστηκε, καὶ, ως πρὸς οὐρανὸν, τὴν κεφαλὴν ἔγεισιν. Ἰνα δὲ μὴ ἐμφιλοχωροῦσα κάρους καὶ ἀποπληξίας ποιῆι, εἰς διαφόρους ὁμοφάς τὸ κρανίον ἡ φύσις κατέτεμεν· ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς ἀρμονίας σύμπαν ὅστοῦν τρηματίοις διεῖλε τισὶ, δι' ᾧν ἡ ἀτμὶς ὥσπερ διηθουμένη καὶ διαδέοῦσα, καὶ τῷ περικρανίῳ ὑμένι ἐγαπομένουσα, τὴν φθεῖρα παραδύξως γεννᾶ.

Γεννᾶται μὲν οὕτως, μαιεύεται δὲ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ ἀπείροις θροξίν. Αὗται γὰρ διμφαλητόμων τε λόγον ταύτη καὶ δορυφόρων ἐπέχουσιν.

Ἄδη¹⁾ σήπεται τε τὰ πρῶτα καὶ μεταβέβληται καὶ πρὸς ὀχετηγίας καὶ συδόοίας διαμερίζεται, καὶ ποικίλην ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως. Τῇ δέ γε φθειρὶ οὐ σῆψις σπέρματος τὴν γένεσιν ὑποστρώνυσιν, ἀλλὰ τὸ λεπτότατόν τε καὶ καθαρώτατον τῆς τροφῆς. Τί γὰρ ἀτμοῦ κονφύτερον καὶ ἐλαφρότερον πέφυκεν;

Αἱ μὲν οὖν τῆς γῆς ἀναφοραὶ τοὺς διάττοντας καὶ τοὺς κομήτας ἀπογεννῶσιν· αἱ δὲ τῆς γαστρὸς ἡμῶν τὴν φθεῖρα. Ωσπερ οὖν τινὰ λόγον ἡ καθ' ἡμᾶς ἀτμὶς πρὸς τὴν τῆς γῆς κέκτηται, οὕτω δὴ καὶ πρὸς τὴν τῶν κομητῶν αὐγὴν ἡ φθείρ. Εν μὲν οὖν τῇ ἄνω σφαιρᾷ τὰ φαινόμενα θαυμάσια τίκτεται· ἐν δὲ τῷ τῆς ἡμετέρας κεφαλῆς κύκλῳ οὐδὲν ἔτερον ἢ τοῦτο τὸ ζῶον.

Καὶ, δὲ μᾶλλον ἄν τις ἐκπλαγείη προσέχων τὸν

νοῦν, πολλῶν δυτων μερῶν καὶ διαφύρων τοῦ σώματος, οὓμενουν ἔχοι τις εἰπεῖν ἡλίκων καὶ δύσων τὸ μὲν ἄλλα ὥσπερ ἀπαξιοῖ τὸ ζῶον, μόνην δὲ τὴν κεφαλὴν ὅργανον γενέσεως τίθεται. Ἐκεῖθεν γάρ καὶ τοῖς λοιποῖς πρόσεισι μέρεσι καὶ αὐθις ἐπάνεισιν, ὥσπερ ἐξ ἑώρας πρὸς δύσιν δραμοῦσα καὶ εἰς τὸ οἰκεῖον σημεῖον ἐπανακάμπτουσα.

‘Ως δὲ ἐγώ τινος ἥκουσα ἀνδρός εὗ μάλι φιλοσοφήσαντος, οὐ μάτην οὕτω τῇ φύσει τὸ τῆς κεφαλῆς ἐξειργάσθη περιφερέσ, ἀλλὰ τῆς τοῦ νοῦ ἐνεκεν ἐνοικήσεως, ὃς δὴ, τὸ σφαιροειδὲς τοῦ κυκλοφορικοῦ σώματος ἀγαπῶν, ὡς πρὸς οἰκεῖον καὶ τοῦτο τρέχει καὶ διὰ ταῦτα ἐγκαθίδρυται. ’Αμφω οὖν ταῦτα ποθητὸν τῇ κεφαλῇ νοῦς ἄνωθεν ἐμπνεόμενος, καὶ φθειρ γεννωμένη κάτωθεν. ’Αλλ’ ὁ μὲν ἐσωθέν τε ἔστι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχει τοῦ ζῶον ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως· ἡ δὲ ἐξωθεν αὐτῇ περιφύεται.

Βούλεσθε οὖν ἔτερον ὑμῖν ἀποδόητότερον περὶ τῆς φθειρὸς ἐξαγγεῖλαι θεώρημα; ἀλλὰ μήτε περιττὸν καὶ ἀμέθοδον ὑπολάβητε, δτι τε περὶ τῶν ἀσπουδάστων σπουδάζειν προήρημαι καὶ συνάπτειν τὰ ἀσύγκριτα προτεθύμημαι.

’Αλλὰ, πρὸς ἡ τῆς ψυχῆς ἐνήγαγε κίνησις, διττὸν ἀκούω παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τὸν νοῦν· τὸν μὲν ἐντὸς τῆς σφαιρᾶς, δποι δὴ καὶ τὰς ἰδέας ὁ Πλάτων κατέταξε, τὸν δὲ παντὸς ἐπέκεινα σώματος. Οὐ τολμήσω τι πλέον εἰπεῖν, ἵνα μή μέ τις ἀπειροκαλίας γραφὴν γράψῃται, πλὴν δύον τὸ ἐκτὸς τῆς κεφαλῆς ζῶον κρείττον συνάγεται τοῦ ἐνδοθεν νοῦ.

Τὴν δὲ ιδέαν οὐ μίαν τουτὶ τὸ ζῶον πρὸβεβληται· ἀλλ' ἡ μὲν τις ἀκριβῶς ἐστι λευκὴ καὶ στίλβει τῷ χρόματι· ἡ δὲ κναναυγής ἐστι καὶ πόντῳ μελανι ἵκελος. "Οσον μὲν γὰρ τοῦ μέρους αὐτῆς τά τε κροταφιαῖα μέρη καὶ δύον ἄτοιχον νέμεται, μελάντερόν τε καὶ ἀλκιμώτερον εἴδεται ¹⁾.

"Ἐστι μὲν οὖν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν αὐτῇ τὸ σῶμα βάσιμόν τε καὶ ἀμφοδον· ἀλλ' ἡ μὲν κεφαλὴ οἰον οἰκητήριον αὐτῇ καθέστηκεν, ὥσπερ τινὶ βασιλίδι ἀφωρισμένον ἀνάκτορον· αὐχήν τε καὶ θώραξ, νῶτά τε καὶ βραχίονες, καὶ τὰ μέχρι ποδῶν, γήλοφά τε ²⁾ καὶ πεδιάδες εἰσὶ, καὶ ὥσπερ οἰκουμένην τὸ πᾶν νέμεται ζῶον ³⁾. Καὶ, νηνεμίας μὲν οὕσης, ἔξεισι τὰς θύρας ἀναπετάσασα καὶ ἐνεαρίζει τοῖς οἰκείοις κάλλεσιν· εἰ δέ τι πρὸς ἐπηρείαν αὐτῇ κινηθῆ, ἡ δὲ ἐχεφρόνως πρὸς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς ἐπανέζευξεν οἴκημα, καὶ, τὸ τῆς κεφαλῆς μετέωρον ὥσπερ τις τύραννος καταλαβοῦσα, τειχομάχειν ἀφῆκε τὰς χεῖρας· ἡ δὲ ⁴⁾ πυργηδὸν τῇ τῆς κεφαλῆς φρουρεῖται περιβολῆ. "Ἐστι δὲ δυσάλωτον ἐνταῦθα τὸ ζῶον. "Ωσπερ γὰρ τὸν πυρὸν ἀνάλωτον πάσαις ἐμβολαῖς φυλάττουσιν οἱ ἀνθέρικες, οὗτοι δὴ καὶ τῆς φθειρὸς αἱ τρίχες πᾶν τὸ πλημμελὲς ἀποκρούονται. Καν τῷ χρῷ ἡ θήρα γένηται, ἡ δὲ, ὥσπερ τοὺς σπύγγους φασὶ ⁵⁾, τὸν τῆς κεφαλῆς δῆλη ὑποδῦσα ὑμένα, τὴν ὄγραν διέφυγεν. 'Αποίξ τε γὰρ ἔχεται τοῖς ποσὶ, καὶ οὐδὲ προσθήκη τις τῇ ἐπιφανείᾳ δείκνυται, ἀλλ', δῆλην ἐσατὴν τῇ ἐπιδερμίδι ⁶⁾, ἀπολειώσασα, κενὰς ἡ τύραννος τὰς τειχομάχους χεῖρας ἀπέδειξεν.

"Άλλο μὲν οὖν τῶν ζώων ἄλλο τι τῶν κατὰ γῆς φυομένων νέμεται· ἡ δὲ πάντα τὰ κάλλιστα. "Οσα γὰρ ἀνθρώπῳ προσφέρεται, ταῦτα ἐκείνη δευτέρᾳ τίθεται τράπεζα. 'Υμῖν ¹⁾ μὲν οὖν δψοποιῶν χειρες τὰ ὄψα σκαλίζουσι, καὶ οἱ τὰ πέμπατα ποιοῦντες τὰς ἄλλας τροφάς· ἡμεῖς δὲ τῇ φθειρὶ ἀντὶ μαγείρων καὶ δψαροτυτῶν καθεστήκαμεν. Μεταβάλλομεν γὰρ αὐτῇ τὰς τροφὰς, χυλοποιοῦντες, ἐξαιματοῦντες, ἀτμίζοντες, ἵνα τὸ βρῶμα ταύτῃ κατάληλον γένηται. Καν μὲν ἄριστα ταύτῃ ὑπηρετησόμεθα, χρῆται τοῖς παρατεθειμένοις· εἰ δὲ ἀκατέργαστον τὸ βρῶμα προσάξομεν, τὸ μὲν ἀποπέμπεται, ἡμῖν δὲ χρῆται ὡς ἀργυρωνήτοις, καὶ μαστιγοῖ, τὰ μὲν τοῖς ποσὶ τὴν κεφαλὴν παραξύουσα, τὰ δὲ τῷ στόματι πλήγτουσα.

Τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἡμεῖς ἔρχομεν ζώων, ἡμῶν δὲ κατάρχει ἡ φθείρ. Καὶ τῶν δφθαλμῶν πάντα ὁρῶντων, ἀθέατος αὕτη μόνη καθεστηκε. Καὶ σῶμα μέν ἔστι τὸ φαινόμενον ἀδρανὲς, μετὰ δὲ τῶν ἀσθμάτων ²⁾ τετίμηται. Τελευτᾶ δὲ τεθνηκότων ἡμῶν, ὥσπερ τῆς τραπέζης ἐπιλειπούσης, καὶ τῷ τῆς κεφαλῆς θάπτεται σήματι· καὶ δύθεν δὴ καὶ γεγένηται, ἐκεῖ δὴ καὶ ἀποβιοῖ ³⁾.

'Άλλ' ὄρατε μή ποτε τὸ πᾶν φιλοτιμία τίς ἔστι λόγου, καὶ ἡ τέχνη καν τοῖς ἐλαχίστοις τὴν δύναμιν παραδείκνυσι. Οὐ γὰρ ἐγκώμιον φθειρὸς προεθνυμήθην καταβαλέσθαι (μὴ οὔτω μανείην!), ἀλλ' ὑμῖν δεδείξεσθαι δσα ὁ λόγος δεδύνηται, ἵν' ἔχητε καὶ τὸ παράδειγμα βλέποντες καὶ πρὸς τὰ εὐτελέ-

στερα τῶν ὑποκειμένων παραξέειν ἐαυτοὺς καὶ προσ-
αρτὰν πρὸς τὴν μίμησιν.

~~~~~

**ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΠΕΡΙ ΚΟΡΕΩΣ *.**

~~~~~

*Oi δὲ πολλοὶ τοὺς κύρεις κακίζουσιν δτι βαρύ τι
ἀπόζουσι τοῦ χρωτὸς, οὐκ εἰδότες δτι ὁ τοῖς ἄλλοις
ζώοις λόφοι καὶ κέντρα καὶ κέρας, τοῦτο ἐκείνοις
ἀποφορὰ πέφυκεν αὕτη. Φάρμακα γάρ ή φύσις τοῦ
μὴ ἀλίσκεσθαι τοῖς ζώοις τὰ μὲν ἐντίθησι, τὰ δὲ
κεράννυσιν ¹⁾. Οὐδὲ γάρ οὐδὲ τῆς σηπίας τὸ μελαν
μάτην ἐκκέχυται· ἄλλα τούτῳ καὶ φεύγουσι τοὺς
ἄλισκοντας καὶ θηρῶσιν οἵσ ἀν ἐνεδρεύωσιν ²⁾.*

*Εἰ δέ σοι τὸ δύσοδμον ὑπύθεσις ψύγον καθέστη-
κε, τάχ’ ἀν τὰ πλείω διαγράφοις τῆς φύσεως δι’ ὃν
τὰ μέγιστα ὠφελήμεθα. Οὕτω γάρ τοι καὶ πόλιον
καὶ τὸ ἔξ Ἰνδίας φάρμακον, ἢ τάλλα τῶν χυμῶν τε
καὶ τῶν δακρύων, ἢ δὴ ἐξάντη πέφυκε τοῖς νοσήμα-
σι, κακίσαις τῷ λόγῳ καὶ εἰς τὴν μερίδα πέμψαις
τὴν χείρονα.*

*Ψύλλα μὲν οὖν ἐνεδρευομένη ἄλλεται καὶ φεύ-
γει τὸν λόχον ἢ τὰς χεῖρας τῶν θηρευόντων, καὶ
φθείρ δὲ τοῖς τοῦ σώματος πόροις ἐνδύεται καὶ μέ-
ρος δοκεῖ οὐ κατακρύπτεται ³⁾. οἱ δέ γε κύρεις ἄλ-*

λεσθαὶ μὲν παρὰ τῆς φύσεως οὐκ ἐκτήσαντο, οὐδὲ οὕτως εἰσὶ δειλοὶ καὶ πρὸς φυγὴν ἔτοιμοι· ἀλλ', ὥσπερ οἱ πάντοθεν τεθωρακισμένοι τῶν ὄπλιτῶν, εἰς μέσην ἑαυτοὺς ὕσσαντες τὴν παράταξιν, ἀνάλωτοι τοῖς βάλλειν ἐθέλουσι καθεστήκασιν, οὗτοι δὴ καὶ τοῦτο τὸ ζῶον, τῷ παρὰ τῆς φύσεως δόπλῳ θαρροῦν, τὰς πολεμικὰς χεῖρας οὐ δεδιε. Λέοντες μὲν γὰρ ταῖς φυσικαῖς ἐπιθαρροῦσιν ὁρμαῖς, ἐλέφαντες τῷ μεγέθει τοῦ σώματος καὶ τοῖς ὅδοῖσιν οἱ σῆες, καὶ εἴ τι ἄλλο ζῶον τῷ ἐκ τῶν ὁινῶν πεμπομένῳ πυρί¹⁾· οἱ δέ γε κόρεις οὐκ ἐκ μέρους τινὸς τοῦ σώματος τὴν ἴσχυν ἐκληρώσαντο. Ἀλλ', ὥσπερ οἱ ἀκριβέστεροι τῶν φιλοσοφησάντων, περὶ τοῦ φανταστικοῦ φυσιολογοῦντες πνεύματος, δι' ὅλου φασὶν αὐτοῦ καὶ ὄρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ αἰσθάνεσθαι, οὗτοι δὴ καὶ τούτῃ τὸ ζῶον πᾶσι τοῖς τοῦ σώματος μερεσι τὴν φυσικὴν εἴληχε δύναμιν. Τἄλλα μὲν οὖν τῶν θηρίων κατόπιν ἐνεδρευόμενα εὐάλωτα πέφυκεν, δότι ἐν τοῖς ἐμπροσθίοις ἡ δύναμις²⁾ μέρεσι· τούτῃ δὲ τὸ ζῶον διόλου δυσάντητον πέφυκε· δι' ὅλων γὰρ τῶν μερῶν τὸ τῆς ὀδμῆς πνεῦμα πεμπόμενον τῆς ἐγχειρίσεως ἀπείργει τὸν ἐνεδρεύοντα.

'Αλλ' οὐδὲ δεῖ πρὸς ἡμᾶς συγκρίνειν τὰ αἰσθητὰ, οὐδὲ δύπερ ἡμῖν τοιοῦτον ἐστὶν, οὕτω καὶ τῇ φύσει κατεσκευάσθη. Πολλὰ γοῦν τῶν ἡμῖν οὕτως ἔχόντων ἄλλως τοῖς ἄλλοις ζώοις καθέστηκεν. Αὐτίκα τοῖς ἡμετέροις σώμασιν ἡ τοῦ κωνείου φύσις ὀλεύθριόν τι προσφερομένη, ἀλλ' οὐ δὴ καὶ τοῖς ὄρτυξιν³⁾. Ο δέ γε φιλόσοφος Ἀριστοτελῆς ἴστορεῖ Ἀτ-

τικήν τινα γυναικα πρεσβύτιν ἀβλαβῶς ἐσθίουσαν
ὑοσκύαμον· τὸ δὲ οὕτω ψυχρότατον πέφυκεν ὡς αὐ-
τίκα πηγνύειν τὸν βεβρωκότα. "Ωσπερ οὖν τὰ χρώ-
ματα πρὸς μὲν ἡμῖν ἄλλως κρίνεται, ἔτερος δὲ πρὸς
τῇ φύσει, οὕτω δὴ καὶ τὰς ἀποφορὰς ἄλλως μὲν
οὖν ἐφ' ἡμῖν ¹⁾ χρὴ δοκιμάζεσθαι, ἄλλως δὲ πρὸς
τοὺς λόγους τῆς φύσεως. Αὐτίκα τοι τὸ βρομῶδες
τῶν κύρεων αὐτοῖς μὲν ζωογόνον καθέστηκεν, αὐ-
***** ²⁾ οὕτω ²⁾ δὴ τὸ πνεῦμα τῶν κύρεων ἡμῖν
μέν ἐστιν ἀποτρόπαιον, τοῖς δ' ἔχουσι τοῦτο ζώοις
μετὰ τοῦ μὴ ἀλίσκεσθαι ³⁾ βοήθημα πέφυκε.

Τοῦτο μὲν οὖν πρὸς ἀπολογίαν ἀρκεῖ τοῖς τῷ
ζῷῳ βασκαίνονσι καὶ τὸν χρῶτα αὐτοῦ καθυβρί-
ζουσι. Γεννᾶται δὲ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ζωῦφιον
οὐκ ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὠρῶν, οὐδὲ νῦν μέν
ἐστιν, αὐθις δὲ ἀπόλλυται· ἀλλὰ συγγενές ἐστιν ἀν-
θρώπῳ τῇν ζωὴν, καὶ πάντα καιρὸν τῇν γένεσιν
ἐκληρώσατο. Άνθεῖ μὲν γὰρ μετὰ ἔαρος καὶ συνη-
βάσκει τῷ θέρει, καὶ τὸν χειμῶνα θαύρεῖ ⁴⁾, καὶ
πρὸς τὰς τοῦ μετοπώρου τροπὰς ἀτρεπτος πέφυκεν.
Οὐ πάνυ δέ ἐστι πρόχειρον, οὐδὲ δημοσιεύει τῇν φύ-
σιν· ἀλλ' ὥσπερ αἱ βασιλίδες τῆς τῶν πολλῶν ὄψε-
ως ἔαυτὰς ἀποκρύπτουσι, καὶ οὐκ ἀν ἐξ ἐτοίμου
θεάσῃ τὸ γένος ποτε. Εἰ δ' οὖν ποτὲ καὶ προελ-
θοι, ἀψόφῳ βαδίζει ποδὶ, τὸ ἡρεμαῖον τῆς φύσεως
ἐνδεικνύμενον.

Εἶτα δὴ τροφὴν ποιεῖται τὰ ἡμέτερα σώματα,
πλὴν ὅσον οὐκ ἀψύχοις ἡμῖν πρόσεισι, καὶ διαιταν
ἔχει τὸν ἀνθρωπὸν. "Ωσπερ γὰρ ὁ τροχῖλος τῷ κρο-

κοδείλῳ ἐφῆδεται¹⁾ καὶ ἥδιστα τούτῳ συναναπαύεται, καὶ τοῖς περιλείμμασιν ἐντρέφεται τῶν ἐκείνου τροφῶν, οὕτω δὴ καὶ τοῦτο ἡμῖν τὸ ζῶον συμβιοτεύει ὡς ἥδιστα, καὶ, βραχύ τι τοῦ σώματος ἐφαπτόμενον, τροφὴν τὸ ληφθὲν²⁾ ποιεῖται καὶ γέγηθεν. Χάριτας δὲ ὥσπερ ἡμῖν τῆς διαιτης ὁμολογῶν, οὐκ ἀποφοιτᾷ κορεννύμενον, ἀλλὰ θυραυλεῖ καὶ συμπαραμένει καὶ δορυφόρος ἔστι καὶ σωματοφυλακεῖ κοινωμένους, καὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν ἐμπεπίστευται. Αὐτόθι γὰρ ἐπὶ τῆς κλίνης καταβιοῖ ὑπ' αὐτὸ δὴ τὸ ὑπαγκώνιον μέρος, καὶ παρεδρεύει τῇ κεφαλῇ, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν τῆς τραπέζης ἀντιπροντανεύει λαμπρῶς.

'Αλλ' οὐδὲ τὸ σχῆμα τοῦ ζῶον κακίσαις· ἔστι γὰρ παρὰ βραχύ τι κύκλῳ ἀκριβεῖ ἐοικός, εἰ δὲ βούλει, τοῖς ἵσοις σχήμασιν, ὃν τὰ μήκη οὐ πάνυ τι τοῖς πλάτεσιν ἀντιβεβηκε· κλέπτει γὰρ τὴν ὄψιν καὶ δοκεῖ ἐκάτερα εἶναι.

Βαδίζει δὲ μετ' αἰδοῦς ὥσπερ σχῆμα μεμιημένος φιλόσοφον³⁾· οὐ γὰρ τῇδε κάκεῖσε περιπλανᾶται, οὐδὲ σοβεῖ ταῖς προόδοις· ἀλλὰ κάν κατόπιν ἐπιδιώκησ, κάν ἀντιπρόσωπον περιμένησ, ὁ δὲ τὸν κανόνα τηρεῖ τῆς φύσεως, καὶ οὔτε τετάρακται, οὔτε ἀθετεῖ τὴν εὐθύτητα.

'Ἐλέφας μὲν οὖν, τὸ μέγα τοῦτο θηρίον, φρίτει ἔστιν δτε τὸν ἐπιβάτην, καὶ ὑποκλάζει τῷ πόδε κελεύοντι, καὶ πρὸς τὴν ἀντιπρόσωπον αἱχμὴν τετάρακται καὶ παλινδρομεῖ· τοῦτο δὲ τὸ γένος ἐλεύθερον ἄγαν ἔστι καὶ οὐδὲν δ' τι δειμαῖνον πέφυκεν.

"Αν δὲ ἐπιβάλῃς τῷ χεῖρε, αἰσθήσῃ τοῦ ζέοντος καὶ ἀφήσεις εὐθὺς, ὥσπερ τινὰ πεπυρωκτωμένου ἀφεῖς σίδηρον. Διὰ ταῦτα καὶ ἐς μακρὸν χρόνον καταβιοῖ, καὶ ἀνεπισήμαντον αὐτῷ τὸ γῆρας καθέστηκεν. Ή γὰρ τῶν μελῶν πάντοθεν ἴσστης τὸ νεάζον τῇ φύσει χαρίζεται." Αιθρωποι μὲν γὰρ μὴ γηρῶντες¹⁾, καὶ μάλιστα οἱ χαρίεντες καὶ εὔμήκεις τῷ σώματι, χαλαρᾶς τε ὁντίδος ἀναπεπλήρωνται, καὶ ὁ νωτιαῖος²⁾ τούτοις συγκέκαπται, καὶ τὸ στίλβον τοῦ χρωτὸς ἀπολείπουσι· τὸ δὲ ἐγ παντὶ τῷ βίῳ ὁμοχροῦν ἔστι, καὶ οὐδέν τι τούτῳ παρακεκίνηται τῶν μελῶν· ἀλλὰ τὴν γῆν ὑπεισέρχεται³⁾ ὅποιον ἔκείνη τὸ ζῶον ἀνέδωκε, καὶ οὐ καινοτομεῖ τὴν ζωὴν, ἀλλ' ἡ τελευτὴ γενέσει τούτῳ παρόμοιος.

Οὗτος ὁ λόγος ἐγκώμιον ἄμα καὶ ἐπιτάφιος προηγθη τῷ ζώῳ, τὴν διπλὴν ὑμᾶς τῶν ὑποθέσεων ἐν οὕτῳ βραχεῖ τῷ ὑποκειμένῳ τέχνῃ ἐρμηνεύων καὶ δύναμιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΩΝ*.

'Ορῶν ὑμῶν ἐνίους τὰ τῶν παρ' "Ελλησι καὶ Ρωμαίοις δικῶν δύναματα περὶ πολλοῦ ποιουμένους

εἰδέναι, ἂν δὴ καθαπερεὶ κανόνες ἔστασι ταῖς κατὰ μέρος πολιτικαῖς ὑποθέσεσιν, φήμην δεῖν περὶ αὐτῶν μετρίως εἰπεῖν. Καν τούτοις ὑμῖν χαριζόμενος, ἅμα δὲ συγχεῖν μὴ βουλόμενος μηδὲ παραβαλεῖν ἀμιγῆ, ἀλλ' ἀπὸ ¹⁾ τῶν πρώτων ἐπὶ τοὺς δευτέρους καθεξῆς ιέναι, διὰ ταῦτα δὴ τὰ ἀττικὰ προέταξα νόμιμα, μεθ' ἂν δὴ καὶ τὰ Ἀρωμαίων συνθήσομαι· οὐ περὶ τοῦ πλάτους αὐτῶν μακρολογεῖν ἐλόμενος, ἀλλὰ περὶ τῶν ὑποκειμένων δνομάτων ²⁾, ἐπεὶ μηδὲ τοῖς πλείοσι δῆλα καθέστηκεν. Εἰ γὰρ καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Ἑλληνικαῖς εἴρηνται λέξεσιν, ἀλλ' εἰ μή τις αὐτῶν δι' ἐτυμολογίας, ἐν οἷς ἐγχωρεῖ, ἀναπτύξει τὸν νοῦν καὶ τὴν αἰτίαν ἐρεῖ τῆς θέσεως, οὐκ ἄν ποτε τοῖς ἀναγινώσκουσιν εὔγνωστα γένοιτο. Μεμίηται γάρ πως ὁ πολιτικὸς ³⁾ λόγος τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπιστημῶν. "Ωσπερ γάρ παρ' ἐκείναις ὑπάται τινὲς καὶ νῆται, καὶ κῦβοι καὶ βωμίσκοι, δωδεκάεδρα τε καὶ εἰκοσάεδρα, σφαῖραι τε καὶ διάμετροι, ἂν οὐκ ἄν τις εὐμαρῶς γνοίη, μὴ γλώττης διδασκάλου τυχῶν, οὕτω δὴ καὶ παρὰ τοῖς ἐν πολιτείαις ξητίμασιν ἔξούλης καὶ ἐπωβελία, καὶ ἄλλ' ἄττα δνύματα τοῖς παρ' ἐκάσταις τῶν πολιτειῶν γνώρισμα ⁴⁾.

Πεφιλοτίμηται γάρ νῦν ἡμῖν μὴ τὴν δικογραφίαν μόνην ἐνδείξασθαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τι ἄλλο δνομα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σύνηθες ἦν, οἷον τὰ ἀπατούρια καὶ τὰ ἀμφιδρόμια, καὶ οἱ τετραδισταὶ, καὶ τὸ ἐπιτελείωμα, καὶ ὁ ἀπειψηφισμένος, τά τε ὑποφρνια, καὶ τὰ ἀνδρολίψια, καὶ ὁ Πάγος ὁ Ἀρειος, καὶ τίνες μὲν οἱ ἐνδεκα, τίνες δὲ οἱ ἐπώνυμοι, καὶ

όσα ἄλλα τῆς τοιαύτης πέφυκε τάξεως. Ἐλλὰ πρώτον γε περὶ τῶν δικῶν τὸν λόγον ποιήσομαι.

Τὸ δὲ τῆς δίκης ὄνομα ἔστι μὲν καὶ οἶν γένος κατὰ πασῶν ἀγωγῶν ἐπίσης κατηγορούμενον, ἔστι δὲ καὶ ίδιον ὑποθέσεως ὄνομα. Ἐπεὶ γὰρ τῶν ἀδικημάτων ἔκαστον ἢ δημόσιον ἢ ίδιωτικὸν πέφυκεν, ἢ περὶ τῶν ίδιωτικῶν ἔγκλησις δίκη παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς λέγεται, καὶ τὸ τίμημα ταύτης δριζούται οἱ δικάζοντες οὐ γὰρ ἀνάγραπτόν ἔστι τὸ μέτρον, ἀλλ' οἱ διαιτῶντες πρὸς τὸ ἔαυτῶν βούλημα τὰς τιμήσεις ἢ ὑφαιροῦσιν ἢ προστιθέασιν. Η δὲ γραφὴ τῷ πόπον τινὰ πρὸς τὴν δίκην ἀντιδιέσταλται, καὶ περὶ δημοσίων ἀδικημάτων κατηγορεῖται ¹⁾, οἶν παραπρεσβείας, ιεροσυλίας, καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς τὸ δημόσιον τὴν ἀναφορὰν ἔλαχεν. Ἐλλὰ καὶ ἡ κατὰ νόμων εἰσαγομένη καὶ ψηφισμάτων δίκη, γραφὴ ὁμοίως κατωνόμασται, οὐχ ἀπλῶς οὕτως, ἀλλὰ γραφὴ παρανόμων ²⁾.

Ἐπεὶ δὲ μὴ τηνικαῦται ὁ νόμος ὑφίπλωτο ³⁾, ἀλλὰ τῶνδε μὲν τῶν ἀμαρτημάτων περιοχαί τινες ἦσαν, τὰ δὲ οὐχ ἀνεγέργαπτο ⁴⁾, ἢ περὶ καιροῦ τινος ἀδικήματος εἰσαγωγὴ δημοσίου ὁμοίως καὶ ίδιωτικοῦ εἰσαγγελία κατωνομάζετο ⁵⁾. Εἰσῆγγελλον δὲ τὴν δίκην πρὸς τὴν βουλὴν οὐδένες ἄλλοι ἢ οἱ πρυτάνεις.

Εὐθύνη δὲ παρὰ ταῦτα ⁶⁾ ἔστιν ἡ κατὰ τῶν μὴ δρθῶς ἀρχόντων τῆς πόλεως ἔγκλησις. Τὰ δὲ κατὰ τούτων δικαστήρια κληροῦσιν οἱ λογισταί· κατηγορεῖ δὲ ὁ βουλόμενος, καὶ τοῖς δικασταῖς ἐφεῖται τιμᾶσθαι τοῖς ἀλοῦσιν ⁷⁾.

Εἰ δέ τις τὸν ὑποδύττοντα δημόσιον μέταλλον
ἢ δημόσιον οἶκον ἐξιδιούμενον, ἢ κακῶς ἐπιτετροπευ-
κότα, εἰσῆγεν εἰς δικαστήριον, ὁ τοιοῦτος φαίνειν
ἐλέγετο τὸν ἀλόντα καὶ ἡ δίκη ἐντεῦθεν ἐπονομά-
ζομένη φάσις ¹⁾ παρωνόμαζετο.

Εἰ δέ τις κατὰ νόμους ἥτιμοτο παραπεποεσβευ-
κώς, ἢ ἡταιρηκώς ²⁾, ἢ μὴ ³⁾ ὡφληκώς τῷ δημοσίῳ
τὸ ὄφλημα, ἢ κατὰ τῶν μετηλλαχότων ἀδίκως ἀφιεῖς
τὴν γλωτταν, εἰς δικαστήριον ἤγετο, ἐνδείξει ὑπέκει-
το· καὶ ὄνομα τῇ κατηγορίᾳ ἡ ἐνδείξις ⁴⁾.

Ἡ δὲ ἐφῆγησις ἐδίδοτο ⁵⁾ κατὰ τῶν ὑποδεξαμέ-
νων τὸν φυγάδα τῆς πόλεως ἢ τῶν κεκλοφότων λα-
θραίως πρᾶγμα δημόσιον.

Περὶ δὲ διαψηφίσεως καὶ ἀποψηφίσεως καὶ ἐφέσε-
ως οὕτω διαιρετέον καὶ ἔρμηνευτέον. Φυλαῖ τινες
ἥσαν πάλαι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ φράτραι καὶ
δῆμοι καὶ τριτύες, ἀφ' ὧν καὶ ὁ πρώτως ἀρξας τῆς
Ρώμης τὴν καθισταμένην παρ' αὐτοῦ πόλιν ἐκδομῆε.
Τῶν δὲ δήμων ὁ μέν τις Ἀχαρνεὺς, ὁ δὲ Ἐλευσίνιος κα-
τωνόμαστο, ἀφ' ὧν οἱ δημόται παρωνύμως κατωνόμα-
ζοντο Ἀχαρνεῖς ἢ Ἐλευσίνιοι καὶ παρὰ ταῖς κύρβε-
σι ⁶⁾ τὰ τῶν δημοποιουμένων ὄνόματα ἀνεγράφοντο.
Εἰ δέ τις ἀναγραφεὶς ἦλω ξενίας, κατηγόρουν αὐτοῦ
οἱ ὑπωπτευκότες καὶ ἡ κατηγορία διαψηφίσις ⁷⁾ ἦν.
Εἰ δὲ τῶν ψήφων αἱ πλείους τὸν διαψηφισθέντα
ἀπήλαυνον, ἀποψηφίσις ⁸⁾ ἐλέγετο ἡ ἀπέλασις. Εἰ
δὲ ὁ ἀποψηφισθεὶς ἀπὸ τῶν δήμων ⁹⁾ εἰς τὸ κοινὸν
δικαστήριον μετετίθετο, ἐφιέναι ἐλέγετο, καὶ ἡ με-
τάθεσις ἔφεσις ὠνομάζετο ¹⁰⁾.

Εἰ δὲ λειτουργεῖν τινες ταχθέντες, τριηραρχεῖν
ἢ οἰκοδομεῖν, τὸν καιρὸν ὑπερετίθουν τῆς λειτουρ-
γίας, οἱ ἀντικρινόμενοι τούτοις διαδικασίαν ¹⁾ κινεῖν
κατ' αὐτῶν ἐνομίζοντο.

Προβολῆς δὲ καὶ καταχειροτονίας τοσοῦτον ἔστι
τὸ διάφορον. Ἡ μὲν προβολὴ ἐπὶ ἐγνωσμένοις ἔστιν
ἀδικήμασι τοῦ κατηγορουμένου ²⁾). ἡ δὲ καταχειρο-
τονία ἡ σύμψηφος τοῦ δῆμου κατ' ἐκείνου ἀπόφασις.

Εὐθυδικίας δὲ καὶ παραγραφῆς πολὺ τὸ διά-
φορον. Ἡ μὲν γὰρ περὶ τοῦ μηδέπω εἰσαχθέντος
εἰς δικαστηρίου πράγματος κοιτὴ τῶν συνδιαιτώντων
διάγνωσις εὐθυδικία ἔστιν ³⁾). ἡ δὲ περὶ τῶν ἥδη κε-
κριμένων καὶ κατὰ νόμους ἀποπεφασμένων δευτέρᾳ
πολυπραγμοσύνῃ καὶ ἀμφισβήτησις παραγραφὴ κατ-
ωνόμασται ⁴⁾). Παραγράφεσθαι δὲ ἐφεῖται καὶ τοῖς
τοιοῦτον τι ἐγκαλουμένοις περὶ οὗ οὐ νενομοθέτηται.

Ἡ δὲ τοῦ ἀγραφίου δίκη τοιαύτη τις ἦν. Σανὶς
ἔφ' ἐκάστου τοῦ δικαστηρίου τοίχῳ τινὶ προσηρμό-
ζετο, καὶ τοῦ ἐκ καταδίκης ὀφληκότος τῷ δημοσίῳ
τὸ ὄνομα ἐκεῖσε ἀνάγραπτον ἦν, πρὸς αὐτῷ καὶ τὸ
μέτρον αὐτῷ τοῦ ὀφλήματος. Εἰ δέ τις ὀφληκὼς
καὶ γραφεὶς ⁵⁾ λάθρᾳ τὴν γραφὴν ἀπετρίψατο, ὁ
γραφόμενος τοῦτον ἀγραφίου δίκην ἐγράφετο.

Οἱ δὲ χωρίον ἢ οἴκημα ἐκ καταδίκης ἀπειληφό-
τες ἔξουλης ἐγράφοντο τοὺς ἐκεῖθεν αὐτοὺς ἀπελαύ-
νοντας ⁶⁾). Άρχαῖον γὰρ καὶ ἀττικὸν ὄνομα τὸ ἔξιλ-
λειν, ὅπερ οἱ μεταγενέστεροι ἐλληνικώτερον ἔξελεῖν
λέγουσι ⁷⁾, τουτέστιν ἀπελαύνειν τῶν νενομισμένων.

Εἰ δέ τις δοῦλος δοκῶν τοῖς νομιζομένοις δε-

σπόταις δίκην ἐλάγχανεν, ἀποστασίου δίκη τὸ πρᾶγμα κατωνομάζετο ¹).

Διαγραφὴ δὲ ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς δίκης ἐλέγετο ² γῶσπερ λῆξις δίκης, ³) τὸ καταγγεῖλαι κρίσιν τῶν ἴδιωτικῶν ὑποθέσεων.

Καὶ λαχεῖν μὲν δίκην τὸ πρώτως κατειπεῖν· ἀρτιλαχεῖν δὲ τὸ ἀντεγκληθῆναι ⁴)· τὸ δὲ διαλαχεῖν οὐκ ἐπὶ τῶν δικῶν λέγεται, ἀλλ' ἐπὶ χρημάτων διανεμήσεως ⁵).

Ἐπεὶ δὲ πάλαι τοῖς Ἀττικοῖς καὶ τοὺς γραφομένους ἐπόμνυσθαι ως ἀληθῆς ἡ γραφὴ, καὶ τοὺς καθ' ὃν γράφονται ως οὐδὲν εἰς ψευδολογίαν ἀντιθήσουσιν, ἐν τοῖς δικαστηρίοις εἴθιστο, ὁ μὲν τοῦ ἔγκαλοῦντος ὄρκος διωμοσίᾳ ἐλέγετο, ὁ δὲ τοῦ ἀπολογουμένου ἀντωμοσίᾳ ⁶). Εἰ δὲ πρὸς τούτοις καὶ ὁ δικαστὴς ἐπώμνυτο, ἀμφιορκία τὸ σύμπαν κατωνομάζετο ⁷). Τὸν δὲ ὑποπτευόμενον εἰς γραφὴν, ὑπερτιθέμενον δὲ τὸν καιρὸν, ὁ ὑποπτεύων ἡξίου κατηγορεῖν· ἦν δὲ ἐδόκει εἰρωνεύων μὴ βούλεσθαι, ἐπόμνυσθαι κατηγαγκάζετο· καὶ τὸ διμοσιόμενον ἐξωμοσίᾳ ⁸) ὠνόμαστο.

Τὸ δὲ καταγγεῖλαι τινὰ δίκην ἐταιρίσεως ἐπαγγελία δοκιμασίας ἐλέγετο ⁹).

Τὴν μέντοι γε ἀπόφασιν οὐχ ως ἵμεῖς ὁ Ἀττικὸς νόμος ἐξελαμβάνετο· ἀλλ' ἐπεὶ ἡ τῆς τριηραρχίας ἀρχὴ ἐπικίνδυνός τις δοκοῦσα τὸν τριηραρχοῦντα κατήπειγεν ἀντιμετῷσαι τῷ κινδύνῳ τὰ ἑαυτοῦ, ἡ καταγραφὴ τούτων καὶ ὁ ἐπὶ τούτοις ὄρκος ἀπόφασις ἦν ¹⁰).

Ἡ δὲ ἐπωβελία ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τὴν σιν-

θήκην εῖληφεν. Ἐπειδὴ γὰρ πολλοὶ τῶν μὴ ἐπιτιθέντων τῇ γλώττῃ χαλινὸν τοῖς ἐπιεικέσι καὶ ἀπράγμοσι προσεφύοντο, ὡς πλείους τόκους ἐπὶ τοῖς ναυτικοῖς κεκερδακύσι νομίσμασι, καὶ οἱ μὲν ἀπεδείκνυσαν, οἱ δὲ πλείους μάτην κατ' αὐτῶν ἐκεκράγεσσαν, τὸν μὲν ἀποδεικνύντα ἀπροστίμητον εἴων, τὸν δὲ συκοφαντήσαντα δβολοῦ καταβολῆ ἔζημίουν· καὶ ὅνομα τῇ ζημίᾳ ἡ ἐπωβελία¹⁾.

Τὰ μὲν οὖν τῶν δικῶν ὄνδματα σχεδὸν τοιαῦτα· περὶ δέ γε τῶν λοιπῶν καιρὸς ἀν εἴη λέγειν, ἀρξαμένους ἀπὸ τῶν πρυτανείων.

*Ἔ*ν δὲ τὸ πρυτανεῖον δημόσιον οἰκημα, λήψεσι διωρισμένον καὶ δύσειν. *Ἕ* μὲν οὖν λῆψις τούτῳ ἀπὸ τῶν ἡττηθέντων ὥν παρανόμως κατηγορήκασιν· ἡ δὲ δύσις πρὸς τοὺς δημοσίας τὴν πόλιν ὠφεληκότας. *Ἐ*ντεῦθεν γὰρ καὶ ἀνδριάντες, εἴ γε βούλοιντο, τοῖς ἀριστείσασιν ἔχαλκεύοντο, καὶ σιτήσεως ὠρισμένον μέτρον τοῖς ἡριστευκόσιν ἐδίδοτο καὶ τῶν ἐν στρατοπέδοις δὲ οἱ παρηβηκότες τῆς ἀρχαίας στρατείας ἢ στρατηγίας ἐκ τοῦ πρυτανείου μισθοφορῶν ἐκομίζοντο.

Οἱ δὲ καλούμενοι ἐνδεκα, δικαστικὸς ἦν ἀριθμὸς τοῖς ἐπ' ἐγκλήμασιν ἀλοῦσι τὰς τιμωρίας ὁρίζων. Καὶ, ἵνα μή τι θρασύνοιντο κατὰ τῶν ἐκδότων, πρεσβυτικὴν ἥγον τὴν ἡλικίαν²⁾). Ο δὲ χρόνος οὗτος καὶ τῆς ἀξίας ὑφεῖται τι τοῖς τιμωρουμένοις κολάσεως. Μέμνηται δὲ καὶ Πλάτων τοῦ ὄνδματος τούτου. Ο γὰρ τοῦ δεσμωτηρίου φύλαξ αὐτῷ ἐν ᾧ κατεκέλειστο

ό. Σωκράτης τοῖς περὶ Σιμίαν καὶ Κέβητα διαλεγόμενος ¹⁾, «λύουσι» φησί «τὸν Σωκράτη οἱ ἐνδεκα.»

Οι δὲ διαιτηταὶ (καὶ πεντηκοντούτης ἐστὶν ἔκαστος, βεβιωκὼς ἄριστα καὶ πάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένος, νόμων τε εἰδήσιων καὶ καθιστὰς τὰς γραφὰς εἰς τὸ μέτριον, καὶ τὸ ὅλον εἰρηνοδίκης) τοῖς αὐτοῖς ²⁾ διαιτοῦντες τὰς κατ' ἄλλιάν τοι γραφάς. Τῷ δὲ μὴ αὐτόχθονι οὐκ ἐφεῖτο εἰσιέναι παρὰ τὸν διαιτητὴν, οὕτε διώκοντι, οὕτε φεύγοντι.

Οι δὲ ἐπώνυμοι ἀντιστροφή τις ἐστιν, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ὀνόματος. Δένα γὰρ ἄνδρας τῶν πεπολιτευμένων ἐπ' εὔτυχίᾳ τῆς πόλεως καθ' εαυτοὺς, ὡς ἔτυχεν, ἐπωνομασμένους παραδείγματα τοῖς πολίταις ἐτίθεσαν, καὶ τοὺς μὲν τῷδε, τοὺς δὲ ἐκείνῳ προσένεμον, καὶ ἀπ' ἐκείνων ὠνόμαζον, ἢ ζώντων ζῶντας, ἢ τεθνηκότων καὶ χαλκαῖς ἀνεστηκότων εἰκόσι, Περικλέας, εἰ τύχοι, καὶ Ἀγησιλάους κατονομάζοντες. Έκάλουν δὲ τοὺς ἐπιλεγέντας ἥρωας, ἐπωνύμους δὲ τοὺς κατ' ἐκείνους ὠνομασμένους οὕτω καλεῖν ³⁾). Καὶ οἱ τοὺς νόμους εἰσηγούμενοι ἐπὶ τοῖς ἐπωνύμοις τούτοις ἐτίθεσαν ⁴⁾), καὶ πάντως ἐπ' ἐκείνοις ὡς ἐφορῶσι τὰ τῆς πολιτείας διώκοντι πράγματα.

Ο δὲ γραμματεὺς ἢ ὑπογραμματεὺς πράξεως εὐτελοῦς ἐστιν ὄνομα. Τοὺς γὰρ δικαστὰς ὑποτρέχων τὰς τῆς θέμαδος ἐσημειοῦτο φωνάς. Ενθεντοι καὶ Δημοσθένης ἐν ταῖς ἀντικρίσειν ἐπέσκωψε τῷ Αἰσχίνῃ τὸ ὄνομα ⁵⁾).

Ο δὲ ἀντιγραφεὺς ταύτᾳ μὲν ἔδρα τῷ ὑπογραμματεῖ, πλὴν ὅσον οὗτος κληρωτὸς ἄρχων ἐτύγχανεν

ῶν. Καὶ δσα ἡ βουλὴ διφέρει γράμματι ἐνσημανόμενος ἀντιγραφεὺς ¹⁾ ὠνομάζετο.

Κληρωταὶ δὲ ἀρχαὶ, πρόκτορες, ἐκλογεῖς καὶ ἀντιγραφεῖς ²⁾.

Τὸ μὲν οὖν τῶν ἀντιγραφέων δηλώσας ἔφθασαν οἱ δὲ ἐκλογεῖς παρὰ τῆς βουλῆς ἐκληροῦντο, ὅπηνίκα ἐν πολέμῳ ³⁾ καθεστηκότες τοὺς εὐπορωτέρους τῶν πολιτῶν ἔργανόν τινα κοινῇ συνεισενεγκεῖν ἔδει· καὶ οἱ τοῦτον ἐπιλεγόμενοι ἐκλογεῖς ὠνομάζοντο.

Οἱ δὲ πρόκτορες ἐπετειοφόροι ἦσαν, τὴν ἐνιαύσιον τῶν ὑποτελῶν συντελειαν τῷ δημοσίῳ συνεισκομίζοντες.

Ἡ δὲ τριττὺς νεωτέρων ὄνομα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔστι. Κλεισθένης γάρ τις, εἰς τριάκοντα μοίρας τὴν Ἀττικὴν ἀπασαν διανείμας, ἐπειδὴ τὸ μὲν αὐτῆς ἐπιθαλαττίδιον ἦν, τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ μέσου καθῆστο τῆς χώρας, τὸ δὲ παρὰ τὸ ἄστυ συνεστρωτο, δέκα μὲν μοίρας τῇ παραλίᾳ συντέτευχε, δέκα δὲ κατέστησεν ἐπὶ τὴν μεσόγειον, δέκα δὲ ἀστυνόμους ἐποίησε· καὶ τὸ τριτημόριον τριττὺς ὠνόμαστο.

Ἐπεὶ δὲ ἐν ταῖς ἀττικαῖς ἀναγραφαῖς καὶ τοῦτο ⁴⁾ τῶν πολλαχοῦ λεγομένων ἔστι, λουτροφόρον ἐπιθεῖναι τάφῳ, μηδὲ τοῦτο παρελθωμεν τοῦνομα. Ἀγγεῖον ὁ λουτροφόρος ἔστι τοῖς μήπω γεγαμηκόσιν ἐπὶ τὸ λοῦτρα παρακομίζομενον, συνοικήσασι δὲ παραθραυσμενον. Τῷ τοίνυν ἀγάμῳ καὶ ἀπαιδι τελευτήσαντι τουτὶ τὸ ἀγγεῖον τῷ τάφῳ ἐτίθετο σύμβολον ἄμα τῆς τε ἡλικίας καὶ τῆς ἀπαιδίας.

Τὸ δὲ ἐπ' ἐκφορᾷ δόρυ ἐξενεγκεῖν κατὰ τῶν

ἀποκτενόντων ἐλέγετο ἡ οὕτω νομιζομένων. Ἐπ' ἐκφορῷ γὰρ προϊόντες οἱ ἔκείνων κηδεσταὶ δύον λελογχωμένου ἐπὶ τῆς κλίνης ἐπέσειον, δεῖγμα τῆς ἀναιρέσεως ὅν¹⁾. εἶτα τὴν τοῦ φόνου γραφὴν εἰσῆγον καθ' ὃν φόντο· ἄλλως γὰρ γράφειν οὐκ ἐφεῖτο.

Τὸ δὲ τῶν κολακοειδῶν²⁾ ὄνομα ἀνετυμολόγητόν εστιν. Εἰσὶ δὲ οὗτοι ταμειοφύλακες, τὸ δικαστικὸν ἀπονέμοντες τοῖς ἐφειμένοις δικάζειν τριώβολον.

Ο δὲ ἐλληνοταμίας γενικὸν μὲν ἐστὶν ὄνομα, εἰς ίδικὴν δὲ κάτεισι πρᾶξιν. Άθηναῖοι γὰρ, ἐπειδὴ πρῶτον ταῖς νήσοις ἐπεβησαν θαλαττοχατίσαντες, φρόρους τοῖς νησιώταις ἐτεσίους ἐτάξαντο, καὶ τὸν φρολογοῦντα τὰ χρήματα ἐλληνοταμίαν³⁾ ὠνόμαζον.

Άριθμοῦσι δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ μηνὸς οἱ Ἀττικοὶ οὕτως. Τριακονθήμερον ἔκαστον τῶν μηνῶν οἴονται. Καὶ, εἰς τρεῖς δεκάδας τοῦτον διαιροῦντες, τὴν μὲν πρώτην τῆς πρώτης⁴⁾ δεκάδος νομηγνίαν ἐπονομάζουσι· τὰς δὲ ἔξης μέχρι τῆς δεκάδος, δευτέραν καὶ τρίτην, καὶ ἑνάτην⁵⁾ καλοῦσι. Μετὰ δὲ τὴν πρώτην δεκάδα ἀναστρέφουσι τοὺς ἀριθμοὺς, πρώτην ἐπὶ δέκα λέγοντες, καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ὁμοίως ἄχρι τῆς εἰκάδος. Τὴν δὲ εἰκάδα ὑστεραίαν δεκάδα φάσκοντες, γηράσκειν ὥσπερ ἐντεῦθεν τὸν μῆνα ἡγοῦνται, καὶ φασὶ πρώτην φθίνοντος καὶ δευτέραν φθίνοντος, καὶ ἑννάτην ὁμοίως. Τὴν δέ γε τριακάδα ἔνην καὶ νέαν ὀνομάζουσιν.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ τῆς δοκιμασίας ὄνομα πολὺ παρὰ τοῖς ἐλληνικοῖς συγγράμμασι, πρῶτον μὲν τοῦτο

ἐπὶ τῶν ἐπιτροπευομένων παιδῶν τίθεται. Ἡν γὰρ αὐτοῖς ὀῷτισμένος χρόνος, ἐφ' οὐ γενομένοις τοῖς ὀρφανοῖς νόμος παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τὰ πατρῷα λαμβάνειν, καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ τοιούτου χρόνου ἀκριβασμὸς δοκιμασία ἐλέγετο. Ἐπειτα κυριώτερον ἐπὶ τῶν εἰς ἀρχὴν εμβιβαζομένων ἢ λειτουργίαν πολιτικὴν ἡ δοκιμασία παρελαμβάνετο. Ἐδοκιμάζετο γὰρ ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ πρεσβευτὴς καὶ ὁ δρόδοῦχος καὶ ὁ ιεροφάντης, δῆπερ ἐστίν ἐξητάζετο εἰ προσήκων ἐστὶ τῷ πράγματι.

Τὸ δὲ ἐς Κυνόσαργες τόπου μέν ἐστιν ὄνομα· ἀπὸ δέ τυρος ίστορίας συντέθεται. Πάλαι μὲν γὰρ τοῖς νόθοις οὐδενὸς μετῆν οὔτε τῶν μετρίων, οὔτε τῶν πολιτικῶν Ἀθήνησι· χρησμοῦ δὲ Δελφόθεν ἐκδοθέντος τὸν ἐκ Διὸς καὶ Ἀλκμήνης τούτους ἐξευμενίζεσθαι, βωμόν τε ἀνεγηγέρκασιν Ἡρακλεῖ καὶ συντελειαν ἐπέτειον ἐπὶ ταῖς θυσίαις τούτῳ συνεψηφίσαντο. Ωνόμασται δὲ τὸ χωρίον ἐφ' οὐ τὸ ιερὸν ἴδρυτο Κυνόσαργες¹⁾). Τοῦτο δὲ νενόμισται δῆτι καὶ Ἡρακλῆς οὐκ ἐγγενής ἐστι θεός οὐδ' ἀγέννητος, ἀλλὰ πατρόθεν μὲν ἀπλοῦς, μητρόθεν δὲ σύνθετος καὶ νόθος εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ παράγραπτος. Διὰ τοῦτο φασὶν Ἀττικοὶ ἐς Κυνόσαργες συντελεῖν τοὺς νόθους.

Τῶν Ἀθηναίων ἀκούοντες ἐν τοῖς συγγράμμασι τοὺς μὲν ἄλλους θεοὺς διμιύντων ἀπλῶς, τὸν δὲ Ἀπόλλωνα προτιθέντων δῆτι πατρῷός ἐστι τὴν πόλιν²⁾), ταύτην ἴγεισθε τὴν αἰτίαν. Πρῶτον ἄνθρωπον ἐκ τῆς Ἀττικῆς γεγενῆσθαι νομίζουσιν, οἷον

συγγενομένου ἥλιου τῇ γῇ, ἡ φυσικώτερον ταῖς ἀκτί-
σι διαθάλψαντος καὶ τούτῳ τὸ ζῶον ἀπογεννήσαν-
τος. Ἐπεὶ δὲ ἐπώνυμον τοῦ ἥλιου τὸ τοῦ Ἀπόλλω-
νος ὄνομα, πατρῷον ἐντεῦθεν τὸν Ἀπόλλωνα ὅνται.

Τὰ δὲ ἀπατούρια ἔορτῆς μὲν ἔστιν ὄνομα ἐκ
τῆς ἀπάτης πεποιημένον· ἐξ ἴστορίας δὲ τοιᾶσδε ἔχει
τὴν γέννησιν. Ἐμάχοντο πρὸς ἄλλήλους ποτὲ Ἀθη-
ναῖοι τε καὶ Θηβαῖοι· καὶ, ὃ δὴ πολλάκις φιλεῖ ἐν
ταῖς μάχαις γίνεσθαι, τὸ τοὺς ἥγονοις αὐτοὺς
περὶ τῶν ἀμφισβητηθέντων πρὸς ἄλλήλους μονομα-
χεῖν, ἔδοξε καὶ τότε τοῖς βασιλεῦσι τὸν ὑπὲρ τῶν
στρατοπέδων πρὸς ἄλλήλους ἄρασθαι πόλεμον. Ἡγεῖ-
το δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων Ὑπερθύμοιτος ¹⁾, τῶν δὲ
Θηβαίων Ξάνθος ²⁾). Καὶ ἐπειδὴ τὸ μεταίχμιον
ἀποδέδεικτο, ὁ μὲν Ξάνθος αὐτίκα προσῆλθεν, ὁ δὲ
Ὑπερθύμοιτος ἀποδειλιάσας Μελανθίῳ τῷ παρασπι-
ζοντι τῆς τε βασιλείας καὶ τῆς μονομαχίας παραχω-
ρεῖ. Καὶ δὴ καταστὰς ὁ Μελάνθιος εἰς ἀγῶνα τῷ
Ξάνθῳ εὐθὺς δεινοπαθοῦντι ἐφέκει, δτι, δέον τὸν
Ξάνθον μόνον κατὰ συνθήκας διαγωνίζεσθαι, ὁ δὲ
καὶ συμμαχίαν ἐφέσπειαι ³⁾. ἐφ' ὃ τὸν Θηβαῖον
ὑπερεκπλαγέντα ἀπονεῦσαι τὴν κεφαλὴν ἵνα εἴ τις
ἔποιτο ἴδοι· καὶ οὕτως τὸν Μελάνθιον, ὕσαντα τὸ
δόρυ ἐπὶ τὰ καίρια, ἐκεῖνόν τε ἀποκτεῖναι καὶ τὸ
κράτος ἀνειληφέναι τῆς μάχης, καὶ ἐπετείου ἔορτῆς
ἀρξάμενον τοῦ συμβεβηκότος ἔνεκα, ἀπατούρια θεῖ-
ναι τῇ ἔορτῇ ὄνομα.

Τετραδιστὰς δὲ Ἀθηναῖοι φασὶν οἷς ἔλαχε βίος
ἐπίπονος καὶ ταλαιπωρος, σκληρότερον ἀφ' Ἡρακλέος

οὗτως αὐτοὺς ὀνομάζοντες. Τετάρτης γὰρ τοῦ μηνὸς οὗτος γεγεννῆσθαι ιστόρηται ¹⁾).

Τήθη καὶ τιτθὶς καὶ ἐπιτήθη· τοία ταῦτα ὄνοματα κατ' ίσαριθμων προσώπων λεγόμενα· πλὴν η τήθη τοσοῦτον ἀμφοῖν διῆλλακται, δύτι καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν τῆς μητρὸς μητέρα δηλοῖ ²⁾). τιτθὶς δὲ ή ἀδελφή ἔστι τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός ³⁾). ἐπιτήθη δέ ἔστιν ἡ τῆς τήθης μήτηρ ⁴⁾).

Πάτρια δὲ καὶ πατρῷα οὐ ταῦτα οἱ ὄγητορες οἴονται· ἀλλὰ πάτρια μὲν τὰ ἔθη καὶ τὰ νόμιμα καὶ τὰ μυστήρια καὶ τὰς ἔορτὰς ὀνομάζουσι, πατρῷα δὲ τὸν οἶκον καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ χρήματα ⁵⁾).

Ἐπιτελείωμα δέ ἔστι τὸ ἐπὶ τέλει τῶν μυστηρίων γινόμενον, μάλιστα δὲ Κόρης καὶ Αἵμητρος. Τοῦτο δὲ παμβεβηλόν ἔστι καὶ οὐδὲν δέομαι λέγειν.

Τὰ δὲ ὑποφύνια, οὐδὲν οὕτως εἴπω, τιμὴ αἷματός εἰσιν. Ἐδίδοτο ⁶⁾ γὰρ τοῖς τοῦ ἀπεκτονημένου κληρονόμοις ἢ ἀνταναιρεῖν τὸν ἀπεκτονότα ἢ τιμημα λαμβάνειν τοῦ φόνου. Τὰ οὖν ὑπὲρ τοῦ φόνου διδόμενα παρὰ τοῦ ἀπεκτονότος ὑποφύνια ὀνομάζεται.

Τὸ δὲ ἀνδρολήψιον ἀνδρῶν μὲν λῆψις ἔστιν, ως δῆλον ⁷⁾ καὶ τοῦνομα· νομοθέτου δὲ δόγμα ἐπὶ τοῖς ἀνηρημένοις Ἀθηναίοις ἐν τινὶ χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς. Τοῦ γὰρ ὑποπτευκότος ⁸⁾ φονέως τὴν γραφὴν φεύγοντος, τρεῖς τῶν ἐκείνω προσηκόντων ἀνήρουν οἱ δικασταὶ συλλαμβάνοντες, καὶ ἀνδρολήψιον τοῦτο κατωνομάζετο.

Ο δὲ Ἀρειος πάγος τὸ κάτιλιστόν ἔστι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δικαστήριον. Μέσον δὲ μύθου καὶ ἀλη-

θείας ἐστὶ τὸ ὄνομα. Ἐπεὶ γὰρ νιφετῶδες ὅρος ὁ τύπος ἐστὶ πάγος ἐλέγετο· ἐπεὶ δὲ ἐν αὐτῷ πρῶτος Ποσειδῶν "Ἄρει περὶ Ἀλιψόθιου προσέμιξεν, "Ἄρειος πάγος κατωνομάζετο. Καὶ οἱ ἐκεῖσε διαιτηθέντες ἐπ' ἄλλο δικαστήριον ἐφεῖναι οὐκ ἔδύναντο.

'Ο δὲ τριταγωνιστὴς οὐχ, ως δηλοῖ τοῦνομα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐστι. Τὸ μὲν γὰρ ὄνομα εἰς εὐφημίαν συντεθεῖσθαι εἰκάζεται, ἐπὶ ψύγῳ δε οἱ χοησάμενοι φαινονται. Αὐτίκα ὁ Δημοσθένης τριταγωνιστὴν τὸν Λισχίνην ἐπισκώπτων φησὶν ¹⁾, ὃς οὐδὲν ἄπαξ ὑπὲρ Ἀθηναίων ἡγωνισμένος ἥριστευκεν· οὐ γὰρ στρατηγεῖν, ἀλλὰ ὥητορεύειν εἴλετο. Τίθεται γοῦν τοῦνομα κατὰ τῶν ἐν ταῖς τραγῳδίαις ὑποκριτῶν, ὅπόταν Κρέοντας μιμῶνται καὶ Ἀγαμέμνονας καλλι μὲν ἄριστα τὸ ἥθος ἔξομοιώσωνται πρὸς τοὺς ἥρωας πρωταγωνισταὶ ὄνομάζονται, ἦν δὲ μὴ, δευτεραγωνισταὶ· ἦν δὲ πάντη ἀδοκίμως ὑποκριθῶσιν, ἐν τῇ τρίτῃ τάξει καταριθμοῦνται.

Περὶ δὲ τοῦ πέμπτου μέρους πολλάκις λεγομένου παρὰ τοῖς ὥητορσιν, εἰπεῖν ἀναγκαῖον δτι, πεντακοσίων δικαζόντων παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τριάκοντα καὶ δέκα, αἱ ψῆφοι τῶν κεκοιμένων ποτὲ μὲν ἴσοι, ποτὲ δὲ παρὰ τοῦτο ἐγίνοντο, καὶ νόμος τὰς πλείους κρατεῖν. Εἰ δὲ ὁ κατηγορηκὼς τοιοῦτος παρὰ τοσαύτας ψήφους ἐγένετο ὅσον μὴ τὸ πέμπτον λαχεῖν, ἥτιμωτο καὶ πάντη καταδειήτητο, καὶ αὐθις κατηγορεῖν οὐκ ἔδεδοκτο ²⁾.

Τὰ δὲ ἀμφιδρόμια ἐπιτοκίδιος ἐστιν ἔορτὴ, ἐν ᾧ χορεύοντες οἱ ἐπιτήδειοι τῇ γεννησαμένῃ ³⁾ ἐκατέ-

ρωθεν τοῦ παιδὸς δρχοῦνται τε καὶ συντρέχουσι.
Καὶ ἀμφιδρόμια τὸ πραττόμενον λέγεται.

Τὸ δὲ εὖ οἶ, ὕις, ἄτις, ὕις ¹⁾), συνθήματα ὄνομάτων ἔστι βαρβαριζόμενα ἐπὶ τελεταῖς. "Εστι γὰρ οἱ μὲν ἄτις τῇ φρυγίᾳ γλώσσῃ ὁ Ζεὺς, τὸ δὲ ὕις εὐχτικόν ἔστι, τὸ δὲ σάβα ἐθνικόν· ως τὴν ὅλην εὐχὴν τοιαύτην εἶναι· «ὕις ὡς ζεῦ σαβάζει ὕις.» Οἱ μὲν γὰρ εὖ οἱ φασὶ λέγεσθαι, οἱ δὲ, εὖ βοῖ. Τὸ μὲν εὖ οἱ ἐλληνικώτερόν ἔστι, τὸ δὲ εὖ βοῖ βαρβαρικώτερον κατ' ἔλλειψιν τὸ εὖ ὕις Βοιωτοῖς. Τῶν δ' ἐν μυστηρίοις ἐλληνικοῖς λεγομένων καὶ γραφομένων οὔτε τὰ δινόματα ἀπακριβοῦν δεῖ, οὔτε τὰ γράμματα. Οἱ γὰρ πάλαι τὰ συνθήματα ἔξενρηκότες ἐκ τινος δαιμονίας ἐπιβουλῆς ἀνερμήνευτα ταῦτα καταλειπασιν, ἵσως καὶ αὐτοὶ ἀγνοήσαντες τούτων τὴν δύναμιν διὸ καὶ εἰς ἡμᾶς ἔξήρχεσαν ²⁾ φωναὶ τέ τινες καὶ γράμματα ἔνια, τὰ μὲν ἔοικότα τοῖς σημείοις τῶν τάσεων, τὰ δὲ ἀτακτότερον ἐκτεθειμένα. Καν μὲν ἔξελληνίσῃ τις ἢ τὴν φωνὴν ἢ τὸ γράμμα διαρρηθῶν ἢ ἐπιδιορθούμενος, ως ἐν ταῖς Φιλοκαλίαις Ὡριγένους ἀναγέγραπται, ἀσυμπαθῶς πρὸς τὸ ἐκκείμενον καὶ ἐρεῖ καὶ γράψει, οὐδ' οὔτως ως ἔχει συμπεπνιγμένως ἐκφωνήσει, ἢ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀκόλουθον γράψει, δράσειε τι ἢ πνεῦμα ἔνυλον ἐκκαλούμενος ³⁾ ἢ τὸ φλεγματίνον καταμαγεύων τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος. Τὰ γάρ τοι ὑλικὰ πνεύματα καὶ ώνδμασται, ως τῶν φιλοσόφων ἔνιοι φασὶ, καὶ τὰ στοιχεῖα τῶν δινομάτων τούτων γεγράφαται· πρὸς ἣ δὴ κατὰ φύσιν λεγόμενα ⁴⁾ ἐκεῖνα φασὶν ἐφελκεσθαι.

Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτων μὴ πλείω ὑμῖν· ἔστι δέ τι παρὰ Ἀττικοῖς καὶ ἔνυμμαχικὸν ¹⁾ γραμματεῖον λεγόμενον. Ἡν δὲ τοῦτο ἐν ᾧ τοὺς ἡλικίαν ἔχοντας τῶν ἀστῶν πρός τε πρεσβείαν καὶ στρατηγίαν, ναυαρχίαν τε καὶ τριηραρχίαν, οἱ ποντάνεις ἀνέγραφον, πατρόθεν ἐξ γενεᾶς ἔκαστον ἀναγράφοντες. Καὶ, δέον στρατηγοὺς προχειρίζεσθαι ἡ ταμίας, τῶν ἀναγεγραμμένων οὓς ὅν βούλοιντο ἐπὶ τῶν διοικήσεων ἔταττον. Ληξιαρχικὸν δὲ γραμματεῖον ἐλέγετο· γραμματεῖον μὲν ὅτι δημόσιον ἦν συμβόλαιον τῆς πόλεως· ληξιαρχικὸν δὲ, ὅτι σύμπασι αἱ ἀρχαὶ, αἱ τε χειροτονηταὶ καὶ οἱ κληρωταὶ, ἐκεῖσε πατέληγον ²⁾.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΚΑΙΝΩΝ ΔΟΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΡΩΜΑΙΣΤΙ ΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ *.

Ἀδριάνειον δόγμα, δπερ βούλεται τὸν καλῆ πίστει νομέα μήτε κερδαίνειν, μήτε ζημιοῦσθαι ³⁾.

Ἀκονίλιος νόμος, ὁ περὶ ζημίας, ἀπὸ Ἀκονίλιου δημάρχου ⁴⁾.

Ἀφνεϊάνειον δόγμα καὶ Ἀδριάνειον ἄμφω ἀναιρεθέντα ⁵⁾.

Ατίλιος νόμος ¹⁾ ὁ κωλύων τὰ κλοπικά οὐσου-
καπιτεύεσθαι.

Αγράριος νόμος ²⁾, κατὰ τῶν ἀποκινούντων
λιθους ὄριαίους, δούλους κεφαλικῶς τιμωρῶν, ἐλευ-
θέροις δὲ ποιηὴν ἐπάγων ἐκάστῳ δρῷ νούμμους πεν-
τήκοντα.

Βισελινος νόμος οὗτος ἐτιμώρει τοὺς ἀπελευ-
θέρους ποιήσαντας τὰ τῶν εὐγενῶν χωρὶς αἰτήσεως
χρυσῶν δακτυλίων ἀνηρέθη δὲ ὑπὸ τῆς οῃ' νεαρᾶς ³⁾.

Βωκώνιος νόμος ⁴⁾ οὗτος ἐβούλετο πλέον λαμ-
βάνειν τὸν ληγατάριον τοῦ κληρονόμου.

Δασονυμιάνειον ⁵⁾ δόγμα, κελεῦν, ἐάν τις χρεω-
στῶν ἐλευθερίαν φιδεῖκομισσαρίαν εἴτουν ὑπὸ δρον ἦ
ὑπὸ αἴρεσιν εὐλόγως ἀπολιμπάνηται, ἡ μὲν ἐλευθε-
ρία ἵνα προχωρῇ, αὐτὸς δὲ μὴ ἐκπίπτῃ τοῦ πατρω-
νικοῦ δικαίου.

Τούλιος νόμος, ὁ περὶ μοιχείας καὶ στούπρου ⁶⁾
καὶ καθοσιώσεως ⁷⁾, καὶ περὶ βίας ἐνόπλου ἢ χω-
ρὶς δπλων ⁸⁾, καὶ περὶ ιεροσύλων καὶ δωροληπτῶν ⁹⁾,
καὶ ἐτέρων.

Τουνιάνειον δόγμα περὶ ἐλευθερίας φιδεῖκομισ-
σαρίας, ἥτοι ὑπὸ αἴρεσιν ἢ δρον.

Τούνιος νόμος, κωλύων οὐσουκαπιτεύεσθαι τὰ
βιπόσεσα ¹⁰⁾ νεμηθέντα.

Κλαυδιάνειον δόγμα, παρέχον τῷ ἀνήβῳ μέχρι¹¹⁾
τῆς ἥβης διακατοχῆν ¹¹⁾.

Κορνίλιος νόμος, ὁ περὶ πλαστοῦ ¹²⁾, περὶ φο-
νευτῶν, περὶ φαρμακῶν ¹³⁾ καὶ γοήτων ¹⁴⁾.

Ἐστι δὲ καὶ νόμος *Κανίνιος* καὶ νόμος *Καλβισ-
άνειος*.

Λαογιτιάνειον δόγμα, περὶ Λατίνων ἀπελευθερίας ¹⁾.

Λιβανιάνειον δόγμα, κελεῦον ἀτιμοῦσθαι τοὺς πλαστογράφους.

Λικίνειος νόμος, κωλύων τὸν κοινωνὸν ἐκποιεῖν τὸ ἴδιον μέρος τινὶ δυνατῷ ²⁾.

Μόδεστιάνειον δόγμα, νομοθετοῦν ³⁾ *τοῖς ζητοῦσι τὸν φυγάδα δοῦλον δίδοσθαι βοήθειαν παρὰ τῶν στρατηγῶν εἰς τὴν τούτου ὀνεύρεσιν.*

Μακεδονιάνειον δόγμα ⁴⁾, *ἀντιβαῖνον τοῖς δανείσασιν ὑπεξουσίᾳ.*

Νικιάνειον δόγμα, ὅπερ ἐκέλευε μηδέποτε μεταφέρεσθαι τοὺς ἀπελευθέρους εἰς εὐγένειαν ⁵⁾.

Ορφιτιάνειον δόγμα, παρέχον τοῖς παισὶ νόμιμα δίκαια εἰς τὴν τῶν μητέρων διακατοχῆν ⁶⁾.

Πάπειος νόμος, κωλύων δεσπόσαι τὸ βιπόσεσον δι' οὐσουκαπίωνος ⁷⁾.

Πομπίγιος νόμος, περὶ πατροκτόνων ⁸⁾.

Πηγασιάνειον δόγμα, κελεῦον τὸν ἀξιωθέντα κληρονομίαν ἀποκαταστῆσαι παρακολούτειν τὸ τέταρτον, καὶ ὑποκαθιστᾶν ἐννεαούγγιον, τὰς δὲ ἀγωγὰς ἐξ δικού κλήρου ἔχειν τὸ δὲ Τριβελιάνειον διεῖλε ταύτας ⁹⁾.

Πριβιλιάνειον δόγμα καὶ Τουρπιλιάνειον ¹⁰⁾.
Τούτῳ ὑποπίπτει ὁ ἐγγράφως ἐγγύας δεδωκὼς καὶ ποιήσας τινὰ κατασχεθεῖν χωρὶς ἀβολιτίονος ¹¹⁾.

Ρουβριάνειον δόγμα, περὶ φιδεῖκομισσαρίας ἐλευθερίας ¹²⁾.

Ρέγειος νόμος ¹³⁾, *ὁ κωλύων ταφῆναι τὴν ἐν τῷ τίκτειν θανοῦσαν, ποὺν ἐκδῦναι τὸ βρέφος.*

Σιλιάνειον δόγμα, περὶ τοῦ δεῖν ἐκδικεῖσθαι τὸν βιασίως ἀναιρεθέντα παρὰ τῶν ιδίων κληρονόμων ¹⁾.

Σέντειος νόμος ²⁾, κωλύων τοὺς ἐπὶ βλάβῃ τῶν δανειστῶν ἐλευθερίας.

Τερτυλιάνειον δόγμα, παρέχον ταῖς μητράσι νόμιμα δίκαια εἰς τὴν τῶν παιδῶν διαδοχήν ³⁾.

Τριβελιάνειον δόγμα, περὶ φιδεῖκομισσαρίων ἀγωγῶν ⁴⁾.

Φάρειος νόμος, περὶ ἀνδραποδιστῶν ⁵⁾.

Φαλκίδειος νόμος, ὁ πρόδηλος ἐξετεθῆ δὲ ὑπὸ Πουπλίου Φαλκίδιου δημαρχοῦντος. Βούλεται δὲ λαμβάνειν τὸν κληρονόμον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ διαθεμένου τέσσαρας οὐγγίας ⁶⁾.

Καὶ τὰ μὲν περὶ δογμάτων κατὰ στοιχεῖον ταῦτα. Τὰ δὲ περὶ τῶν δνομάτων ἀγαγκαιότερα ώσαύτως ⁷⁾ ἐντεῦθεν.

Ἄδνάτος ⁸⁾, ὁ ἐξ ἀδέρενογονίας ἡμῖν συναπτόμενος.

"Ακτους ⁹⁾, ὁδὸς δι' ᾧ δυνατὸν διέρχεσθαι μετὰ ὑποζυγίου ἢ ὄχιματος.

Βίτιον ¹⁰⁾, ψύγος, ἐλάττωμα, αἴτιον.

Βρουμάλειον ¹¹⁾, χειμέριοι ἔορται.

Βελλιάνειον δόγμα ¹²⁾, βοηθοῦν ταῖς γυναιξὶν ἐνύχοις γεγενημέναις ὑπὲρ ἔτερων.

Γραικὸς, ὁ Χαλδαῖος, Ἐλλην ¹³⁾.

Δόττα ¹⁴⁾, ὁ κατοικίδιος αἴλουρος.

Γένεια, αἱ σιαγόνες.

Δέκρετον, ἀπύφασις βασιλέως μεταξὺ δύο μερῶν παρ' αὐτῷ δικαζομένων.

Δεῖγοφικιόσο ¹⁾. μέμψις κατὰ διαθίκης ἐόρω-
μένης μὲν τῇ ἀκριβείᾳ τῶν νόμων, ἀκαθηκούσης δὲ
ἀπὸ τοῦ φόβου.

Δινάριον, σταθμὸς νομίσματος.

Δίγεστον, τὸ ιθυνθὲν καὶ κατὰ τάξιν γραφέν.

Δεπορτάτιο, ἡ ἐκφορὰ καὶ ἀπαγωγή.

Διακατοχὴ, δίκαιον τοῦ εἰσιέναι καὶ ἀπαιτεῖν
ἥτοι διακρατεῖν τὴν περιουσίαν τοῦ τελευτίσαντος
καὶ, κἄν μηδὲν ἡ σωματικὸν τῇ κληρονομίᾳ, ὅμως
καλῶς λαμβάνομεν αὐτῆς τὴν διακατοχὴν· ἀσωμάτου
γάρ ἔστι κτῆσις μᾶλλον ἥπερ σωματικῶν.

Ἐπιστολὴ, ἀντιγραφὴ βασιλέως πρὸς ἄρχοντος
ἀναφοράν.

Τὸ ἔξοντινέντι ²⁾ τρεῖς ἡμέραις δηλοῖ.

Ἐξτραορδινάριοι· οἱ μὴ κατὰ τάξιν προερχόμε-
νοι, ἀλλὰ κατὰ περίστασιν πράγματος.

Θλιβίας ³⁾, ὁ παρὰ τῆς μητρὸς ἢ τῆς τροφοῦ
θλίψιν τῶν γονίμων ὑποστάς.

Ἴμποτέστατε ⁴⁾. ἡ ἄκρα ἔξουσία ἡν̄ ἔχομεν κα-
τὰ τὸν πολιτικὸν νόμον εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν, κατὰ
δὲ τὸν ἐθνικὸν, εἰς τοὺς δούλους.

Ἴδικτον ⁵⁾, πρόγραμμα.

Ἴμβετα ⁶⁾, τὰ βασταζόμενα.

Ἴνλατα ⁷⁾, τὰ ἔμψυχα.

Ἴνδιξ ⁸⁾, ἡ ἐρμηνεία.

Ἴοῦστος, ὁ δίκαιος.

Ἴντεντιο, ἔντασις ⁹⁾, ὁρμή.

Ἴους ¹⁰⁾, τὸ δίκαιον.

Ἴκαπιτα ¹¹⁾ κατὰ κεφαλῆν.

Κάπιτις διαιρουτίων ¹⁾, πάθος ἐκ περιστάσεως νόμου κατάστασιν ἀμεῖβον ἢ ἐλαττοῦν τοῦ πάσχοντος.

Λεγεὼν, φάλαγξ στρατιωτῶν.

Λεγισακτίων ²⁾, ἡ ἐνβίκτη παραχώρησις τῆς δουλείας.

Λεγάτον ³⁾, πρεσβεῖον.

Οὐρβανὸς ⁴⁾, ὁ φύλαξ τῆς πόλεως.

Πλεσβίζιτον ⁵⁾, δήμου ψήφισμα.

Ποστλιψόνιον ⁶⁾, δίκαιον ὑποστροφῆς.

Πραεουδίκιον ⁷⁾, τύπος ἀπὸ ἵντερτίονος μόνης συγκειμένος ⁸⁾.

Προνέρεδε ⁹⁾, ὁ νομίζων ἐαυτὸν εἶναι κληρονόμον.

Προποσέσορε ¹⁰⁾, ὁ βίαιος ἄρπαξ.

Πεκούλιον ¹¹⁾, οὐσία φυσικῶς προσκεκληρωμένη ἐπεξουσίοις ¹²⁾.

Πάκτον ¹³⁾, συμπεφωνημένον πόσσον.

Ρελεγατίων ¹⁴⁾, ἡ ἔξορία.

Σεννάτον ¹⁵⁾, ἡ γερουσία.

Σάκτον ¹⁶⁾, τὸ ἀπηλλαγμένον ὕβρεως.

Σχολαῖα νομὴ, ἡ ἀστασίαστος.

Σεπαρατίων ¹⁷⁾, ἡ φυλακὴ τῶν κληρονομιῶν πραγμάτων διὰ τὸν κληρονομιῶν δανειστήν.

Σουπέρσωρ ¹⁸⁾, ὁ διάδοχος.

Σατισφάκτιο ¹⁹⁾, ἡ ίκανοδοσία.

Τάκιτον ²⁰⁾, τὸ μὴ γινωσκόμενον ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς διαθήκης.

Τίτλος ²¹⁾, ἡ προγραφὴ τοῦ ἀξιώματος.

Τρακτάτον ²²⁾, ἀτακάθαρσις ²³⁾, σύνοψις, ἐπιτομή.

Τριβουνάλιον ¹⁾, δικαστήριον.

Φάκτον ²⁾, τὸ ἔργον, ἡ πρᾶξις.

Φραγέλιον ³⁾, ὁ ἐπιπεπλεγμένος ἴμας.

Αὔτη μὲν καὶ ἡ τῶν δνομάτων κατὰ στοιχεῖον ἔξηγησις. Ερμηνευτέον δέ σοι καὶ ταῦτα τὰ δνόματα.

"Ιους κίβιλις Ῥωμαινάρονμ ⁴⁾, ἥτοι νόμιμα πολιτικὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων νομοθεσίας.

Λεγισάκτιο ⁵⁾, νόμιμος ἀγωγή.

Πλέβις ⁶⁾, ὁ χυδαῖος.

Κονστιτούτας ⁷⁾, αἱ διατάξεις τῶν βασιλέων, διαιρούμεναι εἰς δέκατον, εἰς ἑδκτον, εἰς ἐπιστολήν.

Ῥέσπονσον, ἡ τῶν σοφῶν ἀπόκρισις ⁸⁾.

Καὶ ταῦτα μέν σοι τῶν ἐπὶ μνήμῃς κειμένων ἡμῖν. Οἶσθα γὰρ ὡς οὐδέν ἐστι τῶν γεγραμμένων ἡμῖν ἦ δυνατόν τινας συγγεγραμμένων ὃ μὴ ἐσχεδίασται· ὅθεν οἱ πλείους τῶν ἐκλαμβανόντων τὰ ἴμετερα σχέδια δελταρια, τὰς διφθέρας ποιοῦντες, εὐθὺς ἔχοντες βιβλία τὰ γεγραμμένα. Καὶ πλείστοις μὲν ἐντύχοις ἡμετέροις βιβλίοις ὡν δύδοηκοστὸν οἷμαι τοῦτο εἶναι. Τὰ δὲ πλεῖστα ὡν ἡρμηνεύκαμεν ἢ δυνατόν τινας συνεχράψαμεν ἐν εἰληταρίοις ⁹⁾ ἔτι κεῖται τοῖς πλείοσι· τὰ δὲ πλεῖστα καὶ διέφθαρται ὥσπερ ἡ τῆς συμπάσης φιλοσοφίας ἐπὶ τὸ σαφὲς μεταποίησις, καὶ δύσα περὶ τοὺς καθ' ἡμᾶς ἐπραγματευσίμεθα βασιλεῖς ¹⁰⁾. τὰ δὲ ἄλλα ἀπὸ τῶν βιβλίων αἵτις ἀναλέγοιο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΕΜΜΑΤΟΣ ΟΥ ΠΕΠΟΝΘΕΝ.*

Ἡ τοῦ μύθου κάμηλος ¹⁾ περὶ κέρατος ἐξελιπάρει θεύν· τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ὥστο ἐλλελεῖφθαι τῷ καλλεῖ καὶ τῷ μεγέθει αὐτῆς, καὶ εβούλετο καὶ τοῖς ἐκ τῶν κροτάφων κέρασι καλλωπίζεσθαι. Ἀλλ' ὁ θεὸς, μισήσας τῆς ὑπερηφανίας αὐτὴν, ἀφείλετο καὶ τοῦ δφθαλμοῦ, ἵνα ἡ αἰσχίων παντάπασι.

Τοιοῦτόν τι καὶ αὐτὸς, Καῖσαρ ὑπέρτιμε ²⁾, πέπονθα· καὶ ζητῶν προσθήκην ἄρασθαι τοῖς ἐμοῖς χρήμασι καὶ τῶν προσόντων ἐστέρηματι. Ἀπόλωλε γάρ μοι τὴν χθὲς ἡμέραν ὁ θησαυρὸς γέμων τριακοσίων στατήρων, καὶ ἀπόλωλε θαυμασίως. Οἱ μὲν γὰρ Χριστὸς εἰς ἄδην κατεληλυθώς ³⁾ οὐ πρὶν τὰς αἰχμαλώτους ἐκεῖθεν ψυχὰς ἀνεῳδύνσατο, εἰ μὴ τὸ φρούριον ταύταις πέριξ κατέσκαψε καὶ τὰς τοῦ δεσμωτηρίου συνέθλασε κλεῖς· ὁ δὲ σεσυληκὼς τὰ ἔια, ὥσπερ φασὶ τοὺς δράκοντας ταῖς ἀναπνοαῖς τὰ πόδια κείμενα ἔλκειν ⁴⁾, οὕτω κάκεῖνος ἀναπνεύσας ἀφανῶς τοῦτον ἐσύλησεν, οὐ τοῖχον διορύξας, οὐ θυρίδα περιελὼν, οὐ κλεῖν ἀφελών. Ἐγὼ μὲν οὖν ἐθαύμαζον ὅπως καὶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν εἰσελήλυθεν ὁ Χριστὸς ⁵⁾, καὶ ἐδύκει μοι τὸ πρᾶγμα παράδοξον· οὗν δὲ ἀφεὶς ἐκεῖνο, ἐκπέπληγμα τοῦτο.

‘Ο Ραψίνιτος¹⁾ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐγεγόνει, καὶ, δοξαν αὐτῷ, φυλακὴν τοῖς χρήμασιν ἐπενόησε καὶ τι φρούριον αὐτῷ φύκοδόμητο ἀκοιβέστατον εἰς ἀσφάλειαν. Ἀλλ’ δ’ γε οἰκοδομήσας τὸ δόμημα ὥγχοῦ πρὸς τοῖς θεμελίοις εὔκυλιστον λίθον καὶ κυλίνδρῳ παρόμοιον προσηρμόσατο· εἰσῆι γοῦν ἐκεῖθεν καὶ ἔξῆι· καὶ ἦν αὐτῷ ἡ τοῦ βασιλεῶς ἀσφάλεια ἐλευθερία πρὸς τὸ πλούτεῖν. Ἐμοὶ δὲ ἡ τοῦ χρήματος φυλακὴ οὐδὲν εἶχε τοιοῦτον κλέμμα· ἀλλ’ ὥσπερ ὁ τοῦ μύθου Βοὸς ἥρπασεν ἀφανῶς τὴν Ωρείθυιαν, κόρη δὲ αὕτη ἀπαλῇ καὶ καλῇ· οὕτω τις καὶ τὸν ἐμὸν θησαυρὸν ἀπαρκτίας ἔξεφρόησεν ἄνεμος. Καὶ νῦν ἐλεύθερος σοι τῷ ὅντι καὶ φιλόσοφος γέγονα, πεδης ἀπολελυμένος χρυσῆς²⁾). Ἐγὼ καὶ τῶν γυναικῶν δσαι τοὺς βραχίονας χρυσοῖς κύκλοις καταδεσμοῦσι, καὶ περιδεράσιοις τὸν τράχηλον κατασφίγγουσιν, ἐν δεσμοῖς ἥγημαι καὶ τῆς ἀνάγκης οἰκτείοω· τρόπον οὖν τινα καὶ αὐτὸς τοῖς δεσμώταις συνηριθμούμην, καὶ κατεχωντύμην οὐ τὰ χρήματα ἔκειτο.

Ἀλλ’ ἐντεῦθεν μὲν ἥλευθέρωμαι· τῷ δὲ συνήθει πάθει ἔάλωκα, καὶ πολλαῖς ἡ γαστὴρ ταῖς ὀδύναις βάλλεται. Ἀλλά μοι, Καῖσαρ, μὴ πολλάκις, μηδὲ πολλὰ ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων ἐλευθερίᾳ τέρποιο τε καὶ συναγάλλοιο. Ἐβουλόμην γὰρ ἔκείνως δεδεμῆσθαι ἦ³⁾ οὕτως ἀπολελῦσθαι. Οὐχὶ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἐξ ὀστῶν συγκείμενον καὶ σαρκῶν ἀλγοῦμεν ἀποδυόμενοι⁴⁾; εἰ δὲ γεώδους σκῆνους⁵⁾ ἀπολυόμενοι ἀγνώμεθα, πῶς οὐκ ἄν αὐτὸς, χρυσὸν τοσοῦτον ἀφηρημένος, εἰκότως ἀγανακτοίην,

ὑπὲρ οὖ τὰ ἔσχατα οἱ μεταλλεύοντες τοῦτον πάσχουσιν; οὐ μέμφομαι τὸν σεσυληκότα δύτι μου τοῦ χρυσοῦ πέπωκε νάματος, ἀλλ' δύτι ἀκοιβῶς ἥδει τὰς χρυσᾶς μοι πάντοθεν ἀποπεφρωγμένας πηγάς. Ὁ Ζεὺς ἐρῶν τῆς Ιανάης ἄλλῳ μὲν οὐδενὶ, χρυσοῦς δὲ γενόμενος, ἐράσμιος αὐτῇ ἔδοξε. Καὶ τοῖς Αἰθίοψι δὲ νόμος, ἐπειδὴν οἱ πατέρες βούλοιντο τοὺς παῖδας κολάσαι, χρυσῇ πέδῃ τούτους παρηγορεῖν¹⁾. οὔτως ἔστιν ἐπέραστος ὁ χρυσός. Ἀλλ' εἰ μὲν ἀντλοίη τις αὐτὸν, τάχα οὐκ ἄχθοιτο ἀπαντλούμενος²⁾. εἰ δὲ συλλέγει τε καὶ συντίθησιν, ώς ἡ χελιδὼν τὴν καλιὰν πολλοῖς καὶ πυκνοῖς κάρφεσιν, εἴτα δὴ ἀφαιροῖτο, οὐ φορητὴν τὴν ζημίαν ἢγηται. Ἀλλ' ἐγώ σοι καὶ οὔτως ἔχων φιλοσοφῶ, ναὶ νὴ τὴν ἔμὴν ἐν σοὶ καύχησιν, καὶ τοῦτο μόνον ἐπαχθὲς ἢγημαι, δύτι μοι τῶν θεραπόντων τινὲς ὑπωπτεύθησαν, καὶ οὕτε τὰς συνήθεις αὐτοῖς φωνὰς διαλέγομαι, δθ', δπερ εἴωθα, συμμειδιῶ καὶ χαριεντίζομαι, ἀλλ', ὕσπερ ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας οἱ μῖμοι, μεταποιοῦμαι τὸ πρόσωπον.

Μὴ οἶου δὲ ἐξεπίτηδές σοι ταῦτα γεγραφέναι, ἵνα μοι κοινωνήσῃς τοῦ κλέμματος· μὴ οὔτως σε τεχνικῶς ἀγαπήσαιμι! δύτεν καὶ τὰ φρικωδέστατα ἐπαρθμαί σοι, εἰ τοῦτο ἐνθυμηθείης, μὴ δύτι γε καὶ πρᾶξαι θελήσειας· οὔτως ὅναιο τῆς τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ³⁾ ἐμψύχου ψυχρότητος· ἐπεὶ, ἵνα σοι τάληθὲς ἐρῶ, τὸ προχειρύτατον βαλάντιον κέκλεμμαι· τὸ παλαμναῖον δὲ καὶ βαρύτερον, καὶ ὁ πρὸς ἔξωνησιν κτήματος ἀφωσίωμαι, ἐνδοτέρῳ τοῦ τοίχου φυλάττεται.

Tί ποτε οὖν σοι τοῦτο γεγράφηκα; ἵν' ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔμοῖς ἐντρυφῶ, εἴτε κρείττοσιν εἴτε χείροσιν, οὐκ ἐπαγαλλόμενος τοῖς ἔμοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλὰ τοῖς περὶ τούτων ἡδύμενος γράμμασιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΤΑΞΕΩΣ *.

Φιλοσόφῳ δὲ οὐ πολεμητέον μὲν, ἐπιστατέον δὲ καὶ πολέμοις καὶ στρατοπέδοις· καὶ διαιρετέον τὴν ἡθροισμένην εἰς μάχην πληθὺν εἰς πεζικὴν τάξιν καὶ εἰς ἵππικὴν, καὶ τὴν μὲν πεζικὴν ὑποδιαιρετέον εἰς ὄπλιτας, εἰς πελταστὰς καὶ εἰς ψιλοὺς, τὴν δὲ ἵππικὴν εἰς δορυφόρους, εἰς τοὺς λεγομένους Ταραντίνους οἱ μόνῳ χρῶνται τῷ δι' ἀκοντίων ἀκροβολισμῷ, καὶ εἰς ἵπποτοξύτας· καὶ ποιητέον συμμέτρους τῷ ἀριθμῷ τοὺς εἰς πόλεμον ἐξαγομένους, ὥστε δύνασθαι τὸν στρατηγὸν εὔκόλως μετασχηματίζειν τὴν φάλαγγα εἰς τε διπλασιασμοὺς καὶ πολλαπλασιασμοὺς, καὶ ὅσαι ἄλλαι τάξεων καὶ σχημάτων μεταβολαι.

Καὶ ἐπαινετέον αὐτῷ τὸν ἀριθμὸν τῶν πεζῶν ὄπλιτῶν, εἰ χιλιάδες εἶν τεκαὶς καὶ τριακόσιοι δύδοικοντα τέσσαρες· οὗτος γὰρ ὁ ἀριθμὸς εἰς δυάδας διαιρούμενος μέχρι μονάδος ἴσαι τὰ διαιρούμενα δείκνυσι ^{1).}

Καὶ συντακτέον τοὺς τοιούτους ὄπλιτας κατὰ λόχους, οὓς καὶ στίχους κατονομάζουσι. Καὶ τοῦ λόχου ὁ μὲν πρῶτος ἴστάμενος λοχαγὸς καὶ πρωτοστάτης αὐτῷ καλεῖσθω· ὁ δὲ τελευταῖος, οὐδαγός· ὁ δὲ μέσος, ἡμίλοχίτης.

Ποιητέον δὲ αὐτῷ καὶ συλλοχισμὸν ἵτοι παράθεσιν λόχου πρὸς λόχον κατὰ πλευρὰν ἢ ἐπιλοχισμὸν εἰς ὀλοκλήρους λόχους ἔτερους ἐπιτάττοντι· ἐξ ὧν ποιητέον αὐτῷ καὶ διλοχίτας καὶ τετράρχας καὶ ταξιάρχας καὶ συνταγματάρχας καὶ φαλαγγάρχας, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς στρατηγίας ὀνόματα.

Καὶ συντακτέον τὴν φάλαγγα κατὰ διαφύρους ἀποτομάς. Κλητέον δὲ αὐτῷ ἀπὸ τῆς μέσης ἀποτομῆς τὸ μὲν δεξιὸν δλον τῆς φάλαγγος κέρας δεξιὸν, τὸ δὲ εὐώνυμον, κέρας ἀριστερόν.

Τακτέον δὲ αὐτῷ τὴν φάλαγγα, ποτὲ μὲν ἀραιοτέραν, ποτὲ δὲ πυκνοτέραν, ὡς ἡ χρεία δοκιμάσοι. Καὶ, ἀραιοτέρας μὲν τασσομένης, ἔχετω ἕκαστος ὄπλιτης πήχεις τέσσαρας· πεπυκνωμένης δὲ, πήχεις δύο· ἐν δὲ τῷ συνασπισμῷ πῆχυν ἔνα.

Ἐπισκεπτέον δὲ αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ μήκους τῶν δοράτων, καὶ τῆς τούτων ἐκτάσεως καὶ κατοχῆς. Δεκατεσσάρων γάρ τούτων πηχῶν ἔχοντων ἐπέκτασιν, οἱ μὲν δύο πήχεις παρὰ τοῦ λοχαγοῦ κατεχεσθωσαν· οἱ δὲ δώδεκα προβεβλήσθωσαν ἐμπροσθεν τῆς φάλαγγος.

Τῶν μὲν οὖν πεζῶν ὄπλιτῶν οὗτος ὁ ἀριθμὸς καὶ τοιαύτη ἡ σύνταξις· τοὺς δέ γε ψιλοὺς ἡμίσεις συναθροιστέον αὐτῷ τῶν ὄπλιτῶν, καὶ τοὺς αὐτοὺς

ποιητέον κάνταῦθα λόχους, πλὴν τῆς ἡμίσειας μερίδος.

Τὰ δὲ ὄνδρατα καὶ τούτοις ἴδιάζοντα παρὰ τὴν ἐτέραν σύνταξιν· ψιλαγία γὰρ καὶ ἔνεγία, καὶ ἐπιξεναγία, καὶ στίφος, καὶ σύστρεμμα, καὶ ἐπίταγμα, αἱ τῶν ἐνταῦθα διαφόρων λόχων προσηγορίαι.

Τούτων δὲ αἰθις, φημὶ δὴ τῶν ψιλῶν, ἡμίσεις τοὺς ἵππεας συναθροιστέον· καὶ τοὺς αὐτοὺς μὲν λόχους ποιητέον κατὰ ἀναλογίαν. Ὁνδρατα δὲ καὶ τούτοις καινοτομητέον ἰλαρχίαν καὶ ἵππαλαρχίαν¹⁾ καὶ ταραντιναρχίαν καὶ ἵππαρχίαν, καὶ τέλη, καὶ ἐπίταγμα.

Ιστέον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ τῆς ἵππικῆς τάξεως σχήματα· ώς τὰ μὲν εἰσὶ τετράγωνα, τὰ δὲ ἐτερομήκη, τὰ δὲ ὁμβοειδῆ, τὰ δὲ ἐμβολοειδῆ. Καὶ ἐπαινετέον αὐτῷ πάντων τὴν τετράγωνον ἵλην εἰς τε τὸ στοιχεῖν καὶ ζυγεῖν τοὺς ἵππεας. Ἡ μὲν οὖν ὁμβοειδῆς ἵλη ἐπιτηδειοτάτη ἐστὶ πρὸς πᾶσαν μεταβολὴν, καὶ δυσκόλως ἐπιβουλεύεται, ἐμπροσθεν μὲν ἔχουσα τὸν ἵλαρχην, ὅπισθεν δὲ τὸν οὐραγὸν, δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ τοὺς πλαγιοφύλακας· ἡ δὲ ἐμβολοειδῆς ἵλη, ἔχουσα τὸ μέτωπον εἰς δέξιν καταλήγον, καὶ εύκόλως ἐν οἷς ἂν ἐθέλῃ ἐπιστρεφόμενον, δέξιας ποιεῖται τὰς μεταβολάς. Τῶν δὲ ὁμβοειδῶν ἵλῶν αἱ μὲν καὶ στοιχοῦσι καὶ ζυγοῦσιν, αἱ δὲ, οὔτε στοιχοῦσιν οὔτε ζυγοῦσι· καὶ αἱ μὲν στοιχοῦσι μὲν, οὐ ζυγοῦσι δὲ, αἱ δὲ ζυγοῦσι μὲν, οὐ στοιχοῦσι δέ. Ἀφώρισται δὲ ἑκάστη συντάξει ἀριθμὸς ἴδιος.

Ιστέον δὲ τῷ φιλοσόφῳ τάσσοντι φάλαγγα καὶ

τὰ τῆς στρατηγίας δύναματα. Ἐπαγωγὴ τοῖνυν ἔστιν ἐν τῷ στρατεύματι, δταν τάγματι ἀκολουθῇ ¹⁾. παραγωγὴ δὲ, δταν φάλαγξ τοὺς λοχαγοὺς ἢ ἐκ δεξιῶν ἔχῃ παράγοντας, ὃ καλεῖται δεξιὰ παραγωγὴ, ἢ ἐξ εὐωνύμων, ὃ λέγεται εὐώνυμος παραγωγή. Εἰδητέον δὲ αὐτῷ καὶ ἀμφίστομον διφαλαγγίαν καὶ ἀντίστομον καὶ ἑτερόστομον καὶ ὁμοιόστομον· καὶ δτι πρόταξις μὲν λέγεται τὸ τοὺς ψιλοὺς προάγειν τῆς τῶν ὄπλιτῶν φάλαγγος, τὸ δὲ ὅπισθεν αὐτοὺς εἶναι, ἐπίταξις· παρεμβολὴ δὲ, δταν εἰς τὰς ἀποτομὰς παρεμβάλωνται ἐπ' εὐθείας τινὲς ἀραπληροῦντες τὸ λεῖπον τοῦ μετώπου· πλινθίον δὲ λέγεται, δταν ἐκ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τέσσαρσιν ἵσαις φάλαγξι παρατάξηται τις· πλαισιον δὲ, δταν ἐκ τεσσάρων μὲν πλευρῶν γένηται παράταξις, οὐκ ἐν τετραγώνῳ δὲ, ἀλλ' ἐν ἑτερομήκει σχήματι· καὶ κλίσις ²⁾ μὲν ἔστιν ἡ κατὰ ἄνδρα κίνησις, ἢ ἐπὶ δόρυ, ἢ ἐπ' ἀσπίδα· μεταβολὴ δὲ ἡ εἰς τὰ δρίσω κατὰ ἄνδρα στροφή· καὶ ὡς ἡ μὲν ἀπὸ τῶν πολεμίων κλίσις ἐπὶ δόρυ δρεῖλει γίνεσθαι, ἡ δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπ' ἀσπίδα. Ἐξελιγμῶν δὲ γένη τρία, μακεδὼν, λάκων καὶ χόρειον ³⁾, δυομαζόμενα. Καὶ μακεδὼν μὲν ἐξελιγμὸς γίνεται, δταν ὁ λοχαγὸς μεταβάλληται, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἀντιπαρελθωσιν αὐτῷ ἐπ' ἀσπίδα σὺν τῷ οὐραγῷ· λάκων δὲ ἐξελιγμός ἔστιν, δταν ὁ οὐραγὸς μεταβάλληται, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες καὶ αὐτοὶ μεταβαλλόμενοι καὶ ἀντιπαρελθόντες μετὰ τοῦ λόχου ταχθῶσιν εἰς ὃν πρότερον ἡ φάλαγξ τύπον εἶχεν ὅπισθιον· ὁ δὲ χορεῖος, τὸ μέτωπον στρέψων

ὅπισθεν, τὴν δὲ οὐραγίαν μετὰ τοῦ βάθους ἐμπροσθεν, οὐ μετατίθησι τοῦ ἴδιου τόπου τὴν φάλαγγα. Καὶ ὑπερχέρασις μέν ἔστιν, δταν ἡ φάλαγξ καθ' ἐν τῶν κεράτων αὐτῆς τῆς ἐναντίας ὑπεκτείνηται φάλαγγος· ὑπερφαλάγγισις¹⁾ δὲ, δταν τοῖς δυσὶ κέρασι τὴν ἐναντίαν ὑπερφαλαγγίσῃ.

Ταῦτα τῷ φιλοσόφῳ καὶ ιστέον καὶ ποιητέον τέχνη τις γάρ ἔστι, κατὰ τὴν ἴδιαν ἐπιστήμην, τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη²⁾ ἐπιστημῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΥΣΣΗΣ*.

'Ηρώτησας, λογιώτατε ἀδελφὲ, τίνες τε καὶ πόσοι τῆς καθ' ἡμᾶς φιλοσοφίας πρὸς τὴν τέχνην τοὺς οἰκείους λόγους ἀπέξεσαν, καὶ εἰ ἀξιολογώτατοι εἰσὶ τοῖς περὶ Λυσίαν καὶ Δημοσθένην διαμιληθῆναι ταῖς τε πραγματικαῖς κατασκευαῖς καὶ ταῖς ἡθικαῖς πιθανότησι καὶ τῇ τῷ δινομάτων ἐκλογῇ καὶ συνθήκῃ, ἔτι μὴν τοῖς ἐπιμέτοις κύρσμοις καὶ τοῖς θεατρικοῖς σχήμασι.

Φημὶ γοῦν πρὸς ὁ πυνθάνη ἀποκρινόμενος, δτι

πολὺς μὲν καὶ ὁ ἡμέτερος κύκλος ¹⁾ ὅπόσοι τὴν εὐγλωττίαν ἔζηλωσαν· τέσσαρας δὲ τοῦ σύμπαντος χοροῦ τίθημι κορυφαίους· τὴν σάλπιγγα τῆς θεολογίας ²⁾ Γρηγόριον, καὶ τὸν ἑταῖρον καὶ μεγαν Βασιλειον, καὶ τὸν ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων αὐτῷ φύντα Γρηγόριον ³⁾), καὶ τὴν χρυσῆν λύραν τοῦ πνεύματος ⁴⁾). Τούτων γὰρ ἐκαστος αὐτάρκης ὅτῳ δὴ βούλει τῶν παρ' Ἑλλησι σοφιστευσάντων παραβαλεῖν· οὐχ ως ἐκάστου πᾶσι πάντας ὑπερβαλόντος, ἀλλὰ τὰ μὲν μέρεσι τισὶν ἀμιλλωμένου πρὸς ἐκαστον τῶν παρ' ἐκείνοις εὐδοκιμησάντων, τὰ δὲ κατόπιν ἐλθόντος (δεῖ γὰρ τὰληθὲς λέγειν), τοῖς δὲ πλείοσι καὶ παραδομόντος. Οὐ γὰρ ταυτὸν πείσομαι τοῖς ὅσοι κριταὶ γεγονότες ἐκατέροις τοῖς μέρεσιν, ἔπειτα τῷ εαυτῶν βουλήματι κατακολουθήσαντες, οὐ πρὸς τὸ ἐκάστου μέτρον τὰς ψήφους ἔξηνεγκαν, ἀλλ', ὥσπερ τῆς δύξης ἀπεχθεῖς, οὕτω δὴ καὶ τοῦ λόγου γεγονότες τοῖς Ἑλλησιν, ἀντιθέτοις ἐαυτοῖς πρὸς ἐκείνους ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς οἰκείοις προσθέμενοι ἔξεπίτηδες, ως ἄλλοτρίους ἐκείνους ἐτρέψαντο. Οὐ δὴ ποιήσω τοῦτο ἐγώ· οὐχ οὕτω τετύφωμαι. Ἄλλ' ως κάκείνων ἴσχὺν ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐχόντων καὶ πολλὴν μοῖραν συνεισενεγκύντων τῇ τέχνῃ ἢ παρὰ τὴν τέχνην ταῖς τοῦ λόγου δυνάμεσιν, οὕτω δὴ τὸν ἀγῶνα ποιήσας καὶ τὰ πρὸς ἄλληλα εὖ θέμενος, ἔξοισω τὴν ψῆφον, τοσοῦτον ὑπειπὼν, δτὶ δπερ ἐστὶ Δημοσθένης τῇ ἐτέρᾳ μερίδι, φημὶ τῇ ἐλληνικῇ, τοῦτο τῇ καθ' ἡμᾶς ὁ θεολόγος Γρηγόριος. Τριῶν δὲ ὄντων εἰδῶν τῆς ὀητορικῆς, δι μὲν Δημοσθένης τῷ δικανικῷ μέρει εὐ-

δοκιμώτατος καὶ ταῖς συμβουλαῖς τῶν ἄλλων δεινότετος, πανηγυρίζειν δὲ προηρημένος, ἐαυτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων ἐλάττων ἔστιν· οὐδὲ ἀντίθετος τούτῳ Γρηγόριος, τὴν μὲν πανηγυρικὴν ἰδέαν, οὐ τὴν Δημοσθενικὴν μόνον γλωτταν ὑπερηκόντισεν¹⁾, ἀλλ' οὐδέ, εἰ ἔστι τις σάλπιγξ οὐράνιος, ἐκείνῳ δὴ ἀντηχῆσαι δύναται κατά γε τοῦτο μέρος· πρὸς δέ γε δικαστικοὺς ἀγῶνας καὶ ἐν οἷς τὰς συμβουλὰς διατίθεται, ικανὸς ἐκείνῳ διαμιλήσασθαι. Άλλά τῷ μὲν Δημοσθένει περὶ ταῦτα ἡ γλωττα νῦν μὲν καχλάζει πολλῷ τῷ φεύματι τῆς καταδρομῆς χρωμένῳ, αὖθις δὲ παραπνεῖν οἶον ἔοικε, καὶ ἐλάττον τῷ πνεύματι χρῆται· τῷ Γρηγορίῳ δὲ προϊόντι ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀκμάζει μᾶλλον ὁ λόγος καὶ τὸ πέρας αὐτῷ τῆς καταφυρᾶς οἵνι τις κατακλυσμός ἔστι καθ' οὗ φέρεται· ποικίλλει τε τὸν ἀγωριστικὸν λόγον ὑπαλλαγαῖς καὶ μεταφοραῖς, τὰ μὲν κλείων ταῖς περιόδοις, τὰ δὲ ἀνοίγων τῷ πνεύματι. Καὶ πρὸς πᾶσαν μὲν ἀτικὴν μοῦσαν τὸν οἰκεῖον λόγον ἀπέξεσεν, ἀπεικόνισται δὲ μᾶλλον πρὸς Ἀριστείδην, καὶ φαίνεται τὸν ἄνδρα τοῦτον μάλιστα τῶν ἄλλων ἐξηλωκώς, πλὴν δύον Ἀριστείδῃ μὲν ἡ γλωττα βροντῶσα μέν ἔστιν, ἀστράπτουσα δ' οὐ²⁾. Ξυγκυνά μὲν γὰρ πᾶσαν ἀκοὴν τοῖς ἐπιχειρήμασιν οὐχ ἥττον ἡ Περικλῆς τὴν Ἑλλάδα³⁾, καὶ ταῖς τῶν ἐπιχειρημάτων ἐξεργασίαις πλήσμιος ἔστι τοῖς ἀκροαταῖς καὶ βούλοιτ' ἀν ἔκαστος τὴν τοῦ ὁήτορος ἐπισχεθῆναι φωνήν· τῷ δέ γε Γρηγορίῳ ἀκόρεστος ἡ γλωττα πανταχοῦ βάλλουσα· ἡ τε γὰρ εὐγλωττία τῶν ὄνομάτων καὶ ἡ διηρημένη

τοῦ λόγου συνθήκη καὶ οἱ τῶν σχημάτων κόσμοι οὐδεμιᾶς τῶν ἀκοῶν ἀφ' ἡδονῆς καθεστήκασιν. Ἐν πολλοῖς δὲ τοῦ λόγου μέρεσι τῆς Λυσιακῆς εύστομίας ἐμπέπλησται αὐτῷ τὰ συγγράμματα, καὶ μάλιστα ἐν οἷς ἀφελῶς προοιμιάζειν προήρηται, οὐχ ὡς κολάζων τοῦ λόγου τὸ μέγεθος ἔξεπίτηδες, ἀλλ' ὡς οὕτως ἔχων, εἰπεῖν, μελέτης καὶ φύσεως. Λανθάνει δὲ τὰ πολλὰ καὶ τὴν Θουκυδίδου φράσιν μιμούμενος θᾶττον ¹⁾ δὲ τὰς κοινολογίας διαλλάττει, καὶ, βραχύ τι τυραννήσας τοῦ λόγου τὴν σύνταξιν καὶ διαθορυβήσας τὴν ἀκοήν, εἰς ἑαυτὸν αὐθις ἀποκαθίσταται. Ἐνθα δὲ τὴν σεμνὴν φράσιν ἐπιτηδεύει, ἐκ τῆς Ἰσοκράτους πηγῆς ἀπαρύεται· ἐκεῖθεν δὲ λαμβάνων τῆς ἰδέας τὰ νάματα, οὐκ ἀπὸ τοῦ ἶσου ταῦτα προχεῖται στόματος, ἀλλὰ συστρέφει καὶ στρογγυλίζει ²⁾ σωλῆνι σφίγγων, ως αὐτός φησιν ³⁾, ἀλλ' ⁴⁾ οὐκ ἄφετον ἐῶν τοῦ λόγου προχεῖσθαι τὸ φεῦμα. Τὰς δὲ Ἡροδότου μούσας οὐχ ὡς ἐκεῖνος λεπτολογεῖ, ἀλλ' ἀξιωματικὰς ἐργάζεται καὶ σεμνάς. Οὐχ ὥσπερ δὲ ἐκ πολλῶν ἡγητόρων ἥρμοσται, οὕτω δὴ καὶ πρὸς ἐκαστον ἐπὶ τῶν τοῦ λόγου μερῶν διηρηται· ἀλλ', ὥσπερ τὰ συγκεραννύμενα χρώματα ἄλλο τι εἶδος ποιεῖ, καὶ ἔστι τοῦτο οὐχ οἶον ἐκεῖνα, ἀλλ' ἔστιν οὖ κάλλιον τὸ ἐξ ἐκείνων αὐτῶν δὴ τούτων, οὕτω δὴ καὶ τὸ Γρηγορίου χρῶμα τοῦ λόγου διήνθισται μὲν ἐκ μυρίων χρωμάτων, ἔστι δὲ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα καὶ κάλλιον ἐκείνων παρὰ σολύ. Οὐ γὰρ αἱ ἀκρότητες ἀεὶ κρείττους τῶν μέσων· ἀλλ' ἔστιν οὖ τοῦτο ⁵⁾ συναμφοτέρων κρατεῖ. Ἔγωγ'

οῦν οὐδὲ συναίρεια ἀλλοτρίων καὶ διαφόρων τὸν
ἔκεινου λόγον φημὶ, ἀλλὰ μονοειδῆ μὲν τὴν φύσιν,
ῶσπερ δὴ τὸ ϕόδον ἐκ τῶν τῆς γῆς λαγόνων ἄνεισι με-
τὰ τοῦ φυσικοῦ χρώματος, πολυειδῆ δὲ, εἴ τις ὡς
μίγμα τὸ χρῶμα διαιρεῖν δύναιτο πρὸς διαφόρους
χροιάς ἐξ ὧν ἂν τις τοιοῦτον τεχνήσαιτο. Εἰ μὲν
οῦν ὕσπερ τὰς πιθήκους ὁρῶμεν ἔτοιμους εἰς μίμη-
σιν, οὐ τῶν ἐλαττόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν μειζόνων,
οὗτοι δὴ καὶ εἰ λέων τις ἐγεγόνει σώζων μὲν ἔαυτῷ
καὶ τὸ βλοσυρὸν ἐπισκύνιον ¹⁾), εἶτα δὴ καὶ πρὸς τὰ
ἥθη καὶ σχήματα τῶν ἑτέρων θηρῶν μεθηριούχετο
καὶ ἐμιμεῖτο ξύμπαντα, μὴ καταβαίνων τοῦ ἀξιώμα-
τος, αὐτὸς ἂν τοῦτο ἦν ὁ Θεῖος ἀνήρ. "Εστι μὲν
γὰρ τὸν λόγον ὅπόσα κατὰ φύσιν τῷ λέοντι, ἀξιω-
ματικὸς, φοβερὸς, βλοσυρὸς, ἀπρόσιτος τοῖς πολ-
λοῖς ἢ δυσπρόσιτος· ἔπειτα δὲ καὶ πᾶσαν μιμεῖται
θηρίου φωνὴν, καὶ πρὸς ἐκαστον διεσχημάτισται τῷ
εἶδει, τῷ ἥθει, τῷ σχήματι. Ἐκάστη δὲ διαλέκτῳ
τὸ οἰκεῖον παρεμπέλεκται βρύχημα· τῶν δὲ παρ'
Ἐλλησι ὁητόρων ἐκαστος μίαν ιδέαν τοῦ λόγου με-
θαρμοσάμενος, ἢ τὴν ὑψηλὴν ἢ τὴν μέσην ἢ τὴν
λεπτὴν, πρὸς μόνην αὐτὴν ἀπεικόνισται. Τοιοῦ-
τος μὲν οὖν τῷ Γρηγορίῳ ὁ λόγος, καὶ πρὸς ξύμ-
παντας διαμιλλάται τοὺς ὁητορας· οἱ γὰρ παρὰ τοὺς
εἰρημένους, εἰ μὲν μετ' ἐκείνους, ἐκεῖθεν ἡρμόσαντο,
εἰ δὲ πρὸ ἐκείνων, καλλίους αἱ εἰκόνες τῶν παρα-
δειγμάτων.

'Ο δέ γε μέγας Βασίλειος, ὕσπερ δὴ τῶν ἀν-
θρωπικῶν πάντων ὑπερορᾶ, οὗτοι δὴ ἔοικε καὶ τῶν

ἐπιθέτων τῆς τέχνης κόσμων καταφρονεῖν, καὶ βούλεται αὐτὸς οἶν τέχνη τις εἶναι τοῦ λόγου· ἀλλ' οὐ πρὸς τέχνην αὐτῷ πλάττεται τὰ συγγράμματα. Τοῖς δὲ ὁγήτορσι συνωμιληκώς καὶ ξύμπασι, δύναμιν μὲν ἐκεῖθεν λογογραφικῆς ίδεας ἐσπάσατο, καὶ μαζῷ, κατά γε τοῦτο τὸ μέρος, ἐκείνους ὑπερεβάλετο· κακονοργεῖν δὲ μὴ προηρημένος περὶ τοὺς λόγους¹⁾, οὐ ζηλοῖ τὰ πολλὰ τὰς ἐμμεθύδους τούτων δεινύτητας· καὶ ἔστι μὲν αὐτῷ ὁ λόγος ἀνεπιτήδευτος, βροντᾶς δὲ ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐξ νεφῶν, καὶ πᾶσαν ἀποκύπτει²⁾ φωνήν. "Ἐστι δὲ αὐτῷ τὸ πνεῦμα τοῦ λόγου Αημοσθενικὸν, ὅσον εἰκάσαι (οὐ γὰρ κατὰ ζῆλον ἐκείνου πρόσεισιν)· ἀπαράμιλλον δὲ, εἴ τις πρὸς ἄλληλα τοὺς λόγους συγκρίνειν βούλοιτο. Τὸ δέ γε ἐπιχειρηματικὸν εἶδος αὐτῷ ἐκ τῶν Ἀριστειδού³⁾ λόγων ἄν τις χαρακτηρίσειεν· ἀλλ' εἴ τις ἐκατέρῳ προσβάλοι τὴν ἀκοήν, ἐκείνῳ μὲν τῷ ὁγήτορι αὐτίκα, ἢ ἀποκνισθείη καὶ πρὸς ἄλλην μετενέγκοι φωνήν, πρὸς δὲ τὰς Βασιλείου τῶν λόγων βροντὰς ἡδύτερον ἄν διατεθείη καὶ συνεξορχίσαιτο περὶ τὴν ήχόν.

Τοιοῦτος μὲν οὖν αὐτῷ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἔφυ Γρηγόριος. Οὐδένας γὰρ ἔγωγε ξυμπάντων ὁητόρων μεγαλοφωνοτέρους τῶν δυεῖν τούτων ἐγνώκειν ἀνδρῶν. Ἀλλ' ὁ τοῖς ἄλλοις ὁγήτορσιν ὁ Νυσσαεὺς καθεστίκοι⁴⁾ Γρηγόριος, τοῦτο δὴ πρὸς τοῦτον ὁ μέγας Βασίλειος. Πρὸς μὲν γὰρ τὴν Βασιλείου σάλπιγγα αὐλῆ⁵⁾ ἄν τις τὴν τοῦ ἀδελφοῦ γλῶσσαν εἰκάσειεν· πρὸς δὲ τοὺς περὶ Αημοσθένην καὶ Ἀριστείδην σάλπιγγα τὸν ἄνδρα τοῦτον κατονομάσειεν.

Ἄλλὰ πανηγυρίζειν μὲν ἥπτηται Βασιλείου παρὰ πολύ· ἀνακαλύψαι δὲ βουλόμενος τοὺς θείους χρησμοὺς καὶ ὑπόσα τῶν λογίων ¹⁾ κέκρυπται, ἵσταται μὲν παῖδ' ἐξεῖνον ἀτρέμας, καὶ ὁ συγκρίνων ἄμφω κατὰ τοῦτο τὸ μέρος οὐκ ἀν υπὲρ Βασιλείου τὰ πάντα ψηφίσαιτο.

Ο δὲ τὴν γλωτταν χρυσοῦς Ἰωάννης, εἰ καὶ τὴν ἀρετὴν θεῖος ἔστι καὶ τοῖς πᾶσιν ἀσύγκριτος, ἀλλ’ οὐχ, ὥσπερ τῶν ἄλλων, οὕτω δὴ καὶ τῶν λόγων ὑπερεώρακεν· ἀλλ’ ἔστι τῆς τέχνης ὡς ἀληθῶς ἀγαλμα. Ἐκ πάσης τε γὰρ ιδέας ἔντυχομοσται καὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου ἄκρος ἔστι ζηλωτὴς, τῶν τε τῆς ὄγητοικῆς εἰδῶν ἐκαστον ἐντέχνως μεταχειρίζεται. Καὶ οἶδε μὲν τὰς ἀντιθέτους φωνὰς, οἶδε δὲ τῆς πανηγυρικῆς ιδέας τὸ κάλλος. Λιεσχημάτισται δὲ περὶ τὰς συμβουλὰς, οὐ κανόνι πρὸς τοῦτο τῇ τέχνῃ χρησάμενος, ἀλλ’ αὐτὸς ἐτέροις κανὼν τῆς ιδέας γενόμενος. Καὶ Λυσίαν μὲν οὐ μιμεῖται τὸν ὄγροδα· οὐ δὲ λόγος αὐτῷ πρὸς τὴν εὔστοιμίαν ἐκόνισται, πλὴν ὅπον οὐ μὲν ἀφελέστερος, οὐ δὲ ἀδρότερος καὶ λαμπρότερος. Ἐξαίρει δὲ τὸν λόγον οὐ τροπᾶς καὶ ἀλληγορίας καὶ περιφράσεων, οὐδὲ τοῖς ὑποβάκχοις καὶ διθυράμβων ὄντας ²⁾, ἀλλὰ τῇ ἐμμελεῖ συνθήκῃ καὶ τῷ τῆς φράσεως ἀξιώματι.

Ἐγωγ’ οὖν βουλοίμην καὶ ἀγαπώην ἀν πανηγυρίζειν μὲν ὡς οὐ θεολόγος Γοηγόριος, λαμπροφωνεῖν δὲ ὡς οὐ μέγας Βασίλειος, ἐξηγεῖσθαι δὲ θείους χρησμοὺς ὡς οὐ Νυσσαεὺς Γοηγόριος, ἵστασθαι δὲ πρὸς τὸ συμβουλευτικὸν εἶδος καὶ ἀφηδύτειν τὸν λόγον

ταῖς ἀπλαῖς καὶ ἀδιηγήτοις χάρισιν, ὡς ἡ ζωνσῆ λύ-
ρα τοῦ Πνεύματος.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

**ΕΙΣ ΔΥΟ ΤΙΝΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΥ-
ΤΟΥ ΛΟΓΟΓΡΑΦΗΣΑΝΤΑΣ ΠΡΟΣ
ΑΛΛΗΛΟΥΣ *.**

Οὐδεὶς παρ' ὑμῖν οὔτ' αἰχμητὴς οὔτε ἀκοντι-
στὴς, καὶ, ἵνα κατάλογον τῶν στρατιωτικῶν ὄνομά-
των ποιήσωμαι, οὔτε πρωτοστάτης, οὔτε δευτεροστά-
της, ἀλλ' οὔτε ἐνωματίας ἢ διμοιρίτης, οὐδὲ τὸν λό-
χον τηρεῖν ἐπιστάμενος, οὔτε τάξεις εἰδὼς, οὔτ' ἐπὶ
φάλαγγος οὔτε πρὸς φάλαγγα ἵστασθαι· ἀλλ' ὥσ-
περ δὴ τὸ ἔθνος, τοὺς ἐνειμένους φημὶ τὸν κάνδυν¹⁾,
βοηδομεῖτε ἀσύντακτα καὶ διεσκεδασμένα θέοντες κατ'
ἄλληλων. Καὶ ὁ μὲν Ἑλληνικὸς νόμος καὶ ἡ τῶν
φιλοσοφησάντων διάταξις ἡσυχῇ προϊέναι κελεύει
τοὺς ἐπὶ τῆς λογικῆς φάλαγγος, καὶ ζυγεῖν ἄλληλοις
καὶ στοιχεῖν τῷ πλάτει φημὶ καὶ τῷ μήκει· ὑμεῖς δὲ
τοῖς ὅρνισιν ἐκείνοις ἐοίσατε, οἷς ὁ ποιητὴς²⁾ τὸ
Τρωϊκὸν παραβάλλει στρατόπεδον· πλὴν ὅσον ἐκεῖ-
νοι μὲν καὶ οἰλαγγῆ πετόμενοι, ἀλλὰ τοῖς σμικροῖς
ἐκείνοις ἀνδράσιν ἀξιόμαχοι πρὸς ἀλκὴν καθεστήκα-

σιν· ὑμᾶς δὲ θᾶττον ἂν καὶ οὗτοι διαχρήσωνται ¹⁾, οὐ σὺν τάξει τὴν πτῆσιν ποιουμένους τῶν λόγων, ἀλλ' εἰς πολλὰ κατατετμημένους μέρη καὶ διαλεκυ-
ζότας τὴν λογικὴν σύνταξιν. "Ο γοῦν τὸν Ἡρακλέα
οἱ σμικροὶ οὗτοι τὸ μέγεθος πεποιήκασιν ἀφυπνώ-
σαντας ²⁾, τοῦτο ἂν ὑμᾶς ἐγρηγορότας ποιήσαιεν.

"Ἄγει γὰρ καὶ πρὸς τούτους ὁ λόγος τὸν ἀθλη-
τὴν, καὶ μεσημβρίας κατακοιτᾷ. Οἱ δὲ ἄλλοι ἀλ-
λαχόθεν τῶν μυωξιῶν καὶ τῶν σπλάγχνων ³⁾ ἐκπε-
πηδήκασιν, ὁ μέν τις παλαιστιαῖος, ὁ δὲ καὶ παρ'
ἐνίους τῶν δακτύλων, καὶ ἄλλος βραχεῖ τῷ μεῖζῳ.
Ο μὲν οὖν ἀθλὸν προύκειτο· οἱ δὲ ἡγωνίζοντο, ἄλ-
λος κατ' ἄλλο τι διηρημένος τῆς μάχης. Οἱ μὲν οὖν
λίθοις ἔπαιον, μᾶλλον δὲ ψηφῖσι λεπταῖς· οἱ δὲ ταῖν
χεροῖν ἔτυπτον. Μοῖρα δέ τις τούτων ἀποστᾶσα
πολυπληθῆς δῆσαι τὸν Ἡρακλέα διενοήθησαν· καὶ
δῆτα περιειληφότες καλωδίῳ μακρῷ αὐτοῦ τὸν βρα-
χίονα ἀνασείειν τε ἐπεχείρουν καὶ ἐπὶ τι δένδρον
ἀποδεσμεῖν. Ο δὲ ἔτι μᾶλλον ἡδεώς ἀφύπνωττε παι-
διάν οἰλαράν τὴν ἐκείνων πεποιημένος σπουδήν. Ως
δέ ποτε τὴν τοῦ ὕπνου ἀχλὺν ἀποσκεδάσας διεγή-
γερτο, καὶ τὸν ὄγκωνα τῇ γῇ προσήρεισεν, ὥστ' ἐπὶ
γόνυν καθίσαι, τὴν πλείονα μερίδα τῆς παρατάξεως
τῇ ἀντερείσει τοῦ ἀγκῶνος διώλεσεν· οἱ δὲ καταλε-
λειμμένοι, ὁ μέν τις ὑπὸ θάμνον ἐδύετο, ὁ δὲ ὑπὸ
φύλλων κράδης ἐσκέπετο, καὶ ἄλλος ὑπὸ τὸ τῆς ἀμ-
πελον γόνυν ἀπέκρυψεν ἐσυτόν· οἱ δὲ πλείους προ-
βολὰς ἐσυτῶν τὴν τῶν ἀσταχύων καλάμην πεποί-
ηντο.

Ἄλλ' ὑμῶν ἔνεκα οὐδεὶς ἐκείνων ¹⁾ οὔτ' ἀποφεύξεται, οὔτε ἐς δπῆν πέτρας οἰχήσεται καταδύς· οὕτως ἀπόλεμοι πάντες καὶ τῆς περιλοίγους ²⁾ Ἐνυοῦς ἀδαεῖς. Μετρεῖ δὲ ἔκαστος ἑαυτὸν καὶ ζυγοστατεῖ τοὺς λόγους ἐπὶ τῆς ἴδιας βουλήσεως, καὶ προπηδᾷ τε τοῦ λόχου παρὰ καιρόν· καὶ μάχεσθε πρὸς ἄλληλους, εἰρήνην ἄγειν ἔξον. Οὔτε γὰρ ἡ σάλπιγξ τὸ πολεμικὸν ὑπηχεῖ, οὔτε ὁ στρατοκῆρυξ βοῶν περίεισι τὸ στρατόπεδον· τοῦ φαλαγγάρχου δὲ προκέλευσμα οὐδαμοῦ τὸν μακεδόνα ἔξελιξεν ³⁾. ἀλλ' ὑμεῖς ἑαυτοὺς ἐπιτάττετε καὶ ἐγκελεύεσθε, καὶ οὐκ ἐν καιρῷ διαλύετε τὸν συνασπισμὸν, οὔτε τοὺς δεκάρχας ὑμῶν αἰδούμενοι, οὔτε τοὺς μοιρηγέτας, οὔτε τὸν ἀρχηγέτην τοῦ στρατοπέδου.

Καὶ τό γε χαλεπώτερον, δτι μὴ πρὸς τοὺς ἀντιθέτους ὑμῖν ὁ πόλεμος. Ἄλλ', ἐπειδήπερ ἔκεῖνοι πεφρίκασιν ὑμᾶς καὶ κατεπτήχασιν ἐμοῦ στρατηγοῦντος, πρὸς ἄλληλους διαπολεμεῖτε, καὶ τὰ ξίφη τῶν λόγων ἐδόθωμένως τοῖς φιλικοῖς ἐμβάλλετε σώμασι. Τοῦτο τέλος τῆς πρὸς ὑμᾶς ⁴⁾ ἐπαγγελίας ἔστι;

Καὶ μοι τῆς μαιείας ἐκείνης προσφυῶς ἀναμνήσθητε, δι' ἣν, κατὰ τὸν Σωκρατικὸν τύπον, τὰς ὡδῖνας ὑμῖν τῶν λόγων ἔλυον ⁵⁾. Προύλεγον γὰρ ως τὸ δλισθῆσαν βρεφύλλιον, δλομελὲς μὲν ὅν καὶ ἀρτιον, ἀσμενέστατας ἐκθρέψω καὶ τιθηνήσομαι, κολοβὸν δὲ ἄλλως ἢ παρακεινημένον, προσπλάσομαι τε καὶ ἔξιάσομαι. Ἐπεὶ τοιγαροῦν οὓς ἀπετέκνετε λόγους ἀμφοτέρωθεν κακῶς ἔχουσιν (οἱ μὲν γὰρ κεφαλῆς καὶ αὐχένος ἐστέρηνται, τοῖς δὲ ὁ βραχίων ἔξηπται

τοῦ νωτιαίου, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ μηδοῦν ἡώρηνται τὴν λαιὰν, τοῖς δὲ καὶ καρδίᾳ καὶ ἥπαρ καὶ σπλήνιν ἐπιλελοιπε), διὰ ταῦτα τὰ μὲν προσπλάττειν, τὰ δὲ ἀναπλάττειν, τὰ δὲ μετατιθέναι ἐπικεχείρια. Εἰ δὲ ταχέως τὰς ὠδῖνας τῶν λόγων ποιεῖτε, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ γεννῶν ἔκαστος, ὥσπερ ὁ λόγος ποιεῖ τὸν λαγῶν, οὐ διὰ τοῦτο θαυμάσομαι· ἐπεὶ μηδὲ τὴν λεχώ ἡ ὄμφαλοτόμος θαυμάσοι ποτὲ, δτὶ ταχὺ μὲν ἀποτίκτει¹⁾, κολοβὰ δὲ εἴη τὰ τετεγμένα. Οὗτο γοῦν τις τῷ γραφεῖ Τιμοθέῳ εἰκόνα τῶν²⁾ πονήρων γραφέων ἐπέδειξεν· ἢ δὲ εἰκὼν ἄλλως εἶχεν ἢ οἱ γραφικοὶ λόγοι· ὁ δὲ ταύτης γραφεὺς, ἐγκαλύπτεσθαι δέον, ἐτρύφα τῷ λόγῳ δτὶ διὰ μᾶς ταύτην νυκτὸς ἀπειργάσατο· ὁ δὲ Τιμόθεος «ἄλλ' ἐκπέπληγματι» φησίν, «δτὶ μὴ πολλὰς τοιαύτας ἐμόρφωσας³⁾.»

Τὸ τοίνυν σχεδιάζειν καὶ οἶον ἀναπνεῖν τοὺς λόγους ἔραστὸν μὲν, ἄλλ' ἀκροσφαλὲς, καὶ τρεῖς ἢ τέτταρες τῶν ἄκρως σοφιστευσάντων τὴν σπουδὴν κατωρθώκασιν. 'Υμεῖς δὲ ἄλλὰ, κάν, κατὰ τοὺς ἐλέφαντας, ἀποτίκτοιτε ἐφ' ὅλοις χρόνοις⁴⁾ δυσὶ καὶ μησὶν ἔξ, ἀδρὸν δὲ εἴη τὸ γέννημα, ἀποδεκτέοι καὶ τῆς ὠδῖνος καὶ τῆς κυήσεως. Μόνον προβολὴν ὁ λόγος ἔχετω, καὶ προκαθιστάσθω τὸ μέλλον³⁾ καὶ τὴν πᾶσαν προτετυπώσθω τοιήν· συνεχῶς δὲ καὶ προσεχῶς συγκεκολλήσθω τοῖς μέρεσι, καὶ, μεταβαίνειν δέον, μὴ οἶον ἄλμα ποιεῖτω, ἄλλὰ πορείαν τῶν φθασάντων ἔχομένην ἴχνῶν· χρώματι δὲ ἐνὶ τε ὁμοῦ καὶ ποικίλοις κεχρώσθω. 'Ο γὰρ Ἀπόλλων, καὶ με-

ταβάλλων τὰ μελη, τὴν αὐτὴν σώζει τῆς ἡχοῦς ἰδέαν.
 Ἐπιμελητέον δὲ ὑμῖν καὶ τῆς περὶ τὰς συντάξεις τοῦ
 λόγου τέχνης· καὶ ἐπὶ σαθρῷ θεμελίῳ τὸν λόγον
 οἰκοδομεῖτε ¹⁾). Ἐς παιδιὰν δὲ αὐτοὺς καθιέντες
 ὥστε ἀποσκῶψαι ἄλληλους, εὐφυῶς καὶ τοῦτο ποι-
 εῖν, ἵνα μὴ ἀνελεύθερος ἡ βωμολοχία ὑμῖν ἦ· ἄλλα
 καὶ προσεπισημαίνειν τῷ λόγῳ δτι παιδιὰ τὸ σκῶμ-
 μα, καὶ διαλυέτω τὴν ἀχλὺν ἡ αἰθρία. Λόξαν δὲ
 πίστεως ²⁾ μηδεὶς θατέρῳ προσονειδιζέτω· κοινὸν
 γὰρ πᾶσι τὸ ὁμολόγημα, καὶ οὐ δεῖ ἀρχὰς τῶν ἀξι-
 ομάτων ζητεῖν.

Ἄλλὰ μῶν προσεπλασάμην τὰ λείποντα τῶν με-
 λῶν, καὶ τὴν κόρσην ἐπὶ μέσην μετήνεγκα τὴν κεφα-
 λην; ἢ ἔτι τὰ νεογιλὰ ὑποσκάζει τῷ πύδε, καὶ τὴν
 στάσιν οὐ πάνυ θαῦφεῖ; Τέως μὲν οὖν διηρθρώσθω
 ἡ κεφαλή· πάντως γὰρ καὶ τοῖς διεστραμμένοις ἐτέ-
 ροις μελεσι τὴν ἴασιν ἀποδώσομεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

**ΟΤΑΝ ΕΒΡΕΞΕ ΚΑΙ ΟΥΚ ΑΝΗΛΘΟΝ
 ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΧΟ-
 ΛΗΝ ***

Ἄλλ' οὐχὶ θέρους μὲν ἐσθίετε, χειμῶνος δὲ ἐγ-
 κρατεύεσθε. Τροφὴ δὲ καὶ τῆς ψυχῆς ὁ λόγος ἐστὶν,

ἢν οὐ καὶ προσίεσθαι ἢ ἀποστρέφεσθαι κατὰ τὰς τοιάσδε ἢ τοιάσδε τοῦ ἀέρος μεταβολάς. Εἰ γὰρ πρὸς τὰς ἔξωθεν αἰτίας τὴν μάθησιν ταλαντεύειν ἐθέλετε, οὐδέποτ' ἀν ἐπήβολοι σοφίας γένησθε· ἐκάστη γὰρ ποιότης τοῦ περιέχοντος ¹⁾ ἦντι τι κακὸν φέρουσα.

Ἡ μὲν γὰρ ψύξις τὰ σώματα πίγμνυσιν, ἡ δὲ θερμότης διαχεῖ ταῦτα καὶ τὴν δύναμιν καθαιρεῖ, καὶ ἡ ἔηρστης αὐχμὸν ἐργάζεται, καὶ ἡ ὑγρότης περιττότερον τὸ φλέγμα ποιεῖ· καὶ τὰ ἐκ τοίτων ἀποτελούμενα πάθη διατίθησι πως ἡμᾶς καὶ ἄλλοιοι. Εὐπλήρωτονσι μὲν γὰρ οἱ βρονταὶ, ἐκδειματοῦσιν οἱ κεραυνοὶ, καὶ οἱ σεισμοὶ ἔτι μάλιστα· παρηλίους δὲ ἢ ἀνθηλίους ²⁾ ιδόντες, ἢ κεχρωσμένας γραμμὰς, καὶ τὰ οἰόμεθα βλέπειν δημιουργήματα.

Εἰ οὖν διὰ τὸν ὑετὸν ἀπωνιήσατε πρὸς τὴν τοῦ λόγου μετάληψιν, ταχ' ἀν καὶ διὰ τοὺς κεραυνοὺς ἢ τοὺς τῶν ἀστρων ἐκπυρηνισμοὺς ³⁾, ἢ τοὺς διάττοντας τῶν ἀστέρων, ἢ δι' ἄλλο τι τῶν μεγίστων ἢ μικροτέρων, ἀπολειφθήσεσθε τῆς μαθήσεως. Οὐκ ἔστι δὲ ὅπότε μὴ ταῦτα ἐν τῷ παντὶ γίνεται. Διὰ πάντα τοιγαροῦν πάσης ἀν ἔρημοι φιλοσοφίας ὀφείητε.

Άλλ' οὐχ οὕτως οἱ γεωργοῦντες ἢ πατρίδος προπολεμοῦντες, οὐδὲ οἱ τὰς βαναύσους τῶν τεχνῶν μετερχόμενοι· ἀλλ' ὅ τε χρυσογυνώμων δεῆσαν ἐκάστοτε τὸν χρυσὸν παρατρίβει τῇ λίθῳ τῇ γνώμοι, καὶ ὁ χρυσοχόος οὕτω καθαιρεῖ τὴν ὕλην ἐκπυρῶν καὶ ἀπαλλάττων τῶν ἀλλοτρίων· καὶ ἀπαξαπλῶς

πᾶς ὁ τέχνης ἐργάτης τινὸς οὐ πρὸς τοὺς καιροὺς ποιεῖται τὴν μεταχείρισιν τῶν ὑλῶν, εἰ μὴ δτε καὶ τοῦτο ἔργον τῆς τέχνης ἐστὶν, ὥσπερ ὁ γεωργὸς ποιεῖν εἴωθεν. Ἐν τῷδε μὲν γὰρ τῷ χρόνῳ φυτεύει, καὶ ἐν ἐκείνῳ τὰς ἀποφνάδας ἐντίθησι, καὶ νῦν μὲν ὑλοτομεῖ, αὖθις δὲ δενδροτομεῖ.

Ἄλλ' οὐ τοῦτον ὑμεῖς ζηλοῦντες πεποιήκατε ἢ πεπόνθατε τὴν ἀπόλειψιν· ἄλλ', ἐπειδὴ μαλακῶς ἔχετε τῆς γνώμης πρὸς τὴν τῶν κρειττόνων γνῶσιν, διὰ τοῦτο πᾶν ὅτιοῦν τοῦ καιροῦ αἰτιᾶσθε τῆς τούτων στερήσεως. Οὐ γὰρ ἀνηρέθισθε τὴν ψυχὴν, οὐδὲ τὸ πῦρ ἡμᾶς τοῦ ζήλου καταβιβρώσκει¹⁾. ἄλλ' ὥσπερ τινὸς τῶν ἐν ἀγορᾷ γινομένων, οὕτω δὴ καὶ τοῦ λόγου μεταλαμβάνετε.

Τοῖς δέ γε πρὸ ἡμῶν φιλοσόφοις οὐκ ἔξιζκει τὰ ἐν ταῖς πατρίσιν αὐτῶν παιδευτήρια· ἄλλ' οἱ μὲν ἀπὸ²⁾ τῆς Ἀσίας ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐστέλλοντο, οἱ δέ γε Εὐρωπαῖοι ἐπὶ τὴν ἐτέραν μετεσκευάζοντο ἥπειρον, ὥσπερ οἱ τὴν Θάλασσαν ἐργαζόμενοι τὰ μὲν μετακομίζοντες πρὸς οὓς καταίρειν ἔδοξαν, τὰ δὲ μεταφροτιζόμενοι καὶ ἐπὶ τῆς οἰκείας ἀγώγιμα ἔχοτες· ἐπεῖχε δὲ τούτους οὔτε θάλασσα κυματομένη, οὔτε τὰ πνεύματα καταιγίζοντα, οὐδὲ δρῶν ἀκρότητες καὶ λόφων περιοπὰ δύσβατοι· ἄλλὰ πανταχόσε ὥσπερ πνεῦμα ἀκωλύτῳ ἐφέροντο ὁρεύματι. Ἐπεὶ γὰρ τὰ τῆς μουσικῆς³⁾ εἴδη διεμεμέριστο τῷ παντὶ, ὥδε μὲν τὰ τῆς ὁγητορικῆς ἐμνοῦντο μυστήρια, ἐκεῖ δὲ τὴν τῆς γεωμετρίας ἴσστητα⁴⁾ ἐδιδάσκοντο, καὶ, φιλοσοφεῖν μὲν δεῖσαν, ἐπ' Αἴγυπτον ἥεσαν, ἀστρονο-

μεῖν δὲ προηρημένοι, τὴν Χαλδαιῶν διηρευνῶντο· καὶ τῶν πατρίδων ἡ ἄλλοτρία μᾶλλον αὐτοῖς σεμνοτέρα¹⁾ ἐδείκνυτο, καὶ πρὸς τὰς τῶν λόγων δυνάμεις ἡ ἀδυναμίας τὰς οἰκειώσεις ἡ ἄλλοτριώσεις ἐτίθεντο. Τοῖς δὲ οὐδὲ λόγου εἶνεν αἱ ἀποδημίαι γεγόνασιν, ἀλλ' ἵνα τὴν φύσιν θεάσωνται ἀπόφροτόν τι ποιοῦσαν ἢ ἐν Σικελίᾳ, ἢ περὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐκεῖ μὲν τὸ πῦρ κάτωθεν ἀναφέρουσαν, ἐνταῦθα δὲ τὸν Νεῖλον ὑψοῦσαν καὶ τὴν χώραν κατάρρεουσαν. Καὶ τῶν μὲν συνήθων θεαμάτων ἡ μαθημάτων ἥττον ἐφρόντιζον, τῶν δὲ περιττοτέρων καὶ ἀποφρήτων μᾶλλον ἴμείροντο· δύθεν οὖ γε τελεώτεροι, τῶν ἀποδείξεων ἀμελήσαντες, αὐτόπται τῶν συμπεραινομένων γεγονέναι πολλοῖς φροντίσμασιν ἐπεχείρησαν.

'Ἄλλ' ἐκείνοις μὲν ἐπὶ τὸν τῆς γῆς ὅμφαλὸν ἀπὸ τῶν ἀκροτάτων μερῶν τὸ προσιέναι καὶ συνιέναι διεσπουδάζετο· ὑμῖν δὲ τὸ τῆς Βυζαντίδος μεσαίτατον ὥσπερ αἰθήρ τις ἄλλος δοκεῖ πρὸς τὴν ἄνοδον ἀκατάληπτον. Λιὰ ταῦτα καὶ πύκνωσις ἀέρος ἀπείργει, καὶ νέφους ὑποδρομή, καὶ ἀκτὶς ἡλίου φλογωδεστέρα. Τί δὲ μὴ καὶ τοὺς λίθους αἰτιᾶσθε τοὺς ἐν ποσὶ, καὶ τοὺς μὲν πεζοὺς οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων, ἐκεῖνοι δὲ τούτους; δχλεῖσθε γὰρ ὑπ' ἄλλήλων, οἱ μὲν ὅτι συμπατεῖσθε τοῖς ἵπποις, οἱ δὲ ὅτι τῷ πλήθει πιεζεῖσθε. Θαυμάζω δὲ δπως οὐχὶ καὶ οἱ ὑπὲρ κεφαλῆς ὑμῶν οὗτοι στρουθοὶ ὄχλον ἐμποιοῦσιν ὑμῖν καὶ τοῦ μανθάνειν ἀπείργουσι, καὶ μάλιστα δταν οἱ τὰ μεσημβρινὰ λειτουργοῦντες τέττιγες²⁾ τὸν ἀέρα περιηχήσωσι καὶ πᾶσαν ἀκοὴν καταυλήσωσι.

Πρὸς οἶον δὲ ὑετὸν ἐκπεφόβησθε; ἡνίκα θέ-
ους ἀρχὴ καὶ τὸ κατηφὲς τοῦ ἀέρος τῇ τοῦ φωστῆ-
ρος λαμπρότητι διαλύεται, καὶ οὐδαμοῦ νεφῶν σύ-
τασίς οὐδὲ σύνδηξις, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ὥρας συνυε-
φῆς οὐρανὸς καὶ ἀνέφελος, καὶ μᾶλλον τὸν ὑετὸν
ἀσπαζόμεθα διὰ τὴν πρὸς τὸ ἐναντίον συνήθειαν.
Εἰ δὲ ἐπ’ ἀσπίδος ἐστήκατε, ἀρ’ ἀν διέλυεν ὑμῖν τὸν
συνασπισμὸν μεταβαλὼν ὁ ἀήρ;

“*Ἡ τοῦτο ἥπτον δεινόν· οὐ γάρ πόλεμος,*”
ἔρει τις, “*ἐνθάδε.*” *Πόλεμος* μὲν οὐδαμῶς, ὡς λῆ-
στε· ψυχῆς δὲ τελείωσις καὶ ἀναγωγὴ καὶ πρὸς τὸ
πρῶτον ἀγαθὸν ἄγοδος ἢ ἐπάγοδος. *Ἐγὼ* δὲ ὅμην
ὑμᾶς καὶ διὰ μέσου πυρὸς ἀπαντᾷν ¹⁾, εἴ τι δεδύ-
νησθε, πρὸς ὑμᾶς ὑμεῖς δὲ οὐ λανθάνετε ἀρα ἔλατ-
τον τῶν ἔμων λόγων φροντίζοντες. *Τὸ δὲ αἴτιον,*
ὅτι ἔτοιμος εἰμι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις ὑμῶν, καὶ πά-
σης μὲν τέχνης, πάσης δε ἐπιστήμης πύλας ἀνεῳξα²⁾·
καὶ τὸ πρόχειρον τῆς μαθήσεως ἔτοιμον ὑμῖν εἰς κα-
ταφρόνησιν γέγονεν. *Αν δ’ ἐπιζυγώσω τὰς θύρας*
συρρέοντιν, ἀν ἐφεξω τὰς ἀποκρίσεις, τότε ὑμῖν πε-
ρισπούδαστος ὁ λόγος γενήσεται. *Άλλ’ οὐδαμῶς*
ἐγὼ τὴν ὑμετέραν γνώμην μιμήσομαι, οὐδὲ ταλαν-
τείσω τὸν λόγον πρὸς τὰς ὑμετέρας προθυμίας καὶ
ἀμελείας· ἀλλ’ ἐμοὶ μὲν τὸ ὄεῦμα τοῦ λόγου ἵσον
ὁεύσει καὶ ἄφθονον· ὑμῶν δὲ οἱ μὴ νῦν ἀρνόμενοι
ἐπιλείποντος ἵσως τοῦ χεύματος εἰς τὸν ἄπαντα χρό-
νον διψήσουσιν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΜΒΡΑΔΥΝΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΤΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΞΥΝΕΛΕΥΣΕΙ *.

~~~~~

Οὐδὲν καὶ νὸν ποιεῖτε, οἵ τε δοκοῦντες ὑμεῖς φιλοσοφεῖν καὶ οἱ πρὸς τὸν τῆς ὁγητορείας δρόμον τὴν γλῶτταν ἴθύνοντες, ἀλλὰ τοῖς ἐξ ἀρχῆς κρατήσασιν ἐν ὑμῖν νόμοις στοιχεῖτε· οἷς δὴ καὶ μέχρι παντὸς ἐπόμενοι, τοιοῦτοι φαίνεσθε καὶ φανήσεσθε, οἵους ἀποτελεῖν ἔκεινοι εἰώθασιν. Ἐγὼ δὲ ὁ μάταιος φίλην καὶ νοτομήσειν τι παρ' ὑμᾶς ¹⁾, καὶ μεταποιήσειν τι τοῦ κρατήσαντος ἔθους, νῦν μὲν λέξει τισι θηρώσασις τοὺς ἀκροατὰς, νῦν δὲ ἐννοίαις τὸν νοῦν ὑμῶν ἀναγούσας καὶ πρὸς θεῖόν τι κάλλος ἐπαναγούσας· ἀλλ' ὑμεῖς γε ἀθέλητοι πρὸς ἄμφω τυγχάνετε καὶ ἀνέραστοι· καὶ τὸ τῆς ὁγητορείας καὶ τὸ τῆς φιλοσοφίας ὄνομα ὥσπερ τι φώριον ἔχετε, ἄλλοις μὲν προσῆκον, ἐφ' ἑαυτοὺς δὲ ἐπισπασάμενοι· δύθεν καὶ ιεροσυλίας τις ὑμᾶς, γράψαιτο τὰ θείοις ἀνδράσιν ἀνατεθειμένα ἀναιδῶς μάλα κλωποφορήσαντας. Τοῦτο γάρ ὑμῶν τὸ γενναιότατον καὶ πλέον τῶν ιεροσυλούντων, δτι ἔκεινοι μὲν ἐφ' οἷς ἀφαιροῦνται τῷ λάθρᾳ χρῶνται, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐγκλήματι ²⁾ μετὰ τῆς ἀναιδείας ἔχρισασθε. Εἴτα ἐγὼ τοιούτους ὅντας καὶ περιεπόμην καὶ ἔσαινον, καὶ νῦν μὲν παῖδας ³⁾, νῦν δὲ ἀδελφοὺς ἐπωνύμαζον, νῦν δὲ ἄλλῳ τῷ τῆς

συγγενείας όνοματι, τῶν τοιούτων κλήσεων τῷ ἡδεῖ
ἐπανάγων ὑμᾶς πρὸς τὴν μίμησιν.

Ὑμεῖς δέ μοι καὶ πάλαι ἐξ ἀλλοτρίων χρωμά-
των μορφούμενοι οὐκ ἔλενθάνετε· ἀλλ' ἐγὼ καὶ πά-
λιν ¹⁾ τῷ ἥθει ἔχρωμην, καὶ ὑπεκρινόμην τὴν ἄγ-
νοιαν, ἵνα μὴ πρὸς τῷ μὴ διορθώσασθαι καὶ προσ-
πλήξω. Ἀλλὰ τί; οὕτως ἔσομαι πάντοτε ἐμαυτῷ
ὅμοιος, ἀφ' οὗ μηδεμίᾳ ὑμῖν ὅνησις προσγενήσεται;
καὶ διὰ τὴν τοῦ ἥθους συντίθησιν τὴν διδασκαλικὴν
τάξιν ἀμείψω, ἢ ποικίλη τις ἔστι καὶ πολλαχῶς τοὺς
τελονυμένους πρὸς τὸν ὁρθὸν λόγον ἐπανάγει;

Ἐπεὶ οὖν πρὸς τὴν μαλακὴν ὄρμονίαν οὐ κατε-
θελχθῆτε, ἀλλὰ τοῦ τῆς ιστορίας δελφῖνος ἀλογώ-
τεροι ὥφθητε — ὁ μὲν γὰρ τὸν Μηθυμναῖον ²⁾ Ἀρι-
ωνα λιγυρόν τι ἐπάσσαντα ἐπὶ τὸν νῦτόν τε ἀνεβί-
βασε καὶ διὰ πολλῶν κυμάτων τοῖς λιμέσιν ἀπέδω-
κεν ³⁾. ὑμεῖς δέ με (ἀλλὰ τί χρὴ λέγειν οἶος τὴν φύ-
σιν εἰμί; ἐρυθρῷ γὰρ πάνυ τὴν σύγκρισιν) οὐδὲ ἐπι-
βαίνοντα προσεδέξασθε, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, καὶ διὰ
τρικυμίας ἀγαγεῖν καὶ πρὸς ὄρμον ἀπαγαγεῖν — ἐπεὶ
τοίνυν οὕτως ὑμεῖς λοξοί τε καὶ πλάγιοι, καὶ μήτε
τῷ κανόνι τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς προσάγοντες, μήτε τῷ
πρώτῳ λόγῳ τὸν λόγον ὑμῶν ιθύνοντες, διὰ τί μὴ
καὶ αὐτὸς πλαγιάσω καὶ συστρέψω τὸν πύδα τῷ
ὑποδήματι; Οὐ γάρ ορείττων εἰμὶ τῆς πρώτης καὶ
ἀκηράτου φύσεως, ἥγε δὴ καὶ πλαγιάζει καὶ ἀπεύ-
θύνεται πλαγιάζουσί τε καὶ ἀπευθύνουσιν.

Ω κακοὶ τοιγαροῦν παῖδες καὶ φιλόσοφοι ψευ-
δεπίγραφοι, οἵς γε μηδὲ μέχρι χρώματος ἢ γενειά-

δος ἐστὶν ἡ ὑπόκρισις, ἔως πότε ἀνέξουμαι ὑμῶν; ἔως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἔως δὲ τίνος οὐκ ἀντεισενέγκω τὸ σκύτος τῆς γλώττης, οὐδὲ τῶν φιλημάτων τὰς πληγὰς, οὐδὲ τῆς ἡμερότητος τὴν θρασύτητα; εἰ μὴ γὰρ ὑμεῖς εὐηγίους ἔαυτοὺς πρὸς τὸν λόγον παρείχεσθε, ἐχρῆν καὶ ἐμὲ ἥρεμα τὸν χαλινὸν ἀναρρούειν;

Ἐπεὶ δὲ, κατὰ τοὺς ἐτερογνάθους τῶν ἵππων, πρὸς πᾶσαν ἐπαγὴν χαλινοῦ καὶ χειρὸς δυσχεραινετε, καὶ οὕτε ἡμέρως καὶ προσηνῶς καταψώμενοι, οὕτε πωλοδαμνικῶς βαρυνόμενοι, εὐηνιάζειν ἐθέλοιτε, διὰ τί μὴ τὰ τῆς ἀπογνώσεως ἐν ὑμῖν φθέγξομαι δήματα, ὡς οὕτε πομπὴν ποτε κατάξετε ¹⁾ ἐπινίκιον, οὕτε ὑπὸ ζυγὸν ὀχημάτων ἀχθήσεσθε, οὕτε πρὸς τὴν ἐν πολέμοις σάλπιγγα τὰ ὅτα δρθώσετε, οὕτ', εἴ τις ἐθέλοι ὑμῖν ἀντὶ κελητος χοῆσθαι, τὴν χρείαν ἀποπληρώσετε· οὕτω βραδεῖς ἐστὲ καὶ νωθεῖς, καὶ οὐδὲν δτὶ μὴ ταῖς παχείαις διφθέραις βαρύγοντες μόνον τὰ γόνατα ²⁾.

Ἄλλ' ἴσως δοκεῖτε, δτὶ ἡπάτημαι ταῖς προσκαιροῖς ὑμῶν ὑποκρίσεις, καὶ ταῖς ἀκαίροις ἐρωτήσεις, αἷς ἀκαίρως με κόπτετε ³⁾), ὡς δῆθεν προμελετήσαντες τὰ ἐρωτήματα καὶ πρὸς ταῦτα παρεβκενασμένοι. Πάντα γὰρ ὑμῶν καὶ τὴν φύσιν ἐπίσταμαι καὶ τὴν πρὸς τὰς μαθήσεις ἀμβλύτητα, καὶ ἦν ἔχετε ἀκοιβεστάτην ἀμέλειαν, καὶ δτὶ μετὰ τὴν τοῦ γυμνασίου πύλην τὰ μαντικὰ ⁴⁾ ταυτὶ ἐπιγίνεται πνεύματα καὶ ἡ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις βανχεία, ἔξω δὲ Μεγαρέων οὕτε λόγος οὐδὲ ἀριθμός ⁵⁾. ἄλλ' οἱ μὲν ὑμῶν δτὶ μὴ ὁ

βίος ὑμῖν εὖ ἔχει καταστενάξετε, καὶ πλείων ὁ ἐπὶ τούτου λόγος τοῦ περὶ τοὺς λόγους· οἱ δὲ ἐπεντρυφῶντες, οἵς εὖ ἔχει, πρὸς τοῦτο τὸ σπουδαῖον καταναλίσκετε, τοῖς ἐπτὰ μὲν πᾶν ὄτιοῦν συνεισφέροντες, τοῦ δὲ ἐν τοῖς ἐπτὰ δύδοντο οὐδὲ φροντίζοντες.

Εἴπω καὶ τάλλα. Ἀλλὰ μὴ με τῆς γλώττης κακίσητε· εἰ δὲ, μὴ ἀλλ' ὀλίγος¹⁾ ἐμοὶ λόγος τοῦ παρ'
υμῶν ἐπειλῆφθαι.

Οἱ μὲν, τῶν θεάτρων φροντίζετε, ἢ τοῖς φροντίζοντι σύνεστε· οἱ δὲ, διδόατε ταῖς σκηναῖς²⁾· καὶ οἱ μὲν τοὺς περιβλέπτους ἐπὶ πλούτῳ θαυμάζετε· οἱ δὲ, τὰς ἐπὶ τῶν δακτύλων σφενδόνας ποθεῖτε καὶ ζηλοῦτε· τὸν δὲ πρὸς τοὺς λόγους λόγον οὕτως ἀποδίδοτε ὥσπερ τι τῶν ἀναγκαίων δικηριάτων, ἢ δὴ τινες ἀπαιτοῦνται καὶ μὴ βουλόμενοι. Καν μὲν εἰς ἄλλο τι βαδίζειν ὑμᾶς δέῃ³⁾, βαβαὶ τῆς ὀξύτητος τῶν ποδῶν καὶ τοῦ προωθεῖν καὶ ἀντωθεῖσθαι! καὶ πολὺ τό, «βραδὺς ὑπὸ γῆν ὁ ἥλιος, καὶ τὸ λυκόφως «οὐκ ἀν ἴμᾶς φθάσῃ κατακειμένους» αἰδεῖσθε δὲ τηνικαῦτα καὶ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαντα, ὥσπερ οἱ Σκύθαι ὅτι μὴ ἔφθασαν προτεθυκότες. Ἡν δὲ εἰς μουσεῖα βαδίζειν αἰοῆσθε, ὥσπερ πελύποδος προβεβρωνότες κεφαλὴν⁴⁾, οὕτω δὴ βεβάρησθε καὶ τιγχάνετε τεθολωμένοι τὸν λογισμόν· ἐπίκεινται δὲ καὶ αἱ βλεφαρίδες τοῖς ὅμμασιν ὥσπερ τινὲς μῆκανταὶ μολυβδῖναι⁵⁾, ἂς οὐκ ἀν τις ἐκὼν εἶναι ἀνασπάσαιτο, εἰ μὴ σὺν βίᾳ πολλῷ. Εἶτα ὁ μὲν ἥλιος ἐκκαιδεναὶ δῖοις σταδίοις ὑπερβέβηκε τὸν ὄριζοντα· ὑμεῖς δὲ, ως ἥδη πρὸς ὑπνον κατακλιθέντες,

τὴν κεφαλὴν οὕτω προσηλοῦσθε τοῖς στρώμασιν· ἐγὼ δὲ ως πρὸς πάλην διεγηγεομένους καὶ περιμένοντας ὀξεῖ βαδίζω ποδί.

Εἶτα οἰεσθέ με ἐντεῦθεν χρηστόν τι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἢ ἡμέρως ἀνεξεσθαι; τοῦτο δὲ ἐστὶν ἄλλο τι ἢ ναυτιὰν, ὅπόταν ἀμελούντων υμῶν ἐπιμελῶμαι καὶ ὁφθυμούντων ἀνέχωμαι; Λιὰ τοῦτο μεθηριοσάμην τὴν γλῶτταν, καὶ, τὴν ἀρμονίαν ¹⁾ ἀφεὶς, εἰλόμην τὸ σύντονον, εἴ πως κἄν οὕτως πρὸς τὸν ὁρθὸν λόγον τὰς ψυχὰς ὑμῶν μεταγάγοιτε. Οὗτος γὰρ καὶ μόνος ὁ τρόπος τῆς παιδείας μοι περιλέλειπται, ἐπεὶ τοὺς ἄλλους ἀπέδωκα. Εἰ γοῦν καὶ πρὸς τοῦτον φανήσεσθε ἀναλλοίωτοι, καὶ πάλιν ἐόδιαψῳδηκῶς ἔσομαι, πυθόχρηστος ὑμῖν γενήσομαι, μᾶλλον δὲ τρίπους δελφικὸς ²⁾ αὐτοπύθιος, ως μάτην ὑμᾶς καὶ ἡροτρίασα καὶ τὸν σπόρον κατεβαλόμην· οὔτε γὰρ τὸν στάχυν ἀποδώσετε καὶ πολλὴν τὴν λύπην ἐκφύσετε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΒΡΑΔΥΝΟΝΤΑΣ *.

Πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας ὁ λόγος ὑμᾶς, ὃν οὐκ οἶδ' ὅπως ποτὲ τῷ λόγῳ καθάψομαι· οὖς γὰρ ταῖς λογικαῖς ὠδῖσι φθάσας ἐγεννησάμην ³⁾, πῶς ἀν-

τούτους τῷ λόγῳ διατιμάσαιμι; Ἄλλ, ἐπεὶ μήθ' οἱ τῇ φύσει τεκόντες τῶν παιδων ὑβριζόντων ἀνέχονται, μήθ' ὁ πρώτως πλάσας ἡμᾶς τῆς ὁρθῆς ἐκτρεπομένους ὄδοῦ ἐᾶ κατὰ βαράθρων φέρεσθαι, ἀλλὰ τῷ τῆς παιδεύσεως ἀνακρατῶν χαλινῷ πρὸς τὴν ὁρθὴν, οἶμαι, ἀπευθύνει τὸν ἀφηνιάζοντα, οὐδὲ ἐγὼ ἄλλως πως ποιήσω, τοιαῦτα ἔχων τὰ παραδείγματα.

Τίς οὖν ὁ σκοπὸς τῆς βραδυτῆτος ὑμῖν; ἵνα μὴ λυπῷ λέγων πάλιν, τῆς ἀπολείψεως. Εἰ μὲν γὰρ τὸ γυμνάσιον, οἷον μὴ βελτιοῦν λογισμὸν, ἢ αὐτὸς μὴ θέλγειν ¹⁾ ψυχὴν τῷ πολυειδεῖ τῆς ἀπαγγελίας, εἶχεν ἀν ὑμῖν λόγουν ἡ βραδυτής· ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μαθήματα τοιαῦτα, ὡς τὸ μὲν ψυχὴν ἐπαῖρον εἰς οὐρανὸν, τὸ δὲ γλῶτταν θῆγον εἰς ὥητορείαν, καὶ αὐτὸς πρὸς ἄμφω δεξιὰν ἔχω τὴν μεταχείρισιν, ὡς ὑμεῖς με τοιοῦτον πολλάκις μεμαρτυρήκατε, πολὺν ἀν ὑμῖν τὸν κάρον προσεπιτρίψειν ἔτερος. Ἐξὸν δὲ τοῦ νέκταρος ὀσημέραι πληρουμένους ὑμᾶς νήφειν καὶ διεγηγέρθαι, οἱ δὲ ἐκ τῶν τῆς θολερᾶς πηγῆς ναμάτων κατεμεθύσθητε οὕτω σφοδρῶς, ὡς καὶ τὸν καιρὸν τῆς εἰς τὸ διδασκαλεῖον συνελεύσεως ἀγνοεῖν. Ἡ ἐμὲ τοσοῦτον ἀνοηταίνειν ²⁾ οἴεσθε, ὡς τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν ἐπιμελέστερον διδασκαλίᾳ ἀμείψασθαι, καὶ οὐχὶ πλαγίοις συμπορεύεσθαι πλάγιον ³⁾, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τὴν εἰς τὸ πλάγιον ἀπολιπεῖν zīnησιν, ἀκινήτων ὑμῶν μενόντων πρὸς τὸ καλόν; Τίνος δὲ αὐτὸς ἔνεκα πρωῖαιτα πρὸς τὸ γυμνάσιον ἀπαντῶ, πόθῳθεν πρὸς τὸν λογικὸν τοῦτον ἀγῶνα παρεσκευασμένος; ἵνα τί; παρ' ὑμῶν αὐτὸς ἐπιδεής

εἰμι λογικῆς; ἀρχεῖ γάρ μοι εἰς γνωστικὴν ἀποκύησιν ἡ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους ὡδὶς, ὥφ' ᾧν ἔγὼ καὶ γεννῶμαι καὶ διαπλάττομαι.

'Ορατε ώς πάντοθεν ὑμῖν τὸ ἄλογον ὁ λόγος συνίγαγε, καὶ οὐκ ἔχει λόγον ἡ βραδυτής;

'Αλλ' ἵσως ὑμᾶς ἡ τοῦ εὐαγγελίου πλανήσει παραβολὴ ¹⁾, διτὶ καὶ οἱ πρὸ τῆς τελευταίας ὡρας συνεληλυθότες τὸν αὐτὸν μισθὸν ἀπειλήφασι τοῖς περὶ τὴν πρώτην πονήσασιν; 'Αλλ' ἔκει, ὡς βελτιστοί (ἴν' ὑμῖν καὶ τὸ τῆς παραβολῆς παραγυμνώσω ἀπόδόητον), οἱ διάφοροι τῶν πιστευσάντων καιροὶ μᾶς ἡμέρᾳ ἀφωμοιώθησαν ²⁾, κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς γραφῆς καὶ τὸν αὐτὸν πόνον. "Η πόθεν εἰσήνεγκε καὶ ὁ ἐνδεκαταῖος δὲν καὶ ὁ πρωΐαίτατα συνεληλυθώς; ἐνταῦθα δὲ ὁ πεμπταῖος καὶ ὁ δωδεκαταῖος τὸ πολλοστημόριον τῆς ἡμέρας ἀπείληφε, καὶ δὲν ἔχομην πόνον συνεισενεγκεῖν ἐν παντὶ τῷ ἡμερησίῳ δρομῆματι διὰ τῆς κατὰ τὸ δωδεκαταῖον μόριον ἀπαντήσεως ἐσμίκρυνε καὶ ἥλαττωσεν. 'Αλλ' οὐδὲ τοιοῦτος ὁ μισθαποδότης ἔγὼ, ως τοσοῦτον ἔχειν τοῦ λόγου πλοῦτον, ως τὸν αὐτὸν ἐπίσης ἐξ ἀρχῆς ἀπασιν. 'Αδικήσω δὲ καὶ δύοι τῷ συντόνῳ τῆς προθυμίας τὸ ἀμελὲς ὑμῶν προλαμβάνοντες ἀπαντῶσιν εἰς τὸ γυμνάσιον.

"Εδει μὲν οὖν νῦν ἐπενεγκεῖν τὴν τομὴν καὶ διελεῖν ἀπὸ τῶν ἐρίφων τὰ πρόβατα ³⁾, ὥστε τοὺς μὲν εἰσάγειν δύοι ⁴⁾ δὴ φίλον αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἀποπέμψασθαι· ἐπεὶ δὲ θεῖος ὁ καθ' ἡμᾶς λόγος, δεῖ καὶ πᾶσι τοῖς θείοις ἀφομοιοῦσθαι. Ποῖον οὖν ἔκει τὸ

παράδειγμα; οὐκ εὐθὺς ἐντείνει τὸ τόξον ¹⁾ καὶ πέμπει τὸ βέλος θεός, οὐδὲ γυμνοῖ τὸ ξίφος καὶ τεμνεῖ, οὐδὲ τοὺς ἄνθρακας ἀνάπτει καὶ καίει· ἀλλὰ κάκει μὲν τὴν βολὴν ἡ πειγμένην παρακρατεῖ, κάνταῦθα δὲ ἐπανατείνεται μὲν, ὡς φησιν ἡ γραφὴ, ταῖς προθερμάνσεσι πρότερον δεδιττόμενος· ἐπειδὴν δὲ ὑβρίσωσι καὶ πρὸς τὰς ἀπειλὰς οἱ σωφρονιζόμενοι, τηνικαῦτα τὸ βέλος ἀφίεται, καὶ ἡ ἀξίνη τὸ δένδρον ὁιζοτομεῖ ²⁾, καὶ Βαβυλωνία κάμινος ³⁾ οἱ τέως ἀναπτύμενοι ἄνθρακες γίνονται.

"Ἐστω οὖν ὑμῖν οὗτος ὁ λόγος, ὡς τόξον ἔτοιμασθὲν καὶ ὡς αὐτὸ τὸ πῦρ ἀναφθέν· ἐπαφήσομεν δὲ καὶ κατενέγκωμεν, πρὸς δὲ καὶ ⁴⁾ καταφλέξομεν, δῆτε καὶ πρὸς τὴν βολὴν καὶ πρὸς τὴν ἔξαψιν ἀνθυβρίσετε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΟΝΕΙΔΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΑΜΕΛΟΥΝΤΑΣ *.

Σιγᾶτε, καὶ τὴν τήμερον οὐ προβάλλετε ⁵⁾. Εἰ μὲν οὖν ὡς ἀποδεικτικοὶ καὶ ἐφ' ἐαυτῶν ταῖς ἀποδείξεσι χρώμενοι, τοῦτο καὶ βούλομαι, πρὸς ὁ διέληλυθέναι ὑμᾶς ἐσπούδακα· εἰ δὲ ὡς διαλεκτικοὶ, δέδοικα μὴ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἐπιστήμης οὐδέπω

έαυτοῖς ἔθεσθε, ὃς ἴδιον διδόναι τε λόγον καὶ λαμβάνειν, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἐρωτῶντος δόξαν τὸν συλλογισμὸν ποιεῖσθαι. Εἰ δὲ ἐξ ὧν πολλάκις εἴρηκα καὶ πολυμερῶς ἡρμήνευκα πρὸς ὑμᾶς ἀρχὰς ὥσπερ εἰληφότες κοινὰς ὧν προτίθεσθε ἐρωτᾶν, ταύταις χρῆσθε καὶ περὶ ὧν μηδέποτε ἡρωτήκατε, τοῦτο καὶ τῆς ὑμετέρας πέφυκε πίονος αὐλακος, ἔρχεται δὲ καὶ πρός με εὔκλεια, δτι, τῆς ἀπ' ἐμοῦ καταβολῆς ἀπολελαυκότες εἰς τάχος, οὐκ ἐπέτειον τὸν στάχυν ἀναβλαστάνετε, ἀλλὰ κατὰ τὴν Ἰταλῶν χώραν, ἢ τὰ λεγόμενα Καμπανῶν πεδία τοίναρπα¹⁾ ἢ πολύναρπα, τὴν ὑμετέραν πεποιηκότες ψυχήν.

Πλάτων μὲν οὖν καὶ Πυθαγόρας καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Θεόφραστος, οἱ δὴ φιλοσοφίας προύκάθηντο, ὁργίλοι τοῖς ὅλιγωροῦσι τῶν μαθημάτων ἐφαίνοντο, μηδὲ τὴν πηγὴν τῶν λόγων οὕτως ἀφθύνως προχέοντες, ἀλλ' ἀρχάς τινας καὶ σπέρματα τοῖς μαθηταῖς προτιθέμενοι, εἶτα δὴ καὶ ἀπήτουν ὧν κατεβάλοντο τὸ πολλαπλάσιον· καὶ πλεῖστοι δὴ τινες τῶν ἀκροατῶν ὡπὸ βραχυτάτων τῶν ὑποθέσεων καὶ τοὺς διδασκάλους ὑπερεβάλοντο. Ύμεῖς δέ (ἀλλὰ μὴ, ὡ σῶτερ²⁾), μηδ', ὡ ἐλευθέροιε) οὐδὲ τὸ πολλοστημόριόν μοι ἀποδιδύατε.

Καὶ ἐγὼ μὲν τῶν ἄλλων κατολιγωρῶν φαίνομαι, διατοιβῇ δέ μοι καὶ μελῆσις τὸ ὑμέτερον· δύθεν, διαγρυπνῶν μέχρι πόρρον νυκτῶν, παρανατειλάσης ἡμέρας, εὐθὺς περὶ τὰ βιβλία πάλιν, ὥσπερ μοι ἔθος ἔστι, καταγίνομαι, οὐχ ἵν' αὐτός τι ἐκεῖθεν πορίσωμαι, ἀλλ' ὅπως ἂν ὑμῖν τὸν ἐκεῖθεν συνεργα-

νίσθωμαι νοῦν. Τί γὰρ ἐμοὶ καὶ τοῖς μύθοις ἢ ταῖς φωναῖς; ἀλλ' ὑμῶν χάριν μέχρι τοσούτου συγκαταβαίνω, καὶ τὰ χθαμαλὰ ταῦτα καὶ περιπέξια τοῖς ὑπερτέροις κατακιρνῶν μουσικῶς, ὑμῖν τὸ τῆς φιλοσοφίας πόμα προσάγω. Ὅμετις δὲ, ὥσπερ αὐτοὶ διαγρούπνοιντες ἐπὶ τοῖς φροντίσμασι καὶ μηδ' ὅσον τὴν χεῖρα τῇ γνάθῳ ὑπαγκωνίσαντες, εἴτα ἐρωτᾶν ἔτερος τὸν ἔτερον προωθεῖ¹⁾, καὶ ὁ μὲν ὑμῶν τὸ ἐπιτυχὸν φθέγγεται, ὁ δὲ κατὰ τὰς Ἀναξαγόρου εἰκόνας²⁾ σκεπτομένῳ ἔστι.

Καὶ Πλάτων μὲν, ἐν οἷς δὴ τὴν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ποιεῖται τοῦ Σωκράτους δημηγορίαν περὶ ψυχῆς, τοὺς εἰσεληλυθότας ἀπαριθμεῖται, Κρίτωνά τε καὶ Ἀπολλόδωρον³⁾, καὶ τὸν Μεγαρόθεν Εὐκλείδην καὶ Κέβητα· τὸ δὲ ἐν τούτοις σπουδαζόμενον ἦν ὁ περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς λόγος· Σιμιάς δὲ καὶ Κέβης ὁ Ἀθηναῖος, οὐχ ὥσπερ ὑμεῖς⁴⁾ ἐξ αὐτομάτου τύχης κατὰ τὰ χρηστήρια τὰς ἐρωτήσεις ἀναπνέοντες⁵⁾, ἀλλὰ πάλαι πρὸς ταύτας παρεσκευασμένοι, ὁ μὲν «δέδοικα» ἔφη⁶⁾, «ὦ Σώκρατες, μὴ ἀρμονία τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ εἴη, εἴτα, τούτου διάδοχαγέντος, καὶ τὸ μέλος ἀφανισθεῖη, ὥσπερ ἐπὶ τῆς λύρας ἔχει καὶ τῶν χορδῶν». ἐφ' οἷς τοῦ Σωκράτους εἰρηκότος ἄλλα τε καὶ δύτι ἡ μὲν ἀρμονία ὑστέρα τῆς λύρας, ἡ δὲ ψυχὴ οὐχ οὕτως προωμολόγηται, ἀτερος ὑπένδοντεν δύτι «καὶ γὰρ περιδεής είμι, ὦ Σώκρατες, μὴ ἡ ψυχὴ πολλὰ μετα-μειψαμένη σώματα, ὥσπερ ὁ ὑφάντης χιτῶνας πολλοὺς, συναπελύθη τῷ τελευταίῳ». ἐφ' οἷς ὁ φιλό-

σοφος τὴν πολλὴν πραγματείαν τῆς φύσεως ἐνεδείξατο· εἶτα πρὸς τὸ ζητούμενον ὄδῷ βαδίζων, ἐληλυθὼς ἔριστα τὸ ἀπόρημα διαλέλυκεν. Ὅμεις δὲ οὐχ οὕτως· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ζῆτε γὰρ κατὰ τὰς κοινὰς ὑπολήψεις καὶ οὐ φροντὶς ὑμῖν οὕτε περὶ ὃν ἡ φύσις ποιεῖ, οὕτε περὶ ὃν νεανιεύεται τὸ αὐτόματον· ἀλλ’ ἀμελεῖτε καὶ ὃν νοῦς ἐργάτης ἐστί. Καὶ ὅσ μὲν ὑμῶν «τί δέ μοι μέλει» φησί, «τὰς αἰτίας τῶν περὶ γῆν χασμάτων εἰδέναι;» ὁ δέ «τί μέγα, εἰ μάθοιμι ὁπόθεν τὸ θαλάττιον ὕδωρ ἀλμυρὸν πέφυκε¹⁾, καὶ, πῶς ἐκ τούτου τὰ πρὸς ζωὴν συμπορίσαιμι;» Ἀλλος τὸν θεὸν τῶν σεισμῶν αἰτιᾶται καὶ μέχρι τούτου φιλοσοφεῖ, καὶ, ὥσπερ ἐμοῦ τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον λέγοντος, τῆς μέσης οὐκ ἐπαισθάνεται φύσεως²⁾.

Τί δὲ, ὡς βελτιστεῖ; κάλλιον σὺ ἐμοῦ οἴει δτε θεὸς τοῖς πᾶσιν ἐφίσταται καὶ μία πάντων ἀρχὴ, πάντα τε ἐκεῖθεν πρόεισι καὶ ἐκεῖσε ἄνεισιν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο οἰώμενος καὶ τὴν φύσιν μέσον τοῦ δημιουργοῦ καὶ τῶν δημιουργημάτων φαντάζομαι, ἵτις ὥσπερ χείρ ἐστι τοῦ πρώτου αἰτίου, καὶ δι’ αὐτῆς ἐφ’ ἑαυτοῦ μένων ἀκίνητος τὰ τῆδε οἰκονομεῖ καὶ τὰς ὥρας συγκεραννύμενος ἄλυπτον ἡμῖν τὸν βίον ἐργάζεται. Τοσοῦτος γὰρ αὐχμὸς σοφίας ἐπὶ τοῦ καθ’ ἡμᾶς βίου ἐγένετο, καὶ οὕτω πάντες ἐπὶ τὴν τοῦ ἀμαθεστάτου ταύτην ἐπιστήμην κοινῶς συνηλάθησαν, ὥστε τοὺς πολλοὺς οἴεσθαι μὴ καὶ τὸν ὑετὸν ἐκ τῶν νειρῶν καταρρέγγυνυσθαι, ἀλλὰ, κατὰ τὸ Ἐρατοσθένους· λεγόμενον κόσκινον³⁾, διατετρῆ-

σθαι τὸν οὐρανὸν, κακεῖθεν ταῖς χερσὶν ἀποθλίβοντα ¹⁾ τὸ ὕδωρ διηθεῖν. Άλλὰ διὰ τί, ὡς βέλτιστοι, θέρους οὐχ οὕτω ποιεῖ; δτι, φασὶ, τὸ δόξαν ποιεῖ, ὥσπερ οὐ σοφίαν αὐτῷ δίδοντες οὐδὲ ἐπιστήμην τῶν γινομένων, ἄλλ' ἀλογίαν (ἰλίκοι δὲ ἡμῖν ὁ Θεός) καὶ ἀτερίσκεπτον τῶν πραττομένων ὄρμήν.

"Ἐγωγ' οὖν ὑμᾶς βούλομαι ἀποτρόφους μὲν εἶναι τῶν κοινῶν ἔθνων, τροφίμους δὲ ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ νῦν μὲν τῶν νοημάτων ἐπιμελεῖσθαι, νῦν δὲ τὴν γλῶτταν ἀνακαθαίρειν καὶ περὶ τὴν περιβολὴν τοῦ λόγου πονεῖν, εἰδέναι τε ὡς ἡ Ἑλληνικὴ σοφία, περὶ τὴν δόξαν τοῦ Θείου διαμαρτάνουσα καὶ τὸ θεολογικὸν μέρος οὐκ ἀναμάρτητον ἔχουσα, τὴν φύσιν οὕτως ἐγνώρισεν ὡς αὐτὸς ὁ πλάστης ἐποίησε. Χρὴ οὖν ἡμᾶς ἐκεῖθεν μὲν ἔχειν τὴν περὶ ταῦτα θεωρίαν, ἀπὸ δὲ τῆς ἡμετέρας σοφίας τὸν τύπον γινώσκειν καὶ τὴν ἀληθειαν, καὶ τὸ μὲν γράμμα ἐπιθραύσειν ὥσπερ ἔλυτρον, τὸ δὲ κεκρυμμένον πνεῦμα ὥσπερ μαργαρίτας ἀναχωρούειν· καὶ μὴ τὰ Μωσέως ὡς τελητῆς ἀληθείας οἴεσθαι, μὴ τὰς τοῦ κρείττονος διατυπώσεις ὑπολαμβάνειν αὐτοτελεῖς, ἄλλ' ἐκεῖνα μὲν εἰς ταῦτα φέρειν, τὰ δὲ εἰς ἐτέραν ἀποκατάστασιν· μὴ πάντη δὲ καὶ τὰ Ἑλλήνων παραιτεῖσθαι ἐν οἷς θεολογεῖν οἱ ἄνδρες προήρηνται, ἀλλὰ τὸν μὲν πατρικὸν βυθὸν καὶ τὰς τρεῖς τριάδας ²⁾ καὶ τὰς δέκα κοσμαγωγοὺς ³⁾ καὶ τὸν ὑπεζωκότα ⁴⁾ καὶ τοὺς λαγόνας τῆς Ἐκότης ⁵⁾ καὶ τὰς χαίτας, ἄλλα τε ἐτερα μέρη μετὰ τῶν μύθων συναριθμοῦντες, ἐν οἷς περὶ τῆς τῶν πάντων θεολογοῦσιν ἀρχῆς· καὶ δτι

ἐκεῖθεν τὰ πάντα συνέστηκε¹⁾, καὶ ὅτι ὅν ἐστιν
αὕτη οὐκ ἔχουσα γένεσιν, καὶ τόλλα ως τοῖς τῆς
ἡμετέρας παρεοικότα αὐλῆς, συγκούλαφν²⁾ πειρᾶσθαι
θείοις λογίοις καὶ κοινὸν ἀμφοῦν κρατῆρα ποιεῖσθαι
τὴν ἡμετέραν ψυχήν. Τὴν δὲ ἐρμαῖκὴν μονάδα καὶ
τὰ λοιπὰ τοῦ ἀρδοὺς τούτου³⁾ συγγράμματα, ἢ δὴ
πρὸς τὸν ἑαυτοῦ παῖδα τὸν Τάτ ὑπηγόρευσεν, ἐν
οἷς μὴ καθαρῶς ταῖς ἀληθέσι δόξαις ἐναντιοῦται,
προσίεσθε· κρείττονα γὰρ ἦ κατὰ τὴν Πλάτωνος
φιλοσοφίαν καὶ χρησμοῖς ἀκριβῶς ἔοικότα καὶ τὴν
ψυχὴν ἐκ τῆς ὕλης ἀνάγοντα. Καὶ τὸν Ποιμάν-
δρην τούτου (οὗτῳ γὰρ τὸν οἰκεῖον λόγον⁴⁾ ἐπέ-
γραψεν) ως ὀνειρώττοντα διαπτύετε, ως δὲ καὶ
τὴν Ἐμπεδοτίμου⁵⁾ τοῦ νοῦ ἀρπαγὴν, ἣν ἐξαίρει
μὲν ὁ Ιάμβλιχος, Πομειδώνιος δὲ ἀθετεῖ ὁ φιλόσο-
φος. Ά δὲ φασὶν οὗτοι περὶ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ὄν-
τος καὶ τοῦ αὐτοκινήτου καὶ τοῦ διαστατοῦ ἀποδεί-
ξειν διδόντες, εἰ μὲν συμβαίνοντα ταῖς ἐκεῖθεν ἐφό-
δοις εὑρητε, δέχεσθε· εἰ δ' ἀπάδοντα, διαπτύετε.
Ἄτιμάζοιτε δέ μοι καὶ τὰς Πλάτωνος τῶν ψυχῶν
περιόδους, καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τῶν ψυχῶν ἐντε-
λέχειαν, καὶ τὴν ἐν ᾧδου τῶν ψυχῶν ἐν ποταμοῖς
τοῖς θολεοῖς βάσανον, τὴν δὲ τοῦ Πρόκλου τερα-
τουργίαν καὶ τερατολογίαν, καὶ ἢ δὴ Πλωτῖνος δεί-
κνυσι θεοκλυτῶν. Άποτρέπεσθε δέ μοι καὶ τὸ τοῦ
Σωκράτους δαιμόνιον, φ δὴ ἐκεῖνος θαμὰ ὄμιλῶν
κανόνι ἔχοῦτο πρὸς τὴν ἐνέργειαν.

Εἰ οὕτω ποιεῖτε, κατὰ τοὺς ναυτιλλομένους ἐξ
ἀλμυροῦ πότιμον ὕδωρ ἀρύσεσθε⁶⁾. Τί δ' ἐστιν ὁ

οὗτοι δρῶσιν; ἐπειδὴν ἐναποληφθέντες πελάγεσιν,
ύδατος γλυκεός μὴ εὐπορῶσι, σπόγγους τῇ θαλάσσῃ
ἐπικρεμάσαντες καὶ τὸν ἀτμὸν εἰς ὕδωρ ἐναποθλί-
ψαντες, ἀποδόοφωσιν ἡδίστου νάματος. Καὶ ὑμεῖς
τοιγαροῦν τὴν ὑμετέραν ψυχὴν ἐφ' ὑψους τῶν Ἑλλη-
νικῶν δογμάτων ώς ἀλιμυρῶν ἀναρτήσαντες, τὴν ἐκεῖ-
θεν φερομένην ἡχῷ βαρεῖαν καὶ γεώδη τυγχάνου-
σαν εἰς δξεῖαν καὶ κούφην μεταβαλόντες, τάχ' ἂν
ὑπὸ τῆς ὑπάτης τῶν χορδῶν λιγνωτάτου μελους
ἀκούσεσθε.

ΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΤΡΙΣΜΕΓΙΣΤΟΥ ΠΟΙΜΑΝΔΡΗΝ *.

"Εοικεν ὁ γόης οὗτος τῇ θείᾳ γραφῇ οὐ παρέρ-
γως ὠμιληκέναι· δόθεν ἐκ ταύτης ὁρμώμενος τῇ ζο-
σμοποιίᾳ ἐπιχειρεῖ, μηδὲ αὐτὰς δυνῶν τὰς Μωσαϊκὰς
λεξεις ψιλὰς ἐνίοτε ἀναγράφειν· ώς καὶ τὸ προκεί-
μενον τοῦτο ὄητὸν δλον· τὸ γὰρ, «εἶπεν ὁ Θεὸς,
«αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε,» σαφῶς ἐκ τῆς Μωσαϊ-
κῆς ζοσμοποιίας ἔστιν ¹⁾). Οὐ μὴν ἐνέμεινε παντε-
λῶς τῇ ἀπλότητι καὶ σαφηνείᾳ, καὶ τῷ εὐθεῖ καὶ
εἰλικρινεῖ καὶ δλως θεοειδεῖ τῆς γραφῆς, ἀλλ' εἰς
τὸ εἰωθὸς ὑπερόβύη πάθος τοῖς τῶν Ἑλλήνων σο-

φοῖς, εἰς ἄλληγορίας καὶ πλάνας καὶ τερατείας εκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ ἀπλανοῦς ἐκτραπεῖς, ἢ ὑπὸ τοῦ Ποιμάνδρου συνελασθείς. Οὐκ ἄδηλον δὲ δοτις ἦν ὁ τῶν Ἑλλήνων Ποιμάνδρης, ὁ καὶ παρ' ἡμῖν κοσμοκράτωρ¹⁾ ὀνομαζόμενος ἢ τῶν ἐκείνου τις. Κλεπτης γάρ, φησιν²⁾, ὁ διάβολος καὶ ἐκφερομυθεῖ τὸ ἡμέτερα, οὐχ ἵνα οἱ ἐκείνου μεταμάθωσιν τὴν ἀσέβειαν, ἀλλ' ἵνα τοῖς τῆς ἀληθείας όγμασι καὶ νοήμασιν τὴν ἔαυτῶν δυσσέβειαν ἐπιχρώσαντες καὶ μορφώσαντες, πιθανωτέραν ἐργάσωνται καὶ τοῖς πολλοῖς εὐπαράδεκτον. Οὐ γάρ ἀληθεύει Πλάτων τὰς ἐκ τῶν βαρβάρων φήμας παραλαμβάνοντας κάλλιον ἀπεργάσασθαι τοὺς Ἑλληνας λέγων παιδείᾳ χρωμένους καὶ μαντείας ἐκ Δελφῶν. Ἀληθεύονται δὲ μᾶλλον οἱ λέγοντες³⁾ ἀταλαίπωρον εἶναι παρὰ τοῖς Ἑλλησι τῆς ἀληθείας τὴν ζήτησιν, μάλιστα δὲ ἐν τῇ περὶ τοῦ θείου δόξῃ πλανᾶσθαι αὐτούς. Εἰσὶ δὲ οἱ ταῦτα λέγοντες οὐχ ἡμέτεροι, ἀλλὰ τῶν Ἑλλήνων οἱ δοκιμώτεροι, εἴ τις ἐντετύχηκε καὶ οἷς ἔγραψεν ὁ Πορφύριος πρὸς ἀναβαίοντα τὸν Αιγύπτιον⁴⁾ παρ' ἐκείνου λοιπὸν ἐπιζητῶν μαθεῖν τὴν ἀλήθειαν, ἐπειδὴ παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπέγνων⁵⁾. Εἰ μὲν οὖν καὶ ἄλλο βάρβαρον γένος τὸν δημιουργὸν καὶ βασιλέα τοῦδε τοῦ παντὸς πατριώδει δόξη καὶ νόμοις ἐθρήσκευεν, εἰπεῖν οὐκ ἔχω· δτι δὲ ἡ τῶν Ἐβραίων θεοσέβεια περιβόητος ἦν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, δτι καὶ ἡ νομοθεσία φύτῶν ἀρχαιοτέρα ἦν καὶ Ἐρμοῦ τούτου, καὶ εἴτις ἄλλος παρ' Ἑλλησι σοφὸς πολλοῖς ἀποδέδεικται.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΨΕΛΛΟΥ
ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ

ΠΡΟΣ ΕΡΩΤΗΣΙΝ ΤΙΝΟΣ ΜΟΝΑΧΟΥ
ΠΕΡΙ ΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ *.

Οὐχ ὡς ἡπόρηται τὸ παρὰ σοῦ προβληθὲν ¹⁾ ζήτημα, λογιώτατε πάτερ, οὕτως ἡρώτησας· ὡς γὰρ δὴ προετείνω, τοῦ ἐρωτηθέντος ἡ λύσις πρόχειρος. Οὐδὲν γὰρ ἀόριστον ²⁾ τῷ θεῷ, οὔτε ζωὴ, οὔτε θάνατος, οὐ γένεσις, οὐκ οὐσία, οὔτε τῶν ὄντων οὔτε τῶν γινομένων οὐδέν. Εἰ γὰρ δὴ τὸ ³⁾ θεῖον δρός ἔστι τοῦ παντὸς, πῶς δῆ τι τῶν πάντων ἐκείνῳ ἀοριστήσειε; καὶ, εἰ τὸ πᾶν συνείληφε ⁴⁾ τοῦ χρόνου, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸ χρόνου καὶ πρὸ αἰῶνος ἐφ' ἑαυτοῦ ἔστηκε, πῶς τὸ μὲν παρὸν εἰδείη, τῶν δὲ μελλόντων τι ἀγνοήσειε; περὶ ἡμᾶς γὰρ ταῦτα, οἷς ὁ χρόνος καταμεμέρισται ⁵⁾, οἱ τὸ μὲν ἐνεστώς ⁶⁾ ἴσμεν ὄπόσον ἡμῖν εἰς γνῶσιν ἔλθοι ⁷⁾, τὸ δὲ μελλοντοῦ παντάπασιν ἡγνοήκαμεν, δτι μηδὲ ⁸⁾ συζῶμεν τῷ ἐπιόντι, ἀλλὰ τοῦ ἐσομένου τῷ κατὰ τὸ ἐνεστώς ζῆν παντάπασιν ἀπωκίσμεθα. Ράστη τοιγαροῦν πρὸς δπερ ἡρώτησας ἡ ἀπόκρισις.

Τὸ δὲ θρυλλούμενον τουτὶ ⁹⁾ ζήτημα, ἵνα δῆ σοι κεφαλαιωδῶς καὶ ἐν ἐπιστολῆς σχήματι ἔννείρω τὸ πᾶν, οὕτω δὴ προβάλλονται οἱ δεινότεροι, οὐ περὶ δροῦ μόνον ζωῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ παντὸς ἐτέρου τῶν γινομένων τὸν λόγον προάγοντες.

Ἐρωτῶσι γὰρ εἰ οἶδε τὸ μέλλον ὁ θεός· εἴτα δὴ συνομολογήσαντος τοῦ προσδιαλεγομένου (οὐδὲ γὰρ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς κοινὴν ἔννοιαν), ἐπάγουσι· «πότε·» οὐ δὲ ὥρισται αὐτῷ ἡ γνῶσις τοῦ μέλλοντος, ἢ «ἀορισταίνει ὥσπερ ἡμῖν;» δόντων δὲ ἡμῶν ὥρισθαι αὐτῷ τὴν γνῶσιν (θάτερον γὰρ ἄτοπον), εὐθὺς ως ἐπόμενόν τι ἄτοπον ἐπιφέρουσι. Φασὶ γὰρ ώς, εἰ ὥρισμένως εἰδείη τόν τε ἐσόμενον δίκαιον καὶ τὸν ἐσόμενον ἄδικον, τόν τε οὕτως ἢ ἐκείνως τεθνηξόμενον, οὐθ' ὁ δίκαιος ἀφ' ἑαυτοῦ¹⁾ δίκαιος, οὐθ' ὁ ἄδικος ἀρχὴν ἄδικίας τὴν προαιρεσίν ἐκληρώσατο· ἀλλ' οὐδὲ ὁ φονεὺς ἄδικος· περιώρισται γὰρ τῷ τεθνηκότι ὁ τῆς ζωῆς χρόνος, καὶ, εἰδότι θεῷ ώς οὕτως τεθνηξεται²⁾, ἐπηκολούθησεν³⁾ ἡ ἀναιρεσίς. Πῶς γὰρ ἦν⁴⁾ εἰδέναι μὲν ὥρισμένως τὸν θεὸν ἐκεῖνον ἀναιρεθῆσεθαι, ἐκφυγεῖν δὲ τοῦτον τὸν τρόπον τῆς ἀναιρέσεως; ὥστε καὶ ὁ φονεὺς προγνώσει θείᾳ ὑπονογνώσει οὐ μόνον ἀθῶος παντάπαιι λογισθῆσεται, ἀλλὰ καὶ ἀμοιβῆς ἄξιος, ως τὸ τοῦ δεσπότου θέλημα ἐκτετελεκώς.

Τὸ μὲν⁵⁾ οὖν ζήτημα οὕτω δὴ συντιθέασιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί· ἡ δέ γε λύσις οὕτως αὗθις παρὰ τῶν σοφωτέρων ἐπάγεται⁶⁾ πρὸς τὸ πρόβλημα· ώς ἡ γνῶσις, μέση οὖσα τοῦ γινωσκομένου καὶ τοῦ γινώσκοντος, ὥρισται μὲν ἀπὸ τοῦ γινώσκοντος, εἰλεῖται δὲ περὶ⁷⁾ τὸ γινωσκόμενον καὶ ὡμοίωται τῷ γινώσκοντι· ὅποιόν⁸⁾ τι λέγω· ἄλλῃ ψυχῆς γνῶσις, καὶ ἄλλῃ νοῦ, καὶ ἄλλῃ θεοῦ· ἡ μὲν οὖν ψυχικῶς οἶδεν, ὁ δὲ νοερῶς, ὁ δὲ ὑπὲρ νοῦν καὶ ἐπε-

κεινα. Οὐκ ἀλλοιοῦσι δὲ αἱ γνώσεις τὰ πράγματα, ἀλλ' αἱ μὲν κατὰ τὰ γινώσκοντα ἴστανται, τὰ δὲ γινόμενα τῆς οἰκείας οὐκ ἔξιστανται φύσεως. Ὁ μὲν οὖν θεὸς, δοος ὡν ὁ πάντων ἀκρότατος, κατὰ τὴν οἰκείαν ἀκρότητα οἶδε τὰ πράγματα, ὥρισμένως μὲν τὰ ἀόριστα, ἀναγκαῖως δὲ τὰ ἐνδεχόμενα ¹⁾. οὐ γάρ συμμεταβάλλεται τοῖς γινομένοις, ἀλλ' ὡς ἔχει φύσεως τὴν τάξιν οἶδε τῶν ὅντων· τὰ δὲ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ὁρᾶ τε καὶ φέρεται.

Φέρε γάρ πρὸς θεοῦ· τῶν σωμάτων ²⁾ διεστηκότων, πῶς οἶδε ταῦτα θεός; διαστατῶς ἢ ἀδιαστάτως; οὐκ ἀδιαστάτως ³⁾; Οὐ γάρ ἔρεῖς που θάτερον· οὐ γάρ διέσταται τοῖς βάθεσι τούτων ἢ τοῖς μήκεσιν ἢ τοῖς πλάτεσιν· ἀλλ' ἀδιάστατον ⁴⁾ αὐτῶν τὴν γνῶσιν προελαβεν. Άρ' οὖν τὸ οὔτως εἰδέναι τὰ σώματα τὸν θεὸν τὰς διαστάσεις ἐκείνων μετήμειψε; Κατὰ ⁵⁾ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τὴν φύσιν ὑπὲρ φύσιν εἰδὼς καὶ τὸ ἀόριστον ὥρισμένως, οὕτε τὴν φύσιν μετήλλαξεν, οὕτε τὴν ἀόριστίαν τῶν πραγμάτων μετήμειψεν· οὐ γάρ αἰτία τῶν γινομένων ⁶⁾ ἡ πρόγνωσις. Οὐ τοίνυν, εἰ τῶν μὲν προέγνωκε ⁷⁾ τὴν φαυλότητα, τῶν δὲ τὴν δικαιοσύνην προελαβε, διὰ ταῦτα ἐξ ἀνάγκης οἱ μὲν φαῦλοι, οἱ δὲ γεγένηνται δίκαιοι· ἀλλ' ἐκεῖνός τε κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τὴν γνῶσιν ἔσχε τῶν γινομένων, κάκεῖνα ⁸⁾ κατὰ τὸν ἴδιον εἰδομὸν φέρεται· καὶ τὸν ἀγχόνη τοίνυν χρησάμενον οἶδε μὲν ὡς οὔτω ⁹⁾ τεθνίξαιτο (μὴ γάρ σε διαλάθῃ ¹⁰⁾ τὸ πρότερον ὄμολόγημα, ὡς ἡ γνῶσις ὠμοίωται τῷ γινώσκοντι) οὐ

διὰ τὴν γνῶσιν δὲ ἐκεῖνος βιαίως ἐκπέπτωκεν ¹⁾, ἀλλὰ διὰ τὴν προαιρεσιν πονηρῷ χρησάμενος δαιμονι. Καὶ, τὸ σύμπαν εἰπεῖν ὥστε σοι ἐπιλελύσθαι τὸ ζήτημα, τῷ μὲν θεῷ κατὰ τὴν πρόγνωσιν τὸ τῆς ἐκάστου ζωῆς συμπεράσμα ²⁾ ὕρισται· προελαβε γὰρ ἐκεῖνος τὴν γνῶσιν τοῦ ἐδομένου· ἡμῖν δὲ ἀορισταίνει τὸ συμβησύμενον· ὥστε τρόπον μὲν τινα ὕρισται, τρόπον δὲ καὶ οὐχ ὕρισται· φῇ μὲν γὰρ οἶδε θεὸς ὕρισται, φῇ δὲ ή πρόγνωσις οὐχ ὄριζει τὸ γενησύμενον, οὐχ ὕρισται. Ἐπιδιαιτῶ δὲ καὶ τοῖς τῶν πατέρων ἡμῶν λόγοις, ίν' εἴ τισι μὲν ἐντύχοις ὡς περὶ ὕρισμένου τοῦ συμπεράσματος τῆς ζωῆς ήμῶν λεγούσι, τισὶ δὲ ὡς περὶ ἀορίστου, μὴ διαφωνεῖν πρὸς ἄλληλα οἰηθείης τὰ δόγματα ³⁾, ἀλλ' ἐπικρίνοις ὡς ταῦτα μὲν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξενήνεκται, ἐκεῖνα δὲ κατὰ τὸν ἔτερον.

Πρὸς δε τούτοις εἰδέναι σε βούλομαι ὡς οὐχ ἀπλῆ τις ἐστὶν ἡ καθ' ἡμᾶς φύσις, ἀλλὰ πληρεῖς ἐσμὲν καὶ τοῦ ὄντος καὶ τῆς γενέσεως, διοικούμεθά τε τὰ μὲν ὑπὸ προνοίας, τὰ δ' ὑπὸ φύσεως, τὰ δ' ἐκ προαιρέσεως. Καὶ οὐ τοῦτο λέγω, ὡς διέστηκε τι τῆς προνοίας καὶ τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ τἄλλα ἐκεῖθεν τὴν οὐσίαν λαχόντα ἡ φυσικῶς περὶ ήμᾶς ἐνεργεῖ ἡ προαιρετικῶς. Διὰ ταῦτα τοιγαροῦν καὶ κρυμοὶ καὶ θάλπη ἐκφέρουσιν ἡμᾶς τῆς ζωῆς ὅτι καὶ φύσεως μετεσχήκαμεν· καὶ αὖθις ἄτοποι γνῶμαι σβεννύουσιν ἡμῶν τὴν ζωὴν, παρὰ τὸ μέρος τῆς προαιρέσεως. Ἀπαντα ⁴⁾ οἶδε μὲν ὕρισμένως ὁ θεὸς,

έκεινα δὲ κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν τὴν ἐνέργειαν
ἔχουσιν.

"Εχεις ἴδοὺ τὴν λύσιν ἐπὶ βραχέος οὐπερ ηρώ-
τησας, πατέρων ἐμοὶ λογιώτατε καὶ σεβασμιώτατε.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΣΧΕΔΙΑΣΘΕΙΣΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΩΝ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΝ ΕΡΩΤΗΣΑΝΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ ΜΑΘΗ- ΜΑΤΟΣ, ΠΟΙΟΝ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΑΥΤΗΣ *.

Πολλοί μοι πολλάκις διηνωχλήκασι περὶ τῶν
δυοῖν τούτων μερῶν τῆς διηῆς μαθηματικῆς ἐπιστή-
μης, ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας φημί, ὅποιον ἐκατέρᾳ
τούτων τὸ τέλος, καὶ πρὸς ὃ δὴ στοχαζόμενον τὸν
τὰς ἐπιστήμας διακρινοῦντα τὰς ἔξηγήσεις ποιεῖσθαι¹).
Τῆς γὰρ μουσικῆς καὶ ἀστρονομίας, ως αὐτόθεν
ἔχουσῶν τὰ τέλη καὶ μὴ πολλῆς δεομένων πραγμα-
τείας πρὸς τοῦτο, εὐθυβόλως κατατυγχάνειν οἴονται.

Ἄλλὰ πρὸς μὲν ἐκείνους τῇ γλώττῃ μόνῃ πρὸς
τὴν ἔρμηνειαν ἀποχρησάμενος, οὐδαμοῦ ἔνγγονα
πρὸς τοὺς ἐρωτήσαντας ἔξενήνοχα· σὺ δέ μοι, φίλ-
τατε αὐτοκράτορε Ανδρόνικε, ἐπειδήπερ παρὰ τοῖς
ἄλλοις τυγχάνεις ὡν τῷ τε μεγέθει τοῦ ἀξιώματος καὶ

τῇ περὶ τοὺς λόγους ἐπιμελείᾳ, τεύξῃ τῆς προσφυοῦς ἀποκρίσεως.

"Εστι μὲν οὖν σύνδεσμος εἰς τῶν τεσσάρων μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ¹⁾, ἀφ' ὧν πρὸς τὴν θεολογικὴν θεωρίαν εἰώθαμεν ἐμβιβάζεσθαι. "Ισθι οὖν ως οὐχ ἐν τῷ τέλος τῶν μαθημάτων ἐστὶ, ἀλλὰ πολυειδὲς καὶ πολυμερές. Καὶ τὸ μὲν σωματικότερον πως τυγχάνει ὅν, τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο μαθηματικότερον· τὸ δ' ὑπερβαίνει ἄμφω καὶ τῶν ἴδεων ἀπτεται. Τῆς μὲν ἀριθμητικῆς τὸ οἶον χαμαιπετὲς τέλος τὸ πρὸς τὰς λογικὰς ἐφόδους ἐστὶ καὶ τὸ πρὸς τὴν τοῦ μουσικοῦ κανόνος κατατομήν· γεωμετρίας δὲ πάλιν τὸ ἀνάλογον τέλος, τὸ πρὸς γεωδαισίαν ²⁾, καὶ ὀπτικὴν, καὶ τὸ ὑποκείμενον ταύτη κατοπτρικόν. Άλι τε γὰρ λογικαὶ ἔφοδοι καὶ αἱ τῶν μουσικῶν κανόνων κατατομαὶ, ὡν ἡ χρῆσις πολλῇ τοῖς ἀνθρώποις, ἐξ ἀριθμητικῆς εἰλήφασι τὴν ἀρχὴν, ἀτε τῆς ὀπτικῆς ὑλωδέστεραι γραμμαὶ καὶ αἱ κατοπτρικαὶ ἔμφασεις καὶ τὰ λοιπὰ, ἀπὸ τῶν ἀνλων τῆς γεωμετρίας γραμμάτων καὶ ἀρχῶν τὸ ἀκριβὲς ἔχουσι. Καὶ οἱ βούλομενος ἀκριβῶς κατασκευάσαι θεώρημα ὀπτικὸν ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς χρήσαιτ' ἄν· καὶ οὐδὲν ἥπτον ὁ ὀπτικὸς γεωμετρικός ἐστιν, ὥσπερ οἱ κανονικὸς ἀριθμητικός. Τοῦτο μὲν δὴ τὸ προσεχὲς τοῖς πολλοῖς τέλος ἐστὶ τῶν ἐπιστημῶν, περὶ οὗ εἰ κατὰ μέρος βούλοιτό τις τοὺς λόγους ἀπολεπτῦναι, οὐδ' ἄν οἱ πλεῖστος ἡμῖν ἔξαρκεση αἰών· τὸ δέ γε μεσαίτατον ἄμφοιν ἀποτελεσμα, ὅτι

παρὰ μέρος ἐστὶ δύο ταῦτα, τὸ συνεχὲς καὶ διωρισμένον.

Καὶ περὶ μὲν τὸ συνεχὲς, γεωμετρία, περὶ δὲ τὸ διωρισμένον ἀριθμητικὴ πρᾶγματεύεται, ἡ μὲν ἔχουσα τὰς διωρισμέτρας μονάδας, ἡ δὲ τὰ συνεχῆ ἐπίπεδά τε καὶ σώματα, ἢ δὴ καὶ ἐν τῷ παντὶ συνέσενται. Ο γὰρ ἔμπας κόσμος διήρηται μὲν κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν, συνέχεται δὲ κατὰ τὴν γεωμετρίαν, καὶ ὁ αὐτὸς διωρισμένος τέ ἐστι καὶ ἀλληλουχούμενος. Καὶ τοῦ μὲν διωρισμένου τεκμήριον ὁ ἀριθμὸς τῶν στοιχείων, ὁ κυκλοτερὸς οὐρανὸς, λέγω δὲ καὶ τὸν τῆς περιόδου ἀριθμὸν, οἱ προποδίσμοι τῶν πλανήτων, αἱ ἀναλογίαι, αἱ ἐξελίξεις, αἱ τῶν ἀπλανῶν περιφοραὶ, οἱ τῶν δεκανῶν ἀριθμοὶ, τὰ παρανατέλλοντα τῶν ἔων¹⁾, ἢ δὴ πάντα τοῖς ἀστρονομικοῖς βιβλίοις ἀναγεγράφαται. Τοῦ δὲ συνέχοῦς παραδείγματα, αἱ κατ' εὐθεῖαν κινήσεις, αἱ συναρταὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων. Καὶ περὶ αὐτὸς πρᾶγμα²⁾ ἀριθμητικὴ καὶ ἀστρονομία στρέφεται, καὶ κατ' ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο· καὶ οὐκ ἄν τις εἰδεῖ³⁾ τὸν αἰσθητὸν τοῦτον κόσμον, μὴ ἀριθμητικὴν καὶ γεωμετρίαν μεμαθηκὼς, μηδ' ὅσα μὲν τοῦ διωρισμένου κατηγορεῖται ποσοῦ, ὅπόσα δὲ τοῦ συνέχοῦς. Τοιοῦτον μὲν οὖν, ώς ἐν ἐπιτόμῳ εἰπεῖν καὶ κεφαλαιωδῶς, καὶ τὸ μεσαίτατον τέλος καὶ γεωμετρίας καὶ ἀριθμητικῆς· εἰ δὲ βούλει τὰκριβέστερον ἴδεῖν καὶ τελεώτερον, καὶ οὐ δεῖ τὴν φιλόσοφον ἐκκρεμασθαι ψυχὴν, ἡ τῶν νοητῶν ἐστὶ θεωρία. Οὐ γὰρ ἄν τις ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως εὐθὺς τῇ

τῶν ὄντων προσπελάσειε θεωρίᾳ, διὰ μέσων μὴ προχωρήσας τῶν μαθημάτων ¹⁾). Ἐστι γὰρ ταῦτα οἰονεὶ κλίμακές τινες ²⁾ καὶ γέφυραι πρὸς τὴν τῶν ὄντων κατάληψιν. Τὰ μὲν γὰρ φυσικὰ ἔχεται τῶν ὑποκειμένων σωμάτων, καὶ οὐκ ἄν τις αὐτὰ ἐκεῖθεν οὐδὲ ἐπινοίᾳ συλλίσειε· τὰ δέ γε νοητὰ αὐτόθεν οὐσιωδῶς τῶν σωμάτων κεχώρισται· καὶ εἰσὶν αἱ οὐσίαι τούτων ἐνέργειαι. Τὰ δέ γε μαθηματικὰ ὑπεράλλεται μὲν τῶν φυσικῶν, καταδεέστερα δέ εἰσι τῶν θεολογικῶν. Κἄν τις βούλοιτο γνῶναι ἀσώματα μαθήματα, αὐτὸς μὲν καθ' αὐτὸν χωριστὸν τοῦ ὑποκειμένου οὐκ ἄν ποτε οὐδέπω στήσειεν· ἀποσυλήσας δὲ ἐκεῖθεν, καὶ στήσας ἐν φαντασίᾳ, γνώσεται τάληθες. Εἰ οὖν τὸ μέγιστον ἡμῖν ξύμπαν κεφάλαιον ἡ γνῶσις τῶν ὄντων ἔστι, τοῦτο δ' οὐκ ἄν τις γνοίη μὴ προμελετήσας τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην, ταύτης δὲ τὰ καιριώτερα ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία ἔστι, τι ἄν εἴη τῶν ἐπιστημῶν τούτων τέλος ὑψηλότατον καὶ θεολογικότατον, εἰ μὴ τῆς πρώτης ἐπιστήμης φήσειε. Σχῆμα γοῦν καὶ βᾶμα, κατὰ τοὺς πυθαγορείους ³⁾, καὶ ἀγεωμέτρητος ⁴⁾ μηδεὶς εἰσίτω, κατὰ τὸν Πλάτωνα. Οἱ μὲν γὰρ Πυθαγόρας προβιβάζων ἡρέμα τὸν γεωμετρητὸν τοῖς θεωρήμασιν ἐφ' ἐκάστῳ ἵστησι σχήματι, καὶ πεδοῖ ἐν τούτοις τὸν προχωροῦντα, ἵνα, τελειωθεὶς ἐν τοῖς προτεμενίσμασιν, οὕτως ἐντὸς τῶν ἀδύτων χωρήσῃ ⁵⁾). Οἱ δέ γε Πλάτων, ἐντὸς ἀποδόγήτων θυρῶν τὴν πρώτην στήσας φιλοσοφίαν ἀσώματον οὖσαν καὶ οὐσιώδη ἐνέργειαν, ἀπείργει τὸν εἰσιέναι μελλοντα ἄνευ γεωμε-

τρικῆς ἐπιστήμης. Πῶς γὰρ ἀν κατόψεται τὰ ἄδυτα, μὴ πω χωρίσαι δυνηθεὶς τοῦ σώματος τὸ ἐν φαντασίᾳ ἀσώματον; Καὶ τὰς ιδέας οἱ τῶν φιλοσύφων ἀκριβέστεροι ἀριθμοὺς ὀνομάκασι ¹⁾· καὶ τὴν ψυχὴν ἀριθμὸν ἔαυτὸν κινοῦντα ἔτερός τις τῶν φιλοσύφων ὠρίσατο ²⁾). Καὶ οὐκ ἀγνοῶ ὡς ἔνιοι τῶν φιλοσοφησάντων καὶ τὰ μαθήματα ἐν χωριστοῖς τεθείκασιν εἴδεσι· τοῦτο δὲ Ἀριστοτέλης ³⁾ ἀριστα διελήλεκται. Βούλει οὖν προσβαλεῖν γεωμετρίᾳ· τὴν φυσικὴν πρῶτον ἐπιστήμην ἀκριβωσαι· λέγω δὴ τὴν πρωτουργὸν ταύτης ἀκρόασιν καὶ ὅπόσα ἀπὸ τούτου θεωρεῖ ὁ φιλόσοφος· ἔπειτα, ἐπειδὴν γνοίης τὰ ἐφ' ἔροις ἀσώματα καὶ πάντη ἀχώριστα, μὴ εὔθὺς εἰς τὰ πάντη χωριστὰ ἀναβιβάσῃς ἔαυτὸν, ἀλλὰ τὸ φιλομαθὲς ἐπίτεινον ἔαυτοῦ ἐν τοῖς μαθήμασι, καὶ, ἐπειδὴν ἀποσυλήσῃς ἐξ ἐπινοίας τὴν ἐν τούτοις ἀσωματότητα καὶ γνοίης τὸ ἐν τῷ ἡλιακῷ σώματι φῶς, τότε ἀν διπικώτατος καὶ πρὸς τὸ καθ' αὐτὸ ἀσώματον ἐντρανίσειας.

'Ἄρκει ταῦτα ἐπιτραπέζια ὄντα καὶ μεταξὺ ίλαροτητός τε καὶ χάριτος καὶ μετὰ γέλωτος καὶ τέρψεώς τινος σχεδιαζόμενα, ἢ δεῖ ⁴⁾ ὑπὸ δεδεμένη τῇ διφρούῃ καὶ συννοίας προσώπῳ ἐκδίδοσθαι καὶ ἀποκαλύπτεσθαι.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΟΓΓΙΒΑΡΔΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ
ΚΑΤΑΝΑΓΚΑΖΟΝΤΑ ΑΥΤΟΝ ΕΙΣ ΤΟ
ΕΡΜΗΝΕΥΣΑΙ ΤΑΧΙΟΝ ΤΑ ΜΑΘΗ-
ΜΑΤΑ *.

Ἡ περὶ τὰς ἐπιστήμας προθυμία σου πολλοῦ
ἀν ἀξία ἦν, εἰ, καθάπερ ἐπὶ ζυγοῦ σταθμωμένη
πραγμάτων ἐναντίων, δῆλο βάρει καὶ δῆλοις φίπαῖς
πρὸς τὸ κρείττον ἀπένενεν. Ἐπεὶ δὲ μεῖζον τῆς ἀλη-
θείας τὸ ὑπονοούμενόν σοι πεφώραται, καὶ οὐχ,
ῶσπερ αἱ λάκαιναι κῦνες, λαγῶ καὶ λοπάδος προτε-
θειμένων, ἐπὶ τὸ ζῶον ὁρμᾶς ¹⁾, ἀλλ', ὕσπερ τὰ με-
λιταῖα κυνίδια, δῆλαις βάσεσι ²⁾ καὶ δῆλαις δσφρήσεσι
περὶ τὴν λοπάδα λιχνεύη, οὐ πάνυ σου τὸ ἐν λόγοις
πρόθυμον ἄγαμαι. Εὔκολος γὰρ ἡ γλῶττα τὰ κρείτ-
τω εἰπεῖν, καὶ ὁφέτη πρὸς ἄμφω τὰ μέρη τῶν λό-
γων μεταπεσεῖν· ἀλλ' οἱ καιροὶ ἐλέγχουσι τὰς ἀσυμ-
βάτους φωνὰς πρὸς τὰ πράγματα. Καὶ τὸν μὲν
στρατιώτην ὁ πόλεμος δείκνυσιν, ἡ δὲ τρικυμία τὸν
κυβερνήτην ³⁾, καὶ τὸν γεωμέτρην ὁ τοῦ κύκλου τε-
τραγωνισμὸς, καὶ τὸν ἀστρονόμον αἱ διὰ μακρῶν
τῶν περιόδων σχημάτων ἀποκαταστάσεις, καὶ τὸν
φιλόσοφον ὁ ἀποδεικτικὸς λόγος· οὐδεὶς δὲ τεθαύ-
μακέ τινα τῶν θαλαττονογῶν ἐπὶ τῶν ἥρνων ἔστω-
ται καὶ πελάγους οὐ καταθαῦσοντα ⁴⁾, οὐδὲ πα-

λαμπτὴν πρὸ τῶν ἀγώνων τὰς χεῖρας ἐκτείνοντα καὶ τὰς τῆς πάλης τέχνας ἐπιδεικνύοντα, οὐδὲ ἡνίοχον ἐπὶ τοῦ θεάτρου καθίμενον καὶ τοῖς δακτύλοις τοὺς ἐν ἵππους ¹⁾ ζευγγνύοντα καὶ μεταζευγγνύοντα· ἀλλ᾽ ἐκεῖ μὲν τὸν ἀνέμων ἀντιπνοίας μαχόμενον καὶ ταχὺ πρύμναν κρουόμενον καὶ εὐπετῶς τὸ ιστίον μεταχειριζόμενον πρὸς τὰς διαφόρους κινήσεις τοῦ πνεύματος· ἐντεῦθεν δὲ τὸν τὴν προβολὴν ὑπερχόμενον τοῦ παλαιόντος καὶ ἀκροχειριζόμενον εὐφυῶς καὶ τοῖν ποδοῖν τῷ πόδε λανθάνοντα ²⁾ καὶ τῷ δοκεῖν πίπτειν καταπαλαίοντα· ὥσπερ δὴ καὶ ἡνίοχον τὸν τεχνικῶς ἐστηκότα πρὸς τῇ ἄντυγι καὶ τῶν ἵππων τὸν μὲν ἀνακρουόμενόν τε καὶ ἀνασειράζοντα, τὸν δὲ τῇ μάστιγι πλήττοντα, καὶ τὸν μὲν κατ' ιθυτενὲς ἄγοντα, τὸν δὲ πρὸς τὸν καμπτῆρα παρεγκλίνοντά τε καὶ παρεκνεύοντα. Εἰ δέ τις ἐπαγγελλόμενος κυβερνᾶν, ἔπειτα, ἱχθύος πῃ τῆς θαλάσσης περιφανέντος, ἐπὶ τὸ ἄγκιστρον ἀπιδὼν, τῇ ἀλιευτικῇ μολιβδαίνῃ κατὰ τοῦ ὕδατος καθήσει τὸν κάλαμον, οὗτος οὐ πάνυ μοι δοκεῖ ἀξίως ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης παρονομάζεσθαι. Ἀλλ' οὐδ' οἱ προασπίζων ἢ παρασπίζων, δέοντες ἐόδιον τοῦ ἀντιτεταγμένων τὸ δύρον ὠθεῖν, εἰ τὰ ³⁾ τῶν πεσόντων ἀφαιροῦτο ψελλια, τοῖς στρατιωτικοῖς καταλόγοις ἐμπρέψειε. Κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὐδ' εἴ τις γεωμετρεῖν ἢ ἀστρονομεῖν αἰροῖτο, ἔπειτα βασιλείας αὐλαῖς προσχωρεῖν ἀγαπήσειε, καὶ περὶ τοὺς ἐκεῖσε θησαυροὺς ὁμιλίανταλμος γένοιτο, οὗτος ἂν ποτε γενναίως τῶν ἐπιστημῶν ἀντιλάβοιτο. Ἀλλ' ἵσως

ούπω κγνωκας ὅποιον τῶν μαθημάτων τὸ μέγεθος καὶ ἡλίκον τὸ ὑψος, καὶ δτι οὐ διὰ ὁφδίας ἢ πρὸς ἐκεῖνα ἄνοδος, ἀλλὰ δεῖ τὸν ἐν μεταλήψει τούτων γενησόμενον, ὥσπερ ἐν Ἀμμωνος ¹⁾ κατιέναι μέλλοντα ἢ ἐς τὰ Μίθρου μυστήρια, πολλοῖς πρότερον προταλαιπωρῆσαι τοῖς λήμμασιν, ὥσπερ ἐκεῖ ταῖς κακώκεσι ²⁾). Σὺ δὲ ἄρα, ὥσπερ τὰς ἐπὶ τῶν αἰγαλῶν ψηφῖδας ἀναιρήσεσθαι μέλλων, οὔτως ἐπὶ τὴν γεωμετρίαν ἀπεριμερίμνως χωρεῖς, καὶ, οὐδὲν πρᾶγμα εἰ καὶ ἄλλοθεν ποι ³⁾ βαδίζεις· θελῆσαι γὰρ δεῖ μόνον πρὸς τὴν κατάληψιν, καὶ κατείληπται ἢ ἀπόδειξις. Τὸ δὲ πυθαγορικὸν ἐκεῖνο ἵσως ἡγνόηκας δτι σχῆμα καὶ βῆμα ⁴⁾, ἢ δτι δεῖ διὰ τῶν τοιούτων μαθημάτων κλιμακηδὸν ἀνιέναι ⁵⁾ πρὸς τὰς πάντη ἀνέλους τῶν οὐσιῶν. Εἰ δέ τις, διὰ κλίμακος πρός τινα δροφὴν τῶν ὑψηλῶν ἀνιέναι βουλόμενος, μὴ ἀμεταστρεπτὶ ἀναβαίνοι ⁶⁾, ἀλλ’ ἀντανελίττει τὸν πόδα καὶ ἀναλύει ⁷⁾ τῆς ἀνόδου τὰ μετρα, ὥσπερ τινὰ Πηνελόπης ιστὸν ἀνυφαίνων ⁸⁾, ἀρ' οὗτος ἀναβήσεται ἐφ' ὁ προῦθετο; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἵσως ἔλαττον ὡς πρὸς τὸ σὸν πρᾶγμα· εἰ δέ τις γνῶναι τὰς ἀσωμάτους οὐσίας θελήσειε, μὴ προσχωροίη ⁹⁾ ταῖς ἐγγὺς ἀσωμάτων φύσειν, ἀλλὰ ταῖς τῶν σωμάτων ἀντιλήψει συμπαχύνοι οἶον τὴν ψυχικὴν ¹⁰⁾ ἐνέργειαν, ἀρ' ἀν οὗτος γνοίη ποτὲ φύσιν ἀσώματον;

Ἀλλ', ὃ μακάριε σὺ, οὔτω πως τὰ μαθήματα οἵει κατορωρύχθαι ὥστε μὴ σπεύδειν δι' ἄερος ταῦτα ἐλεῖν, ἀλλὰ διὰ ὑπονύμων, ὥσπερ οἱ φῶρες ποι-

εῖν εἰώθασι καὶ οἱ φρεωρυχεῖν ἐπαγγελλόμενοι;
 Ἀλλὰ μὴ τοῦτο οὕτου. Ἀστρονομία γὰρ καὶ γεωμε-
 τρία καὶ μουσική, καὶ πολλῷ πρότερον ἀριθμητική,
 καὶ δύαις ἀπὸ τούτων ἐὑδύησαν τέχναι, συγκριθέντα
 πρὸς ἄλληλα καὶ φύσις γεγονότα μία τε καὶ διάφο-
 ρος, ὑπὲρ νῶτον τοῦ οὐρανοῦ κάθηται. Εἶτα οὐ δέ-
 διας μὴ ἐκεῖσε βαδίζων τῷ μέσῳ καταναλωθῆς πυρὶ,
 καὶ ταῦτα οὐδέπω παντάρθην κτησάμενος ¹⁾; πῶς
 δὲ γεωμετρίας ἐρᾶς, περὶ γῆν ἐλυσπώμενος, καὶ χοη-
 ματίσαι σπεύδων, καὶ τιμὴν τὴν ἐξ ἀνθρώπων ζη-
 τῶν; μή πού σε τὸ ὄνομα τῆς ἐπιστήμης παρακρού-
 εται ψευδόμενον πρὸς τὴν σὴν ὑπόνοιαν, καὶ ἀπο-
 δάσασθαι τι τῆς γῆς αἰρῆ καὶ ἀπομετρῆσαι σαυτῷ,
 ἵν' ἐντεῦθεν γεωμετρησ ὀνομασθείης; Ἀλλ' οὐκ ἐν-
 τεῦθεν, ὡς βελτιστε, τῇ γεωμετρίᾳ τὸ ὄνομα· ἡ ἐν-
 τεῦθεν μὲν ἴσως, οὐ περὶ τοῦτο δέ. *Παλαιτερον*
 γὰρ ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος ἐν *Αἰγύπτῳ* ὠνόμασται.
 ἐκεῖσε γὰρ κατὰ καιρὸν τοῦ Νείλου ἐπαναβαίνοντος
 καὶ τὴν χώραν ἐπάρδοντος, εἰτ' αὖθις ἀπιόντος ²⁾ τε
 καὶ ἐλλείποντος, ὥνα μὴ τῶν κτήσεων σύγχυσις γέ-
 νηται, καταγραφαὶ τοὺς δρους ἀφώριζον, ἀφ' ὧν
 τὰ σχήματα ἐφ' οἷς ἡ *Αἰγυπτίων* πραγματεία· ἐν-
 τεῦθεν δὲ ἡ γεωμετρία ³⁾, ἀπὸ τῶν σωμάτων τὴν
 ἀρχὴν λαμβάνουσα, εἰς νοῦν κατέληξεν, οὐχ οὕτως
 ἔχουσα τῇ φύσει. Οὐ γὰρ ἡ αἴσθησις νοῦν οἶδε
 γεννᾶν, ἀλλ' ἐκ τῶν τελείων τὰ ἀτελέστερα πρόει-
 σιν. Ἀλλ', ἐπειδὴ οὐκ ἐπ' εὐθεῖαν ἡμῖν ἡ κατάλη-
 ψις τοῦ ὄντος, ἀπὸ ⁴⁾ τῶν αἰσθητῶν ἀνεγειρόμεθα
 πρὸς τὰ νοητὰ, οὐκ ἀξιόχρεως νοῦς πρὸς γεωμετρί-

αν καταβαίνων τοῖς ὑλικοῖς, καὶ τὸ μὲν θεῖον ἀνάκτορον ἀφεῖς, πρὸς ἄλλο δὲ χωρῶν τῶν δυομαζομένων τιμίων, ὅντων δὲ ἀτίμων καὶ ἀποβλήτων. Πῶς δὲ καὶ νηπενθῆς ἔση, δπερ ἡ γεωμετρία κατεπαγγελλεται, καὶ χορεύσεις ὑφ' ἡδονῆς, καὶ τὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄσεις παιᾶνα, ἀποστερούμενος ἴσως τῆς κάτω τιμῆς, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἡ ἀπλανῆς ἔδραμες; Πλάτων δὲ ἀποδεικνὺς χορεύων πολλάκις κατελαμβάνετο. Καὶ ἵνα τί σοι γελοῖον εἴπω διήγημα· ὁήτορά τις, τὸν τὰ Ξέρξου καὶ Δαρείου ἐν ταῖς δημηγορίαις ἥθη ὑποκρινόμενον, εὔωνόν τι εὐρηκὼς ὀνούμενον ἔδεσμα, «πῶς» ἔφη, «ὦ βέλτιστε, Ξέρξης καὶ Δαρεῖος γε· «νήσῃ, τοιαῦτα σιτούμενος;» Τὸν αὐτὸν οὖν σοι κάγὼ λόγον ἔρω, δτι, πῶς ἀν χρηματιζόμενος τὸ ὑπερφυὲς θηράσης χρῆμα, τὴν γεωμετρίαν, φημί; τι δὲ μὴ περὶ τὴν χρηματικὴν πραγματεύειν αἰοῆ; ἔστι γὰρ καὶ χρημάτων συλλογιστικὴ ἐπιστήμη, καὶ λόγοι κερδαλεώτατοι, ὥσπερ δὴ καὶ παρ' «Ἐλλησιν ὁ Κερδῶος θεός ¹⁾. Τὸ γὰρ οὕτως εἰπεῖν ἡ οὕτως καὶ καπηλεῦσαι τὸν ἀνθοσμίαν, καὶ νοθεῦσαι τὰς στάθμας καὶ τὰ ζυγὰ διαφθεῖραι, καὶ καταχαλκεῦσαι τὸν ἄργυρον, καὶ τὰς ἀκάνθας τῶν ὑφασμάτων συστεῖλαι λειώσαντα τοῖς κυλίσμασι ²⁾), καὶ τὸν δάκτυλον ὧδι παρενεγκεῖν σταθμώμενον ³⁾, καὶ τάλλα, ἀφοριὴ τοῦ κερδαίνειν εἰσί. Τί δέ σοι καὶ τῇ γεωμετρίᾳ; ἀνδρὶ οὔτε τῆς Χαλδαίων ἀφωρημηκότι, οὔτε πατρίδα αὐχοῦντα τὴν Αἴγυπτον, παρ' οἷς γενεθλιαλογίαι ⁴⁾ καὶ ἀποδείξεις ἄλυτοι. Σπάρταν ἔλαχες, ταύτην κόσμει ⁵⁾. Ρώμην φόκηκας, μᾶλλον δὲ ταύ-

της ἐξέθορες, ἀφ' ἣς οὐδεὶς ἡστρολόγησεν ἢ γεωμέτρησε πώποτε, ἀλλὰ πάντες Βροῦτοι καὶ Κάτωνες καὶ Κικέρωνες, Λεύκουλοί τε καὶ Κάσιοι, ἄγδρες οὐδὲν ἄλλο ἢ θεράποντες Ἀρηος. Μὴ καταισχυνε τὴν πατρίδα, μηδὲ τὸ μητρῷον παραχάραττε ἔδαφος. Ἀφεὶς τοιγαροῦν τὰς γεωμετρικὰς δελτους καὶ τὴν ἄλλην ἀπασαν μουσικὴν, θυρεῷ τὸ σῶμά μου φράξον, καὶ πελτάρια κοῦφα ἐλόμενος, πρῶτα μὲν τὴν ἐνόπλιον κινήθητι ὅρκησιν, ἔπειτα λόχοις συναρμοσθεὶς πρὸς Σαβίνους μάχου καὶ Ἀλβανούς· τὰς γὰρ Λατίνων πόλεις ἀπόγνωστι· ἀλλ' οὐδὲ τὴν Καρχηδονίων αἰρήσεις· ἡ δὲ Σικελία ἥδη καὶ ἀφέστηκε. Μὴ πάντα τῷ Ἀλικαρνασσῷ πείθου, μηδὲ τῷ Πολυβίῳ· Ρωμαῖοι γὰρ ὄντες οἱ ἐξηρήκασι τε τὴν πατρίδα τῷ λόγῳ καὶ πόλεις ἀλλοτρίας κατεχαρίσαντο.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ ΤΟΝ ΔΟΥΚΑΝ*.

α'.

Πίστενέ μοι, ὑπέρτιμε δέσποτα καὶ ὑπὲρ πᾶν
 δνομα καὶ ἀξιωμα· μάγοι, ἵνα οὕτως εἶπω, καὶ οἱ
 τρόποι τυγχάνουσι καὶ οἱ λόγοι σου, καὶ ἀδόγήτοις
 δυνάμεσι τὴν ἐμὴν ψυχὴν καταθέλγουσι. Καὶ τοῦτο
 ζῶ, ὃ βλέπω σέ· καὶ τοῦτο ἀναπνέω, ὃ τῆς σῆς
 ἀκούω φωνῆς· καὶ τοῦτο χαιρώ, ὃ τοῖς σοῖς ἐντυγχά-
 νω γράμμασι. Περὶ οὐδὴν ἡρώτησας, συντόμως ἀπο-
 κρίνομαι σοι· «οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο·» δέδοικα δὲ
 ἵνα μὴ καὶ τοῦτο ἀκούσω· «έταιρε, πῶς εἰσῆλθες
 «ῳδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου ¹⁾;» Οὐ γὰρ οἶδα εἰ
 ἀποδέχεται τὴν παρουσίαν μου ὁ θειότατος ἡμῶν
 βασιλεύς· τὸ γὰρ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς οὐχ ὡς
 χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν ²⁾). Πλὴν οὐδέποτε παντε-
 λῶς ἀποστήσομαι, καν̄ ἔξελάση βιαίως, καν̄ μετὰ
 πληγῶν, καν̄ μεθ' ὕβρεων· μὴ οὕτω μανείην ποτέ.
 Εἰ γὰρ καὶ πρὸς ἐμὲ ἀπόστροφος, ἀλλὰ χρηστὸς
 καὶ φιλάνθρωπος. Αὔριον οὖν καὶ ἐλείσομαι, καὶ
 ἀκορέστως καταπολαύσω σου τῆς ἐμῆς ψυχῆς καὶ
 πνοῆς καὶ ζωῆς.

β'.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ.

Οὐκ ἔστι τις δύμοιός σοι, δέσποτα χρηστότατε,
ἴνα καὶ τοῦτο θαύρουντως εἴποιμι, οὔτε τὴν καλλο-
νὴν, οὔτε τὴν φρόνησιν. Λέγω δὲ τοῦτο, ἀποβλέ-
πων εἰς τὸν σκοπὸν τῶν πρὸς ἐμὲ σοῦ γραμμάτων.
Όμοῦ τε γὰρ καὶ ἡμῖν εἰς παραμυθίαν ἴστασαι καὶ
τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ καὶ ἀδελφῷ σου τὴν προσήκου-
σαν σώζεις ὑπόληψιν, καὶ συνάγεις τὴν ἐμὴν γνώ-
μην εἰς τὴν ἄκραν ἐκείνου πίστιν τε καὶ διάθεσιν
ὅπερ καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ μαρτυρήσεις αὐτός. Καὶ θάρ-
ῥει περὶ τούτου· ἔτοιμος γὰρ καὶ τὴν ἐμὴν θύειν
ὑπὲρ τούτου ψυχήν. Ἄλλ', δῆπον, δέσποτά μου,
αἰδοῦμαι· ὅμνυμι τὴν ἰεράν σου ψυχήν. Μή ποτε
φροτικόν με λογίζεται, ἢ οὐκ ἀρέσκεται τοῖς λόγοις
μου καὶ τῇ παρουσίᾳ, καὶ διὰ ταῦτα οὔτε ἥδεως
προσομιλεῖ, οὔτε μου ἀνέχεται λέγοντος. Ἐνάγει δέ
με εἰς τὸν τοιοῦτον σκοπὸν ἡ προτέρα τούτου πρὸς
με διάθεσις ἀπλουστάτη καὶ φιλανθρωποτάτη τυγ-
χάνουσα, καὶ μηκέτι νῦν τὸ σύνηθες ἵδιωμα σώζου-
σα. Οὐ τοίνυν μισῶν οὐ προσέρχομαι, ἀλλ' αἰδού-
μενος ἢ φοβούμενος. Ἄλλως τε καὶ αὐτοτελῆς ἔστι,
καὶ οὐ δεῖται τινος οὔτε σοφοῦ οὔτε ἐμπειρικοῦ.
Ἐγὼ δὲ οὐδέτερον μὲν εἰμὶ, πιστὸς δὲ τὰ πρὸς τοὺς
δεσπότας καὶ ἀληθῆς, καὶ οὐ δυνάμενος μὴ μεγαλῦ-
ναι πράξεις αὐθέντου· καὶ ὁ μακρὸς χρόνος ταῦτα
μοι ἐμαρτύρησε· πλέον δέ τι τῷ βασιλεῖ τούτῳ προσ-
τέθεικα καὶ προσθήσω ἄχρι παντός. Εἰ δ' οὗτος

οὐ τὴν ἵσην ἀντιδιδωσί μοι διάθεσιν, ταῖς ἀμαρτίαις μου τοῦτο λογίζομαι. Σὺ δέ μοι οὕτω σώζοις τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν εὔνοιαν, καὶ οὕτω καὶ τὴν πρὸς ἐμὲ εὐμένειαν καὶ διάθεσιν ἀπαράμιλλον καὶ τρόποις καὶ λόγοις καὶ πράγμασιν.

γ'.

ΤΩΤ ΑΥΤΩΤ.

‘Ολόφωτόν σου τὴν σελήνην ἀπελαβον, ὑψηλότατε Καῖσαρ καὶ δέσποτα. ‘Ολολαμπῆς γὰρ αὐτὴν ἐφάτισεν ἥλιος· δύτεν καὶ περιαστραφθεὶς ἐμακάρισά σά σου τὸ φῶς. Εἰ δὲ, ἔτι περίγειος ὡν, οὕτω μοι τὰς ἀκτῖνας προχέεις, ὑπέργειος γεγονὼς, ποίαν οὐκ ἀποστίλψεις μοι αἴγλην; ποίαν οὐκ ἀπαυγάσεις μαρμαρυγήν¹⁾; Εἶτα δὴ ἐρωτᾶς πῶς ἔχοιμι; αὐτὸ τοῦτο μόνον καλῶς δτι με ἐρωτᾶς, τὰ δ' ἄλλα πάνυ καλῶς²⁾. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν οὔτε πυνθάνεται, οὔτε κίδεται. Καὶ, νὴ τὴν ἴεράν σου καὶ ὑπερσέβαστον κεφαλὴν, οὐδὲ ἔτερου τινὸς δεομαι ἢ τοῦ ἐρωτᾶσθαι. Ἄλλὰ καὶ τοῦτό με ὁ βάσκανος δαιμων ἀφείλετο· καὶ, εἰ μὴ ἡ σὴ χρυσῆ πλάστιγξ τὸν τοῦ βίου μου ζυγὸν ἴσαζε, παραβραχὺ παρφῆσε τῷ ἄδη ἡ ψυχὴ μου³⁾. οὕτως ἀθυμῶ, οὕτως ἀδημονῶ. Ἄλλ' ἡ σὴ γλῶσσα, ἡ σὴ μοῦσα, ἡ σὴ σειρὴν⁴⁾, τὰ σὰ θελγητὰ, αἱ σαὶ ἴνγγες⁵⁾, ἡ σὴ πιθανότης καὶ εὐγλωττία πείθει με πολλάκις καὶ εὐθυμεῖν καὶ γάννυσθαι· καὶ χαιρῶ ἐπὶ τοῖς σοῖς λόγοις, ἐπὶ ταῖς σαῖς παρακλήσεσιν, ἐπὶ ταῖς σαῖς πρὸς ἐμὲ διαθέσεσιν. Ἄλλ'

ἔμε μὲν λυπεῖσθαι οὐδὲν ἀπεικύσ· σὺ δὲ μὴ λυπηθῆς ποτὲ, μηδὲ βέλος ἄψατο βασκανίας, μηδὲ κατισχύσαι σου ὁ ἔχθρός ¹⁾). Εἰ δέ τις σου διακυμαίνει ἄνεμος τὴν ψυχὴν, μὴ θαυμάσῃς· ταῖς γὰρ ἐναντίαις μεταβολαῖς ὁ βίος ταράττεται, καὶ δεῖ πρότερον τιναχθῆναι τὴν θάλασσαν, εἴθ' οὕτως στῆναι εἰς αὔραν τὴν καταιγίδα.

‘Ο Ψελλὸς ταῦτα.

δ'.

TΩI AYTΩI.

Ἄλλὰ μετὰ τὰς πλάστιγγας, φιλοτιμότατε βασιλεῦ καὶ μέγιστε Καῖσαρ καὶ δεσποτικὴ τῆς ἐμῆς ψυχῆς κεφαλὴ, ἔστι καὶ ἡ τρυτάνη καὶ ὁ ταύτης κανών. Τί οὖν, ἵνα πληρώσῃς ἡμῖν τὸν ζυγὸν, ἐκκενώσας τῶν θρευμάτων τοὺς μασθούς; μὴ σύγε· μηδὲ ἐφ' ἡμῖν ἀποψύξῃς τὸ ποίμνιον· μηδὲ, ἵνα ισάσῃς τὰς πλάστιγγας, ἀνίσους αὐτῷ ποιήσῃς τὰς χάριτας, τὰ πλείω νέμων ἡμῖν καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους τιθεὶς, ὁ πάντων ἐπέκεινα καὶ λόγων καὶ ἐγκωμίων καὶ τέχνης ὁητορικῆς καὶ δυνάμεως. Ἐγὼ δὲ νῦν ἔγνων εἶναι σοφὸς, δτι σου τοῖς ἐμοῖς λόγοις θηρῶ τὴν ψυχὴν· δθεν ἀθρόον σοβαρὸς γέγονα, καὶ ἔσπακα τὴν δφρῦν, καὶ ἐπ' ἄκρον βαδίζω δακτύλων ²⁾· κύν μέ τις ἔρηται· «τί ποτε ταῦτα; καὶ τις ὁ μετασχηματισμὸς καὶ ἡ καινὴ ἐπαρσις;» εὐθὺς ἐπιφέρω, δτι με ὁ μέγας Καῖσαρ ἐπήνεσεν, δτι μου

τοῖς λόγοις οὗτος ἔάλωκεν, δτι, τῶν ἄλλων ὑπέρτερος ὅν, τῆς ἐμῆς ἡπτᾶται δυνάμεως. Ἀλλὰ μή ποτε κομψεία ταῦτα καὶ ψευδὴς οἴησις, ἐγὼ δὲ εἰμὶ, δπερ εἰμὶ, ἀμαθὴς ἀνθρωπος καὶ μόλις ἐαυτὸν ἐπιγνούσ.

Εἰ δὲ θαυμάζεις με σὺ, ἐρῶ σοι λόγον θηρατικὸν, ὃν οὐκ οἶδα εἰ καὶ αὐτὸς κατενόησας ¹⁾.

Τὴν γλαῦκα τὸ ὄρνεον, τὸ ἀμορφώτατον ζῶον καὶ ἀκαλλέστατον, θαυμάζει ὁ ἀετὸς καὶ περιπταται ταύτην καὶ περιέπει καὶ τεθηπεν, ὥσπερ τινὰ φύσιν ἀξίαν θαύματος. Ἀλλ' ὁ μὲν ἀετὸς οὕτως ἡ δὲ οὐδὲν ἡπτον γλαύξ ἐστι δυσειδῆς. Μή ποτε οὖν σὺ μὲν ἀετὸς τὴν ισχὺν καὶ τὴν δύναμιν, ἐγὼ δὲ ζῶον ἀκαλλέσ τε καὶ ἄτεχνον;

Εἶτα δὴ ὄφεις τοὺς παλαιοὺς θαυμάζειν σοφοὺς, ἐμὲ καὶ τὰ ἐμὰ περιέπεις συγγράμματα. Τι δὲ καλὸν ἐν τούτοις; τί δὲ ὠραῖον; τί δὲ ἀνθρόόν; Ἀλλ' ἐρῶ σοι καὶ λόγον ἔτερον πρὸς οἵμᾶς οἰκειότατον.

Ἡ μελισσα τὰς ἀρχὰς ἀνθολογοῦσα τοῦ μελιτος, παρίπταται μὲν τὸ ὄόδον, παρίησι δὲ τὸ ἴον καὶ τὸ κοίνον καὶ τὸν ὑάκινθον καὶ τὸν νάρκισσον, καὶ τῷ θύμῳ προσίσταται. Φυτὸν ὁ θύμος δριμύτατόν τε καὶ ἀνοσμότατον· ἀλλ' ἡ μελισσα ἐντεῦθεν τὰς πηγὰς ἔχει τοῦ μελιτος²⁾. Ἰσως γοῦν καὶ σὺ τῶν μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὄόδων καταφρονεῖς, ἀπὸ δὲ τῶν ἐμῶν ἀνόσμων λόγων καὶ ἀηδῶν τὴν σὴν καταμελιτοῖς γλῶσσαν καὶ τὸ μελισταγὲς ἀποστάζεις νῦν.

Ἀλλ' δρα τὰ παραδείγματα. Οὔτε ὁ ἀετὸς τὴν γλαῦκα περιφρονεῖται, οὔτε τὸν θύμον ἡ μελισσα γε-

ωργεῖ· ἀλλὰ κατ' ἔξουσίαν ὁ μὲν ὄρφης, ἡ δὲ δρέπεται. Ἐπον καὶ σὺ τούτοις, καὶ τῶν ἐμῶν ἀπόλαυε λόγων ὅπότε σοι βουλητόν.

'Ἄρ' οὖν καὶ ταύτην ἐγκωμιάσεις μου τὴν ἐπιστολὴν, ἢ οὔτε ἡ λεξίς λαμπρὰ, οὔτε ὁ νοῦς ὑψηλὸς, οὔτε ἡ συνθήκη εὐάρμοστος;

Βούλει οὖν βραχύ τί σοι προσπαῖξαι· ἀλλ' εἴη πόδός το δικῆμα καὶ ὁ μοναδικὸς βίος. Κάγώ τι τοιοῦτον ἐν νεότητι πέπονθα, καὶ διαστρόφων ἐάλωκα δφθαλμῶν καὶ χροιᾶς οὐ πάνυ λευκῆς, καὶ ὑπὲρ τὰς εὐώπιδας καὶ ὁδοπήχεις τὴν οὔτως ἔχουσαν ἔστερξα. *'Ἄρα ἐγνώρισάς μοι τὸ πάθος; εἶδες ἐν κατόπτρῳ τὸ σὸν πρόσωπον; Ἐκ γῆς γὰρ καὶ αὐτὸς πεπλαστούργησαι ὥσπερ ἐγώ.*

Τῆς δουλικῆς ταῦτα καὶ γλώσσης σοι καὶ χειρός.

ε'.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ.

Καὶ μὴ καλός είμι καὶ σοφὸς, ἀσύγκριτε Καῖσαρ καὶ τὴν φύσιν καὶ τὴν ψυχήν; εἶτα δὴ καὶ ἔμαυτὸν ἀγνοῶ, οὔτε κατόπτρῳ χρώμενος, οὔτε δὴ ἐνθυμούμενος ὅπόσας βίβλους ἔτυχον ἀνελίξας. Ἀλλ' δτε μὲν τοῖς τῶν σοφῶν συγγράμμασιν ὀμιλῶ, τὴν ἐμὴν σοφίαν πρὸς τὴν ἐκείνων συγκρίνων, αἰσχύνομαι, δμνυμι τὴν ἴεράν σου ψυχὴν, καὶ ώς παντάπασιν ἀμαθῆς ἐγκαλύπτομαι· δταν δὲ ταῖς σαῖς περὶ ἐμοῦ μαρτυρίαις ἐντύχω, μικροῦ καὶ ἵσσοθεος εἶναι

φαντάζομαι. Καὶ σὺ μὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς βιβλία ποιεῖς ¹⁾. ἐγὼ δὲ τὰ σὰ γράμματα τοῖς ἐμοῖς ἐγχαράττω στέρονται, καὶ ἀναγινώσκω πυκνότερον· καὶ ἐμαυτὸν ἄγαμαι καὶ πέπειμαι εἶναι σοφὸς, καὶ ἐπαινῶ σε τῆς μαρτυρίας.

Πρότερον δὲ οὐχ οὕτως εἶχον. Άλλ' αἱ μὲν πίθηκοι, ἐπειδὴν τέκνωσι καὶ τὰ νεογνὰ ἴδωσιν, ἀγαλματα αὐτὰ ἥγηνται καὶ τοῦ κάλλους θαυμάζουσιν, ἀπατώμεναι τῷ φιλοτέκνῳ τῆς φύσεως ²⁾. ἐγὼ δὲ τὰ ἐμὰ γεννήματα, τοὺς λόγους φημὶ ³⁾, οὐδέποτε ἥγάσθην, οὐδὲ ἐφίλησα. Νῦν δὲ διὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ τέθηπα καὶ φιλῶ καὶ συναγκαλίζομαι.

"Ινα δέ σοι καὶ ἀπὸ τῶν θεάτρων φθέγξωμαι· φασὶ καὶ τοὺς ἡνιόχους ἀγνοεῖν τὰ πολλὰ ὡν κατορθοῦσιν ἢ ἔμαρτάνουσιν· οἱ δὲ ἀκριβεῖς τῆς ἡνιοχήσεως θεωροὶ ἵσασιν ἀκριβῶς εἰ δημοχαρὴς ὁ ἵππος, εἰ ἑτερόγναθος, εἰ μὴ τὸν δεξιὸν ὁ ἡνίοχος τῷ καμπτῆρι προσήγαγεν ἢ τῷ ζυγῷ τοὺς ἵππους συνήρμοσεν. "Ισως οὖν κάγὼ τὰ πολλὰ τῶν ἐμῶν ἀγνοῶ· σὺ δὲ ἄνω καθίμενος ἀνακρίνεις καὶ διευθύνεις ἀπαντᾷς, τὴν ἔννοιαν, τὴν λέξιν, τὸ σχῆμα, τὴν μέθοδον, τὴν ἀρμορίαν, τὸν ὄνθμὸν, τὴν ἀνάπαυσιν.

Φασὶ δὲ καὶ τὴν Πυθίαν χρησιμοδεῖν μὲν τοὺς ἄρω χρησμοὺς, μὴ ἐπίστασθαι δὲ τῶν χρησμῶν τὴν διάνοιαν· ἀλλ' οἱ Ἑλληνες, ἐκδεχόμενοι τὰ μαντεύματα, ἐξηγοῦντο καὶ συνεβίβαζον. Τοιοῦτος δὲ καὶ σὺ τυγχάνεις ὁ ἐμὸς ἐρμηνεὺς καὶ θεῖος τῷ ὅντι Θεμιστοκλῆς ⁴⁾. Κάγὼ μὲν τοὺς ἐμοὺς χρησμοὺς ἀγνοῶ, σὺ δὲ ἐξακριβεῖς τούτους, καὶ ὑψηλολογεῖς,

καὶ θαυμάζεις καὶ τοῦ κάλλους καὶ τῆς δεινότητος· ὥστε δέδοικα μὴ πάθω τὸ τοῦ Ναρκίσσου.

‘Ο Νάρκισσος μειράκιον ἦν κάλλει διαλάμπον ἀβρῶ, ἀπλοῖκωτατον δὲ καὶ δεινότητος πάσης ἐκτός. Καὶ ποτε πρὸς πηγὴν ὑδάτων ἐλθὼν, τὸ ἐαυτοῦ ἐνοπτρίζεται πρόσωπον. Ἡγνοηκός δὲ δτὶ τοῦ ἴδιου σώματος ἔστιν ἡ σκιὰ, ἔρωτα λαμβάνει τοῦ ὄρωμένου, καὶ φήμη δτὶ μειράκιών ἔστιν ἀληθὲς κρυπτόμενον ὑπὸ τῆς πηγῆς. Οὐ τοίνυν ἐκεῖθεν ἀφίστατο, ἀλλ’ ὄρῶν ἐτεθνήκει. Καὶ ἡ γῆ τοῦτον οἰκτείρασα, ἀνθος ἐκ τῶν οἰκείων λαγύνων ἀφῆκεν ὄμώνυμον. Μὴ τοίνυν καὶ αὐτὸς βλέπων τὴν ἐμὴν σοφίαν ὡς ἐν κατόπτρῳ τοῖς γράμμασιν, ἔρωτα σφοδρὸν ἐμαυτοῦ λάβοιμι καὶ τῇ ἐμῇ ἐναποψύξω σκιᾶ.

‘Αλλὰ θάύβει. ‘Ο Ιξίων ἥρα τῆς Ἡρας, καὶ, πλάττων ἐν τῇ ψυχῇ τὸ ἐκείνης εἶδωλον, ἐδόκει τοῦτο ἀσπάζεσθαι· ἰδὼν δέ ποτε ταύτην, ἐμέμφετο ἐαυτὸν ὡς ἀμορφώτατον ἀναπλάττοντος εἶδωλον. Κἀγὼ τοίνυν, δταν εἰς τὸ σὸν μεγαλοφυὲς ἀποβλέπω καὶ περιδέξιον, τὴν ἐμὴν καταλιμπάνων σκιὰν, τὴν σὴν ἄγαμαι ὠραιότητα· ὥσπερ δὴ πάλαι θαυμάζων σου τοὺς τυροὺς ¹⁾, νῦν ὑπερηγάσθην τὸ βούτυρον.

Τοῖς δέ γε ἀνακτόροις οὕ μοι σπουδὴ παραβάλλειν ²⁾ πυκνῶς· διὰ σὲ δὲ κατὰ τὴν τετράδα ³⁾ ἀφίξομαι.

Τῆς δουλικῆς καὶ ταῦτα χειρός.

ς'.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ.

Οἵα σου, Καῖσαρ, τὰ ἐνθυμήματα! οἵα δὲ τὰ βούλεύματα τῆς ψυχῆς! δύο μοι ταῖς πηγαῖς ἔξετενας ἀγωγὸς, ἵνα μοι δύον ἐκφορήσῃς τὸ ὕδωρ, ἵνα μου πᾶσαν ἐκδαπανήσῃς τὴν βρύσιν. Εἴτα δὴ ἀγνοεῖς δότι ἀκένωτον ἔχω τὸ ὁρῦμα, καὶ, δύον ὅν ἐκθηλάζοι τις, τοσοῦτον τοὺς πόρους ἀναστομοῖ καὶ τὰς φλέβας εὐρύνει πρὸς τὴν ἐκ βάθους ἀποδόσιν; Οἶδα δότι δεινὸς εἶ καὶ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν περιδέξιος, καὶ βούλει τὸν ἐγκεκρυμμένον μοι μαργαρίτην¹⁾ λαβεῖν, ἵν' ἐγκολάψης τοῦτον ἐπὶ τοῦ σοῦ διαδήματος. Σὺ δέ μοι οὐδὲ ἔνα, ἀλλὰ πολλοὺς ἥδη κέκλοφάς· τὸν δέ γε μείζονα τούτων, καὶ λευκότατον μὲν τῷ χρώματι, περιφερέστατον δὲ τῷ σχήματι, οὐδὲν δυνήσῃ περιλαβεῖν. "Ἐχω γὰρ τοῦτον ἐν τοῖς ψυχικοῖς κόλποις, οὗ μὴ φθάνουσιν αἱ χεῖρες τοῦ κλέπτοντος. Τί με περικυκλοῖς πάντοθεν, καὶ περιορύττεις κύκλωσε; ἄσυλός εἰμι²⁾ τὸν τῆς γνώσεως θησαυρόν. "Οσον ἀπαρύττῃ τοῦ φρέατος, τοσοῦτον πλουσιώτερον τὸ νῦμα ποιεῖς. 'Υπερφυῆς δέ σου καὶ ἡ τῆς κλοπῆς τέχνη.

Ο ἥλιος φυσικῇ δυνάμει καὶ περιουσίᾳ θερμότατος ἐλκτικός ἐστι τῆς ἐν τῷ βάθει ὑγρότητος. Διὰ ταῦτα ἔαρος καὶ θέρους πλησιάζων ἴμεν ἀνέλκει τὴν ἐν τοῖς δένδροις ίκμάδα καὶ ἔγκαρπα τὰ δένδρα ποιεῖ· οὐ μὴν ἐπιτάσσει καὶ τῇ σελήνῃ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν. Σὺ δέ μοι ὁ ἥλιος καὶ τὴν σὴν πε-

ριέστησας σελήνην ¹⁾, καὶ ἐπιτρέπεις ἵνα τι καὶ αὐτὴ ἀπὸ τῆς ἡμῆς πηγῆς ἀπαρύνηται ²⁾. Τί μοι τὸν τυρὸν καὶ τὸ βούτυρον ³⁾; δελεάσματα ταῦτα καὶ ἵξοι καὶ πάγαι εἰσὶν, ἵνα με δῆλον θηράσῃς καὶ τοῖς σοῖς περισφίγξῃς δικτύοις, ἢ ὥσπερ ἱχθῦν ὑπεξαγαγὼν τῆς θαλάσσης, ἢ ὥσπερ πτηνὸν ἐκ τοῦ ἀέρος κατενεγκών. Ἐπὶ τοὺς ἄρκτους καὶ τοὺς παρδάλεις τῇ θηρατικῇ τέχνῃ σου χρῶ· ἐμὲ δὲ οὐκ ἂν λάβοις ποτὲ, οὐδὲ διασπαράξεις ⁴⁾, οὔτε κυσὶν, οὔτε δόρασιν. Ἰνα δέ σοι τὰληθὲς ἔρω· δῆλος ἐγώ σοι τεθῆραμαι, καὶ με ἔχεις ἐν ταῖς χερσὶν, ἔμψυχον καὶ ἥδὺ θήραμαι, καὶ λεαίνεις ἐν τοῖς ὅδοις ⁵⁾, μᾶλλον δὲ δῆλον ἐν τῇ ψυχῇ σου συνείληφας. Τί γὰρ ἀθήρατόν σοι τῶν ἐμῶν πέφυκεν; ἡ ψυχή; μὴ τοῦτο εἴποι τις· ἀλλὰ διαδόγαγείη ψευδόμενος ⁶⁾· ή γλῶσσα; ίδού σοι ταύτην ἐκτείνω ἐν λόγοις, ἐν ἐπιστολαῖς, ἐν συγγράμμασιν· εἰ δὲ βούλει, καὶ τέμνε καὶ σπάραττε· αἱ χεῖρες; ἀλλὰ διακονήσουσί σοι καὶ αὗται τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐγκάμια· οἱ πόδες; ἀλλ' ἐψομαί σοι δῆπη σοι βουλητὸν, ἐν γηλόφοις, ἐν γηπέδοις, ἐν ὕψεσιν ὁρῶν, ἐν βάθεσι γῆς. Οὕτως ἔχεις με δῆλον λαβών. Ἄλλ' ὁρα μὴ πλεονεξίαν ὁ δικαιότατος ἐγκληθῆς. Σήμερον γὰρ ἡ Καισάρισσά με τεθήρακεν ὥσπερ δέλεατι τυρῷ καὶ ἀρτιπαγῆ γάλακτι. Καὶ γὰρ θηρῶμαι τούτοις ὡς ἀληθῶς καὶ λίχνος εἰμὶ περὶ τὸ βρῶμα, καὶ, ἡνίκα ἴδω τὸ γνώρισμα, εὐθὺς περικαίνω καὶ τὸ ἄγκιστρον περιπείρει με καὶ ἀναρτᾷ με ἐκ τοῦ λαιμοῦ. Μὴ τοίνυν μου διασπαράξῃς τὸν λόγον, ἢ μᾶλλον μὴ σφετερίσῃς δῆλην τὴν

ἄγραν· ἀλλὰ διελεσθέ μοι τὴν θήραν ἀμφότεροι.
 Καὶ σὺ μὲν καὶ τῆς ἐννοίας ἀπογεύσῃ καὶ τῆς λέξεως· τῇ δέ γε ἐμῇ δεσπότιδι μεταδίδου τῶν τῆς ἐπιστολῆς νοημάτων, ἵνα μοι καὶ αὕτη μετάσχῃ τῆς τῶν λόγων γλυκύτητος· καὶ τῆς ἡδονῆς ἔνεκα πολλάκις με θηρᾶν βούλοιτο. Χαίρω γὰρ θηρώμενος παρ' ὑμῶν· ὑμεῖς γὰρ λόγους κενοὺς καὶ πτερόεντας ¹⁾ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχετε, ἐγὼ δὲ βούτυρα καὶ τυρούς.

ζ'.

ΤΩI ΑΥΤΩI.

"Ἐγραψας, εἰ καὶ μὴ τῇ χειρὶ, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ.
 Ο γὰρ χαρακτὴρ γνώριμος καὶ ἀκριβῶς εἰκασμένος εἰς τὸ πρωτότυπον.

Εἶτα ἐν τῷ μὴ ἐμπιπλᾶσθαι σε τῶν ἐμῶν λόγων, μηδὲ κορέννυσθαι τῆς τούτων, ὡς γράφεις, γλυκύτητος, αὐτοὶ καθιοῦμεν ἀνθολογοῦντες ἀεὶ, ὥσπερ αἱ μελισσαὶ, καὶ τὴν τοῦ μελιτος ἐργασίαν ἔξεργαζόμενοι· ἀλλ' εἰ καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἐμπιπλαμένη, κατὰ τὸν εἰρηκότα σοφὸν ²⁾, πάντων τῶν ποταμῶν εἰς αὐτὴν ἀπεῳδευγομένων τὰ ὁεύματα, ἀλλ' ἀπὸ τῶν δρῶν ἀεὶ προχεῖται τὰ νάματα, καὶ τὸ τῆς ὑγρᾶς ἀκόρεστον, οὐχ ἴστᾶ τῶν ποταμῶν τὴν φοράν.

Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι πάλαι ὑπὸ τοῦ Δαρείου ³⁾ κατὰ τὴν ἥπειρον πολεμούμενοι, καὶ ἀνθίστασθαι πρὸς τὰς χιλιάδας ἐκείνους καὶ μυριάδας μὴ ἔξισχύ-

οντες, ἀπένευσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ναυσὶ χρησάμενοι τὴν σωτηρίαν διαπόντιον εῦραντο· ἐγὼ δὲ ποῦ φύγω; ποῖ τράπωμαι; πάντοθεν πάγαι, πάντοθεν θήρατρα. Ἐκκλίνω πρὸς γῆν· ἀλλ' εὐθὺς με θηρᾶται τὰ βούτυρα¹⁾. ἀποτέμνει μοι τὴν ὁδὸν²⁾ τὰ σὰ ποίμνια καὶ βουκόλια. Ἐκδράμω πρὸς θάλασσαν· ἀλλὰ βαβαὶ τῆς τῶν ιχθύων φορᾶς! αὐτός μοι τούτων ὁ κράτιστος ἀπαντᾷ τύραννος καὶ δυσὶ κύκλοις περιλαμβάνει με ὥσπερ τισὶ κέρασι τοῦ ἰδίου στρατεύματος³⁾. Οἶσθα οὖν ὃ ποιήσω; πτήσομαι πρὸς ἀέρα καὶ τὸν καιρὸν ἔξω σύμμαχον· οὐ γὰρ καὶ στρουθοὺς καθ' ἡμῶν ἐκστρατεύσεις νῦν· ἐπέχει γὰρ ἡ τεσσαρακονθήμερος τούτους περίοδος⁴⁾.

Τῆς δουλικῆς ταῦτα ψυχῆς, εἰ καὶ μὴ χειρός.

η'.

ΤΩΙ ΑΥΤΩΙ.

Ἐγὼ μὲν ἐδεδίειν, μέγιστε Καῖσαρ, τὰς τῶν ἔμων ἐπιστολῶν παραδεικνύειν μορφάς· ἥσχυνόμην γὰρ ὑπὲρ τούτων, ὡς μὴ ἔχουσῶν μήτε φυσικὸν κάλλος μήτε ἐπίκτητον. Ἐπεὶ δὲ σὺ τούτων ἀνελπίστως ἥρασθης, καὶ με πέπεικας καλὸς τίκτειν γεννήματα, ἴδού σοι προδήλως ἀπηναισχύντημαι, καὶ τὴν ὥραν παραδεικνύω, καὶ ὥσπερ ὁ μηδικὸς ταὼς, τοῦτο δὴ τὸ φιλόκαλον ζῶον καὶ σύνηθες, θεατρίζω σοι τούτων τὴν ὥραιότητα, καὶ, ὡς ὄρᾶς, ἐπὶ ταῖς σαῖς θύραις προϋπαντῷ μήτε καλούμενος, μήτε μισθὸν τῆς ὥρας λαβών.

Ο μὲν οὖν Σολομῶν τοῖς αὐτοκλήτοις τῶν φίλων δι' εὐλαβείας ποιεῖται τὰς εἰς τοὺς συνήθεις εἰσόδους καὶ ἀπαντήσεις, ἵνα μὴ, κύρον αὐτῶν τῆς ὄμιλίας λαβόντες, μισήσωσιν ¹⁾. Ἐγὼ δὲ τούναντίον ποιήσειν διέγνωκα, ἐρασμιώτερόν σοι τὸ ἐμὸν κάλλος ἐπιδεικνύειν διὰ τῆς συνεχείας καὶ ποθεινότερον.

Ο μὲν γὰρ Πρωτεὺς ἔκεινος, ἀνὴρ ἦ δαιμων, ὃν "Ομηρος πλάττει καὶ μεταπλάττει, παντοδαπὸς ἦν καὶ μετήλλαττε τὰς μορφὰς, καὶ νῦν μὲν λέων τοῖς ὄρῶσιν ἐδείκνυτο, νῦν δὲ ὄφις, νῦν δὲ σῦς, καὶ πῦρ, καὶ δένδρον, καὶ λίθος, καὶ σίδηρος. Ἐγὼ δέ σοι εἰς μὲν θηριώδεις φύσεις οὐ μεταβήσομαι, οὐδὲ ἐκπλήξω τῇ τῶν φαντασμάτων καινότητι· ἀλλὰ τοὺς περὶ τὴν κιθάραν μιμήσομαι.

Τί δὲ οὗτοι δρῶσιν; ἐπειδὴν αἴσθωνται τοὺς ἀκούοντας κορεννυμένους τοῦ μέλους, μεταβάλλουσι τὰς χορδὰς, στρέφοντες αὐτὰς τοῖς καλάμοις, καὶ μεταστρέφοντες καὶ ποικίλας ἀρμονίας μεταχειρίζοντες, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης μεταλλαγῆς τε καὶ μεταβάσεως ἀκορέστους τῆς μουσικῆς ἡδονῆς τοὺς ἀκροατὰς ἔχωσιν. Οὕτω γοῦν κἀγώ σοι μεταποιήσω τοὺς ἐμοὺς λόγους. Καὶ νῦν μὲν ἰλαροὺς τούτους παρέξω σοι, νῦν δὲ συντόνους, καὶ νῦν μὲν ἀναβεβλημένους καὶ μαλακοὺς, νῦν δὲ γενναιούς καὶ ισχυροὺς, νῦν δὲ ἄλλην μορφὴν ἔχοντας.

Ο γοῦν "Ομηρος ὁπλίτην ἐπαινῶν ἄνδρα, καὶ τοῦτο τοῖς ἐπαίνοις προστίθησιν, δότι οἶδε μετακινεῖν τὴν ἀσπίδα νῦν μὲν εἰς δεξιὰ, νῦν δὲ εἰς εὐώνυμα ²⁾. Ἐγὼ δὲ τὸ ἐμὸν δπλον τοὺς λόγους οὐκ

επὶ τὰ πλάγια μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔμπροσθεν μεταχειριοῦμαι καὶ ὅπισθεν. Οὐχ ἐν ἐστὶ τὸ τῶν λόγων χρῶμα, οὐδὲ ἡ μορφὴ μία· ἀλλ' ἄμφω παντοδαπὸς καὶ ποικίλας καὶ ὁ τὰς κράσεις καὶ συνθέσεις τούτων εἰδὼς πολύμορφα δεῖξει τοῖς ἐρασταῖς τὰ θεάματα.

Εἶδον ἐγώ ποτε νύμφην ἐπὶ παστάδος καὶ ὥρας εὗ ἔχουσαν καὶ τῷ ἐπιποιήτῳ κάλλει κεκοσμημένην λαμπρῶς· καὶ τὴν γε πρώτην ἡμέραν πορφύρας ταύτην ἐκύσμει καὶ χρυσῆ ταινία, καὶ ἐπωμὶς ἐξηνθισμένη κόσμῳ παντοδαπῷ καὶ ἡ στηθοδεσμὸς ἥλεκτροινη· ἀλλ' ἐνδιατρίψας βραχὺ τι τοῖς φαινομένοις ὠραιόσιοῖς ἐκορέσθην ἰδών. Άλλὰ τὴν γε δευτέραν ἡμέραν μεταβαλοῦσα τὸν κόσμον καὶ χρυσοῦφῇ ἐσθῆτα ἐπενδυθεῖσα, πάλιν ἐθήρα· καὶ τὴν τρίτην οὕτως, καὶ τὴν τετάρτην· καὶ ἦν ἀκόρεστον τὸ καλόν. Εἰσὶν οὖν κάμοι, Καῖσαρ, ἐλλόβιαι λογικὰ καὶ περιδέραια γνωστικὰ καὶ περιτραχήλιοι κόσμοι καὶ ἐπιστήθιοι. Κἄν κορεσθῆστον χρυσοῦ, παραγυμνώσω τί σοι τοῦ ἥλεκτρωδον. Εἰ δὲ καὶ τούτου πλησθῆσται σαπφείρους καὶ ὑακίνθους καὶ λίθους ἐτέρους παντοδαποὺς καὶ τὴν χροιὰν καὶ τὴν δύναμιν. Καὶ, ὡς ἔοικεν, οὔτε σὺ πλησθήσῃ ποτὲ τοῦ ἐρᾶν, οὔτε ἐγὼ κάλλους ἀπορήσω καὶ ἐπιδείξεως.

θ'.

ΤΩΙ ΚΑΙΣΑΡΙ*.

Εύτυχέστατε Καῖσαρ· τοῦτο γὰρ δὴ σοι τῆς ἐπιστολῆς ἔστω προοίμιον. Εύτυχέστατον δέ σε φημὶ οὐδιότι μόνον τῆς τοῦ Καίσαρος ἀξίας τετύχηκας (τοῦτο γὰρ καὶ πολλοῖς ἄλλοις συμβέβηκε καὶ οἵ γε πλείους τῆς εὐτυχίας διημαρτήκασιν), ἀλλ' δτι παρὰ τοῦ καλλίστου βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ εἰς τὴν μεγίστην ταύτην ἀνηνέχθης περιωπὴν, ὃς δὴ, προνοίᾳ τε τῇ ἀνω κινούμενος καὶ μετὰ λογισμοῦ κρίσεως πάντα ποιῶν, κοινωνόν σε τοῦ κράτους μικρου δεῖν ἐξ ἀδελφικῆς εύνοίας πεποίηκε. Προσκείσθω γὰρ τῇ προνοίᾳ καὶ τῇ τοῦ λογισμοῦ κρίσει καὶ τὸ ἀπὸ τῆς σχέσεως φίλτρον. Πάλιν οὖν τὴν πρώτην σοι φωνὴν ἐπιφθέγξομαι· εὐτυχέστατε Καῖσαρ· προσθήσω δὲ καὶ λογιώτατε καὶ σοφώτατε· ἀμφω γὰρ ὁρῶ παρὰ σοὶ μετὰ τῆς εὐτυχίας, τὴν σοφίαν καὶ τὴν λογιότητα.

Καὶ μή με ὑπολάβῃς κόλακα τηλικοῦτον εἶναι, μᾶλλον δὲ ἀμαθῆ ἐπαινέτην, δτι ἀφεὶς ἐπὶ τοῖς στρατηγήμασιν ἐγκωμιάζειν σε, καὶ οἵσ πάλαι κατώρθωκας καὶ νῦν κατορθοῖς, τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου σοι εὐφημίαν προσάγω, μήτε φιλοσοφήσαντί ποτε μήτε ὁτορεύσαντι. Οὐχ οὕτως ἔμαυτὸν ἀπατῶ· ἀλλ' οὔτε σὲ ἀπατᾷν βούλομαι. 'Ο γάρ σοι περὶ τοὺς λόγους ἔρως καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως καὶ τὸ ἐθέλειν λόγους σοφοῖς ὄμιλεῖν, τό τε θέλγεσθαι κάλλει συγ-

γραμμάτων καὶ ἐπιστολῶν χάρισι, ταύτην σοι τὴν σοφίαν προσμαθτυρεῖ.

Τοῖς μὲν οὖν παλαιοῖς ἐκείνοις Καίσαρσι τὸ τῆς εὐτυχίας δνομα μέχρις αὐτῶν ἦν, καὶ οὐδεὶς τῶν σοφῶν δι' ἐκείνους εὐτύχησε· τῇ δὲ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ ὥσπερ ἡλίου φῶς ἡ κλῆσις ἐγένετο· καὶ ὃς δ' ἄν σοι πλησιάσῃ εὐθὺς εὐτυχεῖ. Καὶ τούτου μαρτύριον αὐτὸς πρῶτος ἐγώ. Πάλαι μὲν γάρ ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐθαυμαζόμην· νῦν δὲ ἐπὶ τῇ σῇ φιλίᾳ εὐδόκιμος ἐν πᾶσι γεγένημαι· καὶ νὸν γάρ σε τῶν ἐμῶν λόγων ἐπαινέτην εὐτύχηκα· καὶ μάλιστα δτι, τοὺς ἄλλους σοφοὺς ἀφείς (πολλοὶ δὲ ἵσως εἰσὶν ἐμοῦ καλλίους καὶ ὑψηλότεροι), σὺ δὲ βούλει τῶν ἐμῶν μόνων χαρίτων κατατρυφᾶν, καὶ, τὰς ὀκεανίτιδας τῶν πάλαι σοφῶν καταλιπὼν πηγὰς, τὸ ἐμὸν λεπτόδρυντον ὕδωρ ἀρύη καὶ χανδὸν ἐμφορῆ μου τοῦ νάματος.

Ἄλλ' ἐγὼ μὲν ἐπὶ σοὶ εὐτυχῶ καὶ μέγα φρονῶ· σοὶ δ' ἄρα τίς δαιμων ἐβάσκηνε, καὶ νοήματά τινα δυσελπιστίας μεστὰ τῇ ψυχῇ σου παρέφευε, καὶ ὑπείληφας δτι σοι ὁ ἀδελφὸς, ἵν' οὕτως εἴποιμι καὶ πατήρ, ἥλαττωσέ σοι τὴν πρώτην εὑμένειαν, καὶ, μέχρι τῶν παρασῆμων τῆς εὐτυχίας ¹⁾ προαγαγὼν, τῆς πρὸς σὲ εὔνοίας ἐπαύσατο; Τίνι γοῦν ἐπὶ ταῖς τοῦ ἀδελφοῦ καλλοναῖς μάρτυρι χρήσομαι; τίνα δὲ ἄλλον προβαλοῦμαι τῆς ἴερᾶς ἐκείνου ψυχῆς συνιστορα ἀκοιβέστατον; ἀρκέσεις μόνος αὐτὸς, ὃς καὶ πρὸ τοῦ κράτους τὸν ἄνδρα μοι πολλάκις ὑπεζωγράφησε, καὶ μετὰ τὸ κράτος τοιαῦτα πρὸς ἡμᾶς

εφθέγγου· «*Ἄροις οὐχὶ τοιοῦτος ὁ ἀδελφὸς οἴόν σοι τοῦτον ἴστόρουν καὶ ἀκριβῶς ἐγραφον;*» Ἀναμνήσθητί μοι καὶ τοῦ ἐξ Ἐδέσσης γράμματος καὶ τῶν μετὰ ταῦτα λόγων. Τί δὲ ὁ τοσαύτη ἐπὶ πλείοσιν ἔτεσι συντραφεὶς ἀρετῇ καὶ πᾶσιν ἐπιεικῆς καὶ χρηστότατος γεγονώς, ἐπὶ σοὶ μόνῳ μετήλλαξε τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς; μὴ τοῦτο οἶον, κάλλιστε πάντων ἀνδρῶν. Εἰ γάρ με οἴει εἰς ψυχὴν παρακύψαι δυνάμενον καὶ κρύψια μαθεῖν καὶ ἀπόδοητα γνώμης δξύτητι, ἐνεστήρικται σοι ἡ ἐκείνου γνώμη καὶ προτέθειται σοι τὸ εὖνον καὶ ηὔξηται ἡ εύμενεια. Σὺ δὲ οἶδας ἐμοῦ κάλλιον τὸν σὸν ἀδελφὸν δτι ἀκολάκευτον ἔχει τὸ ἥθος, καὶ τὴν φιλίαν καὶ τὴν εύμενειαν οὐκ ἐν τῇ γλώσσῃ σαλπίζει, ἀλλ᾽ ἐν τῇ ψυχῇ κατακρύπτει. Τὴν γὰρ ἐν χείλεσιν εὐφημίαν περιέργοις ἀφῆκεν ἀνδράσι καὶ εύτραπελοις· αὐτὸς δὲ τὸ ἀρχαῖον τῶν μεγίστων ἀνδρῶν μεμίηται ἥθος καὶ ὑψηλόφρων ἄγαν ἔστι· βροντᾶν δὲ ἥκιστα πρὸς τοὺς φίλους βουλόμενος, λεῖος ἔστι καὶ ἀκύμων, ὥσπερ ζεφύρου πνεῦμα ταῖς τῶν φιλουμένων ἐπιπνέων ψυχαῖς. Ἐμὲ γοῦν πολλάκις ἡπάτησε μὴ συνδραμὼν προσδραμόντι μηδὲ ἥδεως κατασπασάμενος· καὶ τότε μὲν παρόρασιν ἐλογισάμην τὸ πρᾶγμα ¹⁾. εἶτα δὲ, καταβραχὺ συνιεὶς ἐκείνου, μᾶλλον ἐπιζητῶ τῆς γνώμης τὸ σύνηθες ἢ τὴν τοῦ ἥθους μεταλλαγήν.

Τοιοῦτος ἔστι τὴν ψυχήν. Καὶ εἰδότι σοι τοῦτο διὰ τί προσπίπτει ἀνία, δέον μᾶλλον ἀσπάζεσθαι τὸ καθαρὸν καὶ ἀπλαστὸν τοῦ βασιλέως ἰδίωμα;

Ἐγωγ' οὖν αὐτῷ τὴν σὴν ὑπαναγινώσκων ἐπιστο-

λὴν, ἔώρων δπως τὰ μὲν ἡδέως προσεμειδία, τὰ δὲ
ἰλαρύνετο. Ὁτε δὲ ἐπανέγνων αὐτῷ τὸν μοναχὸν
καὶ τὴν ἀθρόαν ἄλλοιώσιν, μικροῦ δεῖν καὶ ἔξεδά-
κρυσεν, εἰ δὲ μή μοι ἄχθοιο, καὶ βραχύ τί σου κα-
τεμέμψατο. Ἀπελογίσατο δὲ καὶ περὶ τῆς Ἀντιο-
χείας ¹⁾, δρούσης ἀδόκητους προσθεῖς δτι μὴ κατὰ
τὰς σὰς ὑπολήψεις ή πρόσταξις γέγονεν, ἀλλ' ἵνα
τι γνοίη παρὰ σοῦ τῶν ἐκεῖσε ἀποδόητοτέρων. Τὰ
δὲ φαινόμενά σοι παράσημα σημεῖα ἔφησεν εἶναι
τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παρασήμων, φημὶ δὴ τῆς πρὸς σὲ
καθαρᾶς διαθέσεως, τῆς ἀδελφικῆς εὔμενείας, τῆς
εἰς τὸ αὐτὸ δέλημα συμπνοίας τε καὶ συννεύσεως,
ἀφ' ὧν κινούμενος ἐν προθύροις σε τοῦ κράτους
ἔστησε· καὶ τὰ μεγάλα διὰ τῶν μικροτέρων ἔχαρα-
κτήρισεν.

Εἰ οὖν ἀνυπόκριτόν με φίλον ὑπολαμβάνεις καὶ
ἄληθέστατον, καὶ ἀκριβῶς οἴδας ὡς οὐ ψεύδομαι
πίστιν οὐδὲ φιλίαν, τοιοῦτόν σοι τὸν ἀδελφὸν ἐπί-
στασο, ὃποῖον οὐκ ἄλλος ἐγένετο εἰς φιλίαν ἀδελ-
φὸς καὶ ἀκριβεστάτην διάθεσιν.

Πᾶσαν οὖν λύπης ὑπόθεσιν ἀποβαλὼν τῆς ψυ-
χῆς, γλυκείας ἐλπίσι σύνεσο, καὶ θάρρους ἐπὶ τῷ
ἀδελφῷ καὶ δεσπότῃ. Καν εἴ τι σοι πολλάκις τῶν
ἀβουλήτων συμπίπτῃ, οἰκονομίαν τοῦτο δέχου βασι-
λικὴν καὶ μάλιστα θεοῦ πρόνοιαν. Νὴ τὴν ιεράν ²⁾
σου γὰρ κεφαλὴν, αἱ μέγισται τῶν εὐτυχιῶν ἀκυβέρ-
νητοι μείνασαι τοὺς κεκτημένους πολλάκις καταπον-
τίζουσι. Δεῖ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἐν τῷ βίῳ εὐροοῦσι καὶ
φερομένοις ἀπταιστως καὶ καλινοῦ τινὸς κατέχον-

τος τὰς ἀλόγους ὁρμὰς καὶ τὴν λεωφόρον ιέναι παιδεύοντος.

Ἐν τούτοις οὖν μοι φιλοσοφῶν φαινου, καὶ ἅπαξ σαυτὸν στηρίξας ἐπ' ἀσφαλοῦς κρηπῖδος, τῆς τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ πρὸς σὲ διαθέσεως, ἀκύμαντος ἔσο τοῖς ἐμπίπτουσι λογισμοῖς.

NOTAE.

PAG. 1.

* "Michael Psellus Michaelis Ducae cognomento Parapinacii praeeceptor fuit, circa a. ML, ad quem etiam Synopsim Legum versibus politicis scripsit, quae in Bibliotheca Palatina servatur, ut Marquard. Freher. in Chronol. jur. Gr. Rom. praefixa asserit. Alia illius in Regia pariter et Vaticana existare certum est, ut *Ψυχογονίαν* Platonis, *Ἐπιτομὴν τῆς ἵτερης κῆρης*, Commentarios in Aristot. Categ., Metaphys., Libr. περὶ Ἐρωτήσεων, Porphyrii quinque voces, Contra Eunomium lib. unum, "De legibus duos, *Μονωδίαν*, Encomia diversa. Epistolas item elegantes laudat in Adagio ἀκαπνοῖς θύειν Casaub. ad Atheneum." GAULM. Locus Casauboni reperietur t. 1, p. 91, Anmadv. ed. Schweigh. Ceterum de Pselli scriptis vide Gaulmini epistolam nuncupatoriam, Hasenmulleri praefationem et Fevardentii, Meursium ante Pselli commentarium ad Canticum, Caveum quem descriptis Lamius ad calcem ejusdem commentarii, praesertim Bibliothecam Graecam t. 10; admota omnino de ejus Epistolis nota mea in Anecd. t. 1, p. 242.

** "Ἐνέργεια vera vox. Chrys. Homil. IV περὶ ἀκαπνῶν.: "ἄλνσις πονηρὰ καὶ χαλεπὴ τῶν δαιμόνων ἔστιν ή ἐνέργεια. "Τὸ ἐνεργεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ δαιμονᾶν, pridem est cum viri docti obsevarunt." GAULM. "Bernard., in Epistola ad Reiske in ejus Vita p. 276, pro ἐνέργειας in libri inscriptione malit corrigere ἐνεργείας, quoniam Psellus in eo libro non tam probatum ivisse daemonas operari, quam potius voluisse formam qua adparent describere, videatur." HARLES. ad Fabric. Bibl. Gr. t. X, p. 50. Bernardi quidem opinionem tuetur frequens nomīnum ἐνέργεια et ἐνάργεια confusio. Aelianī liber περὶ ἐνεργειῶν falso nomine dictus olim fuit περὶ ἐνέργειῶν apud Suidam

in Ἐγεράτης. Attamen propter codicum consensum, et quod optimus esset receptae lectionis sensus, nihil mutavi. Daemonum ἐνεργείας, operationes, tractat lamblichus De mysteriis non uno loco.

*** Lemma Gaulminiana: *Μιχαήλου τοῦ Ψελλοῦ ὁ περὶ ἐνεργείας δαιμόνων διάλογος, Τιμοθέου καὶ Θρακὸς κατὰ Μάνεντος.* In codice 1310, deinceps vocando A, est tantum: *Τιμόθεος ἡ περὶ δαιμόνων.* In cod. 1997 = B: *Μιχαήλου τοῦ Ψελλοῦ τὸ περὶ ἐνεργείας δαιμόνων διάλογος Τιμοθέου καὶ Θρακὸς καὶ κατὰ Μάνεντος.* In 2109 = C, de quo vide S. Crucium Myster. t. 1, p. 189: *τοῦ αὐτοῦ Ψελλοῦ Τιμόθεος, ἡ περὶ δαιμόνων τὰ πρόσωπα, Τιμόθεος καὶ Θράξ.* In 2132 = D idem est lemma atque in B. Meo librarii jure lemma probabile concinnavi.

¹⁾ Fecerat Gaulminus post ἀπαντᾶς interrogationem.

²⁾ Notus hic usus praepositionis πρός. Sic et μετὰ ponit quis ignorat? Dixerunt et πρός ἐπὶ τούτοις, quod ostendunt loci ap. Abresch. Diluc. p. 112. Theophylactus Simoc. Q. Phys. p. 9: προσεπιτούτοις ἀλγεῖ τὸ ζῶον τὴν κάραν δεινότατα. Cod. 993: ἀλγεῖ πως τ. Quam lectionem protulit et Jac. Morell. Bibl. Manuser. t. 1, p. 134. In Cantacuzeni Historia p. 223 B quum legatur optime, πρός ἐπὶ τούτοις, nuper adscripsit vir doct.: "num πρός ἔτι τούτοις?" Et hoc in usu fuit et illud; illud igitur non fuit tentandum. Gregorius Naz. Or. XXII, p. 402: καὶ πρός τούτων codex 1538 addit ἔτι.

³⁾ A, πὴ δὲ δῆ τι GBD, ποῖ δὲ δῆ τι. C, ποῖ δὲ δῆ, τι. Placebat πῆ, quod est in A ceteris antiquiore. Tamen ποῖ ob consensum reliquorum servavi. Nec vel cum ἐνδιατέτρωφας absconum est ποῖ, ob motum quo Thrax usus est ut commorationis suae locum adiret. G, πραγμάτων, mendo typorum. Idem ἐνδιατέτρωφας, quod est in C quidem, sed cum correctione τρι.

⁴⁾ G, sine σχολήν, quo nomine BCD carent. A, μακρότερον ἡ κ. τ. π. σχολήν ἀπ. ὑποθέσει λ.

PAG. 2.

¹⁾ GBD, ἀλκινόου. A, ἐλεείγου. C, ἀλκείνου, cum correctione κι. Praetuli Ἀλκίνου, quod sic sit id nomen scriptum apud

Plat. Rep. 10, 12; Aristot. Rhet. 3, 16, 7; Aristid. t. I, p. 536; Polluc. 6, 120; Arsen. p. 68. Ceterum idem est nomen Ἀλκίνοος, Ἀλκίνους, Ἀλκίνος; de quibus formis monuit ad Archinum Rubenk. Hist. Crit. p. 42. In latina lingua eadem varietas non admodum est in usu; ut non male fecisse Gaulminus videatur, in Morelli latinis Alcini nomen reformans in notiorem formam Alcinoi. — "Diogenianus: ἐπὶ τῶν φλυάρων καὶ μα-
"κροὺς ἀποτεινόντων λόγους" ut areatalogus Ulysses Ausonio.
"Idem in Polluce et Suida. Adagii origo notissima ex Aristotele lib. 3 Rhetor." GAULM. Adde interpretes Aristotelis; Schott. ad Diogen. II, 86 et ad Suid. III, 29; Erasm. Adag. II, 4, 32, V, 1, 82; Cognat. Adag. 210. Juvenalis XV, 14, non Ausonius, quod properans scripsit Gaulminus: "Tale super coe-
"nam facinus narraret Ulysses Alcinoo, bilem aut risum for-
"tasse quibusdam Moverat, ut mendax areatalogus."

2) GBD, δέον. AC, δέοι. Potest ambigi. — Mox C, δσα δέ.

3) "Massalianos, quod vocabulum interpretati sunt εὐχί-
"τας. Harmenop. De sect.: τὸ τῶν Μασσαλιανῶν ὄνομα ἔξελ-
"ληνιζόμενον εὐχίτας δηλοῖ· πολὺ γὰρ αὐτοῖς τὸ τῆς εὐχῆς
"ὄνομα. Nihil singit. מצלן orantes, Esr. c. 6. Nisi obstet
"Chronologus περὶ αἰρέσ. ineditus, qui ἀπὸ τῆς εὐχῆς, ἢ ἀπὸ
"τῆς ἐπωνύμου χώρας τῆς Περσίδος vocatos scribit; forte me-
"lius si Assyria dixisset, quia موصل Arabum geographis As-
"syria est. Tamen prima nebulonum istorum origo Persica a
"Manete Persa." GAULM. Vide Fuller. Miscell. II, 19; et locum
Euthymii apud Fabricium de Bogomilis c. 1, §. 1, vnde patet
cum Bogomilis fere conspirare Massalianos illos vel Euchitas.

4) "Καλοῦνται δὲ ἐκ τοῦ πράγματος καὶ ἐνθουσιασται· δαιμο-
"νος γὰρ ἐνέργειαν λαβόντες, Πνεύματος Ἁγίου εἶναι ταύτην
"ὑπολαμβάνουσιν. ὅπω δὲ τὰ πολλὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐνδιδόντες,
"ἐνθουσιασμὸν τὰς τῶν ὄνειρων φαντασίας καλοῦσιν. Idem.
"Alii sine numero, quos non exscribo, Acuanitae, Cubrici,
"Martyriani. Nicet. Thes. orth. fid. lib. 4." GAULM. —

5) Addidi περὶ τούτων ex codd. Fuitque in codice P. Morelli qui vertit, "de iis."

6) G, μανθάνωμέν. Nitide ACD, μανθάγω μέν. P. Morellus: "audio." Opponuntur μ. μὲν, δόγματα δέ. Sic passim

librarii syllabas male uniunt, male dividunt. Infra, pro ἐπιόντα, A habet ἐπεὶ ὄντα, quod ad id mendorum genus referendum. Libanius t. 4, p. 587, 28: ὁ δὲ χρόνος θάττον ἐπιτρέχων τὸ τῆς ἡλικίας παρεῖχεν ἐπὶ γάμου. Reiskius conjecit duo vocabula in unum ἐπίγαμον contrahenda esse; quod firmat cod. 3017. Contrario modo peccatum est ibidem p. 588, 6: τῷ δὲ πάντων κακίστῳ ξυνάψαι τὸ θυγάτριον κατηγάγασσεν. Dividere jubet ξυνάψαι Reiskius in ξυνάψαι με, firmante iterum eodem codice, in quo συνάψαι με. Eustathius Epist. 25: μεγάλε, ἐπιφανέστατέ μου αὐθέντα. Codex, μεγαλεπιφ., quod reponendum. Theodosius Diac. I, 15: Οὐκ ἦν στρατηγὸς ἄλλος ὡς ὁ δεσπότης, Καν πλούτολεκτῶν ἐκδραμὼν ὁ Πομπίος Ός τῶν παραστῇ ταῖς μάχαις ὀπλισμένος. Forsan junctis syllabis ὠστῶν ab ὠστέω.

⁷⁾ "Habet ex Aristoph. in Pluto [862]: *Προσέρχεται γάρ τις κακῶς πράττων αὐήρ· Ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος.* Et oī παρακόπτοντες sunt qui oī παραχαράκται IC. Graecorum. *Παραχαράγγειν τὸ δίκαιον* inde dixit Anastasius. Sinait. [•]ἐν Ὀδηγῷ. » GAULM. Cf. not. ad Anecd. mea t. 111, p. 53.

⁸⁾ GD, ἥθη. AC, ἔθη. B nunc ἥθη e correctione, prius ἔθη. P. Morellus habuit ἥθη, qui vertit "mores." Dion Chrys. Orat. 52. p. 273, in Sophoclis Philoctete τά τε ἔθη θαυμαστῶς σεμνὰ καὶ ἐλευθέρια esse ait; "imo vero ἥθη," Reiskius ait; et ἥθη recte exhibent codices 2958, 3009.

⁹⁾ A sine μοι. Dion Chrys. Orat. 13, p. 423: πολλοὶ γάρ ἥρωτῶν προσιόντες ὅτι φαίνοιτο ἀγαθόν. Lege ex codd. iisdem, ὁ τι μοι φαίν. Verum viderat Reiskius.

¹⁰⁾ G, βούλη. Mendum sustuleram ad Anecd. t. 2, p. 447. Non bene distinctum est in C, εἰδεῖης σαφέστατα, ἐπ. Est σαφέστατα adverbialiter jungendum cum ἐπελθεῖν.

¹¹⁾ G, εἴη. BD, εἴα. AC, ἔα. Et sic P. Morellus legit, qui vertit: "missa istaec facito."

¹²⁾ GBD, περιωθῆναι. C, περισωθῆναι. literis transpositis. A, περιωσθεῖναι, quod sumsi leviter immutatum. Scholiastes Luciani Herm. 55: πρὸς ἄλογον σαντὸν συνωθήσεις.

¹³⁾ A, περὶ τούτων μηδέν.

¹⁴⁾ "Κατὰ Σιμωνίδην, et Democritum, λόγος ἔργου σκιῇ.

* Laert. » GAULM. De quo dicto vide Menag. ad Diog. Laert. IX, 37; Wyttenb. Animadv. in Plut. De educ. p. 122.

¹⁵⁾ GBD, τὸν δὲ μή. AC, τῶν δὲ μή. Forsan, recepto utroque articulo, τὸν δὲ τῶν μή.

¹⁶⁾ G, τί ἀν εἴη σοι χρηστὸν, ὅταν εὐαγεῖς εἰκονιζω λόγους. Ac proposuit ἐναγεῖς. Sic BD, cum εἰκονιζων. AC, ut edidi, excepto quod tenent οἵσει. Et in B ad marginem varietas ὁ τοὺς significatur. Ob auctoritatem codicis A, eum sum sequutus. P. Morellus Gaulminianam lectionem vertit.

¹⁷⁾ A, ἰατρός. An ἰατρὸν vel ἰατρούς?

PAG. 3.

¹⁾ G, ὡς μῆπω. A, ὡς μῆπω τ. π. κινδυνεύσσαιεν. Sic C, cum μὴ τῷ. Sequutus sum BD. Arrianus Diss. 1, 6, 10: ἀλλὰ ταῦτα μέν. Recepta nunc est lectio conjecturalis, & τ. μ. οὖ. Stobaeus habet: α. τ. μ. οὗτῳ. Inde faciendum οὕπω, ut in Psello μὴ τῷ ex μῆπω. Sensus erit: "Sed haec nondum." Et quum permittentur hic τῷ et τῷ, monebo in Luciani Pseudos. c. 6, ἐπὶ τῷ scribendum e codice 39 pro ἐπὶ τῷ.

²⁾ G, ἔνια τ. οὐχ ἀσυντελέστατα. BD sine εἰς ὑγείαν. B, ἀλυσιτελέστερα, et ad marg., ἀσυντελέστα.

³⁾ Sic A. GBD, ὥστ' ἔστω τὶ καὶ ἡ. C, ὡς ἔσται τι καὶ δυοῖν ἡμ. Θ. Permutantur saepe ἔσται et ἔστω, de quo monui ad Aristaen. p. 616. Gregorius Naz. Orat. XXII, p. 404: μηδὲν περὶ τούτου διαφερώμεθα τῇ ζέσει τῆς προθυμίας· καὶ ὁ πρῶτος ἔσται τοῖς ἄλλοις ὁδός· praefero lectionem codicis 1538: μηδ. π. τ. διαφερώμεθα, τῇ ζέσει δὲ τῆς πρ. καὶ ὁ πρ. ἔστω... Joannes Clim. p. 7: ἔστω ἡμῖν πάντως ἐκ τῆς στερρόᾶς ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ μετ' αὐτῇ χαυνώσει ὠφέλεια. Anonymus in exemplo regio, de quo vid Anecd. mea t. 1, p. 105, correxit e codd. ἔσται melius.

⁴⁾ GBD, ἡ απ. τι χρ. C, ἀπησόμεθα. AB, φυλαξόμεθ'. GABD, ἡν τι πρόσεστι. C, ετ̄.

⁵⁾ * Homer. » GAULM. Homeri locum non memini. BD sine τίν. A, ὡς οὐχ ἡδ. G, ἡδυστα. Quem in errorem proclives fuerunt librarii et ob ἡδὺς et propter sonum similem vocalium i u. Vide not. ad Nicet. Eugen. pp. 140, 343.

⁶⁾ "Παλαιμναῖον δόγμα, μισθόν. Nolo argutari [in] τὸ πα-
λαιμναῖον propter infanticidia, quia παλαιμναῖος in commenta-
riis Graecorum est ὁ ταῖς οἰκείαις χερσὶ φόνον ἐργασάμενος.
Unde et παλαιμναῖας ἵκεσίας, in Apollonio, Ἀργον. [IV. 709],
ταῖς ύπὲρ φόνον γινομένας grammatici cum Varino perten-
dunt." GAULM.

⁷⁾ Μάνεντος τοῦ μανέντος. "Ita Polybio [26, 10] Ἐπι-
φανῆς est Ἐπιμανῆς. Nomen illius furiosi Paracleti (ita se
vocabat), a cuius nomine postmodum omnes impii Manetes
Judaeis dicti, ut Mezentii Latinis. Elias in Thesb.: אַנְיָכִי נִמְצָא בְּסֶפֶרְיֵ הַיּוֹנִים שְׁהִיה אֲדָם אַחֲרֶשְׁהִיה שְׁמוֹ
מַנְיָ וְלֹא הִיה בָּעֵל דָת וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָאים כָל הַנִּמְשָׁכִים
idque ego miror, cum inveniatur in
libris Graecorum fuisse hominem quemdam nomine Ma-
nem, qui vixerit sine lege, a quo omnes qui eum sequuti
fuere Manetes appellati sunt. Male omnes, quicumque
τὸ Μάνης id significare putant. Epiphan.: τὸ γὰρ μάνη ἀπὸ
τῆς βαβυλωνίας εἰς τὴν ἑλληνίδα μεταφερόμενον σκεῦος ύπο-
φαίνει τοῦνομα. Verum est. מאן Daniel. [5, 3] vas, man.
Turbat Nicet. in Thesauro orthod. fid., qui dialecticum etiam
significare pertendit. Viderit ille; nam in chaldaïca, de qua
cum Epiphanius intelligere debuit, nihil tale: Sed neque in
arabica, quam illius tempore certum est loquutos illius tractus
incolas; nisi putet מִנְטִيقָ מִנְטִيقָ (dialecticus, dialec-
tica vis sermonis), quod Hebraeis esset חכמת הנזון הגינוי vel איש דברים in Sahad." GAULM. Nonnulla huc facientia
vide in Fulleri Miscell. 2, 18. Atque de man vase vide eum-
dem ibid. 2, 18. Significare id nominis et dialecticum melior
Niceta auctor tradit, non audiendus tamen, Photius adv. Ma-
nich. 1: δῆλοι δὲ τούτο (Μάνης) περσίδε γλώσσῃ τὸν οἶον ὄμι-
λητικὸν καὶ πρὸς διάλεξιν δραστήριον. Lege ibi Wolf. Anecd.
t. 1, p. 46; quem et vide ibid. ad illustrationem verborum Μά-
νεντος μανέντος. Ipse in Notit. mann. t. 11, part. 2, p. 141, de
similibus circa nomina Iusibus plurima protuli. Addam Schol.
Luciani Herm. 55: πρὸς τοὺς λύκους ἀποπεμφθῆσῃ, ὡς λυκί-
νος τῷ ὄντι καὶ ὡν καὶ καλούμενος. Athenaeus 7, 8: οἱ τῆς

κωμῳδίας ποιηταὶ κατατρέχοντές που τῶν ἐπικουρείων τῆς ἡδονῆς καὶ ἀκρασίας ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν. Ephraem. Laud. Basilii in Coteler. Monum. t. 3, p. 54: Βασίλειος ἀληθῶς ἡ βάσις τῶν ἀρετῶν. Symeon Thessal. Adv. haeres. cc. 30, 31: τοῦ κινδυνεύσαντος ἐν ὁμοίοις τῷ Βαρλαὰμ πολυκινδύνου Ἀκινδύνου... τοῦ λίαν νενεκρωμένου τὴν ψυχὴν καὶ κάρῳ δυσβείας καὶ ὑπνῳ βαρεῖ κατεχομένου Γρηγορᾶ..... διάδοχον ἔαυτοῦ τὸν δύστηνον ἔκεινον ἔσχεν Ἀκινδύνου καὶ ἔτι Δεξιόν τινα τὸν τῆς ἀριστερᾶς μερίδος, καὶ Ἀργυρον τὸν ἴον μεστόν. Cedrenus pag. 298: τὸν ἀσεβέστατον Εὐσέβιον τὸν Νικομηδείας. Pisides, cuius verba ad Pselliana magis faciunt, De mundi opif. 1365: Ἡ πῶς ὁ τὸν Μάνεντος ἐμμανῆς λόγος Λυττᾶ καθ' ἡμῶν. Rursus ibid. 1412: Πλὴν ταῦτα πρὸς Μάνεντα τὸν μεμηνότα.

⁸⁾ GBD, ἔκει μέν. AC, ἔκειθεν, et sic B ad marg. Mox A, πλεῖσται.

⁹⁾ GBD, ἐπετέθησαν. Saepe ἐπὶ et ὑπὸ permuntantur. Stadiasmus maris magni §. 31: ἔχει δὲ ὑδωρ ἐπὶ τὴν συκῆν. Imo ὑπό· et sic scripsit Letronn. in Diario erudit. a. 1829, pag. 117.

¹⁰⁾ "Et pleni veterum libri." GALM.

¹¹⁾ GBD, πρεσβύτεραι καὶ νεώτεραι. Hanc lectionem vertit P. Morellus. Sed AC melius, quod edidi.

¹²⁾ G, τῶν τῷ μ. π. — "Pater ille Persis, e quorum magia nugas suas cudit Manes, Ζαρονὰμ est, Oromasdis et Arimanii pater: quod hactenus omnes fugit qui de magia Persarum dixerunt. Theodorus Mopsuestae docuerat in libro περὶ τῆς ἐν Περσίδι μαγικῆς, Photii [Bibl. cod. 81]: ἐκτίθεται τὸ μαρὸν τῶν Περσῶν δόγμα, ὃ Ζαράσθης εἰσηγήσατο, ἦτοι περὶ τοῦ Ζαρονὰμ, ὃν ἀρχηγὸν πάντων εἰσάγει, ὃν καὶ Τύχην καλεῖ, καὶ ὅτι σπένδων (lege σπεύδων) ἵνα τέκῃ τὸν Θρομάσθην, ἔτεκεν ἔκεινον καὶ τὸν Σατανᾶν. Ille Satanas Arimanus est notissimus; at de Ζαρονὰμ non est cur aliquis dubitet: ad verbum ἀρχηγὸς πάντων, sator omnium زارهون GALM. "Credo Gaulminum voluisse scribere زارهون, a

„radice سعی seminare. Posuerit typographus literam ئ pro ئ.
SACY.

¹³⁾ „Solius coeli καὶ τῶν οὐρανίων dominum, reliquorum incuriosum credebant, qualis vulgo ignotus Grughumo Afric canorum in Leone Afric. (nos alibi plenius de illo), vel Βαλ σάμης Phoenicum in Philonis Bybliensis fragmentis [apud Euseb. Praep. Evang. 1, p. 22. R. St.]; de quo ingeniosissime ὁ μακαρίτης Scaliger: τοῦτον γὰρ Θεὸν ἐνόμιζον μόνου οὐρανοῦ κύριον, Βεελσάμην καλοῦντες, ὁ ἐστι παρὰ Φοίνιξι κύριος οὐρα νοῦ, בָּעֵל שְׁמִים, dominus coelorum; epithetum quod saepissime deo Iudei tribuunt, ut Esr. c. 6: לְאֱלֹהֶשׁ מַיָּא. Unde et forte coeli numen adorare dicti: *Nil praeter nubes et coeli numen adorant* [Juven. 14, 97]. Non pertendimus tamen neque Arabibus aliquid illius fermenti inhaesisse: AZ, 6:

„فُورَّب الْسَّمَاءِ“ [me monet Sacyus se male scripta a Gaulmino arabica correxisse, et AZ. 6 significare Suratam 6 Alcorani]; quia frequentissima illis haec jurandi formula per coeli deum vel dominum. Caeterum illas nugas habebant in libro quem gigantaeum vocabant, γιγάντειον Photio [Bibl. cod. 85]; forte et ex evangeliis suis quae κατὰ Θωμᾶν καὶ Φίλιππον habuerunt: Leont. De Sectis [p. 432]. „GAULM. Photius Adv. Manich. 1, p. 54, in recensione discipulorum Manetis: Θωμᾶς, ὁ τὸ κατ' αὐτὸν ὀνομαζόμενον συνταξάμενος εὐαγγέλιον. Petrus Sic. Hist. p. 30: Θωμᾶς, ὁ τὸ κατ' αὐτὸν μανιχαϊκὸν εὐαγγέ λιον συντάξας. Sed satis: non Gaulminiana commentor.

¹⁴⁾ „Τῶν ἐγκοσμίων τὸ κράτος Satanae tribuebant, quem ἄρχοντα τῶν ἐπιγείων, κόσμου κράτορα et κοσμοκράτορα vocabant impie prorsus illi, sed sancti patres pie. Oecumen. in Epist. 1 Joannis [c. 2, 15; p. 252]: τούτου δὲ τοῦ κόσμου πατήρ ὁ διάβολος, τῆς κοσμικῆς φημὶ ἡδυπαθείας καὶ συγχύ σεως. Aliique sine numero. Damascenus pariter et Athanasius κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου δαιμονας vocant, di versa prorsus a Manichaeis ratione [conf. Anecd. mea Graeca t. 111, p. 13]; sed magi diversissima, apud quos septem κο σμοκράτορες δαιμones sunt. Liber nugicanoricrepus et fictus, Testamentum Salomonis ms.: καὶ ἐκέλευσα παρεῖγαι μοι ἔτερον

"δαιμονα, καὶ εἰσήλθεσαν [εἰσήλθοσαν?] πνεύματα συνδεδε-
"μένα, εῦμορφα τῷ εἶδει. Καγὼ Σαλομῶν ταῦτα ἔθαύμασα,
"καὶ ἐπηρώτησα λέγων· Καὶ ὑμεῖς τίνες ἔστε; οἱ δὲ ἀματημα-
"δόν [lege ὁμοθυμαδόν] ἔφησαν μιᾶ φωνῇ καὶ εἶπον· Ἡμεῖς
"ἔσμεν τὰ λεγόμενα στοιχεῖα, οἱ κοδιμοκράτορες τοῦ σκότους τού-
"τον, Ἀπάτη, Ἔρις, Ηλώθων, Ζάλη, Πλάνη, Δύναμις, etc.."
GAULM. Adde Gal. ad Iambl. p. 207.

¹⁵⁾ Α, ἀπολογίας, et ad marg., ἀτοπολογίας. P. Morellus
invenit μυθολογίας.

¹⁶⁾ "Ex II. O, [187]: Τρεῖς γάρ τ' ἐκ Κρόνου ἔσμεν ἀδελ-
"φεοί, οὓς τέκε Ρεΐη, Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίταρος δ' Ἄιδης ἐνέρχοισιν
"ἀνάσσων. Τριχθά δὲ πάντα δέδασται, ἔκαστος δ' ἔμμορφε τι-
"μῆς. Loquacissimus interpres Eustathius τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ
"κόσμου, τὸ συνέχον αἴτιον τὴν θάλασσαν, τὸν ὑπὸ γῆν ἀέρα,
"somniat." GAULM.

¹⁷⁾ "Legebatur σαυροί [quod nullibi legi]. Reposui σαῦροὶ
"τὰς φρένας, φρενοπληγεῖς. Menand. in Ἐκλ., φρενοβλαβεῖς.
"Φρενῶν ἐπήβολοι, Aeschyl. In alio man. erat νωθροὶ τὰς φρέ-
"νας. Utrumque bonum. In astrologo ms.: νωθροὶ τὸν λογι-
"σμὸν σκανδαλιζέσθωσαν: quibus mox opponit τοὺς πυκνοὺς τὸν
"νοῦν. Πυκναὶ φρένες in Quinto Calabro. Et πυκάζειν νοῦν
"lib. 1, Ἀλεξιάδ. Annae Comm. [praeſ. p. 1.]: καὶ τὸν νοῦν
"ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πυκάζουσα. Respexit ad
"τετρακτὺν Pythagoraeorum notissimam. Achmet initio Ὁνειρ.:
"δί ᾧν ὄφειλει καὶ μᾶλλον ὁ ὄνειροκρίτης πυκτότιστος εἶναι καὶ
"πολυμαθῆς: restitue πυκνός τις εἶναι." GAULM. Quae ad-
duxit Gaulminus ex Aeschylo (Prom. 453 Burg.) verba, φρενῶν
ἐπήβολοι, ad rem nihil faciunt. Opportune magis poterat uti
loco Euripideo Bacch. 33: Τοιγάρ νιν αὐτὰς ἐκ δόμων οἴστρησ'
ἐγὼ Μαγίας· ὅρος δ' οἰκοῦσι παράκοποι φρενῶν. Conferentur
scilicet apte σαῦροὶ φρένας et παράκοποι φρενῶν. Haerebam
eos describens versus in νιν αὐτὰς. Libenter cum viris dd.
facio qui τοιγάρ νιν scripsere. Erit τοι γάρ νιν pro τοι γάρ
δὴ, τοίνυν. Monet quidem Elmsleyus esse νιν αὐτὰς pro ἔκει-
νας αὐτὰς, eas ipsas. Sed emphasis talem in αὐτὰς non
requiras magis, quam in Anth. Pal. 1, 90: Κύρῳ ἀκεστορίῃς
πανυπέρτατα μέτρα λαχόντι Καύτῳ Ιωάννῃ, μάρτυσι Θεσπεσίους.

ubi secure reponam καὶ τῷ Ι. De Menandri loco quem Gaulminus laudavit quaerendo non valde anxius fui; forsan illa Eclögärum respexit verba p. 118: Τουστίνος τὰς φρένας παρεκόπη. Nec circa Calabrum multum sategi, quem tamen memini dicere 4, 33: πύκα φρονέων.

PAG. 4.

¹⁾ A, ἀμφοῖν τοῖν δυοῖν τὸ δέβας νιοῖν.

²⁾ Gaulminus κακοποιεῖναι, qui infinitivos ejus modi plares exhibit, nescio unde sumtos, μαθεῖναι, παθεῖναι, διαπορεῖναι, ράδιονργεῖναι, ἐκπεσεῖναι, καλεῖναι. Monui in Anecd. Gr. t. 2, p. 445, eos barbarismos non exstare in cod. 1310 = A; nunc moneo nec in ceteris fuisse a me repertos, quum sit κακοποιῆσαι in AC, κακοποιεῖν in BD. Ait quidem Tollius Insign. p. 107, hoc loco usus, ita tunc temporis Graecos loqui; quod nequaquam verum est.

³⁾ GBD, ἐπὶ πᾶσαν. P. Morellus, "prorsus.."

⁴⁾ GBD, σατανᾶς· et sic infra, quod et P. Mor. invenit. AC, σατανᾶς·, et sic infra. Hoc esse praeferendum monui in Anecd. t. 2, p. 439. Non offendebat ad nomen σατανᾶς vir hebraice doctus Jo. Clericus, Pselli libellum recensens in Bibl. Univ. t. 15, p. 119. Tollius l. l. ait esse pro Σατανᾶν, insuper monens "errare Psellum, quod Euchitis originem sectae a Manete repetat, quum hae sectae initio longe diversae fuerint, sed postea in unum confluxerint, salva tamen sententiarum seu dogmatum diversitate." — "Inde Sataniani dicti Nicetae in Thesauro orth. fid. a numinis sui cultu, cui et tribuebant τινὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς γραφῆς". Leont. [p. 432] "De sect. Nec soli coluere. Ophitae in Philastr. [init.]. Hodie Calecutensium Deumus notissimus ex Ludov. Vartom. [5, c. 2]. "Nec alios exscribo.. GAULM.

⁵⁾ GBD, τῶν δέ. AC, τ. τε. GBD, εὐσημοτέροις. AC, εὐφημ.

⁶⁾ C, φεῦ γε ὄπ. Male hic γε abundat, quod alibi male fuit omissum. Pletho Laud. Hypom. p. 4: οὐ γὰρ ἀξιώσει τις τῶν τοῦ Θεοῦ ἔργων τὸ κράτιστον ἡμᾶς εἶναι. Placet quod est in eodd. 963, 1760, ἡμᾶς γε. Idem p. 5: ἀπαντᾷ τοῦ εἶναι τε καὶ

σώζεσθαι κατὰ δύναμιν οὐ μεθίεται. Et hic codices bene, x.
δύναμιν γε.

⁷⁾ GBD, λέγοντες, quod et P. Morell. vertisse videtur.
Mox unus G, τῷ ἀδελφῷ. GABD, διακοσμοῦντα. P. Morellus quid invenerit nescio; sed bene vertit.

⁸⁾ “*Σεισμοὺς immittit, sed per ἄγγέλους σεισμῶν, ut cre-
“ debant illi syderati, quos magi quinque esse agnoscunt, puto,
“ ob quinque σεισμῶν εἰδη, quia sunt ἐπικλινῖαι, βράσται, ὁῆκται,
“ σεισται, ἴξημαται.* Astrologus man. plura disserit. Inde et
“ veteribus Persarum, si nebuloni Graeculo adhibenda fides est,
“ οἵ μάγοι τῶν σεισμῶν.

⁹⁾ “*Ἄγγέλους χαλάζης inde nugantur magi; quos primi
“ Babylonii commenti sunt. Sed et μάγους χαλάζης habuerunt.
“ Docuerat Iamblichus ἐν Βαβυλωνικοῖς.* Photius [Bibl. cod.
“ 94, p. 241] ex illo: καὶ μάγον μυῶν, ἐξ οὗ καλεῖσθαι καὶ τα-
“ μυστήρια ἀπὸ τῶν μυῶν πρότην γὰρ εἶναι τὴν τῶν μυῶν μα-
“ γικήν· καὶ μάγον δὲ λέγει χαλάζης. Mox ab illis Graeci ma-
“ gicas χαλαζῶν ἐκχύσεως καταστολὰς καὶ κυμάτων ποταμίων
“ τε καὶ θαλασσῶν ἀπενδιασμοὺς didicerunt: Malch. et Iambl.
“ in Vita Pythag. [Malch. seu Porphyr. p. 34; Iambl. p. 114].
“ Pariter λοιμῶν ἀποπροπαὶ notiores sunt, quam ut debeant
“ illini huic chartae.

¹⁰⁾ GDB, λιμούς. P. Morellus id vertit. AC, λοιμούς.
Electio fere est anceps. Forsan utrumque nomen recipiendum
Nam saepe jungunt scriptores λιμὸν καὶ λοιμόν: vide Notit.
mann. t. 10, part. 2, p. 165.

¹¹⁾ “Proverbialis loquendi formula, ἐπαρρέθαι ἀνάθεμα,
“ quam alibi observamus. Glossar. Reg. ineditum (ἐκλογὴν κατὰ
“ στοιχεῖον vocat [an vocant?]): χάρμα, κατάρα. Prorsus
“ τὸ χάρμα syriacum est ΧΩΡΗ, cherma. Nemo sanae men-
“ tis dubitabit.

¹²⁾ GBD, sine δέ. Mox B, πεποίκασιν, cum correctione
ad marg. πεπείκασι. D, πεποίκασι.

¹³⁾ GBD, τοῦ τ'. — “*Οὐ ἐπιστήθιος* est discipulus ille
“ quem diligebat Jesus; ut ὁ Θεόπτης, Moses; οἱ ἀνάργυροι,
“ Cosmas et Damianus (Jus Gr. Rom. περὶ ἡμερ. ἀποάκτ.).

GAULM. Notum τὸν ἐπιστήθιον esse Joannem evangelistam, sic

peculiariter dictum ob ipsius verba 13, 23: ἦν δὲ ἀνακείμενος εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς. Scribenti Psello κεκραγότος forsan obversabantur haec Joannis 1, 15: Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων...

PAG. 5.

¹⁾ Joann. 1, 14. C sine παρά.

²⁾ GBD, παρὰ πατρὸς πόθεν, mediis omissis. A locum dedit ut exhibeo. C consentit cum A, nisi quod omiserit ultima verba αὐτὸς ἐξηγήσατο. Similem codicem descripsérunt librarii codicum BD, et homoeoteleutia, πατρὸς πατρὸς, in causa fuit cur omitterent alterum locum qui est Joann. 1, 18.

³⁾ A sine καὶ. GBD, sine αὐτάς· qnod nec habuisse videtur P. Morellus.

⁴⁾ Omnes αὐτοῦ. ABD, Θῆναι. Nectarius Homil. de S. Theodoro p. 4: οὐκ ἴσχυσε τέλος ἐπιθῆναι αὐτοῦ τῷ βουλεύματι· imo ἐπιθεῖναι. ibid. p. 6: ἐπεὶ μὴ τέλος εἶχε δυνάμεως ἐπιθῆναι τῇ ἀσεβείᾳ· imo ἐπιθεῖναι. Ceterum respexit Psellus Isai. 14, 13: σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ διαγοΐᾳ σου· εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ Θήσω τὸν θρόνον μου... ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. — "Hoc ex fastu τοὺς χθονίους "καὶ φευδεῖς καὶ κακοὺς in theurgicis sacris agnoscunt magi "medii aevi. Porphyr. π. ἀποχ. [2, 42]: βούλονται γὰρ εἶναι "θεοί, καὶ ἡ προεστῶσα αὐτῶν δύναμις δοκεῖν θεός εἶναι ὁ μεγαλοπρεπεῖς. Nos sine ulla differentia omnes malos scimus et credimus." GAULM.

⁵⁾ C, καὶ ἔκπτ. "Habemus ab ipsomet mendacii patre testimonium verissimum. Ἐξοφώθημεν φωτεινοὶ ὄντες τὸ πρότερον. Testam. Salom., GAULM. Gregorius Naz. or. 38, p, 617: ὁ διὰ τὴν λαμπρότητα ἑωσφόρος, σκότος διὰ τὴν ἐπαρδινὴν καὶ γενόμενος καὶ λεγόμενος. Quae repetit Or. 42, p. 679. Joannes Monachus in Anecd. meis t. 4, p. 274: ὄντως γὰρ σκότος ἐστὶν ἔκπτος.

⁶⁾ A, ἀγγέλλει. Saepe perit praepositio in compositis. Nectarius Hom. de S. Theodoro p. 3: πάντα ὅσα τῇ κτίσει δεδημιούργητο ὑποτάξας αὐτῷ τε καὶ χαρισάμενος, ὥσπερ πατὴρ φιλόστοργός τε καὶ φιλόπαις· codex 1538: προδεδημ. et ὥσπερ τις πατήρ, bene. Idem p. 7: τὰ μὲν τῇ ἀγορᾷ βεβλημένα

οὐκαδε ἀπεριθεντο, τὰ δὲ τοῦ βασιλέως μεμιασμένα τῇ ἀγορᾷ προεβέβληντο¹⁾ codex, προβεβλημένα, melius. Est autem ubi contrario modo praepositio male abundet. Menander p. 166 Mein.: Ο προσδιατρίβων δὲ κοπιάσας ἀπώλεσεν· versus incedet scripto ὥλεσεν.

⁷⁾ "Proverbialis loquendi formula, quam restituimus fidenter, sublato συν, quia συνάγειν legebatur." GAULM. Equidem συνάγειν non reperi, sed ἄγειν. Statim BD, ἐγκώμιον. A, ἐγκώμιον.

⁸⁾ A sine δέον. Mox C, ψεύδους, superscripto ψεῦδος. Et statim C, καὶ καταγελάσαι, copula male abundante, quae alibi male abest. Philostratus V. Ap. 2, 22, p. 74: ζωγράφος οὗν ὁ θεός, ὦ Δάιοι, καταλιπὼν τὸ πτηνὸν ἄρμα... κάθηται τότε ἀθύρων; melius codex 1696: . . . καὶ καταλιπών.

⁹⁾ GBD, πάντα. AC, ταῦτα. P. Morellus habuit πάντα. Recepto ταῦτα, honorem habui antiquiori A. Forsan scriptum fuit ταῦτα πάντα, junctura solenni. *

¹⁰⁾ "Utimur hoc adagio Galli: se laisser mener par le nez." GAULM. Vide notas ad Lucian. D. D. 6, 3; Erasm. Adag. 2, 1, 19. Quidam e comicis nostratibus: *c'est un sot, un benêt, que je mène par le nez plus facilement que mes chevaux par la bride.*

¹¹⁾ GBD, μεληγόρους. Invenit μεληγόρους P. Morellus qui monet a Billyo reponi μεγαληγόρους. AC, μεγαληγόρους, quod rescripsi, rejecta procul Gaulmini crisi, cuius haecce sunt verba: "μεληγόρους. Alii μεγαληγόρους. Utrumque probum est." Quod assertur ex Gregorio Thaum., Orat. in Origin. p. 54, verbum μεληγορεῖν, in sensu altius loquendi, dubito an in codicibus reperiatur, quos exhibituros reor μεγαληγορεῖν.

¹²⁾ GBD, ἄλλο ἡ ὁ παρά. C, ἄλλο πλὴν ὁ παρά. A, ἄλλο πλὴν ὁ περί.

¹³⁾ "Affertur ὄνος εἰς Ικυμαίους a Suida, ἐπὶ τῶν παραδόξων καὶ σπανίων, διότι παρὰ Ικυμαίους ἐδόκει φοβερὸς ὄνος (puta λεοντῆν ἐνδεδυμένος). Καὶ κατὰ τουτούσι τοὺς καιροὺς πάντες ἤσαν Ικυμαῖοι σεισμοῦ καὶ χαλάζης φοβερώτερον εἶναι τὸν ὄνον ἥγούμενοι. Quae verba alicujus vetusti scriptoris sunt. Apologus asini λεοντῆν ἐνδεδυμένου cuique obvius." GAULM. Vide

Erasm. adag. 1, 7, 12; Heind. ad Cratyl. 60; Aesopica Corayi p. 170; Tzetz. Chil. 10, 261.

¹⁴⁾ Α, βουλόμενον. — Est *βρυχήσασθαι* proprium leonis. Zenodotus: ἐπὶ λεόντων *βρυχᾶσθαι*. Grammaticus ap. Valcken. Anim. ad Ammon. p. 231: λέων *βρυχᾶται*. Moschopulus Π. σχ. p. 187: *βρυχηθμὸς*, ἡ τῶν λεόντων φωνὴ. Vide et Herodian. Epim. p. 10, et not. p. 292; eudem in Anecd. meis t. 3, p. 262; schol. Oedip. C. 1261; Manass. Chron. p. 43, C. Isaacius Porphyrog. De praeterm. p. 273: τῷ τοῦ δεινῶς *βρυχωμένον* στόματος ἔρχεται de leone cui Hercules comparatur: οἴάπερ ἀντικρυσίς ὡμοβόρος λέων, vel ut est in codice 817, αἴμοβόρος. Alibi affertur de leone *βρωμᾶσθαι*, ut apud Herodianum Epim. p. 10, et Grammaticum in cod. 2720, p. 21: λέοντος τὸ *βρωμᾶσθαι* καὶ ὄγκοντος (imo ὄγκᾶσθαι). Locum integrum proferre quid vetat? Ἀνθρώπου τὸ φωνεῖν, τὸ βοῶν, τὸ κεκραγέναι λέοντος τὸ *βρυχᾶσθαι* λύκου τὸ ὀρύεσθαι, καὶ κυνῶν τὸ βαῦζειν μόνον κυνῶν προβάτων τὸ *βληχᾶσθαι* αἴγος τὸ μηκᾶσθαι (cod. μηχᾶσθαι) καὶ βοός χοίρου τὸ γρυλλίζειν καὶ γρύζειν ἵππου τὸ χρεμετίζειν ὅνον καὶ λέοντος τὸ *βρωμᾶσθαι* καὶ ὄγκοντος ἄρκτου καὶ παρδάλεως τὸ ὄμάζειν δράκοντος καὶ ὄφεως τὸ συρίζειν ἀετοῦ τὸ κλαγκάζειν (et sic Zenodotus Aldinus ap. Valcken. ibid. p. 228). κύκνου τὸ ἄδειν ἀηδόνος τὸ τερετίζειν χελιδόνος τὸ ψιθυρίζειν καὶ τετυβίζειν (Anonym. Valcken. ibid. p. 231: χελιδών τετιβίζει). τέττιγος τὸ ἥχεῖν κίχλης τὸ κιχλίζειν μελισσῶν καὶ σφηκῶν τὸ βομβεῖν πέρδικος καὶ ἀλεκτορίδων τὸ κακαβάζειν ἀλεκτρυόνων τὸ κοκκύζειν (cod. κοκύζειν: cf. Anecd. mea t. 111, p. 263, n. 1; Antiattic. Bekkeri p. 101). κόρακος τὸ κρώζειν ἀμαξῶν τὸ τετρυγέναι (Anonymus Valcken. p. 230, ἀμαξα τέτριγεν: alias in meis ad Herod. Epim. notis p. 292, ἐπὶ ἀμαξῶν τετρυγέναι. Hanc scripturam veram esse puto; poterit tamen ambigere nonnusquam librarius criticus: vide not. ad Planud. Metam. p. 383). πυρὸς βρόμος (vide ad Herod. Epim. p. 10, 291). ἀνέμων πάταγος σάλων συριγμός (imo κάλων, ut est in Yriart. Catal. p. 307, et in notis ad Herod. Epim. p. 291). De vocibus animalium adde auctoribus jam indicatis Phryнич. Appar. p. 33; Herodianum ap. Bekk. Anecd. p. 1452, a me quoque editum Anecd. t. III, p. 262;

Neophyt. ad Synesii Epist. p. 235, unde discimus de hoc argu-
mento scripsisse Blemmydem. Promiseram ad Anecd. t. 3,
p. 262, ubi et id argumentum attigi, plura me additum, quae
nunc addidi fidem liberaturus. Exstant, a me nunquam visae,
Sturzii ea de re Prolusiones sex, quas qui legerit nihil eum
opinor esse desideraturum: adeo est Sturzius eruditus.

¹⁵⁾ A, νῦν δὲ ὡς ποτ' ἐκκ. GBD, ἐκκεκωφωμ. AC,
ἐκκεκωφημ. Nihil interesse videbatur utrum praferatur. Vide
ad Aristaen. 1, 24, p. 544.

PAG. 6.

¹⁾ AC, ὀρῶσιν οὐτε. P. Morellus: "nec id ipsum attestan-
tes scripturas audiunt." Invenit ne λεγούσης τῆς γραφῆς? In
versione gallica allegavit Psalmum 18. Mihi quidem τῆς γρα-
φῆς deesse videtur. Cogitavi de revocando συγγεγείας· sed id
placet minus.

²⁾ GBD, ἡσαν τῶν ὄντων. Mox C, η τὰ πάντα, addito
η e correctione.

³⁾ Isai. 1, 3. Eodem argumento utitur Ioasaph in Anecd.
meis t. 4, p. 287.

⁴⁾ GBD, χαιρεῖν ἔαυτῶν δ. ἐ. C, χ. τὸν ἐ. δ. ἐ. Joannes
Monachus in Anecd. meis t. 4, p. 208: μακρὰν τοῖς μακροῖς
τούτοις λήροις χαιρεῖν εἰπών. Ibi de loquutione χαιρεῖν ἐᾶν,
εἰπεῖν, monui et Psellianum locum jam ex cod. A restitueram.
In loco Joannis codex 1128 habet μακρά· cf. Anecd. t. 2,
p. 471, n. 3. Est παρεάσας χαιρεῖν infra p. 8, 4.

⁵⁾ Pro ἐπονται, correctio marginalis codicis B, πέτονται,
citra necessitatem.

⁶⁾ "Zenobius: εἴρηται η παροιμία ἐπὶ τῶν ἔαυτοῖς προξενούν-
των ἀπώλειαν. Aelian. lib. 12 [c. 8] Hist. Anim. Simile in
Suida χαρὰν πνραύστου χαιρεῖν, et in Eustath. Πνραύστης
κανδηλοβέστρα postea Tzetzae Chil. 9. Cui non dictus Hylas?
GAULM. Vide Schott. ad Zenob. 5, 79, et ad Suid. 12, 40;
Erasm. Adag. 1, 9, 51; Cangium in Κανδηλοβέστρα. Nam
sic habet Tzetzes 9, 964, idque recte, non κανδηλοβέστρα, ut
scribunt Schottus et Gaulminus. Adde Corayi Atacta t. 4, p.
218, in Καντηλοβύστης, et Camus ad Aristot. p. 55.

⁷⁾ Respectu ad Matth. 25, 41: πορεύεθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηράμενοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἥτοι μασθίμενον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἄγγέλοις αὐτοῦ.

⁸⁾ GBD, κ. δέ τινος παρ. A, κ. δὲ τίνος παραπολάβοντες. C, κ. δὲ τίνος παραπολαύνοντες.

⁹⁾ "Πάτριον σέβας non est πατροπαράδοτον, ut accipit "Interpres [qui vertit "a patribus accepto"], sed simpliciter "paternum; quia scelerati nebulones, patre et altero filio con- "temptis, solum Satanam, dignum se numen, colebant.. GAULM. Magis cum interprete facio; ratio Gaulminiana quaesita est nimis. Gregorius Naz. orat. 22 initio: περὶ τῶν πατρίων ἡ καρτερία· est πατρώων in codice 1538, cui lectioni favet locus alias p. 407, τὸν πατρώον νόμον μὴ καταλύσαντας· et Lucianus D. M. 12, 3: ἀποστὰς τῶν λατρώων. Potest de electione ambigi; πατρίων quidem praetulerim. Vid. Rhoer. ad Porphyr. p. 137.

¹⁰⁾ A, εἰδ' εἴ τ. παραπολαβούσιν. C, οἰδ' ὅτου παραπολαύνοντιν. Mox AC, οὐδέν. Varietas παραπολάβ. hic ac supra orta est ex solenni literarum $\nu \beta$ permutatione. In Anecdotis meis t. 1, p. 379, n. 3, ἀπολαύοντα et ἀπολαβούσα permutata sunt; in Aristaeneto ἀπολαβών et ἀπολαύων, ubi plura notavi p. 519.

¹¹⁾ GBD, χρ. γάρ. Mox A, κτίσεις καὶ τὸ παρά.

¹²⁾ A sine ἐστι. — "Et tamen angelos sive daemones di- "vitiarum sibi fingunt. De aliquo ex illis Testam. Salom.: "ἐμφαίνει Θησαυροὺς, ποιεῖ δὲ καὶ τὸν χρώμενον ἀθεώρητον "ύπὸ μηδενὸς θεωρούμενον. Nugae, quas viri docti pridem "est quum ludibrio, ut fieri debuit, traduxerunt.. GAULM.

¹³⁾ "Μῆδενός κρατοῦντα, quia Domini est terra et pleni- "tudo ejus" [Ps. 23, 1]. GAULM.

¹⁴⁾ A, φάσματα. GBD, ἐμπ. πολλάκις κ. ἔξ. P. Morellus vertit: "phantasmata igneosque fulgores saepe obtrudunt.. Nescio quid legerit. In B manus recentior adscripsit: "λαμ- "πρὰ, ἔξοχα· seu αὐγὰς πυρώδεις:· quae altima verba sunt ex hoc ipso libro circa finem petita. Sed nihil quaerendum, quum textus, quem edo, optime habeat. Sunt φάντασματα ποι- "κίλα καὶ ἔξαλλα, "phantasmata varia ac mira.."

¹⁵⁾ GBD, ἀ θ. AC, ἀς θ. Non displicere debet ἀς,

imo edita lectione placeere magis. Est id genus syntaxeos frequens in utraque lingua. Plutarchus Anton. 3: τοῦ πολέμου μᾶλλον ἐφοβοῦντο τὴν ἐπὶ τὸ Πηλούσιον ὁδὸν, ἀτε δὴ διὰ ψάμμου βαθείας καὶ ἀνύδρου παρὰ τὸ Ἐκρηγμα καὶ τὰ τῆς Σερβωνίδος ἔλη γυνομένης αὐτοῖς τῆς πορείας; ἀς Τύφωνος μὲν ἐκπνοὰς Αἰγύπτιοι καλοῦσι. Nunc est recepta altera lectio ἀ Τύφωνος, nescio an citra necessitatem.

¹⁶⁾ "Θείας αὐτοφίας vocat Damascius in Isidori vita apud Photium [Bibl. cod. 181, p. 1029]. Illarum duo genera in theurgicis veteres constituere, τὸν αἰσθητικὸν τῶν ἐγρηγορότων, τὸν δὲ φαντασιώδη τῶν καθευδόντων. Iamblichus lib. de myster. Aegyptior. quomodo alia numina aliter appareant atque agant optime omnium ex theurgica doctrina distinguit; quo toto capite [p. 33 Fic.] nihil apud veteres magos accuratius reperies.. „GAULM.

¹⁷⁾ A, ὡς β. γενέσθαι. Mox GBD, τῶν αἰσχ. αὐτοῖς.

¹⁸⁾ C, ἀπαντα. Mox G, παρ' ήμων. Infra C. λιττώσι. Sic inferius C, λιττώντας.

¹⁹⁾ GBD, πρὸς τοὺς φυσ. αὐτοὺς αἴθ. Ceterum non jungen-dum αἴθετοῦντες πρὸς νόμους: est πρὸς "insuper," ut p. 190, n. 2.

PAG. 7.

¹⁾ A, παρηνίας εἰς γραφηναι εἶναι. C, γραφήν αἱνεῖναι. B, γραφήν ἐνίγαι. Est ἐνεῖναι ab ἐνίγαι. A, μόνος. Mox BD, ἀρχιλόγου.

²⁾ "Αρχιλόχου βδελυρίας, illius qui *Lycambae spretus infido gener, et quem ideo proprio rabies armavit iambo.* Αρχιλόχου πατρὶς et Αρχιλόχου πατεῖν inde in Diogeniano [2, 95] et Suida, ἐπὶ τῶν λοιδορούντων καὶ κακηγόρων, notiora sunt. Nos, ne quod omnes sciunt dicamus, dabimus illius epitaphium, quod ex tempore scripsimus: Τὸν ἀποστάζοντα σελίς καὶ πικρὸς ἵαμβος Εἴσετι μαινομένης μάρτυρες εὐεπίης. Βαύος Ἔρως καὶ πικρὸν ἔπος καὶ κηκάδα γλῶσσαν Καὶ ἐμὰ νίκησεν στήθεα πυροπολέων. Κάμυε τὸ πῦρ θυμοῦ ἐτέρῳ πυρὶ (Amoris scilicet)· ἄλλὰ Αυκάμβης Ἡρέθισεν σφῆκῶν ἐσμὸν ἀπηλεγέα.. „GAULM.

³⁾ GBD, ὄκνήσαντα ἀξ. AC, ὄκνήσειν ἀξ. B, ad marg. manu recentissima, ὄκνήσαι ἀν.

⁴⁾ Inserui ἐφ' ex uno C. Mox G, παρά τινος. BD, παρά τι. B, ad marg. τινος, manu recentissima. A, παρά τισιν. C, παρά τίσιν.

⁵⁾ GBD, ἥκουσται πον τοῦ τῆς ύγρᾶς καὶ τ. ξ. A, ἥκουσται δαιτης ύγρᾶς κ. ξ. ἀπογ. περιπτώματα. C, ἥκουσται πον τοῦ τ. ύ κ. τ. ξ. ἀπ. περιπτώματος. Vertit Petrus Morellus, "humidum aut siccum excrementum; male prorsus. Sensum esse puto: "ubi enim et quando et apud quos auditum fuit ali- "cubi siccae et aridae (id est, alicubi orbis terrarum) degu- "stari excrementum ab homine?". Et sic intellexisse Gaulminum opinor, cujus haec est notula: "Reposui ξηρᾶς, quod deerat "in ms. meo. Familiarem Hebraeis loquendi modum, et Graecis "postea, viri docti observarunt." De usu nominum ἡ ύγρὰ καὶ ξηρὰ pro mari ac terra vide Valkenar. Schol. in N. T. t. 2, p. 548; Palairet. et Elsner. Observ. in Matth. 23, 15. Eustathius Opusc. p. 285, 42: ξηρᾶθεν καὶ ἐκ θαλάσσης.

⁶⁾ B, ὄρμὴ δέ, cum correctione marginali manus recentissimae.

⁷⁾ "Verum est, imo et signum τοῦ ἐνεργούμενου. "Athanas. in Antonii Vita [§. 63]: ἄλλος δέ τις τῶν ἐπιφαγῶν ἤλθεν, "ἔχων δαιμονα, πρὸς αὐτόν· ἦν δὲ ὁ δαιμων ἐκεῖνος οὗτος δεινός, "ώς τὸν ἐνεργούμενον μὴ γινώσκειν εἰ πρὸς Ἀντώνιον ἦει, ἄλλα "καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ τὰ περιττὰ κατήσθιεν." GAULM. Norunt medici furiosos excrements vorare.

⁸⁾ A, εἶδοῖεν.... ἐρομένω. Ceteri et G, ἀνερομένω. Correxit anonymous ἀνερομένω in exemplari Gaulminianae regio.

⁹⁾ A, σφῆσι. Modo C, περιπτωμάτων, et mox οὕτι cum varietate οὕτοι.

¹⁰⁾ C, τοῖς οὕτω. G et codd., πράγμασιν. Gaulm.: "lege πνεύμασιν." Et sic corrector recens in B. Cotelerius ad Monum. t. 2, p. 165, proposuit τάγμασιν non male quidem omnino; sed πνεύμασιν aptius est. Vid. not. ad Tiber. Rhet. p. 88. Ad illustrationem verborum quae sequuntur, τὸν φθονούμενον ἀνθρωπον, adponam ex Anecd. meis t. 4, p. 47, 4: ὁ διάβολος... φθόνον ἀνεδέξατο πρὸς ἀνθρωπον. Cf. ibid. p. 475 m. locus Abdiae.

¹¹⁾ C, ἀγνοίας. Est ea permutatio frequens, quod ostendi

in Notit. mann. t. 11, p. 2, p. 45. Menander Stobaei tit. 108, 5: *Πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀγδρείως φέρειν.* Cod. 396, *ἄγνοιαν γενναῖως.* Qua in lectione *ἄγνοιαν* habet quod placeat. Plato Legg. 1, p. 3: *ἄνοιαν δή μοι δοκεῖ καταγνῶναι τῶν πολλῶν, ως οὐ μανθανόντων ὅτι πόλεμος.* Forsan *ἄγνοιαν*, quo dicit participium οὐ μανθανόντων. Sed quum editione critica Legum caream, id aliis dijudicandum permitto.

¹²⁾ G, *καταφόραπτοῦσι.* BD, *καταφέπτοῦσι.* C, *καταφόρητῶσι.* A, *καταφιπτοῦσι.* Manus recentior ad marg. B, *καταφέρουσι.* Tollius Insign. p. 111, scripsit *καταφόράπτουσι*, et sic legit annotator in Gaulminiana exemplari regio.

¹³⁾ "Lege *Γνωστικοῖς*, qui notissimi ex Philastro et aliis.. GAULM. Habent enim libri omnes *γνωστοῖς*. Emendatio certissima visa fuit. Glossator Alberti p. 218: *ταῦτα δὲ οἱ κατ' ἔκεινους τοὺς καιροὺς Γνωστικοὶ ἦτοι Νασσηνοὶ, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Λαυτετιανοὶ καὶ Εὐχῖται, ἐληρώθουν.* Quae sumta sunt ex Oecumenio ad Epist. Cathol. p. 213. Et Tollus l. l. scripsit *Γνωστικοῖς*.

¹⁴⁾ "Μυστικὴν θυσίαν nebulones acceperant a fidelibus christianis, qui sacratissimum eucharistiae sacramentum τὴν μυστικὴν θυσίαν vocabant. Tamen αἱρετικῶν μυστήρια vocat occultas haereticorum ceremonias Attaliata Procons. tit. 3. Synops. GAULM. Oecumenius in Epist. Cathol. p. 346, de Valentinianis et aliis impuris haereticis: *τὴν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τελετὴν ἀθετοῦσιν, ἐν τάξει μυστηρίων ἀγγελικῶν τὰς ἑαυτῶν ἀσελγείας ἐκτελοῦντες.*

PAG. 8.

¹⁾ BD, *ἀλεξίκεσε.* A, *ἀνεξίκακε.* C, *ἀλεξίκακε*, et sic corrector in B. P. Morellus vertit *ἀλεξίκακε*.

²⁾ Lusum, qui est inter *λόγε* et *λόγος*, illustrabit nota in Anecd. meis t. 1, p. 249.

³⁾ "Alcaeus: *θέλω τιν' εἰπεῖν· ἀλλά με κωλύει αἰδώς.*" GAULM.

⁴⁾ A, *ἔχειν.* De loquutione διὰ γλώττης *ἔχειν*, *ἄγειν*, et similibus vide not. ad Aristaen. 1, 1, p. 247. Mox A, *καὶ ἐπεῖχον ἄν.* AC, *δέ μον φθάσας.*

⁵⁾ GBD, καθάπερ σκηνῆ. "Proverbialis loquendi formula, quae ubique obvia." GAULM. BD, δράγματι. C, δράμματι. A, πράγματι.

⁶⁾ G, πρὸς λύχν., quod jam ex A correxeram in Anecd. t. 2, p. 415. Et BCD, περὶ. "Accepi de lucernario, ut vocat Augustinus, vel περὶ λυχνικοῦ, ut Graeci. Ritum integrum hauries ex Menolog.; de quo vir diffusae lectionis [Meursius] in Glossario. Sed antiquior illa temporis designatio, imo et "vetustissimis Graecorum nota. Herodot. lib. 7, [215]: ὠρμέατο "δὲ περὶ λύχνων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου." GAULM. Ea loquutione usus est Andreas quidam codicem Pachymeris (nunc regium 2982) a se descriptum amico mittens. Epistolam, quae non longa est, totam adponam: Ἀγδρέας Ἰωάννου Ἰωάννη εὗ πράττειν. Τὴν χρησιμωτάτην ταυτηνὶ βίβλον, οἴκείαις εγχαραχθεῖσαν χερσὶ, χαριζόμενος ἐπιστέλλω δοι, φίλων καὶ ἀνδρῶν ἄριστε, μικρὰν μὲν τὸ φαινόμενον, ἀτε στιβάδιν ἐπ' αὐτὸ τοῦτο γραφεῖσάν μοι, ὑλην δὲ ἐμπεριέχουσαν πλείονα. Τοῖς δέ γ' ἐσφαλμένοις ἐντυχών (πλειόνων [imo πλειοῖ] δὲ ἵσως ἐντεύξῃ), σύγγνωθι. Περὶ γὰρ ἀφὰς λύχνων, ὡς δοι καὶ διὰ τῶν γραμμάτων δεδήλωκα, τὸ πλέον αὐτῆς ἐγκεχάρακται, μεθ' ἡμέραν περὶ ἄλλας φροντίδας, ὡς οἰσθα, ἀσχολούμενῷ μοι. Ἐρόωσο, εὐτυχῶς ταύτη χρώμενος καὶ ἡμῶν μεμνημένος. Οἱ ἀρνῆς. Quid significet ὁ ἀρνῆς οὐν capio.

⁷⁾ Glossator in C: ὅραι οἵα ἀσκημόνως πράττουσιν οἱ ἀνόδιοι. G, ἀποτετευγμένον. A, ἀποτεγμένον. BCD, ἀποτεταγμ. Cotelerius, eo loco usus ad Monum. t. 1, p. 786, ad ἀποτετευγμένον non offendebat. Jo. Chrys. De sacerd. §. 10: εἰσήγαγεν εἰς τὸν ἀποτεταγμένον ὄικον αὐτῇ.

⁸⁾ GBD, ἐνασκαμένας. Corrector in B, ἐνασκειμένας. AC, ἐνασκουμένας. Audijamus Gaulminum: "In ms. eruditiss. viri Fed. Morelli erat ἐνησκημένας, ita ut legerat interpres [qui vertit: quas sacrilegis sacris suis initiarunt]; puta quod τῆς ἀσκητικῆς vocabulo abuterentur illi tenebriones. In meo ἐνεσκαμένας. Scio σκαμμάδας πόρνας in Varino; σκάμμα etiam turpi notione, ut sulcum et vomerem Lucretio, scrobem Arnobio: "scrobem virginalem effodere; „ παρθενίαν ἀποσνλαῖν, Gelas. Id poetae dicerent ὑποκλέπτειν φιλότητα et φιλότητος

"*ανάγκην*, Museo. Tamen rejicio illam lectionem." Idque merito. Cotelerius: "τὰς παρ' αὐτοῖς ἐνησκημένας κόρας significat "puellas apud eos vitam asceticam professas. Ἐνεσκαμμένας "vero mendum est; ex quo tamen suspicari datur Psellum "scripsisse ἐνεσκαμμένας, illusas, delusas. Verum nolim as- "severare." Idque merito. Quam recepi, lectio sententiae satisfacit: puellas asceticas, quasi moniales. Symeon Metaphr. Actis S. Arethae in cod. Coislin. 110, p. 133: τὰς τε θεῷ αγιερωμένας παρθένους καὶ τὰς ἄλλως ἀσκούμενας γυναικας καὶ ἀδούσας τὸν υἱον Θεῷ. Idecirco rejicio etiam Tollii conjecturas, qui, Insign. itiner. p. 109, proposuit ἀνεσκαμμένας, dele- etas, exploratas, vel εὖ ἡσκημένας, pulcre ornatas aut ad hanc rem instructas et edocta. Tollius ibid. de σκαμμάσι πόρναις contra Gaulminum monet. Annotatori ad marginem Gaulminia- nae ἐνησκημένας placuit.

⁹⁾ AC, γενομένου. A, μίσους. G, ἐνασελγαίουσιν ὥποιω. D, ἐνασελγένουσιν ὥποιω. Et ὥποιω in B, cum correctione ὥποια. AC, ὥποια. A, ξυντυχεῖ. Quod postremum mendum ex iis est quae iotaclismus innumera peperit. Porphyrius De abstin. 1, 43: τῆς ἀλογίας τὸ ἄχρι τινὸς καὶ πῶς καὶ πόθεν καὶ πρὸς οὓς ἐπιχρίνειν οὐκ ἔχουσης, καθ' ἑαυτὴν δὲ ἀνεπισκέπτου τυγ- χανούσης η̄ ἀν ἐπιβρίσει. imo ἐπιβρίση, ut est in cod. 2083; qui et recte ἄχρι τίνος exhibet, quod jam exhibebat Fogerolliana.

¹⁰⁾ "Debuerat et καν μητρὶ addere, quia ultimum illud scelus, aequa ac duo prima, Persae probabant, a quibus has insanias Manes, ipse Persa, hauserat." GAULM. Qui dixerat τὰς κόρας, non debuit addere καν μητρὶ. Meminerat, puto, Gaulminus Minucii c. 9: "ad epulas solenni die coeunt, cum omnibus liberis, sororibus, matribus, sexus omnis homines et omnis aetatis, etc."

¹¹⁾ G, χαρίζεσθαι.

¹²⁾ GBD, παραλύσαιεν. A, παραλύσωσι. C, παραλύσουσι. — "Θείους θεσμούς. Nemo illos ignorat." GAULM.

¹³⁾ A, γάμου. C, γάμον.

¹⁴⁾ G, μήτρων . . . ξηρῷ. "Extrahebant sacrificaturi dae- monibus, aliquando caeso ventre [quod potuit ducere annota- torem in Gaulminiano margine ad absonam lectionem μη-

"τρων]; quod Lucanus [6, 558]: *Vulnere sic ventris, non qua natura vocabat, Extrahitur partus, calidis ponendus in aris.* Mantuanus illum locum in mente habebat, "cum in Vita Kath. scriberet.: *Viventum gravidas matrum secat ensibus alvos, Immatura trahens, Stygiis quae destinet aris, Pignora: funestos docuit Proserpina ritus.* Quintilianus pariter pueri occisi sanguine initiati Ephanius Haeresi XLIX; Gnostici Haeresi XXVII; Carpocratiani Philastrio; Cataphryges, Pepusiani Augustino Catalog. haeres. [vide Elmenh. ad Minuc. Felic. p. 23]; aliquique plures, quorum aut coetus nequissimi aut infanticidia notissima. "Ritus infandus primum a Simone mago (Clem. Rom., quis quis ille fuerit, de rebus gest. Petri), ob illa male intellecta: "nisi comederitis carnem filii hominis, etc. [Joann. 6, 54]."

GAULM. Notum est impura et abominabilia illa sacra fuisse ab ethnicis objecta christianis; dein a christianis exprobrata christianis ipsis, sed haereticis; nam in eos, qui a pluribus dissentientes haereticorum infami nomine signabantur, omnia sibi licere et re et verbis secta numero valentior diu credidit. Vide, ne quae fuerunt jam pridem scripta repetam, Elmenhorst. I. I. Parilibus calumniis Templarii infamati ac perdit; et recentius circa an. 1560 talia in Protestantes commentus est Catholicorum zelus dicam an furor.

¹⁵⁾ GBD, ἀπολ. Permutantur passim ἀπὸ et ὑπό. Libanius t. 4, p. 943: ὅτε ἡδυκεῖτο ἀπὸ Όδυσσέως· melius ὑπὸ in cod. 2918. Heliodorus 1, 26: εὐδηλος γὰρ εἰ καὶ τούτων μὴ ὄκλασας τὸν ἐπ' ἐμοὶ πόθον ὑπὸ τῶν πολλῶν συμφορῶν. Codex Venetus 409, ἀπὸ, male. Lucianus de domo 8: αὐγῆν τινα ἡδεῖσαν ἀπολάμψει (ό χρυσός) καὶ τὸν οἶκον ὅλον ἐπιχρώνυσι τῷ ἐρυθρήματι. Codex 3010, ὑπολάμψει, non male quidem; sed praestare videtur ἀπολ., ob ὅλον τὸν οἶκον.

¹⁶⁾ AC, δ' ἐπὶ π. βαλόντες. G, βάλοντες. — "Ut ardent Satanae. Antiquissimus ritus: והספְרוֹים שְׁרָפִים אֶת Hebraeorum בְּנֵיהֶם בְּאַשׁ לְאַרְמָלָךְ וְעַנְמָלָךְ אֱלֹהָם ספרוים magistri de illis ut et de מלך mira somniant. Ritus traduci per ignem aliis est, qui satis notus. Sed illius prima inter Graecos vestigia liquido exstant. Πύρσοος [πυρίσοος]

"Αχιλλεὺς Didymo, sive quis alias sit, ad Iliad. π, [36; imo Tzetzae ad Lycophr. 178, 1244. Cf. Gaulm. ad librum de vita Mosis p. 196]; Scholiastae Apollon. ad lib. 4 [Argon. 816], et Aristoph. ad *Nεφέλ.* [106]. Et de Carthaginiensibus nemo nescit, qui a Phoenicibus, ut Phoenices ab his Syris [Assyriis?] habuerunt." GAULM. De Carthaginiensibus locus est classicus Silii 4, 765: "Mos fuit in populis, quos condidit ad vena Dido, Poscere caede deos veniam, ac flagrantibus aris Infandum dictu! parvos imponere natos:" ubi Rupert. Minucius Felix: "merito ei (Saturno) in nonnullis Africae partibus a parentibus infantes immolabantur:" ubi Elmenh. p. 80.

¹⁷⁾ GC, καίουσιν. Porphyrius De abst. 1, 34: τῆς ἔξω ταραχῆς ἀπὸ τῆς ἔνδον ἐκκαιομένης. Poterit recipi scriptura codicis 2083, ἐκκαιομένης.

¹⁸⁾ A, φύραντες, ut et infra μολύναντες.

¹⁹⁾ C sine τι. Illud pronomen non videtur nitide positum in Menandri fr. inc. 172: Λαμπρῶς γὰρ ἔνιοι ζῶσιν, οἵς χαλεπώτερον Τοῦ περιποιήσασθαι τι τὸ φυλάξαι βιον. Conjeci, τοῦ περιποιήσασθαι 'στὶ τὸ φ.

²⁰⁾ G, ξυντ. τῷ. BCD, ξυντ. ω̄. A, συντιθέασι ω̄. Et illud pronomen ω̄ me Menandri admonet sic editi fr. inc. 181: Ο μὴ γέλωτος ἄξιος ἂν ἡ γέλως Αὐτοῦ γέλωτος πέφυκε κατάγελως. Non unum est vitium. Propono: Ω μὴ γέλωτος ἄξιος ἂν εἴη γέλως, Αὐτὸς πέφυκε τοῦ γέλωτος κατάγελως. Alterum versum scripsi ut est scriptus in codice 2720.

²¹⁾ G, λαθρέαν, cum hac notula: "λαθρα vel λαθρείως." Bernardus, ad Synesium, pro λαθρέαν proposuit λύθρω. Est λαθραίως in ABC, λαθρέως in D. Puto et λαθρέως fuisse in libro Gaulmini, qui compendium syllabae ως male legerit. Permutatio vocalium αι et ε barbarum adverbium λαθρέως reperit. Procopius Gaz. Epist. 81 ed. Maii: ἐξ οὐ γὰρ ήμας ὥχου καταλιπὼν, οὐκ ἐπανσάμην μετὰ δοῦ τῇ διανοίᾳ παλινοστῶν, καὶ λιμένας καὶ θάλατταν διαγράφων ἐν ἑαυτῷ καὶ "Κλῦθι, "Ποσείδαον γένοχε," πολλάκις εἰπών... Quis non videt legi oportere γαμήοχε, vel sine Homero, cuius est versus Od. 3, 55; 9, 528. Velim et περινοστῶν.

²²⁾ D, παραμνγνύντες. Mox A, φωρήσαντες.

PAG. 9.

¹⁾ GBCD, ἐν ψυχ. — "Θεῖα σύμβολα· quae in anima
constituunt magi ex Zoroastre [Orac. Mag. p. 22] (θεῖα
σύμβολα ψυχαῖς πατρικὸς νόος ἐνέσπειρε), illa deleri puta-
bant ἀλογιστίᾳ τῶν παθῶν: Porphyr. περὶ ἀποχ. [1, §. 31].
"Chaldae in anima ponebant divinitatis et originis suae μνημό-
"συνον, quia esset θεότητος ἀποφέρωξ, ut loquitur Nazianzenus;
"Platonici, quod docerent cum Pythagoreis, τὰς ἀνθρωπίνας
"ψυχαῖς γίνεσθαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κρατήρος τοῖς τε ἐγκοσμίοις θεοῖς
"καὶ τοῖς δαιμοσιν καὶ τοῖς ἄγανοῖς ἥρωσιν· Hieroel. ad Pythag.
" [p. 132]. „ GAULM.

²⁾ A, διωθεῖσθαι τε ἡ τὸ δαιμόνιον, mediis omissis. G,
σημαίας βασιλικῷ. BCD, ut edidi. Et βασιλικῆς annotator in
margine Gaulminiani exemplaris. — "Σημείου βασιλικοῦ. IC.
"filii notissimus ritus, ab Hercule ad Laconas (Hesych. [in
"Θητόβρωτος"]), a Laonibus ad Athenienses, ab Atheniensi-
"bus ad Romanos. Sed illa Graecis lignea erant; Θητόβρω-
"ται οφραγίδες Lycophroni [508]: Τὰς δ' ἄλλα Θητόβρωτος
"[imo Θριτόβρωτος] ἀψανστος δόμων Σφραγίς δοκεύει, Θάμ-
"βος ἐγχώροις μέγα. „ GAULM. Non erat illi eruditiusculae
locus, quum non agatur de sigillo regio, σημείῳ βασιλικῷ, sed
de regio vexillo, σημαίᾳ βασιλικῇ. Male quoque P. Morellus
vertit: "sigillum aliquod regium." Est σημαία vox recentior.
Herodianus Epim. p. 125: σημαία, τὸ φλάμουλον. De hoc
loco monui in Aneed. t. 4, p. 403.

³⁾ A, δέδοικε καὶ ἐφίσταται. Prius mendum, quo syno-
nyma vox synonymae substituitur, non rarum est. Inde Me-
nandro opem feram sic edito p. 43: Οὐ δεῖ γάρ ἀδικεῖν τοὺς
ἰκέτας, ἄλλως τε καὶ Ὅταν μετ' εὐνοίας τινὸς, οὐ πονηρίᾳ,
Πταισθωτιν· αἰσχρὸν τοῦτο γάρ ἐστιν πάντι. Reponam synonymum
ὑπάρχει pro ἐστιν, et versus fiet versus. Philemon similiter
laborat fragm. inc. 52: Μαθημάτων φρόντιζε μᾶλλον ἢ χρημάτων
forsan legendum πλέον pro μᾶλλον. Mendum posterius, quo
ἐπὶ et ἀπὸ permuntantur, est etiam frequentius. Lucianus Nigr.
36: οὐδὲ ἀφικνεῖται τὰ βέλη αὐτοῖς, ἀχρι πρὸς τὸν σκοπόν . . .
ἢν δέ ποτε καὶ ἀφίκηται . . . Codex 3010, ἀφικνεῖται et ἀφίκη-

τει, quod fere malim. Libanius t. 4, p. 587: *τὴν δὲ τοῦ σώματος ἀγλαιὰν ἐπελέγεται σοι τὸ τῆς ψυχῆς ἀμορφον*. malebat Reiskius *ἀπελ.*, quod reperi in cod. 3017.

⁴⁾ GBD, ἐνδιατρίβειν, ἀδεῶς τὰ θ. A, ἐνδιατρίβειν ἐπὶ σχολῆ, τὰ θ. C, ἐνδιατρίβειν, ἐπὶ σχολῆς τὰ θ. P. Morellus nec ἀδεῶς vertit nec ἐπὶ σχολῆς. Forsan utrumque fuit recipiendum. Mox BD, βδριώγμασι.

⁵⁾ "Ανθ' οὖν οἵα διαμ. Adagium est de quo alibi plenius." GAULM. Plurima concessi ad Anecd. t. 5, p. 290.

⁶⁾ "Utimur Galli: *il est tombé dans la fosse qu'il avoit préparée aux autres.*" GAULM. GBD, πρὸς τὸν αὐτοῖς. Corrector in B: "deesse videtur παρεσκευασμένον." A, τὸν αὐτὸν αὐτοῖς . . . βάθρον. C, τὸν αὐτὸν καὶ ἔτ.

⁷⁾ "Καθάριστα περικαθάριστα καὶ περιψήσατα D. Paulus [1 Epist. ad Cor. 4, 13], ἀντὶ ἀποβλήτων. sed et ἀπονίυματα Eustathius ad Homer. [ad Od. A.]; σπογγίσματα et λύματα etiam grammatici Graecorum; illa tamen distinguunt. Ritus notissimus est καθάριστων, φαρμακῶν, etc." GAULM. Ista parum faciunt ad rem. Psellus infames illos nebulones vocat καθάριστα, convicio acri et notissimo, de quo multus fuit Lamb. Bos. Exercit. p. 130. Et infra iterum sic loquetur.

⁸⁾ C, θαυμαστοῖς, cum varietate θαυμασίοις. A, ἐσθιῶσι τ. τ. περιπιθέντες π. πελόπιον. BD, πανδεσίαν.

⁹⁾ GABD, ἀσχάλων.

¹⁰⁾ G, τὰ τε ἄ. τὰ τῶν ἄγ. καὶ δὴ καλὰ τὰ μαθ. BD, τὰ τε ἄ. τὰ τῶν ἄγ. καὶ δὴ κατὰ μαθ. Corrector in B, pro κατὰ, conjectit καὶ τὰ. A, τὰ τε ἄ. τὰ τῶν ἄγ. καὶ δὴ καὶ τὰ μ. C, τὰ τε ἄλλα τῶν ἄγ. κ. δὴ καὶ τὰ μ. Male vertit P. Morellus: "cum alia bonorum virorum ornamenta, tum vero maxime liberalium disciplinarum studia." Ipsi pravus articulus alter τὰ fraudi fuit. Oportuit scribi: "cum alia bona, tum . . ."

PAG. 10.

¹⁾ GBD, ξυνειδεῖν. A, ξυνιδεῖν. C, ιδεῖν. Praepositiones compositorum saepe pereunt. Nectarius Hom. de S. Theodoro p. 6: *τὸ πεσεῖν ὁρίδιον, ὡς τότε μᾶλλον πολεμούμενοι ύπὸ τοῦ*

ἐχθροῦ χαλεπώτερον, καὶ τὸ ἀναστῆναι δυσεπανόρθωτον. Codex 1538, ἐπαναστῆναι.

²⁾ A, sine μον. GBD, βαθυστεν., quod dividendum esse monuit Dorvill. ad Char. p. 622. Et A divisit. C, κόμην ὡς τ.

³⁾ A, sine τό. Formulam τὸ ἀπὸ τοῦδε bis infra adhibebit Psellus. Mox A, ἐπιδώσει . . . βιάσουσιν οἱ ἄνθρ. Reliqui sine οἰ.

⁴⁾ GBD, καὶ τῶν θηρ. A, καὶ αὐτῶν θ. C, κ. αὐτῶν τῶν θ. — "Prorsus habet ex Athanasio, apud quem Antonius de Arrianis, ut iste de Manichaeis: μέλλει τὴν ἐκκλησίαν ὁργὴ καταλαμβάνειν, καὶ μέλλει παραδίδοσθαι ἀνθρώποις ὁμοίοις ἀλόγοις κτήνεσιν. Utrumque suo tempore verum fuit." GAULM.

⁵⁾ G, τὸ γὰρ τοῦ ἀντιχρίστου κράτος ἐγγύς . . . A, quod edidi. Has lectiones quum adposuisse in Anecd. t. 4, p. 218, nescire me profitebar quid eligerem, quod nunc novi. Etenim lectio Gaulmini ab ipso conficta videtur. BD, τὸ γάρ τοι κράτος ἐγγύς . . . Conjector in B ad κράτος "forsan ἀντιχρίστου deest." C ut A. Ibidem contuli Paul. ad Ephes. 6, 12; Marc. 13, 29.

⁶⁾ G, τελετῶν, non intellecto, ut videtur, compendio, quod est in B, syllabae ταις. Ceterum ejus lectio, si codices sine rent, bona foret. Τῶν ἐν Διογύδον τελεταις, scilicet πεποαγμένων. Sic infra, τῶν ἀμφὶ Λιβύην.

⁷⁾ GB, τετραγώδισται. D, τετραγώδησται. AC, τετραγώδηται, et sic dittographia in B.

⁸⁾ Conjector in B: "forte κατεσθίοντες."

⁹⁾ A, συμφειρόμενος. C, συμφυρόμ. cum var. φει. Inde puto scribendum συμφειρόμενος. Andreopulus De Synt. p. 18: αὐτῇ (τῇ γυναικὶ) συνεφειρόρη . ubi vide quae notavi pp. 179, 214. Photius in excerptis ex Candido: Πατρίκιος ὁ μάγιστρος ὁ Βηρίνη σύμφειρόμενος. Oecumenius in Epist. Judae p. 346, ex Epiphanio: μεθ' ὧν συνεφειρόρησαν γυναιῶν. Menaea apud Allatium in Testim. ad Eustath. p. 141: ὑπό τιγος γὰρ Εὔσταθίου χαλκέως συγαφειρόντος αὐτῇ γεννηθῆναι ἔφη τὸ βρέφος· imo συμφειρό. Componunt et cum praepositione πρός. Photius Contra Manich. 1, p. 99: τὴν ἥλικιαν νέος ὧν προσφειρέται γυναικὶ τινι πρεσβευούσῃ.

¹⁰⁾ Quo de verbo vide Anecd. mea t. 3, p. 112.

¹¹⁾ A, πάνυ γ' εἴσθι· vel syllabis male divisis, vel diphthongo, ob iotaismum, scripta pro simplici iota. Hinc transibo ad Aristophanem, emendationem tentaturus Thesm. 99: Σίγα· μελωδεῖν ἀν παρασκενάζεται. Sic codices; ubi ἀν, quod nihil ad rem nunc facit vel facere videtur, in αὐτόν mutaverunt critici; sed αὐτόν merito displicuit editori nupero, qui scripsit αὐτόν, ut sit quasi σίγα, ὥστ' ἀκούειν αὐτόν μελωδεῖν παρασκενάζεται· quam rationem non facile lectoribus suis probabit. Propono μελωδίαν παρασκήνη. Scripto male μελωδείαν, factum est μελωδεῖν αὐτόν.

¹²⁾ C, φυλάττου τέκνου, καὶ τῆς πεπαιδευμένης ήμέρας ἀντιποιοῦ ταῦτα. A, συναπαχθήσεται. Conjector in B: συναπαχθήσονται.

¹³⁾ GBD, ἔγωγε δέ εἰ. κ. ἐσ δ. C, ἔγώ δέ εἰ. κ. εἰς δ. A, ἔγώ δὲ... εἰς δ.

¹⁴⁾ ĚBD, θαυμάζω διατελῶν.

¹⁵⁾ G, ἄτ. μ. γ. πολλὰ τῶν ὑπερβορέων ἐθνῶν. BC, ἄτ. μ. γ. π. τ. ὑπερβορέοις ἐθνῶν. A, ἄτ. μ. γ. καὶ πολλὰ καὶ παρὰ τῶν ἐν ὑπερβορίοις ἐθνῶν. C, ἄτ. μ. γ. πολλὰ καὶ παρὰ τῶν ἐν ὑπερβορείοις ἐθνῶν. Mutavi παρὰ in περὶ.

¹⁶⁾ C, πολλὰ δὲ τῶν... ABD, σύρτην. In B correctio est σύρτιν. Allusit forsan Psellus ad proverbium de Libya, eam semper aliquid novi adferre, quod illustravi Anecd. t. 5. p. 454.

¹⁷⁾ G, οὐδείς. Speciosius pronominis illius genera permittantur apud Dionem Chrys. Orat. 8, init.: Διογένης Σινωπεὺς... οὐδενὸς διαφέρων τῶν πάνυ φαύλων· codex 3009, οὐδέν. Sunt in Bagueti nota loca quae utriusque favent scripturae. Annotatorem doctissimum, qui, ibid. p. 14, in pronomine οὗτος explicando non valde feliciter versatus est, nec alio potuit modo, obiter monebo pro οὗτος esse in eodem codice Ξενοφῶν, qua recepta lectione difficultas nulla supererit. Sic in alia ejusdem orationis sententia p. 277, καὶ δὴ καὶ τότε ἦν περὶ τὸν νεών τοῦ Ποσειδῶνος πολλῶν σοφιστῶν κακοδαιμόνων βοῶντων, inserto ex codice eodem ἀκούειν ante πολλῶν, non supererit conjecturarum faciendarum opus.

PAG. 11.

¹⁾ BCD, ἄγριον. *TIM.* ἡ δεινόν γε. A, ἄγριον ἡν. *TIM.* δεινόν τε. Sumsi ex A divisionem, e reliquis ἥ. Gaulm. ἡ vel ἥ non habet. A, μίσος. Ceteri, μῆσος. Mox G, καθ' ἡμῶν. Cf. p. 13, 3.

²⁾ A, ἐπεχώρισεν.

³⁾ G, μὲν φθινύθειν. BD, μὲν ἐφθινύθειν. AC, μὲν ἔα φθινύθειν: quod et conjectum fuit in margine B. Locum jam correxeram in Anecd. t. 4, p. 101, quum loquutionem κακοὺς κακῶς tractarem, quae sequitur.

⁴⁾ Gaulm. περὶ δαιμόνων. Mox C, τὰ δὲ ἄλλα,

⁵⁾ Accessit ἥ ex A. Saepe excidunt articuli librariis properantibus. Porphyrius De abst. 1, 45: κοιμίσαντα ἀπ' αὐτῶν φαντασίας codex 2083, κ. τὰς ἀπ'. Demetrius De elocut. §. 301: τοῦτο τὸ ψήφισμα οὐκ ἐγὼ ἔγραψα, ἀλλ' ὁ πόλεμος, Άλεξάνδρου δόρατι γράφων melius Codex 1741, τῷ Άλ. δόρ.

⁶⁾ G, πᾶν ἀπόρρητον. BD, πᾶν ἐπίρρητον, cum correctione recente, ἀπόρ. C, πᾶν ἐπόρρητον. A, ut edidi.

⁷⁾ B, ὅμιλοι. A, μὴ σώματα ὅ. τ. ἐκ τούτων ὀφθαλμοῖς ὁρ. C, μὴ σώματα ὅ. τ. ἐκτὸς ὀφθ. ὁρ. Erit rursus τοῖς ἐκτὸς ὀφθαλμοῖς, p. 13 m.

⁸⁾ "Dionys. [De coelesti hier. c. 15]: οἱ θεόσοφοι τὰς οὐρανίας οὐσίας ἐκ πυρὸς διαπλάττουσιν." GAULM

⁹⁾ C, δὲ καὶ. G, διατέτρωφε, quod correxit ad marginem vir d. in exemplari regio. Cf. p. 190, n. 3.

¹⁰⁾ Gaulm. unus, μαθεῖναι. Vide p. 221, n. 12.

¹¹⁾ Gaulm. unus, σεμνῶν.

¹²⁾ GBD, ἐποιεῖ. C, ἐπίει. A, ἐπίοι. Et ἐπίοι conjector in B, qui proponit et ἐπέλθοι vel ἐπῆσοι. Bernard., ad Synesii Febres p. 74, correxit ἐπίη. Jam e codice restitueram ἐπίοι ad Anecd. t. 2, p. 445.

¹³⁾ GBCD, καὶ βασίλειος δὲ ὁ θεῖος ὁ τῶν ἀθεάτων ἐπόπτης, mediis omissis. Sequutus sum pleniorum A. Jam locum restitueram ad Anecd. t. 4, p. 213.

¹⁴⁾ Isai. x, 10.

¹⁵⁾ Basil. t. 1, p. 558.

PAG. 12.

¹⁾ Cod. εῖληται. Basilii editio, είλεῖται.

²⁾ Cod. μικτῶν. Scripsi μικτὰ ex edito Basilio.

³⁾ "Basilii testimonium quod laudat est cap. 16 lib. ad Amphiloch. de Spiritu S.: ἡ μὲν οὐσία αὐτῶν (περὶ τῶν οὐρανίων δυνάμεων) τὸ ἀέριον πνεῦμα, εἰ τύχοι, ἡ πῦρ ἄϋλον κατὰ τὸ γεγραμμένον ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον. Διὸ καὶ ἐν τόπῳ εἰσὶ καὶ ὄρατοι γίνονται, ἐν τῷ εἴδει τῶν οἰκείων αὐτῶν σωμάτων τοῖς ἀξίοις ἐμφανιζόμενοι." GAULM.

⁴⁾ G, Δαβὶδ. Codd. compendio solito δᾶδ. Melior esse videtur scriptura per v, Δανὶδ. Bentleius, in specimine novae editionis N. T., scripsit Δανὶδ, altera forma prorsus rejecta. Fabricius ad S. Empir. p. 382 formam Δανὶδ unice probat. Sunt tamen viri d. qui, reperto in codd. δᾶδ, totis literis Δαβὶδ scripserunt. Reiskius ad Const. de Cerem. p. 182, scripsit Δαβὶδ, etiam Δαονὶδ: hoc est inusitatum. Ceterum locus Davidis est Ps. 104, 3. Ibi inserui αὐτοῦ ex AC; de quo jam monueram ad Anecd. t. 5, p. 233. Est λειτουργοῦντας in C, pro λειτουργούσι qui et mox λειτουργοῦσι tenet pro λειτουργοῖς. Ad rem ipsam vide Jo. Buxtorfii Dissert. p. 98, qui talem Davidicorum verborum interpretationem ut falsam respuit.

⁵⁾ A, sine γὰρ. Quae vocula aliquoties excidit. Lucianus D. M. 16, 3: τοῦτ' ἀκουσον· ὅποσον μὲν Ἀμφιρύωνος ἐν τῷ Ἡρακλεῖ ἦν, τούτο τέθνηκε· non male codex 1310, ὅποσον μὲν γὰρ Ἀμφ. Philostratus V. A. 8, 6: οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὅτι διαβάλλοντιν αὐτόν... Codex optimus 1696, οὐκ ἀ. μὲν γὰρ ὅτι δ... Ibid. 8, 9, p. 340: ὅτῳ δ' εὐξάμενος δῆλοῖ τὸ ἱερόν... Ἡρακλέους μὲν ἀποτροπαίου ἔστι· rursus codex bene, μὲν γάρ. Idem Epist. 37: φθονερὸν δεινῶς τὸ ἀνθος· non importune addunt γὰρ post φθον. codices Regius 1696, Vaticanus 140. Nectarius Homil. de S. Theodoro p. 8: ἡ τούτων ἀλλοτρίων καίθαροις τε ἔστι· bene codex 1538: ἡ τ. γὰρ ἀλλοτρ. . .

⁶⁾ Epist. ad Hebr. 1, 14: οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν. — Statim C, εἴδει. Infra GBD, τελεῖται.

¹⁾ Recepī ὅτι ex AC. GD, ἀποτέρω. A, ἀπωτάτω. AC, καὶ θύραξε. Non capio quid sibi velit θύραθεν post θύραξε. Fuit forsitan prius dittographia, ac serius vocem utramque in textum admisserunt librarii male seduli. — “*Oἱ θύραξε* Graeci “vel gentiles. *Oἱ ἔξω* Damascio contra Manich.; ἡ ἔξω φιλοσο-“φία Gregorio Nyssen. in vita Greg. Thaumat. [p. 244]; “*σοφοὶ οἱ ἔξω* in Theoriani legatione [p. 10] ad Armenio-“rum Catholicum, qui illorum patriarcha est. Disces ex Jo-“seph. Ind. [nescio quid doceat Josephus iste. Consulatur “interim Reisk. ad Const. De Cerem. p. 811 N.]. Quod mo-“neo, quia vir doctus consularem interpretatus est. Habent “a Pythagoreis Christiani. Malchus [seu Porphyri. Vita Pyth. “p. 52]: μόνον τῶν δυσσυνέτων (lege δυσξυνέτων) παρὰ τοῖς “ἔξω διαμνημονευούμενων. *Oἱ ἔξω* apud illos sunt philosophi “non ejusdem sectae.” GAULM. Mox eodem sensu πολλοὶ τῶν ἐκτός. Nihil notius. Notaras in meis Anecd. t. 5, p. 133: ὁ θύραθεν σοφιστὴς Αἰβάγιος. Multa vide collecta in Cangii Glossario, et, post Cangium, a Dutheilio in Notit. mann. t. 8, 2, p. 92. Joannes Chrys. Hom. 80, p. 771: ἄκουσον καὶ τῶν ἔξωθεν ταῦτα φιλοσοφούντων καὶ λεγόντων. Οὐδὲν κακὸν πέ-πονθας, ἐὰν μὴ προσποιῆ. Putavit vir d. hoc esse posse Platonis dictum. Putavi ex rhythmo esse poetae verba, eaque inveni inter Menandri Sententias Singulares, et in Stobaeo t. 108, 57.

PAG. 13.

¹⁾ “Quos alios simul sentire inquit non exscribo, quia pridem est quum alii exscripserunt; sed Aristotelem [Metaph. “4, 8] crucem philosophis relinquimus: οὐσία λέγεται τὰ τε “ἀπλᾶ σώματα, οἷον γῆ καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ, καὶ ὄσα τοιαῦτα, “καὶ ὅλως σώματα, καὶ τὰ ἐκ τούτων συνεστῶτα, ζῶά τε καὶ “δαιμόνια, καὶ τὰ μόρια τούτων.” GAULM.

²⁾ GBD, ἀλλὰ τί δὴ τοῦτο συμφ. A dedit τοῖς unus. AC, δαιμοσιν. GBD, δαιμοσι. Nescivit quidem Timotheus Thracem voce ἀπαγε usurum statim esse quae a vocali incipiat. Recepī tamen δαιμοσι, quod in fine sententiae firmior sic fiat sonus et plenior. Sunt viri d. qui, vel sine codicibus, in fine sententiae, et versus etiam, ephelcysticum ny addant;

quod puto non sine temeritate fieri: In Supplicibus Aeschyli
185, *χαμπύλοις τ' ὄχημασι*, quod et versum et sententiam
claudit poterit cum ny finali scribi ex auctoritate codicis 2886.

³⁾ C, sine γάρ. Infra G, εὖτεν.

⁴⁾ Isai. 14, 12.

⁵⁾ A, ἀλλως. Nota est junctura δὲ ἀλλά.

⁶⁾ G, διὰ πάντα. C, διαδύον. GBD, δύον. A, ὡν ἀπα-
θέστερον. Forsan ὅντως ἀπαθ. Attamen ἐστιν ὁν ἀπαθ. po-
test secure servari; quem dicendi modum attigi ad Philostr.
Her. p. 660: vide et Schaeff. ad Soph. Trach. 1066. Angelo-
rum illam facultatem solidas res penetrandi, quae validissimum
pro eorum incorporeitate argumentum praebet, non neglexit
Jo. Buxtorf. Catalect. p. 321, quo loco angelos incorporeos esse
contra Judaeos asserit.

⁷⁾ G, αὐτὴν, et proponit αὐτῷ. C, αὐτῷ. ABD, αὐτῶν.
P. Morellus vertit αὐτῶν: "hujus modi corporum nullum." Con-
sentient omnes in ὁμόστοιχον ὁν exspectabatur ὁμοστοίχῳ
ὅντι.

⁸⁾ C, ἔννυλαμπει, et ad marg. ισως. ἔννυλάπως. Mox pro
ἀφαῖς, est ἀφανὲς in C. Syntaxis καν καθέστηκεν non caret
recentiorum exemplis. Niceph. Basilacas in Walzii Rhetoribus
t. 1, p. 430: οὐκ εἰς κενὸν ὁ ἔρως ἐξέπεσεν (codd. ἐξέπεσε), καν
εἰς φυτὸν ή κόρη μετέπεσεν. Idem p. 434 de Pasiphae: λόγον
ἀλογίας ἔνντρέχειν τὸ πάθος ἡνάγκαζεν καὶ γυναικὸς ὄφιν (ma-
lim cum cod. 2720 ἡνάγκαζε καὶ γυναικείαν ὄφιν, oppositis γυ-
ναικείαν et βοεία) βοείᾳ μορφῇ συγκεράννυσθαι.... ἀν ἐπα-
γωγόν τι προσεῖπεν, ὁ μὲν οὐκ ἡσθάνετο· ἀν ἐρωτικὸν ἐμειδία-
σεν, οὐ φιλομειδῆς ὁ ταῦρος ἐδείκνυτο. Basilius Paraenet. c. 14:
καν γάρ δεσπότης ἐκρίθης, ἀλλὰ καὶ σύνδουλος ὑπάρχεις.

PAG. 14.

¹⁾ A, ἀφαῖς. G, ἀφαῖς. A, ὁδυνᾶσθαι ως καὶ, mediis
omissis. C, καίεσθαι. G, πυρὶ προσομηλήσαντα. Joannes
monachus in Anecd. meis t. 4, p. 267: ηρός πυρκαιᾶ ὁμιλήσας.
Joannes Chrys. Select. p. 328: καπνῷ καὶ πυρὶ διηγεκώς ὁμι-
λεῖν. Julianus Epist. 24, p. 37: ἵνα λευκαινήται (τὰ σῦκα)

ἡλίῳ καθαρῷ προσομιλοῦντα. Maximus Tyr. Diss. 23, 1: τῇ διὰ πυρὸς ὄμιλίᾳ.

²⁾ GBD, ἀπολίπειν. C, ἀπολίπειν. A, ἀπολεῖπεν. Mox GBCD, ὁ συμβ. καὶ περί.

³⁾ C, τούσκους. G et alii τόπους. Ficinus τούσκους inventit. — “Ubi? quando? disputavimus libello [non edito] de “magia druidarum.” GAULM.

⁴⁾ “Solonis: Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος..” GAULM. Nonnihil notavi ad Gnomicos p. 264. Vide et Memor. Acad. Inscr. t. 7, p. 372; Walz. ad Arsen. p. 161. Marcus Aurel. Philostrati V. S. 2, 1, 9: καλὸν καὶ γέροντι τὸ μανθάνειν. — Mox A sine oīv.

⁵⁾ Sic Porphyrius De abst. 1, 38, κατὰ τὸν εἰπόντα, laudans Platonis verba, ipso non nominato. Eustathius Opusc. p. 57, 22: παρὰ τῷ εἰπόντι, ας γόνυ χλωρόν. Theocrito scilicet. Idem p. 156, 16: τὸ στόμα, κατὰ τὸν εἰπόντα, ὑπίλλοντι. Sophoclem scilicet Ant. 515, ubi: Όρωσι χ' οὐτοι, σοὶ δὲ ὑπίλλοντι στόμα· cum glossa κλείουσι in cod. 2712.

⁶⁾ “Arabes habent: قَبْلَ إِنَّ الْإِنْسَانَ هُوَ أَبْنُ الْنَّقَصَانِ

“dicitur homo esse filius defectus: Cent. 2, adag. 14. Quae proverbia eruditissimo et linguarum orientalium callentissimo “Erpenio debemus.” GAULM.

⁷⁾ C sine ει. Mox G, ἐργαψωδικέναι, confusis ob pronunciationem ι et η. Eustathius epistolam 42 inscribit τῷ φιλανθρωπίνῳ παλατίνῳ κυρίῳ Ἰωάννῃ. Putares humanum fuisse dictum illum Joannem. Sed codex φιλανθρωπηνῷ κυρῷ. Est Philantropenus notum nomen in Byzantinorum libris. Nectarius Hom. de S. Theodoro p. 3: ὁ πλάσας αὐτὸν Θεός, τὸν χοῦν ἔκεινον, τὴν γῆν τὴν ἀνείδεον, ἦν οἰκεῖαις χερσὶ διεμόρφωσε καὶ τοσαύταις εὐεργεσίαις πεπλούτηκε· non dissentit quidem codex 1538; sed scribendum tamen πεπλούτικε. Nota differentia utriusque verbi. Πλουτῷ ἐγώ, πλουτίζω δὲ ἐτερον. Herodianus ait Epimer. p. 273. Plutarchus Ages. 10: ὁ δὲ τῆς μὲν εἰρήνης ἔφη τὴν πόλιν εἶναι κυρίαν, αὐτὸς δὲ πλουτίζων τοὺς στρατιῶτας ἥδεσθαι μᾶλλον ἡ πλουτῶν αὐτός. Eskukius, qui in loco Apocalypseos 3, 17, πλούσιός εἴμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδε-

νός χρείαν ἔχω, vertit πεπλούτηκα "ditavi alios" (vid. Stosch. Mus. t. 1, p. 276), legebatne πεπλούτικα? Id si fecerit, fecit male.

⁸⁾ * Ηρητίζειν, ἀντὶ τοῦ φεύδεσθαι καὶ ἀπατᾶν. *Nota* "magis nulli domus est sua." GAULM. Vide Albert. Observ. p. 410, ad locum notissimum Pauli ex Epimenide: Ηρῆτες δέοι φεύσται, κακὰ θηρία, γαστρέρες ἀργαῖ· quem recitans memoriter Meursius ad Constant. de admin. c. 8, male scripsit, κακὰ παιδία: Rittershus. Lect. sacr. p. 160; Holsten. ad Porphyri. Pythag. p. 20; Erasm. Adag. 1, 2, 29; Jo. Buxtorf. Catalect. p. 162; Walz. ad Arsen. p. 322. — "Φοινικικὸν pari-
ter ἀντὶ φεύδοντος. Plato, μηδὲν κατέν, ἦν δ' ἐγώ, ἀλλὰ φοι-
νικικὸν, lib. 3 [§. 20, p. 149 Ast.] De republ. Ψεῦδυα φοινικι-
κὸν Straboni pariter lib. 3 [p. 170 Cor.]. Junius in Adagio,
"Phoenicum mendacium. Etiam Phoenicum fides tibi notis-
sima erit ex Anton. Diog. ὑπὲρ Θουλην, in Phot. [Bibl. cod.
• 166].". GAULM. Ex Antonio Diogene parum proficiet lector;
adeat potius Eustath. ad Od. p. 1757; Erasm. Adag. 3, 5, 56.
Admovendi et veteres paroemiographi de Φοινίκων συνθήκαις.
Cf. Walz. ad Arsen. p. 463.

⁹⁾ C, πατρός. E compendio male lecto ea varietas nata est. Psellus in Cantic. p. 324, de Virgine: Ἡντινα μακαρί-
ζουσι φωναῖς ἀκαταπαύστοις Άι γενεαὶ τῶν γεγεῶν ἀπάντων τῶν
ἀνθρώπων Ὄτι πατέρα τέτοκε τῆς ὅλης οἰκουμένης. Codex 2087,
σωτῆρα, hic melius. — Verba Salvatoris sunt apud Matth.
Evang. 25, 41.

¹⁰⁾ "Theologi longo et fidente paratu sudarunt in hoc
"pulvere." GAULM.

¹¹⁾ G, ὁ πῶς, praeente P. Morelli versione. Codices,
ὅπως. Et corrector in B: "forsan ὁ πῶς.."

¹²⁾ G, παθεῖναι. Et sic mox. Cf. p. 198, n. 2; p. 216, n. 10.

¹³⁾ A, κατακούσας τε τῶν. C, κατακούσας τῶν. G, αὐτο-
ψίαν.

¹⁴⁾ C, τεθ. τοιοῦτον. A, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν τ. οὐπω τεθ.

¹⁵⁾ A, θεάσασθαι. Idem orationis color Theocriteae 10, 10:
Οὐδαμά νυν συνέβα τοι ἀγρυπνῆσαι δι' ἔρωτα; Μηδέ γε συμ-
βαιη.

¹⁶⁾ GBD, π. χερ.. τὴν μέσην, mediis omissis. AC pleniores sunt. A, ξυνγέγονα. Restitutionem jam feceram ad Anecd. t. 4, p. 214. Conjector in B ἀνέφερον, se scilicet extricaturus. Ficinus, qui est codice integro usus, ultima sic vertit: "hic in "Mesim fluvium genus suum referebat." Habuitne ἐπὶ τὸν Μέσιν τὸν ποταμόν? Vertendum, "et ad Mesopotamiam genus referebat." Vita Abercii in Anecd. meis t. 5, p. 485: ἀπέλαυσε τούτου καὶ ἡ μέση τῶν ποταμῶν. P. Morellus locum fuisse monet a Billyo restitutum: ubi? nescio. Scio valde erravisse Delrium, qui Marcum istum Psellianum vocat Marcum Ephesium, Disq. Mag. p. 192.

¹⁷⁾ AC, τελετής. Mox C, κατεψυγμένα καὶ περιεῖδε τις καὶ.

PAG. 15.

¹⁾ "Nemo nescit adagium, cujus a Stesichoro et Helena "origo. Isocrat. in Encom. Helenae [§. 28]: ἐπεδείξατο καὶ "Στησιχόρῳ τῷ ποιητῇ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν· ὅτε μὲν γὰρ "ἀρχόμενος τῆς ὥδης ἐβλασφήμησε τι περὶ αὐτῆς, ἀνέστη τῶν "օφθαλμῶν ἀπεστερημένος· ἐπειδὴ δὲ, γνοὺς τὴν αἰτιάν τῆς "συμφορᾶς, παλινωδίαν ἐποίησε, πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν αὐτὴν "φύσιν κατέστησε." GAULM. De Stesichori palinodia vide Bibl. Gr. t. 2, p. 155; Klein. ad Stesichor. p. 23. Exemplum loquutionis est in Anecd. meis t. 5, p. 428, 15.

²⁾ G sine ἄ. Mox C, πολλὰ γάρ. Statim BD, εἰπέ τε ἐπεσ., sine καὶ. Quam copulam reddam Plethoni Laudat. Hypom. p. 4: πρὸς τὴν τῶν θηρίων ἡμῶν ὁρῶν τις κοινωνίαν· Codex 963 ex additione necessaria, θηρ. καὶ ἡμῶν. Plato Epist. inter Socraticas 25: τυγχάνει γὰρ βουλόμενος στρατεύεσθαι, πράττων τι τῶν κατ' αἰξίαν αὐτοῦ· non male codex 1760, πρ. τι καὶ τῶν. Philostratus V. A. 8, 9, p. 340: ἀρ' οὖν τὸ οὗτο διαιτᾶθαι λεπτότητα μόνον ἐργάζεται τῶν αἰσθήσεων ἡ ἴσχυν ἐπὶ τὰ μέγιστα· bene bonus codex 1696, ἦ καὶ ἴσχυν. Ibid. 8, 18, p. 361: πανήγυρις δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἶναι μὲν καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν ξύνοδος, εἶναι δὲ αὐτὸ τὸ χωρίον· bene iterum codex, εἶναι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ χ.

³⁾ A, ἔφη ἥδ' ὅς. C, ἔφησε ἥδ' ὅς. Quod nolui servare, ceteros sequutus; etsi aliquid coloris platonici inesse videatur.

Plato enim: ὁ δὲ Τίμαρχος ἀνιστάμενος πρός με εἶπε, Τί λέγεις; ἔφη. Et sic alibi. In Psello voluisse: ἔφη· καὶ μάλα, ηδὸς. Mox A, ἀπιστον, ἔφην, ηδὸς ἐγώ.

⁴⁾ GABD, ὥσπερ κ. σπ. Et P. Morellus vertit ὥσπερ. C, ὥστε κ. σπερμένειν. Et in B conjector ὥστε.

⁵⁾ Ιδοὺ δὲ κατός ούτοις παλαιόφατος, sed ἀλαοσκοπίην ἔχει. Theologorum et medicorum filii pene omnes [nomina vide apud Naud. Apol. p. 435] moverunt hunc lapidem de Merlino Anglo [quem ab incubo daemone seminatum esse narratur: vide Naud. p. 433, 440; Delrium Disq. mag. p. 192; etc.], familia Cygni, crocottis indicis [vid. Agatharc. Phot. Bibl. p. 1364; ni cogitaverit de Crocotone daemone mulieribus misceri solito, narrante Delrio p. 192], ut plura dicere nugari sit. Huc pertinet solidorum in corpus infusio tam mirabilis, de qua vir doctiss. et piissimus [Delrius] docte pariter et pie in Disquisit. Magic. „ GAULM.

⁶⁾ G, σκώλικας... σπέρμασι. C, σκώλικας. Mox GC, περίπτωσιν. P. Morellus vertit περίπτωσιν, "excrementi quicquid." Goens. his usus ad Porphyr. p. 100, περίπτωσιν secure servavit. Infra GD, περίπτωσις. Praeterea insignior est varietas codicis A, in quo inter ζωίχνα et μόρια longus inseritur Basilius locus, quo carent ceteri, et quem non habuerunt Ficinus ac P. Morellus; quumque mihi videretur non apte interponi posse, et vel sua motus sede, vel ad marginem prius ab annotatore aliquo addatus, eum non recepi: καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐξηγούμενος (t. 1, p. 398) τὸ ἐν Ἰησαῖᾳ ὄντὸν, τὸ "τί μοι πλῆθος θυσιῶν;" ταῦτα φησί· δαιμοσι μὲν γὰρ διὰ τὸ φιλήδονον καὶ ἐμπαθὲς, αἱ θυσίαι φέρουσι τινὰ ἡδονὴν καὶ χρείαν ἐκθυμιώμεναι διὰ τῆς καύσεως ἐξατμιζομένου τοῦ αἵματος· καὶ οὕτω διὰ τῆς τούτου λεπτύνσεως εἰς τὴν σύστασιν αὐτῶν λαμβανομένου· ὅλοι γὰρ διὰ ὅλων τρέφονται τοῖς ἀτμοῖς, οὐ διὰ μασήσεως καὶ κοιλίας, ἀλλ' ὡς αἱ τρίχες τῶν ζώων καὶ ὄνυχες καὶ ὄσα τουαῦτα εἰς ὅλην ἑαυτῶν τὴν οὐσίαν τὴν τροφὴν καταδέχεται· διὰ τοῦτο λίχνως περὶ τὰς κνίσσας ἐπτόνγιται καὶ τὸν ἐκ λιβανωτοῦ καπνὸν ὡς ἐπιτήδειον αὐτοῖς εἰς τροφὴν ὑπερασπάζονται (sic editio; codex, ὑπερασπίζονται), καὶ τάχα ἔστι τις ἐν τοῖς ζώοις πρός τὰς ἴδιότητας τῶν δαιμονίων σωμάτων οἰκείωσις.

⁷⁾ GBD, τοιαῦτα. AC, ἐστιν ἐξ αὐτῶν. Mox GBD, αὐτάρ.

⁸⁾ A, οἱ μὲν . . . οἱ δέ. C, οἱ μ. δὶ εἰσπνοῆς, οἱ δέ, mediis omissis. De hoc loco Lamius Delic. erud. t. 2, p. 222.

⁹⁾ "Quales ficti veterum ἀστομοι. Quod praecedit δὶ ύγρό-
"τητος, de Pythagora Diogen. [ap. Porphyri. vita Pythag. p. 13]
"in ἀπίστοις ὑπὲρ Θουλην (etsi ἀστομος non esset), ait Mnē-
"sarchum ἐπιτυχεῖν ποτε παιδὶ νηπίῳ ὑπὸ λεύκῃ μεγάλῃ καὶ
"εὔφρυνῃ κειμένῳ· ἐπιστάντα δὲ θεάσασθαι ὑπτιον εἰς τὸν οὐρα-
"νὸν ἀποβλέποντα πρὸς ἥλιον ἀσκαρδαμυκτεὶ, καὶ τῷ στόματι
"ἐνόντα κάλαμον σμικρὸν καὶ λεπτὸν καθάπερ αὐλόν· θαυμά-
"σαντα δὲ, καὶ δρόσῳ ἐκ τῆς λεύκης κατασταζούσῃ θεασάμενον
"τρεφόμενον, ἀναλαβεῖν, θείαν τινὰ νομίζοντα τὴν παιδίου
"εἶναι γένεσιν. " GAULM.

¹⁰⁾ GBCD, παρακειμένης. A, περικειμένης, quod praetuli. Solennis est praepositionum illarum confusio. Psellus Cangii not. ad Zonar. p. 111: ζῆλος ἐντεῦθεν τῇ νόσῳ σβεννύμενος ἀνάπτει τὸν αὐτοκράτορα· καὶ ὃς μηδὲν ἔννοήσας τὸ (codex 1182, p. 113, 2, τῶν) ὅσα μαλακίζειν εἴωθε . . . τῆς πόλεως ἔξεισι καὶ κατὰ τοῦ ἀποστῆσαντος (cod. ἀποστατήσαντος) ἔθνους στρατεύεται, καὶ, τὸ τῶν κριμάτων σου, Κύριε, λογίζεται, περι-
τάττεται, ἐλεύνῃ ἐφ' ὑπου νεκρός. Codex: καὶ, ὡ τῶν κρ. σου, Κύριε, λογ., παρατάττεται, ἐλαύνει ἐφ' . . . Est λογίζεται,
"peccata in sacramento poenitentiae confitetur." Eustathius Epist. 69: ἵνα μήτε αὐτοὶ, μήδ' ἔτεροι τοιαῦτα τολμῶεν, τῷ κατ' αὐτοὺς σωφρονισθέντες περιδείγματι· imo παραδείγματι, quod habet codex. Idem Epist. 19, p. 326, 85: τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν περιδειγμάτων καὶ σπάνια, καὶ οὐδὲ ἀσυμφανεῖς τὰς αἵτιας ἐσχήκασιν. Et hic παραδ. in codice. Idem Epist. 7, p. 315, 67: περικαλῶν τὸν ὄχλον κηρύγματι. Et hic in codice παρακ. Isaacius Porph. De praeterm. p. 276: Πάρις δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὠνομάζετο ἀπὸ τοῦ περιέναι, τουτέστιν ἐκφυγεῖν τὸν Θάνατον· melius παριέγαι in cod. 817. Idem p. 287: εἴτερος ἡμῶν ὁ Ἰππος βληθείη· imo εἰ παρ' ἡμ., ut est in codice. Aratus Phaen. 88: Καὶ δή οἱ στεφάνῳ παρακένται ἄκραι γένεια· lectioni παρακ., quam Matthias pro περικ. recepit, accedat auctoritas et codicis 2403.

¹¹⁾ G, αὖ δέ. Mox C, πρόσηλα. Inserui τῶν ex A.

PAG. 16.

¹⁾ GBD, ἰδέας καὶ. A, ἰδέας γε καὶ. C, ἰδέας τε καὶ, superscripto γε. Eadem permutatio p. 17, n. 1.

²⁾ "Chaldaei primi docuerunt. Laert. [1, 7]: ἀλλὰ καὶ εἰδώλων πλήρης είναι τὸν αἴρα κατὰ απόρροιαν ὑπὸ ἀναθυμιάσεως εἰσχρινομένην ταῖς ὄψεσι [τῶν ὁξυδερκῶν]. Christiani post Chaldaeos. D. Antonius in Athanas. [imo Athanas. in D. Antonii Vita §. 21]: πολὺς μὲν οὖν αὐτῶν (δαιμόνων) ἔστιν ὁ ὄχλος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἴρι, καὶ μακρὰν οὐκ ἔστιν αφ' ἡμῶν... πολλὴ δέ τις ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἡ διαφορά." GAULM. Miltonis poetae et ingenio maximi et doctrina Satanas P. R. 1, 44: "O ancient Powers of air and this wide world; For much more willingly I mention air, This our old conquest, than remember hell, Our hated habitation." Idem 2, 121: "Princes, heāv'n's ancient sons, ethereal Thrones, Demonian spirits now, from th' element Each of his reign allotted rightlier call'd, Powers of fire, air, water, and earth beneath."

³⁾ C, μοιχαιτάδους. G, βυθίους. "Βυθίους. Nemo non videt. Omnia elementa occupant. Platonici rationem reddent. Ne ulla pars mundi ψυχῆς θνητοῦ φύσεως κρείττονος ἀμοιρος sit, γεννητοι θεοι illorum. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι δαιμονες, οὓς καὶ καλοί ἀν τις γεννητοὺς θεοὺς, καθ' ἐκαστον τῶν στοιχείων, οἱ μὲν ὄρατοι, οἱ δὲ ἀόρατοι, ἐν τε αἰθέρι καὶ πνείᾳ, αἴρι τε καὶ ὑδατι· ως μηδὲν κόσμου μέρος ψυχῆς ἀμοιρον είναι, μηδὲ ζώου κρείττονος θνητοῦ φύσεως. Alein. cap. 5 [15]." GAULM. Vide Fabric. ad S. Empir. p. 571.

⁴⁾ A, εἴ τι μὴ ἐπαχθὲς ἥδ ὅς: mediis omissis. C, εἴ τι μὴ ἐπαχθὲς ἀπαριθμητέον σοῦ κελεύοντος: mediis omissis. Tales lacunas parit homoeoteleutia saepissime. Psellus in Cantic. e codice 2087 sic habet: Σοφῶς γὰρ ὑποτίθησι τὸν μὲν Χριστὸν νυμφίον, Νύμφην δὲ πάλιν τὴν ψυχὴν ἐρῶσαν τοῦ νυμφίου, Καὶ πτερουμένην ἔρωτι δῆθεν τῷ τοῦ νυμφίου, Καὶ πρὸς ἔκεινον χάριτας ἀνιπταμένην τάχα. Versus tertius abest ab editione Meursii p. 276. Repetitio vocis νυμφίον in causa fuit cur librarius codicis quo fuit usus versum integrum omitteret. Psellus in meis Anecd. t. 3, p. 202: Τί δ' ἔστιν ἀπαρέμφατον καὶ πόθεν

ώνομάσθη; Quaestioni non fit responsum. Plenior codex 1182: . . . ὀνομάσθη; Οὐ παρεμφαίνει τὴν βούλησιν τὸ τύπτειν καὶ τὸ τύψαι. Ἐγκλισις γὰρ ἡ βούλησις τεχνικῶς ὀνομάσθη. Sic implebitur lacuna quam loco inesse suspicabar. Rursus p. 204, post v. 86, . . . καὶ ζήτει τὴν αἰτίαν, inserendi e codice 1182 versus duo: Τοῦ τίθημι προστακτικὸς ἀόριστος καὶ μέλλων Ἐξέλιπον ἀμφότεροι, καὶ ζήτει τὴν αἰτίαν. Ac p. 207, post v. 149, Τοῦ λέγω καὶ τοῦ πλέκω γὰρ τὸ ὄγμα καὶ τοῦ τρέχω, ubi videram deesse versum de futuri eorum verborum ratione, inserendum ex eodem codice: Εἰς ξι ποιεῖ τὸν μέλλοντα, λέξω, πλέξω καὶ θρέξω. Maxima vocabulorum τρέχω θρέξω similitudo omissionem peperit.

⁵, G, ὄνόματα τῶν αὐτῶν.

⁶) Forsan ἐν οἷς διατριβούσι, vel οἷς ἐνδιατρ., vel ἐν οἷς ἐνδιατρ. Cf. pp. 17, 6; 21, 8; 30, 24.

⁷) G, τῷδε τηγνικ. λ. οὐτε μοι κατὰ λόγων. Accessit τότε ex AC. Sic saepius voces librarii properantes omittunt. Eumathius p. 430: ναῦν παραθέουσαν ὅρω. Codex 2897, γ. τιγὰ παρ. Idem p. 434: πᾶσα πόλις σὺν ήμαν συντρέχει codex, π. π. Δαφνῆπολις σὺν. . . .

⁸) GBD, ἀποίσασθαι. A, ἀποίσεσθαι. C, ἀπῆσεσθαι, superscripto οι. Permutatio vocalium η οι est vulgaris. Lucianus D. M. 24, 1: οἶον οὐδὲ νεών εὗρη τις ἀν ἁδίως. Malim εὕροι. Joannes Chrys. Select. p. 328: ίκανὸν γὰρ ἔσται φάρμακον ἐάν ἐθέλοις · imo ἐθέλης. Olympiodorus in Phileb. p. 285: μιᾶ μὲν ιδέα λάβοις ἀν τάγαθὸν εἴπειν, ως πάντα ἀ ἀν τις ἐθέλοι συνειληφός. Codex 1978, ἐθέλει, pejus; melius fore puto ἐθέλη.

⁹) AC, ὄνόματος.

¹⁰) GBD, οἱ αὐλ. AC, ἥ. Mox A, οἶον εἰδάλεται. C, οἶον ἴνδαλλ. GBD, οἷς ἴνδαλλ. Est οἶον ἴνδ, "quale videtur, quale "apparet." Statim BD, ἐκφροντήσας. Permutantur vocales η. Psello in meis Anecd. t. 3, p. 210, v. 201, comoedia dicitur Συνήθους καὶ βιωτικῆς εἰκὼν τῆς ὄμιλίας · codex 1182, εἰκὼν τις ὄμ., quod non praetulerim. Idem p. 220, v. 378: ἵντις, νιὸς ὁ νέος. Conjecti scripsisse Psellum ἵνης. Cod. 1182, ἵνης, quod conjecturam plane confirmat.

¹¹) Accessit ως ex A.

¹²⁾ G, ὅλιγ' ἄττα. C, ὅλιγ' ἄττα. A, ὅλιγάττα. BD, ὁλίγάττα. Locum jam correxeram ad Aristaen. p. 351. Dion Chrys. Orat. VII, p. 224: τὰ ἡμέτερα ἄττα βοῖδια· codex 3009: τὰ ἡμέτερα τὰ β. Lege, τὰ ἡμέτερον ἄττα β. Themistius Orat. XXIX, p. 345 D: ἀφίκετό ποτε εἰς Ὄλυμπίαν Ἰππίας οὐ μόνον ἄλλ' ἀμήχανα ὅσα ἐπιθεικνύμενος, ἄλλα καὶ ἔπη· quum sit in codice, quo usus est nuper vir doct., ἄλλα τὰ, puto scripsisse Themistium ἄλλ' ἄττα. Apud Theodorum Prodr. et Annam Comn. ἄλλα τὰ male scriptum pro ἄλλ' ἄττα ostendi in Notit. MSS. t. XI, 11, p. 96. Aristides t. IV, p. 518, §. 55, Syll. Mai.: φάρμακα ἄττα πρὸς τὸ μέλλον ἐπιθιδούς· imo ἄττα. Vide et infra p. 240, n. 4.

PAG. 17.

¹⁾ G sine τοῦτο. Mox GBCD, βούλ. τε. A, γε. Est formula καὶ μήν γε, dis juncta particula pluribus vocibus.

²⁾ G, μαθεῖναι. Cf. p. 198.

³⁾ GBD, ἐκ. ἔλεγε τ. δ. εἶναι γένη. "Inquirit sollicite Trithem. in lib. Quaest. ad Maximil. Caesar. quaest. 5 [quae est de reprobis ac maleficiis, ubi de variis daemonum generibus]. Pygmaei et Gnomi, Nymphae vel Undenae, Sylvi et Melusinae, Vulcani et Salamandrae: impia Paracelsi opinio [vide Delrium Disq. mag. p. 343]. Sed cuius ordinis illi homines non Adamici? soboles τῶν Ἐγρηγόρων Γίγαντες, Ναφηλεῖμ, Ἐλιούδ, γένη τρία. Enoch. lib. 1. apocriphus. Verum illa nota sunt ex maximi Scaligeri ab Eusebium notis." GAULM. Locus Trithemii poterit et reperiri in Delrii Disquisit. Mag. p. 320 sqq. Locus Enoch exstat apud Syncell. Chron. p. 11. Cf. Gaulm. ad libr. De vita Mosis p. 379.

⁴⁾ AC, οἴδ'. C, διαιρῶν. Praepositiones compositorum saepe perire jam animadverti. Psellus Anagoge de Circe: βούλεται μὲν ἡ Κίρκη καὶ τὸν Ὀδυσσέα μεταμορφοῦν καὶ ἐλαύνειν εἰς συφεόν. Poterit rescribi e codice 1182, καὶ εἰσελ. Philostratus V. A. 7, 11: ἡμῖν δὲ οὐδὲ γρύξαι γνώμη. Conjectura Salmasii συγγράψῃ firmatur codice 1696.

⁵⁾ A, εἴτε τὸ φιλος. "Habet ex Nicomachi Geraseni θεολογ. Is non solum σωματικὴν putat, sed et τὴν τοῦ κόσμου

"κατὰ τὴν ἔξαδα τελειότητα probat. Sic intelliges Psellum: "ὁ κόσμος κατ' αὐτὴν συνέστη. Illius nomina inter istos nugis: "canoricerpos, ἀρρενόθηλυς, γάμος, οὐλομέλεια, ἀρμονία, ζυγία, ἀφροδίτη, γαμηλία, φιλοτησία, πανάκεια, ὑγίεια: quae vide in Biblioth. Photii [cod. 187, p. 464 f.], et in ipso Nicomacho, qui Lutetiae editus, et in Anatolio, qui accurate et diligenter nugatur." GAULM. Philo. De mundi opif. §. 30: ὁ σύμπας κόσμος ἐτελειώθη κατὰ τὴν ἔξαδος ἀριθμὸν τελείαν φύσιν. Idem §. 3 mundum ait sex fabricatum fuisse diebus, quia ἀριθμῶν φύσεως νόμοις γεννητικώτατος ὁ ἔξ. Gregorius Nyss. t. 1, p. 158: συγγενῆς τῇ τοῦ κόσμου κτίσει ὁ τῶν ἔξ ἀριθμός, ὅτι πολύγονός ἐστι, πολλὰ σχήματα ἀριθμῶν ἀφ' ἑαυτοῦ γεννῶν καὶ τέλειος τοῖς αὐτοῦ μέρεσι. De cuius numeri nominibus adde Meursii Denarium c. 8, ac Theonem Mathem. c. 45, cum notis Bullialdi. Philo ibid.: καὶ, ως ἔπος εἰπεῖν, ἀρόην τε καὶ θῆλυς εἶναι πέφυκε. Quem cf. De septen. §. 6. Olympiodorus in Phileb. p. 286: τέλειος ὁ ἔξ ἀριθμός. Et sic Philo II. II.

3) G, εἰ τῷ πρῶτον εἶναι τ. ἀρ. τ. τρ. σκ. A, εἴ τω τῷ πρώτως εἰν. τ. ἀρ. τούτον, τὸν τρ. σκ. BD, εἴται τῷ πρῶτον... D, σκαλινόν. C, ἡτοι τὸ πρῶτον εἶναι τ. ἀρ. τούτων τριγώνων σκ. P. Morellus: "tum deinde quia numerorum primus sit hic triangulus scalenus, sive obliquus." Idem gallice: "joint que le premier nombre est ce triangle scalene ou oblique, traversain et inegal." Dein GBD, εἶναι γὰρ τοῦ μ... ως ἴσον ὃν ἔαυτῷ. C, εἶναι δὲ τούτον μὲν. A, εἰν. δὲ τοῦ μὲν... ἴσον ἔαυτῷ. Mox C, ἀκίνητον. Tum A, τοῦ δὲ ἴσοσκ... δὲ βελτ... συνεγγίζων ὅλως τῷ ἀγαθῷ. BD, μὴ ἐγγίζον ὅλως τῷ ἀγαθῷ. Et sic G, in qua σκαληνοῦ, non σκαλινοῦ ut in BD. C, τὸν ἀνθρ... ἐκ μετρημελείας δ' αὖ... τοῦ σκ. δὲ δὴ τὸ δαιμ. ... συνεγγίζον ὅλως τῷ οὐρανῷ. P. Morellus ἀγαθῷ vertit.

4) Sic A. Ceteri, ἐπιχ. γλώττῃ.

5) A, λεληούριον. C, ut videtur, λελλονέλ. "Mendoza vox indubie, vel hoc indicio certo, quod Syri et Hebraei, "quorum vox illa est, nunquam in formationibus nominum ל "admittunt. Scripserat prorsus Psellus, saltem scripsisse debuit, disjunctim λελ, ουριον, ליל lel, nox, נרוא ur, ignis,

"et οὐριον terminatione graeca. Nemo qui hebraice sciet, dubitabit de illa conjectura. Daemonum primum genus sic vocat, cujus appellationis causa cuique obvia est." GAULM.
P. Morellus in versione gallica: "fors. lilurion "

9) "Ignei, qui οὐρανιοι Orpheo [Pr. ad Mus. 32]. Alias ignei daemones sunt, οι πλάνητες Platonicis, Alcinoo, quia sunt ἐξ πυρώδους οὐσίας. Inde theurgicis veterum Vulcani membra dicebantur. Orph. [Hymn. 66, 6]: Αἴθηρ, ἥλιος, ἀστρα, σελήνη, φῶς αἰμίαντον (lege σελήνης). Ταῦτα γὰρ Ἡφαιστοιο μέλη θνητοῖσι προφαίνει. Forte et τὸ πῦρ σκιῷ τηδὸν λαμπόμενον ἐν θεοπτίαις [Conf. Orac. Chald. p. 22] causa cur ignei dicti. Distinguit Iamblichus illius ignis varias αὐγας quem adi. Sed observatio prima Zoroastris est." GAULM. Adi, si tanti esse videbitur, Iamblichum De myst. in versione Ficiniana, qua utebatur Gaulminus, pp. 36, 37; in editione Galeana p. 44, 45.

10) Gaulm. unus, in textu, σελήνης, sed non in notis. "Περὶ σελήνην aliqui tamen illorum sedem [esse] voluerent, et animalium, imo καὶ ἀλόγου ψυχῆς. In mysteriis magorum Chaldaicis id docebant: ἀλογος [ex Psello Expos. Oracul. p. 53] ψυχὴ, καθαροθεῖσα δι' αἱρετῆς ἐν τῷ βίῳ ἀνεισιν εἰς τὸν ὑπὲρ σελήνην τόπον. Magi ultimi aevi daemones lunares agnoscent et solares. Lunares ἐκπλήκτους καὶ ἔκφρονας reddunt; quod etiam veteres Graecorum magi crediderunt. Inde Luna ipsa, Διωνυσ. lib. 44 [v. 229], μανίης μεδέει καὶ λύσσαν ἔγειρε. Solares in oculos ius habent, quos μετέχειν τοῦ φωτὸς ἡλιακοῦ [melius τοῦ ἡλ. φ.] affirmant magi: quod ab Aegyptiis acceperunt, qui ἡλιακὸν φῶς κατοικεῖν ἐν ὄφθαλμοῖς dicebant: Porphyr. π. ἀποχ. [IV, §. 9, p. 326]; ab utrisque Pythagoraei, qui ἡλίου πύλας oculos vocabant: Laert. [VII, 29]. Caeterum omnes τὴν ἐπιγείων κυρίαν, κόσμου τάξιν, οὐρανοῦ μορφὴν cum vocant, lunam intelligunt; quae μήτηρ κόσμου pariter in Alexandro Aphrod., ut observat vir doctus ad Horapoll. [Hoeschelius ad Horap. I, c. 12, non Alexandrum, sed Plutarchum allegat; idque recte. Cf. Plut. De Iside c. 43]: sed et πλήκτρον κόσμου, quod alibi temere non invenias, in Astrolog. man. anonymo Regiae Biblioth. notavimus; quo usi

"sumus beneficio eruditiss. Rigaltii, cui Musae omnes multum
"debent, debebunt." GAULM.

¹¹⁾ G sine ἐξ in textu; id habet in nota. BD, βέβυλον,
facta in B correctione. "In man. meo erat βλαβερὸν, inepte
"prorsus. In altero doctiss. Morellii, quo usi sumus, βέβηλον,
"quod rectinui. Notissimum κῆρυγμα ἐκάς ἔστε βέβηλοι, et
"ὅστις ἀλιτρός [Callim. H. in Apoll. v. 2]. Corruptus tamen
"in illo ritu Porphyry. περὶ ἀποχ. [II, p. 150, ubi not.]: κηρύγ-
"ματι ἐξειργειν ἀπὸ τῶν περιφραντηρίων τῶν ιερῶν τοὺς μετα-
"τίους αἴματος ἀριθμίου. Lege ἀριθμίου. Ex Hesychio nemo
"nescit ἀριθμὸν, φιλίαν." GAULM.

¹²⁾ A, sine δέ. Mox A, sine ἀέρᾳ.

¹³⁾ A, πολλῶν, superscripto πολλοῖς. Cf. p. 21, n. 17.
— "Magices auctores; Platon. [Symp. p. 165 Fisch.]: οἱ πορφ-
"μενοντες τὰ παρ' ἀνθρώπων θεοῖς καὶ τὰ παρὰ θεῶν ἀνθρώ-
"ποις. Porphyry. περὶ ἀποχ. [II, p. 173]. Volo periturae par-
"cere chartae." GAULM. De daemonum aeriorum ministerio,
quod christiani angelis tribuunt, vide Rhoer. ad Porphyry. l. I.;
Herald. ad Arnob. p. 187; Elmenh. ad Minuc. p. 67; Rigalt.
ad Minuc. p. 25; Wonn. Exercit. sec. de geniis c. 3. §. 5.

¹⁴⁾ G, τρίτων. AC, δ'. "Οἱ χθόνιοι sunt οἱ ζαμαῖοι Per-
"sarum, quod hactenus nemo vidit. Ἐτυμον et causa nullibi,
"si excipias Graeculum man.: ὄμοιος καὶ ἀρα (lege ἔρα: nam
"ita Graecis terra et Latinis dicta) παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὄνουα-
"ζεται. Πέρσαι δὲ γῆν ζάμην λέγουσι, ὁ ἐρμηνεύεται κάτω.
"Etiam σαββατιανοὶ Judaeorum magis aliquibus, qui illo heb-
"domadae ultimo die quiescere nec quemquam laedere omnes
"terrae daemones affirmabant. Quo nomine omnia pariter di-
"cta, quae septimum diem servare viderentur. Geographus
"anonymus ultimi aevi, ex Biblioth. Reg.: τρίτον ὅρος ἔστιν τὸ
"καλούμενον Σαββατιάν· ἔστιν δὲ πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς
"ἀνατολῆς. Σαββατιάν δὲ λέγεται, διὰ τὸ βρένειν ποταμὸν ἐξ
"ἐκείνου, καὶ μὴ κινεῖσθαι τὸν ποταμὸν ἐν σαββατώ, ταῖς τοῦ
"Μωσέως ἡμέραις, ἀλλὰ μένειν ἀκίνητον. Fabulosus illę fluvius
"exstat pariter in Mandevill. man., qui auctor nondum, quod
"sciam, lucem vidit. Sed philosophis prorsus οἱ χθόνιοι vel
"καταχθόνιοι δαιμονες homines sunt. Η γὰρ τοῦ καταχθονίου

“δαιμονος πρόσωποις ούδενὶ ἄλλῳ προσήκει, ἢ τῷ φύσει μὲν
“ὄντι ἀνθρώπῳ, σχέσει δὲ γυνομένῳ δαιμονι: Hierocl. ad Py-
“thag. [p. 52]. Nempe distinguebant τρία λογικῶν γένη· τὸ
“πρώτον, τοὺς Θεούς· τὸ μέσον αἱθέριον, δαιμονας καὶ ήρωας·
“τὸ τρίτον καὶ χθόνιον, ανθρώπους [cf. Hierocl. p. 22]. Sed
“illa notiora sunt..” GAULM. Notandum levis Gaulmini error.
Mandevillii iter per Terram Sanctam et Indiam non semel ante
Gaulmini aetatem viderat lucem. Colomesius *Κειμ.* c. 25, quod
est de amne Sabbatico, e Gaulmino profecit, cuius tamen sup-
pressit nomen; ob id a Fabricio reprehensus Centur. plag.
§. 51.

PAG. 18.

1) “Νύμφαι, τὰ ἐν γυναικείῳ σχήματι δαιμόνια· Theocr.
“Scholiastes [ad 3, 8]. Nebulo graeculus man.: βασιλέα τῶν
“ὑδάτων Φιλβᾶν, ὅτις ἔστι βασιλεὺς τῶν θαλασσῶν. Stultum
“et impium..” GAULM. Acta S. Arethae in meis Anecdotis
t. 5, p. 11: προσκυνῆσαι τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ... ἢ κτίσματι
ὄντι ἐν θαλάσσῃ ἢ ἐν ξηρᾷ ἢ ἐν ποταμοῖς.

2) “Terrae canes veteribus magorum ex magistro Zoroa-
“stre: Ἐκ δ' ἄρα [Orac. Chald. p. 21] κόλπων γαίης θρόνου
“οὐ ποτ' ἀληθὲς Σῆμα βροτῷ ἀνδρὶ χθόνιοι κύνες δεικνύντες.
“A magis accepere philosophi. Prorsus hunc locum habuit in
“mente Proclus, quem scriberet in Hesiodum [Opp. 151]:
“εἰκότως εἰς τὸν ὑποχθόνιον τόπον καταδύντες, ἐν ᾧ τὸ ἄτα-
“κτον συνέωσται τοῦ κόσμου, καὶ τὸ θηροφανὲς τῶν δαιμόνων
“γένος, οὓς κύνας εἴωθε τὰ λόγια καλεῖν. Κυνώδη φάσματα,
“quae τελονυμένοις apparebant, notissima sunt. Ab utrisque
“christiani acceptum usurparunt. Illustris locus in Athanasio
“in Vita Antonii [§. 42]: ὁ μὲν οὖν ἔχθρος (διάβολος) μετὰ
“τῶν ἑαυτοῦ κυνῶν τοσαύτας ἔχει τὰς πανουργίας..” GAULM.
Et Joannes Monachus de diabolo, in Anecd. meis t. 4, p. 279:
ταῦτα συλλαλήσας ὁ δολιόφρων τοῖς ἑαυτοῦ κυσίν. Non ali-
enae Hecates canes ab illa thaumaturgia. Horatius: “Hecaten
“vocat altera, saevam altera Tisiphonen; serpentes atque vide-
“res Infernas latrare canes..” Furias Sophocles El. 1391
ἀφύκτους κύνας vocat.

³⁾ Ultimus mundus Chaldaeorum dictus fuit μισοφαής: vide Psellum Expos. Chald. dogm. init.: ὁ ἔσχατος (τῶν σωματικῶν κόσμων) χθόνιος εἴρηται καὶ μισοφαής ὡς ἔστιν ὁ ὑπὸ σελήνην τόπος. Cod. 2109, ὥστις ἐστιν ὁ ὑ. τὴν σ. Est ὥστις et in cod. 1182.

⁴⁾ G sine γένῃ. Mox inserui καὶ ex A in verbis καὶ κακοῦ φασὶ κάκιον, quibus forsitan respicitur Sophocles Antig. 1266: Τί δ' ἔστιν αὐτόν; κάκιον ή κακῶν ἔτι; cf. nota ad Anecd. mea t. 5, p. 411.

⁵⁾ A, ὥστι, pro ἔτι. C, ὑδρ. τε καὶ τὸ μισοφ., mediis omissionis. Mox AC sine ἔφη.

⁶⁾ GAED, ἐναλόμ. Proposuit Gaulm. ἐναλλόμ· quod est in C.

⁷⁾ GBD, ἀγριότατα. In Porphyrio De abst. 1, 51, relictum est κυριότατον. Adtulit Voorst. ad Selecta Joannis Chrys. p. 174 locum patris disertissimi, in quo τραγιώτερων est mendoza. In ejusdem Eclogis p. 311, Mattheius ἀνιαρώτερον non debuit tolerare. In Pselli Scholiis ad Orac. p. 61, τελεωτάτης mutetur in τελεωτάτης. Est τελεωτάτης in cod. 1182.

⁸⁾ Editum ac scriptum προσχωρ. mutavi. A etiam pejus προσχωροῦνται et κατασχόνται. Frequenter πρὸ et πρὸς confundi notissimum est. Psellus in meis An. t. 3, p. 211: Τὰ γάρ τοι τραγικώτερα ἄλλου τυγχάνει τύπου· Ἡρωϊκῶν γάρ μεστωσις ἔστιν ή τραγωδίας· Εὐτόνως προσοιστέον δὲ τὸ ἔπος. Melius προοιστέον in cod. 1182, qui insuper exhibet τρόπου et ἥρωϊκή· hoc quidem malim.

⁹⁾ GBD, εῦροι. AC, τύχη. Cf. p. 20, 11.

¹⁰⁾ "Curabantur hora diei decima cum oleo et aqua. Apollon. Mathem. ἐν νυκτὶ μερῷ magico man.: X hora scilicet, "ἐν ἡ ἐνοῦσιν (lege ὑμνοῦσιν) [imo lege αἰνοῦσιν] τὰ ὑδατα " (τὸν Θεὸν δηλονότι), καὶ πνεῦμα Θεοῦ καταβαῖνον ἐπιπολάζει "αὐτοῖς καὶ ἀγιάζει αὐτά· εἰ γάρ μὴ οὕτως ἦν, ἔβλαπτον αὖ "οἱ πονηροὶ δαιμονες ἀνθρώπους. Έν ταύτῃ ἐὰν ἀνθρωπος ἀρῃ "τὸ ὑδωρ, καὶ μίξει [imo μίξη] μετὰ τοῦ ἐλαίου, πᾶν ἵσται "καὶ δαιμονῶντας καθαίρει καὶ δαιμονας ἀπελαύνει.. Nuga. "At illud πνεῦμα Θεοῦ ex illo est [Genes. 1, 2]: Et spiritus Domini ferebatur super " aquas.. GAULM.

¹¹⁾ G, μετεῖναι. Infra C, πῶς δὴ. Saepe δὲ et δὴ permuntantur. In Dionysio Halic. t. 5, p. 459, pro περὶ γὰρ δὲ..., Sylburgius malehat π. γ. δὴ, quod inveni in codice 2131.

¹²⁾ Et solvit hoc dubium Theodor. Abucara Carum episcopus, quem Turriano debemus [p. 380]: οὐχ οὕτως λέγομεν κύριον ἡμῶν γεγονέναι τὸν διάβολον, ὡς βίᾳ κρατοῦντα παντελῶς ἡμῶν, ἀλλ' ὅτι, ἀσθενήσαντες διὰ τῆς ἀμαρτίας, λοιπὸν, ὡς νοσεροὶ, καὶ εὐχειρωτοὶ τῷ διαβόλῳ γεγόναμεν, ὁφδίως καὶ εὐχερῶς εἰς τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ καὶ ἥδονὰς ἐναγόμενοι. Ista sanae et verae theologiae congruunt. GAULM. Allatius Syntagm. de engastrim. p. 468, qui Pselli loco usus est incorrecto quem non corredit, etiam Theodori verba ex Gaulmino summis quem non nominavit.

¹³⁾ A, γ. Infra p. 19, 20, p. 24, 4, in simili verborum dispositione est subjunctivus cum varietate optativi; p. 27, 23, optativus; et sic optativus p. 28, 13. C, κατέρχοντες ἡμῶν οὐ ἥδ' ὅς ὁ Μάρκος, mediis omissis. Infra p. 22, 10, in eadem formula unus C caret verbis ὁ M., quae quidem glossema redolent, servanda tamen, quum in sermone familiari ea abundantia non displiceat. Dion Chrys. Or. 2, p. 77: ἥδ' ὅς ὁ Άλεξανδρος.

¹⁴⁾ A, καθάπαξ. Mox G, ἐν ἡμᾶς (ut p. 19, n. 12) . . . τὴν ἥδονῶν.

¹⁵⁾ Forte μετὰ πληγῶν ἀέρος. Sed ἀπλήκτως ὄμιλεῖν, p. 19, 9.

¹⁶⁾ Sic A. G, ἀλλὰ ψόφον. BD, ἀλλὰ ψόφους. C, ἀλλ' ἀψόφους. Mox GBD, ἐνιέντας.

¹⁷⁾ Sic A; et C, cum φωνῆς. G, ἀπ. ἦν δ' ἐγώ, ἐνιέναι φωνῆς ἔνευ λόγων. Et sic BD, cum λόγους.

PAG. 19.

¹⁾ A, ἐνθυμηθῶ. Mox AC, καὶ ἐνῆν.

²⁾ A, γενόμενον. Mox A, καὶ pro καὶ.

³⁾ C, ἀλλήλοις. "Vide quae Tzetzes ad Lycophr. solens "nugatur de illis animarum inter se, quae exaudiebantur, "colloquiis." GAULM.

⁴⁾ Gaulm., G, ἡμᾶς ἐ. ὁ π. συνεσθ.

⁵⁾ G, διαπορέειναι. Vide p. 198. D, διαπορέειν.

⁶⁾ GABD, ἐνόπτρων καὶ τῶν σπέκλων. C, ἐσόπτρων σπέκλων. Ex qua praesertim codicis C lectione manifestum fit verba καὶ τῶν σπέκλων esse glossema. Ergo delevi. Loco quidem Pselli usus est Cangius sine suspicione in Glossario; sed non multum Cangio in verbali quae dicitur critica tribuendum.

⁷⁾ GBD, οὗτω δή (A, δέ) καὶ τὰ δαιμόνια καὶ σχῆματα. Lacunam explevi ex AC. C, ἐν ταυτοῖς. Correctionem jam exposueram in Anecd. t. 4, p. 220.]

⁸⁾ GA, βούλονται. C, χρώματα παρὰ καὶ ὄποιας ἐν βούλοντο. Cf. p. 233, n. 13. — “Negant magi; imo secundum si-
“dus suum cuique proprias formas asserunt. Has vide, aut
“potius ne vide, in sacerrimo tenebrione, qui, apud Beringos
“fratres fictitios editus, prodiit.” GAULM.

⁹⁾ “Olympiodor.: τὰ ὑπογάστρια πάθη ἀνακινεῖται. Hi
“sunt qui φίλτρα, vel ἀγώγιμα, ut loquitur Epiphanius, curant.
“Magi σωτῆρας ἀγάπης vocant. Stultissimus graeculus: οἱ τῆς
“ἀγάπης σωτῆρες, παραστήσατέ μοι τὴν ἐρωμένην. Καὶ εὐ-
“θέως παραστήσουσιν αὐτὴν κρούουσαν τὴν θύραν, καὶ λέγου-
“σαν, ἀνοιξον..” GAULM. Ad ὑπογάστρια conf. quae de loquu-
tione τὰ ὑπὸ γαστέρα notavi in Anecd. t. 4, p. 216. Incertus
De virtut., post Andronicum, p. 755: καταγίνεται δὲ αὐτῇ (ἡ
σωφροσύνη) περὶ ἡδονᾶς τὰς ὑπὸ γαστέρας καὶ πάθη τὰ ὑπογά-
στρια. Philo De septen. p. 36, Hoesch.: ἐγκράτειαν, ἦν ἀεὶ
παραγγέλλει διά τε γλώττης καὶ γαστρὸς καὶ τῶν μετὰ γαστέρας
ἐπιδείκνυσθαι. Scholium in Joannem Clim. p. 212: κακῶν ἀν-
δρῶν τὰς συμβονλίας ἀποστρέφουν δούλους γὰρ παρέστησαν ἑσυ-
τοὺς γαστρός τε καὶ τῶν ὑπὸ γαστέρας παθῶν. Palladius vita
Joannis Chrys. p. 41: νεκροῦται τὰ ὑπὸ γαστέρα.

¹⁰⁾ “Accepit ab Athanasio, apud quem πνεῦμα πορνείας
“sic loquitur: ἐγὼ τὰ εἰς γαργαλισμοὺς κατὰ τῶν νέων ἀνεδε-
“ξάμην, καὶ πνεῦμα πορνείας κέκλημαι. Idem antea γαργαλι-
“ζειν dixit, quod Psellus γαργαλισμοῖς ἐρεθίζειν..” GAULM.
Phrynicus Appar. p. 31: γάργαλος ὁ ἐρεθισμὸς, καὶ γαργαλι-
σμός. Philo De merc. §. 3: γαργαλισμὸν ἐνειργάζετο (ἡδονή).
Idem De Spec. legg. p. 778, §. 2, de humida secrezione, ἡς

τὸ ρώδες διὰ τῶν γεννητικῶν ἀποχετεύεται κνησμοὺς καὶ ὄδαξισμούς (potius ὄδαξησμούς) ἐμποιοῦν καὶ γαργαλισμοὺς ἀπαύστους. Egregia est de hoc vocabulo ad Thomam Mag. p. 179 nota Hemsterhusii, qui nec Psellum neglexit. Adde Bak. ad Cleomed. p. 431. — “Pselle semble paraphraser la cténodie de ‘Pisides au second livre de la Cosmurg.’” P. MORELL. Pisidem indicat De vanit. vitae v. 67: Ως πᾶς ὁ μιγγὺς τῇ λογιστικῇ φύσει Τὰς κτηνομόρφους τῶν παθῶν παρεμφάσεις Ἀνατρέπει τὸ πλάσμα, καὶ πεφυρμένος Ἐκ τοῦ λόγου μέτεισιν εἰς κτηγωδίαν· Οὕτως, ἀμειφθεὶς τῇ κακῇ παραπλάσει, Ἀνθρωπος εἰς βοῦν φατνιῶν παρετράπη, Καὶ, τῶν παθῶν τὸν χόρον ἐσθίων μάτην, Τὸ κάλλος ἀντέτρεψεν εἰς ἀμορφίαν. Codex 1630, μετετράπη, quod melius esse puto. Theodorus Prodr. Rhod. 7, p. 309: φιλεῖ γὰρ ἀνύποπτος εἰσπεσὼν λόγος . . . ψυχὰς μεθύσκειν καὶ φρένας παρατρέπειν: Excerpta Chrysocephali similis varietate metatratrēpein, quod editae lectioni non praetulerim.

¹¹⁾ C, ὑποθήσουσι.

¹²⁾ G, ἐν ἡμᾶς: ut p. 18, n. 14. C, θερμούς. Mox A, συνεργόν.

PAG. 20.

¹⁾ “Ταύτην ἔχων [αἴδος κυνέην], αὐτὸς μὲν οὓς ἦθελεν ἔβλεπεν, ὑπὸ ἄλλων δὲ οὐχ ἐωράτο: Apollodor. lib. 2 [4, 2]. “Utitur Eustathius man. καθ' ὑσμ. καὶ ὑσμιν. [vel Eumath. Hysm. 10, p. 385], πρὸς τοὺς ἐπικρύπτοντας ἑαυτοὺς διὰ τινῶν μηχανημάτων, ut alii omnes. Homeri interpretes somniant [ad Il. E, 845] ἀθάνατόν τι νέφος, ὃ περιβάλλονται οἱ θεοί, ὅταν θέλωσιν ἄλλήλους μὴ γινώσκεσθαι..” GAULM. Egi de hoc proverbio in Notit. man. t. 2, 2, p. 28. Adde Walz. ad Arsen. p. 33. Ceterum οὐτοι de daemonibus aeriis et terrenis capiendum.

²⁾ A sine οὐδέν.

³⁾ G, ἐαδιουργεῖναι. Vide p. 198.

⁴⁾ “Deerat πνεύματος in meo; sed reposui ex Morelliano. Photius in Isidori Vita ex Damasco [Bibl. cod. 242, p. 1053, 20]: καταβάσιον ὑπέκειτο θανατίμους πνοὰς παρεχόμενον. “Ecce τὸ χαρώνειον in Apollinis fano Hierapoli. Illa nota sunt;

"ut et fuisse νομοφυλακίου Θύραν, δι' ἣς οἱ κατάδικοι τὴν ἐπὶ
"θανάτου ἔξηγοντο: unde et χαρώνειος Θύρα in Zenobio [6,
"41] et Diogeniano [8, 68]. Adagium vulgare." GAULM.

⁵⁾ G, τόπον. Monuit esse legendum τρόπον Barker. ad
H. Stephani Thesaurum p. 253, n. 1. Legebat τρόπον P. Morellus qui vertit: "charoneique spiritus more." Quod male
Gaulminus Psello dedit, τόπον velim Scymno reddi sic edito
v. 365: Μεσαίτατον δ' οίχούσιν Όμβρικοι λεώ. Quum esset in
fine lacuna, Scaliger inseruit λεώ, nunc receptum. Melius
Salmasius conjecit, πέδον. Propono τόπον.

⁶⁾ A, βλάπτοντες. Mox A; πελάζον. Infra C, pro καὶ
τὰ, κατά.

⁷⁾ GD, ἐμπεσόντα τύχοι. B, ἐμπ. τύχη. AC, εἰσπεσόντα
τύχοι. Praetuli εἰσπ. Cf. pp. 20, 21; 22, 23. Pari in desin-
entia errore Artemidori librarii I, 78, p. 115: ὅταν δ' ὡραιία
γάμων ἡ παῖς τύχοι οὖσα. Legerim τύχη. Sed aberrat ocul-
lus ad ejusdem p. 114, ubi editus sic fuit auctor: εἰ δὲ ἀντι-
πάσχει ὁ νιός. Qui locum integrum quaeret, non minimam de-
prehendet esse in verbo ἀντιπάσχει difficultatem. Opportue-
apposuit editor varietatem codicis, εἰ δὲ ἀντὶ παῖς ὁ νιός. Om-
nino legendum: εἰ δὲ ἀντίπαις ὁ νιός. Agebat modo stupidus
onirocrites de filio nondum quinque annos nato vel intra deci-
mum annum consistente, quem paedicare pater ipse sibi vide-
tur; nunc de filio agit pubere, ἀντίπαιδι. Monuit lectorem
Reiffius superposita esse tria puncta verbis ἀντὶ παῖς. Voluisse
puto librarium idem signum in margine repetere, addita vari-
etate ἀντίπαις vel ἀντιπάσχει.

⁸⁾ GBD, δοκοῦντα. Conjector in B: "F. κακοῦντα" at sal-
tem δακοῦντα, ut τακοῦντα a τήκω. Debuit scribere δακόν-
τα. Bene AC, δογοῦντα cf. n. 3 ad Theophyl. Simoc. Epist. 82.
— A sine καὶ.

⁹⁾ G. οὖν. P. Morellus, vertens "non nunquam," habuit
οὖ. Permutantur οὐ et οὖν apud Libanum t. 4, p. 627, 22:
τι δ' οὐ μέλλω; Melius codex 3017: τι δ' οὖν μ. — Statim
GABD, προσαπολύντα. C, προσαπέλλυνται.

¹⁰⁾ "Comme l' enfant lunatique en S. Math. 17. c. [v. 15].
P. MORELL.

¹¹⁾ GBD, τι δὲ βούλ., et personam ante τι ponunt Timothei, ut Thracis infra ante καὶ ὁ Μάρκος. In AC, haec personarum nomina non comparent, idque recte, puto. Nam Thracis continuatur narratio, ipseque suam quam fecit Marco objectionem nunc refert; τι δὲ, ἦν, βούλ. Verbum necessarium, ἦν, pro quo malim ἦν δὲ ἐγώ, accessit ex C. A, τι βούλ.

¹²⁾ Sic GD. AC, sine τοῖς. B, τὸ καὶ τό: et ad marg. corrector: "F. τοῖς."

¹³⁾ Gaulminus non Γάργεσαν ipse habet, quod dixi in Anecd. t. 2, p. 375, sed Hasenmuller., qui mendosam Gaulminianae textum fecit saepius mendosiorem. C, γερούεσαν. — "S. Matth. 8: ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τοὺς χοίρους, etc." GAULM. Memoriter, nec accurate, Matthaei verba recitavit Gaulminus. Mox G, παρὰ χοίρων. BCD, παρὰ χοίρους. A, περὶ χοίρους: quam bonam lectionem jam indicaveram in Anecd. I. I. Saepeissime παρὰ περὶ librarii confuderunt, ob compendiorum similitudinem. Eustathius Epist. 16: ἀρχετὸν ἡμῖν εἰς τὸ εὗ ἔχειν, πανσέβαστε μον αὐθέντη, τὸ οὔτως ἐν μηήμη κεῖσθαι περὶ σοι. Omnino legendum, παρὰ σοὶ, quod est in codice 1182. Velim et αὐθέντα. Finis vocis compendio obscuratur. Restituendum πανσέβαστε epistolae praecedenti: ἐμφροντις ὥν ταῦτα σοι γράφω, πανσέβαστη μοι κεφαλή. Est quidem in codice compendiose scriptum adjективum, sed sic ut accentus nitide sit syllabae σέ impositus; legi voluit librarius πανσέβαστε. Rursus Epist. 16: τὴν δὲ σὴν πανσέβαστην κεφαλήν... ἀμείψατο ὁ Θεός codex nitide, πανσέβαστον. Auctori praestantissimo ut prosim etiam amplius, corrigam simul barbarismum qui in eadem pagina, pag. scilicet 323, 1, oculos laedit: η τραποῦς πτωχιῶς μὲν, ἐξηρτύνετο δ' οὖν. Reponas η τράπεζα, quae est lectio codicis.

¹⁴⁾ A, διδ. τα ἄχραντα λόγια. Dici λόγια de Bibliis notum est. Vide L. Bos. Exercit. p. 101; Albert. Observ. p. 298; ipsum me, si tanti esse videbitur, in Notit. mann. t. 12, 2, p. 19, ubi adtuli Basilii Macedonis Praec. c. 17, locum sic editum: διάνοια ἀρδενομένη ταῖς τῶν θείων λόγων μελέταις. Codex 2991 A, λογίων, quod praetulerim: cf. Basil. c. 1.

¹⁵⁾ Libri omnes, αὐτοῖς. Mox C, τοῦ: reliqui τό.

¹⁶ GBD, μίσους . . . τῷ. A, μῖσος . . . τό. C, μῖσος . . . τῷ. Hoc optimum est. Eadem syntaxi Plutarchus de Herod. 6: διὰ Φειδίαν . . . οὐ φιλογεικίᾳ τινὶ. Ibid. 7: χρήμασι, μὴ δι' αἰρετῆς. Menander Combusta sic dativum post praepositionem posuit: κατὰ τοὺς νόμους Ἡ ταῖς ἀνάγκαις, ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινὶ. In Notitiis manu. t. 10, 2, p. 244, Plutarchi locum sic cum variatione constructum malo tentavi consillo: — Statim A caret praepositione εἰς, quae et fuit omissa in Aristide t. 1, p. 465 Canteriana, quae una est ad manus: πεποίηκε γάρ (bene addit ὁ Θεός codex 963), εἰ θέμις εἰπεῖν, συνενεγκεῖν τῇ πόλει τὸν σεισμόν· πρὶν μὲν γάρ ἐν τούτῳ γενέσθαι τύχης, οὐπω δῆλον ἢν ὅσον τιμάται: idem codex εἰς ὅσον.

¹⁷) C, ἀνίκημοις et ἐνίκη. AC, σπιλούμενα. B, θερμῆς: de qua varietate vid. not. ad Anecd. mea t. 5, p. 394. C, θερμότητος, et ad marg. γράφ. θέρμης.

PAG. 21.

¹⁾ C sine ζώοις.

²⁾ "Daemones balneares καὶ βλάπτοντες inter paganos. "Eunap. in Porphyrio [p. 10]: φησὶ δὲ καὶ δαιμόνων τινὰ φύσιν "ἀπὸ λουτροῦ τινος διώξαι καὶ ἐκβαλεῖν. Καυσάντα τοῦτον ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι. Inter christianos etiam, qui saepius illos e pluribus balneis ejecere. Gregorius Nyssen. in Vita Greg. "Thaumaturgi [p. 308]: ἐσπέρας δὲ, τῆς πόλεως ἐντὸς γεγονὼς "καὶ κοπώδης ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, λουτρῷ θεραπεῦσαι τὸν κόπον "ἀναγκαῖον ὡήθη· ἐπεκράτει δὲ κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον δαιμῶν "ἀνθρωποκόνος, ἐπιχωριάζων τῷ λουτρῷ· οὐ δέ τοι φθοροποιὸς δύναμις ἐνεργῆς μετὰ τὸ σκέτος κατὰ τῶν προσεγγιζόντων ἐγίνετο· καὶ τούτον χάριν ἀβατον ἢν μετὰ τὰς τοῦ ἥλιου δυσμὰς "τὸ λουτρὸν ἐκεῖνο καὶ ἀγενέργητον." GAULM. In loco Eunapii Καυσάνθα videtur esse Gaulmini conjectura. Erat tunc editum Καυσάνθα, nuper edidi Καυσάνθαν. Tollius etiam, Insign. Itiner. p. 169, exhibet Καύσαντα "urentem," loco Eunapii usus ut haec exorcismi verba illustraret: ὑποχωρησάτωσαν ἡμῖν πάντα τὰ ἐναέρια καὶ ἀφανῆ εἴδωλα, καὶ μὴ κρυβήτω ἐν τῷ ὕδατι τούτῳ δαιμόνιον σκοτεινόν. Ad rem vide Allatum De

Graecor. Opinat. §. 22; Dausq. in Basil. Seleuc. Orat. XXIII, p. 356. Potest et conferri Tollius Fort. p. 87.

³⁾ "Maxime περὶ ὑποχθονίων. Inde illis procuratae in fossis devotiones: βόθρον πυγούσιον ἐνθα καὶ ἐνθα [Odyss. K, 517], καὶ ἔντομα μῆλων [Apollon. Rhod. I, 587, ubi schol.: οὗτω γὰρ θύοντι τοῖς χθονίοις]. Exspectes eadem a summo minimoque." GAULM. A, βόθρον.

⁴⁾ C ita. GABD, κανστικήν καὶ ἑηραιίουσαν.

⁵⁾ GBD, ἡδέως. A, ἡδείας. C, ἡδείας οὐκ ἀποστρέφονται qui et modo ἀποστρέφονται exhibuit.

⁶⁾ Sic A. C, ἀπεργάξονται. GBD, ἐργάξεται. Jam monueram de praepositione restituenda in Anecd. t. 4, p. 194. Philostratus V. S. 1, 10: ψῆφον ἐνεχθείσης μὴ κριθέντι. In codice 1696 praepositio fuit addita e correctione, ἐπενεχθείσης.

⁷⁾ A, μερῶν.

⁸⁾ B, στεν. μὲν καὶ διωθ. C, στενουμένου τοῦ πν.

⁹⁾ A, ἐξ ὧν.

¹⁰⁾ GABD, πλημμελεῖν. C, πλημμελῶς. Scripsi πλημμελεῖς, duce ipso Psello p. 22, 22. Et ad πλημμελεῖς dicit lectio πλημμελῶς, nata, puto, ex male lecto compendio desinenciae eius vel ης. Eustathius Epist. 15, p. 323, 3: αἴφνως δέ μοι πατάσσει τις τὴν θύραν. Codex habet notius adverbium αἴφνης.

¹¹⁾ GBD, παραφθ. AC, περιφθ. Forsan περιφέρει, παραφέρει. En novum exemplum confusionis praepositionum περὶ παρά. Eustathius Epist. 60: μὴ ἐσ θέατρον περικύψαι, μὴ ἴδεῖν κυνηγέσιον, μὴ περιτυχεῖν ἀκοντίζουσι, μὴ περιγενέσθαι τοξεύουσι. Codex opportunissime tēr substituendam praebet praepositionem παρά.

¹²⁾ "Per os, an per ventrem? ut εὐρυκλεῖς νεī ἐγγαστρίμυθοι, quos vocabant σακχούρας Babylonii. Iamblichus in Βαβυλωνικοῖς apud Photium [Bibl. c. 94, p. 241]: καὶ ἐγγαστρίμυθον, ὃν καὶ φησίν ως Ἑλληνες μὲν εὐρυκλέα λέγουσι, Βαβυλώνιοι δὲ σακχούραν. Σακχούρα est μακρομέη, κάτοχος, μεθύοντα, deo plena, ebria vates, **בָּלְתָה בָּוָן**, alias Hebraeis. Ex hac nota profecit Allatius Synt. de Engastrim. p. 421.

¹³⁾ BD, ὅλος. Mox GBD, ἐργάζεται. Praepositionem restitueram jam in Anecd. t. 4, p. 194. Philostratus V. S. 2, 1, 12, praepositionem recuperet: φεύγειν ἔταξε· melius φ. προσέταξε codex 1696.

¹⁴⁾ C, ἐκάστως.

¹⁵⁾ G, ἐμπέσοι. B, ἐμπέση. D, ἐμπέσει. A, εἰσπέσοι. C, εἰσπέση. Cf. p. 236, n. 7.

¹⁶⁾ GBD, δυσμαθέστερα οὐκ ἔπιτ. AC, δέδουκε. Cum δέδουκεν oratio magis auribus placebit, ob καὶ quod sequitur.

¹⁷⁾ G, τοῦτο πολλοῦ. BD, τοῦτο πολλοῖς. Cf. pag. 17, penult.

PAG. 22.

¹⁾ CD, κουφόν. B, κουφὸν, suprascripto ω. — "Hoc genus est quod θηροφανές vocant theurgi: Proclus ad Hesiodum [Opp. 151; cf supra p. 231, n. 2]. De illo satis super que viri docti." GAULM. Contulit P. Morellus in versione gallica Matth. 9, 32; 12, 22; Luc. 11, 14.

²⁾ A, ἀλ. οὐκ ἄλλως ἀν ἀπ. μὴ π. δυν. Θ. αἰσθόμενον πρ. C, ἀλ. οὐκ ἄλλως ἀν ἀπαλάρτουτο εἰ μ. δ. Θ. αἰσθόμενον προσευχῆς καὶ νηστείας προσγ.

³⁾ "Docet, post Christum [ap. Matth. 17, 21], Antonius in Athanasio [Vita Antonii §. 23]: εὐχαῖς γὰρ καὶ νηστείαις καὶ τῇ ἐπὶ τὸν κύριον πίστει πίπτουσιν εὐθὺς ἐκεῖνοι." GAULM. Minucius Felix c. 27: "a nobis tormentis verborum et orationis incendiis de corporibus exiguntur (daemones)."

⁴⁾ G, ἐτερό' ἄττα. C, ἐτεῖρο' ἄττα. ABD, ἐτεράττα. — "Facile fuit reponere ἐτερό' ἄττα. Vide quae de ἄττα doctissimus Maussac. ad Harpoer. [voc. ἄττα] notavit; quo in auctore immane quantum supra omnes vidit." GAULM. Ad Arietenetum p. 351, ubi de ἄττα et ἄττα egi, hunc Pselli locum emendaveram. Cf. Anecd. mea t. 2, p. 278, et supra p. 227, n. 12.

⁵⁾ C, ἕγγονα.

⁶⁾ Conjector in B, σφιγμῶν, quem voluisse puto σφυγμῶν. P Morellus legebatnē ἄρθρων, qui vertit "articulis"? Forsan ἄτμῶν.

⁷⁾ GBD, μοχθηρῶν. Conjector in B, μοχθηρῶς : et sic AC.

⁸⁾ "Μέλη πρὸς νόσους σωμάτων παιώνια vocat Malchus in Pythagora. [imo Porphyr. p. 37] ; ἐπωδὰς πρὸς τὰ ἀφρωστήματα Iamblichus [Vita Pythag. p. 139]. De illis nemo non dixit." GAULM. Potius ἐπωδᾶς intelligendum hic de excantationibus et exorcismis, quam de carminibus quibus pro remedio utebatur antiqua ac superstitionis medicina. Auctor Vitae Abercii in Anecd. meis t. 5. p. 477 : ἀλλὰ καὶ ἵερεῖς συνηθροίζοντο καὶ οἰωνοσκόποι... καὶ ματαιά τούτοις πᾶσα ἡ σπουδὴ ἀπεθείκυντο, τοῦ δαιμονίου μᾶλλον διερεθιζομένου πρὸς τὰς ἐπωδᾶς καὶ μετέζόντως τὴν παῖδα κακοῦντος. Cf. infra p. 32, 9.

⁹⁾ A sine εἰ. C. sine ὁ Μάρκος. Cf. p. 233, n. 13.

¹⁰⁾ "Injurie contra medicos. Quasi hoc dicit Latine extulisset Persius : "curvae in terras animae et coelestium inanes,. Philosophis esset σωματοῦν τὴν ψυχὴν, quem εἰς μόνα τὰ σώματα παρακύπτει . Porphyr. [De abst. I, 34, p. 58]; quod alias dicebant ὄναρβασιν καὶ κατάρβασιν ψυχῆς, θεὸν ἢ θῆρα γενέσθαι . Pythag. [cf. Hierocl. in Aur. carm. p. 244; Porphyr. De abstin. p. 49] ; πτεροφυῖαν ἢ πτερόρρόιαν Aeneas Gaz. in Theophr. Sed hujus loci illa non sunt." GAULM. Etsi se ipse damnet inutilis nec nitidae eruditionis Gaulmininus, quem vide et ad Vitam Mosis p. 390, apponam Aeneae locum ut emendem. Sic autem est editus p. 10 : τόδε τὸ πᾶν Ἐμπεδοκλῆς (insere μὲν ε cod. 461) ἄντρον πεποίηκεν ἐν πολιτείᾳ δὲ Πλάτων μεταβάλλων σπῆλαιον ὄνομάζει ἀμέλει καὶ τῶν δεσμῶν λύσιν καὶ τοῦ σπηλαίου φυγὴν τὴν ἐνταῦθα (imo ἐντεῦθεν, ut est in eodem cod.) τῆς ψυχῆς ἔφη πορείαν ἄλλοτε δὲ ὁ τοῦ Φαιδρού Σωκράτης τὰς κατιούσας ψυχὰς τῶν πτερῶν ἐψιλωμένας φησὶ θεωρεῖν τὴν γὰρ πτεροφόρυνήσασαν βαρύνεσθαι καὶ φέρεσθαι κάτω, ἕως ἂν στῇ σώματι προσπελάσασα· καὶ αὐτῇ τῆς ἀφίξεως αἵτια idem codex, post προσπελ. addit : καὶ ἐπειδὴν ὁ τῆς κάκης ἵππος βριθῇ, ἀνω μένειν καὶ ἐποχεῖσθαι βεβαιώς οὐ δύναται· καὶ αὕτη....

¹¹⁾ C, ἔχειν. Mox C, μελαγχολίαν, φρενήτιδας. Permutatio consueta vocalium η et ε peperit lectionem φρενητ. Vide not. ad Nicet. Eugen. p. 212, ad Anecd. t. I. p. 50.

¹²⁾ "Verba quae medicorum filii norunt; etiam ἐπιπλάττον-

"τες καὶ ἐπιπλάττειν. Tamen malo ἐπιπάσσοντες : φάρμακα
χριστὰ ἡ ἐπίπαστα. Theocriti scholiastes [ad XI, 2]: φαρμά-
κων τὰ μὲν εἰσὶ χριστὰ, ἥγουν ἀπερ χριόμεθα εἰς θεραπείαν.
τὰ δὲ ποτὰ, ἥγουν ἀπερ πίνομεν· τὰ δὲ ἐπίπαστα, ἥγουν ἀπερ
ἐπιπάττομεν. Corruptus est turpiter in hac voce Aeschylus in
Προμ. δεσμ. [v. 487] : Τὸ μὲν μέγιστον· εἴ τις εἰς νόσον πέσοι,
Οὐκ ἦν ἀλεξημ' οὐδὲν, οὐδὲ βρώσιμον, Οὐ χριστὸν, οὐδὲ πιστόν·
ἀλλὰ φαρμάκων Χρεῖα κατεσκέλλοντο. Prorsus legendum est,
οὐ χριστὸν, οὐδὲ πιστόν. Sed, ut scias, antiquissimum illud
mendum etiam Graecus scholiastes probat : οὐκ ἦν οὐδὲν βοή-
θημα θεραπείας, οὔτε διὰ βρώσεως προσφερόμενον, οὔτε δι'
ἐπιχρίσεως ἔξωθεν, οὔτε διὰ πόσεως· τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ πιστόν
(quantum se torquet ut ineptiat!), ἀπὸ τοῦ πιῶ, πίσω, φήμα-
τος. Qua analogia? Quidquid agat nunquam πιστόν in ullo
auctore ἀντὶ ποτοῦ reperiet. Sed verius est ignorasse eum
linguam suam. GAULM. Suam ipse conjecturam damnavit
Gaulminus ad Eumathium p. 17. Vide Blomfieldii et Burgesii
notas ad Aeschylum.

¹³⁾ G, ἐνθουσιασμόν.

¹⁴⁾ GD, οὐδέν ἔστιν ὅστε ἐν. B, ὁστε. A, οὐδέν ἐ. οἶός τε
ἐν. C, οὐδέν ἔστιν οἶός τε ἐν.—“Οστε ἐνεργεῖν· οἶός τε ἐνεργεῖν,
οἶος, ίκανὸς, δεινὸς ἐνεργεῖν. Non dubitabunt qui Graece scient.
Sed et ὁστε non est sine exemplo.. GAULM.

¹⁵⁾ AC, οὐ κατὰ γ.... οὐ. Mox B, ἔστιν.

¹⁶⁾ “Ex vatis motu numinis potestatem, et cuius compos-
fieret, ultimae, mediae vel supremae, in theurgicis conjecta-
bant. Vide Iamblichum [de myster. p. 57 Fic., p. 65 Gal.].
GAULM.

¹⁷⁾ GABD, προαγορεύων. C. ἔσθ' ὅτε προαγορεῦον. Et προσ-
αγορεῦον conjiciebat lector in B.

¹⁸⁾ GBD, πῶς οὖν τ. AC, πῶς ἀν τ. Conjector in B,
ἐγταῦθα.

¹⁹⁾ Sic A. Reliqui, ξυνάδεις.

²⁰⁾ AC, τούτων ἀ περὶ δαιμόνων. GD, δαιμονόντων. P. Mor-
rellus: “daemoniacis.”

PAG. 23.

¹⁾ GBD, διεξησιν.

²⁾ A, παρό. C, ὁ μὲν περί. In ὁ labat syntaxis, ut et in sequenti ὄπόσα. Est enim incommoda utriusque regiminis in eadem sententia commixtio.

³⁾ Indicat P. Morellus Epist. I ad Cor. c. 5; ubi tamen de homine quodam incesto, non de daemoniaco Paulus loquutus est.

⁴⁾ GBD, ἐκφέρεται. Mox A sine τε. Tam minutam voculam excidere non mirum. Choricius Villois. Diatr. p. 62: ἀμαδὲ καὶ τῆς τυραννίδος ἐξ ἡμειάς καθηρημένης ἀνεῳδόρησε τὸ πλῆθος εὐθὺς καὶ συνεστράφη. Codex 2967, ἀνεῳδόρησέ τε τὸ πλ. Dion Chrys. Orat. XXX, p. 549: αἰσχύνομαι μὴ οὐκ ὀρθῶς ἔχη, ὡς ὑπὸ νεωτέρου καὶ ἐν τοιούτῳ καιρῷ εἰρημένα· cod. 2958, νεωτέρου τε καὶ ... Porphyrius De abst. 11, 47: καπνοῦ καὶ κύματος τοῦ σωματικοῦ ἐκτός · codex 2083, καπνοῦ τε καὶ ... Philostratus V. S. 11, 5, 2: τὸ μὲν δὴ πλεῖστον τοῦ βίου τῇ Ἀντιοχείᾳ ἐνεσπούδασε καὶ τῇ Ρώμῃ · codex 1696, τῇ τε Αντ... Pletho Laudat. Cleopae 20: πάντα καμάτους καὶ πόνους οὐ φαύλους ἔχοντα · codex 963: καμάτους τε καὶ π.

⁵⁾ GBD, γέγονε. Conjector in B, γέγονα. A, ἐν χερσῶνι. C, ἐν ἐχασᾶνι. Est Χερσῶνι bonum; nec malum Ἐλασῶνι. Catalogus urbium apud Allatium ad G. Acropol. p. 241: Ἐλισσὸν, ὁ Ἐλασσών. Recentiorum esse puto Ἀλέξιον, Lissum et Alessum, ad Drini ostia. P. Morellus, "Elassone.. Ficinus, "in Elasonium.."

⁶⁾ A, τοῦτο. Mox A, δαιμονί τε. C. δαιμονίω. P. Morellus, "nescio quo", vertens ut videtur, δ. τῷ. Ejusdem formae encliticum pronomen restituendum forsitan Porphyrio De abstin. 1, 54, p. 92: ἀοριστεῖν γὰρ οὐδαμοῦ δεῖ, αλλ' ἔχεσθαι ὅρους καὶ μέτρου τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις · an μέτρου του?

⁷⁾ A, πολλὰ δε κ. ἂ. Dion Chrys. Orat. VII, p. 224: πολλὰ ἄλλα χρήματα. Malebat Reiskius π. δὲ καὶ ἂ. χρ., et sic fert codex 3009. Notum est πολὺς καὶ cum adiectivo, qua de formula egi ad Trach. 1279. Libanius Epist. 372, p. 185: καὶ σοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο · poterit recipi lectio codicis 1000, π. καὶ γαθά. Pletho Laud. Cleopae 17: πολλῶν δε ἀγαθῶν πολλοῖς

αἰτιαν ἐκάστοτε γεγονέναι· codex 963, π. δὲ καὶ γαθῶν. Cornelius Praef. Pedissequae : "je vous présente une comédie qui n'a pas été également aimée de toutes sortes d'esprits ; beaucoup et de fort bons n'en ont pas fait grand cas.."

⁸⁾ Α sine ἔφη. C, ἔλεγε. Mox C, παρ' ἡμ., superscripto καθ'.

⁹⁾ GD, ἐκπεμφῆσεται. B, ἐκπεμφθῆσεται. A, ἐκπομφῆσεται. C, ἐκπομπευθῆσεται.

¹⁰⁾ Accessit δὲ ex A. Philostratus Epist. 44 : ὁ λαμπρὸς τὸ πεπραγμένον εἰς ἐξουσίαν ἀναφέρει τῆς οἰκείας δυνάμεως, ὁ πένης εἰς τὴν τοῦ δόντος φιλανθρωπίαν· ὁ πλούσιος ἄγγελον πέμπει κόλακα... ὁ πένης ἑαυτόν· codd. regius 1696 et vatic. 140, ὁ δὲ πένης εἰς.... Statim reg. ὁ δὲ π. ἐ. Vat. ὁ π. δὲ ἐ.

¹¹⁾ C, ἀναγαγεῖν. B, ἐξέσται σοι : notatum est τὸ σ puncto, quasi delendum; et conjector ad marg.: "f. οἱ ut αὐτῷ". Voluit scribere οἱ.

¹²⁾ Α, παρελθεῖν.

¹³⁾ Ab conjunctione καὶ incipit fragmentum Pselliani libelli in codice 39, p. 139; quem deinceps notabo litera E.

¹⁴⁾ "Legebatur in man. meo ἀναλοβήν, et, quia monachus est qui de se ipso loquitur, inclinabat animus, ut rescriberem ἀνάλαβον. Ἀνάλαβος monachorum vestis notissima, ejusque forma ex Doroth. Doctr. 1 : ὁ ἀνάλαβος τίθεται σταυροειδῶς ἐπὶ τοὺς ὕμους ἡμῶν· τοντέστι τοῦ σταυροῦ τὸ σύμβολον βαστάζομεν εἰς τοὺς ὕμους ἡμῶν, καθὼς λέγει ἄρον τὸν σταυρόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. Vide quae vir eruditus [Meursius] in maximo et utili Glossario notavit. Tamen retineo ἀναβολήν, ut in Morelliano scribitur. Ἀναβολὴ vestis pariter Synesio [Epist. 52].. GAULM. De ἀναβολῇ Salmas. ad Tertull. de pall. p. 113. Ceterum miror unde resciverit Gaulminus Thracem illum tunc fuisse monachum. Monasticam vestem induisse eum puto, eo ipso colloquii cum Timotheo tempore, quod p. 25, 5, se non omnino velle mentiri ait, quum sit senex, et τοῦτο περιστῆσας ἑαυτὸν τριβώνιον. Sed quum Elassone ageret, hominem fuisse politicum vel militarem suspicor, qui a principe missus judicis extraordinarii munere fungebatur, in vincula reos conjiciens, et ex iis veritatem tormentis eliciens.

¹⁵⁾ E sine αὐτῷ μον. Pronomina obiter omissa dabo Philo-

strato V. A. II., 28 : παῖς γὰρ τὶς . . . ἀνεῳτεῖτο συναφιεμένου βέλους ἐς τὸ ἄνω · cod. 1696, συν. αὐτῷ β. ἐς τὰ ἄνω; V. S. II., 18 : ἔξεστι δὲ θεωρεῖν ἐπὶ τοῦ τῆς εἰκόνος ἐρῶντος · codex ἐξ. δὲ αὐτὸν 9 . . .

¹⁶⁾ GBD, ἀπήγγ. A, ἀπ. E, τὰ τοιαῦτα ἀπ. Forsan ταῦτα ἀπ., quo τὰ τοιαῦτα dicit. Arrianus Venat. c. 1 : αἱ φί ταῦτα ἀπὸ νέου ἐσπουδακώς, κυνηγέσια καὶ στρατηγίσιν καὶ σοφίαν. Imo ταῦτα, quod et legit latinus interpres Holstenius.

¹⁷⁾ D, ἡρόμην. Sic B, superscripto o. C, ὁφὲ δ' ἔγὼ αὐτὸν κατ. ἡρομην. E, ἀπήγγελλον · κατασχῶν δὲ αὐτὸν ἡρόμ.

¹⁸⁾ G, περιγέγονε · μὴ 9. δὲ ἔξεν.

¹⁹⁾ "Πειθανάγκην, Suidas [in Πειθανάγκη]. Θετταλικὴν "πειθανάγκην, Eunap. in Chrysanthio [p. 110]. Ἀναγκοφαγεῖν "καὶ ἀναγκοφαγίαν observat vir eruditus; de laconica οὐδὲ "γρύ. Tamen invenies in eodem Eunapio quem laudat, χερσὶ "δὲ βαρείαις καὶ λακωνικαῖς χρησάμενοι · in Juliano [p. 69]. "Prorsus idem dicit quod Psellus hoc loco." GAULM. Vide Wyttenb. ad Julian. p. 31 D. Ait P. Morellus in versione gallica laconicam necessitatem esse quaestionem per tormenta. Plutarchus De mul. virt. t. 2, p. 220 : διεφύλαττεν αὐτὴν ἀγήτητον ἐν ταῖς ἀνάγκαις; i. e. inter tormenta, ἐν ταῖς βασάνοις.

²⁰⁾ GBD, ἔξειπεν · ἐλθεῖν μὲν γὰρ αὐτῷ τὰ δαιμ. A, ἔξειπε · τελ. μ. γὰρ τὰ δ. Et sic C, cum ἔξειπεν. E, ἔξειπε · διδαχθῆναι μὲν γ. δαιμ.

²¹⁾ GBD, ἀλύτου. ACE, ἀλήτου, et sic corrector in B. Ficinus: "ab Alete Livio"! P. Morellus: "ab Alyta (vel errone)" ; et gallice melius: "d'un coureur ou vagabond Africain".

²²⁾ "Puta quarta noctis hora, ἐν ᾧ ὥφειλει πᾶς ἐνεργεῖν ἐπὶ "μαγικοῦ καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος. Nugae; quas ut magis "rideas, ecce totam noctem magorum Graecorum medii aevi, "ex Apollonio man. Constat illa XII horis. I, ἐν ᾧ δαιμονες "ἀνοῦντες (lege ὑμοῦντες vel αἰνοῦντες) [cf. p. 232.] τὸν Θεὸν, "οὗτε ἀδικοῦσιν, οὗτε κολάζουσιν. II, ἐν ᾧ αἰνοῦσιν οἱ ἰχθύες "τὸν Θεὸν, καὶ τὸ τοῦ πυρὸς βάθος · ἐν ᾧ ὥφειλει στοιχειοῦσθαι "ἀποτελέσματα εἰς δράκοντας καὶ πῦρ. III, ἐν ᾧ αἰνοῦσιν ὥφεις "καὶ κύνες καὶ πῦρ. IV, ἐν ᾧ διέρχονται δαιμονες ἐν τοῖς μνήμα- "σιν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ ἐκεῖσε βλαβήσεται, καὶ φόβον καὶ φοίην

"ἐκ τῆς δαιμόνων λήψεται φαντασίας· ἐν ᾧ ὄφειλει πᾶς ἐνεργεῖν
"ἐπὶ μαγικοῦ καὶ παντὸς γοητικοῦ πράγματος. V, ἐν ᾧ αἰνοῦσιν
"τὰ ἄνω ὕδατα τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ (aquaes supercoelestes : ta-
"bula marmoris mundi Hebraeorum). VI, ὅτε δέον ἡσυχάζειν καὶ
"ἄναπανεσθαι, διότι ἔχει φόβον. VII, ἐν ᾧ ἀναπαύει πάντα τὰ
"ξῶα, καὶ, ἐάν τις καθαρὸς ἀνθρώπος ἀρπάσῃ* καὶ βάλῃ αὐτὸ^{*}
"ό ιερεὺς καὶ μίξει ἑλαίῳ, [f. ἀρπάσῃ ὕδωρ καὶ... μίξῃ ἑλαίῳ:
"cf. p. 232.] καὶ ἀγιάσῃ αὐτὸ, καὶ ἀλειφῇ ἀπ' αὐτοῦ ἀσθενῆ,
"παρενθὲν τῆς νόσου ἀπαλλαγήσεται. VIII, ἐν ᾧ ἀποτέλεσμα
"στοιχείων καὶ παντοίων φυτῶν. IX, ἐν ᾧ τελεῖται οὐδέν. X,
"ἐν ᾧ ἀνοίγονται αἱ πύλαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνθρώπος ἐν κατα-
"νύξει ἐρχόμενος εὐήκοος γενήσεται. XI, ἐν ᾧ πέτονται ταῖς
"πτέρυξιν σὸν ἥχῳ οἱ ἄγγελοι καὶ Χερουβίμ καὶ Σεραφίμ, καὶ
"ἔστιν χαρὰ ἐν οὐρανῷ καὶ γῆ, ἀνατέλλει δὲ καὶ ὁ ἥλιος ἐξ
"Ἀδάμ (leg. Ἐδέμ). XII, ἐν ᾧ ἀναπαύονται τὰ πύρινα τάγ-
"ματα. Harum nugarum maximam partem a Judaeis acceptam
"illi Graeculi nova ineptiarum sobole immaniter auxerunt.
"Certe haec non tanti fuerunt, ut in illis describendis aliquid
"operae insumere debuerim... GAULM. Hinc profecit Allatius
Syntagm. de engastr. p. 476, qui non videtur multum Gaul-
mino fuisse. Adde Gaulm. ad libr. de vita Mosis p. 396.

23) E sine τινός. Quod pronomen saepius periit. Aristides
t. 1, p. 468 : οἶον πόλεως παράδειγμα κάλλους εἴστηκε· codex
963, οἶον τι πόλ. . . Philostratus V. A. VII, 22 : δέομαι γάρ
ἔρεσθαι σε· codex 1696 : δ. γάρ τι ἔρ. . . Dion. Chrys. Orat. VII.
p. 228 : τεῖχος ἔξωθεν καρτερὸν καὶ οἰκήματά τε ὑψηλὰ καὶ τε-
τράγωνα ἐν τῷ τείχει· melius cod. 3009 : καὶ οἰκήματά τινα
ὑψ. . .

24) "Habuere veteres magi δαιμόνων ἱερὰς-βοτάνας, imo
"medici. Andreas et Pamphilus scripserunt ἐπωδὰς καὶ μετα-
"μορφώσεις τῶν βοτάνων : Galenus lib. 6, simpl. med. [t. 2,
"p. 68]. Talis, hodie qui exstat in pluribus bibliothecis Caeranis
"liber man. [non esse auctoris nomen, sed arabicam vocem quae
"syllogen significet, docet Fabric. Cent. Plag. §. 61. de hoc libro
"videndus], ex Persica lingua in Graecam ab interprete, ut nu-
"gatur, conversus. In illo invenies βοτάνην, quae ἡδύλαλον
"οὐ μόνον ἀνθρώπους [f. ἀνθρώποις], ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ

"δαιμοσιν reddit, et aliam quae πρόγνωσιν καὶ μαντικὴν tribuit;
modo ad hoc parata debitibus observationibus esset; quibus pro-
curatis petebant ἵνα γένοιτο ἡ βοτάνη αὐτῇ [f. αὐτῇ] ὠφέλιμος
ad hoc et hoc, et mox utebantur: Graeculus man., qui vere
ὑπὲρ τοὺς Κερῆτας καὶ Φοίνικας τερατεύεται." GAULM. Hyos-
cyamum peculiariter ἵερὰν βοτάνην dictum esse ac fuisse pro
amuleto adhibitum monstrat Trallianus, cuius legi verba apud
Spencer. ad Origen. p. 17. Vocata fuit et verbena ἱεροβοτάνη:
Vide Salas. ad Petron. extr.; Menag. Amoenit. p. 218.

²⁵⁾ "Ritus magicus, imo ad metamorphoses. Paapis Der-
cylidem sequutus [ap. Diogenem Photii Bibl. cod. 166, p. 360,
"26]: τὸ πάθος ἐκεῖνος τέχνη μαγικῆ ἐπέθηκε, θνήσκειν μὲν
ἡμέρας, αὐαβιώσκειν δὲ νυκτός ἐπιγινομένοις δὲ τὸ πάθος
αὐτοῖς ἐνέθηκεν, ἐπιτύδας αὐτοῖς κατὰ τοὺν προσώπουν. Hoc
ideo usurpabant, ut fingerent avertere fascinum; quod sputum
prestare credebant. Christiani postea sputo et flatu ad ex-
pellendos daemonas usi." GAULM. De usu saliva supersti-
tioso multa sunt veterum loca: vide Casaubonum ad Persii
verba II, 32: "frontemque atque uda labella Infami digito et
lustralibus ante salivis Expiat"; interpretes in Burmanniana
ad haec Petronii c. 131: "hoc peracto carmine, ter me jussit
expuere.; Delrium Disq. mag. p. 411; Naudet. ad Plaut. t. 1.
p. 385. Quum dixisset Theocritus 6, 39, Ως μὴ βασκανθῶ δὲ
τρις εἰς ἔπτυσα κόλπον, adscripsit scholiastes: ποιοῦσι γὰρ
καὶ μέχρι τοῦ νῦν μάλιστα τοῦτο αἱ γυναικες, τὸ νεμεσητὸν
ἐκτρεπόμεναι. Atque nunc etiam id faciunt Leucadiae foeminae,
teste Andr. Papadopulo in *Memoria su di alcuni costumi
degli antichi Greci tuttora esistenti nell' isola di Leucade*,
p. 55; faciunt et Peloponnesiae, teste Puquevillio *Voyage en
Moree* t. 1, p. 61.

²⁶⁾ G, περιχρύσας τῷ ὄφθαλμῷ. A, τῷ ὄφθαλμῷ. — In Grae-
culo man.: ἐγχρισματα εἰς ὁρᾶν δαιμόνων καὶ ἀρμάτων πλῆθος.
Τὸ ἀρμάτων armatos puta. Sed illinit fauces et oculos: oculos, ut
illa omnia apparentia videret; fauces, ut per illas postea loque-
retur daemon; utrumque ex veteri aliquo sacrorum aut magico
ritu: primum de oculorum linimento ex theurgicis, in quibus
docebant oculis aubem inesse, quae immortalium aspectum pro-

" hiberet : Aeneid. 2 [602] ; secundum pariter in Jul. Firmico
 " De errore prof. relig. Ibi vide linimenta faucium, antequam
 " illud exclamaretur symbolum : Θαράψετε, μύσται, τοῦ θεοῦ
 " σεσωσμένου. Ἐσται γὰρ ἡμῖν ἐκ πόνων σωτηρία. Adi locum
 " [p. 29]. „ GAULM.

PAG. 24.

¹⁾ C, ἐξ ὧν κόρ. τ. γῆς. οἶον πτάντος. — " In theurgicis
 " aspiciebat sacerdos descendenter deum (ita loquebantur)
 " qualis et quantus erat : Iamblichus [De myst. I, c. 12]. Ha-
 " bemus integrum descensus istius descriptionem in Eusebio solo
 " lib. 5, daemon. [nescio quid sibi velit nomen *daemon* ; voluit
 " forsitan scribere *Demonstr.* Sed erravisset ; quum sit locus
 " in Praepar. 5, p. 115, R. Steph.] : Πενυα τὸ φοιβεῖης ἀπογεύ-
 " μενον ὑψόθεν αἴγλης, Πνοιῇ ὑπὸ λιγυρῇ κεκαλυμμένον ἡέρος
 " ἄγνοῦ, Θελγόμενον μολπαῖσι καὶ ἀρόγητοις ἐπέεσσι, Κάππεσεν
 " ἀμφὶ κάρηνον ἀμωμήτοιο δοχῆς Λεπταλέων ὑμένων· μαλακὸν
 " δ' ἀνέπλησε χιτῶνα [Αιβολαδὴν διὰ γαστρὸς ἀνεσσύμενον
 " παλινορθον] Άύλοῦ δ' ἐκ βροτέοιο φίλην ἐτεκνώσατο φωνήν ..
 GAULM.

²⁾ " Caeran. man. [vide pag. 246] : λαβὼν δὲ ἔποπος καρ-
 " δίαν κατάπιε ἀμα τῷ μέλιτι et c., καὶ ἔσεται σοι προγινώσκειν
 " τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ γῆ, καὶ ὅσα κατὰ φυχὴν ἔχει τις καὶ ὅσα
 " κατὰ κλίματα καὶ πόλεις γίνεται, καὶ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι
 " ἀνθρώποις. Idem certis radicibus perfici nugabuntur, sed et
 " sigillis. Sigilla Raphaelis, ineptus liber finniuit librum a. 1612
 " editum : *Veterum sophorum sigilla et imagines magi-
 " cae . . . authoribus Zoroastre, Salomone, Raphaele,
 " Chaele et. c.* Vide Reichelt. De amuletis p. 52] : *Asini imago
 " in chrysolitho futura praedicendi virtutem dat.* Nugae
 " sexcentae similes. Sunt autem sigilla Latinis, quae Graeci
 " στοιχειώματα vocant, ultimi aevi scriptores etiam ἀποτελεσμα-
 " τικὰ τῆς γλύψεως. Notae sunt talismanicae Arabum observa-
 " tiones vel ex magni Scaligeri Epistolis quas adi [pp. 529, 568,
 " 575] .. GAULM. Adi et Allat. de Graecorum opinat. p. 165.

³⁾ E, sine περὶ ὧν ἀν καὶ.

⁴⁾ A, βούλοιτο. Vide p. 233, n. 13.

5) "Tamen saepe celebres et sacros quoque dies eligabant,
"quia in illis magis inserviebant fictitii quos memorant angeli.
"Inde inter illos αἱ εὐλογημέναι ἡμέραι, ἐν αἷς ὁ ποιῆσαι βούλει
"ἔσται βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς, δουλούντων [an δουλευόντων?] τῶν
"ἄγγελων: Apollon. man. Inde illae ἀποστιάται, ἀποχαὶ ἐμφύχων,
"ἀγνείαι, etiam inter veteres magos : Porphyry. π. ἀποχ.
"[2, §. 44].. GAULM.

6) G, ἡμᾶς, quod repetit Cangius, de more negligentior,
hoc loco usus in Glossario sub Σταυρώσιμοι ἡμέραι. ABD,
ἡμῖν. C, ἡμῖν superscripto υ. E, ὑμῖν. Illa pronomina passim
pronuntiationis similitudo confudit. Procopius Gaz. apud Yriart.
Catal. p. 264 : ἐπεὶ δὲ ὁ Θεὸς ζῆν ἡμῖν ἔδωκε καὶ ἐγκατάλειμμα
ἡμῖν ὑμᾶς ὑπελείπετο, ζητῶ ποῦ τὸ ιερὸν ὑμῶν κάθεται νῦν ἡ
ἴσταται σεμνολόγημα. Codex 1182, in quo Psellus, non Proco-
pius, auctor sistitur : ... ζῆν ὑμῖν ἔδωκε ... κάθηται ... Placet
magis legi ὑμῖν. — Mox CE, ἀναστάσιμον. Et C sine πολλά.

7) G, προσχεῖν. BD, προυχεῖν. ACE, προηχεῖν. A, ἐθέλη.
E, ἐθέλουσι.

8) ABDE, ἀπήγγελεν. G, ἀπήγγηλεν. C, ἀπήγγειλεν. P. Morellus videtur legisse ἀπήγγειλεν, vertens "commemoravit".

9) E, αὐτού. GBD, πέπαικεν. ACE, πέπαικε. Invenerat Gaulminus, quam lectionem in nullo libro vidi, κατακόρως. Inde ejus nota : "Κατακόρως. Rejeci prorsus hoc vocabulum, et scripsi κατὰ κόρροης. Phrynicus [Eclog. p. 175], quem eru-
ditissimo Hoeschelio debemus : τὸ ράπισμα οὐκ ἐν χρήσει· χρῶ
οὖν τῷ κρείττονι· τὸ γὰρ τὴν γνάθον πλατείᾳ τῇ χειρὶ πληξαι,
ἐπὶ κόρροης πατάξαι Ἀθηναῖοι φασίν. Etiam κατὰ κόρροης, ut
hoc loco et apud Lucianum [Prom. 10; Necyom. 17].. GAULM.
De loquutione κατὰ κόρροης vide Maximum Schol. in Dionys.
Areopag. p. 326; notas ad Aristaen. I, 4, p. 299; Anecdota Bekk. p. 255, 8; Meurs. Spicil. in Theocr. XIV, 34. Leo Diac.
VI, 4 : τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου ἀναιρεθέντος, καὶ τινος ἐνὸς
τῶν ὑπασπιστῶν ἑτέρου μηδενὸς καν ἐπὶ κόρροης εἰληφότος κόν-
δυλον. Distinguendum videtur, τ. α. N. ἀναιρεθέντος καὶ τινος
ἐ. τ. ὑπασπιστῶν, ἑτέρου . . . , et vertendum : "sublato Nicephoro
Augusto et uno aliquo e satellitibus, quum praeterea nemo vel
in genam pugnum accepisset".

¹⁰⁾ A, πλείστας.

¹¹⁾ GBD, συμφ. ὑποστήσῃ. ACE, γενήσῃ. Synesius Epist. 4, p. 160 : πρὸν ἡ ἐν χρῷ γενέσθαι τοῦ κινδύνου. Ibi glossa in codd.: ἐγγὺς, πρὸ τοῦ ἀψασθαι τῶν κινδύνων. Item De regno p. 2: ἀπειλούσι δήξεσθαι τὴν καρδίαν οὐκ ἐν χρῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ μέσην. Eustathius Opusc. p. 99, 84: ἐν χρῷ μάχης γίνεται. Idem p. 285, 9: γενομένους ἐν χρῷ μάχης.

¹²⁾ A, σχολή. E, τὰ δαιμόνια δειγώς.

¹³⁾ A, τοὺς χαλ. C, χαλεπῶς.

¹⁴⁾ A, διαφεύξασθαι. BD, κινηθεῖσ.

¹⁵⁾ E, κρείττων δύν. . . . ἐξέλοι.

¹⁶⁾ "Τοῖς λεγομένοις ὥσπερ ἐκ τριπόδων εἶποντο. Eunapius [p. 47]. „ GAULM. Adde not. ad Eunap. p. 285, et ad Theoph. Simoc. Epist. 33, n. 1.

¹⁷⁾ ACE, ἀπεφοίβαξε. Infra CE, ἀφήρπασε. G, ἀφήρπασαν.

¹⁸⁾ E, ἀπηντηκότι.

¹⁹⁾ "An adagium notat? Μαγάδι λαλήσω μικρὸν ἀμα σοι" καὶ μέγα [Stromat. Proverb. 683, ex Athen. IV, c. 80] : et "aliud: καθάπερ ἐν τοῖς ὄργανοις ἡ μαγάς [respectu, puto, ad Philostr. V. S. 1, 7, 1: καθάπερ αἱ μαγάδες τοῖς ὄργανοις "προσηχεῖ ὁ Δίων]. Vide quae ad Synes. vir solide doctus "concessit.. GAULM. Petavius innuitur, quem vide ad haec ipsa Philostrati de Dione verba inter Synesianas notas p. 14, edit. a. 1631. Hunc Petavii locum casu, puto, omisit qui editionem recentiorem a. 1633 curavit. Adde de μαγάδι Casaubon. ad Athen. I. I.; Fischer. ad Anaer. Frigm. 20; Jacobs. ad Philostr. Icon. I, 10, p. 264; me etiam ad Sophocl. Thamyr. Ceterum malim, τὸν χρησμολόγον, τὸν χρησμωδόν. Factus erat ille fatidicus daemoniacus quasi tabula lyrae sonora, quam pulsabant daemones, ab ipso verba magica et vaticinia exprimentes, quasi sonum a tabula lyrae qui nervos percutit.

²⁰⁾ ACE, γενόμενον.

²¹⁾ C, πλημμελεῖς, quod placuit. Vide p. 239. E, πλημμελούσης. In B, conjector πλημμελούσας. Ceteri, πλημμελοῦς.

²²⁾ GBD, sine οὐδὲν κατινόν. Id invenisse videtur P. Morellus vertens, "mirum non est, o Thrax, quod. . ." Vel con-

jecerit inserendum οὐδὲν θαυμαστὸν, quod conjecit annotator in B, fuitque jam lectum p. 22, 10.

²³⁾ Jam dixit ἴατρῶν παῖδες, p. 22, 5, i. e. οἱ ἴατροι, ipso explicante p. 22, 11. Qua periphrasi nil notius. Joannes Chrys. Ecl. p. 403: ἀπερὶ ἴατρῶν λέγουσι παῖδες· ubi Matthaeus. Plato Legg. 6, p. 174: ὁ παῖδες Κρητῶν· scilicet Κρῆτες. Lucianus Nigr. 30: οἱ Ρωμαίων παῖδες. Salomon Prov. 8, 4: προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν νιοῖς ἀνθρώπων i. e. ἀνθρώποις: vide Palair. ad Marc. 2, 28, in Bibl. N. Brem. t. 4, p. 151. Planudes in Anecd. meis t. 2, p. 324, 2: ποιηταὶ καὶ ποιητῶν παῖδες· quod est contra usum loquendi ac formulae sensum. Lucianus, quum scripsit Imag. 9, ταῦτα μὲν οὖν πλαστῶν καὶ γραφέων καὶ ποιητῶν παῖδες ἐργάσονται, poetas ipsos intelligebat. Adde D. Cleric. Quaest. sacr. p. 228; Blomf. Gloss. ad Aesch. P. 408, ubi παῖδες Ἑλλήνων, quae ipsa verba Psellus usurpabit p. 30, 23; Jacobs. ad Philostr. p. 498.

PAG. 25.

¹⁾ G, συνέπεσαν ἰδεῖν τι στερατῶδες ἀ. κ. ἀ. ὅσον οὐκ ἄκ. νῦν. Pro τερό. proposuit Gaulm. τερατῶδες. BD, συνέπεσεν ἰδ. τι τερό... ὁ σοι οὐκ ἄκ. νῦν. A, ἐποίει φρονεῖν μ. οὗ με συνέπεσεν ἰδ. τι τερό... ὁ σοι νῦν οὐκ ἄκ. Et sic CE, qui recte exhibent ἐπήει et μοι. Jam locum emendaveram in Anecd. t. II, p. 444. Mendum quod est in A, ἐποίει pro ἐπήει, frequens est; mirumque codices versanti mihi saepe accidit, quam saepe in tempore praeterito verbi εἴμι peccaverint librarii. Photius Epist. 234, p. 353: εἰ ταῦτα δέ (imo δὴ, ut est in cod. 2671) καὶ τοιαῦτα ἐτερα τὸ μακάριον ἔκεινο θυγάτριον διεξείη· melius codex διεξήει· sed forsitan διεξίοι, alia vocalium permutatione. Basilius Hom. Mor. p. 417: ὑπὸ φιλαρχίας καὶ φιλοπρωτείας ἀλλήλοις ἀντεπίσσαν· puto reponendum ἀντεπήσαν. cf. p. 216, n. 12.

²⁾ "Bene τὸ τριβώνιον. Monasticam lacernam interpres. "Primo philosophorum, nemo nescit; ita ut τριβώνιον μεταμ- "φιάσασθαι philosophari esset Eunapio [p. 30]; mox monacho- "rum ubique, et primo nigrum: in eodem [p. 45] ὁ μέλαιναν "φορῶν ἐσθῆτα est ὁ μονάζων. Sciunt qui quadrante lavantur.,
GAULM.

³⁾ Sic C. ceteri, ξυνήν. Volui scriptura, quantum lieuit, eadem uti.

⁴⁾ GB, πονηρῶς. Vide not. ad Philostr. Her. p. 432.

⁵⁾ C, περιφρέγγεῖσα, superscripto ν. G, περιφρέγγησα. Dion Chrys. Orat. XII, p. 371: ἐπιδεικνύοντα τὸ κάλλος τῶν πτερῶν codex 3009, ἐπιδεικνύντα.

⁶⁾ A, γλῶτταν. G, ὑπερόπταζεν et proponit ὑπερόχαζεν. Scripsi ἐπερρόχ., quod in omnibus codd. legi.

⁷⁾ G, ἀλαλάζουσα ἦ. voluit ἦ. BD, ἀλάζουσα τοῖς. Sequor ACE. Statim GBCD, παρατυχ. AE, περιτ.

⁸⁾ C, περιειστήκεισαν, sed cum dittographia κε. Philostratus V. S. I, 25, 2, διεστήκεισαν sed codex 1696, διεστήκεσαν. Vide Jacobs. ad Achill. p. 400.

⁹⁾ GBD, τοσοῦτον. C, τὸ τούτω. AE, τοσούτω. G, δράσειεν.

¹⁰⁾ Eurip. Iph. T. 1032: Δειναι γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκειν τέχνας. Menandro versus tribuitur in Anecd. meis t. I, p. 159.

¹¹⁾ "Aliud cogitabat Ficinus, quum viri proprium nomen credidit.. GAULM. Ficinus p. 347: "nomine Anaphalangiam ..

¹²⁾ GBD, όνσόν. A, όισσόν. Mox A, εἰς τὸ μελ.

¹³⁾ E, ἐξωσμένος. Mox CE, εἶχε. Melius εἶχεν ob sequens καὶ. *

¹⁴⁾ G, γλῶσσαν. E, αὐτῶν γλῶτταν. A, γλῶτταν. C, αὐτῷ γλῶτταν ἡμείβετο, mediis omissis.

¹⁵⁾ A, ἔχρωτο. E, κεκραγώς, sine μελαγχολῶν. Utrumque participium recipere visum est. In hoc corruptus est Theodorus Prodr. in Notit. man. t. 8, p. 118: ἥλικον οἷον ἀνακραγότα: imo ἀνακεκραγότα vel ἀνακραγόντα. Synesius Epist. 4, p. 160: συννεονηκότων δὲ ἡμῶν καὶ ἀνακεκραγότων. In duobus codicibus notatam vidi ad marg. variantem ἀνακραγόντων.

PAG. 26.

¹⁾ Alio loco, sed male edito, usus est Psellus verbo τέθηπα, scilicet Scholiis in Orac. Chald. p. 78: τολμηρὰν δὲ φύσιν αὐτὸν (τὸν ἀνθρώπον) ὠνόμασε τὸ λόγιον, ὡς τὰ κρείττονα περιεργαζόμενον καὶ δρόμον μὲν ἀστέρων καταμετροῦντα, ὑπερφυῶν δὲ δυνάμεων τάξεις διακριθοῦντα καὶ ἐξωτάτω (imo τὰ ἐξ. ut est in codd. 1182, 2109) τῆς οὐρανίου σφαιρας (codd. οὐρανίας

ἀψιδος) διασκοπουντα, και περὶ θεοῦ τι λέγειν διατεινόμενον· αἱ γὰρ ἐπιβολαι αὐται τῶν νοημάτων τολμηρας φύσεως (melius codd. τολμ. αντικρυς φύσ.)· οὐδεν δὲ ἔνταῦθα τὴν τόλμαν εἶπεν, ἀλλὰ τὴν ὁρμὴν τῆς φύσεως τέθεικεν. Valde languet τέθεικεν. Optime codices, τέθηπεν. Habet τέθηπα etiam Noster infra pp. 173, 23; 175, 23.

²⁾ CE, μεμήνοι. Reliqui, μεμήνει.

³⁾ G, κατ' Ἀρμενίων. A, ἐφθέγγετο μνήμη δέ ποτε.

⁴⁾ E, ἐλθοῦσα. Saepe animadverti librarios imprudentes vocem synonymam genuinae substituere. Libanius t. 4, p. 865: οἱ γονεῖς, ὅταν ὁρῶσι τὰ τοῦ παιδὸς αὐτοῖς ὡς ἄριστα προχωροῦντα· codex 2918, αἰσθάνωνται, synonymum verbum. Sic quum in Phaethontis Euripidis fr. 16 = 17, vellem cum Heathio scribere, Τυφλὰς ἔχοντις τὰς φρένας καὶ τὴν τύχην, nomen φρένας me properantem ad synonymum ψυχὴν avexit, errore, ut in poeta, enormi. Et enormi mendo in Philoctetae fr. 4 = 8, pro Φαγέδαιν' αἱ μου σάρκα θοινάται ποδὸς, scripsi synonymum σάρκας. Quum mihi fuerint brevissimo tempore integra volumina recensenda, meaque ipsius manu saepe tota describenda, quid mirum calamum in plurimis esse male lapsum? O ter quaterque beati quibus per multos annos non multis voluminibus invigilare posse contigit! Quidquid id sit, peccata illa in Euripide a me admissa redimam bona emendatione. In ejus Philoctete personam fuisse Lemnii hominis docemur a Dione Chrys., qui eum Ἐκτορα vocat. Orat. LII, p. 269. Dionis futurus editor eum potius Ἀκτορα vocet, codicibus parens 2958, 3009. Monebo insuper in ejusdem tragoediae fr. 1, versum quartum sic recitari a Dione p. 271, Οὐδὲν γὰρ οὐτω γαύρον, ὡς ἀνήρ, ἐφυ, in codicibus iisdem; non . . . ὡς ἀνήρ εὐφυῆς, ut est in editis. In Danaes fr. 12, sic veteres libri: Φιλοῦσι γάρ τοι τῶν μὲν ὀλβίων βροτοὶ Σοφοὺς ἥγεισθαι τοὺς λόγους. Est nunc correctus spondaeus, recepta Valckenarii conjectura τίθεσθαι, verbo synonymo eoque aptissimo. Suspicor tamen fore etiam aptius νομίζειν, ut magis obvium in Euripide.

⁵⁾ Conjector in B, καλάθον. Si quid mutandum, mihi placuerit Νικολοπούλου conjectura καλάμον. Est κάλαμος inter instrumenta textoria.

6) "Adagium est; sed Graecorum adagiographis omissum.
"Habet Athanasius in Antonio [§. 1]: ἐτρέφετο παρὰ τοῖς γονεῦσι,
"πλέον αὐτῶν καὶ τοῦ οἴκου μηδὲν ἔτερον γινώσκων. Ita παρ-
"οιμιακῶς pastores dicuntur σοφοὶ μεχρὶ πλαγίου καλάμου καὶ
"τῆς σύριγγος, quod praeter illa nihil nossent. Vide quae ad
"Theocritum notavit deliciae politioris litteraturae Heinsius
"[Lect. Theocrit. c. 24]". GAULM.

7) GBC, γοῦν. A, σωφρονίσασα οὖν. E, φρονήσασαν οὖν.
Erit σωφρονήσασα nominativus absolutus. Sed, priusquam disce-
dam, Psellum in vocula γοῦν corruptum tangam. Sic editus est
Comment in Cantic. p. 306: Ταῦτα γοῦν ὡς γυναικὶ καὶ προσ-
ομιλεῖ τῇ νύμφῃ. Prius hemistichium prava divisione laborat,
et pravo, quod pejus est, accentu. Repono e cod. 2087: Ταῦτα
μὲν οὖν ὡς γυναικὶ προσομ. . . .

8) ACE, πεπόνθοι. Abest in πεπόνθει augmentum, ut
supra in μεμήνει, quod in hoc tempore solenne est. Dion Chrys.
Orat. 7, p. 228: τὰ μὲν ἔτη πολλὰ ἔλεγον ἀ ἐβεβιώκεσσαν cod.
3009, ἀ βεβ. Idem Orat. 13, p. 421: μέγιστα ἀναθήματα ἐπε-
χόμφει codex, πεπ. Synesius Epist. 76: οἷς συνετέθραπτο
καὶ ὃν τῇ θατέρον χειρὶ πρεσβύτερος ἀπεδέδεικτο. Codices duo,
ἀποδεδ., e quibus tamen nil varietatis ad praecedens συνε-
enotavi.— Mox AC, sine τι. Male P. Morellus: "et num quid-
nam ea quae gesta fuerant subsecutum esset". Est τι pro κατά
τι: "et num ea quae acciderant potuisse mente consequi com-
pertaque haberet". De τῷ παρακολούθειν hoc sensu vide Rhoer.
ad Porphyr. p. 11.

9, C, σκιόδες pro σκιῶδες. E, φάσμα ὄμοιόειδες γυναικί.
"Γυναικὶ προσεμφερὲς, ut לִילִית Hebraeorum ex Ben Sirae
"Quest. 60 et Elia judaeo in Thesb. [imo "Tisbi"] notissima
"[vide Buxtorf. Synag. p. 81; Delrium Disquis. mag. p. 387;
"Van Dal. De orig. idolatr. p. 113 sqq.]; et quae [an? "et ex
"iis quae"] Judaei in parietibus cubiculi puerperae scribunt
"[scribunt לִילִית אַדְמַחֲוָה חַיָּץ: Adam, Eva, foras esto
"Lilith: vide Buxtorf. ib. p. 80; Van Dal. ib. p. 113; Barthol.
"De unicornu p. 290]. Gillo Graecorum pariter in Strabone,
"Hesychio et paroemiographis: Γελλοῦς παιδοφιλωτέρα [de
"Gilone plurima congregavit Barkerus in Thesauro H. Stephani

"Londinensi]. Alia item, cuius meminit Ignatius in Tarasii
 "Vita [Vide locum in Allatii Epist. de Graecorum opinionibus
 "c. 3, vel apud Barkerum l. l. p. 255]. Quae duo θηλύμορφα
 "δαιμόνια puerperas vexabant; nostris occidentalibus nymphae,
 "fées (ita enim perpetuo in similibus historiis intelligendum
 "est hoc vocabulum), quae puerperis et subreptis pueris ut
 "plerumque fata caneabant. Viri docti pridem est quum erudite
 "multa de illis notarunt.. GAULM.

¹⁰⁾ Ε, ἡγεμωμένον. — "Ηγεμωμένας κόμας ἀπόχυμα. Clem.
 lib. 1, διατ. [Constit. Apost. I, c. 3] πιστῷ γάρ σοι ὅντι καὶ
 αὐθεώπῳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔξεστί σοι τρέφειν τὰς τρίχας τῆς
 κεφαλῆς, καὶ ποιεῖν εἰς ἐν, ὁ ἔστι σπατάλιον, ἢ ἀπόχυμα, ἢ
 μεμερισμένην τηρεῖν. Dixisset Pindarus νῶτα καταίθυσσον
 [Pyth. IV, 147], quod Apollonius [Argon. II, 677], ἐπερρέωντο
 κιόντι. Alias ego expressi ἡγεμωμένας κόμας his versibus
 Amor. meorum lib. 2, eleg. 3: *Tanta meo moriens lugebat
 pendula collo; Inque meum lacrymans Lydia questa scelus,
 Candida vibratis umbraverat ora capillis; Nam levis
 excussas sparserat aura comas..* GAULM.

¹¹⁾ Miscet auctor orationem directam cum indirecta narratione. Conjector in B, εἰδον, citra necessitatem.

¹²⁾ Α, δεῖσα. C, πρινής, superscripto η. BD, ἐκπεσεῖν. G, ἐκπεσεῖναι vide p. 198.

¹³⁾ A sic. GBDE, γιν. οὐδενὸς αἰσθέσθαι. C, γιν. οὐδενὸς αἰσθάνεσθαι.

¹⁴⁾ GBD, sine οὖν. Philostratus V. S. 2, 6: ἐτελεύτα μὲν οἶκοι. Codex 1696: ἐτ. μ. οὖν ο. Aristides t. I, p. 464: Άλεξάνδρου μὲν ὑπνος ἄδεται. Codex 963: Ά. μ. οὖν Ὁ... Idem t. 2, p. 297: οἴμαι μὲν οὐχ οὗτοι τοῦτ' ἔχειν. Codex ο. μ. οὖν ο. ο. ταῦτ' ἔχ. Lucianus Halcyone extr.: πάννυ μὲν ποιῶμεν οὗτοις imo ut codex 3009: π. μ. οὖν π. . Julianus Epist. 23: ἐκείνῳ μὲν δὴ ... κούφη γῆ. Codex 2964, ut olim editum erat: ἐ. μὲν οὖν.

¹⁵⁾ Ε, δεσμὸς τῆς.

¹⁶⁾ "Hoc certum fuit inter magos ultimi Graecorum aevi. Testament. Salom. man.: ἐπυθόμην δὲ ἐγὼ τοῦ δαιμονος εἰ ἔστιν θήλεα δαιμόνια· τοῦ δέ μοι φήσαντος εἶναι, ἐβουλόμην ἴδεῖν· καὶ ἀπελθὼν ἤνεγκεν ἐμπροσθέν μου τὴν ὄνοσκελοῦν, μορφὴν

"*ἔχουσαν περικαλήν* [sic] καὶ δέρμα γυναικὸς εὐχρωτον, κνήμην
δὲ ἡμίονου. Ὄνοσκελοῦν retinendum, non ὄνοσκελῆ, quia hoc
saeculo nomina illa sic corrupta efferebant. Non precabimur
bonam mentem isti verveci? qui spectra, quae ὄνοκάλοντος et
ὄνοσκελεῖς vocabant, τὰ θήλεα τῶν δαιμονίων putavit. Certo
ex Aristophanis *βατράχοις* [ubi de Empusa v. 294] hausit illas
ineptias; nisi mavis a Judaeis accepisse. Nam illi non solum
τὰ θήλεα δαιμονίων, sed matres etiam quatuor somniant
לִילִית וַנְעָמָה אֹגֶרֶת וּמַחָלָת [Lilith et Nahama, Ogereth
et Machalath: vide Van Dal. De orig. idolol. p. 115]. Pror-
sus in theurgicis vetustiorum utriusque sexus omnia numina
reperties: ἀρσενόθηλυς σελήνη. Orph. [Hymn. 41, 4]: Ἀρόενα
καὶ θῆλυν διφυῆ λύσσειον Ἰακχον. Vide quae Macrob. [Sat. III,
8] ad illa: "pollentemque deum Venerem.. In agendo scilicet
mares, in patiendo foeminae.. GAULM.

¹⁷⁾ Ε, ὁμογενῆ. Mox A, δεύρο δὲ πᾶς.

¹⁸⁾ ACE, συνεχρήτο. Non placuit compositum. Dion Chrys.
Orat. 52, 268: πιθανὸς ἔσται ὁ Ὀδυσσεὺς οὐ συγγινωσκόμενος
ὑπὸ τοῦ Φιλοκήτου. Praefero simplex γινωσκόμενος codicis
3009. Hippolytus Thebanus Chronicorum fragmento, quod e
codice 2600 habeo non parum ab editione dissimile, de Maria
Deipara: εἰ γὰρ Παρθένος συνεγινώσκετο τοῖς πολλοῖς, ὑπὸ¹
τῶν βασκάνων Ἰουδαίων ἀπώλετο ἄν· "si plebs compertum ha-
buisset eam esse virginem.. Sed in Hippolyto illo, homine
recente, patienter fero quod in Dione eoque Chrysostomo dis-
pliceat. Obiter exemplo uno ostendam quid differat Hippolyti
codex ab editis. Initio statim editio Fabricii t. II, p. 57, coll.
t. I, app. p. 46: ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς
τῶν μάγων παρουσίας ἦτη δύο. Addit codex ille: πρὸ τοῦ γεν-
νηθῆναι αὐτὸν ἐφάνη αὔτοῖς ἐν Περσίδι, καθὼς φησίν ὁ Αφρο-
διτιανός. Aphroditianus iste scriptor ignorabilis idem esse videtur
Αφροδιτιανῷ, quem memoravi Anecd. t. III, p. 39. Apparuisse
magis in Persia Christum antequam in Bethleem nasceretur,
tradidit Aphroditianus in libro adhuc superstite, scilicet in Epi-
phanii narratione rerum Persicarum. Quam etsi apocrypham
ac fabulis refertissimam vulgari operaे pretium fore; jamque
vulgavisse inter Anecdota, ni nimia recensionum varietas me

impedivisset ac plane conturbavisset. Gretserus, qui fuit olim editionem meditatus, multitudine fabularum et mendorum adeo se offensum esse ait, ut pedem retulerit. Erat tamen Gretserus homo ineptiarum id genus patientissimus et qui eas ferreο stomacho poterat concoquere.

¹⁹⁾ Ex E, ταῖς. Mox πῶς, ex ACE.

²⁰⁾ "Lucanus [6, 492] omnes superat: *Quis labor hie superis cantus herbasque sequendi Spernendique timor?* *"cujus commercia pacti Obstrictos habuere deos? parere necesse est, An juvat? ignota tantum pietate merentur?* *"An tacitis valuere minis? hoc juris in omnes Est illis superos? an habent haec carmina certum Imperiosa deum, qui mundum cogere, quidquid Cogitur ipse, potest?* *"Certus ille deus Daemogorgon est [imo incertus: de Daemogorgone vide F. Cordovae Didascal. c. 25], cuius dicto nomine ad omnia cogebantur reliqui. Luctat. ad illa Papinii lib. 4 Theb. [v. 516], Et triplicis mundi summum quem scire nefastum est προεστῶσα δαιμόνων δύναμις, τὸ quem scire nefastum est. Orpheus ἄρέητον ὄνομα dixisset [Lyth. 719]:* *"Τόφρα δὲ κυκλήσκειν μακάρων ἄρέητον ἔκαστον Οὔνομα· τέρπονται γὰρ ἐπήν κέ τις ἐν τελετῇσι Μυστικὸν ἀείδησιν ἐπώνυμον οὐδανιώνων. Ecce τὸ ἄρέητον ὄνομα. Sed eijuscumque numinis longe aliud in sacris nomen quam apud vulgus fuit. De minis magorum nemo non dixit.. GAULM.*

²¹⁾ A, ἐδεδιει. C, δεδίοι. Psellus Anag. de Circe: αἱ δὲ ήμιθεοὶ τῶν ψυχῶν, ἐν μέσῳ Θυητοῦ τε σαλεύουσαι τῆς ἀκηράτον φύσεως, οὐ πάνυ διδόασι τὴν τῆς Ηἰρηνῆς δόμην. Codex 1182, δεδίασι τ. τ. κ. μεταβολήν. Illud recipiendum; de hoc amplietur. — Mox G, ξίφον.

²²⁾ A, ἀστακτος. C, ἀτέγητος, cum varietate ἀτεχτος. P. Morellus aliud vertens: "qui nec feriri nec occidi potest."

²³⁾ G, ταῦτα μὲν. GBD, διαταράττοντι καὶ θορυβεῖ. Est ubi uterque numerus in eadem sententia reperitur; malui tamen recipere varietatem. Lucianus D. M. XIII, 1; δομοια ἐλέγοντο codex 1310, ἐλέγετο, quod recipiendum videtur mihi quidem, Popponi forsitan videbitur, quem lege Observ. in Thucyd. p. 152. Menander Sent. sing. 176: Ἐν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνε-

ται πόνοις. Codex 1168: Ἐν μυρίοις τὰ καλὰ γίνονται π., mala ultraque varietate. Phurnutus c. 6, p. 147: ὅσα ἂν γίνονται saltem γίγνωνται recte codex 2720, ὅσα ἂν γένηται.

²⁴⁾ C, περὶ τ., superscripto ἐπί. Choricius in Procop. 5: τὴν ἀνθρωπείαν περιστάμενοι φύσιν τὸ μὲν εύκόλως ἀνυόμενον οὐ θαυμάζουσαν· imo ἐπιστάμενοι, cum codd. regiis. Lucianus Nigr. 2: ηὔξαμην σέ τινι σπουδαίῳ ἐπιτυχεῖν· non male περιτυχεῖν in cod. 3010. Plato Axiochi initio: ὡς δὲ περιστραφεῖς περιεσκόπουν· melius ἐπιστραφεῖς in cod. 3009.

²⁵⁾ A, ξυνηρηκότων.

PAG. 27.

¹⁾ G, δόξαι μέν. E, δόξωμεν. Quae est in δόξαι μὲν mala divisio saepe in libris occurrit. Macarius Walzii ad Arsen. p. 273, n. 21: ήδὺ περὶ δεῖπνον πατρός: leg. una voce περίθειπνον.

²⁾ G, ἔξηγηκε. BDE, ἔξήτακε. C, ἔξηκαρο. A, ἔξήτασε.

³⁾ ACE, δὲ τούτων ἀποπ. G, τ. λ. ἀποπειρόμενος.... ἄλλος...

⁴⁾ "Ἀντίγονον, regem.. GAULM.

⁵⁾ AC, sine τά. Reddam necessarium articulum Dioni Chrys. Or. 13, p. 421: μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι· δῆλογότι τὴν αἰδὼ νῦν ἀντὶ τῆς αἰσχύνης ὄνομάζων, ὥστε ἔθος τοῖς ποιηταῖς, καὶ τὸ κακὸν εἶναι ἀντὶ τῆς δόξης παρὰ τοῖς πολλοῖς: recte codex 3009, ὥσπερ pro ὥστε, et τῆς δ. τῆς παρὰ τ. π.

⁶⁾ G, ἔσθ' ὅτι. BD, ἔσθ' ὅτε. Erit ἔσθ' ὅπη p. 28, 20.

⁷⁾ E, γένος κατὰ φ. ἄ. εἶναι η̄ θ. — Vide de hoc loco Lamium Delic. erudit. t. II, p. 226.

⁸⁾ A, sine γε. Mox G, εὐφυνῆ.

⁹⁾ GBD, ὅτε μὲν ... ὅτε δέ. Correxeram jam in Anecdotois Gr. t. IV, p. 422. Epistolae Socr. 35: ὅτε μὲν γὰρ τυγχάνει ἔκαστος ήμῶν σπουδάζων, ἔστι δ' ὅτε πρὸς παιδιάν ἀνιέμενος καὶ ἴλαρώτερον ἔχων, τῷ δὲ παρόησίαν ἄγειν ἀπλῶς ἡδόμενος. Reponendum ὅτε μὲν, ut est in cod. 3054: malim et τῷ τε παρό. In Choephoris 404, quod scripsi τοτὲ μὲν δύσελπις, pro τότε μὲν δ., nondum mihi quidem displicet.

¹⁰⁾ GBD, σχηματισμόν. — "Ex istis figuris postmodum divinatio orta, quae Pselli temporibus in usu fuit. Damascius in Vita Isidori apud Photium [Bibl. c. 242, p. 1041, 44]: ὅτι διὰ τῶν νεφῶν μαγτικὴν, οὐδαμῶς τοῖς παλαιοῖς οὐδ' ἀκοῇ ἐγνωσμένην (hoc prorsus non concedimus) Ἀνθούσαν τινα γυναικα ἔξενρεῖν ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Λέοντος τοῦ Ρωμαίων βασιλέως. Hujusmodi nubes περιστερά in Balsam. [vide Cang. Gloss. in Περιστεριῶται]. Unde περιστεριῶται οἱ ἀστρολόγοι in man. glossario, quod illa, ex qua praecipue conjectabant, nubes columbae forma esset. Sed haec istius loci non sunt.. GAULM. Quis non meminit Socratis Strepsiadem interrogantis? Ἡδη ποτ' ἀναβλέψας εἶδες νεφέλην Κενταύρῳ ὁμοίαν, Ἡ παρδάλει, η λύκω, η ταύρῳ; Aristoteles De insomn. t. 1, p. 536 : ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς νέφεσιν, ἀ παρεικάζουσιν ἀνθρώποις καὶ Κενταύροις, ταχέως μεταβάλλοντα.

¹¹⁾ C, ἀπλᾶ δὲ δὴ τὰ δαιμ. σώματα πλήν: mediis omissis.

¹²⁾ A, οἱ. E, οῖα. C, sine πρόσ. Mox G, δ' αὐ. Statim A, μείζω: contraria ratione C supra ἡττού.

¹³⁾ AE, γιγνόμενον. Verba, ὡς ἐπε... γιν., sunt in C posita post μεταγομένων. — "Lumbricos intellige. Erasm. in Adagio, Terrae intestina. Id invenies in Diogeniano [3, 91] et Suida [4, 82]: γῆς ἔντερα ἐπὶ τῶν μηδενὸς ἄξιων, GAULM. Erasmus intelligit de lapidibus, qui sensus huic loco non convenit.

¹⁴⁾ C, εὐάγ. κ. μαλακόν.

PAG. 28.

¹⁾ GBD, εὐεικτόν. A, εὖ εἰκτόν. Mox E, σωμάτων. A, μεταποιούμενον, superscripto τυπούμενον.

²⁾ A, δεικτικόν. E, παντ. δεκτ.

³⁾ G, ὥσπερ ἀήρ τοντί: mediis omissis. C, sine μέν. Locum integrum vertit P. Morellus. Restitutionem jam feceram in Anecd. t. 4, p. 343.

⁴⁾ Hom. Il. Γ, 35 : Ἄφ τ' ἀνεχώρησεν, ὥχρος τέ μιν εἶλε παρειάς.

⁵⁾ GBD, ἡμῶν φοβηθέντες αὐθις: mediis omissis. Resti-

tutionem indicaveram jam in Aneed. t. 4, p. 287. Bonam scripturam invenerat et P. Morellus.

⁶⁾ GBD, κ. ταῦτα δ. κ. τὰς περι. C, ταῦτα. Ibidem monui esse scribendum ταῦτα ex A. Choricius: οὐτε σιωπῶντας, οὐτε ταῦτα λέγοντας ὑπῆρχεν εύρειν. Ait Villoisonus Diatr. p. 23 esse in codice male ταῦτα imo est bene in codice ταῦτα. Apollonius Tyan. Epist. 58: τὸ μὲν γὰρ ἐξ οὐσίας τραπὲν εἰς φύσιν ἔδοξε γένεσις, τὸ δὲ ἐκ φύσεως εἰς οὐσίαν κατὰ ταῦτα Θάνατος. Codex Mazar. A 87, κατὰ ταῦτα, quod malim. Psel-lus Omnip. Doctr. c. 109: ἐν καὶ τοῦτο χρῶμα διασώζεται. Legebat interpres ταῦτα, qui vertit, "unus idemque." Est ταῦτα in codice 2087. Aeneas Gaz. Theophr. p. 10: πολλαχῆ λέγων οὐ ταῦτα πανταχοῦ λέγει. Codices ταῦτα, quod et viderat interpres. Sed sunt in hoc Aeneae loco notanda etiam alia, quae ad ipsum auctorem olim notabo. Idem p. 51: ἀνάγκη τὸ ὅλον ἐξ ὧν τοῖς μέρεσιν ἐξ ὧν συνετέθη ταῦτα πείσεσθαι. Codices recte, ἀν. τὸ ὅλον τοῖς μέρ... ταῦτα πείσεσθαι.

⁷⁾ E, ἐνθεν γ. καὶ. GBD, sine καὶ. Statim, pro σφέ-τερα, E, σαφέστερα.

⁸⁾ In voce εἴδη desinit fragmentum in E prius. Nam ibi-dem est alterum, de quo infra monebimus p. 269.

⁹⁾ A, τε. Infra AC, ἐξανίσχον.

¹⁰⁾ AC, καὶ ὡς ἀνήρ ἐμφ. καὶ πρός.

¹¹⁾ G, ὥσπερ σὺς. — "Athanas. in V. Antonii [§. 9] de ejus cel-lula: καὶ ἦν ὁ τόπος εὐθὺς πεπληρωμένος φαντασίας λεόντων, ἀρ-κτων, ταύρων, λεοπάρδων, καὶ ὄφεων καὶ ἀσπιδῶν, καὶ σκορ-πίων, καὶ λύκων· καὶ ἐκαστον μὲν τούτων ἐκινεῖτο κατὰ τὸ ἴδιον σχῆμα· ὁ λέων ἐβρυχε θέλων ἐπελθεῖν, ὁ ταῦρος ἐδόκει "κερατίζειν, ὁ ὄφης ἐρπων οὐκ ἐφθανε, καὶ ὁ λύκος ὄρμῶν ἐπείχετο. Magi nuperi tamen ex formis ordines agnoseunt; sed veteribus cujusque formae magi fuere, qui ab illa forma in similes potestatem accipiebant. Ita μάγοι λεόντων, μάγοι ὄφεων Babyloniis: Iamblich. in Photio [Bibl. cod. 94, p. 241: cf. supra p. 199]; serpentum etiam hodie in Aloys. Cadamo-sto, imo et pisceum in Polo Veneto. Longum esset omnia prosequi." GAULM. Philostr. V. S. II, 12, 2, p. 593, de Proteo: ἐς λεόντα Θυμοῦται, καὶ ἐς σῦν ὄρμα, καὶ ἐς δράκοντα

χωρεῖ, καὶ ἐς πάρθαλιν ἀπτεῖ. Inde orationi suae Psellum colorē sumsisse animadverterunt Koen. ad Gregor. Cor. D. A. §. 99, p. 178; Wyttēnb. ad Eunap. p. 187.

¹²⁾ GBD, sine καὶ. Pro ἀσκοῦ, quod et invenit interpres, Cotelerius alicubi, quod e Cangii Glossario in Ἀρχος didici, conjectit ἀρχοῦ. Wyttēnbachius l. l. ad ἀσκοῦ non offendit.

¹³⁾ AC, sine ως. Mox A, προσκυνυζώμενον: vide Anecd. mea t. 2, p. 441.

¹⁴⁾ GBD, οὐ γ. ἔστι στερρόν εἶδος ἀλλ': mediis omissis. AC, οὐδὲ γάρ. P. Morellus loco non integro usus est.

¹⁵⁾ AC, φιλ. συμβ. Statim GBD ὑπ' αέρος.

¹⁶⁾ "Prorsus tangit adagium εἰς ὑδωρ γράφειν, quod Arabes habent: **هُوَ يَرْقُمُ الْبَأْلَمْ**, ipse pingit aquam: Centur. 2, Adag. 93." GAULM. De graeco proverbio vide Anecd. mea t. 2, p. 381; 4, p. 183. Joannes Hierosol. Vita Joannis Damasc. p. 258: ταῦτα τῷ Ἰωάννῃ ὁ γέρων παρήγγειλε· καὶ οὐκ ἦν καθ' ὑδάτων γράφων, οὐδὲ κατὰ πετρῶν σπείρων, ἀλλ' εἰς γῆν ἀγαθήν.

¹⁷⁾ AC, εὐθύς. Mox G, ὄραν ἔνεστι. BCD, ὁ. ἔστι. A, ἔστιν ὄραν. Cf. p. 19, 17.

¹⁸⁾ A, x. σχ. x. χρῶμα. Infra A, ταραττέσθω, cum ditto-graphia τέτω.

PAG. 29.

¹⁾ G, μέλος, pro μέχρι.

²⁾ A, λεχῶ. GBD, εἰς.

³⁾ GBD, οἴου. A, οἴου. C, οἴου. Statim A, γυναικεῖον.

⁴⁾ GBD, ἀπέδωκεν. Dion Chrys. Or. 7, p. 224: τὸν μισθὸν οὐδεὶς ἀπέδωκε. Est ἀποδέδωκε in cod. 3009, idque melius. Contra in Luciano De domo c. 20, pro ἀποδέδωκεν edito, est ἀπέδωκεν iu cod. 3010. Vide not. ad Nicet. Eugen. p. 35, coll. Jacobsio ad Achill. p. 917.

⁵⁾ P. Morellus: "Sunt enim qui ratione careant, ut inter animantia composita mortique obnoxia.. Alius est, ni fallor ipse, sensus, scilicet: "rationi enim non esse consentaneum rem se habere ut in animalibus mortalibus ac compositis..

⁶⁾ GBD, ὀλιγωτέραν. — "Opponit ὀλιγωτέραν φανταστικὴν
"αὐνθρώπων τῇ μερικωτέρᾳ τῶν ἵππων et aliorum animantium;
"inepte prorsus, si ita scripsit. Lege ὀλικωτέραν. Generalio-
"rem interpretatur interpres, bene. GAULM. AC, ὀλικωτέ-
ραν. C, ἔχειν.

⁷⁾ GBD, γῆς. Mox A, μερικώτερα.

PAG. 30.

¹⁾ Respectu ad Isai. 1, 3. Cf. p. 203., n. 3.

²⁾ GBD, μῦες. A, μυῖες. C, μυῖαι: et sic Gaulminus
legere jussit. P. Morellus: "muscae". Idem in galliea ver-
sione, "souris". Statim G, ἀποστεγωμένην ἔχουσιν.

³⁾ GBD, εἰδότες ἐκαστον. C, εἰδότες ἐκάστου. Mox GBD,
η οὐ.

⁴⁾ GBD, μόνην ἔχοντα. C, μόνην ἔχοντες. A, μόνον ἔχοντος.

⁵⁾ G, καὶ τὰ τ. δ. πολυχεύμονα φ. BD, καὶ τ. τ. δ.
πολυχεύμονα φ. A, καὶ περὶ τὰ δαιμόνια φῦλα. C, ut edidi.
Mox G, ἐμπύρειοι.

⁶⁾ A, καὶ κτημένοι. Pejus etiam est curtatum id verbum
apud Porphyr. De abst. 4, 3, p. 301: μῆτε κτήσθαι ζηλωτόν:
imo μ. κεκτῆσθαι ζ., ut est in cod. 2083. Duplicatio, qua ca-
ret Porphyrius, male abundat in Pselli Anagoge de Circe:
τὸν μὲν γὰρ ἥδη μεταπεποιηθέντα πεποίηκε: imo μεταποιηθέν-
τα, ut est in cod. 1182. — Adjectivi, quod praecedit, πο-
λυσχεδής pro πολυσχιδής, exempla collegit Cotelerius, memo-
rato Pselli loco, ad Mon. t. 3, p. 609. Forsan non debui
πολυσχεδῆ mutare Anecd. t. 4, p. 48. Editio Theodori Prodr.
Tetraest. p. 34 habet πολυσχιδέα, codex 2831 πολυσχεδέα. Con-
tra initio libelli de epistolico charactere editio πολυσχεδής fert,
codex 1630 πολυσχιδής.

⁷⁾ GBD, πρὸς ὅποτε εἶδος φανταστικὸν ἀπεστένωται. Se-
quutus sum AC. Male tamen C, ἀπεπένωται. — "Ἀπεστένωται.
"Post illud vocabulum addit ista interpres: subterranei vero
"et lucifugi e diverso se habent. Quae in codicibus no-
"stris desunt; tamen indubie Pselli sunt, et ideo reponenda.
"Forte scripserat: τὸ δὲ ὑποχθόνιον καὶ μισοφαὲς δαιμόνων
"φῦλον ἐναντίως ἔχει." GAULM. Latina e conjectura inserue-

rat P. Morellus asteriscis etiam inclusa, cum hac notula:
“asteriscis inclusa addenda videntur”.

⁸⁾ A, πλεῖον. Statim A, ἔχων. BD, ἔχω. Quas terminations saepe confundi saepe animadverti. Porphyrius De abst. 1, 5: ἀφίημι γὰρ Νομάδων καὶ Τρωγλοδυτῶν ἀνεξευρέτους ἀριθμῶν μυριάδας. Consentit in meliore lectione ἀριθμῷ aliis codicibus codex 2083. In Dione Chrys. Or. 7, p. 220, scripsit Reiskius ὄρω, pro ὄρων, e conjectura quam firmat cod. 3009.

⁹⁾ C, τὰ σώματα κ. εὐπετή κ. παλίμβολα. A sic, omissa κεκτημένον. Statim G, ύδροι. γὰρ καὶ χθ.

¹⁰⁾ GBD, οὐ δύν. Negationem invenit P. Morellus.

¹¹⁾ A sine μέν. Mox G, στέργωσιν. Hoc loco usus Allatius, De Graec. opinat. §. 20, recte exhibet στέργοντιν.

¹²⁾ “Vera causa, quod, inter mactandum aves, angelorum nomina pronuntiabant, nec ferro unquam occidebant, ne latenterem, si quis latebat in illis, daemonem violarent. Botri Persarum regis liber fictus: σφάξεσθαι γῦπα μετ' ὄξεος καὶ λάμου· ὁ δὲ σφάξων αὐτὸν ἔσται μόνος καὶ παρὰ μηδενὸς θεωρούμενος· καὶ ἵνα λέγῃ τῶν τριῶν ἀγγέλων τὰ ὄνοματα, etc. Magi ultimi aevi ἀγγέλους ὄρνιθων ὄρνιθομόρφους agnoscunt, cui [imo “quibus.”] τὴν σύνεσιν τῆς τῶν ὄρνιθων φθέγξεως tribuunt. Quod veteres aliter tentabant; vel κυριώτατα μόρια τῶν ζώων καταπιόντες, ut animam exciperent (Porphyr. περὶ ἀποχ. [3, 4], Philostr. [1, 20, p. 25, cum nota Olear.] in Vita Apoll. Tyan.); vel certo ex serpentibus cibo (Orph. περὶ λίθ. de achate [Lith. 704]); vel eī δράκων τὰ ὠτα ἔνιψεν (Schol. Apoll. lib. ἡ Αργ. [v. 118. Cf. et Porphyr. l. l.] de Melampode ex Hesiodo ἐν μεγάλαις ἥσιαις). — Non venit in mentem Xyandro esse poematis nomen, quum verteret in Anton. Liber. Μεταμορφ. [c. 23] in orientalibus. — Plura dicemus alio loco.. GAULM. Errorem qui fuit Xyandri nuper Munkero tribuit vir. d., cuius libellus male plurimis locis fuit a typotheta tractatus.

¹³⁾ τε ex A. Mox A, καλοῦσι θηλυκῶς.

¹⁴⁾ A, μοχθηροῖς, superscripto αὐχμηροῖς.

¹⁵⁾ De daemonibus ὄνοσκελέσι vide Gaulm. supra p. 255.

Daemonem σκέλη ὄνου ἔχοντα quaere apud Athanasium. Vita Antonii. §. 53.

PAG. 31.

¹⁾ A, ύγρότερον ἀκ. ἀπτον, superscripto ύγρότησιν χαιρον.
— “τοῖς γυναικείοις μολυσμοῖς, ita ut non minus purgatione
indigeret, qui ad puerperam, quam qui ad mortuum intras-
set: Theophr. περὶ δεισιδ. [Char. 16]. Opinionis illius vetu-
statem asserere facile est vel ex Theocriti Schol. [11, 12]:
“τηνικαῦτα μὲν τὸ πρῶτον εἰς γυναικὸς τετοκνίας οἴκον κατα-
φυγεῖν [Hecaten], ἐκεῖθεν πρὸς ἀνδρας νεκρὸν φέροντας· ὅθεν
τὴν μὲν Ἡραν ἀποστῆναι, τὸν δὲ Δία τοὺς Καβείρους κελεῦ-
σαι ἀναλαβόντας καθάραι· ἐκείνους δὲ ἐπὶ τὴν Ἀχερονίαν
λίμνην ἀπαγαγόντας ἀγγίσαι: quia ad puerperam et mortuum
intraverat.” GAULM.

²⁾ G, μορφαῖς. Mox AC, τό τε κατ'. Dion Chrys. Or. 13,
p. 420: πρὸς δὲ τοὺς δήμους καὶ τοὺς τυράννους. Sensum
postulare πρὸς τε vidit Reiskius, cui favet codex 3009.

³⁾ GBD, ἡμῶν εἰναι.

⁴⁾ A, ἔστι. C, εἴπη. Ceteri, εἴποι.

⁵⁾ GCD, καὶ τὴν. AB, κἄν τὴν. Oportuit scribi τιν'.

⁶⁾ Scilicet pag. 19.

⁷⁾ A sic. Alii, ἀγγ. ἔθνων: quod vertit P. Morellus.

⁸⁾ “Menander [p. 203, ubi Mein.]: Ἀπαντι δαιμῶν ἀνδρὶ¹
συμπαρισταται: sed et cuique urbi, provinciae, κατὰ ἔθνη καὶ
πόλεις. Τὰς τῶν ἀγγέλων προστασίας vocat Clemens Alex.
[Strom, 6, p. 693: κατά τε γὰρ τὰ ἔθνη καὶ πόλεις νενέμηνται
τῶν ἀγγέλων αἱ προστασίαι. Cujus Clementini loci meminisse
videtur Milton P. R. 1, 447: from Him or his angels presi-
dent In every province.] Inde notissimae numinum in ex-
pugnandis urbibus invocationes et illa vetus opinio, Θεοὺς
ἀλούσης ἐκφυγεῖν πόλεως λόγος [cf. Aeschyl. Theb. 223, cum
nota Stanl.; coll. Zimmerm. Anal. [p. 140]; etc. Inter magos
ultimi aevi angeli regionum, cardinum mundi. Et viri docti
LXXII [an LXX?] orbis praesides angelos, et similes alias
nugas ex cabalisticis deliriis post Carnitof et Recanath Judaeos
docuerunt.” GAULM. qui ignorabiles illos ac ridiculos Carnitof

et Recanath e Delrio noverat Disq. mag. p. 58. Ipsum adde ad Vitam Mosis p. 310, cum Galeo ad Iambl. p. 279. Ceterum de toto illo geniorum publicorum ac privatorum loco vide Burign. De geniis; Wonnam Exercit. de gen. c. 2, §. 2.; Huetiana p. 326; Zimmerm. l. l. p. 544; Eryc. Putean. Amoen. hum. p. 20; Herald. ad Arnob. p. 28; Elmenh. ibid. p. 23; Wyttenb. Bibl. Crit. 12, p. 68; Ruhkopf. ad Sen. epist. 110, 1; Dissen. ad Pind. Ol. 13, 28; et c.

⁹⁾ C ita, sed cum ἄλλα pro ἄλλοις. A, οὗτω κ. δ. ἄλλοι ἐν ἄλλοις ἔθνεσι παρεδρ. GBD, προεστήκασιν, ἄλλοι ἄλλοις συμπ. Mutilum textum habuit et P. Morellus.

¹⁰⁾ Conjector in B, τούτων. Videtur τούτοις referendum ad ἑκάστων.

¹¹⁾ "Ηρωϊκῶς· sed et iambo saepe; de Socrate Aristoph. "Schol. [Nub. 145: cf. Anecd. mea t. 2, p. 269]; de Laio Aeschyli "Schol. [Theb. 751]. Et sexcenta alia.. GAULM. Sed pro ἥρωϊκῶς exspectabam ἐλληνικῶς, quum de lingua ipsa agatur daemonum, non de forma ac modulo verborum quibus utebantur.

¹²⁾ AC, παρεδρεῖσ. — "Interpres: eliciebantur, ut ap- "propinquarent et in simulacra sibi dicata ingrederen- "tur. Alibi explicamus hunc locum.. GAULM. Verterim: "appropinquabant, praesentes se manifestabant.. Vide Gaulm. ad Vit. Mosis p. 203.

¹³⁾ C, τύχη. Ceteri, τύχαι.

¹⁴⁾ GBCD, τῇ γλ. τούτων. G, ὡς περιφανεῖ. BD, ὡς περιφανεῦ. AC, quod dedi. P. Morellus: "tanquam verna- "culo..

¹⁵⁾ "Inde magicum praeceptum: ὄνοματα βάρβαρα μὴ ἀλ- "λαξῆς. Rationem habent ex pestilenti libro לְרַבָּעָן, qui "certas nominibus potestates rerum initio ab deo concessas "pertinaciter tuetur, quod impium est.. GAULM. Quae nota parum facit ad rem. Ceterum admove Pselli Scholium ad oraculum quod Gaulminus adtulit. Ait Psellus p. 70, nomina esse παρ' ἑκάστοις ἔθνεσι θεοπαρέσθοτα, verbi causa, apud Hebraeos, Seraphim, Michael, Gabriel: οὗτω μὲν λεγόμεναι κατὰ τὴν ἐβραιικὴν διάλεκτον, ἐνέργειαν ἐν ταῖς τελεταῖς ἔχει ἀφέντον· ἀμειψθέντα δὲ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὄνόμασιν, ασθενῆ: scilicet

ἐνέργειαν. Poterit placere magis lectio ἀσθενεῖ codicis 2109. Eadem fuit Origenis opinio, quem vide Contra Celsum 5. p. 261, cum nota Spenceri. Adde Iambl. De myst. 7, c. 5, cum not. Galei; Keuchen. Proleg. ad Sammon. p. 59; Richelt. De amul. p. 89. In codice 1630, p. 65, 2, hanc regulam legi: βάρβαρα ὄνοματα εἰσὶ πάντα τὰ ἔχοντα ἐπὶ τέλους ἐν τῶν ἐννέα (imō δώδεκα) β, γ, δ, κ, π, τ, θ, φ, χ, ψ, λ, μ.

¹⁶⁾ BD, δέδοικε. — "Nicephorus ad Synes. περὶ ἐγυπτίου. [p. 413]. Sed omnes ab Homero [Od. λ, 48]: Αὐτῷ ἐγὼ "ξίφος ὁξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ Ἡμην, οὐδὲ εἴων νεκύων "ἀμένηνα κάρηνα Αίματος ἀσσον ἴμεν." GAULM.

¹⁷⁾ Accessit ὡ̄ ex A. Mox C, ἀ̄ pro ἀλλά.

PAG. 32.

¹⁾ A, μοι. C, μον, sed e correctione. GBD, μον. C, ἐξῆ.

²⁾ C, πρόσηλα. Et sic infra C. Permutatio fit saepe vocalium η et υ. Arsenius p. 88: οἱ ποιηται ἀχθυφοροῦντας τοὺς Αἰγυπτίους φασίν. Ibi est vel mendum typorum pro ἀχθοφ., vel vitium codicis e pronunciatione ortum, ἀχθυφ. pro ἀχθηφ. Psellus Anag. de Circe: ἐγκαλωπίσατο δὲ ἐπ' αὐτοῖς ή τέχνη ... τούτῳ μὲν ὁ μυκτήρ ἀπομεμήκηται καὶ ὕειος αὐτῷ ἀτεχνῶς ή μορφή. Codex 1182: ἐγκαλωπίσατο ... ἀπομεμήκηται illud recte; hoc vitio vitium mutat. Rescribo, ἀπομεμήκυνται.

³⁾ GBCD, ἐπιτιμώῃ. Mox γοῦν accessit ex AC.

⁴⁾ GBD, ἄλλος: quod P. Morellus habuit. AC, ἀπολλάττονται ἄλλως. Mox accessit εἴη ex AC. Statim C, ἐπάδοι: reliqui, ἐπάδει.

⁵⁾ "Ex Iudeorum nugis credebant nomen dei ita posse "pronunciari, ut sola pronunciatione miranda faceret.. GAULM. Non de nomine dei Abraham, sed de nomine Christi Psellus intelligendus. Origenes c. Cels. 3, p. 133: αὐτὸς ὁ τῶν ὄλων δημιουργὸς, ἀκολούθως τῇ ἐν τῷ λέγειν τεραστίως πιστικῇ δυνάμει, συνέστησεν αὐτὸν (τὸν Χριστόν) ως τιμῆς ἄξιον, οὐ τοῖς εὐφρονεῖν ἐθέλοντι μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ δαίμοσι καὶ ἀλλαῖς ἀοράτοις δυναμεσιν, αἵτινες μέχρι τοῦ δεῦρο ἐμφαίνουσιν... φοβούμεναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ ως κρείττονος .... εἰ γὰρ μὴ

Θεόθεν ἡν αὐτῷ δοθεῖσα σύστασις, οὐκ ἀν καὶ δαιμονες τῷ ὄνοματι αὐτοῦ ἀπαγγελλομένῳ μόνον εἴχοντες ἀνεχώρουν ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτῶν πολεμουμένων. Plura de vi nominis Christi ac Patris notavi ad Anecd. t. 5, p. 209. Adde Keuchen. Proleg. ad Sammon. p. 64; Spencer. ad Origen. p. 17.

⁶⁾ G sine δέ. Mox GBD, sine priore τὴν. Infra C, αὐτὴν, pro αὐτούς.

⁷⁾ G, ἀπειλέοι. B, ἀπολύει. D, ἀπολύοι. Mox τοὺς accessit ex AC.

⁸⁾ "Exemplum ex Enoch lib. 1. ἀποχρ. [ap. Syncell. p. 25 "B]: πορεύον, Ραφαὴλ, καὶ δῆσον τὸν Ἐξαῆλ, χερσὶ καὶ ποσὶ συμπόδισον αὐτὸν καὶ ἔμβαλλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἔρημῳ Δοδοὴλ, καὶ ἔκει πορευθείσις βάλε αὐτὸν, καὶ ὑπόθεσις αὐτῷ λίθους ὀξεῖς καὶ λίθους τραχεῖς, καὶ ἐπικάλυψον αὐτῷ σκότος, καὶ οἰκησάτω ἔκει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον, καὶ φῶς μὴ θεωρείτω· καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπυρισμὸν τοῦ πυρός. Magi vocant δυνάμεις καταργούσας δύναμιν ἔκείνου καὶ ἔκείγου δαιμονος. Saepe Testam. Salomonis. Item in Enoch eod. libro [ibid. p. 25 D]: καὶ πρὸς τὸν Μιχαὴλ θεὸς εἶπεν πορεύον, Μιχαὴλ, καὶ δῆσον Σεμιξάν καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ. Vide ut Raphael ligat Exaelem et Michael Semixam." GAULM.

⁹⁾ Sic mutavi ἐπιλέγει, propter ἀπειλοίη. Mox A sine γάρ. Choricius, cuius memini, conjunctionem lucrabitur. Sic fuit ab Villoisonio editus Diatr. p. 23: αἰσθόμενος τὰ περὶ ταύτης. Poscit nexus sententia: αἰσθ. γάρ τὰ ... Et sic codex 2967. — C, δύναται. Reliqui, δύνανται.

¹⁰⁾ AC, γεράνδριον. Ceteri, γερόντιον. Illud auctoris esse videtur, hoc librarii. Statim GBD, σχεδιάζει. C, σχεδιάσῃ.

¹¹⁾ "Disputarunt viri pii ac docti. Sed non solum hominum ὄνυξι καὶ θριξι ad maleficia illis opus fuit. Saepe in man. Graeculus maleficiis δέρμα περιστερᾶς, τρίχας χοίρου, ζώου λυσσῶντος ἀφρὸν, cetera similia quaerit... GAULM. Anus incantatrix in Luciani Dial. Mer. 4 sibi poscit viri ἴματα ἡ κρηπιδας ἡ ὀλίγας τῶν τριχῶν: quae postrema ἡ ὀλ. τριχῶν omittit codex 2956. Vide Gaulm. ad Eumath. p. 12.

Multus est de maleficiorum remediis Delrius Disquis. mag. 6, c. 2.

¹²⁾ AC, *μολίβδω*. — "Ignorabiliter litteratis laminis "plumbeis aut annulis. Sigilla Chaelis, futilissimus libellus "[cf. supra p. 248.], in anullo plumbeo sigillum ponunt, ut "obediant omnes ὑποχθόνιοι spiritus.. GAULM.

¹³⁾ "Nihil notius in maleficio hostili, amatorio, imo in "omnibus pene. Hoc non ita notum ceram illam κηρὸν θεᾶς "dictam. Euseb. lib. 5, De praeparat. evang. [p. 120 Rob. Steph.], ubi τριχρωμος et σύμβολον Ἐκάτης dicitur. Vide "quae ad illa Theocriti [11, 18] notavit eruditorum stupor "Heynsius [Lect. Theocr. c. 5]: Ως τοῦτον τὸν καρὸν ἐγώ σὺν "δαιμονι τάκω, Ως τάκοις' ὑπ' ἔρωτος ὁ Μύνδιος αὐτίκα "Δάφνις.. GAULM. Vide Delrium Disquisit. mag. pp. 397, 1016; Zimmerm. Anal. p. 106; Dacier. ad Horat. Epod. 5, 59. Horatius Sat. 1, 8, 30: "Lanea et effigies erat altera cerea..

¹⁴⁾ "Torti magica vertigine fili [Lucan. VI, 460.] At "illos ἀθεμίτους ἀφορκισμοὺς Graeculus man. omnes habet.. GAULM. Adde Delr. Disquis. pp. 398, 401. Somner. Glossar. in Zimmermanni Analectis p. 616: "Liblaecum : incantationes, "quae fiunt certis ligaturis, liciis, vel fascino..

¹⁵⁾ GABD praefigunt Timothei personam. GBD, τὶ οὐν τοιαῦτα ὄντα. Mox ex C accessit opportune, εἶπον ἐγώ.

PAG. 33.

¹⁾ GABD praefigunt Thracis personam. B, οὐκ οἰδ' ἐγώ.

²⁾ A, sine καὶ. G, μέτριον.

³⁾ GBD, προσανέχουσι. C, προσανέσχε.

⁴⁾ "In commentariis Graecorum ἀποφράδες, αἱ ἀπηγο- "ρευμέναι ἡμέραι· διὸ καὶ ἐπιθετικῶς τοὺς πονηροὺς ἐκάλουν " [Vide quae notavi ad Marinum p. 106]. At τὸ μελίσσονται " [quod in nullo vidi libro nec ipse Gaulminus scripsit] corrū- "ptum pro μελίσσονται nemo non videt. Nec argutamur με- "λίσσεσθαι, quod μελίχιοι θεοὶ sint οἱ τῶν νερτέρων in Zosi- "mo [11, c. 6] et Orpheo [Ad Mus. 30].. GAULM.

⁵⁾ GBCD, ἀπείχοντο. Corrector in B proponit ἀπείχο- "μεν. A, ἀντείχοντο.

⁶⁾ GBD, οἱ μὲν, pro ἡμεν, quod tenent AC.

⁷⁾ "Precabantur ne quod subterraneum irreperet: Iamblich. ; Orpn. περὶ λίθ. de achate [Lith. 722]: Ἀράβοι δὲ Μέγαιραι ἀπόπροθι παφλάζοντος Σενέμεναι τρίποδος. Si quod irrumperet, Zoroastris praeceptum fuit: Τῦε λίθον μνίζουσιν ἐπαυδῶν. Vide quae interpres ad illum locum [Psel-lus in orac. Chald. p. 109]. » GAULM. Pro μνίζουσιν codex 2109 habet μηγήζουσιν. Nescio utrum praestet. Distinguendum post λίθον: "lapidem sacrificia, inclamans Mnisurim..

⁸⁾ A, τοιοῦτο. C, τοιοῦτο (superscripto ν) περιδὶ ἐν πρὸς δεῖμα. GBD, δεῖγμα. A, πρὸς τὸ δεῖματα. Forsan, πρὸς τῷ δεῖμα ἐμποιεῖν.

⁹⁾ G, καταχεῦον, et infra καταχεύειν. A, καταχωλεῦον et καταλεύειν. BD, καταλεῦον et καταλεύειν. C, καταλεῦσον et καταλεύειν. — "Scribo καταλεῦον. Hujus generis daemoniorum exempla plura in Disquis. magicis [Delrii, p. 341]. » GAULM.

¹⁰⁾ Delevi καὶ ante καταλ. A, πρὸς τοὺς τυχόντας. Mox GD, διὰ τοῦ.

¹¹⁾ GBD, praefixa Timothei persona, ἔφη. . . . ἀπώνασθαι.

¹²⁾ GBD praefigunt Thracis personam. A, praefixa Marci persona, ὦ γ. εἶπε.

¹³⁾ GBD, ὅτι καὶ αὐτὰ περιαντολογεῖ. Codex 39 = E, in quo novum inveni fragmentum (vid. p. 260) incipit p. 137, 2, ab ipso verbo περιαντολογεῖ. Sequutus sum AC. Mox E, καὶ ἀπάγῃ καὶ φαντ. Vide Gal. ad Iambl. p. 213.

¹⁴⁾ "Αύγαι πυρώδεις: optime Iamblichus de illis [De Myst. pp. 44, 45]. » GAULM. C, ἀφικνεῖται . . . θρησκ. αὐτὰ πυρώδεις.

¹⁵⁾ GBD, αἱ τῶν διὰ τούτων ὑπ. — "Non intelligo illa, αἱ τῶν διὰ τούτων ὑποδρομαί. Indubie corruptus est locus. Lego αἱ τῶν διαττόντων ὑποδρομαί. Οἱ διαττοντες vel διαθέοντες αστέρες, ut vocat Nicephor. Blemmyd. c. 12 φυσικ. [p. 111], notissimi sunt. Nemo, nisi τυφλὸς τόν τε νοῦν τὰ τ' ὅμματα, dubitat. GAULM. C, διαττόντων. A, διαταττόντων. Sie codex Lydi De ostentis p. 12, διαταττόντων, quod doct. Hasius mutavit in διαττόντων. E, διαττόντων. Et, ante Gaulmi-

num, P. Morellus diserte: "ignei quidam fulgores descendunt, "cujusmodi sunt scintillarum quae διάττογρες a Graecis stellae laeque cadentes vulgo dicuntur".

¹⁶⁾ G, καλεῖγαι: proponit καλεῖν. Vide p. 198.

¹⁷⁾ A, ἀληθὲς ἔχοντας. C, φωτιειδές. Pro παίγνια τούτων οὖσας malim π. ταύτας οὖσας. C, ὄνομάτων, variatione nota. — "Παίγνια καὶ κυβείαν magicas praestigias dici vir solide doctus pridem est quum annotavit. Ceterum αἱ τῶν ὄμμάτων παραγωγαὶ oculorum fascinationes sunt. Nam productiones, ut κατὰ πόδα reddiderat interpres, nemo probet, nisi de optica ad hunc locum disputando". GAULM. Morellianum productiones nullae de optica disputationes nitide probarent. Sunt ὄμμάτων παραγωγαὶ allucinationes variae, quae, laeso nervo ipso optico, quod rarissimum, vel vitiato humore crystallini, quod frequentissimum nec periculoso est, nebulas tenues, spissiores quoque, ac filamentorum nexus, et globularum tractus, muscarum volitantium imagunculas, cernentibus objiciunt.

¹⁸⁾ A, ὑπ' ἐξαπ. GBD, γιγνόμενα. An παρὰ τῶν καλονυμιῶν? Infra C, ως τοῦδε.

PAG. 34.

¹⁾ ACE, sine ἀν. — "Σῶος ὅλ. Loquendi elegans formula, de qua dicemus alio loco..". GAULM. Conjector in B, θῶος. Homerus Od. X, 28: νῦν τοι σῶς αἰπὺς ὅλεθρος· ubi vide meam notulam.

²⁾ B, ἐπιθαττίας σχοτ. G, αὐτομήνης. — "Locus corrumpens, sed cuius sensus facillimus est. Scripseram ad libri marginem, καθάπερ πυρός ἐπιθαλάσσιος ἀναφανεῖς. Quod τὸ ἀναφανεῖς postea in contextum adscivit imperitus typographus. Tamen illud τὸ αὐτομήνης non satis apte, quoad litterarum ductus iu ἀναφανεῖς mutatur. Sed non agitur de Priamo Priamique filiis. Meliores nactus libros, si ea res tanti fuerit, restituet.". GAULM. — Aliquid hic passus fuit vir doctus. Ἀναφανεῖς, quod suam fuisse putavit conjecturam, ipsa est codicum scriptura. Dorvillius ad Charit. p. 588, inter alias de hoc loco hariolationes, σχοτομήνης divinaverat. Jam

monui de ea correctione ad Anecd. t. 5, p. 346, ubi insunt et nominis illius exempla. Manasses Chron. p. 128: Ἐγτεῦθεν ἥλιος φαιδρὸς ἀγέτειλεν ἀκτῖνας, Ἐλυσε τὴν σκοτόμαναν, ἀπῆλασε τὸ γέφος.

³⁾ Ἐλαιώ καταιωγᾶν, μέλιτι, ὑδατι, etc.. GAULM. Modo G, ταῦτ' εἰπών.

⁴⁾ Α sine μέν. Libanius t. IV, p. 866: Θεμιστοκλῆς ἦκεν εἰς Σπάρτην, οἱ δὲ αὐτὸν ἐστεφάνουν codex 2918, Θ. μὲν ἦκεν ... ἐστεφάνωσαν. Idem mox: οὐκοῦν Διογένης ὁρθῶς οἴδεν ὅτῳ προσήκουσι πληγαί· δεῖ δέ... Idem codex: ο. Δ. μὲν ὁ. ο. δ. προσήκουσιν αἱ πλ. Alciphro 3, 55, 34: Εὐθυχλῆς γάρ ὁ στωϊκὸς ὑπὸ γήρως καὶ πλησμονῆς ἐκτάδην κείμενος ἔρεγχεν: codex 2720, Εὐθ. μὲν γάρ ...

⁵⁾ "Eustath. man. lib. 11, καθ' ύσμ. καὶ ύσμιν. [Eumath. "XI, init.]: παιανίζειν ἐπιγίκια καὶ ἐλευθέρια παιηγυρίζειν καὶ "σωτήρια κροτεῖν". GAULM.

⁶⁾ C, λάτρειν. Mox ACE, sine ὄλεθρίων.

⁷⁾ GBD praefigunt, ante τοῦτο, personam Timothei, et Thracis, ante πλήττεται. Pro quo πλήττεται, G habet πλήττεσθαι. Hunc de daemonum passibilitate locum ex Ficiniana Pselli versione tractavit Lamius Delic. erud. t. 11, p. 212.

⁸⁾ G, μαθεῖναι: vide p. 198. A mox sine ἐστι.

⁹⁾ Conjector in B proponit στερεὰς πληγῆς, citra necessitatem; adeo frequens est nominis πληγὴ ellipsis. C, ἐνεχθείσης. — Irrepsit mendum ἐπενειχθείσης ser. ἐπενεχθ.

¹⁰⁾ Inserui σοι ex ACE.

¹¹⁾ G, τὸ μὴ ἐπὶ τινος ὄστοῦν ἦ. Et sic P. Morellus legit. BD, τὸ μὴ ἐπιτιγοῦν ἦ. A, τὸ δὲ ἐπὶ τινοῦν μῦν ἦ. C, τὸ μηδὲ ἐπὶ τινοῦν μῦν ἦ. Forsan, τὸ μὴ ἐπὶ τινος νοσοῦντος μῦν...

¹²⁾ G, κανὸν ἄλλο τοῖον δή τοι πάθοι. Sic BD, cum τι. C, τοιόν δέ τι πάθη. A, τοῖον δή τι πάθη: quod praeferebam in Anecd. t. 4, p. 226. Nunc praetuli lectionem quae est in E, ὅποιον δή τι πάθη.

¹³⁾ A, ὀδυναῖτο. Infra GACDE, αἰσθητικήν. B, αἰσθητικόν.

¹⁴⁾ G sine καὶ. Dion Chrys. Orat. 52, p. 270: οἱ λόγοι.....

εὐσχημονέστεροι ἡρωὶ πρέποντες codex 3009, εὐσχημονέστεροι καὶ ἦ . . . Deesse copulam Reiskius viderat.

PAG. 35.

¹⁾ G, διερεθέντων. ACE, τὰ μὲν διαιρεθέντα. — Eadem permutatione vocalium αι et ε, modo BD ὄραται. Gregorius Naz. t. 1, p. 398, de Maccabaeis: οὐκοῦν ὅτι πρὸ τοῦ σταυροῦ τοιοῦτοι περιοπτέοι, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὸν σταυρὸν ἐπαινεῖται· codex 1538: οὐκ οὖν ὅτι μὴ πρὸ τ. στ. περιοπταῖται, ἀλλ' . . . ἐπαινεῖται· rescribam: οὐκοῦν μὴ ὅτι πρὸ τ. στ. περιοπτέοι . . . ἐπαινεῖται. Menander historicus p. 112 C: μὴ μοι μέμψιν τινὰ ποιήσασθαι· malim ποιήσασθε· oratio directa est, quod non perspexisse videtur interpres. Novi tamen aliquid objici posse. Ibidem p. 108 B: πᾶσαν οὖν τὴν τῶν Ἐφθαλιτῶν ἐκποιήσασθαι δύναμιν· proposuit vir d. ἴδιοποιήσασθε vel ὥκειώσασθε· pro- pius fuerit ὑποποιήσασθε. In Olympiodori Scholiis ad Phile- bum diligentior fuit vir d. scribens p. 286, "αἰσχάτων sic.. Circa talia audere licet. Ceterum est ἐσχάτων in cod. 1978. Ibidem p. 276, ρωμαλαιαί ἡ ἄγνοια abeat in ρωμαλεῖα, etsi editioni consentiat idem codex. In Porphyrio De abst. I, 32, non αἰσθημάτων, ut fuit olim editum, sed ἐσθημάτων, quod legi in cod. 2083, scribere voluit Rhoer.

²⁾ Hanc spiritum naturam noverat Milton: cuius hi sunt versus in Michaelis ac Satanis pugnantium descriptione P. Am. 6, 327: "then Satan first knew pain; . . . so sore The griding "sword with discontinuous wound Pass'd through him; but th' "ethereal substance clos'd, Not long divisible.. Conferendus et Popius ludiera epopoeia 3, 149: "Ev'n then, before the fatal "engine clos'd, A wretched Sylph too fondly interpos'd; Fate "urg'd the sheers, and cut the Sylph in twain; But airy sub- "stance soon unites again.. Vid. Wharton. De Popio t. 1, p. 230. Non sic Voltarius cum suis sanctis egit; in cuius Virgine S. Dionysius S. Georgio nasum acinace abscindit, S. Dionysio S. Georgius auriculam.

³⁾ GBD sine αῖ, et cum ἐμπίπτοντα. C, συμφύεται μετ. τ. ἐμπίπτοντα στ. A, συμφ. αῖ καθ. ὑδατος μόρ. μ. τ. ἐμπί- πτοντα στ. E, συμφ. αῖ . . . ἐμπίπτοντος στ.

⁴⁾ Adagium λόγον τάχιον: sed et νοῦ τάχιον, quod extulit Claudiian. [Rapt. 11, 201]: "Quantum .... Non leve sollicitate discurrit mentis acumen.. GAULM. De his hyperbolis ipse plurima dixi ad Eunap. p. 119. Symeon Metaphr. Vita D. Lucae p. 66: τέχνην ἀπεσαν διῆλθε ὄφον ἢ ἀέρα πτηνόν. Adde Dresem. ad Jos. Iscan. p. 119.

⁵⁾ G, σιδήρων. Infra G, ἀποτροπιασμόν.

⁶⁾ "Diximus de illo ritu. Sed et ταῖς βελόναις καὶ μαχαιριδίοις γράφεται in pluribus maleficiis alias ritus est. Graeculus: ταῦτα δὲ ὄγματα γράφε ἐν ὁστράκῳ μετὰ βελόνης χρυσῆς, καὶ ταῦτα θυμιῶν λέγε. Et alibi: μετὰ μαχαιριδίου χαλκοῦ." GAULM.

⁷⁾ ACE, οἵ ἄν. Est ἢ ἄν idem atque ὡς ἄν. Non vulgare est quod sequitur, κατ' ὄρθας ιστῶσι per tmesim, ni sit pro κατ' ὄρθον, κατ' ὄρθας γραμμάς.

⁸⁾ "Ut in νεκυομαντείᾳ terrent ense; ecce τὴν ἀντιπάθειαν: alliciunt sanguine et melle; ecce τὴν συμπάθειαν. Nihil notius." GAULM. C, μειλίττοντες.

⁹⁾ CE, sine articulo. Articulos reddam utiliores Philostrato V. S. 1, 9, 2: τὰ μὲν κατὰ τῶν βαρβάρων τροπαῖα ὑμονες αἴπατεῖ, τὰ δὲ κατὰ Ἑλλήνων Θρήνους · bene κ. τῶν Ἐ. codex 1696. Rursus 2, 1, 6: ὥσπερ ἐγὼ Κτησιδήμου Ἀθηναίου ἥκονον · et rursus bene codex K. τοῦ ΑΓ. Hoc etiam voluit Olearius scribere, sed operaे non parebant. Theocritus 7, 121: αἱ δὲ γυναικες "Ἄϊ αἴ!" φαντί, "Φιλεῖν, τό τοι καλὸν ἀνθος ὑπορθέει· Μηκέτι τοι φρουρέωμες ἐπὶ προθύροισιν, "Ἄρατε, Μηδὲ πόδας τρίβωμες." Illud τοι abest ab codicibus plerisque. Co-gitavi de rescribendo τόν. Scholiastes vetus eo me dicit: μηκέτι αὐτὸν φυλάσσωμεν. Videtur τὸν per αὐτὸν interpretari. In Luciano D. M. 13, 5, pro καὶ τὸν πλοῦτον est καὶ τοι πλ., quae permutatio tentamen meum viudicat.

¹⁰⁾ GBD, εἰ πρόγν. μ. εἶπεν ἔχειν. ΘΡ. πλήν. A, εἰ πρόγν. τὸ δαιμ. ἔχ. γένος. ΘΡ. πρ. τὸ δ. πλήν. C, εἰ πρ. ἔχ. τὸ δ. πρ. μὲν εἰπ. ἔχ. Sequor E.

¹¹⁾ GBCD, μόνην. — "Vult daemons habere πρόγνωσιν συμβολικήν. Ita Athanasius [Vita Anton. §. 33] μᾶλλον στοχαστὰς ἢ προγνώστας esse concludit. In deo γνῶσιν, πρό-

"γνωσιν, ἐπίγνωσιν, ὄρισμὸν, προορισμὸν Damascius distinguit contra Manichaeos [p. 370]. „ GAULM.

¹²⁾ BD, ἴσχην. C, ἴσχυη. Mox C, προσύλους, superscripto η: vide p. 224, n. 11.

¹³⁾ "Vide quae Zoroastris interpres [Psellus p. 109] ad illa, "Θύε λιθον μνήσουριν ἐπαυδῶν [Vide supra p. 269.] Praeter Iamblichum [De myst. 3, 31], magi ultimi aevi idem perhibent; sed cogi posse ut verum dicant nugantur.. „ GAULM.

¹⁴⁾ G, ἔνεστι μέν. Mox C, sine περὶ.

PAG. 36.

D ACE, παρεῖχε. Infra A, ὑπαιθρία. G, ἐνθάδε. E, ἐνταυθοῖ.

²⁾ GABD sine ἔτι, quod restitueram in Anecd. t. 4, p. 361, ex E. C, οἷον ἔτ. ποιεῖς ἐκηρὲ μῆ τὸν λ. ἔτι κ., cum dittographia κατάλιπε. — "Inde conjectare licet verum forsitan esse quod Gesner. [Biblioth. p. 609] scriptum reliquit, Psellum duos de daemonibus libros scripsisse. Quod si verum est, certe nec interpretes Morellum et Ficinum legisse illos appetat; etsi de Ficino quis dubitet, ideo maxime, quod in excerptis e Psello, quae cum excerptis pariter ex Iamblico, Proclo et Porphyrio, edita sunt, aliqua ultimo capite afferat, quae desumpta ex secundo illo, si quis est, libro videri possunt.. „ GAULM. Quae Ficinus habet ex libello sequente desumpta sunt, quem ipse nunc primus edo, sed qui, quum nihil, nisi verbulum p. 37 extr., de praescientia daemonum contineat, non ille est qui Timothei quaestioni queat respondere.

³⁾ G, συνέχθειμεν. D, συνεχθείμεν. C, συναχθείμε, superscripto ε. B, συνεχθείμεν. Conjector quidam, συνέλθοιμεν, in margine exemplaris regii editionis Gaulminianae. AE, συνενεχθείμεν. Mox in ἐνδεῖ post ὁ ἀν oratio soloecissat. Puto ἀν esse delendum. Fuit forsitan olim ὅσα vel ὅσον, quod abierit in ὁ ἀν. Et fuit forsitan ὁ ἀν ἐνδεῖ ab ipso Psello scriptum.

⁴⁾ GA, συρράχουσιών. — "Vaticana Appendix proverbiorum [4, 20]: "Δήμων Συρράχουσιόν εὐδαιμονήσαντάς φησι ψηφίσασθαι τὴν δεκάτην τῶν ὑπαρχόντων ἀποδίδοσθαι εἰς ἐπι-

"σκευὴν ναῶν τε καὶ ἀναθημάτων καὶ ἱερείων· πολλοῦ τε χρή-
"ματος συναχθέντος, εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν. Adi Strabon. lib. 6
"γεωγρ. [p. 363, 4, ed. Corayi; et Suidam Adag. 6, 61]. Atque
"haec sunt quae ad Pselli dialogum περὶ ἐνεργείας δαιμόνων
"properantes singulis diebus pro penso operarum scripsimus.
"Tu, qui stilum et mentem diriges, Deus, dux fuisti erisque.
"Tu ab illis, de quibus disserui, quosque me sentio dicere,
"aeternum me serva, conserva, defende.» **GAULM.**

*) Descripsi e codice 2109 = A, quem contuli cum co-
dice recentissimo = B, qui exemplari regio editionis Gaulmi-
niana assutus est, versioneque instructus latina, plerumque
probabili. B, δοξάζουσι οἱ Ἑλληνές.

PAG. 37.

¹⁾ B sine articulo.

²⁾ A, ἡ λόγιον, cum varietate λόγον, et sic statim. B,
καὶ λόγον, et statim λόγον.

³⁾ A, ἀπορέιπε. B, ἀπορέιπτε. Sic saepe variatur inter
ἀπορέιπτέω et ἀπορέιπτω· nam puto in A ἀπορέιπτει, in B
ἀπορέίπτει legi posse. Eumathius Hysm. 11, p. 434: δάφνης
με στεφανώσαντες, ἐπιφέρειπτονσι τοῖς ὑδασι· codex 2897: ἐπιφ-
έρειπτοῦσι.

⁴⁾ A, ποιγίους. B, πογαίους.

⁵⁾ A, κλιματάρχους, cum varietate κλιματάρχας. B, δὲ
κλιματάρχας ποιεῖται· et ad marg. ποιατε, exhibens, puto, ma-
lam codicis scripturam, ποιεῖτε. Nam videtur α e male lecto
compendio diphongi ει esse natum, quum jam statim ab initio
descriptor exhibuerit male προαιρέσας cum varietate marginali
προαιρέσεις. Cujus hominis in legendis compendiis imperitiam
id plene testatur, quod mox pro μισανθρωπίαν repreäsentarit
nomen, ut inveniebat, decurtatum μισανίαν et conjecerit εὐμέ-
νειαν. Atque infra p. 38, 16, pro πατρώοις servavit compendium
πρώιοις, addita sua conjectura πρωῖμοις ac versione "diis ma-
tutinis".

⁶⁾ A, τόν τε. Ubique obtinet illa vocularum δε τε confu-
sio. Dion Chrys. Orat. 6, p. 199: τὸ δὲ νόμισμα καὶ τὰ ἐπι-

πλα. Sententia duce, Reiskius malebat τό τε, quod reperi in codd. duobus.

⁷⁾ B sine δὴ τούτους.

⁸⁾ A, αὐτῆς. Permutatio solita vocalium η οι. Philostratus V. S. 2, 8, 1: δεινὰ πάσχειν ἥδ' ὁ Φίλαγρος, εἰ ἀγνοεῖται ποι. Codex 1696, ποι superscripto πη. Hoc melius illo. Theodorus Prodr. Rhod. 7, p. 321: "Τί δ' οὐ τὸν εὐρὺν καὶ παχὺν θύσης βόα; lego, θύσεις.

PAG. 38.

¹⁾ B, τὰ μέν. Mox B, τῆς ἔκεινων τῆς φύσεως.

²⁾ Il. A, 459. Ad rem Schol. Apollon. Rhod. 1, 587. — B ἀνεῦρυσαν, cum conjectura ἀνευρηκώς, ac versione: "ut "etiam Homerus innuit, cum ait.. Interpres homo fuit non indoctus, sed quem menda scripturae valde impediebant. De αὖ ἐρύσαι et αὐερύσαι Jacobs. ad Anal. t. 11, pp. 50, 123.

³⁾ B sine γε. Mox B, ἀντίχρουι.

⁴⁾ A, πλησιάζοντες, superscripto, πλα. B, πλαγιάζ.

⁵⁾ A, δὴ. Passim δὴ et δὲ sunt permutata. Statim A, τῶν δὴ γε κοιλῶν. Libanius t. 3, p. 337: ἐγὼ δὲ τῆς Νικομήδους πόλεως (imo τὴν Νικ. πόλιν, ut est in cod. 3025), ἐν ᾧ λόγους μὲν οὓς είχον ἐπηύξησα, φήμην δὲ ἡν οὐκ είχον ἐπεκτησάμην, ταύτην δὲ τὴν ἔναγκος μὲν πόλιν, νυνὶ δὲ κόνιν, σιγῇ δακρύσω, τοῦτο δὴ τῶν πολλῶν melius idem codex, ταύτην δὴ et τοῦτο δὴ τὸ τῶν π. Choricius, p. 53: ἵνα μὴ δὴ τύχης ἔργον ἀπλῶς ὁ τοῦ τυράννου δόξειε θάνατος. Sic se restituisse Villoisonus ait pro ἵνα μὲν δὴ. Potuit Villebrunius sic legere, adeo fuit homo indiligens; sed re vera est in codice ἵνα μηδὲ, unde fecerim ἵνα δὲ μὴ τύχης... .

⁶⁾ A, πρώτην.

⁷⁾ B, τὴν δέ γε κοιλίαν. Mox B, δύοντι.

⁸⁾ A, ἀπὸ τοῦ περὶ αἷον. Infra B sine πλάνησιν.

⁹⁾ Sanctocrucius De myster. t. 1, p. 189: "dans les opérations magiques on sacrifioit même des cadavres à Proserpine ou Hécate et à Pluton.. Adduxitque pro testimonio e cod. A verba τὸ δέ .... χατέθνον. Quibus tamen significari puto

relicuum victimae cadaver, resectis quae memorata sunt partibus, jam Plutoni ac Proserpinae sacrificari

¹⁰⁾ B, περιεργάζοντο, permutatis η et ει, Choricius p. 54: τὴν ἴδιαν ἐπείγεται πρῶτος κηρύγγειν ἀνδρεγαθίαν. Sic bene Villoisonus, qui ait esse male in cod. ἐπήγηται. Est in codice unum mendum, ἐπήγεται. Ducas Hist. p. 36 B: μόλις ἔξει τὰς ἐνέδρας. Codex ἔξη τῆς ἐνέδρας. Unde fiat ἔξηται τῆς ἐν. Nuperus editor bene ἔξηται scripsit, male relicto τάς. Ducas p. 40, 2: ἥλκυσαν τὰς τρυφεῖς. Etsi consentiat codex, rescribendum εὐλκυσαν. Dion Chrys. Orat. 6, p. 202: ὁ δὲ λιμῷ μὲν ἐχρῆτο καὶ δύψῃ πρὸ τῆς τροφῆς. Codex 3009, δύψει, electione dubia.

¹¹⁾ B, ἀριστερά. De hac librariorum negligentia circa synonymas voces non semel monui. Sophocles Antig. 671: Ηρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν. Scripsit χρῆ librarius codicis 2712; quo ipse modo erravi in Euripide (vide Aneed. t. 4, p. 425). Dion Chrys. orat. 6, p. 204: ὅταν δὲ (pisces) δέωνται τὸ σπέρμα αποβαλεῖν, ἐλθόντας ἔξω προσκνάσθαι πρὸς τὸ τραχύ· codex 3009, pro ἐλθόνταις, exhibit ἰόνταις. Quae praecedunt verba, quum oculis occurrant sintque vitiata, emendabo: τοὺς δὲ Ἀχαιοὺς οὗτοι φάναι ἄφρονται, ὥστε καὶ τοὺς νεκροὺς νομίζειν προσδεῖσθαι γυναικῶν * pro φάναι corrumpo, proponit Reiskius φῦναι, satis ineleganter; malim φανῆναι, vel φαίνεσθαι, ni standum sit potius ab eodem codice, in quo οὗτοι εἶναι ἄφροι.

¹²⁾ A, ἐπ' ἀριστερά. B, ἐπ' ἀριστα.

PAG. 39.

¹⁾ AB, τελετάς. Conjector in B, τελευτάς. Mox A, εἰ δ' οὖν, et ad marg. οὕ.

²⁾ A, ἀλλὰ ταῖς. B, ἀλλὰ καὶ τοῖς.

³⁾ B, κληματίδαις. A, κληματίσιν, et ad marg. δεις, δας, significatis varietatibus κληματίδες, κληματίδαις.

⁴⁾ A, ὅτε λιβαν... καὶ ὁ κρόκος τε καὶ ἡ ωτίνη δ. τοῖς ἀφ' ἑκάστοις θεοῖς. B, ὁ δὲ (et ad marg. ὅτε) λιβ. κ. ἡ σμ. ὁ κρ. τε κ. ἡ ωτίνη τοῖς ἀφ'. Conjector in B, ἐφ', quod re-

cepi. Passim obvia confusio praepositionum *ἐπὶ ἀπὸ ἐφ' ἀφ'*. Libanius t. 4, p. 587: *όπόσας ... ποιηται τοῖς ἔπεσιν ἀπεσέμυνναν*. Non praeferenda lectio codicis 3017, *ἔπεσέμν*.

⁵⁾ B sine *τῇ*. Mox B, φερεφάττη *τῇ* καὶ *ἀφροδίσιοι*, mediis omissis, ac statim γίγνεσθαι. Infra A sine λέγεται.

⁶⁾ A, *ἐκιρνοφόρησαν*, superscripto *σα*. B, *ἐκνιρνοφόρησα*. Clemens Alex. Protr. p. 11, qui fons est hujus loci, habet *ἐκερνοφόρησα*. Vide Sanctocruc. De myst. t. 1, p. 86.

⁷⁾ B, *όδύνας*. Sequentibus admove Clement. Alex. I. I.

⁸⁾ A sine *τι*. Cum proximis de Jovis mimica castratione cf. Clem. Alex. I. I.

⁹⁾ AB, *κύστις*.

¹⁰⁾ Vide Clem. Alex. Protr. p. 14; coll. Sanctocruc. De myst. t. 1, p. 319.

¹¹⁾ A, *μετριζοντες*. An *μητριζοντες*?

¹²⁾ AB, *κληδόνες*. Rescripsi *κλώδωγες*. B, *μεμαλλῶνες*. A, μὲ *μαλῶνες*, superscripto *μι*.

PAG. 40.

¹⁾ A, *ἡ βαβῶ τ. μ. ἀνασυρομένους*. B, καὶ λαβώ. Ad Sanctocrucii Mysteria t. 1, p. 374, Sacyus haec Pselli verba adulit e codice B, ut videtur, ab *ἐφ' οἷς* καὶ B. ad *καταλύοντιν*, scripto *ἀνασυρομένη*, lapsu calami.

²⁾ De *γυναικείῳ κτενὶ* Clem. Alex. Protr. p. 14.

³⁾ Inde ad libelli finem Psellum excerptis Ficinus, sed liberrime, multa miscens ac perturbans. Atque totum fere de *γοντείᾳ* et *μαγείᾳ* locum edidit et anglice convertit Th. Taylorus in notis ad anglicam Iamblichii De mysteriis versionem p. 220.

⁴⁾ AB, *ἄνύλους*, sed cum correctione. Taylor., *ἐγύλους*.

⁵⁾ B, *ἀνάγοντα καὶ τούτους κακ.*, mediis omissis; et ad marg., *τοὺς δὲ ἐξ ὑψους κατάγοντας, πάντας ἐξ ἵσου κακωτεκούς*: additione, puto, conjecturali. Exhibui scripturam codicis A, cui consentit Tayloriana.

⁶⁾ Tayl. *εἰδωλα αἴτα*.

⁷⁾ B, *θεωροῖς τῶν τονῶν δέ*. Tayl., *θ. τ. τοντῶν*.

⁸⁾ A, *ἐπαφίησιν, οἷς δεσμῶν*. B et T, quod edidi.

⁹⁾ BT, ἡ δὲ sine γε.

¹⁰⁾ B, μεριδα γ. ε. τῆς ιερ. ἐπ. ταύτην φασ. ἐσχάτην. AT, quod edidi.

¹¹⁾ T, ουσαν.

¹²⁾ T, μεριδων, ζωων, παντοδαπων φ.

¹³⁾ Accessit ἄρα ex T.

¹⁴⁾ T, βιωσιμοι. Forsan αὐτῆς vel αὐτῆ.

PAG. 41.

¹⁾ B, πειλός. Virgilius: "Limus ut hic durescit et haec ut cera liquefecit ..". Vide p. 268. Infra T, ενδοσεις.

²⁾ A, καὶ διαμειδιᾶ μὲν ἐπὶ τούτων ἀγάλματα. B, διαμειδιάμενα ἐπὶ τὰ τούτων ἀγ., cum correctione, διαμειδιώμενα ἐπὶ ταύτας ἀγ., scilicet ἐπὶ ταύτας ἐκδόσεις: ridicule. T, καὶ διαμειδιωσι επι τουτων αγ. Vereor ne fuerim audacior, qui scripserim ἐφ' ἑαυτῶν "sponte".

³⁾ In ἀνάπτονται desinit excerptum Taylorianum.

⁴⁾ A, διὰ τούτων. B, δ. ταύτην.

⁵⁾ A, πονηρὸν, superscripto πονηρῶν. B, κλειδὼν δὲ πονηρῶν ἔστι δαμ. Allatius profert hunc locum ab κληδὼν δ' ἔστι ad ὑπακούοντιν, Synt. de engastr. p. 476.

⁶⁾ A ad marg. Θεωρεῖν. Sed est optimum θαρρέειν cum accusativo. B, θ. ταῖς ἡ. αὐγαῖς.

⁷⁾ Forsan νυκτιλοχῶσιν.

⁸⁾ AB, πάνυ τοι. Allatius, πάνυ τι.

⁹⁾ Allatius, πρὸς τὸν νότον.

¹⁰⁾ B, τῆς τῶν σφῶν. Modo Allatius, πρὸς ἐξάλματα.

¹¹⁾ Malam formam εἰδοῖεν debueram in εἰδεῖεν mutare. Non haesi infra p. 161, n. 3, scribens εἰδεῖη pro εἰδοῖη. Eumathius Hysm. 11, p. 406: ἐπεὶ δὲ πέρας ἔχει τὰ τῆς τραπέζης. Codex 2897, ἔχοι, bene. Theodorus Prodr. Rhod. 8, p. 361, 5: Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ δεῖπνον ἔλθοι πρὸς πέρας. Gregorius Naz. t. 2. p. 80 D: νόος δ' ἀδέτοισιν ἐρωαῖς Βήσεται οἱ κ' ἐθέλει καὶ περ ἐργνίμενος. Codex 993, bene, καίπερ ἐεργόμενος, cum glossa κωλυόμενος, male ἐθέλει, mutandum in ἐθέλοι: addam et ibi esse όρμαῖς scholium ad ἐρωαῖς.

280 NOTAE AD PAGG. 42. 43. 44.

¹²⁾ A, περιγλάφοντες.

¹³⁾ A. οὐ φασι. B, οὐ φασιν, et ad marg. ἔφασαν.

PAG. 42.

¹⁾ B, προκεκλημένος. Praepositiones πρὸ et πρὸς saepe mutantur. Tzetzes Chil. 8, 269: Ἐχεις λοιπόν μοι καὶ αὐτὴν ἥδη προσγεγραμμένην. Corrigo, προγεγρ. Significat scilicet Tzetzes jam de Callirrhoe historiam narrasse : cf. v. 258.

²⁾ B, περιστρεψτός.

³⁾ A, ὑποσημαίνειν καὶ. B, τῆς δὲ ταύτης τρ. τ. ἡ μ. δὲ τῆς ἐν ταύτης τῶν δ. κατέχοντος κακ. ύπ. τι καὶ.

⁴⁾ A, ὥσπερ δὲ αἱρ. τις ἐ. καὶ φιλομαντεία τοῖς περιττοῖς. B, ὦ. γὰρ . . . φιλομαντεία, cum correctione marginali φυλλοῦ. Allatius qui hunc locum usque ad ἔλεγχον protulit Synt. de engastr. p. 423, sic orsus est: οὗτω δὴ καὶ λεκανομαντεία τοῖς π. τ. σ. Α. κατωνόμασται ύπὸ λεκ. Hinc contextum concinnavi. Fieinus etiam mihi favet, cujus haec sunt latina p. 359: "quemadmodum praedictio quaedam fit, id est per aerem atque "per folia; sic praedictio quaedam fit in pelvi apud Assyrios "frequentata atque nominata,. Debui forsitan et κατωνόμασται ἀπὸ λεκ. scribere.

⁵⁾ Allatius, πνεύματα.

⁶⁾ A, ἐπίτηδες τὸ γένος τοῦτο ἀμ. Mox Allatius, ψεύδου. Sed, eadem verba repetens p. 430, exhibet ψεύδους.

PAG. 43.

¹⁾ B, πραγματικοῦ.

²⁾ B, καὶ ἀρώματα καὶ β.

³⁾ A, περικαθ. cum varietate πυρὶ καθ. B, περικαθ.

⁴⁾ B sine καὶ.

PAG. 44.

* E codice 1182, p. 106, 1.

¹⁾ Esse puto ἀπόθετον σύγγραμμα singularem ac peculia-

rem librum, nobis vernacuule "un traité détaché, un ouvrage à part".

²⁾ Cod. συνηγηχώς. Usus poscit συναγηχώς.

³⁾ Cod. ἐπίνηον. Et sic bis infra. — In *Πειραιᾶ* Psellus scriptura usus est attica. Maximus Tyr. 37, 1. ἐν *Πειραιεῖ*. Codex 1962, ἐν *Πειραιεῖ*. Sed conspirat cum edito ἐν *Πειραιεῖ* 32, 9. Dion Chrys. Or. 6, p. 199: τοῦ *Πειραιέως*. Codex 3009, r. *Πειραιῶς*. Videndus Gottleber. ad Menex. p. 49, qui in Platonis loco pro *Πειραιέως* proponit *Πειραιῶς*, quam formam reperi in cod. 3009. Apollonius Tyan. Ep. 70: πρὸ τῆς *Μουνυχίης καὶ πρὸ τοῦ Πειραιοῦ*. Recte codex Mazar. A 87, *Μουνυχίας ... Πειραιῶς* et sic Aldina.

⁴⁾ Cod. φαληρίς .... εἴτε ναφλυστιοι. Prava syllabarum divisio vitium est frequentissimum. Maximus De princ. 411: μετὰ ποσσὶ διώκων Οὐκ ἐκίχης. "Velle scripsisset οὐτι κι-
" χοις", ait editor v. doct. Divisis melius syllabis scribo, οὐ
κε κιχης, tum iotaismo usus, οὐ κε κιχοις.

PAG. 45.

¹⁾ Strabonem sequitur IX, t. 2. p. 162.

²⁾ Inter Sunium ac Marathonem longum interjacet litoris spatium.

³⁾ Strabo I. l. — In loco Menexeni, quo de Datidis expeditione narratur, scriptum est in Gottleberiana p. 38: οὐδ' Ἐρετριεῦσιν ἐβοήθησεν Ἑλλήγων οὐδεὶς, οὐτ' Ἀθηναῖοις. Codex 3009, οὐτ' Ἐρετρ., melius.

⁴⁾ Cod. τρικόρινθος. Puto legendum, Παμνοῦς ὅπου τὸ Νεμέσεως ἱερόν. Sic Strabo I. l.

⁵⁾ Strabo I. l. p. 163: τῶν δ' ὄρῶν τὰ μὲν ἐν ὄνοματι μάλιστά ἔστιν ὁ τε Υμηττὸς καὶ Βριλησσός. Hinc mutavi lectio-
nem codicis αριλισσός. Statim cod. λυβακαμιτός. Nomina ista
οἱ Αυκαβηττός, ἡ Πάρνηθος, mihi memoriam renovant Rana-
rum 1068: ἦν οὖν σὺ λέγης Αυκαβηττοὺς Καὶ Παρνασῶν ἡμῖν
μεγέθη. Monet G. Dindorf. conjectisse criticos Παρνήθων, et
monstrat juncta in Comici prioribus Nubibus τὴν Πάρνηθα et
τὸν Αυκαβηττόν. Ac probabilius homo atticus de Parnetho co-

282   NOTAE AD PAGG. 46. 47.

gitaverit monte vicino quam de Parnasso. Praeterea confusa sunt *Παρνήθιοι* ac *Παρνασσοί* Acharn. 348. Forsan ipsa insolita qua Psellus utitur forma, ή *Πάρνηθος*, indicio est invenisse *Παρνήθων* in Ranis; et nomenclatura atticae homo studiosior quam peritior a recto *Πάρνηθος* genitivum derivavit.

⁶⁾ Plato Phaedro 9. — Adhaeret Straboni l. l. p. 164. Codex, *λυκίου*.

⁷⁾ Est τὴν μεσόγαιαν in Strabone IX, p. 150.

⁸⁾ Strabo IX, p. 151.

⁹⁾ Imo αὐτῆς. Ceterum cf. Strabo IX, p. 153.

¹⁰⁾ Strabo p. 152.

¹¹⁾ Strabo p. 154.

¹²⁾ Strabo p. 156.

PAG. 46.

¹⁾ Cf. Strabo IX, p. 156.

²⁾ Strabo p. 157.

³⁾ Inserui τὸ Strabonem sequutus.

⁴⁾ Strabo IX, p. 158.

⁵⁾ Hegesiae notitiam debet Straboni l. l.

⁶⁾ Strabo p. 159.

PAG. 47.

¹⁾ Codex, *μοισῶν*.

²⁾ Sic codex. Sententia est Athenarum reliquias vel integrimis urbibus esse illustiores. Forsan, *ἀπορθήτων*.

³⁾ Inserui πρὸς ex Strabone, quem cf. IX, p. 168, §. 6.

⁴⁾ Codex, *δηλειον*.

⁵⁾ Strabo IX, p. 172, §. 15.

⁶⁾ Strabo IX, p. 175, §. 19.

⁷⁾ Strabo IX, p. 177, §. 22.

⁸⁾ Strabo IX, p. 177, §. 24.

⁹⁾ Strabo IX, p. 178, §. 25. — Codex, *θεσπειαι*, et sic mox cum diphthongo.

PAG. 48.

¹⁾ Codex, μυκαλισσός. Cf. Strabo IX, p. 179, §. 26.

²⁾ Strabo IX, p. 182, §. 31.

³⁾ Malim ταύτη quam ταύτης. Saepe abiit iota adscriptum in sigma. Maximus Tyr. Diss. 41, 3 : ἐαν λύπην ἀπώσῃς, φόβος ὑπορρέει. Bene conjecit Reiskius ἀπώσῃ. Et inveni ἀπώσῃ in codice 1962.

* E Codice 1182, p. 100, 1.

PAG. 49.

¹⁾ Φλεγμαίνοντα τοῖς ὄνόμασι] Theodorus Prodr. in Notit. mann. t. 7, p. 244 : πῶς ἂν τὰ τῆς λαμψαῖς ἔκείνης γλώττης φλεγμαίνοντα όήματα διὰ τῆς ἐμῆς ἀχθήσεται βουγλωττίδος ; Eustathius ad Il 2, p. 218 : ἐπιγράμματα .... ἀπλᾶ ὅντα καὶ οὐδέν τι παχύ (an τραχύ?) καὶ φλεγμαίνοντα. Philostratus V. A. 1, 17 : λόγων ἴδεαν ἐπήσκησεν οὐ διθυραυβάδη καὶ φλεγμαίνουσαν ποιητικοῖς ὄνόμασιν. ¹bi Olearius. Vide et Matth. ad Plut. De superst. p. 194. Cicero Orat. 8: "facile "est verbum aliquod *ardens*, ut ita dicam, notare ..

²⁾ Alibi ἀπὸ γραμμῆς, ἀπὸ γραμμῆς αὐτῆς. Vide Suidam Adag. 3, 22, cum Schotto; Erasmus Adag. 1, 6, 57, 58; Bassum ad Eumathii versionem p. 283; ipsum Eumathium 5, 165, a me emendatum ad Herodian. p. 195. Manasses Chron. p. 71 : Ως ἡδη δὲ Τιβέριος προσῆλθεν εἰς τὸ κράτος, Ἐκ πρώτης, ὡς φασὶ, γραμμῆς ἔδειξε τὰς ἐλπίδας. Quod infra p. 50, 4, Psellus habet ἀπὸ πρώτης ἀφετηρίας eadem fere pollet significatione.

³⁾ Βροντῶντα καὶ ἐνάλλοντα] Proponerem ἐναστραπτοντα, ni id a corrupto verbo longius discederet. In illa enim metaphora βροντὴν καὶ ἀστραπτεῖν saepe junguntur, eaque habet ipse Psellus p. 126, 22: cf. ibid. n. 3. Gregorius Naz. de Basilio Anthol. Palat. 8, 9: Βροντὴ σεῖο λόγος, ἀστεροπὴ δὲ βίος. — An ἐναυλοῦντα?

⁴⁾ Floceulus Synesianus. Synesius Dione p. 38 : τῷ καταμελιτοῦντι ἀπάντων ἀκοὰς διηγήματι. Cf. infra p. 174, 27.

⁵⁾ Conferatur Eustathius Epist. 74: βουλοίμην γάρ, εἴ γε καὶ δυναίμην, ἐπ' ἐμαυτοῦ ζῆσαι ποτε, καὶ εἴσω τῶν περιόραντηριών γενέσθαι, ἦ καὶ αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἀδύτοις καταπετάσμασιν. In eadem epistola mendum video quod obiter corrigam: ἀπροσόδευτον ἀφεις τῆς πόλεως ἔξελήνθας. Codex 1182 recte ἀπροσαύδητον. Eadem sententia Epist. 17, 21: παροήθον αὐτὸν ἀπροσφώνητον. Quae epitheta me admonent de facienda restitutione Procopii Gazaei Monodiae, sic editae in Yriartae Catalogo p. 264, 2: ἄθυτος δὲ ἔσται καὶ ἀκαλλιέργητος καὶ διαμενεῖ ἀμελῶδητος ἀνθ' ὃν οὐκ ἔπαθέ τι ἐπὶ τῇ συντριβῇ σου. Codex 1182, in quo illud Procopii opusculum quam recte nescio Psello est attributum, plenius ac melius: ἄθυτος διὰ τοῦτο (vel διὰ ταῦτα · nam anceps est compendium) ἔσται καὶ ἀκαλλιέργητος καὶ δ. ἀμ. καὶ ἀψαλτος καὶ ἀπροσφώνητος καὶ ἀπροσαύδητος ἀνθ' ὃν....

PAG. 50.

¹⁾ Pro πίννα forsitan legendum πῖνος, quae vox saepe de quodam archaismi eruditioris exquisito flore usurpatur. Plutarchus junxit δρόσον παι χροῦν De prof. c. 8: τοὺς μὲν γάρ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι χρωμένους διὰ τὴν λέξιν, ἔτερον δὲ μηθὲν ἄλλη ἡ τὸ καθαρόν τε καὶ ἀττικὸν ὥσπερ δρόσον καὶ χροῦν ἀποδρεπομένους. Apud Dionysium Hal. juxta sunt posita nomina πῖνος καὶ χροῦς. Vide Ernesti Lexicon.

PAG. 51.

¹⁾ Illam tubae metaphoram, qua et utetur, pp. 125, 3; 129, 27, 29, illustravi ad Philostr. p. 377, ad Eunap. p. 391. Manasses Chron. p. 78: Μάξιμος δ' ὁ καλόγλωττος, σάλπιγξ ἡ χρυσοσάλπιγξ. Nilus Epist. 233 Joannem Chrys. τὴν σάλπιγγα τοῦ Χριστοῦ vocat. Eustathius Epist. 45, p. 349, 78: ὁ (melius codex ὁ) τῆς τῶν νοημάτων γλυκύτητος! σάλπιγξ μοι ὁ τόπος οὗτος ἐφάνη τοῦ γράμματος. Pseudo-Abdias 8, 2: "vox ejus quasi tuba vehemens est". Adde Jacobs. Anal. t. 10, p. 305.

NOTAE AD PAGG. 52. 53. 54. 285

²⁾ Metaphora verbi *βροντᾶν* reperta jam fuit p. 49, ubi n. 3; redibit p. 129, 9. Alibi tractabitur.

³⁾ Codex, ὁ δὲ σωκρατικός.

PAG. 52.

¹⁾ Forsan ἀμα τῷ μεγέθει, σὺν τῷ μεγέθει.

²⁾ Codex, γένοντο.

^{*}) E codice 1182, p. 105, 2. — Conferant allegoricarum interpretationum studiosi lectores Pselli opusculum cum Porphyriano De antro Nympharum libello, quem Psellus in compendium redegit.

³⁾ Od. 13, 102. Versus exhibui ut eos exhibet codex, nisi quod alicubi apostrophe usus sum, inserui *οἱ* v. 8, *καραβαται* mutavi v. 9, et *ἔρχονται* v. 11.

PAG. 53.

¹⁾ Cf. Porphyr. De antro §§. 10, 12.

²⁾ Codex, καὶ ἀεροειδῆς καίτερο σκοτεινός. Cf. Porph. §§. 5, 6, praecipue §. 12, vnde profeci.

³⁾ Cf. Porphyr. §§. 13, 14.

⁴⁾ Hinc Porphyrius emendari poterit.

⁵⁾ Cf. Porphyr. §§. 22, 23.

⁶⁾ Erravit Goensius ad Porphyrium p. 21, qui, quum male sententias diviserit, non vidit in suo auctore τὰ νότια opponi verbis praecedentibus, τὰ μὲν βόρεια.

⁷⁾ Cod. ἀγίαστιν, qui modo κατιάστιν. — Cf. Porph. §§. 22, 29; Barnes. ad Od. 13, 110.

⁸⁾ Cf. Porphyrius §. 24.

PAG. 54.

¹⁾ Hom. Il. 5, 698. Cf. Porphyr. §. 25.

²⁾ Hinc Porphyrius forsitan reformandus, cuius editio exhibet ἀνήκει §. 25.

³⁾ Minus placet Porphyriana lectio, βορράν ἀνερχόμενον.

⁴⁾ Odyss. 24, 12: Ἡδὲ παρ' Ἡελίου πύλας καὶ δῆμον
Ὀνειρῶν Ἡσαν. Cf. Porphyr. §. 28.

⁵⁾ Porphyrius hinc emendabitur I. l.

⁶⁾ Cf. Porphyr. §. 29.

⁷⁾ Iliad. 24, 528. Cf. Porphyr. §§. 29, 30.

PAG. 55.

¹⁾ Plato Gorg. §. 105.

²⁾ Hes. Opp. 94.

³⁾ Cf. Porphyr. §. 32.

⁴⁾ Cf. Porphyr. I. l. et §§. 6, 7.

⁵⁾ Cf. Porphyr. §. 33.

⁶⁾ Cf. Porphyr. §. 2.

PAG. 56.

*¹⁾ E codd. 1182 = A, p. 151, 2; et 3058 = B, p. 35, 2.
Lemma ex B, in quo ἐοίκασι τῶν οὐρανήσεων. Sunt in Cod.
Matritensi hujus poematii versus a primo ad Ἐκεῖθεν ἡμαύρω-
σεν αὐτῆς τὴν φύσιν, omissio forsitan mediis aliquo; nam
Yriartes p. 167 “numero tantum 17,” extare ait. Lemma Ma-
tritense: στίχοι ὅτι ἀναλογεῖ ὁ νοῦς μὲν τῷ ἡλίῳ, ἡ ψυχὴ τῇ
σελήνῃ, καὶ ἡ σάρξ τῇ γῇ ἐξ . . . δή (fors. ἐξ ἐκείνων δή),
νοὸς, ψυχῆς καὶ σαρκὸς συνιστάμενος ὁ ἀνθρώπος σώζει τύπον
τοῦ σώματος.

¹⁾ B, προσφυῶς. De corporum coelestium motibus atque
phaenomenis Psellus παθήματα dixit aptissime. Plato Ione
p. 20: περὶ τῶν οὐρανίων παθημάτων quod Mullerus non op-
time intellexit: cf. etiam Phaedon. §. 107. Gregorius Naz. Orat.
34, p. 558: τὰ περὶ σελήνην παθήματα γνώριμα γέγονε τοῖς
πολλοῖς. Dion Chrys. Or. 70, p. 374: τὰ οὐράνια πάθη. Philo
De opif. §. 23: τὸν ἀέρα καὶ τὰ τούτον παθήματα κατασκεψά-
μενος. Adde Fischer. Indice Aeschino.

²⁾ B, εὔρον. A, εῦροις. Usus permutatione solita voca-
lium *η* et *οι*, scripsi εὔρης, sensu futuri. Vide Anecd. mea
t. 3, p. 448. Scholiastes Ajacis 39: εύρησεις δὲ τοῦτο. Codex

NOTAE AD PAGG. 57. 58. 59. 287

2812 A, εῦρης quod est synonymum. Theodorus Prodr. Rhod. 6, p. 261: *Γνώσῃ δὲ μᾶλλον οἶον ἀκραιφνῆς πόθος, Ικαὶ ζηλοτύπου καρδίας ἵσχὺν μάθους.* Malim μάθης.

³⁾ A, ἡμῖν. Mox A, ἥλιον πῶς. Mox B, τῆς δὲ σελήνης.

PAG. 57.

¹⁾ B, ὁ κάλλιστος ... ὅλως ... φύσιν. A, φύσει, ut videtur. Mox B, αὐγαξουμένη. Infra B, εὐμοίόησε.

²⁾ Sic B. A ut videtur ἀκβότης. Forsan, ὁ μὲν γὰρ ὡς ἤκουσε τῶν ... Mox B, διανγάζει νοῦς γνωστικὴν λαμπηδόνα.

³⁾ B, πρὸς αὐτὴν τὴν σκιάν. Si verum sit πρὸς αὐτὴν..., malim καθειμένη, scilicet "demissa". Eadem confusio particiorum καθειμ. καθημ. in meis Anecd. t. 4, p. 432.

⁴⁾ B, συνῆξεν ... κακεῖνο ἔστι γῆ ... σάρξ ὡς δὲ .... πῶς ἐν τιθης ... σελήνης οὐσίαν .... φωτὸς οὐσίαν ... σῶμα δὲ λαμπρό.

⁵⁾ B, καὶ τοῦ μὲν μετέσχηκε φωτὸς πλησίον, τί δ' οὐ τέτυχεν.

PAG. 58.

^{*}) E codice 1182, p. 67, 1. — Vocabulum ἡχεῖον me ducet ad locum Pausaniae controversum 1, 42, 2: ἔστι γὰρ ἔτι καθήμενον ἄγαλμα ἡλεῖον. Μέμυονα ὄνομάζουσιν οἱ πολλοί. Edidit e codice Siebelis ἄγ. ἡλίου, quod vix satisfacere potest. Scaligeri conjectura ἡχεῖον unice vera est. Rarum est adjективum ἡχεῖος, sed per se bonum est, et hic omnino aptissimum.

¹⁾ Codex lacerus ὁ στεγανόν. Sic mox ἐκ διακονφιξόμενον. Implevi lacunas.

²⁾ Codex, ἀντίχισιν.

PAG. 59.

¹⁾ Multi editores scribunt στεγώτατος, στεγώτερος. Sequor codicem et Etymologicum M.

²⁾ Codex, συμμετρίαν τε.

288 NOTAE AD PAGG. 60. 61. 62. 63.

PAG. 60.

¹⁾ Codex, εἰσρέοι.

²⁾ Forsan αἵτιολογησώμεθα.

³⁾ Forsan ἀπερ, ob sequens τούτοις. Mox tamen τούτων posuit post οὐ.

⁴⁾ Codex, ἡ οὗτω. Scripsi εἰ. Sibi passim nocent η et ει. Dion Chrys. Or. 70, p. 374: τοῦ μὲν λέγοντος ὅτι πλεύσηται τὴν ταχίστην καὶ πολλὰ κερδανεῖ χρήματα. Proposuit Reisk. πλεύσεται contra regulam. Codex 3009, si bene notavi, habet πλεύσειται, unde scribendum πλευσεῖται.

PAG. 61.

¹⁾ Codex, τρανότερον. Sic significabat librarius, quod et fecit alibi, syllabae productionem. Lemma Anth. Pal. 7, 431: ταῦτα ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ συγγραφέως Θουκυδίδου τρανότερον. Sic et apographum quo utor codicis Palatini. Scrib. τρανότερον.

²⁾ Codex, τῆς ρον ἀκοῆς. Meum supplementum est incertum. An τῆς ἐκ διαμέτρου ἀκοῆς? Supra, pro τὰ καταντικρὺ τῶν διαμέτρων ἀντηχεῖν, codex exhibet τῶν διαχείντηχεῖν, sic; et de verbo αἰσθάνεται superest tantum αἱ, de ἀμφοτέραιν tantum ἀμφο ν.

PAG. 62.

¹⁾ Codex, εἴπη. Supra p. 61, 20, fuit prius εἴπη, nunc est εἴποι correctum, ut videtur, a prima manu. In illo qui sequitur loco de Archimedis speculis dubito an bene legerim participium quod scripsi ἀντιτεταγμένων. Penultimum paginae verbum, ἀποτευχτομένων, poterit Photianum Lexicon in οὐκ ἀποτευχήσεις tueri.

PAG. 63.

*¹⁾ E codice 1182, p. 68, 1.

¹⁾ Codex, κατ' αὐτό. Mox, pro ποιότης, forsitan ποσότης.

NOTAE AD PAGG. 64. 65. 66. 67. 289

PAG. 64.

- ¹⁾ Forsan, παντός τού.
- ²⁾ Inter ᾱ et πέρας est in codice lacero lacunula duarum syllabarum capax.
- ³⁾ Sic codex lacerus. Forsan, διαιρουμένου.
- ⁴⁾ Est in codice inter διαιρεῖσθαι et μενα lacunula.
- ⁵⁾ Superest tantum φη in codice lacero.
- ⁶⁾ Sic codex lacerus. An ᾱριθμόν?

PAG. 65.

- ¹⁾ Pro ἐπιτάξεις forsan ἐπιτάσεις.

PAG. 66.

- ¹⁾ De vi morali modorum musicorum locos veterum quaere apud Boeckhium De metris Pindari p. 238—240; Bergk. ad Anaer. p. 189. Adde Petav. ad Synes. Calv. p. 67 A.
- ²⁾ Aristot. De part. 2, c. 7.
- ³⁾ Galen. De usu part. 1, 8 initio.
- ⁴⁾ Toto hoc capite descriptsit Psellus Plutarchum De plac. 5, 30. Varietates lectionum examinare ne supersedeat futurus Plutarchi editor.
- ⁵⁾ Plutarchus: ως δὲνίοις αἴματα ἐνδέον η ἐγκέφαλος.
- ⁶⁾ Sic codex. Haec sententia non exstat apud Plutarchum.

PAG. 67.

- ¹⁾ Addendum saltem mente ᾱέρος, quod habet Dioclis opinionem enarrans Galenus Hist. philos. extr.
- ²⁾ Plutarchus nitide, εἰναι ύγειαν. Galenus I. I. Stratonom sic sensisse tradit: Στρατων διὰ πλῆθος τροφῆς γίνεσθαι τὰς νόσους. Opinor Psellum fuisse a properante librario decurtatum, et esse τροφῆς reliquias opinionis Stratoneae.
- ³⁾ Melius apud Plutarchum συμφώνως post οἱ στωϊκοὶ.
- ⁴⁾ Bene Plutarchus ἔτει τριακοστῷ. Bene et Galenus ἔτει λ. Et sic puto Psellum scripsisse, quem librarius corrupserit.

290 NOTAE AD PAGG. 68. 69. 70.

- ⁵⁾ Sic codex. Forsan, στοιχούντων καὶ ζυγούντων λόγων.
Est τογεῖν notum e tacticorum libris.
- ⁶⁾ Codex, συντάξεις μιῶν.
- ⁷⁾ Legendum δεσμήσοις.

PAG. 68.

- ¹⁾ Aristot. Analyt. Post. 1, 13.

PAG. 69.

* E codice 1182, p. 105, 1.

¹⁾ Dionysius scilicet Thrax Gramm. § 7, p. 631, 23. Dictus est a Psello ὁ τεχνικός. Sic ab aliis dictus fuit Herodianus, ab aliis Choeroboscus. Vid. Miscell. Observ. Nov. t. 2, p. 123; Larcher. Hist. Acad. inscript. t. 47, p. 127. Tropo eodem Thucyrides secundum excellentiam dictus ὁ συγγραφεὺς. Aphthonius Progymn. c. 12: ὥσπερ ὁ συγγραφεὺς. In quo se frusta impeditabat Schefferus, "non recordatus sic alibi fieri." Scilicet non recordabatur esse et apud Gregorium Cor. Dial. att. 18: αὐτίκα γὰρ ὁ συγγραφεὺς. — Ceterum cum illis circa literas praeceptis confer quae Psellus alio opere docuit, quod de grammatica versibus scripsit, a me ante hos sex annos vulgato inter Anecdota Graeca t. 3, p. 205 seqq.: Ὁ τεχνικός μὲν δεικνύσσι (Codex 1182, τίθησι) ψιλά τε καὶ δασέα, Ικαὶ μέδον τούτων, δέσποτα, τὰ μέσα κεκλημένα, κ. τ. λ. Adde Scholia in Dionys. Thrac. pp. 812, 813, et observationem Anonymi in Bekkerianis Anecdotis p. 1174.

PAG. 70.

- ¹⁾ Il. I, 95.
- ²⁾ Od. I, 279.
- ³⁾ Od. E, 229.
- ⁴⁾ Il. A, 243.
- ⁵⁾ Il. A, 509.
- ⁶⁾ Il. A, 409. Psellus l. l. p. 206, v. 118: ἀυφ' ἀλα ἔλαται νῆσοι ibi proponebam legendum νῆσα vel νῆσος. Nuper inveni νῆσα in codice 1182.

⁷⁾ Il. E, 230. Psellus l. l. v. 119: Σὺ δὲ ἔχεις γνία,, χράτιστε, ἐπιεικῶς ἡρμένα. Codex 1182, alia clausula: ἐπιεικῶς εἰρημένον. Quam varietatem editae lectioni non praetulerim, quum haec sit illa multum ingeniosior. Ibidem pro edita clausula v. 122, αὐτίχ' ὁ μὲν χλαινάν τε, codex idem exhibet, αὐτίχ' ὁ μὲν χιτῶνα: quod et editae scripturae posthabeo: nam melius est ipsa Homeri verba immutata servare, quum epicus verborum ordo politici versus non laedat numeros.

⁸⁾ Il. E, 128. Cf. Psellus l. l. v. 129: cujus sunt et v. 123 quae cum primis hujusce paragraphi verbis possint comparari, scilicet: σκόπει πῶς καὶ τὰ τρία ψιλά σοι παρεργάτησαν, δασείας συναφθείσης.... In quibus σκόπει scripsi conjectura probabili, implendae librorum quibus utebar lacunae causa. Reponendum erit ὄρθες e meliore libro 1182.

⁹⁾ Il. A, 68.

¹⁰⁾ Odyss. H, 214. Codex sic, οἴδε.

PAG. 71.

¹⁾ Et sic iterum p. 72, Αδωνις. Psellus l. l. v. 133: Τὰ μὲν δασεῖα, δέσποτα, τὰ πρὸ αὐτῶν ψιλοῦσιν, Ως εύσθενή καὶ δυνατὰ, Ὁθρυς, ὄφρυς καὶ ὥχος. Τὰ μέσα δὲ οὐ δύναται, ὡς ἐλαττότερά πως. Αδωνις, ἥβη, ἥγεμών, πάγτα δασύνεται πως. In quibus Ὁθρυς meliore est notatus tono; codex 1182, Ὅθρυς. Sed quod aspiret nomen Αδωνις, id Psellus facit quidem contra vulgarem scribendi consuetudinem, sed ad Aristarchi mentem qui ab ἥδω nomen Αδωνις derivabat. Est etiam asperatum Αδωνις alicubi in codice Anthologiae Palatino, teste Jacobs. t. 3, p. 75; v. causa 5, 113, ubi apographum quo utor exhibet ἄδωνιν, et 5, 289, ubi in apographo ἄδωνιν. Lexicon Περὶ πνευμάτων p. 208: τὸ α πρὸ τοῦ δ ψιλοῦται, Αδάμ, Αδωνις, ἀδελφὸς, Αδρίας, κόλπος θαλάσσης. Codex 1270: ψιλοῦται, οἶον, Αδάμ.... θαλάσσιος, καὶ τὰ λοιπά. In notis ad Anecdota t. 2, p. 37, monui hoc lexicon, quod sine nomine auctoris edidit Valckenarius, Joannis esse levitae, id est diaconi, quod ex praefixo epigrammate didiceram: Ιωάννου πόνημα λενίτου τόδε, Οὐ πατροίς η γῆ τῶν Βιθυνῶν πατρόθεν,

292 NOTAE AD PAGG. 72. 73. 74.

'Ημερέων αὐτοῖς δὲ χώρα μητρόθεν. Pro 'Ημερέων, forsitan Ιμερέων.

¹⁾ Scholia in Dionys. Thrac. p. 811, 12: συγγενῆ ἔστι τὰ μέσα τῶν δασέων καὶ τῶν ψιλῶν κ. τ. λ. quae conferas.

²⁾ Psellus l. l. v. 145: τοῦ Κίννυφος ὁ κίννυψ. Codex 1182, τ. κίννυφος ὁ κίννυψ. Vide ibi not., coll. Scholiis ad Dionys. l. l.

PAG. 72.

¹⁾ Cf. Scholia in Dionys. Thrac. p. 817, 26.

²⁾ Il. Φ, 305. Codex, ἐλήγετο.

PAG. 73.

¹⁾ Il. Τ, 287.

²⁾ Cf. Scholia in Dionys. Thrac. p. 797, 25.

³⁾ Codex, τὸ ε. Cf. Scholia eadem p. 800, 1.

* E codice 1182, p. 159, 2. Invenit pulex vile animaleculum alium etiam laudatorem, Demetrium Chrysoloram. Vide Yriartae Catalogum p. 158.

PAG. 74.

¹⁾ Aristaenetus 1, 1: Ααιδα... εὐ μὲν ἐδημιούργησεν ἡ φύσις. Psellus in eadem sententia miscuit nomen proprium φύσει et appellativum τὴν κοινὴν φύσιν. Sic p. 78, 15: ἡ φύσις ὡς ἄρα πρώτον ἐβούλετο τὴν φύσιν ἡμῶν συνεκέρασε. Sic apud Aeschylum, Prom. 15, Vulcanus, alloquens Βίαν, ait non audere se δῆσαι βίᾳ συγγενῆ Θεόν. Sic apud Euripidem, Ale. 50, Apollo, Θάνατον alloquens, debere ipsum ait τοῖς μέλλοντι θάνατον ἐμβαλεῖν. Ibi vid. quae notavi. Lucianus Somn. 7: Ερμογλυφικὴ Τέχνη εἰμί, ἡν χθὲς ἥρξω μανθάνειν. Ibi egregia est Fritzchii nota Q. Lue. p. 3; qui tamen suo admirandi Graecos jure abutitur, quum illos ait incredibili qua pollebant cogitandi celeritate praeccipites ad talia ferri. Logici id genus soloecismi ex compositionis orationisque negligentia orti nihil habent quod laudari et excusari possit.

- ²⁾ Scilicet φύσεως, ni librarius aliquod nomen omiserit.
- ³⁾ Erit κοίτη pro κίστη. Vide Lobeck. Aglaoph. p. 1257.
- ⁴⁾ Nicephorus Basil. inter Walzii Rhetores t. 1, p. 444: ἔκεινη (ἡ φύσις) διὰ φλεβῶν, ως διὰ τινων σωλήνων, πρὸς τὰ τοῦ σώματος μόρια τὸ αἷμα διαπορθμεύοντα, τρέφει, ζωογονεῖ, συνιστᾷ.
- ⁵⁾ Codex, ἀπηρρύσατο τῆς λεκηθώδους.

PAG. 75.

¹⁾ Id est, tribus digitis et quatuor quoque. Proverbium alibi legere non memini.

²⁾ Eustathius Antioch. in Hexaem. p. 34, de leone: οὐδὲ τὴν χθιζήν τροφὴν προιέμενος (ιμο προσίεμ.), ἀλλὰ πρόσφατον. Ibi Allatius. Cf. Jacobs. ad Aelian. t. 2, p. 193, 39.

³⁾ Codex, πῶς ἂν εἴπης. Formulae exempla dedi Anecd. t. 2, p. 255: cf. t. 3, p. 95, n. 1.

⁴⁾ De ἀμάρα vide not. ad Aristaen. I, 17, p. 469. Nicephorus Basil. l. l.: ουτος (ὁ φυτουργός) διά τινων συχνῶν ὄχετῶν τὸ ὑδωρ πρὸς τὰς ἀμάρας ὄχετηγῶν.

PAG. 76.

¹⁾ Codex, καν μ. ἴδοι. Scribendum fuit ἴδη. Libanius t. 4, p. 789: καν ἔρωτι περιπέσοι . . . καν διαμάρτοι. Scrib. περιπέση, διαμάρτη. Joannes Chrys. t. 4, p. 748 A: ὅταν χρονία τις καὶ σκληρὰ φλεγμονὴ τοῖς σώμασιν ἐναποσκιῷρωθεῖσα τύχοι. Scrib. τύχη. Nilus De octo vitiis p. 366: καν θανατος ἐπέλθοι, ἐλεινῶς ἀφίησι τὰ παρόντα. Lego ἐπέλθη. Sic Anacreon 23: ὃν θανεῖν ἐπέλθη.

²⁾ Codex, πίη, eadem qua modo permutatione corruptus.

³⁾ Codex, διεφθορήας.

⁴⁾ Forsan, οἵα γε, οἵα δή. Permutari δὲ et δὴ norunt omnes. Libanius Epist. 1597: πέφρικα καὶ τρέμω τὴν ἡμέραν λογιζόμενος καθ' ἥν ἐπισκέψῃ τοὺς λόγους· μικροῦ δὲ καὶ τῶν φρενῶν ἐκπέπτωκα. Codices Wolfsii, μικροῦ δὴ et μικροῦ δεῖν. hoc malim.

⁵⁾ Forsan, ἐκχεῖται.

PAG. 77.

¹⁾ Sic codex. Forsan, τοὺς ὄμους. Mox pro ἦν μὲν αποστομίσῃ, oportuit ἦν γὰρ ἀπ., ni quod fuit oppositum mem-brum exciderit.

PAG. 78.

* E codice 1182, p. 165, 1. — Vide Fabric. Biblioth. Gr. t. 10, p. 72.

¹⁾ Libanius Ep. 1597: τὸ δὲ ἐμὸν τοιοῦτον, οἷον κώνωψ ἐλέφαντι παραβαλλόμενος. Cf. Erasm. Ad. 3, 1, 27; Schotti Prov. metrica 1072. Costar *Entretiens* p. 10: "je m'arreste en "si beau chemin, de peur que vous ne me reprochiez... que "j'ai fait d'une mouche un éléphant. Si cette pensée vous sem-ble bonne, il faut... confesser que je l'ay prise à Lucien, "qui finit ainsi un long traité de la mouche: πολλὰ δ' ἔτι ἔχων "εἰπεῖν, καταπαύσω τὸν λογὸν, μὴ καὶ δόξω, κατὰ τὴν παροι- "μίαν, ἐλέφαντα ἐκ μυίας ποιεῖν. .

PAG. 79.

¹⁾ Respectu ad Isocratem Encom. Hel. 6: τῶν μὲν γὰρ τοὺς βομβυλίους καὶ τοὺς ἄλλας καὶ τὰ τοιαῦτα βούληθέντων ἐπαινεῖν οὐδεὶς πώποτε λόγων ἡπόρησεν.

²⁾ Melius ergo pulicis historiam noverat Psellus quam ipse Aristoteles; qui, Hist. An. 5, c. 31, ova pulicis esse sterilia narrat, ipsumque ex stercore arido ac subputrescente sponte na-sci. Hieronymus Dial. De Trin. p. 60: πῶς αὕτη (pulicis ani-ma) ἔγενε σπορᾶς αὐτομάτως συνισταται. Ibi insunt et in anno-tatione editoris quae opportune Psello admoveantur.

PAG. 80.

¹⁾ Similem formulam απὸ συνθήματος illustravi ad Anecd. t. 3, p. 66.

²⁾ De hac lunae vi vide n. ad Anecd. mea t. 1, p. 417.

³⁾ Sic codex cum lacunula. An ἐνονσιότητος?

PAG. 81.

¹⁾ Κομᾶ, *superbit*, nota verbi translatione; de qua vide Herald. Advers. p. 132; Harles. indice Theocriteo; Jacobs. ad Philostr. p. 231. Basilius Hom. mor. p. 228: πλούτῳ κομᾶς καὶ ἐπὶ προγόνοις μεγαλοφρονεῖς. Heliodorus 5, 29: τὴν εὐγενείας καὶ πλούτῳ κομῶσαν. Basilius Set. Vita Theclae p. 258: βασιλεώς τε ἀγχιστείᾳ λαμπρυνομένη καὶ πλούτῳ κομῶσα. Isidorus Pel. Epist. 5, 454: Μιθριδάτης . . . Παρθινέων (imo Παρθιναιῶν) καὶ ἄλλων πολλῶν ἐθνῶν βασιλεύσας . . . πλούτῳ κομῶν καὶ συμμαχίᾳ. Joannes Chrys. in Eutrop. p. 349. Theodorus Prodr. Rhod. 2, p. 70. In Maximi Tyr. Diss. 21, 2, κομοῦντες ἐπὶ φρονήσει mendum est typorum pro κομῶντες.

²⁾ Ζώαρχος hie est sol, vitae dux ac principium.

PAG. 82.

¹⁾ Plato Phaed. 31: τούτους (homines scilicet sapientes ac justos) εἰκός ἔστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε κὶ ἡμερον γένος, η̄ πον μελιττῶν η̄ σφηκῶν η̄ μυριήκων. Vide Theodoreti locum commodissime a Fischero laudatum. Nescio an hoc faciat Porphyrius De antro 18: πηγαὶ δὲ καὶ νάματα οἰκεῖα ταῖς ύδραισι νύμφαις, καὶ ἔτι γε μᾶλλον νύμφαις ταῖς ψυχαῖς, ἃς ἴδιας μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν.

²⁾ An σμικρότερα?

PAG. 83.

¹⁾ Sic ὁ νωτιαῖος pp. 95, 8; 134, 1.

²⁾ Codex, ἐπισκήνιον. Nomen bene scriptum est p. 128, 10, τὸ βλοσνρὸν ἐπισκύνιον. Vide Anecd. mea t. 2, p. 441; Herald. Advers. p. 11; Gatak. ad Anton. 3, 2, ubi et Xyl.; Salmas. ad haec barbara Tertulliani De pall. p. 342: "censoriae intentio-
nis episcynio disperso"; Spanh. ad Callim. Cer. 53. Tzetzes Chil. 10, H. 305 docet id nomen esse Ρηθὲν ἐξ ἀγριότητος τῶν σκύμνων καὶ θηρίων, "Η ἐκ τοῦ σκύξω, σκύνιον καὶ ἐπισκύνιον δέ. Scrib. ἐπισκύνιόν δε. Nam lex metri id postulat, estque δε enclitica, ut sexcenties in illo poeta ac similibus.

³⁾ De variis ferarum armis vide notam meam ad Nicet. p. 256, ad Anaer. Od. 2 edit. alt.; Rhoer. ad Porphy. 3, 9. Tractavit eum locum communem Gregor. Nyss. De hom. opif. c. 7 init. Adde Theophyl Simoc. Dial. c. 5, p. 13; Psellum infra pp. 91, 92. In Marcelli Arabicis Narrationibus t. 2, p. 434 est conferendus locus qui ex Anacreonte potius quam ex Arabico auctore conversus esse videtur.

⁴⁾ Superest tantum φαγεῖ. Infra, pro ἐκεῖνῳ μόνῳ προσπέφυκε, scripsi ἐκ. μόνον πρ., scilicet homini inhaerescere tantum est contentus nec eum comedere vult.

⁵⁾ Sic codex. Idem puto animalculum esse ὄττακος et quod alias est ἀττακός dictum.

⁶⁾ Λόγον ἐπέχειν τινὸς multi dixerunt. Vide not. ad Nicetam Eugen. p. 163; coll. Bakio ad Cleom. p. 372. Gemistus in Siebenk. Anecd. p. 97: ή γῆ κέντρον λόγον ἐπέχει πρὸς τὴν σφαιρὰν τοῦ στερεώματος. Scholiastes Joannis Clim. p. 110: διακόνου λόγον ἐπέχει ὁ πρὸς τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας ἀλείφων τὸν νοῦν. Adde Psellum infra p. 87, 13; Georgidem in Anecd. meis t. 1, p. 2, 7. Variatur formula. Philo de Coph. p. 1: πάσας τὰς ἐτησίους ἑορτὰς συμβέβηκεν ὡσὰν ἀπογόνους ἐβδομάδος εἶναι, μητρὸς λόγον ἔχούσης. Timaeus c. 1, 6: δύο ὥν αἱδε ἀρχαὶ ἐναντίαι· ἀν τὸ μὲν εἶδος λόγον ἔχει ἀρρένος τε καὶ πατρὸς, ἀ δὲ ὅλας Θηλέος τε καὶ ματέρος. Codex 963: ... ἀρχαὶ ἐντὶ, ὥν τὸ μέν. Lucianus Hipp. 4: τὸν τῶν φώτων λόγον φυλάττοντα. Cf. Athenaeus 1, 24: σῶφρον δέ τι ἦν τὸ τῶν εἰσδῶν γένος καὶ φιλοσόφων διάθεσιν ἐπέχον.

PAG. 84.

¹⁾ Exspectabam τροχ. ή ψύλλα μεμίν. Nota trochili in crocodilum insultatio; sed quem invadit non ut laedat et sugat, quemadmodum nos pulex sugit, sed ut ejus dentes purget leniterque seabat fauces. Exemplo trochili iterum utitur p. 93 extr.

²⁾ Videlur esse δεσπότης in codice.

³⁾ Excidit verbum. Forsan σωμάτων ἀπογεννάται. Conf. p. 79, 24. Et mox, ubi pulicem hirudinibus comparat, videtur non nihil a librario fuisse omissum.

⁴⁾ Codex, non ἔσῃ, sed ἔρι. Cf. p. 79, 21; 82, 15.

PAG. 85.

* E codice 1182, p. 165, 2. Lemma est in codice scriptum a recentiore manu. In Fabricii Bibl. Gr. t. 10, p. 72, appositum est lemma alius libri, ἐγκώμιον εἰς τὴν φθεῖρα, cum primis hisce oratiunculae verbis: ἀλλ' οὐ φθεῖρισσας. Jam supra, p. 74, 22, Psellus foeminino ἡ φθεῖρισσα usus est, quod tamen non videtur fuisse alibi repertum. Et quum mox dicet de pulice et pediculo, ταῦτα κατὰ συνγίαν προφέρουμεν, τὸ μὲν ἀρ-
χεγοῦντες ὥσπερ, τὸ δὲ θηλύνοντες, innuere videtur τὸν φθεῖρα masculino genere se pronunciare, τὴν ψύλλαν foeminino. Hinc malim mutare lemma, et οὐ φθεῖρισσα scribere in exordio ac deinceps. Ceterum, ut Psellus, lusit. D. Heinsius, cuius inter orationes est Laus pediculi; et ex Gujeti Biblioth. Gallica t. 13, p. 369, disco Taburotum, scriptorem scurrilem et valde inficetum, composuisse "La défense et louange du pou, ensemble celle du ciron."

¹⁾ Conf. p. 80, 10.

²⁾ Conf. p. 78, extr.

³⁾ Psellus, qui Aristotelem de pulicis generatione errantem non erat sequutus, nunc de pediculo sterili et sponte e carnibus nascente ipsum falsa narrantem credulus nimis auscultat.

⁴⁾ Plato Euthyd. 76: τὸ γὰρ σπάνιον, ὁ Εὐθύδημε, τίμιον.
Vide Valcken. ad Herod. 3, 23; Junii Adagium "rarum carum".

⁵⁾ Sic cod., δημοσιαιτερον.

PAG. 86.

¹⁾ Lucretius 1, 5: "Nullam rem e nihilo gigni divinitus
"unquam.. Ibi Wakef. Adde Gassens. de Epicuro t. 1, p. 92.
Plutarchus De aere alieno c. 5: τῶν φυσικῶν δήπον καταγελῶσι
λεγόντων μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γενέσθαι. Adde Casaub. ad Pers. 3, 84.

²⁾ Credebatne Psellus quod nec ipse Pisides credebat,
qui Opif. 1312: Οὐδὲ ὡς λέγοντιν ἐκ μὲν ἵππου σήψεως Σφη-
κῶν κύνησιν, ἐξ ὄντος δὲ κανθάρων, Βοὸς δὲ τὴν μέλισσαν τὴν

298 NOTAE AD PAGG. 87. 89. 90.

φιλέργατην. Et Origenes c. Cels. 4, p. 203, has metamorphoses memorans, prudenter addit, ὡς οἱ πολλοὶ φασι. Usum esse falsa opinione vulgi Psellum puto, non quod ipse crederet, sed ut luderet. Vide Jacobs. Anal. t. 8, p. 181.

³⁾ Vespas ex equis, apes e tauris nasci testatur Nicander Th. 741: *Ιπποι γὰρ σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν*. De his nugis vide Beckmann. ad Antigon. Car. c. 23; mea ad AEneam Gaz. p. 200, n. 155; et Niclas. ad Geopon. p. 1069.

PAG. 87.

¹⁾ Librarius nonnulla omisit imprudens de seminibus, puto, vegetabilium, quae in terra prius putrescere quam germinent multi olim crediderunt, quum Evangelii literae pressius adhaerent. Sie Pisides 1307: *Τις τὸν σπαρέντα σῖτον ἐκ τῶν ἐγκάτων Τῆς γῆς αὐτοῖς καὶ τὸν ὄσπερ ἐν τάφῳ Φθαρέντα κόκκον μυριόσταχνν φέρει*; Vide not. ad AEneam Gaz. p. 292.

PAG. 89.

¹⁾ Explicato nigro colore, albus fuit explicandus, sententiaque per ὄσον δὲ priori opponenda quam ὄσον μὲν inchoat. Exspectet lector codicem alium, sed patienter.

²⁾ Codex habet *γῆλοφα*.

³⁾ Forsan, *πᾶν νέμεται σῶμα*: vel *πᾶν σῶμα νέμεται ζῶον*. Verbum ἐνεργίζει quod sequitur explicat Moschopulus II. σχ. p. 43: *ἐνεργίζω, τὸ ἥρονς που διάγω*. Codex 2599 recte, *ἥρος*.

⁴⁾ Videtur periisse descriptio hominis digitos et ungues et pectines arcis admoventis, quibus ut machinis hostem expugnet. Id postulat ars sophistica et *ἡ δέ*.

⁵⁾ Spongiae avulsoris metu se contrahunt ac validissime rupi adhaerent.

⁶⁾ Codex, *ἀποδεριδί*.

PAG. 90.

¹⁾ An *ἥμιν* legendum?

²⁾ Nimia est hyperbole. *Ἄσώματοι* sunt angeli: vide mea Anecd. t. 4, p. 444, n. 2. Ibidem p. 262, 12, de homine sancto

et in corpore terrestri divinam incorporeorum angelorum natu-
ram referente: μὴ στερήσῃς με ἵδειν τὸν ἐν σώματι ἄγγελον
ἐκεῖνον. Agathias Anth. Pal. 1, 34, de Archangelo: Ἀσκοπον
ἄγγελίαρχον, αὐτόματον εἴδει μορφῆς. Psellus in Cantic. p. 306:
Toύτον καὶ νῦν ἔξηργνται τάξεις τῶν ἀσμάτων. Serib. e co-
dice 2087: *Toύτων καὶ γὰρ ἔξ. τ. τῶν ἀσωμάτων.* Et sic lege-
rat latinus interpres.

²⁾ Dicunt alii mortui hominis caput pediculos linquere.
Vide Plutarch. De adul. p. 49 C, cum nota Wyttienb. Heinsius
Laude pediculi p. 515: "ut Trojanorum deos magnos et pe-
nates, cum jam urbem invasuri essent Graeci, eam reliquisse
nobilissimi autores tradidere; ita isti, cum quem moritum
vident, agminatim recedunt."

PAG. 91.

* E codice 1182, p. 166, 2.

¹⁾ Conf. n. 3, ad p. 83.

²⁾ De sepia vide Schol. ad Aram Dosiadae; Wyttienb. ad
Plut. S. N. V. p. 112; Thisii Exere. misc. c. 12; Camus. ad
Aristot. p. 758; mea ad Theoph. Simoc. p. 187.

³⁾ Cf. p. 89 extr.

PAG. 92.

¹⁾ Catoblepam innui puto, qui πυρίπνοος κατώβλεψ dictus
fuit Manassi post Nicetam, ad quem locum vide quae apposui
p. 408; coll. Jacobs. ad AElian. H. A. 7, 5; Viet. Clerico Chrest.
p. 114. Locum novum de Catoblepa suppeditat Eustathius
Epist. 27: καθάπερ λόγος ἔχει δρᾶν τὸν κατώβλεπτα, θηρίον
ἐκεῖνο, οὐ πυρὸς κρατῆρες (εἴποι τις ἄν) οἱ ὄφθαλμοι, οἱ ἄμα
τε εἶδον ἄνω καὶ πῦρ ἡκόντισαν ἢ ἔξετόξενσαν, κ. τ. λ.

²⁾ Sic codex sine verbo.

³⁾ Sextus Empir. Hyp. 1, p. 16: τὸ γοῦν κώνειον πιαίνει
τοὺς ὅρτυγας. Ibi Fabricius.

300 NOTAE AD PAGG. 93. 94. 95. 96.

PAG. 93.

- 1) Codex plene distinguit post *ἀποφοράς*. Non placet ἐφ
ἡμῖν. Nec placebant modo dativi ἡμῖν et τῇ φύσει.
- 2) Lacuna est in codice versus unius et paulo amplius,
eiusque longissimi.
- 3) Delendum μετὰ, vel potius abeat in μέγα.
- 4) Constantinopoli forsitan, qua in urbe scribebat Psellus.

PAG. 94.

- 1) Conf. supra p. 84, 5.
- 2) Forsan λειψθὲν, quod τοῖς περιλείψμασιν respondebit:
“quod ipsi permittimus ac relinquimus”; sed inviti relinquimus.
- 3) Codex, μεμιημένη. Heinsius Laude pediculi p. 514,
de illo heroe: “jam vivendi genus placidum delegit ac tran-
“quillum, non volatile, ut aves, neque desultorium, ut pulex;
“sed pro dignitate vitae suae stabile ac quietum. Passu tardo
“ac composito incedit; neque quicquam e philosophia tam am-
“plecti quam silentium Pythagorae videtur”.

PAG. 95.

- 1) Negatio μὴ sententiae nocet. An οἱ γηρῶντες.
- 2) Cf. p. 83, 12.
- 3) Quod non ex observatione verae rei dictum est, sed
tropice ac poetice.
* E codice 1182, p. 59, 1.

PAG. 96.

- 1) Codex, ἐπὶ. Ad sequens δευτέρους forsitan λόγους sub-
intelligitur.
- 2) Forsan, νοημάτων.
- 3) Puto esse in codice quod scripsi πολιτικός sed com-
pendium adeo est intricatum, ut non id affirmare valeam.
- 4) Sic codex.

PAG. 97.

¹⁾ Lexicon, quod edam in Notit. Mann. t. 13: *δίκη ἡ ἴδια*, γραφὴ δὲ ἡ δημοσία. Vide Fisch. ad Euthyphr. p. 7; interpr. ad Thom. Mag. in *Dixη*; Matthiae Misc. t. 1, p. 229.

²⁾ Harpoerat. in *Γραφή*. Schoemann. De comit. p. 179.

³⁾ Sic codex.

⁴⁾ Non quivi discernere num librarius scripserit *ἀνεγέγραπτο*, an sine augmento *ἀναγέγρῃ*.

⁵⁾ De *εἰσαγγελίᾳ* Mathiae Miscell. t. 1, p. 229; Meier. Hist. juris att.

⁶⁾ Pro παρὰ ταῦτα forsitan παρ' αὐτοῖς, scilicet τοῖς Αττικοῖς. Forsan quoque istud παρ' αὐτοῖς successerit Psellianae scripturae παρ' Αττικοῖς. Illa enim vocabula confundunt librarii.

⁷⁾ Similia in Lexico Rhetorico inter Anecdota Bekk. p. 245, quae cf. p. 187. Adde Etym. M. in *Εὐθύναι*. De logistis et euthynis multa agitant viri docti: vide Koch. Obs. in Tim. p. 18.

PAG. 98.

¹⁾ De φάσει Lexicon Rhet. p. 315, 16; Meier. Hist. juris att. p. 214.

²⁾ Codex, ἡταιρικώς. Vide Jacobs. Anth. Pal. t. 4. p. 783; mea ad AEneam p. 207.

³⁾ Delendum μὴ, vel mutandum ὀφληκως in ἐκτίσαις, ἐκτετακώς, aliud simile. Qui enim erat reipublicae debitor nec solvebat debitum ἀτιμίας notabatur. Vide Petit. Legg. p. 469; Boeckh. OEcon. Athen.

⁴⁾ De ἐνδείξει Anecd. Bekk. p. 187; Schoemann. De comit. p. 112.

⁵⁾ De ἐφηγῆσει Etym. M.; Anecd. Bekk. p. 187.

⁶⁾ De κύρβεσι Tzetz. Chil. 11, H. 406; Beck. ad Aves 1354; Koch. Obs. ad Tim. p. 25; not. ad Aristaen. p. 471. Moschopulus II. σχ. p. 5: κύρβεις ἀρρένικῶς, λίθοι. Plenior Codex 2599: κ. ἀρρ., ἔστιν ὅπου καὶ θηλυκῶς, λίθοι. Non lapideos, sed saxeos fuisse tradit Lexicon in codice 2552 mox

vulgandum: ξύλινοι δὲ ἡσαγ (κύρβεις καὶ ἄξονες) όμοιως αὐτότεροι καὶ νόμους ἔχουσιν ἐγγοάφους. Psellus in meis Anecd. t. 3, p. 221, v. 391: Κενούχος, τὸ βαλάντιον κύρβεις, ἄξονες νόμων. Corrupta prima vox. Scrib. κυνούχος, ut est recte in codice 1182.

⁷⁾ De διαφηφίσει Anecd. Bekk. p. 186; Meier. Hist. juris att. p. 78; Lenz. ad Philochor. p. 61; Schöem. De comit. p. 381. Lexicon Rhet. p. 236: διαφήφισις ἀπλῶς μὲν τὸ ἐνεγκεῖν ψήφους, κυρίως δὲ ἡ τῶν δημοτῶν ἐξέτασις ἢν ἐποιοῦντο αὐτοῖς, ὥν τοὺς ξένους ἀποφηφισάμενοι ἐκβάλλωσι τῶν δήμων. Forsan, ἢν ἐποιοῦντο ἐν αὐτοῖς.

⁸⁾ Harpoer. in Αποφηφιζονται. Anecd. Bekk. p. 216 in Απεψηφισμένοι, et pp. 439, 32; 440, 7.

⁹⁾ An δημοτῶν?

¹⁰⁾ De ἐφέσει Meier Hist. juris att. p. 89.

PAG. 99.

¹⁾ De διαδικασίᾳ videndus omnino Meier. I. l. p. 120.

²⁾ De προβολῇ Mathiae Misc. t. 1, p. 238.

³⁾ De εὐθυδικίᾳ, Mathiae I. l. p. 267; Anecd. Bekk. p. 187.

⁴⁾ De παραφρασῇ Mathiae p. 268; Anecd. Bekk. p. 297.

⁵⁾ Codex, γραφαῖς. Scripsi γραφεῖς. Forsan, ἐγγραφεῖς, quod est de hoc negotio usitatum. De ἀγραφίᾳ Mathiae p. 248.

⁶⁾ De ἔξούλης δίκῃ monui in Notit. mann. t. 11, 2, p. 95. Vide Meier I. l. p. 231; Boeckh. OEccon.

⁷⁾ Idem nominis ἔξούλης etymon in Etym. M. et in Lexico Bekk. Anecd. p. 188.

PAG. 100.

¹⁾ De αποστασίου δίκῃ Mathiae Misc. t. 1, p. 246; Meier. Hist. jur. p. 34.

²⁾ Dicta διαγράφῃ a verbo διαγράφειν in sensu τοῦ ἔξαλειφειν. Vide Mathiae Misc. I. l. p. 267; Koch. Obs. in Tim. p. 15.

³⁾ Moschop. II. σχ. p. 166: λῆξις, τὸ ἔγκλημα, καὶ ἣν λόγον φάμεν καὶ λαζεῖν δίκην.

⁴⁾ Lexic. Bekk. p. 184: ἀντιλαχεῖν αἰντικαλέσαι ἐστίν.

⁵⁾ Ibid. p. 186: διαλαχεῖν τὸ διανείμασθαι χρήματα λέγεται.

⁶⁾ De διωμοσίᾳ et αντωμοσίᾳ loca dabit Matthiae Misc. t. 1, p. 258. Adde Fischer. ad Plat. Apol. 3, n. 3; Creuzer. Comment. Herod. p. 228; Moschop. II. σχ. p. 183, quem cor-
rexi ad Anecd. t. 3, p. 171.

⁷⁾ Lexicon Bekk. p. 184: ἀμφιορχία, ὅταν δύο μέρη ὄμόση
καὶ οἱ δικασταὶ τὸν δικαστικὸν ὄρκον.

⁸⁾ De ἐξωμοσίᾳ vide praeter alios Petitum Legg. att. p. 318; Matthiae Misc. t. 1, p. 264. Dicebatur et ὑπωμοσία. Mo-
schopulus II. σχ. p. 183: ὑπωμοσία, τὸ ὑπερτίθεσθαι τινὰ δί-
κην μεθ' ὄρκου, προφάσει χρώμενον ἀποδημίας, ἢ νόσω, ἢ τινι
τῶν παραπληθίων· quibus similia quum adferret vir d. ex Har-
pocratiorne conjectit sine necessitate νόσου. — Supra codex, τὸ
ὑποττ.

⁹⁾ Lexicon Bekk. p. 185: δοκιμασίαν ἐπαγγεῖλαι, τὸ κα-
ταγγεῖλαι δίκην ἐταιρήσεως τινά. Hinc facile restitui Psello
ἐπαγγελία, quum supersit tantum in codice ἐπα λία. Cf.
Anecd. Bekk. p. 310, 24.

¹⁰⁾ De ἀποφάσει Meier. Hist. juris att. p. 202.

PAG. 101.

¹⁾ De ἐπωβελίᾳ Meurs. Leett. Att. 5, 13; Petit. Legg. p. 486; Schoemann. De comit. p. 178; Matthiae Misc. t. 1, p. 262.

²⁾ Compendium vocis quam scripsi ἡλικίαν obscurum valde
est, nec scio an bene legerim. Erant Undecimviri, Photius ait
in Lexico, ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη γεγονότες.

PAG. 102.

¹⁾ Plato Phaed. 3, pag. 243 Fischeri, quem vide de *τοῖς*
ἔνδεκα ad Apol. p. 145; coll. Lexico Bekk. p. 192, 19. Ipse
dedi plurima ad Aristaen. 2, 22, p. 738.

²⁾ An *τοῖς ἀστοῖς*? Permutantur *ἀστός* et *ἄντος*. Qui hae-
rebat viro d. in Lysiae verbis t. 2, p. 412, 7, Aug., *πολλοὺς*
μὲν *αὐτῶν* *ἀποθανόντας*, legere propono π. μ. *ἀστῶν*. Vide

304 NOTAE AD PAGG. 103. 104.

de permutatione notulam meam ad Orest. 894; Taylor. ad Demosth. De cor. p. 270; Brunck. ad Thesmoph. 541; Elmsley. ad Eurip. Suppl. 354, in Classico diario t. 8, p. 433; Burges. ad Aesch. Suppl. 404. — Quod sequitur διαιροῦντες videtur corrigendum. Attamen Etymologicum M.: διαιρηταὶ, κριταὶ· καὶ διαιρεῖν, διαιρίνειν. Harpoeratio in Διαιρηταὶ τοῖς κριγούνοις διήγουν.

³⁾ Sic codex. Totus hic locus non ex librarii tantum oscillantia vitii aliquid contraxit, sed ex ipsius auctoris negligentia. De Eponymis Meurs. Lectt. attic. 5, 5.

⁴⁾ Vide Etymol. M. in Ἐπώνυμοι.

⁵⁾ Demosth. De cor. 39, p. 258 Harl.: ὅλεθρος γραμματεύς. — De γραμματεῖ vide Meurs. Lectt. Attic. 6, 25; Femand. Explie. 2, p. 187; Schoemann. De comit. p. 318. Ostendit et muneris vilitatem Dorv. ad Char. p. 200.

PAG. 103.

¹⁾ De ἀντιγραφῇ Siebelis ad Philoch. p. 43.

²⁾ Lexicon Bekk. p. 190: κληρωταὶ ἀρχαὶ πρακτόρων, ἐκλογέων, καὶ ἀντιγραφῆ: an καὶ ἀντιγραφέων?

³⁾ Codex, ὀπηρίκα πολέμ. — De ἐκλογεῦσι Hemsterh. ad Luc. Cont. 11, t. 3, p. 390; Boeckh. OEcon. Attic. t. 1, p. 294 vers. gall.

⁴⁾ Codex, τούτων, statim λουροφόρων. Ad rem Anecd. Bekk. p. 276.

PAG. 104.

¹⁾ De hoc hastae in funere occisorum ferendae ritu vide Petit. Legg. Att. p. 625; Siebelis ad Istrum p. 52; Anecd. Bekk. p. 237, 30.

²⁾ Sic codex. Alii κωλ... scribunt. De κωλακρέταις vide Boeckh. OEcon. Lexicon Bekk. p. 190: κωλακρέται· οἱ κρατοῦντες τὴν δικαστικὴν ζημιάν. Quum colacretae judicibus stipendium distribuerent, iis qui fuerant pecunia damnati de stipendio numerando multae summam detrahebant, ἐκράτοντι τὴν ζημιάν. Sic lexicographum intelligendum esse opinor.

NOTAE AD PAGG. 105. 106. 305

- ³⁾ De hellenotamia Boeckh. OEconom. Attic. Cf. Moschop. *P. σχ.* p. 52.
⁴⁾ Scripsi πρώτης e divinatione. Librarii scriptura prorsus evanuit.
⁵⁾ Qui hic ἐνάτην, librarius mox ἐννάτην scribit.

PAG. 105.

¹⁾ De Cynosarge multus est Meursius Athen. Attic. 2, 2. Adde Arsenii Violet. p. 324; Diogenian. 5, 94, ubi Schott.; Apostol. Adag. 11, 66, ubi Pant.; Fac. ad Pausan. 1, 19, 3; mea in Notit. mann. t. 10, 2, p. 223, in Anecd. t. 2, p. 413.

²⁾ Imo τῇ πόλει. Demosthenes De cor.: τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον ὃς πατρῶος ἔστι τῇ πόλει. Sic et Aristides: τίκτει (Ἀητώ) δὴ τοὺς θεοὺς τὴν τε Ἀρτεμίν καὶ τὸν πατρῶον Ἀπόλλω τῇ πόλει. Quae loca mihi ministravit Baehrii Dissertation de Apolline Patricio et Minerva Primigenia Atheniensium p. 10.

PAG. 106.

¹⁾ Sic codex. — Rex Atheniensium Θυμοίτης vocatur in Scholiis ad Plat. p. 49; in Etym. M. sub Ἀπατούρια; in Lexico Bekk. p. 416; in Arsenii Viol. p. 64; quos grammaticos consulas de hoc festo, additis Larch. ad Herod. 1, 147, ibique novo eodemque eruditissimo editore Baehrio; Marx. ad Ephor. p. 119; Walz. ad Arsen.

²⁾ Dicitur Ξάνθος Suidae et Schol. Platonis post Creuzeri Plotin. De pulchr. p. 533; Lexicographo Bekk. p. 417, 28, qui non sibi constans eum etiam vocat Ξάνθιον. Quod nomen illi tribuit Arsenius.

³⁾ An ἐφέλκεται? Probum est activum ἐφέλκεσθαι. Dionysius Perieg. 832: Παπτωλὸς χρυσὸν ἐφελκόμενος. Paulus Silent. Anth. Pal. 9, 443: θυμὸν ἐφελκομένη. Lucianus ibid. 10, 37: ἐφελκομένη τὴν μετάνοιαν. Ibi Jacobs. Sic ἀφελκόμεναι δίκαιον in Simocattae Epist. 56; ἀφελκομένους τὸν κύρτον in ejus Dial. Phys. pag. 10.

306 NOTAE AD PAGG. 107. 108. 109.

PAG. 107.

¹⁾ De τερρασίσταις Schott. ad Suidae Adag. 13, 45; Pantin. ad Apost. 18, 34; Siebelis. ad Philoch. p. 93.

²⁾ Lexicon Bekk. p. 193: τήθη· πατρὸς ἡ μητρὸς μήτηρ,
ἥν μάμυην καλοῦσι.

³⁾ Idem Lexicon p. 194: τηθίς· πατρὸς ἡ μητρὸς ἀδελφή,
ἥν λέγουσι θείαν. Pronunciatio in causa fuit cur τηθίς et τιθίς
confusa fuerint.

⁴⁾ Lexicon Bekk. p. 254: ἐπιτήθη, ἡ μήτηρ τῆς μάμυης.

⁵⁾ Consentit Lexicon Bekk. p. 297, 30. Dixit tamen Ly-
curgus τὰ ίερὰ τὰ πατρῶα· ibi vide Osann. p. 41. Adde Din-
dorf et Longuev. ad Isocrat. Pan. 4.

⁶⁾ Codex, ἐδέδοτο. De ύποφονίοις Lexicon Bekk. p. 313.

⁷⁾ Forsan, δηλοῖ vel δῆλον κακ τοῦ ὄνοματος. Forsan
nihil tentandum.

⁸⁾ Sed si non inveniretur in quem suspicio caderet, quid
tunc siebat? Vide Lexica Bekk. pp. 213, 393; Schoeman. De
comit. p. 180.

PAG. 108.

¹⁾ Demosth. De cor. 60: ὁ τριταγωνιστά. Quem vide et
40, 80.

²⁾ Forsan, ἐδίδοτο. — De τῷ πέμπτῳ μέρει vide Fischer
ad Plat. Apol. 25; Lexicon Bekk. p. 289, 12; Barthel. Anach.
c. 17, t. 2, p. 340, n. 8; Boeckh. OEcon. Att. t. 2, p. 128;
Matth. Misc. t. 1, p. 270.

³⁾ Codex, τῇ γενησομένῃ. Scripsi τῇ γεννησαμένῃ. De αὐ-
γιδρομίοις plurima congressit Barkeri industria ad Thes. Steph.
Londin. p. 152. Adde Arsenii Viol. p. 52, cum Walzio.

PAG. 109.

¹⁾ Descripsi codicem. Respicitur Demosth. de Cor. §. 79:
βοῶν “εύοῖ σαβοῖ”, καὶ ἐπορχούμενος “ὑης ἄττης, ἄττης ὑης.”
Vide Sacyum ad Sancrucii Myst. t. 2, p. 97; Sevin. Hist.

Acad. Inscr. t. 5, p. 43; Dickinson. Delphis Phoenic. c. 10, pag. 117.

²⁾ ἐξήρχεσαν, permanserunt.

³⁾ Locum exhibui ad fidem codicis.

⁴⁾ Secundum literarum naturam ac sine mutatione pronunciata Spirituum nomina ad incantationes valebant. Vide p. 265, n. 15.

PAG. 110.

¹⁾ Oportuit, puto, scribi ληξιαρχικόν.

²⁾ Κατέληγον, quo usus est ut vocis ληξιαρχικὸν originem significaret, valde obscurum est. Potior est sententia grammatici recentissimi, qui antiquos sequebatur, Moschopuli *Π. σχ.* p. 166: ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, ἐν ᾧ ἐνεγράφοντο οἱ τελεσθέντες τῶν παιδῶν, οἷς ἐξῆν ἥδη τὰ πατρῷα οἰκονομεῖν· ἀπὸ τοῦ τῶν ληξεων δηλονότι ἄρχειν, ἥγονν τῶν οὐσιῶν. Codex 2599 caret adverbio ἥδη, non utili quidem, servando tamen quum adsit, sitque et apud Harpocrationem unde sua sumsit Moschopulus. De ληξιαρχικῷ vide Petit. Legg. attic. p. 229; Coray. ad Isocr. p. 137; Schaefer. Ellips. p. 890; Schol. AEschinis p. 259; Etymolog. M. in Ἐπιδιετες. Lexicon Bekk. p. 191, non est integrum: ληξιαρχικὸν· κατεγράφοντο οἱ μέλλοντες ὄνομαστι· καὶ τοῦτο ἔστιν ἡ ληξιαρχία. Participium οἱ μέλλοντες videtur supplementum id genus poscere, ἀποτέμπεσθαι ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, εἰς τὰς ληξεις καὶ οὐσιας....

* E codice 1182, p. 181, 2. — Promiserat Psellus p. 96, 7, se post graeca juris vocabula traditum esse romana. Sed libellus de graecis vocabulis promissa romanorum explicazione caret. Fidem ut exsolvat Psellus, e nonnullis ejus de jurisprudentia opusculis sequentem elegi tractatum, quo romana nomina non inutiliter explicari visum est.

³⁾ Ipse Pellus, qui fuse de nominibus et rebus juridicis egit in Synopsi legum versibus politicis scripta, haec habet similia v. 635: Δόγμα τὸ Ἀδριανεῖον τὸν ἀκριβῆ νομέα Μήτρα κερδαίνειν περιττὸν, μήτε μὲν ζημιοῦσθαι. Lego μήν. Epitheto ἀκριβῆ interpretatur verba latina magis quam graeca καλῆ

πίστει, bona fide; quod etiam jurisconsulti graecis literis scribunt *βοναφίδε*. verbi causa, Theophilus Inst. 2, p. 192. Glossae juris: *βοναφίδε, καλῇ πίστει*. Justinianus Inst. 4, 17, 2: "si vero bona fide possessor fuerit." Ad rem vid. Bosquet. ad Pselli Syn.

⁴⁾ Justinianus Inst. 4, 3: "damni injuriae actio constituitur per legem Aquilium." Cf. Glossae juris. Psellus Syn. 493: *Ἡν δέ τις Ἀκονίλιος δῆμαρχος ἐν τῇ Ρώμῃ, Καὶ νόμου εἰσηγάγετο περὶ ζημιας τότε· Ἐκλήθη δὲ Ἀκονίλιος ὁ νόμος φερωνύμως*. ubi Bosquet. Cf. Psellus v. 114.

⁵⁾ Psellus Syn. 637: *Δόγμα τὸ Ἀμφισάνειον παντελῶς ἀνηρέθη· Δόγμα τὸ Ἀδριανειον παντελῶς ἥθετέθη*. ubi Bosq. de secundo versu notat, de priore silet.

PAG. 111.

¹⁾ Codex, *οὐτίλιος*. Series literarum, et, quod plus habet momenti, res ipsa monent in *Oὐτίλιος* esse mendum. Fuit scribendum *Ἄτιλιος*. Justinianus Inst. 2, 6, 2: "furtivarum rerum lex XII tabularum et lex Atinia inhibet usucaptionem.". Unde ne putet lector criticus scribi debere *Ἄτιλιος*. Multi codices Institutionum habent etiam *Atilia*, quod me docet lectionis varietas in luculentissima Schraderi editione. Est et *Ἄτιλιος νόμος* in Theophili paraphrasi p. 216. Ipse Psellus Syn. 639: *Δόγμα δὲ τὸ Ἀτίλειον κωλύει τὰ πλαπέντα Διὰ νομῆς δεσπόζεσθαι χρονίας προσηκόντως*. Vide ibi Bosq., coll. interpret. ad A. Gell. N. A. 17, 7. Statim lector intellexit barbarum *οὐσονκαπιτεύεσθαι* esse latinum *usucapi*. Glossae juris: *οὐσονκαπιτεύειν· διὰ μακρᾶς χρήσεως δεσπόζω*.

²⁾ Agraria lex C. Caesaris. In fine *νούμουν* scripsi, difficillimum compendium codicis non male, puto, sic enucleans. Vide Bosquet. ad haec Pselli Syn. 641: *Ο νόμος δὲ ὁ Γαϊος τὸν ὄρους μεταθέντα Χρυσοῦς εἰσπράττει ἔκτὸν ἐφ' ἐκάστῳ τῶν ὄρων.*

³⁾ Novella 78, c. 1. Vide Glossas juris in *Βισέλλη*, Burmann. Dissert. de jure annullorum aureorum extr.; in primis Rosin. Antiqq. 8, c. 15.

⁴⁾ De Voconia lege Rosin. Antiqq. 8, c. 18; Bosquet. ad haec Pselli Syn. 643: Ὁ νόμος ὁ Βοκώνιος παντελῶς ἀνηρέθη.

⁵⁾ Leg. Δασουμάνειον. Psellus Syn. 644: Δόγμα Δασουμάνειον ἐστὶ τοιοῦτον, ἄναξ· Ἐάν τις ὑπὸ αἰρεσιν ἢ ἵσως ὑπὸ δρον, Ἐλευθερίαν χρεωστῇ φιδικομισσαρίαν, Ἐπειτ' ἀπολιμπάνηται δι' εὐλογον αἰτίαν, Αὕτη μὲν ἵνα προχωρῇ, τοῦ δρον πληρωθέντος· Αὐτὸς δ' ἐστιν ἀνέκπτωτος πατρωνικῶν δικαίων. Ibi Bosquet. de S. C. Dasumiano, qui tamen non videbat ἀνέκπτωτον negationem continere, eamque inserere jubebat. Putavit ἀντί esse ἀνά.

⁶⁾ Codex, στρούπτον. Cangius in Στρούπτον, *stuprum*, haec ipsa recitat Pselli verba e codice 1837, qui idem est illi quo utor, numero nunc 1182 signato; nec mutat Cangius nec tentat. Plus mihi licere credidi. Glossae juris: στρούπτον, ποργεία. Nomine barbaro Psellus abstinuit in Syn. 650: Νόμος δὲ ὁ Ιουλίος ἐστὶ περὶ μοιχείας, Περὶ καθοσιώσεως, περὶ βίας ἐνόπλου.

⁷⁾ Glossae juris: τὸ περὶ καθοσιώσεως· τὸ περὶ προδοσίας καὶ ἐπιβουλῆς βασιλέως. Respondet καθοσιώσεως latino *majestatis*. Vide Contium ad legem Julianam majestatis p. 2. Psellus Syn. 607: Ὁ μαεστάτις, δέσποτα, νόμος ἦν Ιουλίου; Κινεῖται δ' εἴ τις ἐπραξέτι κατὰ βασιλέων; Καθοσιώσεώς ἐστιν ἔγκλημα τούτο μέγα. Male Teucheriana τούτου. Qui ad marginem Joannis Curop. p. 813, pro καθοσίως αἰτίᾳ ὑπέπεσον, adscripsit, ἴσ. καθοσιώσεως, vir d. apte conjecit. Adde Possin. Glossar. in Pachym. p. 391.

⁸⁾ Lex Julia de vi.

⁹⁾ Justin. Instit. 4, 18, 9: "Lex Julia peculatus eos punit "qui pecuniam vel rem publicam vel sacram vel religiosam "furati fuerint.. Psellus Syn. 535: Νόμος ἐστὶν Ιουλίος ὅγε δὲ πεκουλάτου, Ὅστις κατὰ τοῦ κλέφαντος ἐξ ιερῶν ἀδύτων, Ἡ ἐκ μημάτων ἀσφαλῶν ἦτοι ὁριγιόσων, Κινεῖται καὶ τραχύνεται, καὶ τιμωρεῖ πανδείνως. Idem 329: "Τῷ ὁρετεύνδις ἔνοχος δικαστὴς δωροδόκος. Rursus 616: Ἡ ὁρετεύνδις φέρεται κατὰ τῶν δωροδόκων, καὶ μάλιστα τῶν ἐν ἀρχαῖς καὶ κατὰ τῶν συνέδρων.

¹⁰⁾ Forsan τὰ βιπόσεσα, ἡ βίᾳ νεμηθέντα. Est enim βιπόσεσα latinum "vi possessa". Glossae juris: βιποσέσα, τὰ κατὰ

δυναστείαν ἀφαιρεθέντα. Rursus sub litera Ο: οὐποσέτα, τὰ βιαιώς κατεχόμενα. Scaligeri correctio, οὐι ποσέσσα, est melior Labbeana, βὶ ποσέσα. Notum est latinam literam b a Graecis per β et ov redi. Etsi οὐι non in usu fuerit, potuit ab jurisconsultorum aliquo scribi, ideoque in Glossas ac Lexica debuit suo loco recipi. Praeterea pro Ἰούνιος malim Ἰούλιος. Justinianus enim Inst. 2, 6, 2: "rerum . . . inhibet usucaptionem "vi possessarum lex Julia et Plautina .. Cf. p. 112, in Πάπειος.

¹¹⁾ Psellus Syn. 652: Δόγμα τὸ Κλαυδίανειον τελείως ἀνηρέζη. Ibi Bosq.

¹²⁾ Melius erit scribi Κορνήλιος. Psellus Syn. 654: Ὁ νόμος δ' ὁ Κορνήλιος κατὰ τῶν πλαστογράφων. Lex est Cornelia de falsis. Idem Syn. 529: Η δὲ δὲ φάλσις ἀγωγὴ ἐκ νόμου Κορνηλίου· Κινεῖται δὲ κατὰ τίνος πλαστὸν πεποιηκότος. Rursus v. 330: Τῷ δὲ φάλσις ἔνοχος ὃς ἀλοιη πλαστεύων. Vide Justin. Inst. 4, 18, 7; ubi instrumentum falsum Theophilus vertit συμβόλαιον πλαστόν. Vix est monendus lector δέ φάλσις esse latinum *de falsis*. Cf. Glossae Juris in ὁ δεφάλσης.

¹³⁾ Lex Cornelia de sicariis et veneficis. Psellus Syn. 328: Τῷ Κορνηλίῳ ἔνοχος ἀπας φονεὺς τυγχάνετ.

¹⁴⁾ Vide Schrader. ad Justin. Instit. 4, 18, 5, p. 763.

PAG. 112.

¹⁾ Psellus Syn. 655: Δόγμα Λαργιτιάνον ἐσχόλασε τελείως. Sic Teucheriana; bene est in Bosquetiana, Λαργιτιάνειον. Et sic Λαργιτιόνειον reformandum. Est Largianum S. C. Novella 78 praef.: τὸν Ἰούνιον νόμον, καὶ τὸ Largitionioν ἐμισήσαμεν. Vetus tralatio: "Junianam legem et Largianum odimus S. C.. In Bosqueti versione *Largitianum* non est bene latinum. Hujus S. C. auctor fuerat Largus consul.

²⁾ Lex Licinia de sodalitiis.

³⁾ Codex, νομοθετῶν. Eustathius Epist. 48: κύμβαλον ἦν ἀλαλάξον καὶ μάτην ἥχων. Forsan ἥχον: respectu ad Apostoli verba: γέγονα χαλκὸς ἥχων καὶ κύμβαλον ἀλαλάξον.

⁴⁾ De Macedoniano S. C. vide Justin. Instit. 4, 7, 7, cum nota Schraderi.

⁵⁾ Psellus Syn. 696 : *Δόγμα τὸ Νικιάνειον τὰ νῦν οὐκ ἔχει χρῆσιν.*

⁶⁾ Psellus Syn. 657 : *Tὸ Ὁρφιτιάνειον παρέχει τοῖς εκγονοῖς Νόμινα δίκαια τινα διαδοχαῖς μητέρων.* Vide Justin. Instit. 3, 4; Psell. Syn. 33, 297; Raevard. Opp. p. 1024.

⁷⁾ Psellus Syn. 659 : *Ο νόμος δὲ ὁ Πάπιος παντελῶς ἀνηρέθη.* Cf. p. 111, in *Ιούνιος*.

⁸⁾ Glossae juris : *Πόμπιος δὲ παριτξίδης · ὁ περὶ πατροκτόνων.* Melius erit *Πομπήιος*, scilicet νόμος. Barbara verba δὲ πατριτξίδης latina sunt *de parricidis*. Inde conjici poterit quae fuerit tunc pronunciatio literae c similis praesenti apud Italos.

⁹⁾ De Pegasiano hoc S. C. et Trebelliano vide Justin. Instit. 2, 23, 5.

¹⁰⁾ Codex, *τουρπιλιάνειον*. Psellus Syn. 628 : *Tὸ δὲ Τουρπιλιάνειον δόγμα πρὸς συκοφάντας.* Vide Glossas juris in *Τουρπιλιάνιον* δ., et in *Τορπιλιάνιον* ἡτοι πριβιλιάνιον, et in *Πριμιλαρίουμ*.

¹¹⁾ Codex, ἐγγράφως. Glossae : *ἐγγραφὰς καὶ ἐγγύας.* Puto ἐγγράφως veram esse scripturam. Glossae *ἀβολιτίωνος*, quae est mali vocabuli scriptura non mala.

¹²⁾ Vide Glossas juris in *Τονβριανίον*.

¹³⁾ Est ἑργειος νόμος Regia lex. Vide Schrader. ad Instit. p. 26; Menag. Amoen. c. 21, p. 66.

PAG. 113.

¹⁾ Psellus Syn. 660 : *Δόγμα τὸ Σιλιάνειον ἐκδίκησιν εἰσάγει, Εἴ ποτέ τις τι βίαιον πέπονθεν αἱρησίως.* Cf. schol. ad Basilica p. 127 inter Labbei Observat.

²⁾ Lex AELIA Sentia. Pro ἐλευθερίᾳ proponam ad sensum ἐλευθεροῦντας. Justinianus Instit. 1, 6, pr. : “is, qui in fraudem “creditorum manumittit, nihil agit; quia lex AELIA Sentia im-“pedit libertatem..” Theophilus Paraphrasi p. 82 : *ὁ πρὸς βλά-βην καὶ ἀπάτην τῶν δανειστῶν ἐλευθερῶν οὐδὲν πράττει· ὁ γὰρ ὀέλιος σέντιος ἐμποδίζει τῇ ἐλευθερίᾳ· μισεῖ γὰρ τοὺς ἐπὶ βλά-βην τὴν οἰκείαν μειοῦντας περιουσίαν ἔκείνων οἱ ἐν καιρῷ ἀναγ-καίω τοῖς δεηθεῖσιν ἐχορήγησαν χρῆματα.* Puto scriendum ἐπὶ

βλάβη, etiam *Αἴλιος* pro *άέλιος*. Hoc tamen non praestiterim; nam latinam diphthongum ae saepius recentiores Graeci divisim per disyllabas literas *ae* repraesentabant. Quod manifestum fiet, si versus hosce metiariis Pselli Syn. 627, 629: *Ἡ δέ γε μὴν τουτέλας ἥτοι κατ' ἐπιτρόπων· Τὸ δὲ γε φαμιλίας ἐρκισκούνδας τύπος*. Cf. 169, 764. Cf. et 152: *Ἡ τε μὲν πεκουννίας κονστρούταις αὐθις·* sed prius hemistichium claudicat culpa Teucheris; reponendum e Bosquetiana: *Ἡ τε μὲν πεκουννίας*.

³⁾ Psellus Syn. 662: *Δόγμα Τερτυλιάνειον βοηθεῖ ταῖς μητρόσιν Εἰς τὴν τῶν παιδῶν νόμιμον πάντως κληρονομίαν.* Quem cf. v. 295. Vide Justin. Instit. 2, 23, 4.

⁴⁾ Justin. Instit. 2, 23, 4. Cf. Glossae iuris in *Tρεβελλιάνον* δ.

⁵⁾ Lex Fabia de plagiariis. Vide Glossas juris.

⁶⁾ Psellus Syn. 290, de lege Falcidia: *Τὸ τρίτον ὁ Φαλκίδιος σώζει τῷ κληρονόμῳ Ἐκ τῶν λεγάτων ἀπάντων κατὰ ἀναλογίαν.* Vitium est circa tonum finalem prioris hemistichii in secundo versu, *ἀπάντων*, quod quo corrigam modo nescio. Forsan sibi parum cavit ipse Psellus. Adde Glossas juris, ac Psellum rursus Syn. v. v. 664, 786.

⁷⁾ Codex, *ἀναγκαιοτερούσια*.

⁸⁾ Latinum *adgnatus*. Psellus Syn. 267: *Ἄγγαρονς μὲν ὄνομαζε τοὺς ἐξ ἀρχένων τόκων.* Bosquetianum *ἄγνατονς* potuit retineri.

⁹⁾ Latinum *actus*. Psellus Syn. 277: *Ιτερὸν ἐστὶν ὁδὸς στενή, ἄκτονς η πλατυτέρα.* Male Teucheriana, *ἄκτος*. De differentia Itineris et actus egerunt erudite Duarenus Disput. 1, c. 31; Menagius Amoenit. c. 36.

¹⁰⁾ Latinum "vitium". Vide Schruchtmey. Epistola. crit. pag. 20.

¹¹⁾ Latinum "Brumalia".

¹²⁾ Velleianum S. C.

¹³⁾ Est hic locus apud Cangium App. ad Gloss. p. 51.

¹⁴⁾ Reponendum *Γάττα*, pro *κάττα*. Latinum est "gatta", pro catta. Lemma Anth. Pal. 7, 205: *αἴλονδος . . . ὁ παρὰ Ρωμαίοις λεγόμενος γάττος.* Callimachus Cer. 111: *τὰν αἴλονδον*: ubi schol. *τὸν ἴδιωτικῶς λεγόμενον κάττον*.

PAG. 114.

¹⁾ Latinum "de inofficio". Psellus Syn. 555: *Η δὲ ἴνοφικόσο, η̄ διαθήκης μέμψις, Εἰσαγωγὴ πρὸς ἀγωγὴν, οὐκ ἀγωγὴ τυγχάνει.* Rursus 281: *Τὴν δὲ ἴνοφικόσο παιδεῖς κινοῦσι μόνοι.* Ut servetur lex accentus in priore hemistichio, rescribendum ἴνοφικόσο, ut est non semel in Glossis. Cf. Schruchtm. Epist. in gloss. nom. p. 38. In accentu vocabulorum barbarorum Graeci non sibi semper constabant. Erit infra ἴμποτεστάτε, quod alii alio pronunciant accentu, ἴμποτεστάτε. — Ad nomen Δεπορτάτιο, quod infra explicat Psellus, monebo Aquinum qui Miscell. 1, cap. 13, varias exilii species recenset, de ipsa deportatione agere p. 99.

²⁾ Latinum "ex continenti". Eustathius De intervallis p. 15: *τὸ ἵνκοντινέντι ἐπίρρημα, τουτέστι τὸ παραχρῆμα, τρεῖς ἡμέρας σημαίνει.* Vide Schruchtm. Epist. p. 67.

³⁾ De thlibiis poterit legi Ferandus Explicat. 1, p. 130; 2, p. 201. Exemplum nominis ejus est apud Psellum Syn. 1299: *Εὔνοῦχος σπάδων δύναται νίοθετεῖν καὶ μόνος* (sic bene pro μόνως Schruchtmeyerus Epist. p. 30, qui male putat νίοθετεῖν non esse hic *adoptare*, sed *generare*, contradicente ipso Justiniano Instit. 1, 11, 9). *Toῦτο γὰρ ἀπηγόρευται καστράτοις καὶ θλιβίαις.* Ceterum Psello θλιβίαις definienti praeibat Theoph. Instit. p. 115: *θλιβίαι δὲ οἱ τινες ύπὸ τῆς τροφοῦ η̄ τῆς μητρὸς τυχόν ἐκθλιψιν τῶν διδύμων ὑπέστησαν.* Vide Augustin. Emendat. 3, c. 5.

⁴⁾ Latinum "in potestate". Glossae juris: *Ἴμποτεστάτε· ὑπεξούσιος.*

⁵⁾ Exspectabatur ἔδικτον, quod recte scribitur in Glossis.

⁶⁾ An ἴμβεντα, latine "invecta". Cf. Glossae juris in *invēstīta*, cum nota.

⁷⁾ Latinum *inlata*.

⁸⁾ Latinum "index". Cf. Glossae juris.

⁹⁾ Codex, *īnreto*, ^α *ēvr.*

¹⁰⁾ Latinum "jus".

¹¹⁾ Latinum "in capita". Glossae juris: *īnkapητα, κατὰ κεφαλὴν.*

PAG. 115.

- 1) Latinum "capitis diminutio .."
- 2) Latinum "legis actio" : Cf. p. 116, 8. Quod sequitur ἐνβήκτι videtur esse latinum *inviti*.
- 3) Latinum "legatum", cuius non bona est interpretatio πρεσβεῖον · Melius Glossae juris : λ., δωρεά . . . . Cf. Schruchtm. Epist. p. 68.
- 4) Latinum "urbanus", scilicet praefectus.
- 5) Latinum "plebiscitum" . . Corrigendum πλεβίσκιον, ut est in Glossis.
- 6) Latinum "postliminium" . .
- 7) Latinum "praejudicium" . . Glossae pressius, πραειδούτζιον et πρειονδίκιον. Latinum ae per αε vel ε commode reddebat. Inde quum Psellus Syn. 142 scripsisset, Της βέρβις ἐνοχῆς ἔστιν ἡ ἐστιματόρια, parum utiliter egit Schructmeyer. Epist. p. 85, rescribens ἀεστιματόρια, qui melius mutasset accentum, metri saltem causa, rescriptssetque ἐστιματορία.
- 8) De formula praejudiciali in qua intentio sola invenitur, vide Schrader. ad Institut. 4, 6, 13. Cf. Glossae loco posteriore.
- 9) Latinum "pro haerede" . . Sic in Glossis πρόνιβιτ, προνιβιτόριον, ποστιμόρτεμ νερέδις, pro latinis "prohibet, prohibitorum, post mortem haeredis" ; quod non puto ex pronunciatione profectum, sed ex codicibus male scriptis ac male lectis, in quibus h ad n figuram accedebat. Glossae eadem scriptura: προνέρεδε · ὄνομάζει ἑαυτὸν εἶναι κληρονόμουν ubi meliorem, jam a Struchtmey. Epist. p. 22 ac Koenio commendatam, scripturam ὁ νομίζει, firmat Psellianum ὁ νομίζων.
- 10) Latinum "pro possessore" . . Cf. Glossae juris. Uno sibilo usus est, ut supra p. 111, n. 10, in πόσεσα "possessa" . . Glossae juris: ἀκεπίσε · δέξασθαι. "Proba" ait Struchtmeyerus Epist. p. 9: "exhibit glossa, si rescripserimus ἀκκίπερε" . Fallitur vir d. Est ἀκεπίσε pro ἀκεπίσσε, latinum "accepisse", quod apte vertebat glossator graeco aoristo δέξασθαι.
- 11) Latinum "peculium" . . Adverbium φυσικῶς non est valde perspicuum. De peculiis quaestio intricata est, nec peculium naturale statim quid sit intelligo.

- ¹²⁾ Vide supra p. 313, n. 4, ad p. 114.
- ¹³⁾ Latinum "pactum".
- ¹⁴⁾ Latinum "relegatio". Glossae disertius: φέλεγατιο, ἐξορία, ἥτις οὕτε τὴν οὐσίαν απόλλυσι.... vid. Aquin. l. c. p. 96.
- ¹⁵⁾ Latinum "senatus". Glossae melius: σενάτους.
- ¹⁶⁾ Latinum "sanctum". Glossae: σάκτου, ἅγιον. Rursus: σάκτα, ἅγια τὰ τείχη τῆς πόλεως. Dividas: σάκτα, ἅγια τὰ τ. Mox: σάνκτα τείχη, ἐκκλησίαι, εὐκτήρια... Vide Ferrand. Explic. l. 2, p. 212.
- ¹⁷⁾ Latinum "Separatio".
- ¹⁸⁾ Forsan, σουκέσσωρ. Nec Glossae mendo carent, quae habent, σουκέστωρ, διάδοχος. Forsan σουπέρσωρ repraesentat latinum "superstes".
- ¹⁹⁾ Latinum "satisfactio".
- ²⁰⁾ Latinum "tacitum". Vide Glossas.
- ²¹⁾ Latinum "titulus". Glossae non aliter: τίτλος, ἡ προγραφὴ τῶν ἀξιωμάτων. Quae sequitur Glossa, non parum corrupta, obiter corrigetur: τίμπι, σύ. Conjecit Cuper. τίπι. Graeci saepe recentiores literam latinam b per μπ repraesentant: est igitur τίμπι latinum "tibi"; jam pro σὺ reponas σοὶ.
- ²²⁾ Latinum "tractatus". Glossae melius, τραχτάτους.
- ²³⁾ Maximus Scholiis ad Dionys. Areopag., indicante Barkero in sua ad me Epistola p. 254: ἀνακαθάρσεις φησὶ τὰς ἐξηγητικὰς ἔργηνειας, δι' ὃν καθαιρονται τῶν ἐν τοῖς λεγομένοις δοκούντων ἀτόπων τὰ σύμβολα. Idem (p. 10): ἀνακάθαρσις διάνοιξις, διατάφησις, ἐπίλυσις, διευκρίνησις. Edidit Constantinus Porphyrog. Ἀνακάθαρσιν Βασιλικῶν: vide Suarez. Notit. Basil. §. 12, cum nota Pohlii.

PAG. 116.

- ¹⁾ Latinum "Tribunal".
- ²⁾ Latinum "factum".
- ³⁾ Latinum "flagellum". Hinc Cangius Psellum sub φραγέλλιον testem citat, pessime ejus verbis descriptis: φραγέλλιον ὁ ἐπιπελεγμένος ἴμας.
- ⁴⁾ Latine "jus civile Romanorum". Est in codice nomen

non nitide scriptum, quod *κίβιλις* esse videbatur. Glossae juris: *ἰούρα* · ἡ τοῦ δυνατοῦ προσηγορία. Struchtmeyerus, Epist. crit. p. 48, pro lectione, quam vocat insipidam, conjectit legendum ἡ τοῦ δικαιοῦ προσῆγη. Sed quis unquam judicem vocavit ius? Si quid mutandum, *δικαιοῦ* legam.

⁵⁾ Latinum "legis actio". Cf. p. 115, 4.

⁶⁾ Latinum "plebs".

⁷⁾ Latinum "constitutae", imo constitutiones. — Justinianus Instit. 1, 2, 6: "Quodecumque igitur imperator per epistolam constituit, vel cognoscens decrevit, vel edicto praecepit, legem esse constat: hae sunt quae *constitutiones* appellantur."

⁸⁾ Glossae juris: *ρέσπονσα προνδετίουν* · *ἀποφρίσεις τῶν σορῶν*. Scrib. *προνδεντιούμ*. Videlicet: "responsa prudentium.."

⁹⁾ Vide notas ad Hesychium sub *φαιλόνης*.

¹⁰⁾ Innui puto ejus chronographiam, que non periit.

PAG. 117.

^{*)} E codice 1182, p. 55, 1. Inscriptio in codice Mosquensi, teste Bibl. Gr. t. 10, p. 70: *εἰς τὸν λαμπρότατον Καισαρα* · ἡ τοῦ μ. κάμ.

¹⁾ Vide Fabulas AEsopias p. 124 Coray. ibi narratur non oculos camelii, sed aures imminuisse Jovem totumque caput: *Κυρτὴ θεὸν κάμηλος ἐξήτει κέρα* · *Ὕν ἐξευκτήρισε τῆς ἀβονλίας* · *Ζημοὶ γὰρ αὐτὴν λοιπὸν ὥτα καὶ κάραν*, *Ως ἂν γε παντάπασιν αἰσχίστη πέλῃ*. Corayus ζημοὶ ait esse pro ζημοῖ et barbarismi incusat poetastrum, quem vindicabo restituta e codice 2991 A optima lectione, *σιμοὶ δὲ ταύτης*. — Forma dicendi ἡ τοῦ μνθον *κάμηλος* redibit p. 118, 9. Vide ad Aeneam Gaz. n. 579.

²⁾ Intelligendus videtur Caesar Joannes Ducas, imperatoris Constantini Ducae frater.

³⁾ Opinionem de Christi descensu ad inferos multis verborum fucis et ampullis graeci theologi et homiletæ ornant et onerant. Loca nonnulla dabit Spence. ad Origen. p. 39; plurima Allatius Examine Pentecostarii p. 237 seqq.

⁴⁾ *Τὸ στόμα αὐοιξαντες, εἴτα τὰ πτηνὰ ἔλκουσι οίονει ἴνγι τῷ ἀσθματι*, Aelianus ait de Phrygiis draconibus H. A. 2, 21.

⁵⁾ Joannes 20, 26 : ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν Θυρῶν καλεισμένων.

PAG. 118.

¹⁾ Ταυφίνιτος Herodoti 2, 121, unde narratiunculam Psellus habuit.

²⁾ Diogenes Aristippo in Notit. Mann. t. 9, 2, p. 235 : ἀποδρᾶντι μὴ δυνάμενον διὰ τὰς χρυσὰς πέδας. Ibi de hac metaphora nonnihil scripsi. Vide mox p. 119, 8. Cf. Theophil. Simoc. Epist. 19. Seneca Tranq. 10 : "omnes cum Fortuna "copulati sumus : aliorum aurea catena est et laxa ; aliorum "arcta et sordida". Quae philosophi verba respexit Regnerius Sat. 3, commentatore non monente : "Tous les hommes vivants "sont ici bas esclaves ; Mais suivant ce qu'ils sont ils différent "d' entraves : Les uns les portent d' or, et les autres de fer". Quae sunt proxima verba, κατεχωννύμην οὗ τὰ χρήματα ἔκειτο, me revocabant ad Evangelii locum : ὅπου γὰρ ἐστιν ὁ Θησαυρὸς ὑμῶν, ἔκει ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

³⁾ Nota est adverbii μᾶλλον ellipsis eum verbis volendi, eligendi, similibus, etiam cum adjectivis. Lysias in Erat. p. 298, 19 : καὶ μὲν δὴ πολὺ ϕέρον ἥγοῦμαι εἰναι ὑπὲρ ὃν ὑμεῖς ἐπάσχετε ἀντειπεῖν, ἢ . . . Sic pro vulgata ϕέρειν scripserunt post Reiskium Augerius ac Bremius. Poterat servari tamen ϕέρειν, subauditio comparandi adverbio. Codicem olim inspexi Vaticanum 88, in quo est πολλοὶ ϕέρειν.

⁴⁾ Sic codex cum lacuna.

⁵⁾ Nomen σκῆνος attigi Dissert. epigr. inter Holstenianas Epistolas p. 542 et in Classico Diario t. 17, p. 388. Theages Stobaei tit. 1, 67 : ἀ δὲ δύναμις οἷον ἀλκά τις τοῦ σκάνεος. Miror Canterum vertere potuisse : " facultas tanquam robur est "causae" ; miror virum d., qui rem ipsam pulere cernebat, potuisse ad ipsum nomen offendere ac legere φύσεως. Est σκάνεος dorica forma pro σκήνους. Vertendum : " facultas autem "tanquam robur quedam corporis".

PAG. 119.

¹⁾ Apud Herodotum 3, 23, narratur de AEthiopibus aureis

318 NÓTAE AD PAGG. 120. 122. 123. 124.

compedibus in carcere captivos vincire. Qui locus Psellianae sententiae fons esse videtur. Manasses Chron. p. 50: Ζωγρεῖται γοῦν ὁ τύραννος, δεσμεῖται χρυσοπέδαις. Non praetulerim varietatem, χειροπέδαις. Apud Iamblichum Babyl. §. 2 narratur de vincita Sinonide, χρυσῷ τῆς ἀλύσεως διαπεπλεγμένης.

2) Qui modo dixit ἀντλοῖη, dicere et hic debebat ἀπαντλῶν.
Ac forsitan, τάχα οὐκ ἄν αἰχθοιτο, τάχ' ἄν οὐκ αἰχθ.

3) Conf. n. 2, ad p. 117.

PAG. 120.

*) E codice 1182, p. 106, 2.

1) Vide AElianum Tact. c. 8. Etenim si per numerum 2 divisoris summam militum 16384, ac deinceps quotientes, invenies 16384, 8192, 4096, 2048, 1024, 512, 256, 128, 64, 32, 16, 8, 4, 2, 1.

PAG. 122.

1) Codex, ἵππαλαρχίαν. Vide AElian. Tact. c. 20, unde reponatur ἐπιλαρχίαν.

PAG. 123.

1) Forsitan τάγμα τάγματι ἀκολ., ut apud AElianum est Tact. c. 35.

2) Codex, κλῆσις. Vide AElianum Tact. c. 24. Permutatione vocalium *i* et *η* quid frequentius?

3) Infra usitato accentu, χορεῖος. Nomen ἔξελιγμὸς illustrat Ast. ad Theolog. p. 217.

PAG. 124.

1) Codex, ὑπερφραλάγγιος.

2) Codex, ἐπιστήμη. Tzetzes Chil. 10, 604, de philosophia: Τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν γε. Transponendum videtur, numerorum causa: Ἐπιστήμη ἐπιστημῶν καὶ τέχνη τῶν τεχνῶν γε. Cf. Maximus Tyr. Diss. 33, 7, p. 149.

*) E codice 1182, p. 100, 2.

PAG. 125.

- ¹⁾ Sic κύκλος apud Philostratum: vide n. ad Her. p. 296.
- ²⁾ Cf. n. 1, ad p. 51.
- ³⁾ Gregorium Nyssenum.
- ⁴⁾ Joannem Chrys., quem et p. 131, 1, eadem ornat periphrasi.

PAG. 126.

- ¹⁾ De verbo ὑπερακοντίζειν Burges. ad Eumen. p. 153. Cf. mea Anecd. t. 5, p. 491.
- ²⁾ Cf. n. 3, ad p. 49.
- ³⁾ Respectu ad nobilem locum Aristophanis Ach. 530: Ἐν τεῦθεν ὄργη Περικλέντος οὐλύμπιος Ἡστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα.

PAG. 127.

- ¹⁾ Aliud adverbium quam θάττον exspectabam.
- ²⁾ Inter Lysiae virtutes ponit τὸ συστρέφειν καὶ στρογγυλίζειν τὰ νοήματα Dionysius Halic. De Lys. c. 13. Ad superiora de Λυσιακῇ εὐστομίᾳ admoveas similem Pselli locum ex meis ad Zachariam notis p. 353.
- ³⁾ Gregorii, quem Psellus innuit, locum ubi lateat non memini. Alius recordor, quem promam ex t. 2, p. 59: Ἄλλ' ὡς τι στενοῖο πόρου διὰ ρεῖθρον ὀδεύον Ρηγηδόν (imo ροικηδόν), μολίβου περιηγέος ἐν κενεῶσιν Όλκοιο πλήθοντος ὅσον χάδε, καὶ πρὸς ἄναγτες Δέσμιον ἄλλεται ὥκα βιαζόμενον κατόπισθεν. Ως κέλομαι..... Videtur Gregorius Cleanthis meminisse, cuius fuit interpres Seneca Epist. 108: "nam, ut dicebat Cleanthes, "quemadmodum spiritus noster clariorem sonum reddit quum "illum tuba per longi canalis angustias tractum potentiores "novissimo exitu effudit; sic sensus nostros clariores carminis "arta necessitas efficit." Quem locum vertit Montanius Peric. 1. c. 25: "Car, comme disait Cléanthes, tout ainsy que la voix "contrainte dans l'étroit canal d'une trompette sort plus aigue "et plus forte; ainsy me semble-il que la sentence pressée

"aux pieds nombreux de la poésie s'eslance bien plus brusquement
 "et me fier d'une plus vive secousse.., Fontem unde Montanius sua hausit non indicant ejus quos vidi commentatores,
 quos tamen in viam ducere poterat Dalembertus Laudatione Fayi. Fayus enim similia scripsit versibus egregiis: "De la
 "contrainte rigoureuse, Où l'esprit semble resserré, Il reçoit cette
 "force heureuse. Qui l'élève au plus haut dégré: Telle dans
 "des canaux pressée, avec plus de force élancée, L'onde s'élève
 "dans les airs.....

⁴⁾ Quum praecedat ἀλλὰ, hic malim καὶ.

⁵⁾ Τοῦτο non necesse est in ταῦτα mutari, etsi relatum ad plurale τῶν μέσων. De praestantia μεσότητος multi sunt loci. AEschylus Eumen. ἀπαντι μέσῳ τὸ κράτος Θεὸς ὥπασεν· ubi Stanl. Palladas Anth. Pal. 10, 51: ἡ μεσότης γὰρ ἀριστον· ubi variatur, αἱ μεσότητες ἀρισται. Cf. Aristot. Polit. 4, 9, 7; Wyttensb. ad Plut. t. 1, p. 507.

PAG. 128.

¹⁾ Cf. n. 2, ad p. 83.

PAG. 129.

¹⁾ "Quumque non ipsi sit propositum captiosis et insidiosis agere argumentis ac rationibus.., Κακουργεῖν περὶ τοὺς λόγους sumere a Platone potuit, quem vide Gorg. p. 121 Heind.

²⁾ De ἀποκρύπτειν monui in Anecd. t. 5, p. 147. Joannes Chrys. Select. p. 28: οὗτω δαψιλῆς καὶ φιλότιμος ἡ ἐκ τῶν δύο λεπτῶν γέγονεν ἐλεημοσύνη, ως τοὺς πλουτοῦντας ἀπαντας ἀποκρύψαι.

³⁾ Codex, Ἀριστείδονς, quod non erat servandum, quum mendum esse librarii videretur. Est et genitivus Ἀριστείδονς apud Menandrum De encom. p. 61; sed reperi Ἀριστείδον in codice 1741. Modo πρὸς ἄλληλα est codicis scriptura.

⁴⁾ An καθεστήκει. Plutarchus tali permutatione sanabitur de superst. c. 7: τὸν δὲ δεισιδαιμονα πῶς ἀν προσείποις; ἢ πὴ βοηθήσοις; Recipienda varians apud Matthaeum, βοηθήσεις.

PAG. 130.

- ¹⁾ Conf. p. 237, n. 14, de nomine λόγια.
²⁾ Philostratus praeivit cui V. S. 1, 19, 1, Nicetas dicitur ὑπόβακχος καὶ διθυραυβώδης.

PAG. 131.

- *¹⁾ E codice 1182, p. 103, 2.
¹⁾ Illam gentem ex candyos usu paraphrastice significat, Persas videlicet. De candye praeter Brissonium De regno Pers., lege Wessel. ad Diod. 17, 77; Petav. ad Synesium. De regno p. 19, 5; interpr. ad Lucian. Quom. histor. c. 39, prae-
sertim C. Fr. Hermann.
²⁾ Iliad. Γ, 2: Τῷας μὲν κλαγγῆ τ' ἐνοπῇ τ' ἵσαν, ὅρνιθες
ῶσ· Ἡῦτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρὸ, Άιτ', ἐπει
οῦν χειμῶνα φύγον καὶ ἀθέσφατον ὅμβρον, Κιλαγγῆ ταῖ γε
πέτονται ἐπ' ὥκεανοιο ρόάων Ἀνδράσι πυγμαῖοισι φόνον καὶ
κῆρα φέρουσαι. Putaverim infra scripsisse Psellum, ἐκεῖνοι
μὲν ἐνοπῇ τε καὶ κλαγγῇ. Conjunction enim in vulgato textu vi
carere videtur.

PAG. 132.

- ¹⁾ Sic codex. Malim διαχρήσονται. Sed tali syntaxi sae-
pius Psellus utitur. Cf. p. 160: οὐδ' ἀν ὁ πλεῖστος ἡμῶν ἐξαρ-
κέση αἰών.
²⁾ De Hercule inter Pygmæos est Imago Philostratea 2,
22, quam vide sis cum notis.
³⁾ An τῶν σπλάγχνων τῆς γῆς? Philostratus l.l.: ἀνιόντων
ἐκ τῆς γῆς. Posset cogitari de nomine σπηλαιῶν, ni vastiores
esse speluncae viderentur. Erumpunt e terrae visceribus, ut
lumbrici et melolonthae.

PAG. 133.

- ¹⁾ Codex, ἐκεῖνοι.
²⁾ Codex, περὶ λύγονς. Permutatio vocalium *v* et *oi* no-
men corruptit. Psellus in Anecd. meis t. 3, p. 227, 2: φόδερα,
αι συνθῆκαι. Codex 1182, φύδερα. Scribendum φοίδερα. Apol-

Ionius Tyan. Epist. 7 : *ιτέον ἔστι σὺ πάλιν ὅτι τάχος εἰς Τραλίαν.*
Codex Maz. recte, *σοι.*

³⁾ Intelligetur quid sit ὁ μακεδῶν e pag. 123, 21. Scilicet fuit evolutionis militaris genus quoddam. Modo in nomine *στρατοχῆρονξ* exhibui accentum codicis.

⁴⁾ An πρὸς ἡμᾶς? "Hiccine finis vestrorum adversus me "promissorum est? huene recidunt ea quae mihi promisisti?"

⁵⁾ Obstetriciam artem circa mentes auditorum exercere se Socrates profitetur Theaet. 6, 17. Vid. Spanh. ad Nub. 137; Fisch. ad Euthyphr. p. 42.

PAG. 134.

¹⁾ Malim ἀποτίκτοι, ob sequens optativum εἴη.

²⁾ Melius τις transponeretur : *οὐτω γοῦν τῷ γρ. τιμ. εἰκόνα τις τῶν πον., vel τῶν τις πον.*

³⁾ Timothei pictoris memoria non exstat. Videtur resipisse Psellus Zeuxidis ad Agatharchum quemdam impense gloriantem quod celerrime pingeret dictum a Plutarcho Pericle memoratum. Orontis et Alcestis Misanthropi dialogus omnino huc est conferendus. Orontes poematiolum recitaturus : "Au "reste vous saurez que je n'ai demeuré qu'un quart d'heure à "le faire.. Cui Alcestes : "Voyons, monsieur : le temps ne "fait rien à l'affaire..

⁴⁾ χρόνοις "annis". De quo sensu non semel monui, ad Nicetam p. 94, ad Anecd., alibi. Vide et Possim. ad Pachym. p. 429; Valcken. Diatr. p. 135; Jacobs. ad Anth. Palat. t. 3, p. 291. Eustathius Epist. 7, p. 315, 56, ait nihil interesse, si quis dixerit καὶ ἐνιαυτὸν καὶ ἔτος, ἥδη δὲ καὶ χρόνον, ὡς ἡ κάτω κειμένη καὶ ταπεινὰ φθεγγούμενη διάλεκτος ἀν ύποφθέγξηται. Sic conceptum est in Bibl. Gr. t. 10, p. 90, lemma Pselliani operis : διὰ τί τῆς κοσμοκτησίας κατὰ τὸν μάρτιον μῆνα τὴν ἀρχὴν εἰληφώσ, ὁ χρόνος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σεπτεμβρίου μηνὸς απάρχεσθαι λέγεται; cum hae versione : "quanam ratione orbis "conditus cum mense martio principium habuerit, ab initio men- "sis septembbris tempus exordiri dicatur"? Pro "tempus" repone- nendum "annus", et in graecis, κοσμοκτισίας . . . εἰληφνίας. —

Veterum de tempore quo in utero gestent elephanti foeminae opiniones recenset Camus ad Aristotelem.

⁵⁾ Praestabiliuntur debentia dici, ac tota ante informetur divisionum series.

PAG. 135.

- ¹⁾ Forsan, μὴ οἰκοδομεῖτε.
- ²⁾ Opinionem de fide christiana nemo alteri expobret; nemo alterum vocet haereticum.
- ^{*}) E codice 1182, p. 104, 1.

PAG. 136.

¹⁾ Nota ellipsis nominis αέρος, quod et plene nonnulli ponunt. Plutarchus De Alex. fort. 11, init.: καρπῶν μὲν γὰρ εὐφορίαν εὐκρασία ποιεῖ καὶ λεπτότης τοῦ περιέχοντος αέρος. Onosander c. 9.: συμμεταβάλλουσι καὶ τὴν τοῦ περιέχοντος αέρος χύσιν. Elliptice Strabo 1, p. 9: τὴν τοῦ περιέχοντος φύσιν. Quo loco uti poterat Corayus, ut emendationem suam, φύσιν pro χύσιν, in Onosandri loco stabiliret; sed visa est viro docto per se stare posse. Rursus Strabo p. 11: τίνας διαφορὰς ἔχουσα τὰς τὸν τῷ περιέχοντι . . . Quem cf. et p. 3. Vide Schweb. et Schaeff. ad Ellips. Gr.; Wolf. Anecd. t. 2, p. 289, ad haec Gregorii Nyss. verba: οἶκοι πρὸς διαγωγὴν ἐπινενόηνται, ὡς ἀν μὴ τῷ περιέχοντι διὰ φύξεως ἢ θερμότητος καταπονεῖτο (leg. καταπονοῖτο) τὰ σώματα. Scholiastes Platonis p. 196 ait ex quorundam opinione ἐρυθρῆν esse νόσον ἐκ τοῦ περιέχοντος ἐπιγιγνομένην τοῖς σπέρμασι. Codex 3017 male omisit ἐκ τοῦ περιέχοντος. Dicebant et τὸ περιέχον. Heliodorus 3, 13: τεμνόντων μᾶλλον τὸ περιέχον ἢ διαπορευομένων.

²⁾ De ἀνθηλίοις Bakius ad Cleom. p. 475. Jungit Psellus per ἥ, non disjungit ἀνθηλίους et παρηλίους. In Bibliotheca Gr. t. 10, p. 85, lemma capitinis 145 Doctrinae Omnif. Pselli inscriptum est, περὶ παραλήλων. Reponendum π. παρηλίων e codice 2087, quod jubet et res tractata. — Quas statim nominat κεχρωσμένας γραμμὰς sunt "virgae", ὁἄβδοι dictae aliis ipsique Doctr. Omnif. c. 8.

324 NOTAE AD PAGG. 137. 138. 139.

³⁾ Codex, ἐκπνορηνισμονς. Unum rho detraxi, monente Hemsterh. ad Thomae Mag. Λαιλαψ.

PAG. 137.

¹⁾ Πῦρ τοῦ ζηλοῦ καταβιθρώσκει est phrasis biblica. Vid. mea Anecd. t. 2, p. 106.

²⁾ Codex, ἐπι. Infra λόφων περιωπαὶ esse videtur scriptum in codice; malim ex usu scribi λ. περιωπαὶ.

³⁾ Est μουσικὴ nunc η κυκλοπαιδεία.

⁴⁾ Ipsam geometriam significat ejusque proportiones et aequationes. In loco nobili Platonis Gorgiae η ισότης η γεωμετρικὴ ad moralia detorquetur.

PAG. 138.

¹⁾ Καὶ η ἀλλοτρία γῆ μᾶλλον δεμνοτέρα αὐτοῖς τῶν πατρίδων ἔδεικνυτο · sic construo verba. Vulgare est adverbii μᾶλλον pleonasmus. Auctor Hermippi 2, c. 17, p. 55: τὰ ἡθη τῶν φυσάντων τὰ γινόμενα ἀναμάττεται, καὶ εἰς ηλικίαν ἤκοντα ἔτι μᾶλλον ἐναργέστερον δείκνυσι. Praeposuit editor μᾶλλον καὶ ἐναργέστερον · sed nihil mutandum est.

²⁾ De cicadis quas sol meridianus facit vocaliores vide ad Epist. Simocattae p. 217.

PAG. 139.

¹⁾ De hyperbole διὰ πυρὸς ἐλθεῖν vel ἀπαντᾶν, vide quae notavi in Notit. mann. t. 10, 2, pp. 193, 292; coll. Elsner. Obs. t. 2, p. 78; Sallier. Hist. Acad. Inscript. t. 7, p. 180; Peerlkamp. Nov. Act. Soc. Rhenotraj. t. 1, p. 128; Walz. ad Arsen. pag. 179.

²⁾ Forum metaphoram illustravi ad Georgium Lapitham in Notit. mann. t. 12, 2, p. 43; ad Anecd. t. 4, p. 174; ad Eunap. pp. 392, 598. Adde Bos. Exerc. p. 152; Column. ad Enniana p. 9: "Nos ausi reserare (fores).. Georgius Acrop. Hist. c. 31: τότε γοῦν καὶ αὐτὸς ἔρωτι μαθημάτων ἄλονς καὶ τῆς ύψηλοτέρας τῶν λόγων παιδεύσεως... εἰς τὰς τῶν λογικῶν

παιδευμάτων θύρας παρήγγισα. Joaannes Chrys. Epist. 119: ἐπειδὴ δοι τοῦ θύραν ἀνέῳξα τοῦ γράφειν.

PAG. 140.

- ^{*)} E codice 1182, p. 104, 2.
- ¹⁾ An περὶ νύμας?
- ²⁾ An τῷ κλέμματι?
- ³⁾ Magistri prae amicitia et tenero affectu παιδας, τέκνα, νίον̄ vocabant (cf. p. 144 extr.) discipulos, quibus et magister dicebatur πατήρ. Vide n. ad Aeneam Gaz. p. 169.

PAG. 141.

- ¹⁾ Pro πάλιν puto legendum πάλαι.
- ²⁾ Codex, μιθυμαῖον.
- ³⁾ Horatius: "finibus Atticis reddas incolumem". Ac vernacule nostro verbo *rendre* ita utimur.

PAG. 142.

- ¹⁾ Codex, κατάξουτε.
- ²⁾ Respicere videtur morem legendi ac scribendi, codicibus membraneis, eisque saepe gravissimis, super genua positis. Auctor Batrachomyomachiae: εὗνεκ' ἀσιδῆς Ἡν νέον ἐν δέλτοισιν ἔμοις ἐπὶ γούνασι θῆκα. Hippocrates Epist. 12. ad Damagetum p. 27: ὁ δὲ εἶχεν ἐν εὐκοσμιῃ πολλῇ ἐπὶ τοῖν γονάτοιν βιβλίον . . . ὁ δὲ ὅτε μὲν συντόνως ἔγραφεν ἔγκειμενος. Vide Vignol. Miscell. t. 2, p. 209. Ac nunc etiam sribas Turcos quum scribunt genibus pro mensis uti narrat Castellan. Epist. de Morea t. 2, p. 139.

³⁾ Illos dixisset κοβάλον Aristophanes, si vera apud grammaticos sit ejus nominis interpretatio; scilicet κόβαλον significare τὸν λάκον παρὰ τὸ κόπτειν.

⁴⁾ Quid sint τὰ μαντικὰ πνεύματα ipse explicat p. 149, 18.

⁵⁾ Callimachus Epigr. 26: τῆς δὲ ταλαινῆς Νύμφης, ὡς Μεγαρέων οὐ λόγος, οὐτ' ἀριθμός. Ibi interpretes. Agathias Epigr. 19: ημετέρης δὲ Φροντίδος οὐτε λόγος γίνεται, οὐτ' ἀριθ-

326 NOTAE AD PAGG. 143. 144. 145.

μός. Plutarchus Symp. 8, 8, 4: *τῶν δ' ἐμῶν πολιτῶν, ὡσπερ Μεγαρέων, οὐδεὶς λόγος*. Adde Jacobs. ad Agath.; Schott. ad Suidae Adag. 9, 71; Heind. ad Plat. Hipp. 19; Walz. ad Arsen. p. 457. Psellum etiam scripsisse puto, non οὐδὲ ἀρ., sed οὐτ' ἀρ.

PAG. 143.

¹⁾ Loquuntio elliptica, qua usus est Aristophanes Ran. 103, 759: *μὴ ἄλλὰ πλεῖν ἢ μαίνομαι*: 753: *μὴ ἄλλ' ἐποπτεύειν δοκῶ*. Vide Stalb. in Friedem. Misc. Crit. t. 1, p. 267.

²⁾ Philostr. Icon. 1, 26: *εὐφροσύνη διδοὺς καὶ παιζων*. Ibi Jacobs. p. 363, coll. Petavio ad Themist. p. 500. Plene Iamblichus De myst. p. 73: *δίδωσιν ἑαυτὸν τῷ θεῖῳ πνεύματι*.

³⁾ *καν...δέη*] Codex, δέοι, quod mutandum fuit. Lucianus Nav. 1: *καν εἰς Κόρινθων δέοι ἀπνευστὶ θέοντας ἀπιέναι*. imo *καν...δέη*.

⁴⁾ Polypus *δύσπεπτος* dicitur Diphilo Athenaei 8, 53. Et Philoxenus poeta, narrante Machone ibid. 8, 26, comeso polypo, ex eruditate est mortuus; ejus tamen capite abstinuerat. De polypo Coray. ad Xenocr. p. 195.

⁵⁾ Sic codex.

PAG. 144.

¹⁾ Fuit omissum epithetum, *μαλακήν*, puto, quo usus est p. 141, 12.

²⁾ Hoc loco sum usus ad Simocattae Epist. p. 266, quum locutionem *ώσπερ ἐκ τρίποδος* illustrarem. Philo quod omnis probus §. 22: *πρὸς τέλος αἴσιον οὐ Ζηνώνειον μᾶλλον ἢ πνθόχηστον ἀφίξονται*. Ibi vix placet *πνθόχηστον* a philosopho Judeo scriptum. Adde n. 16. supra p. 250, et ad AEneam Gaz. n. 79.

³⁾ E codice 1182, p. 151, 2. Lemma ibi scriptum est a manu recentiore.

⁴⁾ Cf. ad p. 140, n. 3.

PAG. 145.

¹⁾ *θέλγειν*] Syllaba *θέλ* superest tantum. Mente repeta-
tur *οἶος*.

²⁾ Verbum ἀνοηταίνειν tractant Heind. ad Gorg. p. 158, Creuzer. ad Plot. De pulcr. p. 409. Heniochus Stobaei tit. 43, 27: συνάπασαι δ' εἰσὶ παντοδαπαὶ πόλεις Άι νῦν ἀνοηταίνουσι πολὺν ἥδη χρόνον. Sic pro ἀνοηταίνουσαι scripsit vir d. e mente Salmasii. Facilius vetus lectio, junctis πόλεις αἱ νῦν: "omnes omnino quae nunc sunt civitates fatuae sunt pridem.

³⁾ Respectu ad fabulam cancri ac matris. Ignatius in Corrayana Sylloge p. 192: Όρθως βαδίζειν, εἶπε καρκίνος, τέκνον· Μή δὴ γε λοξὸς τὴν ὁδὸν παρατρέχης. Πρόσει γε, μᾶτερ, καὶ καθηγοῦ τοῦ τέκνου. Codex 2991 A: Ό. β. εἶπε καρκίνος τέκνῳ· Μηδέ γε λοξῶς τ. δ. παρατρέχεις· πρόελθε, μῆτερ.... E quibus μηδέ γε λοξῶς et μῆτερ sumenda saltem sunt. Fuit scriptum δὴ a librario qui metro nimis sedulus cavebat.

PAG. 146.

- ¹⁾ Matth. Evang. 20.
- ²⁾ Eadem est parabolæ explicatio apud Gregorium Naz. Or. 40, p. 650. Nec abludit Theophylactus Bulg. Ex Pselli sententiis quae sequuntur nonnulla videntur excidisse, cum quibus excidit et orationis perspicuitas.
- ³⁾ Matth. 25, 32.
- ⁴⁾ Nescio utrum sit in codice ὅποι, an ὅπη.

PAG. 147.

¹⁾ Gregorius Naz. Or. 4, p. 124: ὑψηλὴν ἔτι κατὰ τῶν ἀσεβῶν εἶχε τὴν χεῖρα (ὁ Θεός), καὶ τὸ τόξον ἐνέτεινε μὲν καὶ ηύτρεπτικε, κατεῖχε δὲ βίᾳ. Cf. Orat. 15, p. 228 D.

²⁾ Matth. 3, 10: ἥδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται.

- ³⁾ Respectu ad Daniel. 3, 20.
- ⁴⁾ De formula πρὸς δὲ vide p. 190, et ad Zachar. Mityl. pag. 452.

^{*}) E codice 1182, p. 153, 2.

⁵⁾ De verbo προβάλλειν vide n. ad Eunap. p. 262. Cf. infra p. 155, 5.

328 NOTAE AD PAGG. 148. 149. 150.

PAG. 148.

¹⁾ Dionysius Hal. A. R. 1, 37: τὰ καλούμενα Καυπανῶν πεδία, ἐν οἷς ἔγώ καὶ τρικόρπους ἐθεασάμην ἀρούρας.

²⁾ Sic ὡς σῶτερ apud Gregorium in meis Aneid. t. 5, pp. 433, 451. Eustathius Opusc. p. 328, 67: ἀνεξίκακε σῶτερ. Psellus epitheta Jovis mutuatus est. Aristides in Jovem p. 111: οὗτος... σωτῆρ, οὗτος ἐλευθέριος. Et Hymni initio: Ζεῦ βασιλεὺ τε καὶ σῶτερ. Puto scripsisse ἄλλα μὴ γένοιτο, vel γένοιτο subaudiri.

PAG. 149.

¹⁾ Flosculum e Platone decerpit, in cuius Phaed. 35: ἡμῶν ἐκάτερος ἀπορῶν τὸν ἔτερον προωθεῖ καὶ κελεύει ἔρεοθαι. Vide interpr. ad Aristaen. 1, 24, p. 541.

²⁾ Non viderat Xenocratis imagines, sed viderat Synesii Epistolam 153, et ibi legerat: σεμνοπροσωπούσιν ὑπὲρ τὰς Ξενοχράτους εἰκόνας. Psellus iterum oratione inedita ad Monomachum: ὅταν ἐνατενίζω φροντιζοντι καὶ συνεσπακότι μὲν τὰς ὄφρους, συννεύοντι δὲ πρὸς τὸν νοῦν, τὰς Ξενοχράτους εἰκόνας ἀνατυποῦμαι, τὰς Ἡρακλείτου, οἱ δὴ ἐγκείμενοι πως ἥσαν τοῦ ἥθους καὶ ἐμβριθῶς ἔχοντες.

³⁾ Lapsu calami librarius scripsit μεγαλόδωρον, et mox σιμωνίας pro Σιμωνίᾳ. Vide Plat. Phaed. § 2.

⁴⁾ Codex, ἡμεῖς.

⁵⁾ ἀναπνέοντες] Cf. pp. 134, 17; 142 extr.

⁶⁾ Haec ac sequentia sumta sunt e plurimis Phaedonis locis.

PAG. 150.

¹⁾ Inquirit Psellus Doctr. Omnif. c. 130 in causam salsitudinis aquae marinae. Cujus capititis finem male editum describam correctiorem e codice 2087: ὅτι δὲ παχύτερόν ἔστι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τῶν ποταμίων ὕδατων δῆλον αἰσθήσει· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ποταμίοις οὐ δύνανται τὰ πλοῖα βαρὺν ἔχοντα φόρον πλεῖν· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ βαστάζονται ἐλαφρῶς διὰ τὴν ὑποκειμένην παχύτητα.

²⁾ Agit de terrae motibus Psellus Doctr. Omnif. c. 128: τὸν σεισμὸν ποιεῖ μὴν ὁ Θεός... imo μὲν, ut est in codice 2087. Nec sana sunt haecce: διὰ γὰρ τὴν στερεότητα τὸ πνεῦμα γινόμενον σφραγίδων μᾶλλον σείει τὴν γῆν. Lege e codice: διὰ γὰρ τὰ στενότατα τὸ πν.... Deinceps: ὅτι ἥλιος ἀχλυώδης καὶ αἱματρὸς τότε φαινεται, ὑπονόστησιν ἀρχομένου τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γῆν. Lege e codice: ὁ τε ἥλιος... ὑπονοστεῖν ἀρχ.

³⁾ Sumsit a Platone. Plato Men. § 1: ὥσπερ αὐχμός τις τῆς σοφίας γέγονε.

⁴⁾ Eratosthenis cribrum tabula fuit arithmeticā, de qua Fabricius Bibl. Gr. t. 4, p. 123; Bullialdus ad Theon. p. 231. Videtur Eratosthenis cribrum parum ad rem facere; aptius et opportunius poterat alludere Psellus ad cribrum Strepsiadae pluviae causam explicantis: πρότερον τὸν Διὸν ἀληθῶς ὡμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν. Theodoreto De prov. 1, p. 32, deus describitur οἵον τινι κοσκίνῳ διαιρῶν τῶν νεφῶν τὰς ὠδῖνας.

PAG. 151.

¹⁾ Videtur τὸν Θεὸν excidisse, ni fuerit ex superioribus, sed paulo remotius, repetendum.

²⁾ Haec et sequentia vocabula ad Chaldaicam theologiam pertinent, quam egregie callebat Psellus exposuitque Scholiis in oracula Chaldaica. Hinc didici pag. 113 colere Chaldaeos πατρικόν τινα βυθὸν ἐκ τριῶν τριάδων συγκείμενον, κτλ. Cf. ibid. p. 110.

³⁾ Psellus ibid. p. 73: δυνάμεις ἐν τῷ κόσμῳ οἱ χαλδαῖοι τίθενται, καὶ ὠνόμασαν αὐτὰς κοσμαγωγοὺς ὡς τὸν κόσμον ἀγούσας προνοητικαῖς κινήσεσι. Codices 2109, 1182, ferunt κοσμαγούς. Rursus p. 114: οἱ πηγαῖοι πατέρες οἱ καλούμενοι καὶ κοσμαγωγοί· codex 1182, κοσμαγοί.

⁴⁾ Erat ὁ ὑπεξωκὼς unus e patribus istis fontanis et eorum ultimus. Vide Psellum ibid. p. 114.

⁵⁾ Fuit Hecate et inter patres fontanos: Psellus p. 114. Idem p. 78: τὴν Ἐκάτην οἱ χαλδαῖοι Θεὸν ὄριζονται μεσαιτάγην ἀγουσαν τάξιν, καὶ οἷον κέντρον ἔχουσαν τῶν ὅλων δυνάμεων. Codex 1182: μεσ. ἔχουσαν τ. κ. ο. κ. τυγχάνουσαν τῶν..

PAG. 152.

¹⁾ Psellus ibid. p. 114: *τῶν δὲ ζωογόνων ἀρχῶν η̄ μὲν ἀκρότης Ἐκάτη καλεῖται.*

²⁾ συγκολλᾶν] Similis verbi metaphora usus est Psellus ibid. p. 62: *ἀπάγει τῶν μαθητευόμενον ὁ χαλδαῖος πάσης ἑλληνικῆς σοφίας καὶ μόνω προσκολλᾶν οἴεται τῷ Θεῷ.* Melius codices duo: *προσκολλᾶ,* ὡς οἴεται, τ. 9.

³⁾ τούτου, scilicet τοῦ Ἐρμοῦ, quod nomen in adjectivo ἐρμαϊκὴν continetur, syntaxi quam tractavi ad Theoph. Simocattam p. 272. Adde Davis. ad Cie. Fin. 5, 6; Boeckh. ad Min. p. 117; Beck. ad Aves 106. Intelligendus Hermes ille cuius supersunt philosophae nugae difficiles, Poemander et alia opuscula. De sua monade Hermes Stobaei Ecl. t. 1, p. 307: *η̄ γὰρ μονὰς οὐσα πάντων ἀρχὴ καὶ ρίζα ἐν πᾶσιν ἔστιν κτλ.* Cf. Iamblichus De myst. 8, 2.

⁴⁾ Forsan ἐπέγραψεν, vel ἐπιγέγραψεν.

⁵⁾ Pythagoricus fuit Empedotimus, de quo Fabricius Bibl. Gr. in Pythagoricorum Catalogo. Vide et Heyler. ad Julian. p. 535; notas Billyi et Eliae Cretensis ad Gregorium Naz. Or. 3, p. 74, cum scholiis Gaisfordianis p. 52 ad ejusdem carmina p. 145; quae scholia consentiunt cum Nonni Historiis p. 128, ac Basili Scholiis a me editis in Notit. mann. t. 11, 2, p. 83, 10, ubi verba *οἱ δὲ ἀδύτοις . . . de Trophonio et Empedotimo intelligenda sunt.* Gregorius Naz. Anth. Pal. 8, 29: *Ἡρακλες, Ἐμπεδότιμε, Τροφώνιε, εἴξατε μύθων.*

⁶⁾ Antithesis adjectivorum ἐξ ἀλιμοῦ πότιμον ὕδωρ habet aliquid platonici, quod illustrabit mea ad Zachariam nota p. 415, coll. Walzio ad Arsen. p. 40.

PAG. 153.

*⁾ E codice 1220. Adscripta sunt haec Pselli verba pro scholio ad illa Poemandri p. 6: *οἱ δὲ Θεὸς εὐθὺς εἰπεν ἀγιώ λόγῳ αὐξάνεσθε ἐν αὐξήσει καὶ πληθύνεσθε ἐν πλήθει πάντα τὰ κτίσματα καὶ δημιουργήματα.* Lemma addidi meum.

¹⁾ Genes. 1, 28.

PAG. 154.

¹⁾ Κοσμοκράτωρ est diabolus. Vide p. 196, et n. ad Anecd. t. 3, p. 218; coll. Gal. ad Iambl. p. 207.

²⁾ Φησίν, Basilius scilicet laudatus in Stephani Thesauro sub Ἐχφερομυθῷ.

³⁾ Λέγοντες, scilicet post Thucydidem qui, οὐτως, inquit 1, 20, αἰτιλαιπωρος τοις πολλοῖς η̄ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπὶ τὰ ἔτοιμα τρέπονται.

⁴⁾ Rescribendum videtur, πρὸς Ἀνεβῶ τὸν Αἰγύπτιον.

⁵⁾ Locus est mutilus, nec qui possit ex edita ad Anebonem Epistola resarciri. Scripsi ἐπιζητῶν, sed et ἐπιζητῶ pos sit erui e codicis compendio.

PAG. 155.

^{*}) E codice 1000 = A, quem contuli cum codicibus 1267 = B, 2087 = C. Lemma in B: περὶ ὅρου ζωῆς, τοῦ φελλοῦ. In C: τοῦ αὐτοῦ (Pselli) ἀντιγραφὴ πρὸς μοναχὸν ἐρωτήσαντα περὶ ὅρ. τ. 3. Fabricius Biblioth. Gr. t. 10, p. 90: ἀντιγραφὴ πρωτερωτήσαντος τινὸς μον. . . . Rescribendum, πρὸς ἐρώτησίν τινος μον. De eodem argumēto exstant Chrysocephali tractatus (vide Villoisoni Diatr. p. 8), et epistola Marci Eugenici, πρὸς Ἰσίδωρον ἱερομόναχον περὶ ὅρων ζωῆς αἰτήσαντα: quam huc, argumēto invitatus, totam inserueram, nunc autem resecare placuit, ne tam longae typographorum morae fierent longiores, et tandem taedio victus et annis operi intermorerer.

¹⁾ Fabricius l. l. hocce adfert initium: οὐχ ὡς ἡπόρητο τὸ προβληθὲν παρὰ σοῦ ζ. In C initium quidem est: οὐχ ὡς ἡπόρηται τὸ προβλ. π. σ. ζ. Sed quum auctor Catalogi, prima verba recitans, exhibuerit οὐχ ὡς ἡπόρητο, codice propius inspecto vidi initium, ut et nonnulla alia loca, forsitan pallidiora, fuisse a lectore quodam male sedulo atramento novo ac vivido nigrata; hincque fit ut nunc ἡπόρηται legatur, quum invenerit auctor Catalogi ἡπόρητο. Harlesio ad Fabricium p. 78 citatur e codice 2087 Pselli "Epistola inedita qua Apostoli dictum explicatur: inc. οὐχ ὡς ἡπόρητο". Confudit Harlesius hanc de ter-

mino vitae epistolam ad monachum quemdam cum alio Pselli opusculo, quod exstat in codice 2087, p. 119, taleque habet initium: τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἑρτὸν ἀποστόλου ἐπεξήγησας ἐν τῷ γράμματι τίνος ἔνεκα μὴ ἀθάνατον δύναμιν τῷ Θεῷ, ἀλλ' ἀῖδιον ὁ ἀπόστολος προσηρμάνευσε. Respicitur Pauli Epistola ad Romanos 1, 20. Ceterum illa temporum varietas, ἡπόρηται ἡπόρητο, nullius hic est momenti, nec rara est. Psellus Allegoria de Circe: τὴν γὰρ τοι Κίρκην ἡδονὴν ἄντικρυς νόησον μεταποιοῦσαν ψυχὰς πρὸς ὁ ἐκαστος πάθος κεκίνηται. Codex 1182, κεκίνητο, minus bene.

²⁾ B, οὐδὲν ἀόρ., omissa tota quae praecedit sententia.

³⁾ A, γενομένων οὐδέν· εἰ γὰρ τό.

⁴⁾ AC, συνειλήφει. Modo C sine καὶ.

⁵⁾ A, καταμερίζεται. B, οἵς pro ὡν.

⁶⁾ C, ἐστώς. B, ἐνεστός, et sic infra. De orthographia vide ad Zachariam Mityl. p. 446.

⁷⁾ B, ὅσον... ἥκει. Mox, ἡγνοήσαμεν.

⁸⁾ C, μή. Mox B, τὸ κατά.

⁹⁾ B, τοῦτο. Mox καὶ κεφαλ. Mox BC, συνείρω... ζωῆς μόνον... μέλλον Θεός.

PAG. 156.

¹⁾ BC, παρ' ἑαυτοῦ.

²⁾ B, Θεῷ ὥσαύτως. BC, τεθνήξαιτο. Cf. p. 157, 28.

³⁾ Sunt verba εἰδότι Θεῷ dativi absoluti, et ἐπηκολούθησεν stat per se inconstructum. Mazaris in meis Anecdottis t. 3, p. 146: εὐθὺς δέ (φεν μοι!) τὸ γῆμαί με παρὰ πόδας ἤκολούθησαν αἱ δυστυχίαι. Ibi cogitavi de reponendo τῷ pro τῷ, ut esset syntaxis ἤκολούθησαν τῷ γῆμαί. Nunc puto junxisse scriptorem εὐθὺς τὸ γῆμαί, quod alii dixissent ἄμα τῷ γῆμαί, et ἤκολούθησαν esse absolute positum. In Andreopuli Syntipa p. 100, εὐθὺς τὸ ἀκοῦσαι non est sollicitandum, nec ἄμα τοῦ συμμιγῆναι ibidem p. 106: vide n. ad Synt. p. 199. Est ἄμα καὶ τοῦ ἀδελφοῦ in inscriptione graece composita ab homine AEgyptio, quam edidit Letronnus Mem. Instit. Acad. Inser. t. 10, pag. 171.

- ⁴⁾ A, πῶς γὰρ ἄν.
- ⁵⁾ BC, ὑπουργηκὼς ἀθῶος παντάπασι· τὸ μέν: sic mediis omissis.
- ⁶⁾ BC sine τῶν. B, ἔξαγεται.
- ⁷⁾ AC, εἰλεῖται C, παρά. Solennis praepositionum confusio. Psellus in meis Anecd. t. 3, p. 206, v. 128: περιφερόμενα. Ibi quod conjeci παρατρ. est in codice 1182.
- ⁸⁾ B, οἷον. Mox C, ψυχή.

PAG. 157.

- ¹⁾ A, ἐκδεχόμενα. Habet recte ἐνδεχόμενα Psellus Doctr. Omnip. c. 16, ubi de dei praescientia insunt multa hic conferenda. Confusio praepositionum ἐκ ἐν est frequens. Eustathius Epist. 52: προσυπήνησεν αὗτη τῶν ἀκρεμόνων ἐγκύψασα· Codex recte ἐκκύψ. Infra p. 158, 1, BC, ἐμπέπτωκεν pro ἐκπ.
- ²⁾ B, ρεῖ τε καὶ φέρεται· τῶν οὐν σωμ. C, ρεῖ τε καὶ φέρεται· φέρεται γάρ . . .
- ³⁾ B, πάντως ἀδιαστάτως.
- ⁴⁾ C, ἀλλ' ἀδιαστάτων. A, ἀλλὰ διαστατόν.
- ⁵⁾ B, μετήμειφεν· ὅμοιώς κατέ.
- ⁶⁾ C, γιγνομένων· qui supra, γιγνομένοις, sed infra, γινομένων.
- ⁷⁾ B, προέγνω.
- ⁸⁾ A, κάκεῖνος.

⁹⁾ Videtur fuisse olim ὠδανίτως in C. Respicitur Judae mors. Isidorus Pel. Epist. 1, 56: οὐκ ἐπειδὴ προεῖπεν ὁ Ιύδιος τὴν τοῦ Ἰούδαι προαιρεσιν, ἐκείνος πρὸς τὴν προδοσίαν ὠλισθησεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὡδινε τὴν ἐπιβουλὴν ὁ ἀλιτήριος, ὁρῶν τὰ κρύφαι τῆς καρδίας κινήματα, τὰ μέλλοντα ὡς παρόντα προέφηνε.

¹⁰⁾ C, διαλάθοι.

PAG. 158.

- ¹⁾ BC, ἐμπέπτωκεν. Mox C, χρησαμένην.
- ²⁾ B, ζήτημα ὅτι τῷ. BC, πρόγνωσιν τῆς ἐκ. ζ. τὸ συμπ. Mox B, προέλ. δέ. Infra B, ἐντύχης . . . ἐπικρίνης.
- ³⁾ B, τὰ συμπεράσματα τῶν δογμάτων.

334 NOTAE AD PAGG. 159. 160. 161. 162.

⁴⁾ AB, καὶ πάντα. Mox C sine δ. Mox B desinit in ἔχουσιν. Mox C οὐν pro ἵδού. Et A, ἐρώτηκας.

PAG. 159.

^{*)} E codice 1182, p. 46, 2.

¹⁾ Videtur excidisse δεῖ vel χρή.

PAG. 160.

¹⁾ Codex bis ἐπιστημῶν. Plato Epin. eadem de re p. 503: δεσμὸς γὰρ πεφυκὼς πάντων τούτων εἰς ἀναφανήσεται διανοουμένοις.

²⁾ Codex, γεω εσίαν, sic litera omissa et male scripto ε pro αι.

PAG. 161.

¹⁾ De decanis astronomicis, qui sunt zodiaci subdivisio-
num nomina, et de stellis juxtaorientibus, vide Porphyrium
Introd. in Ptolem. p. 199; Gal. ad Iambl. p. 304; Scalig. ad
Manil. 4, 299, p. 297; Viger. ad Bardesanem p. 351 inter
Orellianos auctores De fato; Dupuis. Orig. Cult. t. 1, p. 229.

²⁾ Forsan, περὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ πρᾶγμα.

³⁾ Codex, εἰδοίη.

PAG. 162.

¹⁾ Codex, παθημάτων pro μαθημάτων. Similis permuta-
tio apud Theonem Math. p. 4.

²⁾ Iamblichus Adhort. p. 374: φιλοσόφει καὶ μαθήματα
μέτιθι μὴ παρέργως, καὶ δι' αὐτῶν ὥσπερ διὰ βάθρας ἐπὶ τὰ
προκείμενα χώρει. Cf. infra p. 166, 14.

³⁾ Codex, χάσμα καὶ βάμα. Transposuit librarius lite-
ras, χάσμα nomen notum scribens pro ignoto σχάσμα. Do-
ricae sunt formae pro σχῆμα καὶ βῆμα. Cf. p. 166, 13.
Respexisse videtur symbolum pythagoricum, προτίμα τὸ σχῆμα
καὶ τὸ βῆμα.

⁴⁾ Codex, ἀγεωμέτρητος. Id mutavi sequutus inscriptionem, ἀγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσίτω, quam Academiae foribus Plato inscripsisse fertur. Vide Tzetz. Chil. 8, H. 249; Arsen. Viol. p. 16; Proverbia metrica 423; Erasm. Adag. 3, 5, 60; Ferrand. Explic. 1, p. 18; 2, p. 184. Pythagorae esse dicit apophthegma H. Stephanus in Thesauro parum cogitate.

⁵⁾ Codex, χωρῆσει.

PAG. 163.

¹⁾ Doctrina haec fuit Pythagorae. Vide Stob. Ecl. 1, c. 13, p. 326.

²⁾ Animam esse numerum statuebat Pythagoras: vide Stob. Ecl. 1, c. 52. Quod refellit ut ἀλογώτατον Aristoteles De anima 1, c. 4, p. 483. Bullialdus ad Theon. p. 205 hanc opinionem Platonis tribuit.

³⁾ Aristot. Metaphys. init.

⁴⁾ Codex, δὴ. Notare neglexi supra pro ἀποσυλήσης esse ἀποσυλήσας in codice.

PAG. 164.

^{*}) E codice 1182, p. 101, 2. Longobardum Joannem eumdem esse opinor Joanni Italo, philosopho doctissimo, qui fuit Pselli discipulus. Tzetzes Chil. 6, 682. Ως Ἰταλία λέγεται τῶν Καλανχῶν ἡ χώρα, Τῶν Καλανχῶν ἡ χώρα τε καὶ ἡ τῶν Λογκιβάρδων. Scribendum Καλαβρῶν et Λογγιβ. De Joanne Italo vide Notit. mann. t. 10, 2, p. 151. Harlesius Bibl. Gr. t. 10, p. 74, erravit, qui hoc opusculum habuerit pro oratione in laudem Longobardi.

¹⁾ Narrationem pleniorē petas ex Plutareho De educ. c. 4. De canibus Laconicis vide quae notavi ad Soph. Aj. 9, inque primis Meurs. Misc. Lacon. 4, 1. Egi et de Melitensibus ad Anecd. t. 5, p. 449, n. 2. Adde Walz. ad Arsen. pp. 351, 365. In priore loco Arsenii dicuntur canes esse οἱ μὲν ἵχνευται, . . . οἱ δὲ ἐπὶ φυλακῇ τῶν πλημάτων οίκουροι, οἱ δὲ ἐπὶ τέρφει: ex quo postremo genere sunt Melitenses. Ibi pro πλημάτων leg. κτημάτων, ut est recte scriptum in Apostolii Adag. 12, 67.

336 NOTAE AD PAGG. 165. 166.

²⁾ Usus est nomine βάσεις, quod scribentis menti obversetur Ajacis laudatus versus: Κυνὸς Αακαινῆς ὡς τις εὑρίσκεις βάσις.

³⁾ Notaras in meis Anecd. t. 5, p. 139: τὸν γὰρ ἄριστον κυβερνήτην αἱ μεγάλαι τρικυμίαι στεφανοῦσι· ubi vide notam. Lucianus Tox. 36: οὐδὲ ἐν γαλήνῃ μάθοις εἰ ἀγαθὸς ὁ κυβερνήτης ἔστι· χειμῶνος γὰρ δεῆσι πρὸς τὴν διάγνωσιν. Joannes Chrys. Hom. 21 de statuis: καθάπερ τὸν κυβερνήτην οἱ χειμῶνες, τὸν στρατηγὸν οἱ κίνδυνοι, οὗτοι καὶ τὸν ἵερέα ὁ πειρασμὸς ποιεῖ φαίγεσθαι. Adde Chevraeana t. 2. p. 143; C. Hoffm. Leet. Var. 6, 31. Etsi possim videri nimius, non queo quin adscribam versus Metromanis Pironiani plane egregios: "Le "nocher dans son art s'instruit pendant l'orage; Il n'y devient "expert qu'après plus d'un naufrage: Notre sort est pareil "dans le metier des vers, Et, pour y reussir, il y faut des "revers ..

⁴⁾ Inserui ov.

PAG. 165.

¹⁾ Vox disyllaba fuit in codice post ἐν, quae jam non potest legi. Finem esse αις non dubito. Forsan σειραῖς. Scripsi ἵππους· codex, ἵπποις.

²⁾ An λαμβάνοντα? an excidit aliquid?

³⁾ Codex, εἵτα.

PAG. 166.

¹⁾ Exspectabam ἐν Τροφωνίου.

²⁾ Gregorius Naz. Orat. 3, p. 77: τὰς ἐν Μίθρον βασάνους καὶ καύσεις ἐνδίκους, τὰς μυστικάς. Satis nunc sit indicare Creuzer. Religg. antiqq. t. 1, p. 358, vers. gall.

³⁾ Forsan, ἄλλοθεν ἄλλοσε ποι.

⁴⁾ Codex, βάσιμα. Cf. n. 3, ad p. 162.

⁵⁾ Cf. n. 2, ad p. 162.

⁶⁾ Forsan, ἀναβαίνει, vel sequentia verba optative scribenda.

⁷⁾ ἀγαλνει] Aristaenetus 1, 15 fin.: ἀπρακτον ἀνέλνον τὴν πορείαν.

NOTAE AD PAGG. 167. 168. 169. 170. 337

⁸⁾ De tela illa Penelopes vide n. ad Theoph. Simocattam pag. 297.

⁹⁾ An καὶ μὴ προσχωροίη, μὴ προσχ. δέ.

¹⁰⁾ Codex, τὴν ψυχὴν κιχήν.

PAG. 167.

¹⁾ Qui gerebat pantarben lapidem, nihil sibi ab igne metuebat. Vide Nicetam Eug. 6, 393, cum mea nota. Manasses Chron. p. 128: φέρει γὰρ σύμμαχον θεὸν παντάρβην λίθον. Adde Tzetz. Chil. 6, H. 68; Eustath. Opusc. p. 212, 44; Baehr. ad Ctes p. 265.

²⁾ Codex ὑπιόντος. Volui scribere ἀπιόντος.

³⁾ De inventa in AEgypto geometria Herodotus 2, 109, cum nota Baehrii; Barthius ad Claud. Epigr. 11, 40, = Idyll. 4; Ferand. Explic. 2, p. 185; Granger. Itin. p. 9. Tatianus adv. Graec. init.: γεωμετρεῖν Αἰγύπτιοι (ἐξεῦρον).

⁴⁾ An καὶ ἀπὸ, vel ἀπὸ δέ?

PAG. 168.

¹⁾ De Mercurio Κερδώvide Notit. mann. t. 11, 2, p. 118; Paciaud. Dissert. de statu Mercurii p. 31; etc.

²⁾ Significatur modus pannorum superficiem asperiorem laevigandi cylindri ope.

³⁾ Digo examen castigare, ut ait Persius.

⁴⁾ Gregorius Naz. Orat. 39, p. 626: Χαλδαιῶν ἀστρονομία καὶ γενεθλιαλογία.

⁵⁾ De proverbio Σπάρταν ἔλαχες vide nn. ad Eunap. p. 418, ad Eurip. t. 5, p. 464; Arsen. Viol. p. 320.

PAG. 169.

¹⁾ Miror Psellum errare tantum potuisse circa Polybii et Dionysii patriam.

PAG. 170.

^{*)} E codice 1182, p. 189, 2 seqq. descripti quae sequuntur octo Pselli ad Caesarem Ducam imperatoris Constantini Ducae fratrem epistolas.

¹⁾ Verba οὐδεὶς . . . sunt ap. Matth. 20, 7; sequentia ibid. 22, 12.

²⁾ Formulam χθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν quum reperisset in Antonino suo Gatakerus plena manu exempla congessit similium χθὲς καὶ πρώην, χθὲς καὶ τῇμερον, etc., adjungendus Doeringio ad Catullianum 61, 137, “hodie atque heri”. Psellus de Michaele Calaphate in Cangii notis ad Zonaram p. 111. ἀνὴρ χθὲς τε καὶ πρωὶ νῆας ἀρμόττων καὶ συμπηγγύμενος, καὶ πίτταν ἐπεμβάλλων τοῖς γόμφοις καὶ ἀσβόλαις πληρούμενος, οὐκ εἶδος ἔχων τυραννικὸν, οὐ φρόνημα μεγαλοπρεπὲς, οὐ λόγον ἔμουσον καὶ χαρίεντα, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῆς οἵας ψυχῆν οἴδε καλλύνειν καὶ φύσιν σώματος. Scribendum ad fidem codicis 1182, p. 113, 2, quo Cangius utebatur, χθὲς τε καὶ πρώην . . . καὶ τῆς ἀσβόλης . . . οὐδὲν τῶν οἵα. Animadvertisendum etiam verbis οὐκ εἶδος ἔχων τυραννικὸν respici Euripidea, Πρωτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος, quae tractavi in Notit. mann. t. 11, 2, p. 108, ad Gregorium Naz., cui Jovianus dictus fuit τὸ εἶδος ἄξιος τυραννίδος, et in notula ad ipsum Euripidem t. 5, p. 438; quam ad Aeoli fragm. 3, repetivit Mathias. Neque ego neque Mathias tunc memineramus Cedreni hos afferentis versus p. 556 Euripideos, saltem antiquos: Πρωτον μὲν εἶδος ἄξιον τυραννίδος, Καὶ δεύτερον δὲ συμφυὲς πέλει στέφος· Ἀπαντα δ' ἀρμόσουσι πρὸς τὴν ἄξιαν. In eamdem sententiam multa coacervavit Barth. p. 769 ad Claudiana 11, 1: “Princeps corusco sidere “pulcrior”. Drepanius non semel Theodosium laudat, quod ei fuerit “forma divina”, quod summam imperii majestatem “decore etiam corporis et dignitate potuerit aequare, et virtuti “addiderit forma suffragium”. Sic de Saule Sulpitius Severus H. S. 1, 33: “forma excellenti erat, ut merito dignitas corporis dignitati regiae conveniret”. Adde Ephraem. Chron. 1248, 3495, 9351; Erasmus Conjugio impare Dial. p. 638.

PAG. 172.

¹⁾ μαρμαρογήν] Similis adulatio Eustathii Epist. 49, cuius locum emendavi ad Zachar. p. 354.

²⁾ Imo κακῶς.

³⁾ Ex Psalmo 93, 17.

NOTAE AD PAGG. 173. 174. 176. 339

⁴⁾ σειρήν] Multa Barth. et ego ad Zachar. p. 353.

⁵⁾ Jungit pariter ἵνγγας καὶ θελκτήρια Monomachum iau-dans oratione inedita: ὅταν χαριεντιζομένω ἐντύχω, βαβαὶ τῶν ἴνγγων, τῶν θελκτηρίων, τῆς πινδαρικῆς ὥδης, τῆς σαπφικῆς λύρας, τῆς ὁρφικῆς πειθοῦς, τῆς ὄμηρικῆς Καλλιόπης (αν καλλιεπείας), τῆς Ανακρέοντος γλώττης, τῆς ὁργανικῆς Μούσης! ὅσης πληρούμαι χάριτος! O putidum adulatorem! talia Mono-macho potuisse dici!

PAG. 173.

¹⁾ Conf. Epist. 9, p. 187.

²⁾ Forsan, ἐπ' ἀκρων βαδίζω δακτύλων. Incessus est ar-ro-gantium hominum. Georgius Lapitha v. 520: *Mή φυσηθῆς* ὑπέρογκα καὶ τὴν ὄφρουν ὑψώσης, Ἐν τοῖς ποσὶν ἀκροβατῶν καὶ τράχηλον ἐκτείνων· ibi nota. Isai. 3, 16: ὑψώθησαν αἱ θυγα-τέρες Σιών καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ . . . καὶ τῇ πο-ρείᾳ τῶν ποδῶν ἄμα σύρουσαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἄμα παιζουσαι.

PAG. 174.

¹⁾ Codex, κατ ὄησας, sic, relieto vacuo spatiolo.

²⁾ De apibus thyma carpentibus vide n. ad Simocattam pag. 213.

PAG. 176.

¹⁾ Epistolas meas servas ac colligis et in justum volumen compingis.

²⁾ Synesium imitatus est qui Epist. 1: τὰς πιθήκους γάρ φασιν, ἐπειδὴν τέκωσιν, ὡσπερ ἀγάλμασιν ἐγατενίζειν τοῖς βρέ-φεσιν, ἀγαμένας τοῦ κάλλους· οὕτως ἔστιν ἡ φύσις φιλότεκνος. Politianus Epist. 5, 5 extr.: "illud interim memini simiam quo-
" que ipsam, quae turpissima bestia vocatur ab Ennio [fragm.
" p. 140], credere tamen suos catulos esse omnium formosissi-
" mos.. Arabum est adagium, scarabaeum quoque matri pul-
chrum esse videri: vide Sacyum Chrest. Arab. t. 3, p. 267.
Dicunt et suo quemque esse ingenio contentum, veluti patrem

340 NOTAE AD PAGG. 177. 178. 179.

eui nati vel turpissima facies placet: vide Cardon. Misc. Orient. t. 2, p. 286.

³⁾ Et hic meminit Synesii scribentis ibid.: παῖδες ἐγὼ λόγους ἔγεννησάμην.

⁴⁾ Themistocles oraculum Pythiae de muris ligneis quid vellet est interpretatus.

PAG. 177.

¹⁾ Miserat Caesar caseos ac butyrum. cf. Epist. seq.

²⁾ Verbum παραβάλλειν in sensu accedendi, adeundi, traxavi ad Anecd. t. 2, p. 146. Vide et Voemel. p. 12 ad Libanum Vita Demosth. Joannes Clim. p. 417: καὶ παραβάλλοντας πολλάκις ἀπεπέμψατο. Codex 1166 melius, παραβαλόντας. Cf. ibid. p. 414, 6. Eustathius Epist. 8, p. 318, 86: ἀπαξ καὶ δις περιβαλών· imo παραβαλών, ut est in codice.

⁵⁾ Die scilicet quarta hebdomadis.

PAG. 178.

¹⁾ μαργαρίτην] Conf. similia p. 183.

²⁾ ἀσυλός εἴμι] Conf. n. ad Zachar. Mityl. p. 454.

PAG. 179.

¹⁾ Caesaris uxorem intelligo.

²⁾ Codex, ἀπαρρύγται· infra p. 185, 16, αρρύγη supra p. 178, 12, ἔγκολλάψης· literis male duplicatis. Reliqui imprudens codicis scripturam ἀπερρευγομένων p. 180, 20.

³⁾ Scilicet ἐπεμφεν.

⁴⁾ Codex, διασπαράξης.

⁵⁾ λειαίνεις ἐν τοῖς ὁδοῦσι] Eustathius Epist. 51, de tubere: εἰ δὲ προσαγάγοις τῷ στόματι καὶ λειαίνεις τοῖς ὁδοῦσι, ἀπορρήτου τινὸς αἰσθῆση παντάπασιν ἡδονῆς. Ex qua epistola ebiter mendum tollam. Pardalis ibi dicitur esse ποικίλη τε καὶ τοῖς φολίδεσσι κατάστικτος· recte codex, ταῖς φολίσι.

⁶⁾ διαρράγειν φενδόμενος] Loquutio Demosthenica. Vide Demosthenem De Cor. §. 8, coll. n. ad mea Anecd. t. 5, pag. 493.

PAG. 180.

¹⁾ λόγους . . . πτερόεντας] Eustathius Epist. 18: ἡμῖν οὐκέτι οὐδὲ οἱ λόγοι πτερόεντες, ἀλλὰ βραχύτερον πτερυξάμενοι πτεροφρυοῦσιν αὐθις καὶ περὶ μέσην που τὴν ὁδὸν τῆς πτήξεως παύονται. Pro αὐθις velim εὐθύς.

²⁾ σοφὸν, Aristophanem scilicet, qui N. 1295: Αὖτη μὲν (ἡ Θάλασσα), ὡς κακόδαιμον, οὐδὲν γίνεται, Ἐπιφρέοντων τῶν ποταμῶν, πλείων. — Statim corrigas ἀπερευγομένων: vide ad p. 179, n. 1.

³⁾ Codex, πάλαι ὑπὸ τοῦ Δαρείου πάλαι. Xerxes nominandus fuit, non Darius.

PAG. 181.

¹⁾ Vide pp. 179, 8; 180, 8.

²⁾ Scripsi ὁδόν. Tineae reliquerunt tantum óν.

³⁾ Grandis piscis Psello fuerat a Caesare missus.

⁴⁾ Scilicet per quadragesimale carniprivium aves ipsi Caesar non mittet. — Quae infra de pavone sophistica cum elegantia dicit comparanda sunt cum Simocattae Epistola 31, ubi, τὸ μηδικὸν ὅρνεον ὁ ταὼς . . . τοῦτο μὲν τῶν μηδικῶν ὅρνέων ἥθος φιλόκαλον. Gregorius Naz. quem ibi allegavi orat. 34, p. 544: ταὼς ὁ ἀλαζὼν ὅρνις καὶ μηδικὸς οὗτος φιλόκαλος καὶ φιλότιμος, ὡστε . . . θεατρίζῃ τὸ κάλλος τοῖς ἐρασταῖς.

PAG. 182.

¹⁾ Proverb. 25, 17: σπάνιον εἴσαγε σὸν πόδα πρὸς σεαυτοῦ φίλον, μή ποτε πλησθεῖς σου μισήσῃ σε.

²⁾ Il. 7, 238: Οἰδ' ἐπὶ δεξιᾷ, οἰδ' ἐπ' ἀριστερᾷ νωμῆσαι βῶν Ἀζαλέην, τό μοι ἔστι ταλαύρινον πολεμίζειν.

PAG. 184.

^{*}) E codice 1182, p. 215, 2.

PAG. 185.

¹⁾ Insignia felicitatis sunt insignia caesareae dignitatis.

PAG. 186.

¹⁾ Conf. p. 170.

PAG. 187.

¹⁾ Sic codex, compendiose quidem, sed non obscure. Nescio quae res innuatur.

²⁾ νὴ τὴν ἴεράν] Eustathius Epist. 48 init.: τὴν ἴεράν σου καὶ τριπόθητον κεφαλήν. Restituendum ex codice: νὴ τὴν ... Simile affirmandi adverbium illi redonetur ibidem p. 351, 80: σὺ μὲν κρείττων ἐκείνων (καὶ ὡς ἐγὼ δικάζω καὶ ἀποφαίνομαι), ἐγὼ δὲ χειρῶν παραπολύ. Codex ναι ὡς..... παρὰ πολὺ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ψελλοῦ Τιμόθεος ἡ περὶ ἐνεργείας δαιμόνων	1
Τίνα περὶ δαιμόνων δοξάζουσιν Ἑλληνες.....	36
Περὶ τῶν Ἀθηναϊκῶν τόπων καὶ ὄνομάτων.....	44
Περὶ χαρακτήρων συγγραμμάτων τινῶν	48
Ἀλληγορία τοῦ παρ' Ὁμήρῳ Ἰθακηδίου ἀντρου	52
Ὅτι τὰ κινήματα τῆς ψυχῆς ἐοίκασι ταῖς τῶν οὐρανίων κι- νήσεις.....	56
Εἰς τὸ ἐν Νικομηδείᾳ ἡχεῖον.....	58
Ἐπιλύσεις διαφόρων ἔρωτημάτων	63
Ἐρμηνεία τῶν δασέων καὶ φιλῶν καὶ μέσων στοιχείων.....	69
Ἐγκώμιον εἰς τὴν ψύλλαν	73
Ἐγκώμιον εἰς τὴν ψύλλαν ἑτερον	78
Ἐγκώμιον τῆς φθειρὸς	85
Περὶ κόρεως	91
Πρὸς τοὺς μαθητὰς περὶ τῶν ὄνομάτων τῶν δικῶν	95
Περὶ καινῶν δογμάτων καὶ ὅρων τῶν νομικῶν ἕωμαϊστὶ λε- γομένων λέξεων	110
Περὶ τοῦ κλέμματος οὗ πέπονθε	117
Περὶ πολεμικῆς τάξεως	120
Χαρακτῆρες Γεργυορίου τοῦ Θεολόγου, τοῦ μεγάλου Βασι- λείου, τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ Γεργυορίου τοῦ Νύσσης....	124
Εἰς δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ λογογραφήσαντας πρὸς ἀλλήλους	131

<i>Όταν ἔβρεξε καὶ οὐκ ἀνῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν σχολήν . . . . .</i>	135
<i>* Έμβραδυνάντων τῶν μαθητῶν τῇ τῆς σχολῆς ξυνελεύσει . . . . .</i>	140
<i>Πρὸς τοὺς μαθητὰς βραδύναντας . . . . .</i>	144
<i>Ονειδίζει τοὺς μαθητὰς ἀμελοῦντας . . . . .</i>	147
<i>Εἰς τὸν Ἐρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου Ποιμάνδρην . . . . .</i>	153
<i>Ἀντιγραφὴ πρὸς ἐρώτησίν τυνος μοναχοῦ περὶ ὄρισμοῦ τοῦ θανάτου . . . . .</i>	155
<i>Ἀπόκρισις σχεδιασθεῖσα πρὸς τὸν κύριον Ἀνδρόνικον ἐρωτήσαντα περὶ τοῦ τῆς γεωμετρίας μαθήματος, ποῖον τὸ τέλος αὐτῷ . . . . .</i>	159
<i>Εἰς τὸν Λογγίβαρδον Ἰωάννην . . . . .</i>	164
<i>Ἐπιστολαὶ ἑννέα . . . . .</i>	170

INDEX ANNOTATIONIS.

- Achmet, 197.
Aelianus, 189.
Aeneas Gazaeus, 241, 260.
Aeschylus, 219, 242, 252.
Alciphro, 271.
Andreas ineditus, 208.
Anecdota Bekkeriana, 302, 304.
angeli grandinis, divitiarum, ...
199, 204.
animae descensus, 241.
animalium voces, 202.
Anthologia Graeca, 197, 288.
apes e tauris natae, 297, 298;
thyma pascentes, 339.
Aphrodisianus, 256.
Aphthonius, 290.
Apollonius Tyanensis, 260, 281.
Aratus, 224.
Archilochus, 205.
Archimedis Specula, 288.
Aristides, 227, 238, 246, 247,
249, 255.
Aristophanes, 215, 281, 341.
Arrianus, 193.
Arsenius, 266.
Artemidorus, 236.
Astrologus ineditus, 197, 199,
229, 230, 231, 232, 259.
Auctor De epistolico charactere,
245, 262.
Aδωνις, 291.
αγειν καὶ φέρειν, 201 n. 7;
αγειν ἀπὸ ὁμιῶν, 201 n. 10;
διὰ γλώττης, 207.
αγράφιον, 302.
αἷρ et ἔαιρ, 296.
αἴθετεῖν, 205.
Αἴδος κυνῆ, 235.
ἀλήτης, 245.
Αλκίνου ἀπόλογος, 191.
ἄλλος ἡ, ἄλλος πλὴν, 201.
αὐφιορκία, 303.
αναβολὴ, 244.
ἀνάθεμα ἐπαράσθαι, 199.
ἄνοια et ἄγνοια, 206.
ἀντιλαχεῖν, 303.
ἀντωμοσία, 303.
ἀπό: ἀπὸ γραμμῆς, 283; ἀπὸ
συνθῆματος, 294; τὸ απὸ
τοῦδε, 214.
ἀποστάσιον, 302.
ἀποτεταγμένος, 208.
ἀπέφασις, 303.
ἀποφράδες ἡμέραι, 268.
ἀποψῆφισις, 302.
ἄστομος, 224.
ἄστροι πετεῖν de oratore, 283.
ἄσυλος, 340.
ἄσωματοι, angeli, 298.
ἄττα, 227, 240.
αὐερύσσαι, 276.
αὐτὸς et ἄστος, 303.
ἄφαι λύχνων, 208.
ἄφετερις, 283.
barbara vocabula in incanta-
tionibus, 265, 266.
Basilius, 217, 223, 251.
Basilius Macedo, 237.
Botrus rex, ineditus, 263.
βέβηλος, 230.
βόθρος et βάθρον, 213.
βρόμος, 202.
βροντᾶν de oratore, 283, 285.
βρυχάσθαι, 202.
βρωμάσθαι, 202.
γαργαλισμός, 234.
γενεθλιαλογία, 337.
γηρασκεῖν διδασκόμενος, 220.
γῆς ἔντερα, 259.
γνωστικοὶ et γνωστοὶ, 207.
γραμματεὺς, 303.
γραφεῖν εἰς ὕδωρ, 261.
γραφή, 301.
Canes terrae, daemones, 231.
Cantacuzenus, 190.
canthari ex asinis orti, 297.
capillorum usus magicus, 297.
catoblepas, 299.
Cedrenus, 338.
cerae usus magicus, 268, 279.

346 INDEX ANNOTATIONIS.

- Chaldaeī astronomi, 337.
 Choricius, 243, 258, 260, 267,
     276, 277.
 cicuta alit coturnices, 299.
 Coeranis liber, 246, 248.
 comparandi hyperbolae, 273.
 comparativi et superlativi per
     ο et ω, 232.
 Daemogorgon, 257.
 Daemones θηλύμορφοι, 255;
     όνοσκελεῖς 263; in elemen-
     tis, 225; in animalium cor-
     pore, 263; fugantur oratio-
     ne, 240; semen fundunt, 223;
     linquunt urbes captas, 264;
     per species divisi, 227, 229,
     230, 231, 238, 240.
 Demetrius Phalereus, 216.
 Diabolus dictus σκότος, 200;
     invidet homini, 206.
 Dion Chrys., 192, 215, 227, 233,
     243, 246, 252, 253, 254, 256,
     258, 261, 263, 264, 275, 277,
     281, 288.
 Dionysius Halic., 233.
 divinatio per nubes, 259.
 Dueas, 277.
Δαβὶδ, δαυὶδ, 217.
δακτύλων ἐπ' ἄκρων βαδίζειν,
     339.
 δὲ enclitica, 295.
 διαιτέω, 304.
 διαλαχεῖν, 303.
 διαμειδιάν, 279.
 διαρρήγνυνθαι φευδόμενος, 340.
 διατριβώ, 216.
 διάττοντες αἰστέρες, 269.
 διαψήφισις, 302.
 δίκη, 301.
 διωμοσία, 303.
 δοκιμασία, 303.
 encomia pulicis, pediculi, salis,
     292, 294, 297.
 engastrimythus, 239.
 Eponymi, 304.
 Eumathius, 226, 275, 279.
 Eunapius, 238, 245.
 Euripides, 252, 253, 277, 338.
 Eustathius Antioch., 293.
 Eustathius, 220, 224, 237, 239,
     283, 284, 338, 340, 341, 342.
 ἐδωκα, δέδωκα, 261.
 εἶδος ἀξιον τυραννίδος, 338.
 εἶγαι ὡν, 219.
 εἰπών: κατὰ τὸν εἰπόντα, 220.
 εἰσαγγελία, 301.
 ἐκκενωφωμένος, 203.
 ἐκλογεῖς, 304.
 Ἐλασών, 243.
 ἐνασκούμεναι κόραι, 208.
 ἐνδειξις, 301.
 Ἐνδεκα, οἱ, 303.
 ἐνδιατριβώ, 190, 226.
 ἐνεστρίζειν, 298.
 ἐνέργεια, 189.
 ἐξουλης δίκη, 302.
 ἐξωμοσία, 303.
 ἐπεισφρεῖν, 215 n. 10.
 ἐπιστῆθιος Joannes, 199.
 ἐπισκύνιον, 295.
 ἐπωβελία, 303.
 εὐθυδικία, 302.
 εὐθύναι, 301.
 ἐφεσις, 302.
 ἐφήγησις, 301.
 Ευχίται, 191.
 ζαμαῖοι daemones, 230.
 Ζαρονᾶμ Manichaeorum, 195.
 ferarum arma, 296.
 fila in incantationibus, 268.
 Genii publici, privati, 265.
 geometriae inventio, 337.
 Gillo, 254.
 Glossarium Albertii, 207; in-
     ditum, 199.
 Gnostici, 207.
 Gregorius Thaumat., 201.
 Gregorius Naz., 190, 193, 200,
     204, 272, 279.
 hasta ferenda in funere, 304.
 herbae sacrae, 246.
 Hesiodus, 263.
 Hippolyti chronicon, 256.
 ἥδ' ὁς, 222, 233.
 ἥθος et ἔθος, 192.
 ἥνεμωμέναι κόμαι, 255.
 ἥχεῖον, 287.
 Θυράζε, οἱ, 218.
 Θυσία μυστικὴ, 207.
 infinitivorum desinentia men-
     dosa, μαθεῖναι, παθεῖναι,
     216, 227, 234, 255, 270.
 Isaacius Porphyrog., 224.
 Isidorus Pelus., 295.
 Joannes Chrysost., 218, 226,
     232, 293.

Joannes Climaeus, 193, 340.
 Joannes Levita, 291.
 Joannes Monachus, 203.
 Julianus, 255.
ιερὰ βοτάνη, 247.
καθαρισματα, 213.
κακοὺς κακῶς ἀπόλλυθαι 216.
κάλαμος, 253.
κανδηλοσβέστρα, 203.
κατά: κατά κόρην, 249; *κατ' οὐρανὸς* 273.
καταμελιτοῦν, 283.
καταρρίπτειν et καταρράπτειν,
207.
κίννυψ, 292.
κιρυφορεῖν, 278.
κοίτη, 293.
κομᾶν, 295.
κόμματος τοῦ πονηροῦ, 192.
κοσμοκράτωρ, 196.
κρητίζειν, 221.
κύρβεις, 301.
κωλακρέται, 304.
κώνωψ ἐλέφαντι παραβαλλόμενος, 294.
 leo, 293.
 Leo Diaconus, 249.
 Lexicon ined., 301.
 Libanius, 192, 213, 236, 243,
253, 271, 276, 293, 294.
 Libya novi semper fert aliquid,
215.
 Lilith, 254, 256.
 logistae, 301.
 Lucianus, 193, 212, 217, 226,
255, 257, 258, 261, 267, 273.
 Lunae vis, 294.
 lusus circa nomina, 194, 207.
 Lysias, 303.
λεπίνειν ὄδοσι, 340.
λελιούριον, 228.
λῆξις, 302.
λόγια, 237, 321.
λογίζεσθαι, 224.
λόγος ἔργου σκιά, 192; *λόγου τάχιον*, 373; *λόγον ἔχειν*,
296; *λόγος et λόγος*, 207.
λοιμὸς et λιμὸς, 199.
λουροφόρος, 304.
 Macarius, 258.
magi leonum, serpentum ...,
260.
 Mandevillius, 231.

Manes haereticus, 194.
 Manichaei, 196.
 Marcus Ephes., 222.
 Massaliani, 191.
 Maximus Tyr., 281, 283, 295.
 Menaea, 214.
 Menander, 201, 207, 211, 212,
238, 252, 257, 264.
 Menander histor., 272.
 Mercurius *Κερδῶος*, 337.
 Moschopulus, 298, 301.
 musici modi, 289.
μαγάς, 250.
Μάνης ὁ μανεῖς, 194.
μεληγόρος, *μεληγορεῖν*, 201.
Μέση τῶν ποταμῶν, η, 222.
μισοφαής mundus, 232.
 Nectarius, 200, 213, 217, 220,
293.
 Nicephorus Basil., 219.
nihil e nihilo, 297.
 nomen proprium et appellati-
vum confusa, 292.
*uominis Dei ac Christi miracu-
la*, 267.
nubium figurae, 259.
 Olympiodorus, 226, 272.
όγκασθαι, 202.
οἴα ἀνθ' οἴων, 213.
όμιλεῖν, 219.
ὄνος Κυμαῖος, 201.
οττάκος, 296.
*pallium philosophorum, mona-
chorum*, 251.
 Pantarbes lapis, 337.
 Paroemiographi, 250, XVIII.
 pavo, 341.
 Pausanias, 287.
 pediculus, 297, 299, 300.
 Penelopes tela, 337.
 Philemon, 212.
 Philo, 234.
 Philostratus, 201, 217, 220, 222,
227, 239, 240, 244, 245, 246,
252, 255, 273, 276, 283.
 Phoenices dolosi, 221.
 Photius, 251.
 Phurnutus, 258.
 Pisides, 235.
 Planudes, 251.
 Plato, 207, 258, 281, 286.
 Pletho, 198, 222, 243.
 plumbus in incantationibus, 268.

348 INDEX ANNOTATIONIS.

- Plutarchus, 205, 238, 289.
 Porphyrius, 209, 211, 216, 218,
     230, 232, 243, 262, 263, 272,
     285.
 Proclus, 231.
 Procopius, 249, 283, 292, 294.
 Psellus, 189, 221, 224, 225,
     226, 227, 232, 249, 252, 254,
     257, 260, 262, 266, 269, 283,
     290, 291, 299, 302, 338; ined.
     339.
 pulex, 292, 294.
 $\pi\alpha\vartheta\mu\alpha\tau\alpha$ coelestia, 286.
 $\pi\alpha\iota\delta\epsilon\varsigma$ $\iota\alpha\tau\varrho\omega\eta$, 251.
 $\pi\alpha\lambda\alpha\mu\alpha\iota\sigma$, 194.
 $\pi\alpha\varrho\alpha\beta\acute{\alpha}\lambda\omega$, 340.
 $\pi\alpha\varrho\alpha\gamma\varrho\alpha\varphi\eta$, 302.
 $\pi\alpha\varrho\alpha\gamma\varphi\gamma\iota\alpha\iota$ $\dot{\alpha}\mu\mu\acute{\alpha}\tau\omega\nu$, 270.
 $\pi\alpha\varrho\alpha\kappa\omega\vartheta\epsilon\iota\eta\eta$, 254.
 $\pi\alpha\varrho\epsilon\acute{\alpha}\eta$, 203.
 Παρνης, 281.
 $\pi\acute{\alpha}\tau\mu\iota\sigma$, $\pi\alpha\tau\varrho\omega\varsigma$, 204.
 Peisaeus, 281.
 $\pi\epsilon\vartheta\alpha\alpha\gamma\chi\eta$, 245.
 $\pi\epsilon\vartheta\iota\sigma\tau\epsilon\vartheta\eta\eta$, 259.
 $\pi\epsilon\vartheta\iota\tau\omega\mu\alpha$, $\pi\epsilon\vartheta\iota\tau\omega\sigma\iota\varsigma$, 206, 223.
 $\pi\iota\eta\varsigma$, 283.
 $\pi\lambda\omega\tau\iota\zeta\omega$, $\pi\lambda\omega\tau\omega\acute{\alpha}$, 220.
 $\pi\lambda\lambda\lambda\alpha$ και $\ddot{\alpha}\lambda\lambda\lambda\alpha$, 243.
 $\pi\lambda\omega\sigma\chi\epsilon\delta\eta\varsigma$, 262.
 $\pi\varrho\beta\omega\lambda\acute{\eta}$, 302.
 $\pi\varrho\delta\varsigma$, $\pi\varrho\delta\acute{\eta}$ $\dot{\epsilon}\pi\tau\iota\eta\varsigma$, 190, 205.
 rarum carum est, 297.
 $\dot{\epsilon}\iota\pi\tau\omega$, $\dot{\epsilon}\iota\pi\tau\omega\acute{\alpha}$, 275.
 Sabbatinus amnis, 231.
 sacrificia victimarum humana-
     rum, 210, 211.
 salivae usus magicus, 247.
 Salomonis Testamentum, 196,
     200, 204, 255, 267.
 Scholiastes Sophoclis, 286.
 Scymnus, 236.
 semina putrescant, 298.
 senarius numerus, 228.
 sephia, 299.
 sigilla magica, 248.
 singularis persona verbi cum
     neutro nomine plurali, 257.
 simiae φιλότεχνοι, 339.
 Socraticaes Epistolae, 222, 258.
 Sophocles, 192, 220, 232, 277,
     339, 340.
 Stadiasmus maris, 195.
 Stesichori palinodia, 222.
 Suidas, 201.
 Synesius, 250, 252, 254.
 syntaxis attractionis, 205.
 $\sigma\alpha\vartheta\varrho\delta\varsigma$ φρέγας, 197.
 $\sigma\alpha\tau\alpha\alpha\alpha\eta\lambda$, 198.
 $\sigma\epsilon\vartheta\eta\eta$ metaph., 339.
 $\sigma\eta\mu\alpha\iota\alpha$, 212.
 $\sigma\kappa\eta\eta\bar{\eta}$, $\chi\alpha\vartheta\alpha\pi\epsilon\vartheta$ $\dot{\epsilon}\nu$, 208.
 $\sigma\kappa\eta\eta\mu\alpha\iota\alpha$, 270.
 $\Sigma\pi\alpha\sigma\tau\alpha\eta$ ἐλαχες, 337.
 $\sigma\pi\acute{\epsilon}\kappa\lambda\omega\eta$, 234.
 $\sigma\pi\epsilon\eta\eta\pi\epsilon\eta\eta$, 287.
 $\sigma\eta\eta\eta\eta\eta\eta$, ó, 290.
 $\sigma\mu\beta\omega\lambda\alpha\vartheta\epsilon\iota\alpha$, 212.
 $\sigma\mu\varphi\vartheta\epsilon\iota\epsilon\sigma\vartheta\alpha\iota$, 214.
 $\Sigma\eta\pi\alpha\kappa\eta\eta\mu\alpha\eta$ δεκάται, 274.
 Themistius, 227.
 Theocritus, 273.
 Theodorus Prodromus, 227, 235,
     252, 262, 276, 279, 283, 287.
 Theodosius Diac., 192.
 Theophylactus Simoc., 190.
 trochilus, 296.
 tuba oratorum, metaph., 284.
 Tzetzes, 203, 280, 295.
 $\tau\acute{\epsilon}\vartheta\eta\pi\alpha$, 253.
 $\tau\epsilon\chi\eta\pi\kappa\delta$, ó, 290.
 $T\acute{o}\tilde{\nu}\sigma\kappa\eta\iota$, 220.
 $\tau\eta\iota\zeta\epsilon\eta$, $\tau\eta\zeta\epsilon\eta$, 202.
 $\tau\eta\pi\pi\delta\omega\varsigma$, $\omega\sigma\pi\epsilon\vartheta$ $\dot{\epsilon}\kappa$, 250.
 $\tau\eta\zeta\eta\varsigma$, longa penultima, 288,
     XX.
 vespae ex equis ortae, 297, 298.
 $\dot{\nu}\gamma\dot{\nu}\alpha\dot{\nu}$ και $\xi\eta\dot{\nu}\alpha\dot{\nu}$, 206.
 $\varphi\alpha\sigma\iota\varsigma$, 301.
 $\varphi\vartheta\epsilon\iota\eta$, ó, $\dot{\eta}$, 297.
 $\varphi\lambda\epsilon\mu\alpha\iota\eta\eta\eta$ $\dot{\alpha}\eta\mu\alpha\eta\eta$, 283.
 $\varphi\varrho\epsilon\eta\pi\iota\varsigma$, 241.
 $\chi\alpha\iota\pi\epsilon\eta$ $\dot{\epsilon}\acute{\alpha}\eta$, 203.
 $\chi\alpha\omega\eta\eta\eta\pi\pi\eta\eta\eta$, 235.
 $\chi\vartheta\acute{\epsilon}\varsigma$ και $\pi\varrho\acute{\alpha}\eta\eta$, 338.
 $\chi\varrho\acute{\omega}$, $\dot{\epsilon}\nu$, 250.

